॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

မဇ္ဈိမနိကာယေ

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ

၁. ဂဟပတိဝဂ္ဂေါ

၁. ကန္ဒရကသုတ္တံ

၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ စမ္ပာယံ ဝိဟရတိ ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ အထ ခေါ ပေဿော [ပေယျော (က.)] စ ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော ကန္ဒရကော စ ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ပေဿော ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ကန္ဒရကော ပန ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ [သာရာဏီယံ (သီ. သျာ. ကံ ပီ.)] ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ ကန္ဒရကော ပရိဗ္ဗာဇကော တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဝိလောကေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အစ္ဆရိယံ , ဘော ဂေါတမ, အဗ္ဘုတံ, ဘော ဂေါတမ, ယာဝဉ္စိဒံ ဘောတာ ဂေါတမေန သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဋိပါဒိတော! ယေပိ တေ, ဘော ဂေါတမ, အဟေသုံ အတီတမဒ္ဓါနံ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ တေပိ ဘဂဝန္တော ဧတပရမံယေဝ သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဋိပါဒေသုံ – သေယျထာပိ ဧတရဟိ ဘောတာ ဂေါတမေန သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဋိပါဒိတော။ ယေပိ တေ, ဘော ဂေါတမ, ဘဝိဿန္တိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ တေပိ ဘဂဝန္တော ဧတပရမံယေဝ သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဋိပါဒေဿန္တိ – သေယျထာပိ ဧတရဟိ ဘောတာ ဂေါတမေန သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဋိပါဒိတော”တိ။

၂. “ဧဝမေတံ , ကန္ဒရက, ဧဝမေတံ, ကန္ဒရက။ ယေပိ တေ, ကန္ဒရက, အဟေသုံ အတီတမဒ္ဓါနံ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ တေပိ ဘဂဝန္တော ဧတပရမံယေဝ သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဋိပါဒေသုံ – သေယျထာပိ ဧတရဟိ မယာ သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဋိပါဒိတော။ ယေပိ တေ, ကန္ဒရက, ဘဝိဿန္တိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ တေပိ ဘဂဝန္တော ဧတပရမံယေဝ သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဋိပါဒေဿန္တိ – သေယျထာပိ ဧတရဟိ မယာ သမ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဋိပါဒိတော။

“သန္တိ ဟိ, ကန္ဒရက, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ ဝုသိတဝန္တော ကတကရဏီယာ ဩဟိတဘာရာ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနာ သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာ။ သန္တိ ဟိ, ကန္ဒရက, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ သေက္ခာ သန္တတသီလာ သန္တတဝုတ္တိနော နိပကာ နိပကဝုတ္တိနော; တေ စတူသု [နိပကဝုတ္တိနော စတူသု (သီ.)] သတိပဋ္ဌာနေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ [သုပဋ္ဌိတစိတ္တာ (သီ. ပီ. က.)] ဝိဟရန္တိ။ ကတမေသု စတူသု? ဣဓ, ကန္ဒရက, ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿ”န္တိ။

၃. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ပေဿော ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယာဝ သုပညတ္တာ စိမေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ [သောကပရိဒ္ဒဝါနံ (သီ. ပီ.)] သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ။ မယမ္ပိ ဟိ, ဘန္တေ, ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ကာလေန ကာလံ ဣမေသု စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု

သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ ဝိဟရာမ။ ဣဓ မယံ, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယာနုပဿိနော ဝိဟရာမ အာတာပိနော သမ္ပဇာနာ သတိမန္တော, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿိနော ဝိဟရာမ အာတာပိနော သမ္ပဇာနာ သတိမန္တော, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿိနော ဝိဟရာမ အာတာပိနော သမ္ပဇာနာ သတိမန္တော, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿိနော ဝိဟရာမ အာတာပိနော သမ္ပဇာနာ သတိမန္တော, ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယာဝဉ္စိဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ ဧဝံ မနုဿဂဟနေ ဧဝံ မနုဿကသဋေ ဧဝံ မနုဿသာဌေယျေ ဝတ္တမာနေ သတ္တာနံ ဟိတာဟိတံ ဇာနာတိ။ ဂဟနဉ္ဟေတံ, ဘန္တေ, ယဒိဒံ မနုဿာ; ဥတ္တာနကဉ္ဟေတံ, ဘန္တေ, ယဒိဒံ ပသဝေါ။ အဟဉ္ဟိ, ဘန္တေ, ပဟောမိ ဟတ္ထိဒမ္မံ သာရေတုံ။ ယာဝတကေန အန္တရေန စမ္ပံ ဂတာဂတံ ကရိဿတိ သဗ္ဗာနိ တာနိ သာဌေယျာနိ ကူဋေယျာနိ ဝင်္ကေယျာနိ ဇိမှေယျာနိ ပါတုကရိဿတိ။ အမှာကံ ပန, ဘန္တေ, ဒါသာတိ ဝါ ပေဿာတိ ဝါ ကမ္မကရာတိ ဝါ အညထာဝ ကာယေန သမုဒာစရန္တိ အညထာဝ ဝါစာယ အညထာဝ နေသံ စိတ္တံ ဟောတိ။ အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယာဝဉ္စိဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ ဧဝံ မနုဿဂဟနေ ဧဝံ မနုဿကသဋေ ဧဝံ မနုဿသာဌေယျေ ဝတ္တမာနေ သတ္တာနံ ဟိတာဟိတံ ဇာနာတိ။ ဂဟနဉ္ဟေတံ, ဘန္တေ, ယဒိဒံ မနုဿာ; ဥတ္တာနကဉ္ဟေတံ, ဘန္တေ, ယဒိဒံ ပသဝေါ''တိ။

၄. ''ဧဝမေတံ, ပေဿ, ဧဝမေတံ, ပေဿ။ ဂဟနဉ္ဟေတံ , ပေဿ, ယဒိဒံ မနုဿာ; ဥတ္တာနကဉ္ဟေတံ, ပေဿ, ယဒိဒံ ပသဝေါ။ စတ္တာရောမေ, ပေဿ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ပေဿ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော ဟောတိ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော; ဣဓ ပန, ပေဿ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ဟောတိ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော; ဣဓ ပန, ပေဿ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ ဟောတိ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ; ဣဓ ပန, ပေဿ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော ဟောတိ နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။ သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော [သီတိဘူတော (သီ. ပီ. က.)] သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ။ ဣမေသံ, ပေဿ, စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ကတမော တေ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ အာရာဓေတီ''တိ?

''ယွာယံ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, အယံ မေ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ။ ယောပါယံ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော , အယမ္ပိ မေ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ။ ယောပါယံ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, အယမ္ပိ မေ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ။ ယော စ ခော အယံ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ – အယမေဝ [အယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မေ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ အာရာဓေတီ''တိ။

၅. ''ကသ္မာ ပန တေ, ပေဿ, ဣမေ တယော ပုဂ္ဂလာ စိတ္တံ နာရာဓေန္တီ''တိ? ''ယွာယံ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော သော အတ္တာနံ သုခကာမံ ဒုက္ခပဋိက္ကူလံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ – ဣမိနာ မေ အယံ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ။ ယောပါယံ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော သော ပရံ သုခကာမံ ဒုက္ခပဋိက္ကူလံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ – ဣမိနာ မေ အယံ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ။ ယောပါယံ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော သော အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ သုခကာမံ ဒုက္ခပဋိက္ကူလံ [သုခကာမေ ဒုက္ခပဋိက္ကူလေ (သီ. ပီ.)] အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ – ဣမိနာ မေ အယံ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ။ ယော စ ခော အယံ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ [ဝိဟရတိ။ ဣမိနာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝိဟရတိ; သော အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ သုခကာမံ ဒုက္ခပဋိက္ကူလံ နေဝ အာတာပေတိ န ပရိတာပေတိ – ဣမိနာ [ဝိဟရတိ။ ဣမိနာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မေ အယံ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ အာရာဓေတိ။ ဟန္ဒ, စ ဒါနိ မယံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမ; ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ''တိ။ ''ယဿဒါနိ တွံ, ပေဿ, ကာ

လံ မညာသိ”တိ။ အထ ခေါ ပေသော ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

၆. အထ ခေါ ဘဂဝါ အစိရပက္ကန္တေ ပေသေ ဟတ္ထာရောဟပုတ္တေ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, ပေသော ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော; မဟာပညော, ဘိက္ခဝေ, ပေသော ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, ပေသော ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော မုဟုတ္တံ နိသီဒေယျ ယာဝဿာဟံ ဣမေ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလေ ဝိတ္ထာရေန ဝိဘဇိဿာမိ [ဝိဘဇာမိ (သီ. ပီ.)], မဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော အဘဝိဿ။ အပိ စ, ဘိက္ခဝေ, ဧတ္တာဝတာပိ ပေသော ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော မဟတာ အတ္ထေန သံယုတ္တော”တိ။ “ဧတဿ, ဘဂဝါ, ကာလော, ဧတဿ, သုဂတ, ကာလော, ယံ ဘဂဝါ ဣမေ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလေ ဝိတ္ထာရေန ဝိဘဇေယျ။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ”တိ။ “တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ, ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၇. “ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော အစေလကော ဟောတိ မုတ္တာစာရော ဟတ္ထာပလေခနော [ဟတ္ထာဝလေခနော (သျာ. ကံ.)] နဧဟိဘဒ္ဒန္တိကော နတိဋ္ဌဘဒ္ဒန္တိကော [နဧဟိဘဒ္ဒန္တိကော, နတိဋ္ဌဘဒ္ဒန္တိကော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ; နာဘိဟဋံ န ဥဒ္ဒိဿကတံ န နိမန္တနံ သာဒိယတိ; သော န ကုမ္ဘိမုခာ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ န ကဠောပိမုခာ [ခဠောပိမုခေ (သီ.)] ပဋိဂ္ဂဏှာတိ န ဧဠကမန္တရံ န ဒဏ္ဍမန္တရံ န မုသလမန္တရံ န ဒွိန္နံ ဘုဉ္ဇမာနာနံ န ဂဗ္ဘိနိယာ န ပါယမာနာယ န ပုရိသန္တရဂတာယ န သင်္ကိတ္တီသု န ယတ္ထ သာ ဥပဋ္ဌိတော ဟောတိ န ယတ္ထ မက္ခိကာ သဏ္ဍသဏ္ဍစာရိနီ; န မစ္ဆံ န မံသံ န သုရံ န မေရယံ န ထုသောဒကံ ပိဝတိ။ သော ဧကာဂါရိကော ဝါ ဟောတိ ဧကာလောပိကော, ဒွါဂါရိကော ဝါ ဟောတိ ဒွါလောပိကော။ပေ။ သတ္တာဂါရိကော ဝါ ဟောတိ သတ္တာလောပိကော; ဧကိဿာပိ ဒတ္တိယာ ယာပေတိ, ဒွီဟိပိ ဒတ္တီဟိ ယာပေတိ။ပေ။ သတ္တဟိပိ ဒတ္တီဟိ ယာပေတိ; ဧကာဟိကမ္ပိ အာဟာရံ အာဟာရေတိ, ဒွီဟိကမ္ပိ အာဟာရံ အာဟာရေတိ။ပေ။ သတ္တာဟိကမ္ပိ အာဟာရံ အာဟာရေတိ – ဣတိ ဧဝရူပံ အဍ္ဎမာသိကံ ပရိယာယဘတ္တဘောဇနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။ သော သာကဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, သာမာကဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, နီဝါရဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ဒဒ္ဒုလဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ဟဋဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ကဏဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, အာစာမဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ပိညာကဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, တိဏဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ဂေါမယဘက္ခော ဝါ ဟောတိ; ဝနမူလဖလာဟာရော ယာပေတိ ပဝတ္တဖလဘောဇီ။ သော သာဏာနိပိ ဓာရေတိ, မသာဏာနိပိ ဓာရေတိ, ဆဝဒုဿာနိပိ ဓာရေတိ, ပံသုကူလာနိပိ ဓာရေတိ, တိရီဋာနိပိ ဓာရေတိ, အဇိနမ္ပိ ဓာရေတိ, အဇိနက္ခိပမ္ပိ ဓာရေတိ, ကုသစီရမ္ပိ ဓာရေတိ, ဝါကစီရမ္ပိ ဓာရေတိ, ဖလကစီရမ္ပိ ဓာရေတိ, ကေသကမ္ဗလမ္ပိ ဓာရေတိ, ဝါဠကမ္ဗလမ္ပိ ဓာရေတိ, ဥလူကပက္ခမ္ပိ ဓာရေတိ; ကေသမဿုလောစကောပိ ဟောတိ, ကေသမဿုလောစနာနုယောဂမနုယုတ္တော, ဥဗ္ဘဋ္ဌကောပိ ဟောတိ အာသနပဋိက္ခိတ္တော, ဥက္ကုဋိကောပိ ဟောတိ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနမနုယုတ္တော, ကဏ္ဋကာပဿယိကောပိ ဟောတိ ကဏ္ဋကာပဿယေ သေယျံ ကပ္ပေတိ [ပဿ မ. နိ. ၁.၁၅၅ မဟာသီဟနာဒသုတ္တေ] ; သာယတတိယကမ္ပိ ဥဒကောရောဟနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ – ဣတိ ဧဝရူပံ အနေကဝိဟိတံ ကာယဿ အာတာပနပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။

၈. “ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဩရဗ္ဘိကော ဟောတိ သူကရိကော သာကုဏိကော မာဂဝိကော လုဒ္ဒော မစ္ဆဃာတကော စောရော စောရဃာတကော ဂေါဃာတကော ဗန္ဓနာဂါရိကော ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ ကုရူရကမ္မန္တာ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။

၉. “ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ရာဇာ ဝါ ဟောတိ ခတ္တိယော မုဒ္ဓာဝသိတ္တော ဗြာဟ္မဏော ဝါ မဟာသာလော။ သော ပုရတ္ထိမေန နဂရဿ နဝံ သန္ထာဂါရံ [သန္ဓာဂါရံ (ဋီကာ)] ကာရာပေတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ခရာဇိနံ နိဝါသေတွာ သပ္ပိတေလေန ကာယံ အဗ္ဘဉ္ဇိတွာ မဂဝိသာဏေန ပိဋ္ဌိံ ကဏ္ဍုဝမာနော နဝံ သန္ထာဂါရံ ပဝိသတိ သဒ္ဓိံ မဟေသိယာ ဗြာဟ္မဏေန စ ပုရောဟိတေန။ သော တတ္ထ အနန္တရဟိ

တာယ ဘူမိယာ ဟရိတုပလိတ္တာယ သေယျံ ကပ္ပေတိ။ ဇေကိသ္သာယ ကဝိယာ သရူပဝဏ္ဏာယ ယံ ဧကေသို ထနေ ခီရံ ဟောတိ တေန ရာဇာ ယာပေတိ, ယံ ဒုတိယသို ထနေ ခီရံ ဟောတိ တေန မဟေသီ ယာပေတိ, ယံ တတိယသို ထနေ ခီရံ ဟောတိ တေန ဗြာဟ္မဏော ပုရောဟိတော ယာပေတိ , ယံ စတုတ္ထသို ထနေ ခီရံ ဟောတိ တေန အဂ္ဂိံ ဇုဟတိ, အဝသေသေန ဝစ္ဆကော ယာပေတိ။ သော ဧဝမာဟ – 'ဧတ္တကာ ဥသဘာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဝစ္ဆတရာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဝစ္ဆတရိယော ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ အဇာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဥရဗ္ဘာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, (ဧတ္တကာ အဿာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ) [( ) နတ္ထိ သီ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု], ဧတ္တကာ ရုက္ခာ ဆိဇ္ဇန္တု ယူပတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဒဗ္ဘာ လူယန္တု ဗရိဟိသတ္ထာယာ'တိ [ပရိဟိံသတ္ထာယ (က.)]။ ယေပိဿ တေ ဟောန္တိ ဒါသာတိ ဝါ ပေဿာတိ ဝါ ကမ္မကရာတိ ဝါ တေပိ ဒဏ္ဍတဇ္ဇိတာ ဘယတဇ္ဇိတာ အဿုမုခါ ရုဒမာနာ ပရိကမ္မာနိ ကရောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။

၁၀. ''ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ တံ ဓမ္မံ သုဏာတိ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ အညတရသို ဝါ ကုလေ ပစ္စာဇာတော။ သော တံ ဓမ္မံ သုတွာ တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ။ သော တေန သဒ္ဓါပဋိလာဘေန သမန္နာဂတော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ရဇာပထော, အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ နယိဒံ သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ'န္တိ ။ သော အပရေန သမယေန အပ္ပံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ, မဟန္တံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ, အပ္ပံ ဝါ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ , မဟန္တံ ဝါ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ, ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ, ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။

၁၁. ''သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော, လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။ အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ဒိန္နာဒါယီ ဒိန္နပာဋိကင်္ခီ, အထေနေန သုစိဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ။ အဗြဟ္မစရိယံ ပဟာယ ဗြဟ္မစာရီ ဟောတိ အာရာစာရီ ဝိရတော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ။ မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ သစ္စဝါဒီ သစ္စသန္ဓော ထေတော ပစ္စယိကော အဝိသံဝါဒကော လောကဿ။ ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဣတော သုတွာ န အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ န ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ – ဣတိ ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ ဝါ အနုပ္ပဒါတာ သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒီ သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။ ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ အတ္ထဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ, နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ကာလေန သာပဒေသံ ပရိယန္တဝတိံ အတ္ထသံဟိတံ။ သော ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဧကဘတ္တိကော ဟောတိ ရတ္တူပရတော ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ; နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဒါသိဒါသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; အဇေဠကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ကုက္ကုဋသူကရပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ကယဝိက္ကယာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; တုလာကူဋ

ကံသကူဋမာနကူဋာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဥက္ကောဋနဝဉ္စနနိကတိသာစိယောဂါ [သာဝိယောဂ (သျာ. ကံ. က.) သာစိ ကုဋိလပရိယာယော] ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဆေဒနဝဓဗန္ဓနဝိပရာမောသအာလောပသဟသာကာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ [ပဿ မ. နိ. ၁.၂၉၃ စူဠဟတ္ထိပဒောပမေ] ။

“သော သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပါတေန။ သော ယေန ယေနေဝ ပက္ကမတိ, သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ။ သေယျထာပိ နာမ ပက္ခီ သကုဏော ယေန ယေနေဝ ဍေတိ, သပတ္တဘာရောဝ ဍေတိ; ဧဝမေဝ ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပါတေန။ သော ယေန ယေနေဝ ပက္ကမတိ, သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ ။ သော ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္တံ အနဝဇ္ဇသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၁၂. “သော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ပေ.။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ပေ.။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ပေ.။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ မနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခတိ မနိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ သော ဣမိနာ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္တံ အဗျာသေကသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

“သော အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, အသိတေ ပီတေ ခါယိတေ သာယိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ။

၁၃. “သော ဣမိနာ စ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော, (ဣမာယ စ အရိယာယ သန္တုဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော,) [ပဿ မ. နိ. ၁.၂၉၆ စူဠဟတ္ထိပဒောပမေ] ဣမိနာ စ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော, ဣမိနာ စ အရိယေန သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ သော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန စေတသာ ဝိဟရတိ, အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ, ဗျာပါဒပဒေါသံ ပဟာယ အဗျာပန္နစိတ္တော ဝိဟရတိ သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ, ဗျာပါဒပဒေါသာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ထိနမိဒ္ဓံ ပဟာယ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ဝိဟရတိ အာလောကသညီ သတော သမ္ပဇာနော, ထိနမိဒ္ဓါ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟာယ အနုဒ္ဓတော ဝိဟရတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဟရတိ အကထံကထီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဝိစိကိစ္ဆာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။

“သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ, ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ သတော စ သမ္ပဇာနော သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ, ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ – ‘ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီ’တိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ; သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

၁၄. “သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒါတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေ

နိတသံ အနုသ္သရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော စတဿောပိ ဇာတိယော ပဉ္စပိ ဇာတိယော ဒသပိ ဇာတိယော ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော တိံသမ္ပိ ဇာတိယော စတ္တာလီသမ္ပိ ဇာတိယော ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော ဇာတိသတမ္ပိ ဇာတိသဟဿမ္ပိ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ – 'အမုတြာသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော'တိ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။

၁၅. "သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒါတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပါတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ – 'ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ; ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ'တိ။ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။

၁၆. "သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒါတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော 'ဣဒံ ဒုက္ခ'န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ 'အယံ ဒုက္ခသမုဒယော'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ 'အယံ ဒုက္ခနိရောဓော'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ 'အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ 'ဣမေ အာသဝါ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ 'အယံ အာသဝသမုဒယော'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ 'အယံ အာသဝနိရောဓော'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ။ 'အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ'တိ ပဇာနာတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ။ သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတီဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတီ"တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ကန္ဒရကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဌမံ။

၂. အဋ္ဌကနာဂရသုတ္တံ

၁၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ ဗေလုဝဂါမကေ [ဝေဠုဝဂါမကေ (သျာ. ကံ. က.)]။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဒသမော ဂဟပတိ အဋ္ဌကနာဂရော ပါဋလိပုတ္တံ အနုပ္ပတ္တော ဟောတိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အထ ခေါ ဒသမော ဂဟပတိ အဋ္ဌကနာဂရော ယေန ကုက္ကုဋာရာမော ယေန အညတရော ဘိက္ခု တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဘိက္ခုံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဒသမော ဂဟပတိ အဋ္ဌကနာဂရော တံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစ – "ကဟံ နု ခေါ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဧတရဟိ ဝိဟရတိ? ဒဿနကာမာ ဟိ မယံ တံ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒ"န္တိ။ "ဧသော, ဂဟပတိ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ ဗေလုဝဂါမကေ"တိ။ အထ ခေါ ဒသမော ဂဟပတိ အဋ္ဌကနာဂရော ပါဋလိပုတ္တေ တံ ကရဏီယံ တီရေတွာ

ယေန ဝေသာလီ ယေန ဗေလုဝဂါမကော ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

၁၈. ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဒသမော ဂဟပတိ အဋ္ဌကနာဂရော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အတ္ထိ နု ခော, ဘန္တေ အာနန္ဒ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဧကဓမ္မော အက္ခာတော ယတ္ထ ဘိက္ခုနော အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော အဝိမုတ္တဉ္စေဝ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အပရိက္ခီဏာ စ အာသဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ , အနနုပ္ပတ္တဉ္စ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပါပုဏာတီ’’တိ?

‘‘အတ္ထိ ခော, ဂဟပတိ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဧကဓမ္မော အက္ခာတော ယတ္ထ ဘိက္ခုနော အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော အဝိမုတ္တဉ္စေဝ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အပရိက္ခီဏာ စ အာသဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, အနနုပ္ပတ္တဉ္စ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပါပုဏာတီ’’တိ။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ အာနန္ဒ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဧကဓမ္မော အက္ခာတော ယတ္ထ ဘိက္ခုနော အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော အဝိမုတ္တဉ္စေဝ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အပရိက္ခီဏာ စ အာသဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, အနနုပ္ပတ္တဉ္စ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပါပုဏာတီ’’တိ?

၁၉. ‘‘ဣဓ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဣဒမ္ပိ ပဌမံ ဈာနံ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ။ ယံ ခော ပန ကိဉ္စိ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ တဒနိစ္စံ နိရောဓဓမ္မ’န္တိ ပဇာနာတိ။ သော တတ္ထ ဌိတော အာသဝါနံ ခယံ ပါပုဏာတိ။ နော စေ အာသဝါနံ ခယံ ပါပုဏာတိ, တေနေဝ ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ အယမ္ပိ ခော, ဂဟပတိ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဧကဓမ္မော အက္ခာတော ယတ္ထ ဘိက္ခုနော အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော အဝိမုတ္တဉ္စေဝ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အပရိက္ခီဏာ စ အာသဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, အနနုပ္ပတ္တဉ္စ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပါပုဏာတိ။

၂၀. ‘‘ပုန စပရံ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဣဒမ္ပိ ခော ဒုတိယံ ဈာနံ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပါပုဏာတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဣဒမ္ပိ ခော တတိယံ ဈာနံ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ။ပေ။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပါပုဏာတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ။ပေ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဣဒမ္ပိ ခော စတုတ္ထံ ဈာနံ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပါပုဏာတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ [စတုတ္ထိံ (သီ. ပီ.)] ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန [အဗျာပဇ္ဈေန (သီ. သျာ. ပီ.), အဗျာပဇ္ဈေန (က.) အင်္ဂုတ္တရတိကနိပါတဋီကာ ဝိလောကေတဗ္ဗာ] ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အယမ္ပိ ခော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ အဘိသင်္ခတာ အဘိသဉ္စေတယိတာ။ ယံ ခော ပန ကိဉ္စိ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ တဒနိစ္စံ နိရောဓဓမ္မ’န္တိ ပဇာနာတိ။ သော တတ္ထ ဌိတော။ပေ။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပါပုဏာတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ပေ။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ပေ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိ

ယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'အယမ္ပိ ခော ဥပေက္ခာစေတောဝိမုတ္တိ အဘိသင်္ခတာ အဘိသဉ္စေတယိတာ။ ယံ ခော ပန ကိဉ္စိ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ တဒနိစ္စံ နိရောဓဓမ္မ'န္တိ ပဇာနာတိ။ သော တတ္ထ ဌိတော။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပာပုဏာတိ။

"ပုန စပရံ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ 'အနန္တော အာကာသော'တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'အယမ္ပိ ခော အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိ အဘိသင်္ခတာ အဘိသဉ္စေတယိတာ။ ယံ ခော ပန ကိဉ္စိ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ တဒနိစ္စံ နိရောဓဓမ္မ'န္တိ ပဇာနာတိ။ သော တတ္ထ ဌိတော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပာပုဏာတိ။

"ပုန စပရံ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'အနန္တံ ဝိညာဏ'န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'အယမ္ပိ ခော ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိ အဘိသင်္ခတာ အဘိသဉ္စေတယိတာ။ ယံ ခော ပန ကိဉ္စိ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ တဒနိစ္စံ နိရောဓဓမ္မ'န္တိ ပဇာနာတိ။ သော တတ္ထ ဌိတော။ပေ.။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပာပုဏာတိ။

"ပုန စပရံ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'နတ္ထိ ကိဉ္စီ'တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'အယမ္ပိ ခော အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ အဘိသင်္ခတာ အဘိသဉ္စေတယိတာ။ ယံ ခော ပန ကိဉ္စိ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ တဒနိစ္စံ နိရောဓဓမ္မ'န္တိ ပဇာနာတိ။ သော တတ္ထ ဌိတော အာသဝါနံ ခယံ ပာပုဏာတိ။ နော စေ အာသဝါနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, တေနေဝ ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ အယမ္ပိ ခော, ဂဟပတိ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဧကဓမ္မော အက္ခာတော ယတ္ထ ဘိက္ခုနော အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော အဝိမုတ္တဉ္စေဝ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အပရိက္ခီဏာ စ အာသဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, အနနုပ္ပတ္တဉ္စ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ အနုပာပုဏာတီ"တိ။

၂၁. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဒသမော ဂဟပတိ အဋ္ဌကနာဂရော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – "သေယျထာပိ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ပုရိသော ဧကံဝ နိဓိမုခံ ဂဝေသန္တော သကိဒေဝ ဧကာဒသ နိဓိမုခါနိ အဓိဂစ္ဆေယျ; ဧဝမေဝ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဧကံ အမတဒွါရံ ဂဝေသန္တော သကိဒေဝ [သကိံ ဒေဝ (က.)] ဧကာဒသ အမတဒွါရာနိ အလတ္ထံ ဘာဝနာယ။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ပုရိသဿ အဂါရံ ဧကာဒသဒွါရံ, သော တသ္မိံ အဂါရေ အာဒိတ္တေ ဧကမေကေနပိ ဒွါရေန သက္ကုဏေယျ အတ္တာနံ သောတ္ထိံ ကာတုံ; ဧဝမေဝ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဣမေသံ ဧကာဒသန္နံ အမတဒွါရာနံ ဧကမေကေနပိ အမတဒွါရေန သက္ကုဏိဿာမိ အတ္တာနံ သောတ္ထိံ ကာတုံ။ ဣမေဟိ နာမ, ဘန္တေ, အညတိတ္ထိယာ အာစရိယဿ အာစရိယဓနံ ပရိယေသိဿန္တိ, ကိမင်္ဂ [ကိံ (သီ. ပီ.)] ပနာဟံ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပူဇံ န ကရိဿာမီ"တိ ! အထ ခော ဒသမော ဂဟပတိ အဋ္ဌကနာဂရော ပါဋလိပုတ္တကဉ္စ ဝေသာလိကဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတေတွာ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသိ, ဧကမေကဉ္စ ဘိက္ခုံ ပစ္စေကံ ဒုဿယုဂေန အစ္ဆာဒေသိ, အာယသ္မန္တဉ္စ အာနန္ဒံ တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိ, အာယသ္မတော စ အာနန္ဒဿ ပဉ္စသတဝိဟာရံ ကာရာပေသီတိ။

အဋ္ဌကနာဂရသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. သေခသုတ္တံ

၂၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ နိဂြောဓာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ကာပိလဝတ္ထဝါနံ [ကပိလဝတ္ထုဝါသီနံ (က.)] သက္ယာနံ နဝံ သန္ထာဂာရံ အစိရကာရိတံ ဟောတိ အနဇ္ဈာဝုဋ္ဌံ [အနဇ္ဈာဝုတ္ထံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ကေနစိ ဝါ မနုဿဘူတေန။ အထ ခော ကာပိလဝတ္ထဝါ သက္ယာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ

သု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော ကာပိလဝတ္ထဝါ သက္ယာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “ဣဓ, ဘန္တေ, ကာပိလဝတ္ထဝါနံ သ
က္ယာနံ နဝံ သန္ထာဂါရံ အစိရကာရိတံ [အစိရကာရိတံ ဟောတိ (သျာ. ကံ. က.)] အနဇ္ဈာဝုဋ္ဌံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မ
ဏေန ဝါ ကေနစိ ဝါ မနုဿဘူတေန။ တံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပဌမံ ပရိဘုဉ္ဇတု။ ဘဂဝတာ ပဌမံ ပရိဘုတ္တံ ပစ္ဆာ ကာပိ
လဝတ္ထဝါ သက္ယာ ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တိ။ တဒဿ ကာပိလဝတ္ထဝါနံ သက္ယာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ”တိ ။
အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခော ကာပိလဝတ္ထဝါ သက္ယာ ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာ
ယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန နဝံ သန္ထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ
သဗ္ဗသန္ထရိံ သန္ထာဂါရံ [သဗ္ဗသန္ထရိံ သန္ထတံ (က.)] သန္ထရိတွာ အာသနာနိ ပညပေတွာ ဥဒကမဏိကံ ဥပဋ္ဌပေ
တွာ တေလပ္ပဒီပံ အာရောပေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧက
မန္တံ အဋ္ဌံသု။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခော ကာပိလဝတ္ထဝါ သက္ယာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “သဗ္ဗသန္ထရိံ သန္ထတံ, ဘန္
တေ, သန္ထာဂါရံ, အာသနာနိ ပညတ္တာနိ, ဥဒကမဏိကော ဥပဋ္ဌာပိတော, တေလပ္ပဒီပေါ အာရောပိတော။ ယဿဒါ
နိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ကာလံ မညတီ”တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန
ယေန သန္ထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ သန္ထာဂါရံ ပဝိသိတွာ မဇ္ဈိမံ ထမ္ဘံ နိ
ဿာယ ပုရတ္ထာဘိမုခော နိသီဒိ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ခော ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ သန္ထာဂါရံ ပဝိသိတွာ ပစ္ဆိမံ ဘိတ္
တိံ နိဿာယ ပုရတ္ထာဘိမုခော နိသီဒိ, ဘဂဝန္တံယေဝ ပုရက္ခတွာ။ ကာပိလဝတ္ထဝါပိ ခော သက္ယာ ပါဒေ ပက္ခာ
လေတွာ သန္ထာဂါရံ ပဝိသိတွာ ပုရတ္ထိမံ ဘိတ္တိံ နိဿာယ ပစ္ဆိမာဘိမုခါ နိသီဒိံသု, ဘဂဝန္တံယေဝ ပုရက္ခတ္
တွာ။ အထ ခော ဘဂဝါ ကာပိလဝတ္ထဝေ သက္ယေ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတ္
တွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “ပဋိဘာတု တံ, အာနန္ဒ, ကာပိလဝတ္
ထဝါနံ သက္ယာနံ သေခေါ ပါဋိပဒေါ [ပဋိပဒေါ (သျာ. ကံ. က.)] ။ ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတိ; တမဟံ အာယမိဿ
ာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ အထ ခော ဘဂဝါ စတုဂ္ဂုဏံ သ
င်္ဃာဋိံ ပညပေတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ, ပါဒေ ပါဒံ အစ္စာဓာယ, သတော သမ္ပဇာနော,
ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိ ကရိတွာ။

၂၃. အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော မဟာနာမံ သက္ကံ အာမန္တေသိ – “ဣဓ , မဟာနာမ, အရိယသာဝကော
သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ, ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ, ဇာဂရိယံ အနုယုတ္
တော ဟောတိ, သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ
နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။

၂၄. “ကထဉ္စ, မဟာနာမ , အရိယသာဝကော သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ? ဣဓ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သီလ
ဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာ
ဝီ, သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။ ဧဝံ ခော, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ? ဣဓ, မဟာနာမ, အရိယသာဝ
ကော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ
ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနွာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခ
တိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ပေ.။ ဇိဝှ
ာယ ရသံ သာယိတွာ။ပေ.။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ပေ.။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနု
ဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ မနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္
မာ အနွာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခတိ မနိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ ။ ဧဝံ ခော,
မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ? ဣဓ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ပဋိသင်္
ခါ ယောနိသော အာဟာရံ အာဟာရေတိ – ‘နေဝ ဒဝါယ န မဒါယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ; ယာဝဒေဝ ဣမဿ ကာ
ယဿ ဌိတိယာ ယာပနာယ ဝိဟိံသူပရတိယာ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ ။ ဣတိ ပုရာဏဉ္စ ဝေဒနံ ပဋိဟင်္ခါမိ, နဝဉ္စ

ဝေဒနံ န ဥပ္ပာဒေဿာမိ, ယာတ္ရာ စ မေ ဘဝိဿတိ အနဝဇ္ဇတာ စ ဖာသုဝိဟာရော စာ’တိ။ ဧဝံ ခေါ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဟောတိ? ဣဓ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ, ရတ္တိယာ ပဌမံ ယာမံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ, ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမံ ယာမံ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ကပ္ပေတိ, ပာဒေ ပာဒံ အစ္စာဓာယ, သတော သမ္ပဇာနော, ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိ ကရိတ္ွာ, ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမံ ယာမံ ပစ္စုဋ္ဌာယ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ ဧဝံ ခေါ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဟောတိ။

၂၅. “ကထဉ္စ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သဒ္ဓေါ ဟောတိ, သဒ္ဒဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ ဟိရိမာ ဟောတိ, ဟိရီယတိ ကာယဒုစ္စရိတေန ဝစီဒုစ္စရိတေန မနောဒုစ္စရိတေန, ဟိရီယတိ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။ ဩတ္တပ္ပီ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပတိ ကာယဒုစ္စရိတေန ဝစီဒုစ္စရိတေန မနောဒုစ္စရိတေန, ဩတ္တပ္ပတိ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ။ ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော။ ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထာ သဗျဉ္ဇနာ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ [ဗဟူ သုတာ (?)] ဟောန္တိ ဓာတာ [ဓတာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ သတိမာ ဟောတိ, ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော, စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ။ ပညဝါ ဟောတိ, ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော, အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ဧဝံ ခေါ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

၂၆. “ကထဉ္စ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ? ဣဓ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ခေါ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။

၂၇. “ယတော ခေါ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဧဝံ သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ, ဧဝံ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ, ဧဝံ ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ, ဧဝံ ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဟောတိ, ဧဝံ သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဧဝံ စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, အယံ ဝုစ္စတိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သေခေါ ပါဋိပဒေါ အပုစ္စဏ္ဍတာယ သမာပန္နော, ဘဗ္ဗော အဘိနိဗ္ဘိဒါယ, ဘဗ္ဗော သမ္ဗောဓာယ, ဘဗ္ဗော အနုတ္တရဿ ယောဂက္ခေမဿ အဓိဂမာယ။ သေယျထာပိ, မဟာနာမ, ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍာနိ အဋ္ဌ ဝါ ဒသ ဝါ ဒွါဒသ ဝါ တာနာဿု ကုက္ကုဋိယာ သမ္မာ အဓိသယိတာနိ သမ္မာ ပရိသေဒိတာနိ သမ္မာ ပရိဘာဝိတာနိ, ကိဉ္စာပိ တဿာ ကုက္ကုဋိယာ န ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတိမေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ပါဒနခသိခာယ ဝါ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇေယျု’န္တိ, အထ ခေါ ဘဗ္ဗာဝ တေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ပါဒနခသိခာယ ဝါ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇိတုံ။ ဧဝမေဝ ခေါ, မဟာနာမ, ယတော အရိယသာဝကော ဧဝံ သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ, ဧဝံ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ, ဧဝံ ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ, ဧဝံ ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဟောတိ, ဧဝံ သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဧဝံ စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာ

ဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, အယံ ဝုစ္စတိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သေခော ပာဋိပဒော အပုစ္စဏ္ဍတာယ သမာပန္နော , ဘဗ္ဗော အဘိနိဗ္ဘိဒာယ, ဘဗ္ဗော သမ္ဗောဓာယ, ဘဗ္ဗော အနုတ္တရဿ ယောဂက္ခေမဿ အဓိဂမာယ။

၂၈. ''သ ခော သော, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဣမံယေဝ အနုတ္တရံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ အာဂမ္မ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, အယမဿ ပဌမာဘိနိဗ္ဘိဒာ ဟောတိ ကုက္ကုဋစ္ဆာပကဿေဝ အဏ္ဍကောသမှာ။

''သ ခော သော, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဣမံယေဝ အနုတ္တရံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ အာဂမ္မ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ, အယမဿ ဒုတိယာဘိနိဗ္ဘိဒာ ဟောတိ ကုက္ကုဋစ္ဆာပကဿေဝ အဏ္ဍကောသမှာ။

''သ ခော သော, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဣမံယေဝ အနုတ္တရံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ အာဂမ္မ အာသဝာနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယမဿ တတိယာဘိနိဗ္ဘိဒာ ဟောတိ ကုက္ကုဋစ္ဆာပကဿေဝ အဏ္ဍကောသမှာ။

၂၉. ''ယမ္ပိ [ယမ္ပိ ခော (က.)] , မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ စရဏသ္မိံ; ယမ္ပိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ စရဏသ္မိံ; ယမ္ပိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ စရဏသ္မိံ; ယမ္ပိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဟောတိ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ စရဏသ္မိံ; ယမ္ပိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော သတ္တဟိ သဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ စရဏသ္မိံ; ယမ္ပိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ စရဏသ္မိံ။

''ယဉ္စ ခော, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ ဝိဇ္ဇာယ; ယမ္ပိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ ဝိဇ္ဇာယ။ ယမ္ပိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော အာသဝာနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ဣဒမ္ပိဿ ဟောတိ ဝိဇ္ဇာယ။

''အယံ ဝုစ္စတိ, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော ဝိဇ္ဇာသမ္ပန္နော ဣတိပိ စရဏသမ္ပန္နော ဣတိပိ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော ဣတိပိ။

၃၀. ''ဗြဟ္မုနာပေသာ, မဟာနာမ, သနင်္ကုမာရေန ကထာ ဘာသိတာ –

> 'ခတ္တိယော သေဋ္ဌော ဇနေတသ္မိံ၊ ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနော။
> ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ သော သေဋ္ဌော ဒေဝမာနုသေ'တိ။

''သာ ခော ပနေသာ, မဟာနာမ, ဗြဟ္မုနာ သနင်္ကုမာရေန ကထာ သုဂီတာ နော ဒုဂ္ဂီတာ, သုဘာသိတာ နော ဒုဗ္ဘာသိတာ, အတ္ထသံဟိတာ နော အနတ္ထသံဟိတာ, အနုမတာ ဘဂဝတာ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဥဋ္ဌဟိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ‘‘သာဓု သာဓု, အာနန္ဒ, သာဓု ခေါ တွံ, အာနန္ဒ, ကာပိလဝတ္ထဝါနံ သကျာနံ သေခံ ပဋိပဒံ အဘာသီ’’တိ။

ဣဒမဝေါစာယသ္မာ အာနန္ဒော။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ။ အတ္တမနာ ကာပိလဝတ္ထဝါ သကျာ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

သေခသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄. ပေါတလိယသုတ္တံ

၃၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ အင်္ဂုတ္တရာပေသု ဝိဟရတိ အာပဏံ နာမ အင်္ဂုတ္တရာပါနံ နိဂမော။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အာပဏံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အာပဏေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေနညတရော ဝနသဏ္ဍော တေနုပသင်္ကမိ ဒိဝါဝိဟာရာယ။ တံ ဝနသဏ္ဍံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ [အဇ္ဈောဂဟေတွာ (သီ. သျာ. ကံ.), အဇ္ဈောဂဟိတွာ (ပီ. က.)] အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ ပေါတလိယောပိ ခေါ ဂဟပတိ သမ္ပန္နနိဝါသနပါဝုရဏော [ပါပုရဏော (သီ. သျာ. ကံ.)] ဆတ္တုပါဟနာဟိ [ဆတ္တုပါဟနော (က.)] ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော ယေန သော ဝနသဏ္ဍော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဝနသဏ္ဍံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတံ ခေါ ပေါတလိယံ ဂဟပတိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သံဝိဇ္ဇန္တိ ခေါ, ဂဟပတိ, အာသနာနိ; သစေ အာကင်္ခသိ နိသီဒါ’’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ပေါတလိယော ဂဟပတိ ‘‘ဂဟပတိဝါဒေန မံ သမဏော ဂေါတမော သမုဒာစရတီ’’တိ ကုပိတော အနတ္တမနော တုဏှီ အဟောသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ။ပေ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ ပေါတလိယံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သံဝိဇ္ဇန္တိ ခေါ, ဂဟပတိ, အာသနာနိ; သစေ အာကင်္ခသိ နိသီဒါ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ ဝုတ္တေ, ပေါတလိယော ဂဟပတိ ဂဟပတိဝါဒေန မံ သမဏော ဂေါတမော သမုဒာစရတီ’’တိ ကုပိတော အနတ္တမနော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘တယိဒံ, ဘော ဂေါတမ, နစ္ဆန္နံ, တယိဒံ နပ္ပတိရူပံ, ယံ မံ တွံ ဂဟပတိဝါဒေန သမုဒာစရသီ’’တိ။ ‘‘တေ ဟိ တေ, ဂဟပတိ, အာကာရာ, တေ လိင်္ဂါ, တေ နိမိတ္တာ ယထာ တံ ဂဟပတိဿာ’’တိ။ ‘‘တထာ ဟိ ပန မေ, ဘော ဂေါတမ, သဗ္ဗေ ကမ္မန္တာ ပဋိက္ခိတ္တာ, သဗ္ဗေ ဝေါဟာရာ သမုစ္ဆိန္နာ’’တိ။ ‘‘ယထာ ကထံ ပန တေ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗေ ကမ္မန္တာ ပဋိက္ခိတ္တာ, သဗ္ဗေ ဝေါဟာရာ သမုစ္ဆိန္နာ’’တိ? ‘‘ဣဓ မေ, ဘော ဂေါတမ, ယံ အဟောသိ ဓနံ ဝါ ဓညံ ဝါ ရဇတံ ဝါ ဇာတရူပံ ဝါ သဗ္ဗံ တံ ပုတ္တာနံ အဒါယဇ္ဇံ နိယျာတံ, တတ္ထာဟံ အနောဝါဒီ အနုပဝါဒီ ဃာသစ္ဆာဒနပရမော ဝိဟရာမိ။ ဧဝံ ခေါ မေ [ဧဝဉ္စ မေ (သျာ.), ဧဝံ မေ (က.)], ဘော ဂေါတမ, သဗ္ဗေ ကမ္မန္တာ ပဋိက္ခိတ္တာ, သဗ္ဗေ ဝေါဟာရာ သမုစ္ဆိန္နာ’’တိ။ ‘‘အညထာ ခေါ တွံ, ဂဟပတိ, ဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒံ ဝဒသိ, အညထာ စ ပန အရိယဿ ဝိနယေ ဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒော ဟောတီ’’တိ။ ‘‘ယထာ ကထံ ပန, ဘန္တေ, အရိယဿ ဝိနယေ ဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒော ဟောတိ? သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု ယထာ အရိယဿ ဝိနယေ ဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒော ဟောတီ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ, ဂဟပတိ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ ပေါတလိယော ဂဟပတိ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။

၃၂. ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဋ္ဌ ခေါ ဣမေ, ဂဟပတိ, ဓမ္မာ အရိယဿ ဝိနယေ ဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒါယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ အဋ္ဌ? အပါဏာတိပါတံ နိဿာယ ပါဏာတိပါတော ပဟာတဗ္ဗော; ဒိန္နာဒါနံ နိဿာယ အဒိန္နာဒါနံ ပဟာတဗ္ဗံ; သစ္စဝါစံ [သစ္စံ ဝါစံ (သျာ.)] နိဿာယ မုသာဝါဒော ပဟာတဗ္ဗော; အပိသုဏံ ဝါစံ နိဿာယ ပိသုဏာ ဝါစာ ပဟာတဗ္ဗာ; အဂိဒ္ဓိလောဘံ နိဿာယ ဂိဒ္ဓိလောဘော ပဟာတဗ္ဗော; အနိန္ဒာရောသံ နိဿာယ နိန္ဒာရောသော ပဟာတဗ္ဗော; အက္ကောဓူပါယာသံ နိဿာယ ကောဓူပါယာသော ပဟာတဗ္ဗော; အနတိမာနံ နိဿာယ အတိမာနော ပဟာတဗ္ဗော။ ဣမေ ခေါ, ဂဟပတိ, အဋ္ဌ ဓမ္မာ သံခိတ္တေန ဝုတ္တာ, ဝိတ္ထာရေန အဝိဘတ္တာ, အရိယဿ ဝိနယေ ဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒါယ သံဝတ္တန္တီ’’တိ။ ‘‘ယေ မေ [ယေ မေ ပန (သျာ. က.)], ဘန္တေ, ဘဂဝတာ အဋ္ဌ ဓမ္မာ သံခိတ္တေန ဝုတ္တာ, ဝိတ္ထာရေန အဝိဘတ္တာ, အရိယဿ ဝိနယေ ဝေါဟာရသမုစ္ဆေဒါယ သံဝတ္တန္တီတိ, သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မေ ဝိတ္ထာရေန [ဝိတ္ထာရေတွာ (က.)] ဝိဘဇတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါ

ယာ''တိ။ ''တေန ဟိ, ဂဟပတိ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော ဟေတ လိယော ဂဟပတိ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၃၃. '''အဟဏာတိပါတံ နိဿာယ ပါဏာတိပါတော ပဟာတဗ္ဗော'တိ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေသံ ခော အဟံ သံယောဇနာနံ ဟေတု ပါဏာတိ ပါတီ အဿံ, တေသာဟံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ပဋိပန္နော။ အဟဉ္စေဝ [အဟဉ္စေ (?)] ခော ပန ပါ ဏာတိပါတီ အဿံ, အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ ပါဏာတိပါတပစ္စယာ, အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ [အနုဝိစ္စ ဝိညူ (သီ. သျာ. ပီ.)] ဂရဟေယျုံ ပါဏာတိပါတပစ္စယာ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပါဋိကင်္ခာ ပါဏာတိပါတပစ္စယာ။ ဧတ ဒေဝ ခော ပန သံယောဇနံ ဧတံ နီဝရဏံ ယဒိဒံ ပါဏာတိပါတော။ ယေ စ ပါဏာတိပါတပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိ ဃာတပရိဠာဟာ, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ'။ 'အပါဏာတိပါတံ နိဿာယ ပါဏာတိပါတော ပဟာတဗ္ဗော'တိ – ဣတိ ယန္တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၄. '''ဒိန္နာဒါနံ နိဿာယ အဒိန္နာဒါနံ ပဟာတဗ္ဗ'န္တိ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေသံ ခော အဟံ သံယောဇနာနံ ဟေတု အဒိန္နာဒာယီ အဿံ, တေသာဟံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ပဋိပန္နော။ အဟဉ္စေဝ ခော ပန အဒိန္နာဒာယီ အဿံ, အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ အဒိန္နာဒါနပစ္စယာ, အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုံ အဒိန္နာဒါနပစ္စယာ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပါဋိကင်္ခာ အဒိန္နာဒါနပစ္စယာ။ ဧတဒေဝ ခော ပန သံယောဇနံ ဧတံ နီဝရဏံ ယဒိဒံ အဒိန္နာဒါနံ။ ယေ စ အ ဒိန္နာဒါနပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပ ရိဠာဟာ န ဟောန္တိ'။ 'ဒိန္နာဒါနံ နိဿာယ အဒိန္နာဒါနံ ပဟာတဗ္ဗ'န္တိ – ဣတိ ယန္တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္ တံ။

၃၅. '''သစ္စဝါစံ နိဿာယ မုသာဝါဒော ပဟာတဗ္ဗော'တိ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေသံ ခော အဟံ သံယောဇနာနံ ဟေတု မုသာဝါဒီ အဿံ, တေသာဟံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ပဋိပန္နော။ အဟဉ္စေဝ ခော ပန မုသာဝါဒီ အဿံ, အတ္တာပိ မံ ဥ ပဝဒေယျ မုသာဝါဒပစ္စယာ, အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုံ မုသာဝါဒပစ္စယာ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပါဋိကင်္ခာ မုသာဝါဒပစ္စယာ။ ဧတဒေဝ ခော ပန သံယောဇနံ ဧတံ နီဝရဏံ ယဒိဒံ မုသာဝါဒော ။ ယေ စ မုသာဝါဒပစ္စယာ ဥပ္ ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, မုသာဝါဒာ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ'။ 'သစ္စဝါစံ နိဿာယ မုသာဝါဒော ပဟာတဗ္ဗော'တိ – ဣတိ ယန္တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၆. '''အပိသုဏံ ဝါစံ နိဿာယ ပိသုဏာ ဝါစာ ပဟာတဗ္ဗာ'တိ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္ တံ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေသံ ခော အဟံ သံယောဇနာနံ ဟေတု ပိသုဏဝါစော အဿံ, တေသာဟံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ပဋိပန္နော။ အဟဉ္စေဝ ခော ပန ပိသုဏဝါစော အဿံ, အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ ပိသုဏဝါစာပစ္စယာ , အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုံ ပိသုဏဝါစာပစ္စယာ, ကာယဿ ဘေ ဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပါဋိကင်္ခာ ပိသုဏဝါစာပစ္စယာ။ ဧတဒေဝ ခော ပန သံယောဇနံ ဧတံ နီဝရဏံ ယဒိဒံ ပိသုဏာ ဝါစာ။ ယေ စ ပိသုဏဝါစာပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ'။ 'အပိသုဏံ ဝါစံ နိဿာယ ပိသုဏာ ဝါစာ ပဟာတဗ္ဗာ'တိ – ဣတိ ယန္တံ ဝု တ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၇. '''အဂိဒ္ဓိလောဘံ နိဿာယ ဂိဒ္ဓိလောဘော ပဟာတဗ္ဗော'တိ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝု တ္တံ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေသံ ခော အဟံ သံယောဇနာနံ ဟေတု ဂိဒ္ဓိလောဘီ အဿံ, တေသာဟံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ပဋိပန္နော။ အဟဉ္စေဝ ခော ပန ဂိဒ္ဓိလောဘီ အဿံ, အ တ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ ဂိဒ္ဓိလောဘပစ္စယာ, အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုံ ဂိဒ္ဓိလောဘပစ္စယာ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပါဋိကင်္ခာ ဂိဒ္ဓိလောဘပစ္စယာ။ ဧတဒေဝ ခော ပန သံယောဇနံ ဧတံ နီဝရဏံ ယဒိဒံ ဂိဒ္ဓိလောဘော။ ယေ စ ဂိဒ္ဓိလောဘပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, ဂိဒ္ဓိလောဘာ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံသ တေ အာသ

တ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ’။ ‘အဂိဒ္ဓိလောဘံ နိဿာယ ဂိဒ္ဓိလောဘော ပဟာတဗ္ဗော’တိ – ဣတိ ယန္တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၈. “‘အနိန္ဒာရောသံ နိဿာယ နိန္ဒာရောသော ပဟာတဗ္ဗော’တိ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ယေသံ ခော အဟံ သံယောဇနာနံ ဟေတု နိန္ဒာရောသီ အဿံ, တေသာဟံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ပဋိပန္နော။ အဟဉ္စေဝ ခော ပန နိန္ဒာရောသီ အဿံ, အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ နိန္ဒာရောသပစ္စယာ, အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုံ နိန္ဒာရောသပစ္စယာ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပာဋိကင်္ခာ နိန္ဒာရောသပစ္စယာ။ ဧတဒေဝ ခော ပန သံယောဇနံ ဧတံ နီဝရဏံ ယဒိဒံ နိန္ဒာရောသော။ ယေ စ နိန္ဒာရောသပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, အနိန္ဒာရောသိဿ ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ’။ ‘အနိန္ဒာရောသံ နိဿာယ နိန္ဒာရောသော ပဟာတဗ္ဗော’တိ – ဣတိ ယန္တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၉. “‘အက္ကောဓူပါယာသံ နိဿာယ ကောဓူပါယာသော ပဟာတဗ္ဗော’တိ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ယေသံ ခော အဟံ သံယောဇနာနံ ဟေတု ကောဓူပါယာသီ အဿံ, တေသာဟံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ပဋိပန္နော။ အဟဉ္စေဝ ခော ပန ကောဓူပါယာသီ အဿံ, အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ ကောဓူပါယာသပစ္စယာ , အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုံ ကောဓူပါယာသပစ္စယာ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပာဋိကင်္ခာ ကောဓူပါယာသပစ္စယာ။ ဧတဒေဝ ခော ပန သံယောဇနံ ဧတံ နီဝရဏံ ယဒိဒံ ကောဓူပါယာသော။ ယေ စ ကောဓူပါယာသပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, အက္ကောဓူပါယာသိဿ ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ’။ ‘အက္ကောဓူပါယာသံ နိဿာယ ကောဓူပါယာသော ပဟာတဗ္ဗော’တိ – ဣတိ ယန္တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၄၀. “‘အနတိမာနံ နိဿာယ အတိမာနော ပဟာတဗ္ဗော’တိ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ယေသံ ခော အဟံ သံယောဇနာနံ ဟေတု အတိမာနီ အဿံ, တေသာဟံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ သမုစ္ဆေဒာယ ပဋိပန္နော။ အဟဉ္စေဝ ခော ပန အတိမာနီ အဿံ, အတ္တာပိ မံ ဥပဝဒေယျ အတိမာနပစ္စယာ, အနုဝိစ္စာပိ မံ ဝိညူ ဂရဟေယျုံ အတိမာနပစ္စယာ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒုဂ္ဂတိ ပာဋိကင်္ခာ အတိမာနပစ္စယာ။ ဧတဒေဝ ခော ပန သံယောဇနံ ဧတံ နီဝရဏံ ယဒိဒံ အတိမာနော။ ယေ စ အတိမာနပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, အနတိမာနိဿ ဧဝံသ တေ အာသဝါ ဝိဃာတပရိဠာဟာ န ဟောန္တိ’။ ‘အနတိမာနံ နိဿာယ အတိမာနော ပဟာတဗ္ဗော’တိ – ဣတိ ယန္တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၄၁. “ဣမေ ခော, ဂဟပတိ, အဋ္ဌ ဓမ္မာ သံခိတ္တေန ဝုတ္တာ, ဝိတ္ထာရေန ဝိဘတ္တာ [အဝိဘတ္တာ (သျာ. က.)], ယေ အရိယဿ ဝိနယေ ဝောဟာရသမုစ္ဆေဒာယ သံဝတ္တန္တိ; န တွေဝ တာဝ အရိယဿ ဝိနယေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ ဝောဟာရသမုစ္ဆေဒော ဟောတီ”တိ။

“ယထာ ကထံ ပန, ဘန္တေ, အရိယဿ ဝိနယေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ ဝောဟာရသမုစ္ဆေဒော ဟောတိ? သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု ယထာ အရိယဿ ဝိနယေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ ဝောဟာရသမုစ္ဆေဒော ဟောတီ”တိ။ “တေန ဟိ, ဂဟပတိ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော ပေါတလိယော ဂဟပတိ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

ကာမာဒီနဝကထာ

၄၂. “သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ကုက္ကုရော ဇိဃစ္ဆာဒုဗ္ဗလျပရေတော ဂောဃာတကသူနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတော အဿ။ တမေနံ ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ အဋ္ဌိကင်္ကလံ သုနိက္ကန္တံ နိက္ကန္တံ နိမ္မံသံ လောဟိတမက္ခိတံ ဥပသုမ္ဘေယျ [ဥပစ္ဆုဘေယျ (သီ. ပီ.), ဥပစ္ဆုဗ္ဘေယျ (သျာ. ကံ.), ဥပစ္စုမ္ဘေယျ (က.)]။ တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, အပိ နု ခော သော ကုက္ကုရော အမုံ အဋ္ဌိကင်္ကလံ သုနိက္ကန္တံ နိက္ကန္တံ နိမ္မံသံ လောဟိတမက္ခိတံ ပလေဟန္တော ဇိဃစ္ဆာဒုဗ္ဗလျံ ပဋိဝိနေယျာ”တိ?

“နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိဿ ဟေတု”?

“အဒ္ဓဥဟိ, ဘန္တေ, အဋ္ဌိကင်္ကလံ သုနိက္ကန္တံ နိက္ကန္တံ နိမ္မံသံ လောဟိတမက္ခိတံ။ ယာဝဒေဝ ပန သော ကုက္ကုရော ကိလမထဿ ဝိဃာတဿ ဘာဂီ အဿာတိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ [ဗဟူပါယာသာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] , အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော’တိ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ ယာယံ ဥပေက္ခာ နာနတ္တာ နာနတ္တသိတာ တံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ, ယာယံ ဥပေက္ခာ ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ ယတ္ထ သဗ္ဗသော လောကာမိသူပါဒါနာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ တမေဝူပေက္ခံ ဘာဝေတိ။

၄၃. “သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ဂိဇ္ဈော ဝါ ကင်္ကော ဝါ ကုလလော ဝါ မံသပေသိံ အာဒါယ ဥဍ္ဍီယေယျ [ဥဍ္ဍယေယျ (သျာ. ပီ.)]။ တမေနံ ဂိဇ္ဈာပိ ကင်္ကာပိ ကုလလာပိ အနုပတိတွာ အနုပတိတွာ ဝိတစ္ဆေယျုံ ဝိဿဇ္ဇေယျုံ [ဝိရာဇေယျုံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, သစေ သော ဂိဇ္ဈော ဝါ ကင်္ကော ဝါ ကုလလော ဝါ တံ မံသပေသိံ န ခိပ္ပမေဝ ပဋိနိဿဇ္ဇေယျ, သော တတောနိဒါနံ မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခ”န္တိ?

“ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“ဧဝမေဝ ခေါ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘မံသပေသူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော’တိ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ ယာယံ ဥပေက္ခာ နာနတ္တာ နာနတ္တသိတာ တံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ယာယံ ဥပေက္ခာ ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ ယတ္ထ သဗ္ဗသော လောကာမိသူပါဒါနာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ တမေဝူပေက္ခံ ဘာဝေတိ။

၄၄. “သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ပုရိသော အာဒိတ္တံ တိဏုက္ကံ အာဒါယ ပဋိဝါတံ ဂစ္ဆေယျ။ တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, သစေ သော ပုရိသော တံ အာဒိတ္တံ တိဏုက္ကံ န ခိပ္ပမေဝ ပဋိနိဿဇ္ဇေယျ တဿ သာ အာဒိတ္တာ တိဏုက္ကာ ဟတ္ထံ ဝါ ဒဟေယျ ဗာဟုံ ဝါ ဒဟေယျ အညတရံ ဝါ အညတရံ ဝါ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ [ဒဟေယျ။ အညတရံ ဝါ အင်္ဂပစ္စင်္ဂ (သီ. ပီ.)] ဒဟေယျ, သော တတောနိဒါနံ မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခ”န္တိ?

“ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“ဧဝမေဝ ခေါ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘တိဏုက္ကူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော’တိ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ။ပေ.။ တမေဝူပေက္ခံ ဘာဝေတိ။

၄၅. “သေယျထာပိ , ဂဟပတိ, အင်္ဂာရကာသု သာဓိကပေါရိသာ, ပူရာ အင်္ဂာရာနံ ဝီတစ္စိကာနံ ဝီတဓူမာနံ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဇီဝိတုကာမော အမရိတုကာမော သုခကာမော ဒုက္ခပ္ပဋိကူလော။ တမေနံ ဒွေ ဗလဝန္တော ပုရိသာ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ အင်္ဂာရကာသုံ ဥပကဍ္ဎေယျုံ။ တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, အပိ နု သော ပုရိသော ဣတိ စိတိစေဝ ကာယံ သန္နာမေယျာ”တိ?

“ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိဿ ဟေတု”?

“ဝိဒိတဉှိ , ဘန္တေ, တဿ ပုရိသဿ ဣမဉ္စာဟံ အင်္ဂာရကာသုံ ပပတိဿာမိ, တတောနိဒါနံ မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆိဿာမိ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခ”န္တိ။ “ဧဝမေဝ ခေါ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အင်္ဂာ

ရကာသူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပာယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော’တိ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ…ပေ.။ တမေဝူပေက္ခံ ဘာဝေတိ။

၄၆. “သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ပုရိသော သုပိနကံ ပဿေယျ အာရာမရာမဏေယျကံ ဝနရာမဏေယျကံ ဘူမိရာမဏေယျကံ ပေါက္ခရဏိရာမဏေယျကံ။ သော ပဋိဗုဒ္ဓေါ န ကိဉ္စိ ပဋိပဿေယျ [ပဿေယျ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘သုပိနကူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပာယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော’တိ။…ပေ.။ တမေဝူပေက္ခံ ဘာဝေတိ။

၄၇. “သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ပုရိသော ယာစိတကံ ဘောဂံ ယာစိတွာ ယာနံ တ [ယာနံ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ပေါရိသေယျံ [ပေါရောသေယျံ (သီ. ပီ. က.), ဩရောပေယျ (သျာ. ကံ.)] ပဝရမဏိကုဏ္ဍလံ။ သော တေဟိ ယာစိတကေဟိ ဘောဂေဟိ ပုရက္ခတော ပရိဝုတော အန္တရာပဏံ ပဋိပဇ္ဇေယျ။ တမေနံ ဇနော ဒိသွာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဘောဂီ ဝတ, ဘော, ပုရိသော, ဧဝံ ကိရ ဘောဂိနော ဘောဂာနိ ဘုဉ္ဇန္တီ’တိ။ တမေနံ သာမိကာ ယတ္ထ ယတ္ထေဝ ပဿေယျုံ တတ္ထ တတ္ထေဝ သာနိ ဟရေယျုံ။ တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, အလံ နု ခေါ တဿ ပုရိသဿ အညထတ္တာယာ”တိ?

“ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိဿ ဟေတု”?

“သာမိနော ဟိ, ဘန္တေ, သာနိ ဟရန္တီ”တိ။ “ဧဝမေဝ ခေါ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ယာစိတကူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပာယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော’တိ။…ပေ.။ တမေဝူပေက္ခံ ဘာဝေတိ။

၄၈. “သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ဂါမဿ ဝါ နိဂမဿ ဝါ အဝိဒူရေ တိဗ္ဗော ဝနသဏ္ဍော။ တတြဿ ရုက္ခော သမ္ပန္နဖလော စ ဥပပန္နဖလော [ဥပ္ပန္နဖလော (သျာ.)] စ, န စဿု ကာနိစိ ဖလာနိ ဘူမိယံ ပတိတာနိ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဖလတ္ထိကော ဖလဂဝေသီ ဖလပရိယေသနံ စရမာနော။ သော တံ ဝနသဏ္ဍံ အဇ္ဈောဂာဟေတွာ တံ ရုက္ခံ ပဿေယျ သမ္ပန္နဖလဉ္စ ဥပပန္နဖလဉ္စ။ တဿ ဧဝမဿ – ‘အယံ ခေါ ရုက္ခော သမ္ပန္နဖလော စ ဥပပန္နဖလော စ, နတ္ထိ စ ကာနိစိ ဖလာနိ ဘူမိယံ ပတိတာနိ။ ဇာနာမိ ခေါ ပနာဟံ ရုက္ခံ အာရောဟိတုံ [အာရုဟိတုံ (သီ.)]။ ယံနူနာဟံ ဣမံ ရုက္ခံ အာရောဟိတွာ ယာဝဒတ္ထဉ္စ ခါဒေယျံ ဥစ္ဆင်္ဂဉ္စ ပူရေယျ’န္တိ။ သော တံ ရုက္ခံ အာရောဟိတွာ ယာဝဒတ္ထဉ္စ ခါဒေယျ ဥစ္ဆင်္ဂဉ္စ ပူရေယျ။ အထ ဒုတိယော ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဖလတ္ထိကော ဖလဂဝေသီ ဖလပရိယေသနံ စရမာနော တိဏှံ ကုဌာရိံ [ကုဓာရိံ (သျာ. ကံ. က.)] အာဒာယ။ သော တံ ဝနသဏ္ဍံ အဇ္ဈောဂာဟေတွာ တံ ရုက္ခံ ပဿေယျ သမ္ပန္နဖလဉ္စ ဥပပန္နဖလဉ္စ။ တဿ ဧဝမဿ – ‘အယံ ခေါ ရုက္ခော သမ္ပန္နဖလော စ ဥပပန္နဖလော စ, နတ္ထိ စ ကာနိစိ ဖလာနိ ဘူမိယံ ပတိတာနိ။ န ခေါ ပနာဟံ ဇာနာမိ ရုက္ခံ အာရောဟိတုံ။ ယံနူနာဟံ ဣမံ ရုက္ခံ မူလတော ဆေတွာ ယာဝဒတ္ထဉ္စ ခါဒေယျံ ဥစ္ဆင်္ဂဉ္စ ပူရေယျ’န္တိ။ သော တံ ရုက္ခံ မူလတောဝ ဆိန္ဒေယျ။ တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, အမုကော [အသု (သီ. ပီ.)] ယော သော ပုရိသော ပဌမံ ရုက္ခံ အာရူဠှော သစေ သော န ခိပ္ပမေဝ ဩရောဟေယျ တဿ သော ရုက္ခော ပပတန္တော ဟတ္ထံ ဝါ ဘဉ္ဇေယျ ပါဒံ ဝါ ဘဉ္ဇေယျ အညတရံ ဝါ အညတရံ ဝါ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ ဘဉ္ဇေယျ, သော တတောနိဒါနံ မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခ”န္တိ?

“ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“ဧဝမေဝ ခေါ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ရုက္ခဖလူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပာယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော’တိ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ ယာယံ ဥပေက္ခာ နာနတ္တာ နာနတ္တသိတာ တံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ယာယံ ဥပေက္ခာ ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ ယတ္ထ သဗ္ဗသော လောကာမိသူပါဒါနာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ တမေဝူပေက္ခံ ဘာဝေတိ။

၄၉. ‘‘သ ခော သော, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣမံယေဝ အနုတ္တရံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ အာဂမ္မ အနေကဝိ
ဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒ္ဝေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ
အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။

‘‘သ ခော သော, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣမံယေဝ အနုတ္တရံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ အာဂမ္မ ဒိဗ္ဗေန စက္ခု
နာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗ
ဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။

‘‘သ ခော သော, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣမံယေဝ အနုတ္တရံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ အာဂမ္မ အာသဝါနံ
ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧ
တ္တာဝတာ ခော, ဂဟပတိ, အရိယဿ ဝိနယေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ ဝောဟာရသမုစ္ဆေဒော ဟောတိ။

၅၀. ‘‘တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, ယထာ အရိယဿ ဝိနယေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ ဝောဟာရသမုစ္ဆေဒော
ဟောတိ, အပိ နု တွံ ဧဝရူပံ ဝောဟာရသမုစ္ဆေဒံ အတ္တနိ သမနုပဿသီ’’တိ? ‘‘ကော စာဟံ, ဘန္တေ, ကော စ အရိယ
ဿ ဝိနယေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ ဝောဟာရသမုစ္ဆေဒော! အာရကာ အဟံ, ဘန္တေ, အရိယဿ ဝိနယေ သ
ဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ ဝောဟာရသမုစ္ဆေဒာ။ မယဉှိ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ အညတိတ္ထိယေ ပရိဗ္ဗာဇကေ အနာဇာနီ
ယေဝ သမာနေ အာဇာနီယာတိ အမညိမှ, အနာဇာနီယေဝ သမာနေ အာဇာနီယဘောဇနံ ဘောဇိမှ, အနာဇာနီယေဝ သ
မာနေ အာဇာနီယဋ္ဌာနေ ဌပိမှ; ဘိက္ခူ ပန မယံ, ဘန္တေ, အာဇာနီယေဝ သမာနေ အနာဇာနီယာတိ အမညိမှ, အာဇာနီ
ယေဝ သမာနေ အနာဇာနီယဘောဇနံ ဘောဇိမှ, အာဇာနီယေဝ သမာနေ အနာဇာနီယဋ္ဌာနေ ဌပိမှ; ဣဒါနိ ပန မယံ, ဘန္
တေ, အညတိတ္ထိယေ ပရိဗ္ဗာဇကေ အနာဇာနီယေဝ သမာနေ အနာဇာနီယာတိ ဇာနိဿာမ, အနာဇာနီယေဝ သမာနေ အနာ
ဇာနီယဘောဇနံ ဘောဇေဿာမ, အနာဇာနီယေဝ သမာနေ အနာဇာနီယဋ္ဌာနေ ဌပေဿာမ။ ဘိက္ခူ ပန မယံ, ဘန္တေ,
အာဇာနီယေဝ သမာနေ အာဇာနီယာတိ ဇာနိဿာမ အာဇာနီယေဝ သမာနေ အာဇာနီယဘောဇနံ ဘောဇေဿာမ, အာဇာနီ
ယေဝ သမာနေ အာဇာနီယဋ္ဌာနေ ဌပေဿာမ။ အဇနေသိ ဝတ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သမဏေသု သမဏပ္ပေမံ, သမဏေ
သု သမဏပ္ပသာဒံ, သမဏေသု သမဏဂါရဝံ။ အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ! သေယျထာပိ, ဘန္
တေ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ
ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ, စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ; ဧဝမေဝံ ခော, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ အနေကပရိယာယေန
ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ ဥပာသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာ
ရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပာဏုပေတံ သရဏံ ဂတ’’န္တိ။

ပေါတလိယသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. ဇီဝကသုတ္တံ

၅၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဇီဝကဿ ကောမာရဘစ္စဿ အမ္ဗဝနေ။ အထ
ခော ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ
နိသီဒိ ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – ‘သမဏံ
ဂေါတမံ ဥဒ္ဒိဿ ပါဏံ အာရဘန္တိ [အာရမ္ဘန္တိ (က.)], တံ သမဏော ဂေါတမော ဇာနံ ဥဒ္ဒိဿကတံ [ဥဒ္ဒိဿ
ကဋံ (သီ. ပီ.)] မံသံ ပရိဘုဉ္ဇတိ ပဋိစ္စကမ္မ’န္တိ။ ယေ တေ, ဘန္တေ, ဧဝမာဟံသု – ‘သမဏံ ဂေါတမံ ဥဒ္ဒိဿ ပါဏံ
အာရဘန္တိ, တံ သမဏော ဂေါတမော ဇာနံ ဥဒ္ဒိဿကတံ မံသံ ပရိဘုဉ္ဇတိ ပဋိစ္စကမ္မ’န္တိ, ကစ္စိ တေ, ဘန္တေ, ဘဂ
ဝတော ဝုတ္တဝါဒိနော, န စ ဘဂဝန္တံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ, ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တိ, န စ ကောစိ
သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတီ’’တိ?

၅၂. ‘‘ယေ တေ, ဇီဝက, ဧဝမာဟံသု – ‘သမဏံ ဂေါတမံ ဥဒ္ဒိဿ ပါဏံ အာရဘန္တိ, တံ သမဏော ဂေါတမော ဇာ
နံ ဥဒ္ဒိဿကတံ မံသံ ပရိဘုဉ္ဇတိ ပဋိစ္စကမ္မ’န္တိ န မေ တေ ဝုတ္တဝါဒိနော, အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ စ မံ တေ အသတာ အ
ဘူတေန။ တီဟိ ခော အဟံ, ဇီဝက, ဌာနေဟိ မံသံ အပရိဘောဂန္တိ ဝဒာမိ။ ဒိဋ္ဌံ, သုတံ, ပရိသင်္ကိတံ – ဣမေဟိ ခော

အဟံ, ဇီဝက , တီဟိ ဌာနေဟိ မံသံ အပရိဘောဂန္တိ ဝဒာမိ။ တီဟိ ခော အဟံ, ဇီဝက, ဌာနေဟိ မံသံ ပရိဘောဂန္တိ ဝဒာမိ။ အဒိဋ္ဌံ, အသုတံ, အပရိသင်္ကိတံ – ဣမေဟိ ခော အဟံ, ဇီဝက, တီဟိ ဌာနေဟိ မံသံ ပရိဘောဂန္တိ ဝဒာမိ။

၅၃. ''ဣဓ, ဇီဝက, ဘိက္ခု အညတရံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ သော မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ တမေနံ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ သွာတနာယ ဘတ္တေန နိမန္တေတိ။ အာကင်္ခမာနောဝ [အာကင်္ခမာနော (သျာ. ကံ.)] , ဇီဝက, ဘိက္ခု အဓိဝါသေတိ ။ သော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ယေန တဿ ဂဟပတိဿ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တဿ ဝါ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမတိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒတိ။ တမေနံ သော ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ ပဏီတေန ပိဏ္ဍပါတေန ပရိဝိသတိ။ တဿ န ဧဝံ ဟောတိ – 'သာဓု ဝတ မာယံ [မံ + အယံ = မာယံ] ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ ပဏီတေန ပိဏ္ဍပါတေန ပရိဝိသေယျာတိ! အဟော ဝတ မာယံ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ အာယတိမ္ပိ ဧဝရူပေန ပဏီတေန ပိဏ္ဍပါတေန ပရိဝိသေယျာ'တိ – ဧဝမ္ပိဿ န ဟောတိ။ သော တံ ပိဏ္ဍပါတံ အဂထိတော [အဂဓိတော (သျာ. ကံ. က.)] အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈောပန္နော [အနဇ္ဈာပန္နော (သျာ. ကံ. က.)] အာဒီနဝဒဿာဝီ နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဇီဝက , အပိ နု သော ဘိက္ခု တသ္မိံ သမယေ အတ္တဗျာဗာဓာယ ဝါ စေတေတိ, ပရဗျာဗာဓာယ ဝါ စေတေတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယ ဝါ စေတေတီ''တိ?

''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။

''နနု သော, ဇီဝက, ဘိက္ခု တသ္မိံ သမယေ အနဝဇ္ဇံယေဝ အာဟာရံ အာဟာရေတီ''တိ?

''ဧဝံ, ဘန္တေ။ သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – 'ဗြဟ္မာ မေတ္တာဝိဟာရီ'တိ။ တံ မေ ဣဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သက္ခိဒိဋ္ဌော; ဘဂဝါ ဟိ, ဘန္တေ, မေတ္တာဝိဟာရီ''တိ။ ''ယေန ခော, ဇီဝက, ရာဂေန ယေန ဒောသေန ယေန မောဟေန ဗျာပါဒဝါ အဿ သော ရာဂေါ သော ဒောသော သော မောဟော တထာဂတဿ ပဟီနော ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော [အနဘာဝကတော (သီ. ပီ.), အနဘာဝံဂတော (သျာ. ကံ.)] အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော။ သစေ ခော တေ, ဇီဝက, ဣဒံ သန္ဓာယ ဘာသိတံ အနုဇာနာမိ တေ ဧတ''န္တိ။ ''ဧတဒေဝ ခော ပန မေ, ဘန္တေ, သန္ဓာယ ဘာသိတံ'' [ဘာသိတန္တိ (သျာ.)]။

၅၄. ''ဣဓ, ဇီဝက, ဘိက္ခု အညတရံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ သော ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ပေ.။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ပေ.။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ တမေနံ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ သွာတနာယ ဘတ္တေန နိမန္တေတိ။ အာကင်္ခမာနောဝ, ဇီဝက, ဘိက္ခု အဓိဝါသေတိ။ သော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ယေန ဂဟပတိဿ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တဿ ဝါ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမတိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒတိ။ တမေနံ သော ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ ပဏီတေန ပိဏ္ဍပါတေန ပရိဝိသတိ။ တဿ န ဧဝံ ဟောတိ – 'သာဓု ဝတ မာယံ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ ပဏီတေန ပိဏ္ဍပါတေန ပရိဝိသေယျာတိ! အဟော ဝတ မာယံ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ အာယတိမ္ပိ ဧဝရူပေန ပဏီတေန ပိဏ္ဍပါတေန ပရိဝိသေယျာ'တိ – ဧဝမ္ပိဿ န ဟောတိ။ သော တံ ပိဏ္ဍပါတံ အဂထိတော အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈောပန္နော အာဒီနဝဒဿာဝီ နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဇီဝက, အပိ နု သော ဘိက္ခု တသ္မိံ သမယေ အတ္တဗျာဗာဓာယ ဝါ စေတေတိ, ပရဗျာဗာဓာယ ဝါ စေတေတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယ ဝါ စေတေတီ''တိ?

''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။

''နနု သော, ဇီဝက, ဘိက္ခု တသ္မိံ သမယေ အနဝဇ္ဇံယေဝ အာဟာရံ အာဟာရေတီ''တိ?

“ဧဝံ, ဘန္တေ။ သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – ‘ဗ္ရဟ္မာ ဥပေက္ခာဝိဟာရီ’တိ။ တံ မေ ဣဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သက္ခိဒိဋ္ဌော; ဘဂဝါ ဟိ, ဘန္တေ, ဥပေက္ခာဝိဟာရီ”တိ။ “ယေန ခော, ဇီဝက, ရာဂေန ယေန ဒောသေန ယေန မောဟေန ဝိဟေသဝါ အဿ အရတိဝါ အဿ ပဋိဃဝါ အဿ သော ရာဂေါ သော ဒောသော သော မောဟော တထာဂတဿ ပဟီနော ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော။ သစေ ခော တေ, ဇီဝက, ဣဒံ သန္ဓာယ ဘာသိတံ, အနုဇာနာမိ တေ ဧတ”န္တိ။ “ဧတဒေဝ ခော ပန မေ, ဘန္တေ, သန္ဓာယ ဘာသိတံ”။

၅၅. “ယော ခော, ဇီဝက, တထာဂတံ ဝါ တထာဂတသာဝကံ ဝါ ဥဒ္ဒိဿ ပါဏံ အာရဘတိ သော ပဉ္စဟိ ဌာနေဟိ ဗဟုံ အပုညံ ပသဝတိ။ ယမ္ပိ သော, ဂဟပတိ, ဧဝမာဟ – ‘ဂစ္ဆထ, အမုကံ နာမ ပါဏံ အာနေထာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ဗဟုံ အပုညံ ပသဝတိ။ ယမ္ပိ သော ပါဏော ဂလပ္ပဝေဓကေန [ဂလပ္ပဝေဓကေန (ဗဟူသု)] အာနီယမာနော ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ဗဟုံ အပုညံ ပသဝတိ။ ယမ္ပိ သော ဧဝမာဟ – ‘ဂစ္ဆထ ဣမံ ပါဏံ အာရဘထာ’တိ, ဣမိနာ တတိယေန ဌာနေန ဗဟုံ အပုညံ ပသဝတိ။ ယမ္ပိ သော ပါဏော အာရဘီယမာနော ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ , ဣမိနာ စတုတ္ထေန ဌာနေန ဗဟုံ အပုညံ ပသဝတိ။ ယမ္ပိ သော တထာဂတံ ဝါ တထာဂတသာဝကံ ဝါ အကပ္ပိယေန အာသာဒေတိ, ဣမိနာ ပဉ္စမေန ဌာနေန ဗဟုံ အပုညံ ပသဝတိ။ ယော ခော, ဇီဝက, တထာဂတံ ဝါ တထာဂတသာဝကံ ဝါ ဥဒ္ဒိဿ ပါဏံ အာရဘတိ သော ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ဌာနေဟိ ဗဟုံ အပုညံ ပသဝတီ”တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ကပ္ပိယံ ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ အာဟာရံ အာဟာရေန္တိ; အနဝဇ္ဇံ ဝတ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ အာဟာရံ အာဟာရေန္တိ။ အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဥပာသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။

ဇီဝကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. ဥပါလိသုတ္တံ

၅၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ နာဠန္ဒာယံ ဝိဟရတိ ပါဝါရိကမ္ဗဝနေ။ တေန ခော ပန သမယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော [နာထပုတ္တော (သီ.), နာတပုတ္တော (ပီ.)] နာဠန္ဒာယံ ပဋိဝသတိ မဟတိယာ နိဂဏ္ဌပရိသာယ သဒ္ဓိံ။ အထ ခော ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော နာဠန္ဒာယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ပါဝါရိကမ္ဗဝနံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတံ ခော ဒီဃတပဿိံ နိဂဏ္ဌံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “သံဝိဇ္ဇန္တိ ခော, တပဿိ [ဒီဃတပဿိ (သျာ. ကံ. က.)] , အာသနာနိ; သစေ အာကင်္ခသိ နိသီဒါ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော ဒီဃတပဿိံ နိဂဏ္ဌံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “ကတိ ပန, တပဿိ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ကမ္မာနိ ပညပေတိ ပါပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပါပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ”တိ?

“န ခော, အာဝုသော ဂေါတမ, အာစိဏ္ဏံ နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ ‘ကမ္မံ, ကမ္မ’န္တိ ပညပေတုံ; ‘ဒဏ္ဍံ, ဒဏ္ဍ’န္တိ ခော, အာဝုသော ဂေါတမ, အာစိဏ္ဏံ နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ ပညပေတု”န္တိ။

“ကတိ ပန, တပဿိ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဒဏ္ဍာနိ ပညပေတိ ပါပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပါပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ”တိ?

“တီဏိ ခော, အာဝုသော ဂေါတမ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဒဏ္ဍာနိ ပညပေတိ ပါပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပါပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာတိ, သေယျထိဒံ – ကာယဒဏ္ဍံ, ဝစီဒဏ္ဍံ, မနောဒဏ္ဍ”န္တိ။

“ကိံ ပန, တပဿိ, အညဒေဝ ကာယဒဏ္ဍံ, အညံ ဝစီဒဏ္ဍံ, အညံ မနောဒဏ္ဍ”န္တိ?

“အညဒေဝ , အာဝုသော ဂေါတမ, ကာယဒဏ္ဍံ, အညံ ဝစီဒဏ္ဍံ, အညံ မနောဒဏ္ဍ”န္တိ။

“ဣမေသံ ပန, တပဿိ, တိဏ္ဏံ ဒဏ္ဍာနံ ဧဝံ ပဋိဝိဘတ္တာနံ ဧဝံ ပဋိဝိသိဋ္ဌာနံ ကတမံ ဒဏ္ဍံ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော မဟာသာဝဇ္ဇတရံ ပညပေတိ ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ , ယဒိ ဝါ ကာယဒဏ္ဍံ, ယဒိ ဝါ ဝစီဒဏ္ဍံ, ယဒိ ဝါ မနောဒဏ္ဍ”န္တိ?

“ဣမေသံ ခေါ, အာဝုသော ဂေါတမ, တိဏ္ဏံ ဒဏ္ဍာနံ ဧဝံ ပဋိဝိဘတ္တာနံ ဧဝံ ပဋိဝိသိဋ္ဌာနံ ကာယဒဏ္ဍံ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော မဟာသာဝဇ္ဇတရံ ပညပေတိ ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, နော တထာ ဝစီဒဏ္ဍံ, နော တထာ မနောဒဏ္ဍ”န္တိ။

“ကာယဒဏ္ဍန္တိ, တပဿိ, ဝဒေသိ”?

“ကာယဒဏ္ဍန္တိ, အာဝုသော ဂေါတမ, ဝဒါမိ”။

“ကာယဒဏ္ဍန္တိ, တပဿိ, ဝဒေသိ”?

“ကာယဒဏ္ဍန္တိ, အာဝုသော ဂေါတမ, ဝဒါမိ”။

“ကာယဒဏ္ဍန္တိ, တပဿိ, ဝဒေသိ”?

“ကာယဒဏ္ဍန္တိ, အာဝုသော ဂေါတမ, ဝဒါမီ”တိ။

ဣတိဟ ဘဂဝါ ဒီဃတပဿိံ နိဂဏ္ဌံ ဣမသ္မိံ ကထာဝတ္ထုသ္မိံ ယာဝတတိယကံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

၅၇. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “တွံ ပနာဝုသော ဂေါတမ, ကတိ ဒဏ္ဍာနိ ပညပေသိ ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ”တိ?

“န ခေါ, တပဿိ, အာစိဏ္ဏံ တထာဂတဿ ‘ဒဏ္ဍံ, ဒဏ္ဍ’န္တိ ပညပေတုံ; ‘ကမ္မံ, ကမ္မ’န္တိ ခေါ, တပဿိ, အာစိဏ္ဏံ တထာဂတဿ ပညပေတု”န္တိ?

“တွံ ပနာဝုသော ဂေါတမ, ကတိ ကမ္မာနိ ပညပေသိ ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ”တိ?

“တီဏိ ခေါ အဟံ, တပဿိ, ကမ္မာနိ ပညပေမိ ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, သေယျထိဒံ – ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, မနောကမ္မ”န္တိ။

“ကိံ ပနာဝုသော ဂေါတမ, အညဒေဝ ကာယကမ္မံ, အညံ ဝစီကမ္မံ, အညံ မနောကမ္မ”န္တိ?

“အညဒေဝ, တပဿိ, ကာယကမ္မံ, အညံ ဝစီကမ္မံ, အညံ မနောကမ္မ”န္တိ။

“ဣမေသံ ပနာဝုသော ဂေါတမ, တိဏ္ဏံ ကမ္မာနံ ဧဝံ ပဋိဝိဘတ္တာနံ ဧဝံ ပဋိဝိသိဋ္ဌာနံ ကတမံ ကမ္မံ မဟာသာဝဇ္ဇတရံ ပညပေသိ ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, ယဒိ ဝါ ကာယကမ္မံ, ယဒိ ဝါ ဝစီကမ္မံ, ယဒိ ဝါ မနောကမ္မ”န္တိ?

“ဣမေသံ ခေါ အဟံ, တပဿိ, တိဏ္ဏံ ကမ္မာနံ ဧဝံ ပဋိဝိဘတ္တာနံ ဧဝံ ပဋိဝိသိဋ္ဌာနံ မနောကမ္မံ မဟာသာဝဇ္ဇတရံ ပညပေမိ ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, နော တထာ ကာယကမ္မံ, နော တထာ ဝစီကမ္မ”န္တိ။

“မနောကမ္မန္တိ, အာဝုသော ဂေါတမ, ဝဒေသိ”?

“မနောကမ္မန္တိ, တပဿိ, ဝဒာမိ”။

“မနောကမ္မန္တိ, အာဝုသော ဂေါတမ, ဝဒေသိ”?

“မနောကမ္မန္တိ, တပဿိ, ဝဒာမိ”။

“မနောကမ္မန္တိ , အာဝုသော ဂေါတမ, ဝဒေသိ”?

“မနောကမ္မန္တိ, တပဿိ, ဝဒာမီ”တိ။

ဣတိဟ ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော ဘဂဝန္တံ ဣမသ္မိံ ကထာဝတ္ထုသ္မိံ ယာဝတတိယကံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ။

၅၈. တေန ခော ပန သမယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော မဟတိယာ ဂိဟိပရိသာယ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော ဟောတိ ဗာလကိနိယာ ပရိသာယ ဥပါလိပမုခါယ။ အဒ္ဒသာ ခော နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဒီဃတပဿိံ နိဂဏ္ဌံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ; ဒိသွာန ဒီဃတပဿိံ နိဂဏ္ဌံ ဧတဒဝေါစ – “ဟန္ဒ, ကုတော နု တွံ, တပဿိ, အာဂစ္ဆသိ ဒိဝါ ဒိဝဿာ”တိ? “ဣတော ဟိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အာဂစ္ဆာမိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကာ”တိ။ “အဟု ပန တေ, တပဿိ, သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပော”တိ ? “အဟု ခော မေ, ဘန္တေ, သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပော”တိ။ “ယထာ ကထံ ပန တေ, တပဿိ, အဟု သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပော”တိ? အထ ခော ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော ယာဝတကော အဟောသိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ အာရောစေသိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဒီဃတပဿိံ နိဂဏ္ဌံ ဧတဒဝေါစ – “သာဓု သာဓု, တပဿိ! ယထာ တံ သုတဝတာ သာဝကေန သမ္မဒေဝ သတ္ထုသာသနံ အာဇာနန္တေန ဧဝမေဝ ဒီဃတပဿိနာ နိဂဏ္ဌေန သမဏဿ ဂေါတမဿ ဗျာကတံ။ ကိဉှိ သောဘတိ ဆဝော မနောဒဏ္ဍော ဣမဿ ဧဝံ ဩဠာရိကဿ ကာယဒဏ္ဍဿ ဥပနိဓာယ! အထ ခော ကာယဒဏ္ဍောဝ မဟာသာဝဇ္ဇတရော ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, နော တထာ ဝစီဒဏ္ဍော, နော တထာ မနောဒဏ္ဍော”တိ။

၅၉. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဥပါလိ ဂဟပတိ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – “သာဓု သာဓု, ဘန္တေ ဒီဃတပဿီ [တပဿီ (သီ. ပီ.)]! ယထာ တံ သုတဝတာ သာဝကေန သမ္မဒေဝ သတ္ထုသာသနံ အာဇာနန္တေန ဧဝမေဝံ ဘဒန္တေန တပဿိနာ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဗျာကတံ။ ကိဉှိ သောဘတိ ဆဝော မနောဒဏ္ဍော ဣမဿ ဧဝံ ဩဠာရိကဿ ကာယဒဏ္ဍဿ ဥပနိဓာယ! အထ ခော ကာယဒဏ္ဍောဝ မဟာသာဝဇ္ဇတရော ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, နော တထာ ဝစီဒဏ္ဍော, နော တထာ မနောဒဏ္ဍော။ ဟန္ဒ စာဟံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဣမသ္မိံ ကထာဝတ္ထုသ္မိံ ဝါဒံ အာရောပေဿာမိ။ သစေ မေ သမဏော ဂေါတမော တထာ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ ယထာ ဘဒန္တေန တပဿိနာ ပတိဋ္ဌာပိတံ; သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော ဒီဃလောမိကံ ဧဠကံ လောမေသု ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎေယျ ပရိကဍ္ဎေယျ သမ္ပရိကဍ္ဎေယျ, ဧဝမေဝါဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ဝါဒေန ဝါဒံ အာကဍ္ဎိဿာမိ ပရိကဍ္ဎိဿာမိ သမ္ပရိကဍ္ဎိဿာမိ ။ သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ သောဏ္ဍိကာကမ္မကာရော မဟန္တံ သောဏ္ဍိကာကိလဉ္ဇံ ဂမ္ဘီရေ ဥဒကရဟဒေ ပက္ခိပိတွာ ကဏ္ဏေ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎေယျ ပရိကဍ္ဎေယျ သမ္ပရိကဍ္ဎေယျ, ဧဝမေဝါဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ဝါဒေန ဝါဒံ အာကဍ္ဎိဿာမိ ပရိကဍ္ဎိဿာမိ သမ္ပရိကဍ္ဎိဿာမိ။ သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ သောဏ္ဍိကာဓုတ္တော တလံ [ထာလံ (က.)] ကဏ္ဏေ ဂဟေတွာ ဩဓုနေယျ နိဒ္ဓုနေယျ နိပ္ဖောဋေယျ [နိစ္ဆာဒေယျ (သီ. ပီ. က.), နိစ္ဆောဋေယျ (က.), နိပ္ပောဋေယျ (သျာ. ကံ.)] , ဧဝမေဝါဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ဝါဒေန ဝါဒံ ဩဓုနိဿာမိ နိဒ္ဓုနိဿာမိ နိပ္ဖောဋေဿာမိ ။ သေယျထာပိ နာမ ကုဉ္ဇရော သဋ္ဌိဟာယနော ဂမ္ဘီရံ ပေါက္ခရဏိံ ဩဂါဟေတွာ သာဏဓောဝိကံ နာမ ကီဠိတဇာတံ ကီဠတိ, ဧဝမေဝါဟံ သမဏံ ဂေါတမံ သာဏဓောဝိကံ မညေ ကီဠိတဇာတံ ကီဠိဿာမိ။ ဟန္ဒ စာဟံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဣမသ္မိံ ကထာဝတ္ထုသ္မိံ ဝါဒံ အာရောပေဿာမီ”တိ။ “ဂစ္ဆ တွံ, ဂဟပတိ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဣမသ္မိံ ကထာဝတ္ထုသ္မိံ

တဒံ အာရောပေဟိ။ အဟံ တ ဟိ, ဂဟပတိ, သမဏဿ ကေတမဿ တဒံ အာရောပေဿံ, ဒီဃတပဿီ တ နိဂဏ္ဌော, တဝံ တ''တိ။

၆၀. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''န ခေါ မေတံ, ဘန္တေ, ရုစ္စတိ ယံ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေယျ။ သမဏော ဟိ, ဘန္တေ, ဂေါတမော မာယာဝီ အာဝဋ္ဋနိံ မာယံ ဇာနာတိ ယာယ အညတိတ္ထိယာနံ သာဝကေ အာဝဋ္ဋေတီ''တိ။ ''အဋ္ဌာနံ ခေါ ဧတံ, တပဿိ, အနဝကာသော ယံ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျ။ ဌာနဉ္စ ခေါ ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ သမဏော ဂေါတမော ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျ။ ဂစ္ဆ, တဝံ, ဂဟပတိ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဣမသ္မိံ ကထာဝတ္ထုသ္မိံ တဒံ အာရောပေဟိ။ အဟံ တ ဟိ, ဂဟပတိ, သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေဿံ, ဒီဃတပဿီ တ နိဂဏ္ဌော, တဝံ တ''တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဒီဃတပဿီ။ပေ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''န ခေါ မေတံ, ဘန္တေ, ရုစ္စတိ ယံ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေယျ။ သမဏော ဟိ, ဘန္တေ, ဂေါတမော မာယာဝီ အာဝဋ္ဋနိံ မာယံ ဇာနာတိ ယာယ အညတိတ္ထိယာနံ သာဝကေ အာဝဋ္ဋေတီ''တိ။ ''အဋ္ဌာနံ ခေါ ဧတံ, တပဿိ , အနဝကာသော ယံ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျ။ ဌာနဉ္စ ခေါ ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ သမဏော ဂေါတမော ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျ။ ဂစ္ဆ တဝံ, ဂဟပတိ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဣမသ္မိံ ကထာဝတ္ထုသ္မိံ တဒံ အာရောပေဟိ။ အဟံ တ ဟိ, ဂဟပတိ, သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေဿံ, ဒီဃတပဿီ တ နိဂဏ္ဌော, တဝံ တ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ ဥပါလိ ဂဟပတိ နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ ပဋိဿုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန ပါဝါရိကမ္ဗဝနံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဥပါလိ ဂဟပတိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အာဂမာ နု ခွိဓ, ဘန္တေ, ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော''တိ?

''အာဂမာ ခွိဓ, ဂဟပတိ, ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော''တိ။

''အဟု ခေါ ပန တေ, ဘန္တေ, ဒီဃတပဿိနာ နိဂဏ္ဌေန သဒ္ဓိံ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပော''တိ?

''အဟု ခေါ မေ, ဂဟပတိ, ဒီဃတပဿိနာ နိဂဏ္ဌေန သဒ္ဓိံ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပော''တိ။

''ယထာ ကထံ ပန တေ, ဘန္တေ, အဟု ဒီဃတပဿိနာ နိဂဏ္ဌေန သဒ္ဓိံ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပော''တိ?

အထ ခေါ ဘဂဝါ ယာဝတကော အဟောသိ ဒီဃတပဿိနာ နိဂဏ္ဌေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ အာရောစေသိ။

၆၁. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဥပါလိ ဂဟပတိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သာဓု သာဓု, ဘန္တေ တပဿီ! ယထာ တံ သုတဝတာ သာဝကေန သမ္မဒေဝ သတ္ထုသာသနံ အာဇာနန္တေန ဧဝမေဝံ ဒီဃတပဿိနာ နိဂဏ္ဌေန ဘဂဝတော ဗျာကတံ။ ကိဉှိ သောဘတိ ဆဝေါ မနောဒဏ္ဍော ဣမဿ ဧဝံ ဩဠာရိကဿ ကာယဒဏ္ဍဿ ဥပနိဓာယ? အထ ခေါ ကာယဒဏ္ဍောဝ မဟာသာဝဇ္ဇတရော ပါပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပါပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, နော တထာ ဝစီဒဏ္ဍော, နော တထာ မနောဒဏ္ဍော''တိ။ ''သစေ ခေါ တွံ, ဂဟပတိ, သစ္စေ ပတိဋ္ဌာယ မန္တေယျာသိ သိယာ နော ဧတ္ထ ကထာသလ္လာပော''တိ။ ''သစ္စေ အဟံ, ဘန္တေ, ပတိဋ္ဌာယ မန္တေဿာမိ; ဟောတု နော ဧတ္ထ ကထာသလ္လာပော''တိ။

၆၂. ''တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, ဣဓဿ နိဂဏ္ဌော အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော သီတောဒကပဋိက္ခိတ္တော ဥဏှောဒကပဋိသေဝီ။ သော သီတောဒကံ အလဘမာနော ကာလင်္ကရေယျ။ ဣမဿ ပန, ဂဟပတိ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ကတ္ထူပပတ္တိံ ပညပေတီ''တိ?

''အတ္ထိ, ဘန္တေ, မနောသတ္တာ နာမ ဒေဝါ တတ္ထ သော ဥပပဇ္ဇတိ''။

“တံ ကိဿု ဟေတု”?

“အသု ဟိ, ဘန္တေ   , မနောပဒ္ဒိကာ ဒေဝါ ကာလင်္ကရောတီ”တိ။

“မနသိ ကရောဟိ, ဂဟပတိ [ဂဟပတိ ဂဟပတိ မနသိ ကရောဟိ (သီ. သျာ. ကံ.), ဂဟပတိ မနသိ ကရောဟိ (က.), ဂဟပတိ ဂဟပတိ (ပီ.)], မနသိ ကရိတွာ ခော, ဂဟပတိ, ဗျာကရောဟိ။ န ခော တေ သန္ဓိယတိ ပုရိမေန ဝါ ပစ္ဆိမံ, ပစ္ဆိမေန ဝါ ပုရိမံ။ ဘာသိတာ ခော ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧသာ ဝါစာ – ‘သစ္စေ အဟံ, ဘန္တေ, ပတိဋ္ဌာယ မန္တေဿာမိ, ဟောတု နော ဧတ္ထ ကထာသလ္လာပေါ’”တိ။ “ကိဉ္စာပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဧဝမာဟ, အထ ခော ကာယဒဏ္ဍောဝ မဟာသာဝဇ္ဇတရော ပညပေတဗ္ဗော ပါပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပါပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, နော တထာ ဝစီဒဏ္ဍော, နော တထာ မနောဒဏ္ဍော”တိ။

၆၃. “တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ , ဣဓဿ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော စာတုယာမသံဝရသံဝုတော သဗ္ဗဝါရိဝါရိတော သဗ္ဗဝါရိယုတ္တော သဗ္ဗဝါရိဓုတော သဗ္ဗဝါရိဖုဋော။ သော အဘိက္ကမန္တော ပဋိက္ကမန္တော ဗဟူ ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ သင်္ဃာတံ အာပါဒေတိ။ ဣမဿ ပန, ဂဟပတိ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ကံ ဝိပါကံ ပညပေတီ”တိ?

“အသဉ္စေတနိကံ, ဘန္တေ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော နော မဟာသာဝဇ္ဇံ ပညပေတီ”တိ။

“သစေ ပန, ဂဟပတိ, စေတေတီ”တိ?

“မဟာသာဝဇ္ဇံ, ဘန္တေ, ဟောတီ”တိ။

“စေတနံ ပန, ဂဟပတိ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ကိသ္မိံ ပညပေတီ”တိ?

“မနောဒဏ္ဍသ္မိံ, ဘန္တေ”တိ။

“မနသိ ကရောဟိ, ဂဟပတိ , မနသိ ကရိတွာ ခော, ဂဟပတိ, ဗျာကရောဟိ။ န ခော တေ သန္ဓိယတိ ပုရိမေန ဝါ ပစ္ဆိမံ, ပစ္ဆိမေန ဝါ ပုရိမံ။ ဘာသိတာ ခော ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧသာ ဝါစာ – ‘သစ္စေ အဟံ, ဘန္တေ, ပတိဋ္ဌာယ မန္တေဿာမိ; ဟောတု နော ဧတ္ထ ကထာသလ္လာပေါ’”တိ။ “ကိဉ္စာပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဧဝမာဟ, အထ ခော ကာယဒဏ္ဍောဝ မဟာသာဝဇ္ဇတရော ပညပေတဗ္ဗော ပါပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပါပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, နော တထာ ဝစီဒဏ္ဍော, နော တထာ မနောဒဏ္ဍော”တိ။

၆၄. “တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, အယံ နာဠန္ဒာ ဣဒ္ဓာ စေဝ ဖီတာ စ ဗဟုဇနာ အာကိဏ္ဏမနုဿာ”တိ?

“ဧဝံ, ဘန္တေ, အယံ နာဠန္ဒာ ဣဒ္ဓာ စေဝ ဖီတာ စ ဗဟုဇနာ အာကိဏ္ဏမနုဿာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, ဣဓ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥက္ခိတ္တာသိကော။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အဟံ ယာဝတိကာ ဣမိဿာ နာဠန္ဒာယ ပါဏာ တေ ဧကေန ခဏေန ဧကေန မုဟုတ္တေန ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကရိဿာမီ’တိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, ပဟောတိ နု ခော သော ပုရိသော ယာဝတိကာ ဣမိဿာ နာဠန္ဒာယ ပါဏာ တေ ဧကေန ခဏေန ဧကေန မုဟုတ္တေန ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကာတု”န္တိ?

“ဒသပိ, ဘန္တေ, ပုရိသာ, ဝီသမ္ပိ, ဘန္တေ, ပုရိသာ, တိံသမ္ပိ, ဘန္တေ, ပုရိသာ, စတ္တာရီသမ္ပိ, ဘန္တေ, ပုရိသာ, ပညာသမ္ပိ, ဘန္တေ, ပုရိသာ နပ္ပဟောန္တိ ယာဝတိကာ ဣမိဿာ နာဠန္ဒာယ ပါဏာ တေ ဧကေန ခဏေန ဧကေန မုဟုတ္တေန ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကာတုံ။ ကိဉ္ဟိ သောဘတိ ဧကော ဆဝော ပုရိသော”တိ!

“တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ , ဣဓ အာဂစ္ဆေယျ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဣဒ္ဓိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တော။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အဟံ ဣမံ နာဠန္ဒံ ဧကေန မနောပဒောသေန ဘသ္မံ ကရိဿာမီ’တိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, ပ

ဟောတိ နု ခေါ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ကဒ္ဒိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တော ဣမံ နာဠုန္နံ ဧကေန မနောပဒေါသေန ဘသ္မံ ကာတု”န္တိ?

“ဒသပိ, ဘန္တေ, နာဠန္ဒာ, ဝီသမ္ပိ နာဠန္ဒာ, တိံသမ္ပိ နာဠန္ဒာ, စတ္တာရီသမ္ပိ နာဠန္ဒာ, ပညာသမ္ပိ နာဠန္ဒာ ပဟောတိ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ကဒ္ဒိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တော ဧကေန မနောပဒေါသေန ဘသ္မံ ကာတုံ။ ကိဉ္စိ သောဘတိ ဧကာ ဆဝါ နာဠန္ဒာ”တိ!

“မနသိ ကရောဟိ, ဂဟပတိ, မနသိ ကရိတွာ ခေါ, ဂဟပတိ, ဗျာကရောဟိ။ န ခေါ တေ သန္ဓိယတိ ပုရိမေန ဝါ ပစ္ဆိမံ, ပစ္ဆိမေန ဝါ ပုရိမံ။ ဘာသိတာ ခေါ ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧသာ ဝါစာ – ‘သစ္စေ အဟံ, ဘန္တေ, ပတိဋ္ဌာယ မန္တေဿာမိ; ဟောတု နော ဧတ္ထ ကထာသလ္လာပော’”တိ။

“ကိဉ္စာပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဧဝမာဟ, အထ ခေါ ကာယဒဏ္ဍောဝ မဟာသာဝဇ္ဇတရော ပဉ္ဉာပေတဗ္ဗော ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပဝတ္တိယာ, နော တထာ ဝစီဒဏ္ဍော, နော တထာ မနောဒဏ္ဍော”တိ။

၆၅. “တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, သုတံ တေ ဒဏ္ဍကီရညံ [ဒဏ္ဍကာရညံ (သီ. ပီ.)] ကာလိင်္ဂါရညံ မဇ္ဈာရညံ [မေဇ္ဈာရညံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မာတင်္ဂါရညံ အရညံ အရညဘူတ”န္တိ?

“ဧဝံ, ဘန္တေ, သုတံ မေ ဒဏ္ဍကီရညံ ကာလိင်္ဂါရညံ မဇ္ဈာရညံ မာတင်္ဂါရညံ အရညံ အရညဘူတ”န္တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, ကိန္တိ တေ သုတံ ကေန တံ ဒဏ္ဍကီရညံ ကာလိင်္ဂါရညံ မဇ္ဈာရညံ မာတင်္ဂါရညံ အရညံ အရညဘူတ”န္တိ?

“သုတံ မေတံ, ဘန္တေ, ဣသီနံ မနောပဒေါသေန တံ ဒဏ္ဍကီရညံ ကာလိင်္ဂါရညံ မဇ္ဈာရညံ မာတင်္ဂါရညံ အရညံ အရညဘူတ”န္တိ။

“မနသိ ကရောဟိ, ဂဟပတိ, မနသိ ကရိတွာ ခေါ, ဂဟပတိ, ဗျာကရောဟိ။ န ခေါ တေ သန္ဓိယတိ ပုရိမေန ဝါ ပစ္ဆိမံ, ပစ္ဆိမေန ဝါ ပုရိမံ။ ဘာသိတာ ခေါ ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧသာ ဝါစာ – ‘သစ္စေ အဟံ, ဘန္တေ, ပတိဋ္ဌာယ မန္တေဿာမိ; ဟောတု နော ဧတ္ထ ကထာသလ္လာပော’”တိ။

၆၆. “ပုရိမေနေဝါဟံ , ဘန္တေ, ဩပမ္မေန ဘဂဝတော အတ္တမနော အဘိရဒ္ဓေါ။ အပိ စာဟံ ဣမာနိ ဘဂဝတော ဝိစိတြာနိ ပဉှပဋိဘာနာနိ သောတုကာမော, ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ပစ္စနီကံ ကာတဗ္ဗံ အမညိဿံ။ အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ! သေယျထာပိ, ဘန္တေ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ; ဧဝမေဝံ ဘဂဝတာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ ဥပာသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။

၆၇. “အနုဝိစ္စကာရံ ခေါ, ဂဟပတိ, ကရောဟိ, အနုဝိစ္စကာရော တုမှာဒိသာနံ ဉာတမနုဿာနံ သာဓု ဟောတီ”တိ။ “ဣမိနာပါဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ဘိယျောသောမတ္တာယ အတ္တမနော အဘိရဒ္ဓေါ ယံ မံ ဘဂဝါ ဧဝမာဟ – ‘အနုဝိစ္စကာရံ ခေါ, ဂဟပတိ, ကရောဟိ, အနုဝိစ္စကာရော တုမှာဒိသာနံ ဉာတမနုဿာနံ သာဓု ဟောတီ’တိ။ မဉှိ, ဘန္တေ, အညတိတ္ထိယာ သာဝကံ လဘိတွာ ကေဝလကပ္ပံ နာဠန္ဒံ ပဋာကံ ပရိဟရေယျုံ – ‘ဥပါလိ အမှာကံ ဂဟပတိ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော’တိ။ အထ စ ပန မံ ဘဂဝါ ဧဝမာဟ – ‘အနုဝိစ္စကာရံ ခေါ, ဂဟပတိ, ကရောဟိ, အနုဝိစ္စကာရော တုမှာဒိသာနံ ဉာတမနုဿာနံ သာဓု ဟောတီ’တိ။ ဧသာဟံ, ဘန္တေ, ဒုတိယမ္ပိ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ ဥပာသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။

၆၈. ''ဒီဃရတ္တံ ခော တေ, ဂဟပတိ, နိဂဏ္ဌာနံ ဩပါနဘူတံ ကုလံ ယေန နေသံ ဥပဂတာနံ ပိဏ္ဍကံ ဒာတဗ္ဗံ မညေယျာသီ''တိ။ ''ဣမိနာပာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ဘိယျောသောမတ္တာယ အတ္တမနော အဘိရဒ္ဓေါ ယံ မံ ဘဂဝါ ဧဝမာဟ – 'ဒီဃရတ္တံ ခော တေ, ဂဟပတိ, နိဂဏ္ဌာနံ ဩပါနဘူတံ ကုလံ ယေန နေသံ ဥပဂတာနံ ပိဏ္ဍကံ ဒာတဗ္ဗံ မညေယျာသီ'တိ။ သုတံ မေတံ, ဘန္တေ, သမဏော ဂေါတမော ဧဝမာဟ – 'မယှမေဝ ဒာနံ ဒာတဗ္ဗံ, နာညေသံ ဒာနံ ဒာတဗ္ဗံ; မယှမေဝ သာဝကာနံ ဒာနံ ဒာတဗ္ဗံ, နာညေသံ သာဝကာနံ ဒာနံ ဒာတဗ္ဗံ; မယှမေဝ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ, နာညေသံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ; မယှမေဝ သာဝကာနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ, နာညေသံ သာဝကာနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလ'န္တိ။ အထ စ ပန မံ ဘဂဝါ နိဂဏ္ဌေသုပိ ဒာနေ သမာဒပေတိ။ အပိ စ, ဘန္တေ, မယမေတ္ထ ကာလံ ဇာနိဿာမ။ သောဟံ, ဘန္တေ, တတိယမ္ပိ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ''န္တိ။

၆၉. အထ ခော ဘဂဝါ ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ [အာနုပုဗ္ဗိကထံ (သီ.), အာနုပုဗ္ဗီကထံ (ပီ.), အနုပုဗ္ဗိကထံ (သျာ. ကံ. က.)] ကထေသိ, သေယျထိဒံ – ဒာနကထံ သီလကထံ သဂ္ဂကထံ, ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ, နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ။ ယဒာ ဘဂဝါ အညာသိ ဥပါလိံ ဂဟပတိံ ကလ္လစိတ္တံ မုဒုစိတ္တံ ဝိနီဝရဏစိတ္တံ ဥဒဂ္ဂစိတ္တံ ပသန္နစိတ္တံ, အထ ယာ ဗုဒ္ဓါနံ သာမုက္ကံသိကာ ဓမ္မဒေသနာ တံ ပကာသေသိ – ဒုက္ခံ, သမုဒယံ, နိရောဓံ, မဂ္ဂံ။ သေယျထာပိ နာမ သုဒ္ဓံ ဝတ္ထံ အပဂတကာဠကံ သမ္မဒေဝ ရဇနံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, ဧဝမေဝ ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ တသ္မိံယေဝ အာသနေ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – 'ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ'န္တိ။ အထ ခော ဥပါလိ ဂဟပတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မော ပတ္တဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော ပရိယောဂါဠ္ဟဓမ္မော တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတကထံကထော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော အပရပ္ပစ္စယော သတ္ထုသာသနေ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဟန္ဒ စ ဒါနိ မယံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမ, ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ''တိ။ ''ယဿဒါနိ တွံ, ဂဟပတိ, ကာလံ မညသီ''တိ။

၇၀. အထ ခော ဥပါလိ ဂဟပတိ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန သကံ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဒောဝါရိကံ အာမန္တေသိ – ''အဇ္ဇတဂ္ဂေ, သမ္မ ဒောဝါရိက, အာဝရာမိ ဒွါရံ နိဂဏ္ဌာနံ နိဂဏ္ဌီနံ, အနာဝဋံ ဒွါရံ ဘဂဝတော ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ။ သစေ ကောစိ နိဂဏ္ဌော အာဂစ္ဆတိ တမေနံ တွံ ဧဝံ ဝဒေယျာသိ – 'တိဋ္ဌ, ဘန္တေ, မာ ပါဝိသိ။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော။ အာဝဋံ ဒွါရံ နိဂဏ္ဌာနံ နိဂဏ္ဌီနံ, အနာဝဋံ ဒွါရံ ဘဂဝတော ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ ။ သစေ တေ, ဘန္တေ, ပိဏ္ဍကေန အတ္ထော, ဧတ္ထေဝ တိဋ္ဌ, ဧတ္ထေဝ တေ အာဟရိဿန္တီ'''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော ဒောဝါရိကော ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ ပစ္စဿောသိ။

၇၁. အဿောသိ ခော ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော – ''ဥပါလိ ကိရ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော''တိ။ အထ ခော ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သုတံ မေတံ, ဘန္တေ, ဥပါလိ ကိရ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော''တိ။ ''အဋ္ဌာနံ ခော ဧတံ, တပဿိ , အနဝကာသော ယံ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျ။ ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ သမဏော ဂေါတမော ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျာ''တိ ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော။ပေ။ တတိယမ္ပိ ခော ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သုတံ မေတံ, ဘန္တေ ။ပေ။ ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျာ''တိ။ ''ဟန္ဒာဟံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမိ ယာဝ ဇာနာမိ ယဒိ ဝါ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော ယဒိ ဝါ နော''တိ။ ''ဂစ္ဆ တွံ, တပဿိ, ဇာနာဟိ ယဒိ ဝါ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော ယဒိ ဝါ နော''တိ။

၇၂. အထ ခော ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော ယေန ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဒောဝါရိကော ဒီဃတပဿိံ နိဂဏ္ဌံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန ဒီဃတပဿိံ နိဂဏ္ဌံ ဧတဒဝေါစ – ''တိဋ္ဌ, ဘန္တေ, မာ ပါဝိသိ။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော။ အာဝဋံ ဒွါရံ နိဂဏ္ဌာနံ နိဂဏ္ဌီနံ, အနာဝဋံ ဒွါရံ ဘဂဝတော ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ ။ သစေ တေ, ဘန္တေ, ပိဏ္ဍ

ကေန အတ္တော, ဧတ္တေဝ တိဋ္ဌ, ဧတ္တေဝ တေ အာဟရိဿန္တီ''တိ။ ''န မေ, အာဝုသော, ပိဏ္ဍကေန အတ္ထော''တိ ဝတွာ တတော ပဋိနိဝတ္တိတွာ ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သစ္စံယေဝ ခေါ, ဘန္တေ, ယံ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော။ ဇော် ခေါ တေ အဟံ, ဘန္တေ, နာလတ္တံ န ခေါ မေ, ဘန္တေ, ရုစ္စတိ ယံ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေယျ။ သမဏော ဟိ, ဘန္တေ, ဂေါတမော မာယာဝီ အာဝဋ္ဋနိံ မာယံ ဇာနာတိ ယာယ အညတိတ္ထိယာနံ သာဝကေ အာဝဋ္ဋေတီ''တိ။ အာဝဋ္ဋော ခေါ တေ, ဘန္တေ, ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏေန ဂေါတမေန အာဝဋ္ဋနိယာ မာယာယာ''တိ။ ''အဋ္ဌာနံ ခေါ ဇော်, တပဿိ, အနဝကာသော ယံ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျ။ ဌာနဉ္စ ခေါ ဇော် ဝိဇ္ဇတိ ယံ သမဏော ဂေါတမော ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျာ''တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သစ္စံယေဝ, ဘန္တေ။ပေ။ ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျာ''တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌော နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သစ္စံယေဝ ခေါ, ဘန္တေ။ပေ။ ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂစ္ဆေယျာ''တိ။ ''ဟန္ဒ စာဟံ , တပဿိ, ဂစ္ဆာမိ ယာဝ စာဟံ သာမံယေဝ ဇာနာမိ ယဒိ ဝါ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော ယဒိ ဝါ နော''တိ။

အထ ခေါ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော မဟတိယာ နိဂဏ္ဌပရိသာယ သဒ္ဓိံ ယေန ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဒေါဝါရိကော နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''တိဋ္ဌ, ဘန္တေ, မာ ပါဝိသိ။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ဥပါလိ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကတ္တံ ဥပဂတော။ အာဝဋ္ဋံ ဒွါရံ နိဂဏ္ဌာနံ နိဂဏ္ဌီနံ, အနာဝဋ္ဋံ ဒွါရံ ဘဂဝတော ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ။ သစေ တေ, ဘန္တေ, ပိဏ္ဍကေန အတ္ထော, ဧတ္တေဝ တိဋ္ဌ, ဧတ္တေဝ တေ အာဟရိဿန္တီ''တိ။ ''တေန ဟိ, သမ္မ ဒေါဝါရိက, ယေန ဥပါလိ ဂဟပတိ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥပါလိံ ဂဟပတိံ ဧဝံ ဝဒေဟိ – 'နိဂဏ္ဌော, ဘန္တေ, နာဋပုတ္တော မဟတိယာ နိဂဏ္ဌပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌိတော; သော တေ ဒဿနကာမော'''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ ဒေါဝါရိကော နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဥပါလိ ဂဟပတိ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥပါလိံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – ''နိဂဏ္ဌော, ဘန္တေ, နာဋပုတ္တော မဟတိယာ နိဂဏ္ဌပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌိတော; သော တေ ဒဿနကာမော''တိ။ ''တေန ဟိ, သမ္မ ဒေါဝါရိက, မဇ္ဈိမာယ ဒွါရသာလာယ အာသနာနိ ပညပေဟီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ ဒေါဝါရိကော ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ ပဋိဿုတွာ မဇ္ဈိမာယ ဒွါရသာလာယ အာသနာနိ ပညပေတွာ ယေန ဥပါလိ ဂဟပတိ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥပါလိံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – ''ပညတ္တာနိ ခေါ, ဘန္တေ, မဇ္ဈိမာယ ဒွါရသာလာယ အာသနာနိ။ ယဿဒါနိ ကာလံ မညသီ''တိ။

၇၃. အထ ခေါ ဥပါလိ ဂဟပတိ ယေန မဇ္ဈိမာ ဒွါရသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ယံ တတ္ထ အာသနံ အဂ္ဂဉ္စ သေဋ္ဌဉ္စ ဥတ္တမဉ္စ ပဏီတဉ္စ တတ္ထ သာမံ နိသီဒိတွာ ဒေါဝါရိကံ အာမန္တေသိ – ''တေန ဟိ, သမ္မ ဒေါဝါရိက, ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧဝံ ဝဒေဟိ – 'ဥပါလိ, ဘန္တေ, ဂဟပတိ ဧဝမာဟ – ပဝိသ ကိရ, ဘန္တေ, သစေ အာကင်္ခသီ'''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ ဒေါဝါရိကော ဥပါလိဿ ဂဟပတိဿ ပဋိဿုတွာ ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဥပါလိ, ဘန္တေ, ဂဟပတိ ဧဝမာဟ – 'ပဝိသ ကိရ, ဘန္တေ, သစေ အာကင်္ခသီ'''တိ။ အထ ခေါ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော မဟတိယာ နိဂဏ္ဌပရိသာယ သဒ္ဓိံ ယေန မဇ္ဈိမာ ဒွါရသာလာ တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခေါ ဥပါလိ ဂဟပတိ – ယံ သုဒံ ပုဗ္ဗေ ယတော ပဿတိ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာန တတော ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ယံ တတ္ထ အာသနံ အဂ္ဂဉ္စ သေဋ္ဌဉ္စ ဥတ္တမဉ္စ ပဏီတဉ္စ တံ ဥတ္တရာသင်္ဂေန သမ္မဇ္ဇိတွာ [ပမဇ္ဇိတွာ (သီ. ပီ.)] ပရိဂ္ဂဟေတွာ နိသီဒါပေတိ သော – ဒါနိ ယံ တတ္ထ အာသနံ အဂ္ဂဉ္စ သေဋ္ဌဉ္စ ဥတ္တမဉ္စ ပဏီတဉ္စ တတ္ထ သာမံ နိသီဒိတွာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သံဝိဇ္ဇန္တိ ခေါ, ဘန္တေ, အာသနာနိ; သစေ အာကင်္ခသိ, နိသီဒါ''တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဥပါလိံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – ''ဥမ္မတ္တောသိ တွံ, ဂဟပတိ, ဒတ္တောသိ တွံ, ဂဟပတိ! 'ဂစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေဿာမီ'တိ ဂန္တွာ မဟတာသိ တဒသင်္ဃာဋေန ပဋိမုက္ကော အာဂတော။ သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ပုရိသော အဏ္ဍဟာရကော ဂန္တွာ ဥဗ္ဘတေဟိ အဏ္ဍေဟိ အာဂစ္ဆေယျ, သေယျထာ ဝါ ပန ဂဟပတိ ပုရိသော အက္ခိကဟာရကော ဂန္တွာ ဥဗ္ဘတေဟိ အက္ခီဟိ အာဂစ္ဆေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ တွံ, ဂဟပတိ, 'ဂစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရော

ပေဿာမီ’တိ ဂန္တွာ မဟာတာသိ တဒသဋ္ဌာဋ္ဌေန ပဋိမုက္ကော အာဂတော။ အာဝဋ္ဋောသိ ခော တွံ, ဂဟပတိ, သမ ဏေန ဂေါတမေန အာဝဋ္ဋနိယာ မာယာယာ’’တိ။

၄၄. ‘‘ဘဒ္ဒိကာ, ဘန္တေ, အာဝဋ္ဋနီ မာယာ; ကလျာဏီ, ဘန္တေ, အာဝဋ္ဋနီ မာယာ; ပိယာ မေ, ဘန္တေ, ဉာတိ သာလောဟိတာ ဣမာယ အာဝဋ္ဋနိယာ အာဝဋ္ဋေယျုံ; ပိယာနမ္ပိ မေ အဿ ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာ ယ သုခာယ; သဗ္ဗေ စေပိ, ဘန္တေ, ခတ္တိယာ ဣမာယ အာဝဋ္ဋနိယာ အာဝဋ္ဋေယျုံ; သဗ္ဗေသာနမ္ပိဿ ခတ္တိယာ နံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ; သဗ္ဗေ စေပိ, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏာ။ပေ.။ ဝေဿာ။ပေ.။ သုဒ္ဒါ ဣမာယ အာဝဋ္ဋနိ ယာ အာဝဋ္ဋေယျုံ; သဗ္ဗေသာနမ္ပိဿ သုဒ္ဒါနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ; သဒေဝကော စေပိ, ဘန္တေ, လော ကော သမာရကော သဗြဟ္မကော သဿမဏဗြာဟ္မဏီ ပဇာ သဒေဝမနုဿာ ဣမာယ အာဝဋ္ဋနိယာ အာဝဋ္ဋေယျ ယုံ; သဒေဝကဿပိဿ လောကဿ သမာရကဿ သဗြဟ္မကဿ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမ နုဿာယ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာတိ။ တေန ဟိ, ဘန္တေ, ဥပမံ တေ ကရိဿာမိ။ ဥပမာယ ပိဓေကစ္စေ ဝိညူ ပုရိ သာ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနန္တိ။

၄၅. ‘‘ဘူတပုဗ္ဗံ , ဘန္တေ, အညတရဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဇိဏ္ဏဿ ဝုဍ္ဎဿ မဟလ္လကဿ ဒဟရာ မာ ဏဝိကာ ပဇာပတီ အဟောသိ ဂဗ္ဘိနီ ဥပဝိဇညာ။ အထ ခော, ဘန္တေ, သာ မာဏဝိကာ တံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေစ – ‘ဂစ္ဆ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, အာပဏာ မက္ကဋစ္ဆာပကံ ကိဏိတွာ အာနေဟိ, ယော မေ ကုမာရကဿ ကီဠာပနကော ဘဝိဿ သတီ’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, သော ဗြာဟ္မဏော တံ မာဏဝိကံ ဧတဒဝေစ – ‘အာဂမေဟိ တာဝ, ဘောတိ, ယာဝ ဝိဇာယတိ။ သစေ တွံ, ဘောတိ, ကုမာရကံ ဝိဇာယိဿသိ, တဿာ တေ အဟံ အာပဏာ မက္ကဋစ္ဆာပကံ ကိဏိတွာ အာနေဿ သာမိ, ယော တေ ကုမာရကဿ ကီဠာပနကော ဘဝိဿတိ။ သစေ ပန တွံ, ဘောတိ, ကုမာရိကံ ဝိဇာယိဿသိ, တဿ သာ တေ အဟံ အာပဏာ မက္ကဋစ္ဆာပိကံ ကိဏိတွာ အာနေဿာမိ, ယာ တေ ကုမာရိကာယ ကီဠာပနိကာ ဘဝိဿ သတီ’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော, ဘန္တေ, သာ မာဏဝိကာ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ခော, ဘန္တေ, သာ မာဏဝိကာ တံ ဗြာဟ္မဏံ ဧ တဒဝေစ – ‘ဂစ္ဆ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, အာပဏာ မက္ကဋစ္ဆာပကံ ကိဏိတွာ အာနေဟိ, ယော မေ ကုမာရကဿ ကီဠာ ပနကော ဘဝိဿတီ’တိ။ အထ ခော, ဘန္တေ, သော ဗြာဟ္မဏော တဿာ မာဏဝိကာယ သာရတ္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော အာပဏာ မက္ကဋစ္ဆာပကံ ကိဏိတွာ အာနေတွာ တံ မာဏဝိကံ ဧတဒဝေစ – ‘အယံ တေ, ဘောတိ, အာပဏာ မ က္ကဋစ္ဆာပကော ကိဏိတွာ အာနီတော, ယော တေ ကုမာရကဿ ကီဠာပနကော ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘန္တေ, သာ မာဏဝိကာ တံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေစ – ‘ဂစ္ဆ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမံ မက္ကဋစ္ဆာပကံ အာဒာယ ယေန ရ တ္တပာဏိ ရဇကပုတ္တော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ ရတ္တပာဏိံ ရဇကပုတ္တံ ဧဝံ ဝဒေဟိ – ဣစ္ဆာမဟံ, သ မ္မ ရတ္တပာဏိ, ဣမံ မက္ကဋစ္ဆာပကံ ပီတာဝလေပနံ နာမ ရင်္ဂဇာတံ ရဇိတံ အာကောဋိတပစ္စာကောဋိတံ ဥဘတော ဘာဂဝိမဋ္ဌ’န္တိ။

‘‘အထ ခော, ဘန္တေ, သော ဗြာဟ္မဏော တဿာ မာဏဝိကာယ သာရတ္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တံ မက္ကဋစ္ဆာပကံ အာဒာယ ယေန ရတ္တပာဏိ ရဇကပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ရတ္တပာဏိံ ရဇကပုတ္တံ ဧ တဒဝေစ – ‘ဣစ္ဆာမဟံ, သမ္မ ရတ္တပာဏိ, ဣမံ မက္ကဋစ္ဆာပကံ ပီတာဝလေပနံ နာမ ရင်္ဂဇာတံ ရဇိတံ အာကောဋိတပ စ္စာကောဋိတံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌ’န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘန္တေ, ရတ္တပာဏိ ရဇကပုတ္တော တံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေ စ – ‘အယံ ခော တေ, မက္ကဋစ္ဆာပကော ရင်္ဂက္ခမော ဟိ ခော, နော အာကောဋနက္ခမော , နော ဝိမဇ္ဇနက္ခမော’တိ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘန္တေ, ဗာလာနံ နိဂဏ္ဌာနံ ဝါဒေါ ရင်္ဂက္ခမော ဟိ ခော ဗာလာနံ နော ပဏ္ဍိတာနံ, နော အနုယောဂက္ ခမော, နော ဝိမဇ္ဇနက္ခမော။ အထ ခော, ဘန္တေ, သော ဗြာဟ္မဏော အပရေန သမယေန နဝံ ဒုဿယုဂံ အာဒာယ ယေန ရတ္တပာဏိ ရဇကပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ရတ္တပာဏိံ ရဇကပုတ္တံ ဧတဒဝေစ – ‘ဣစ္ဆာ မဟံ, သမ္မ ရတ္တပာဏိ, ဣမံ နဝံ ဒုဿယုဂံ ပီတာဝလေပနံ နာမ ရင်္ဂဇာတံ ရဇိတံ အာကောဋိတပစ္စာကောဋိတံ ဥဘ တောဘာဂဝိမဋ္ဌ’န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘန္တေ, ရတ္တပာဏိ ရဇကပုတ္တော တံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေစ – ‘ဣဒံ ခော တေ, ဘန္တေ, နဝံ ဒုဿယုဂံ ရင်္ဂက္ခမဉ္စေဝ အာကောဋနက္ခမဉ္စ ဝိမဇ္ဇနက္ခမဉ္စာ’တိ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘန္တေ, တ ဿ ဘဂဝတော တဒေ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဝါဒေါ ရင်္ဂက္ခမော စေဝ ပဏ္ဍိတာနံ နော ဗာလာနံ, အနုယောဂက္ ခမော စ ဝိမဇ္ဇနက္ခမော စာ’’တိ။

"သရာဇိကာ ခေါ, ဂဟပတိ, ပရိသာ ဧဝံ ဇာနာတိ – 'ဥပါလိ ဂဟပတိ နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ သာဝကော'တိ။ ကဿ တံ, ဂဟပတိ, သာဝကံ ဓာရေမာ"တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဥပါလိ ဂဟပတိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – "တေန ဟိ, ဘန္တေ, သုဏောဟိ ယဿာဟံ သာဝကော"တိ –

၇၆. "ဓီရဿ ဝိဂတမောဟဿ၊ ပဘိန္နခီလဿ ဝိဇိတဝိဇယဿ။
အနီဃဿ သုသမစိတ္တဿ၊ ဝုဒ္ဓသီလဿ သာဓုပညဿ။
ဝေသမန္တရဿ [ဝေဿန္တရဿ (သီ. ပီ.)] ဝိမလဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

"အကထံကထိဿ တုသိတဿ၊ ဝန္တလောကာမိသဿ မုဒိတဿ။
ကတသမဏဿ မနုဇဿ၊ အန္တိမသာရီရဿ နရဿ။
အနောပမဿ ဝိရဇဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

"အသံသယဿ ကုသလဿ၊ ဝေနယိကဿ သာရထိဝရဿ။
အနုတ္တရဿ ရုစိရဓမ္မဿ၊ နိက္ကင်္ခဿ ပဘာသကဿ [ပဘာသကရဿ (သီ. ဿျာ. ပီ.)]။
မာနစ္ဆိဒဿ ဝီရဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

"နိသဘဿ အပ္ပမေယျဿ၊ ဂမ္ဘီရဿ မောနပတ္တဿ။
ခေမင်္ကရဿ ဝေဒဿ၊ ဓမ္မဋ္ဌဿ သံဝုတတ္တဿ။
သင်္ဂါတိဂဿ မုတ္တဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

"နာဂဿ ပန္တသေနဿ၊ ခီဏသံယောဇနဿ မုတ္တဿ။
ပဋိမန္တကဿ [ပဋိမန္တဿ (က.)] ဓောနဿ၊ ပန္နဓဇဿ ဝီတရာဂဿ။
ဒန္တဿ နိပ္ပပဉ္စဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

"ဣသိသတ္တမဿ အကုဟဿ၊ တေဝိဇ္ဇဿ ဗြဟ္မပတ္တဿ။
နှာတကဿ [နှာတကဿ (သီ. ဿျာ. ပီ.)] ပဒကဿ၊ ပဿဒ္ဓဿ ဝိဒိတဝေဒဿ။
ပုရိန္ဒဒဿ သက္ကဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

"အရိယဿ ဘာဝိတတ္တဿ၊ ပတ္တိပတ္တဿ ဝေယျာကရဏဿ။
သတိမတော ဝိပဿိဿ၊ အနဘိနတဿ နော အပနတဿ။
အနေဇဿ ဝသိပ္ပတ္တဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

"သမုဂ္ဂတဿ [သမ္မဂ္ဂတဿ (သီ. ဿျာ. ပီ.)] ဈာယိဿ၊ အနနုဂတန္တရဿ သုဒ္ဓဿ။
အသိတဿ ဟိတဿ [အပ္ပဟီနဿ (သီ. ပီ.)၊ အပ္ပဘီတဿ (ဿျာ.)]၊ ပဝိဝိတ္တဿ အဂ္ဂပ္ပတ္တဿ။
တိဏ္ဏဿ တာရယန္တဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

"သန္တဿ ဘူရိပညဿ၊ မဟာပညဿ ဝီတလောဘဿ။
တထာဂတဿ သုဂတဿ၊ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလဿ အသမဿ။
ဝိသာရဒဿ နိပုဏဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

"တဏှစ္ဆိဒဿ ဗုဒ္ဓဿ၊ ဝီတဓူမဿ အနုပလိတ္တဿ။
အာဟုနေယျဿ ယက္ခဿ၊ ဥတ္တမပုဂ္ဂလဿ အတုလဿ။
မဟတော ယသဂ္ဂပတ္တဿ၊ ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မီ"တိ။

၇၇. ‘‘ကအ သညူဌဟာ ပန တေ, ဂဟပတိ, ဣမေ သမဏသ္သ ကေတမသ္သ ဝဏ္ဏာ’’တိ? ‘‘သေယ္ယထာပိ, ဘန္တေ, နာနာပုပ္ဖာနံ မဟာပုပ္ဖရာသိ , တမေနံ ဒက္ခော မာလာကာရော တ မာလာကာရန္တေဝာသီ တ ဝိစိတ္တံ မာလံ ဂန္ထေယ္ယ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘန္တေ, သော ဘဂဝါ အနေကဝဏ္ဏော အနေကသတဝဏ္ဏော။ ကော ဟိ, ဘန္တေ, ဝဏ္ဏာရဟသ္သ ဝဏ္ဏံ န ကရိသ္သတီ’’တိ? အထ ခေါ နိဂဏ္ဌသ္သ နာဋ္ဌပုတ္တသ္သ ဘဂဝတော သက္ကာရံ အသဟမာနသ္သ တတ္ထေဝ ဥဏှံ လောဟိတံ မုခတော ဥဂ္ဂစ္ဆီတိ [ဥဂ္ဂဉ္ဆိ (သီ. သ္ယာ. ပီ.)] ။

ဥပါလိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇. ကုက္ကုရဝတိကသုတ္တံ

၇၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောလိယေသု ဝိဟရတိ ဟလိဒ္ဒဝသနံ နာမ ကောလိယာနံ နိဂမော။ အထ ခေါ ပုဏ္ဏော စ ကောလိယပုတ္တော ဂေါဝတိကော အစေလော စ သေနိယော ကုက္ကုရဝတိကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ပုဏ္ဏော ကောလိယပုတ္တော ဂေါဝတိကော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အစေလော ပန သေနိယော ကုက္ကုရဝတိကော ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ကုက္ကုရောဝ ပလိကုဇ္ဇိတွာ [ပလိကုဏ္ဌိတွာ (သ္យာ. ကံ.), ပလိဂုဏ္ဌိတွာ (က.)] ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ပုဏ္ဏော ကောလိယပုတ္တော ဂေါဝတိကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အယံ , ဘန္တေ, အစေလော သေနိယော ကုက္ကုရဝတိကော ဒုက္ကရကာရကော ဆမာနိက္ခိတ္တံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ။ တသ္သ တံ ကုက္ကုရဝတံ ဒီဃရတ္တံ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ။ တသ္သ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော’’တိ? ‘‘အလံ, ပုဏ္ဏ, တိဋ္ဌတေတံ; မာ မံ ဧတံ ပုစ္ဆီ’’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ပုဏ္ဏော ကောလိယပုတ္တော ဂေါဝတိကော။ပေ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ပုဏ္ဏော ကောလိယပုတ္တော ဂေါဝတိကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အယံ, ဘန္တေ, အစေလော သေနိယော ကုက္ကုရဝတိကော ဒုက္ကရကာရကော ဆမာနိက္ခိတ္တံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ။ တသ္သ တံ ကုက္ကုရဝတံ ဒီဃရတ္တံ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ။ တသ္သ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော’’တိ?

၇၉. ‘‘အဒ္ဓာ ခေါ တေ အဟံ, ပုဏ္ဏ, န လဘာမိ။ အလံ, ပုဏ္ဏ, တိဋ္ဌတေတံ; မာ မံ ဧတံ ပုစ္ဆီတိ; အပိ စ တျာဟံ ဗျာကရိဿာမိ။ ဣဓ, ပုဏ္ဏ, ဧကစ္စော ကုက္ကုရဝတံ ဘာဝေတိ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ကုက္ကုရသီလံ ဘာဝေတိ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ကုက္ကုရစိတ္တံ ဘာဝေတိ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ , ကုက္ကုရာကပ္ပံ ဘာဝေတိ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ။ သော ကုက္ကုရဝတံ ဘာဝေတွာ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ကုက္ကုရသီလံ ဘာဝေတွာ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ကုက္ကုရစိတ္တံ ဘာဝေတွာ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ကုက္ကုရာကပ္ပံ ဘာဝေတွာ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ ကာယသ္သ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ကုက္ကုရာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သစေ ခေါ ပနသ္သ ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဟောတိ – ‘ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော ဝါ’တိ, သာသ္သ [သာယံ (က.)] ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသ္သ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကသ္သ (သီ.)] ခေါ အဟံ, ပုဏ္ဏ, ဒွိန္နံ ဂတီနံ အညတရံ ဂတိံ ဝဒါမိ – နိရယံ ဝါ တိရစ္ဆာနယောနိံ ဝါ။ ဣတိ ခေါ, ပုဏ္ဏ, သမ္ပဇ္ဇမာနံ ကုက္ကုရဝတံ ကုက္ကုရာနံ သဟဗျတံ ဥပနေတိ, ဝိပဇ္ဇမာနံ နိရယ’’န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အစေလော သေနိယော ကုက္ကုရဝတိကော ပရောဒိ, အဿူနိ ပဝတ္တေသိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဏ္ဏံ ကောလိယပုတ္တံ ဂေါဝတိကံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဧတံ ခေါ တေ အဟံ, ပုဏ္ဏ, နာလတ္ထံ။ အလံ, ပုဏ္ဏ, တိဋ္ဌတေတံ; မာ မံ ဧတံ ပုစ္ဆီ’’တိ။ ‘‘နာဟံ, ဘန္တေ, ဧတံ ရောဒါမိ ယံ မံ ဘဂဝါ ဧဝမာဟ; အပိ စ မေ ဣဒံ, ဘန္တေ, ကုက္ကုရဝတံ ဒီဃရတ္တံ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ။ အယံ, ဘန္တေ, ပုဏ္ဏော ကောလိယပုတ္တော ဂေါဝတိကော။ တသ္သ တံ ဂေါဝတံ ဒီဃရတ္တံ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ။ တသ္သ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော’’တိ? ‘‘အလံ, သေနိယ, တိဋ္ဌတေတံ; မာ မံ ဧတံ ပုစ္ဆီ’’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အစေလော သေနိယော။ပေ။ တတိယမ္ပိ ခေါ အစေလော သေနိယော ကုက္ကုရဝတိကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အယံ, ဘန္တေ, ပုဏ္ဏော ကောလိယပုတ္တော ဂေါဝတိကော။ တသ္သ တံ ဂေါဝတံ ဒီဃရတ္တံ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ။ တသ္သ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော’’တိ?

၈၀. ‘‘အဒ္ဒာ ခော တေ အဟံ, သေနိယ, န လဘာမိ။ အလံ, သေနိယ, တိဋ္ဌတေတံ; မာ မံ ဧတံ ပုစ္ဆီတိ; အပိ စ တ္ယာဟံ
ဗျာကရိဿာမိ။ ဣဓ, သေနိယ, ဧကစ္စော ကေဝတံ ဘာဝေတိ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ကေသီလံ ဘာဝေတိ
ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ကေစိတ္တံ ဘာဝေတိ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ဂတကပ္ပံ [ဂ္ဂတကပ္ပံ (က.)] ဘာဝေတိ
ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ။ သော ကေဝတံ ဘာဝေတွာ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ကေသီလံ ဘာဝေတွာ ပရိပုဏ္ဏံ
အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ကေစိတ္တံ ဘာဝေတွာ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ, ဂတကပ္ပံ ဘာဝေတွာ ပရိပုဏ္ဏံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ
ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဂုန္နံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သစေ ခော ပနဿ ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဟောတိ – ‘ဣမိနာဟံ သီ
လေန တ ဝတေန တ တပေန တ ဗြဟ္မစရိယေန တ ဒေဝေ တ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော တ’တိ , သာဿ ဟောတိ
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဿ ခော အဟံ, သေနိယ, ဒ္ဝိန္နံ ဂတီနံ အညတရံ ဂတိံ ဝဒာမိ – နိရယံ တ တိရစ္ဆာနယောနိံ တ။ ဣတိ
ခော, သေနိယ, သမ္ပဇ္ဇမာနံ ကေဝတံ ဂုန္နံ သဟဗျတံ ဥပနေတိ, ဝိပဇ္ဇမာနံ နိရယ’’န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ပုဏ္ဏော ကော
လိယပုတ္တော ကေဝတိကော ပရောဒိ, အဿူနိ ပဝတ္တေသိ။

အထ ခော ဘဂဝတ အစေလံ သေနိယံ ကုက္ကုရဝတိကံ တေဒတေစ – ‘‘ဧတံ ခော တေ အဟံ, သေနိယ , နာလတ္ထံ။
အလံ, သေနိယ, တိဋ္ဌတေတံ; မာ မံ ဧတံ ပုစ္ဆီ’’တိ။ ‘‘နာဟံ, ဘန္တေ, ဧတံ ရောဒာမိ ယံ မံ ဘဂဝတ ဧဝမာဟ; အပိ စ မေ
ဣဒံ, ဘန္တေ, ကေဝတံ ဒီဃရတ္တံ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ။ ဧဝံ ပသန္နော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ; ပဟောတိ ဘဂဝတ
တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ယထာ အဟံ စေဝိမံ ကေဝတံ ပဇဟေယျံ, အယဉ္စေဝ အစေလော သေနိယော ကုက္ကုရဝတိ
ကော တံ ကုက္ကုရဝတံ ပဇဟေယျာ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ, ပုဏ္ဏ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿ
ာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခော ပုဏ္ဏော ကောလိယပုတ္တော ကေဝတိကော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝတ ဧ
တဒတေစ –

၈၁. ‘‘စတ္တာရိမာနိ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မာနိ မယာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒိတာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? အ
တ္ထိ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ ကဏှံ ကဏှဝိပာကံ; အတ္ထိ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ သုက္ကံ သုက္ကဝိပာကံ; အတ္ထိ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ
ကဏှသုက္ကံ ကဏှသုက္ကဝိပာကံ; အတ္ထိ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ အကဏှံ အသုက္ကံ အကဏှအသုက္ကဝိပာကံ,
ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတိ ။

‘‘ကတမဉ္စ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ ကဏှံ ကဏှဝိပာကံ? ဣဓ, ပုဏ္ဏ, ဧကစ္စော သဗျာဗဇ္ဈံ [သဗျာပဇ္ဈံ (သီ. သျာ. ကံ.)] ကာယသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, သဗျာဗဇ္ဈံ ဝစီသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, သဗျာဗဇ္ဈံ မနောသင်္ခါရံ
အဘိသင်္ခရောတိ။ သော သဗျာဗဇ္ဈံ ကာယသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရိတွာ, သဗျာဗဇ္ဈံ ဝစီသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရိတွာ,
သဗျာဗဇ္ဈံ မနောသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရိတွာ, သဗျာဗဇ္ဈံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ တမေနံ သဗျာဗဇ္ဈံ လောကံ ဥပပန္နံ
သမာနံ သဗျာဗဇ္ဈာ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ သော သဗျာဗဇ္ဈေဟိ ဖဿေဟိ ဖုဋ္ဌော သမာနော သဗျာဗဇ္ဈံ ဝေဒနံ ဝေ
ဒေတိ ဧကန္တဒုက္ခံ, သေယျထာပိ သတ္တာ နေရယိကာ ။ ဣတိ ခော, ပုဏ္ဏ, ဘူတာ ဘူတဿ ဥပပတ္တိ ဟောတိ; ယံ
ကရောတိ တေန ဥပပဇ္ဇတိ, ဥပပန္နမေနံ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ ဧဝံဟံ, ပုဏ္ဏ, ‘ကမ္မဒာယာဒာ သတ္တာ’တိ ဝဒာမိ။ ဣဒံ
ဝုစ္စတိ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ ကဏှံ ကဏှဝိပာကံ။

‘‘ကတမဉ္စ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ သုက္ကံ သုက္ကဝိပာကံ? ဣဓ, ပုဏ္ဏ, ဧကစ္စော အဗျာဗဇ္ဈံ ကာယသင်္ခါရံ အဘိ
သင်္ခရောတိ, အဗျာဗဇ္ဈံ ဝစီသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, အဗျာဗဇ္ဈံ မနောသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ။ သော အဗျာဗဇ္ဈံ ကာယသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရိတွာ, အဗျာဗဇ္ဈံ ဝစီသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရိတွာ, အဗျာဗဇ္ဈံ မနောသင်္ခါရံ
အဘိသင်္ခရိတွာ အဗျာဗဇ္ဈံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ တမေနံ အဗျာဗဇ္ဈံ လောကံ ဥပပန္နံ သမာနံ အဗျာဗဇ္ဈာ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ သော အဗျာဗဇ္ဈေဟိ ဖဿေဟိ ဖုဋ္ဌော သမာနော အဗျာဗဇ္ဈံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ ဧကန္တသုခံ, သေယျ
ထာပိ ဒေဝတ သုဘကိဏှာ။ ဣတိ ခော , ပုဏ္ဏ, ဘူတာ ဘူတဿ ဥပပတ္တိ ဟောတိ; ယံ ကရောတိ တေန ဥပပဇ္ဇတိ,
ဥပပန္နမေနံ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ ဧဝံဟံ, ပုဏ္ဏ, ‘ကမ္မဒာယာဒာ သတ္တာ’တိ ဝဒာမိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ သု
က္ကံ သုက္ကဝိပာကံ။

‘‘ကတမဉ္စ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ ကဏှသုက္ကံ ကဏှသုက္ကဝိပာကံ? ဣဓ, ပုဏ္ဏ, ဧကစ္စော သဗျာဗဇ္ဈမ္ပိ အ
ဗျာဗဇ္ဈမ္ပိ ကာယသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, သဗျာဗဇ္ဈမ္ပိ အဗျာဗဇ္ဈမ္ပိ ဝစီသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, သဗျ

ယာဗဇ္ဈမ္ပိ အဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ မနောသင်္ခာရံ အဘိသင်္ခရောတိ။ သော သဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ အဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ ကာယသင်္ခာရံ အဘိသင်္ခရိတွာ, သဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ အဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ ဝစီသင်္ခာရံ အဘိသင်္ခရိတွာ, သဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ အဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ မနောသင်္ခာရံ အဘိသင်္ခရိတွာ သဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ အဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ တမေနံ သဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ အဗျာဗဇ္ဈမ္ပိ လောကံ ဥပပန္နံ သမာနံ သဗ္ယာဗဇ္ဈာပိ အဗ္ယာဗဇ္ဈာပိ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ သော သဗ္ယာဗဇ္ဈေဟိပိ အဗျာဗဇ္ဈေဟိပိ ဖဿေဟိ ဖုဋ္ဌော သမာနော သဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ အဗ္ယာဗဇ္ဈမ္ပိ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ ဝေါကိဏ္ဏသုခဒုက္ခံ, သေယျထာပိ မနုဿာ ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ ဧကစ္စေ စ ဝိနိပါတိကာ။ ဣတိ ခေါ, ပုဏ္ဏ, ဘူတာ ဘူတဿ ဥပပတ္တိ ဟောတိ; ယံ ကရောတိ တေန ဥပပဇ္ဇတိ။ ဥပပန္နမေနံ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ ဧဝံပဟံ, ပုဏ္ဏ, 'ကမ္မဒါယာဒါ သတ္တာ'တိ ဝဒါမိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ ကဏှသုက္ကံ ကဏှသုက္ကဝိပါကံ။

"ကတမဉ္စ , ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ အကဏှံ အသုက္ကံ အကဏှအသုက္ကဝိပါကံ, ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတိ? တတြ, ပုဏ္ဏ, ယမိဒံ ကမ္မံ ကဏှံ ကဏှဝိပါကံ တဿ ပဟာနာယ ယာ စေတနာ, ယမိဒံ [ယမ္ပိဒံ (သီ. ပီ.)] ကမ္မံ သုက္ကံ သုက္ကဝိပါကံ တဿ ပဟာနာယ ယာ စေတနာ, ယမိဒံ [ယမ္ပိဒံ (သီ. ပီ.)] ကမ္မံ ကဏှသုက္ကံ ကဏှသုက္ကဝိပါကံ တဿ ပဟာနာယ ယာ စေတနာ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ပုဏ္ဏ, ကမ္မံ အကဏှံ အသုက္ကံ အကဏှအသုက္ကဝိပါကံ, ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတီတိ။ ဣမာနိ ခေါ, ပုဏ္ဏ, စတ္တာရိ ကမ္မာနိ မယာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒိတာနီ"တိ။

၈၂. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ပုဏ္ဏော ကောလိယပုတ္တော ဂေါဝတိကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ! သေယျထာပိ, ဘန္တေ…ပေ.… ဥပါသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ"န္တိ။ အစေလော ပန သေနိယော ကုက္ကုရဝတိကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ! သေယျထာပိ, ဘန္တေ…ပေ.… ပကာသိတော။ သောဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ လဘေယျာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒ"န္တိ။ "ယော ခေါ, သေနိယ , အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အာကင်္ခတိ ဥပသမ္ပဒံ သော စတ္တာရော မာသေ ပရိဝသတိ။ စတုန္နံ မာသာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တိ, ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ဘိက္ခုဘာဝါယ။ အပိ စ မေတ္ထ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ဝိဒိတာ"တိ။

"သစေ, ဘန္တေ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခန္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အာကင်္ခန္တာ ဥပသမ္ပဒံ တေ စတ္တာရော မာသေ ပရိဝသန္တိ စတုန္နံ မာသာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ဘိက္ခုဘာဝါယ, အဟံ စတ္တာရိ ဝဿာနိ ပရိဝသိဿာမိ။ စတုန္နံ ဝဿာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တု, ဥပသမ္ပာဒေန္တု ဘိက္ခုဘာဝါယာ"တိ။ အလတ္ထ ခေါ အစေလော သေနိယော ကုက္ကုရဝတိကော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ။ အစိရူပသမ္ပန္နော ခေါ ပနာယသ္မာ သေနိယော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ'တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော ခေါ ပနာယသ္မာ သေနိယော အရဟတံ အဟောသီတိ။

ကုက္ကုရဝတိကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. အဘယရာဇကုမာရသုတ္တံ

၈၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ အထ ခေါ အဘယော ရာဇကုမာရော ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အဘယံ ရာဇကုမာရံ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဧတဒဝေါစ – "ဧဟိ တွံ, ရာဇကုမာရ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝါဒံ အာရောပေဟိ။ ဧဝံ တေ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိဿတိ – 'အဘယေန ရာဇကုမာရေန သမဏဿ ဂေါတမဿ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကဿ ဧဝံ မဟာနုဘာဝဿ ဝါဒော အာရောပိ

တော’’’တိ။ “ယထာ ကထံ ပနာဟံ, ဘန္တေ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကဿ ဧဝံ မဟာနုဘာဝဿ ဝါဒံ အာရောပေဿာမီ’’တိ? “ဧဟိ တွံ, ရာဇကုမာရ, ယေန သမဏော ဂေါတမော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ သမဏံ ဂေါတမံ ဧဝံ ဝဒေဟိ – ‘ဘာသေယျ နု ခေါ, ဘန္တေ, တထာဂတော တံ ဝါစံ ယာ သာ ဝါစာ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါ’တိ? သစေ တေ သမဏော ဂေါတမော ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရောတိ – ‘ဘာသေယျ, ရာဇကုမာရ, တထာဂတော တံ ဝါစံ ယာ သာ ဝါစာ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါ’တိ, တမေနံ တွံ ဧဝံ ဝဒေယျာသိ – ‘အထ ကိဉ္စရဟိ တေ, ဘန္တေ, ပုထုဇ္ဇနေန နာနာကရဏံ? ပုထုဇ္ဇနောပိ ဟိ တံ ဝါစံ ဘာသေယျ ယာ သာ ဝါစာ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါ’တိ။ သစေ ပန တေ သမဏော ဂေါတမော ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရောတိ – ‘န, ရာဇကုမာရ, တထာဂတော တံ ဝါစံ ဘာသေယျ ယာ သာ ဝါစာ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါ’တိ, တမေနံ တွံ ဧဝံ ဝဒေယျာသိ – ‘အထ ကိဉ္စရဟိ တေ, ဘန္တေ, ဒေဝဒတ္တော ဗျာကတော – “အာပါယိကော ဒေဝဒတ္တော, နေရယိကော ဒေဝဒတ္တော, ကပ္ပဋ္ဌော ဒေဝဒတ္တော, အတေကိစ္ဆော ဒေဝဒတ္တော’’တိ? တာယ စ ပန တေ ဝါစာယ ဒေဝဒတ္တော ကုပိတော အဟောသိ အနတ္တမနော’တိ။ ဣမံ ခေါ တေ, ရာဇကုမာရ, သမဏော ဂေါတမော ဥဘတောကောဋိကံ ပဉှံ ပုဋ္ဌော သမာနော နေဝ သက္ခိတိ ဥဂ္ဂိလိတုံ န သက္ခိတိ ဩဂိလိတုံ။ သေယျထာပိ နာမ ပုရိသဿ အယောသိင်္ဃာဋကံ ကဏ္ဌေ ဝိလဂ္ဂံ, သော နေဝ သက္ကုဏေယျ ဥဂ္ဂိလိတုံ န သက္ကုဏေယျ ဩဂိလိတုံ; ဧဝမေဝ ခေါ တေ, ရာဇကုမာရ, သမဏော ဂေါတမော ဣမံ ဥဘတောကောဋိကံ ပဉှံ ပုဋ္ဌော သမာနော နေဝ သက္ခိတိ ဥဂ္ဂိလိတုံ န သက္ခိတိ ဩဂိလိတု’’န္တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ အဘယော ရာဇကုမာရော နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ ပဋိဿုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

၈၄. ဧကမန္တံ နိသိန္နဿ ခေါ အဘယဿ ရာဇကုမာရဿ သူရိယံ [သုရိယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဥလ္လောကေတွာ ဧတဒဟောသိ – “အကာလော ခေါ အဇ္ဇ ဘဂဝတော ဝါဒံ အာရောပေတုံ ။ သွေဝ ဒါနာဟံ သကေ နိဝေသနေ ဘဂဝတော ဝါဒံ အာရောပေဿာမီ’’တိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဓိဝါသေတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သွာတနာယ အတ္တစတုတ္ထော ဘတ္တ’’န္တိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခေါ အဘယော ရာဇကုမာရော ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန အဘယဿ ရာဇကုမာရဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခေါ အဘယော ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသိ။ အထ ခေါ အဘယော ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဘုတ္တာဝိံ ဩနီတပတ္တပါဏိံ အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

၈၅. ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အဘယော ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဘာသေယျ နု ခေါ, ဘန္တေ, တထာဂတော တံ ဝါစံ ယာ သာ ဝါစာ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါ’’တိ? “န ခွေတ္ထ, ရာဇကုမာရ, ဧကံသေနာ’’တိ။ “ဧတ္ထ, ဘန္တေ, အနဿုံ နိဂဏ္ဌာ’’တိ။ “ကိံ ပန တွံ, ရာဇကုမာရ, ဧဝံ ဝဒေသိ – ‘ဧတ္ထ , ဘန္တေ, အနဿုံ နိဂဏ္ဌာ’’’တိ? “ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ မံ, ဘန္တေ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဧတဒဝေါစ – ‘ဧဟိ တွံ, ရာဇကုမာရ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝါဒံ အာရောပေဟိ။ ဧဝံ တေ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိဿတိ – အဘယေန ရာဇကုမာရေန သမဏဿ ဂေါတမဿ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကဿ ဧဝံ မဟာနုဘာဝဿ ဝါဒော အာရောပိတော’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဟံ, ဘန္တေ, နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ယထာ ကထံ ပနာဟံ , ဘန္တေ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကဿ ဧဝံ မဟာနုဘာဝဿ ဝါဒံ အာရောပေဿာမီ’တိ? ‘ဧဟိ တွံ, ရာဇကုမာရ, ယေန သမဏော ဂေါတမော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ သမဏံ ဂေါတမံ ဧဝံ ဝဒေဟိ – ဘာသေယျ နု ခေါ, ဘန္တေ, တထာဂတော တံ ဝါစံ ယာ သာ ဝါစာ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါတိ? သစေ တေ သမဏော ဂေါတမော ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရောတိ – ဘာသေယျ, ရာဇကုမာရ, တထာဂတော တံ ဝါစံ ယာ သာ ဝါစာ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါတိ, တမေနံ တွံ ဧဝံ ဝဒေယျာသိ – အထ ကိဉ္စရဟိ တေ, ဘန္တေ, ပုထုဇ္ဇနေန နာနာကရဏံ? ပုထုဇ္ဇနောပိ ဟိ တံ ဝါစံ ဘာသေယျ ယာ သာ ဝါစာ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါတိ။ သစေ ပန တေ သမဏော ဂေါတမော ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရောတိ – န, ရာဇကုမာရ, တထာဂတော တံ ဝါစံ ဘာသေယျ ယာ သာ ဝါစာ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါတိ, တမေနံ တွံ ဧဝံ ဝဒေယျာသိ – အထ ကိဉ္စရဟိ တေ, ဘန္တေ, ဒေဝဒတ္တော ဗျာကတော – အာပါယိကော ဒေဝဒတ္တော, နေရယိကော ဒေဝဒတ္တော, ကပ္ပဋ္ဌော ဒေဝဒတ္တော, အတေကိစ္ဆော ဒေဝဒတ္တောတိ? တာယ စ ပန တေ ဝါစာယ ဒေဝဒတ္တော

ကုပိတော အဟောသိ အနတ္တမနောတိ။ ဣမံ ခော တေ, ရာဇကုမာရ, သမဏော ဂောတမော ဥဘတောကောဋိကံ ပဉှံ ပုဋ္ဌော သမာနော နေဝ သက္ခိတိ ဥဂ္ဂိလိတုံ န သက္ခိတိ ဩဂိလိတုံ။ သေယျထာပိ နာမ ပုရိသဿ အယောသိင်္ဃာဋကံ ကဏ္ဌေ ဝိလဂ္ဂံ, သော နေဝ သက္ကုဏေယျ ဥဂ္ဂိလိတုံ န သက္ကုဏေယျ ဩဂိလိတုံ; ဧဝမေဝ ခော တေ, ရာဇကုမာရ, သမဏော ဂောတမော ဣမံ ဥဘတောကောဋိကံ ပဉှံ ပုဋ္ဌော သမာနော နေဝ သက္ခိတိ ဥဂ္ဂိလိတုံ န သက္ခိတိ ဩဂိလိတု’’’န္တိ။

၈၆. တေန ခော ပန သမယေန ဒဟရော ကုမာရော မန္ဒော ဥတ္တာနသေယျကော အဘယဿ ရာဇကုမာရဿ အင်္ကေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ အဘယံ ရာဇကုမာရံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, သစာယံ ကုမာရော တုယှံ ဝါ ပမာဒမနွာယ ဓာတိယာ ဝါ ပမာဒမနွာယ ကဋ္ဌံ ဝါ ကဌလံ [ကထလံ (က.)] ဝါ မုခေ အာဟရေယျ, ကိန္တိ နံ ကရေယျာသီ’’တိ? ‘‘အာဟရေယျဿာဟံ, ဘန္တေ။ သစေ, ဘန္တေ, န သက္ကုဏေယျံ အာဒိကေနေဝ အာဟတ္တုံ [အာဟရိတုံ (သျာ. ကံ.)], ဝါမေန ဟတ္ထေန သီသံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ [ပဂ္ဂဟေတွာ (သီ.)] ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန ဝင်္ကင်္ဂုလိံ ကရိတွာ သလောဟိတမ္ပိ အာဟရေယျံ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အတ္ထိ မေ, ဘန္တေ, ကုမာရေ အနုကမ္ပာ’’တိ။ ‘‘ဧဝမေဝ ခော, ရာဇကုမာရ, ယံ တထာဂတော ဝါစံ ဇာနာတိ အဘူတံ အတစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ သာ စ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါ, န တံ တထာဂတော ဝါစံ ဘာသတိ။ ယမ္ပိ တထာဂတော ဝါစံ ဇာနာတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ သာ စ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါ, တမ္ပိ တထာဂတော ဝါစံ န ဘာသတိ။ ယဉ္စ ခော တထာဂတော ဝါစံ ဇာနာတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အတ္ထသံဟိတံ သာ စ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပါ, တတြ ကာလညူ တထာဂတော ဟောတိ တဿာ ဝါစာယ ဝေယျာကရဏာယ။ ယံ တထာဂတော ဝါစံ ဇာနာတိ အဘူတံ အတစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ သာ စ ပရေသံ ပိယာ မနာပါ, န တံ တထာဂတော ဝါစံ ဘာသတိ။ ယမ္ပိ တထာဂတော ဝါစံ ဇာနာတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ သာ စ ပရေသံ ပိယာ မနာပါ တမ္ပိ တထာဂတော ဝါစံ န ဘာသတိ။ ယဉ္စ တထာဂတော ဝါစံ ဇာနာတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အတ္ထသံဟိတံ သာ စ ပရေသံ ပိယာ မနာပါ, တတြ ကာလညူ တထာဂတော ဟောတိ တဿာ ဝါစာယ ဝေယျာကရဏာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အတ္ထိ, ရာဇကုမာရ, တထာဂတဿ သတ္တေသု အနုကမ္ပာ’’တိ။

၈၇. ‘‘ယေမေ, ဘန္တေ, ခတ္တိယပဏ္ဍိတာပိ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတာပိ ဂဟပတိပဏ္ဍိတာပိ သမဏပဏ္ဍိတာပိ ပဉှံ အဘိသင်္ခရိတွာ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆန္တိ, ပုဗ္ဗေဝ နု ခော, ဧတံ, ဘန္တေ , ဘဂဝတော စေတသော ပရိဝိတက္ကိတံ ဟောတိ ‘ယေ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ပုစ္ဆိဿန္တိ တေသာဟံ ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရိဿာမီ’တိ, ဥဒါဟု ဌာနသောဝေတံ တထာဂတံ ပဋိဘာတီ’’တိ?

‘‘တေန ဟိ, ရာဇကုမာရ, တညေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ, ယထာ တေ ခမေယျ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, ကုသလော တွံ ရထဿ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါန’’န္တိ?

‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ, ကုသလော အဟံ ရထဿ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါန’’န္တိ။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, ယေ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ – ‘ကိံ နာမိဒံ ရထဿ အင်္ဂပစ္စင်္ဂ’န္တိ? ပုဗ္ဗေဝ နု ခော တေ ဧတံ စေတသော ပရိဝိတက္ကိတံ အဿ ‘ယေ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ပုစ္ဆိဿန္တိ တေသာဟံ ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရိဿာမီ’တိ, ဥဒါဟု ဌာနသောဝေတံ ပဋိဘာသေယျာ’’တိ?

‘‘အဟဉှိ, ဘန္တေ, ရထိကော သညာတော ကုသလော ရထဿ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ။ သဗ္ဗာနိ မေ ရထဿ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ သုဝိဒိတာနိ။ ဌာနသောဝေတံ မံ ပဋိဘာသေယျာ’’တိ ။

‘‘ဧဝမေဝ ခော, ရာဇကုမာရ, ယေ တေ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာပိ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတာပိ ဂဟပတိပဏ္ဍိတာပိ သမဏပဏ္ဍိတာပိ ပဉှံ အဘိသင်္ခရိတွာ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆန္တိ, ဌာနသောဝေတံ တထာဂတံ ပဋိဘာတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? သာ ဟိ, ရာဇကုမာရ, တထာဂတဿ ဓမ္မဓာတု သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ ယဿာ ဓမ္မဓာတုယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဌာနသောဝေတံ တထာဂတံ ပဋိဘာတီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဘယော ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ။ပေ။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ’’န္တိ။

အဘယရာဇကုမာရသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. ဗဟုဝေဒနီယသုတ္တံ

၈၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ ယေနာယသ္မာ ဥဒါယီ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကတိ နု ခေါ, ဘန္တေ ဥဒါယိ, ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ’’တိ? ‘‘တိဿော ခေါ, ထပတိ [ဂဟပတိ (သျာ. ကံ. ပီ.)] , ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ သုခါ ဝေဒနာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ – ဣမာ ခေါ, ထပတိ, တိဿော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ’’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘န ခေါ, ဘန္တေ ဥဒါယိ, တိဿော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ; ဒွေ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ – သုခါ ဝေဒနာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ ယာယံ, ဘန္တေ, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ သန္တသ္မိံ ဧသာ ပဏီတေ သုခေ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ’’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ ဥဒါယီ ပဉ္စကင်္ဂံ ထပတိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘န ခေါ, ဂဟပတိ, ဒွေ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ; တိဿော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ သုခါ ဝေဒနာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ – ဣမာ ခေါ, ထပတိ, တိဿော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ’’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘န ခေါ, ဘန္တေ ဥဒါယိ, တိဿော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ; ဒွေ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ – သုခါ ဝေဒနာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ ယာယံ, ဘန္တေ , အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ သန္တသ္မိံ ဧသာ ပဏီတေ သုခေ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ’’တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ ဥဒါယီ ပဉ္စကင်္ဂံ ထပတိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘န ခေါ, ထပတိ, ဒွေ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ; တိဿော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ သုခါ ဝေဒနာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ – ဣမာ ခေါ, ထပတိ, တိဿော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ’’တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘န ခေါ, ဘန္တေ ဥဒါယိ, တိဿော ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, ဒွေ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ – သုခါ ဝေဒနာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ ယာယံ, ဘန္တေ, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ သန္တသ္မိံ ဧသာ ပဏီတေ သုခေ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ’’တိ။ နေဝ ခေါ သက္ခိ အာယသ္မာ ဥဒါယီ ပဉ္စကင်္ဂံ ထပတိံ သညာပေတုံ န ပနာသက္ခိ ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ အာယသ္မန္တံ ဥဒါယိံ သညာပေတုံ။

၈၉. အဿောသိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အာယသ္မတော ဥဒါယိဿ ပဉ္စကင်္ဂေန ထပတိနာ သဒ္ဓိံ ဣမံ ကထာသလ္လာပံ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယာဝတကော အဟောသိ အာယသ္မတော ဥဒါယိဿ ပဉ္စကင်္ဂေန ထပတိနာ သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သန္တညေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ပရိယာယံ ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ ဥဒါယိဿ နာဗ္ဘနုမောဒိ, သန္တညေဝ စ ပန ပရိယာယံ ဥဒါယီ ပဉ္စကင်္ဂဿ ထပတိဿ နာဗ္ဘနုမောဒိ။ ဒွေပာနန္ဒ, ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ ပရိယာယေန , တိဿောပိ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ ပရိယာယေန, ပဉ္စပိ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ ပရိယာယေန, ဆပိ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ ပရိယာယေန, အဋ္ဌာရသပိ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ ပရိယာယေန, ဆတ္တိံသပိ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ ပရိယာယေန, အဋ္ဌသတမ္ပိ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ ပရိယာယေန။ ဧဝံ ပရိယာယဒေသိတော ခေါ, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မော။ ဧဝံ ပရိယာယဒေသိတေ ခေါ, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မေ ယေ အညမညဿ သုဘာသိတံ သုလပိတံ န သမနုဇာနိဿန္တိ န သမနုမညိဿန္တိ န သမနုမောဒိဿန္တိ တေသမေတံ ပာဋိကင်္ခံ – ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရိဿန္တိ။ ဧဝံ ပရိယာယဒေသိတော ခေါ, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မော။ ဧဝံ ပရိယာယဒေသိတေ ခေါ, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မေ ယေ အညမညဿ သုဘာသိတံ သုလပိတံ သမနုဇာနိဿန္တိ သမနုမညိဿန္တိ သမနုမောဒိဿန္တိ တေသမေတံ ပာဋိကင်္ခံ – သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ အဝိဝဒမာနာ ခီရောဒကီဘူတာ အညမညံ ပိယစက္ခူဟိ သမ္ပဿန္တာ ဝိဟရိဿန္တိ’’။

၉၀. ‘‘ပဉ္စ ခော ဣမေ, အာနန္ဒ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ပေ.။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ပေ.။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ – ဣမေ ခော, အာနန္ဒ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ ယံ ခော, အာနန္ဒ, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမသုခံ။

‘‘ယော ခော, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဧတပရမံ သတ္တာ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ’တိ, ဣဒမဿ နာနုဇာနာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အတ္ထာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ။ ဣဒံ ခော, အာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။

‘‘ယော ခော, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဧတပရမံ သတ္တာ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ’တိ, ဣဒမဿ နာနုဇာနာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အတ္ထာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ခော, အာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။

‘‘ယော ခော, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒေယျ။ပေ.။။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ခော, အာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။

‘‘ယော ခော, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒေယျ။ပေ.။။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ခော, အာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။

‘‘ယော ခော, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒေယျ။ပေ.။။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ, ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ, နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ခော, အာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။

‘‘ယော ခော, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒေယျ။ပေ.။။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ခော, အာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။

‘‘ယော ခော, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒေယျ။ပေ.။။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ခော, အာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။

‘‘ယော ခော, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒေယျ။ပေ.။။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ခော, အာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။

‘‘ယော ခော, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဧတပရမံ သတ္တာ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ’တိ, ဣဒမဿ နာနုဇာနာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အတ္ထာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, ဧတမှာ သုခာ အညံ သုခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာ

သညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ခော, အာနန္ဒ, တေမှဟာ သုခာ အညံ သု ခံ အဘိက္ကန္တတရဉ္စ ပဏီတတရဉ္စ။

၉၁. ''ဌာနံ ခော ပနေတံ, အာနန္ဒ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – 'သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမဏော ဂေါတမော အာဟ; တဉ္စ သုခသ္မိံ ပညပေတိ။ တယိဒံ ကိံသု, တယိဒံ ကထံသူ'တိ? ဧဝံဝါဒိနော, အာနန္ဒ, အည တိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝမဿု ဝစနီယာ – 'န ခော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သုခံယေဝ ဝေဒနံ သန္ဓာယ သုခသ္မိံ ပညပေ တိ; အပိ စ, အာဝုသော, ယတ္ထ ယတ္ထ သုခံ ဥပလဗ္ဘတိ ယဟိံ ယဟိံ တံ တံ တထာဂတော သုခသ္မိံ ပညပေတီ'''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ဗဟုဝေဒနီယသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ နဝမံ။

၁၀. အပဏ္ဏကသုတ္တံ

၉၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန သာလာ နာမ ကောသလာနံ ဗြာဟ္မဏဂါမော တဒဝသရိ။ အဿောသုံ ခော သာလေယျကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ – ''သမဏော ခလု ဘော ဂေါတမော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟ တာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ သာလံ အနုပ္ပတ္တော။ တံ ခော ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘု ဂ္ဂတော – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပု ရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ'တိ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သ ဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျ ယာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ သာဓု ခော ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ''တိ။ အထ ခော သာလေယျကာ ဗြာဟ္မဏဂဟ ပတိကာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ သု။ အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု; သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အပ္ပေကစ္စေ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝတော သန္တိကေ နာမ ဂေါတ္တံ သာဝေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အပ္ပေကစ္စေ တုဏှီဘူတာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။

၉၃. ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခော သာလေယျကေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''အတ္ထိ ပန ဝေါ, ဂ ဟပတယော, ကောစိ မနာပေါ သတ္ထာ ယသ္မိံ ဝေါ အာကာရဝတီ သဒ္ဓါ ပဋိလဒ္ဓါ''တိ? ''နတ္ထိ ခော နော, ဘန္တေ, ကောစိ မနာပေါ သတ္ထာ ယသ္မိံ နော အာကာရဝတီ သဒ္ဓါ ပဋိလဒ္ဓါ''တိ။ ''မနာပံ ဝေါ, ဂဟပတယော, သတ္ထာရံ အ လဘန္တေဟိ အယံ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော သမာဒါယ ဝတ္တိတဗ္ဗော။ အပဏ္ဏကော ဟိ, ဂဟပတယော, ဓမ္မော သမ တ္တော သမာဒိန္နော, သော ဝေါ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ။ ကတမော စ, ဂဟပတယော, အပဏ္ဏ ကော ဓမ္မော''?

၉၄. ''သန္တိ, ဂဟပတယော, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟု တံ; နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ [သုကဋဒုက္ကဋာနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော; နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ; နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ; နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂ ဂတာ [သမဂ္ဂတာ (က.)] သမ္မာ ပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္ တီ'တိ။ တေသံယေဝ ခော, ဂဟပတယော, သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ။ တေ ဧဝ မာဟံသု – 'အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, အတ္ထိ ဟုတံ; အတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော; အတ္ထိ အယံ လောကော, အတ္ထိ ပရော လောကော; အတ္ထိ မာတာ, အတ္ထိ ပိတာ; အတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ; အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာ ပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိ ကတွာ ပဝေဒေန္တီ'တိ။ တံ ကိံ မညထ, ဂဟပတယော – 'နနုမေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အညမညဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါ ဒါ'''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။

၉၅. ''တတြ, ဂဟပတယော, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ။ပေ.။ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ'တိ တေသမေတံ ပာဋိကင်္ခံ? ယမိဒံ [ယဒိဒံ (က.)] ကာယသုစရိတံ, ဝစီသုစရိတံ, မနောသုစရိတံ – ဣမေ တယော ကုသလေ ဓမ္မေ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ [အဘိနိဗ္ဗဇ္ဇေတွာ (သျာ. ကံ.), အဘိနိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ (က.)] ယမိဒံ [ယဒိဒံ (က.)] ကာယဒုစ္စရိတံ, ဝစီဒုစ္စရိတံ, မနောဒုစ္စရိတံ – ဣမေ တယော အကုသလေ ဓမ္မေ သမာဒာယ ဝတ္တိဿန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? န ဟိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ပဿန္တိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ဝောဒါနပက္ခံ။ သန္တံယေဝ ပန ပရံ လောကံ 'နတ္ထိ ပရော လောကော' တိဿ ဒိဋ္ဌိ ဟောတိ; သာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ သန္တံယေဝ ခော ပန ပရံ လောကံ 'နတ္ထိ ပရော လောကော'တိ သင်္ကပ္ပေတိ; သွာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော။ သန္တံယေဝ ခော ပန ပရံ လောကံ 'နတ္ထိ ပရော လောကော'တိ ဝါစံ ဘာသတိ; သာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဝါစာ။ သန္တံယေဝ ခော ပန ပရံ လောကံ 'နတ္ထိ ပရော လောကော'တိ အာဟ; ယေ တေ အရဟန္တော ပရလောကဝိဒုနော တေသမယံ ပစ္စနီကံ ကရောတိ။ သန္တံယေဝ ခော ပန ပရံ လောကံ 'နတ္ထိ ပရော လောကော'တိ ပရံ သညာပေတိ [ပညာပေတိ (က.)]; သာဿ ဟောတိ အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိ [အဿဒ္ဓမ္မပညတ္တိ (က.)] ။ တာယ စ ပန အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိယာ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ ဣတိ ပုဗ္ဗေဝ ခော ပနဿ သုသီလျံ ပဟီနံ ဟောတိ, ဒုဿီလျံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ – အယဉ္စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော မိစ္ဆာဝါစာ အရိယာနံ ပစ္စနီကတာ အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိ အတ္တုက္ကံသနာ ပရဝမ္ဘနာ။ ဧဝမဿိမေ [ဧဝံ'သိ'မေ' (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ။

''တတြ , ဂဟပတယော, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'သစေ ခေါ နတ္ထိ ပရော လောကော ဧဝမယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒါ သောတ္ထိမတ္တာနံ ကရိဿတိ; သစေ ခေါ အတ္ထိ ပရော လောကော ဧဝမယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ကာမံ ခေါ ပန မာဟု ပရော လောကော, ဟောတု နေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ; အထ စ ပနာယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ဂါရယှော – ဒုဿီလော ပုရိသပုဂ္ဂလော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နတ္ထိကဝါဒေါ'တိ။ သစေ ခေါ အတ္ထေဝ ပရော လောကော, ဧဝံ ဣမဿ ဘောတော ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဥဘယတ္ထ ကလိဂ္ဂဟော – ယဉ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ဂါရယှော, ယဉ္စ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝမဿာယံ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော ဒုဿမတ္တော သမာဒိန္နော, ဧကံသံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ရိဉ္စတိ ကုသလံ ဌာနံ။

၉၆. ''တတြ , ဂဟပတယော, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'အတ္ထိ ဒိန္နံ။ပေ.။ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ'တိ တေသမေတံ ပာဋိကင်္ခံ? ယမိဒံ ကာယဒုစ္စရိတံ, ဝစီဒုစ္စရိတံ, မနောဒုစ္စရိတံ – ဣမေ တယော အကုသလေ ဓမ္မေ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ယမိဒံ ကာယသုစရိတံ, ဝစီသုစရိတံ, မနောသုစရိတံ – ဣမေ တယော ကုသလေ ဓမ္မေ သမာဒာယ ဝတ္တိဿန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ပဿန္တိ ဟိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ဝောဒါနပက္ခံ။ သန္တံယေဝ ခော ပန ပရံ လောကံ 'အတ္ထိ ပရော လောကော' တိဿ ဒိဋ္ဌိ ဟောတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သန္တံယေဝ ခော ပန ပရံ လောကံ 'အတ္ထိ ပရော လောကော'တိ သင်္ကပ္ပေတိ; သွာဿ ဟောတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော။ သန္တံယေဝ ခော ပန ပရံ လောကံ 'အတ္ထိ ပရော လောကော'တိ ဝါစံ ဘာသတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာဝါစာ။ သန္တံယေဝ ခော ပန ပရံ လောကံ 'အတ္ထိ ပရော လောကော'တိ အာဟ; ယေ တေ အရဟန္တော ပရလောကဝိဒုနော တေသမယံ န ပစ္စနီကံ ကရောတိ။ သန္တံယေဝ ခော ပန ပရံ လောကံ 'အတ္ထိ ပရော လောကော'တိ ပရံ သညာပေတိ; သာဿ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မသညတ္တိ။ တာယ စ ပန သဒ္ဓမ္မသညတ္တိယာ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ ဣတိ ပုဗ္ဗေဝ ခော ပနဿ ဒုဿီလျံ ပဟီနံ ဟောတိ, သုသီလျံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ – အယဉ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သမ္မာဝါစာ အရိယာနံ အပစ္စနီကတာ သဒ္ဓမ္မသညတ္တိ အနတ္တုက္ကံသနာ အပရဝမ္ဘနာ။ ဧဝမဿိမေ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ။

''တတြ, ဂဟပတယော, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'သစေ ခေါ အတ္ထိ ပရော လောကော , ဧဝမယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ကာမံ ခေါ ပန မာဟု ပရော လောကော, ဟောတု နေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ; အထ စ ပနာယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ပါသံသော – သီလဝါ ပုရိသပုဂ္ဂလော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အတ္ထိကဝါဒေါ'တိ။ သစေ ခေါ အတ္ထေဝ ပရော လောကော,

ဇဝံ ဣမသ္မိံ ဘောတော ပုရိသပုဂ္ဂလသ္မိံ ဥဘယတ္ထ ကဋဂ္ဂဟော – ယဉ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ဟာသံသော, ယဉ္စ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝမဿာယံ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော သုသမတ္တော သမာဒိန္နော, ဥဘယံသံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ရိဉ္စတိ အကုသလံ ဌာနံ။

၉၇. ''သန္တိ, ဂဟပတယော, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'ကရောတော ကာရယတော, ဆိန္ဒတော ဆေဒာပယတော, ပစတော ပါစာပယတော, သောစယတော သောစာပယတော, ကိလမတော ကိလမာပယတော, ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော, ပါဏမတိပါတယတော [ပါဏမတိမာပယတော (သီ. ပီ.), ပါဏမတိပါတာပယတော (သျာ. ကံ.), ပါဏမတိပါပယတော (က.)], အဒိန္နံ အာဒိယတော, သန္ဓိံ ဆိန္ဒတော, နိလ္လောပံ ဟရတော, ဧကာဂါရိကံ ကရောတော, ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော, ပရဒါရံ ဂစ္ဆတော, မုသာ ဘဏတော; ကရောတော န ကရီယတိ ပါပံ။ ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန ယော ဣမိဿာ ပထဝိယာ ပါဏေ ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကရေယျ, နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဒက္ခိဏဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဟနန္တော ဃာတေန္တော, ဆိန္ဒန္တော ဆေဒာပေန္တော, ပစန္တော ပါစေန္တော; နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဥတ္တရဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဒဒန္တော ဒါပေန္တော, ယဇန္တော ယဇာပေန္တော; နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော။ ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေန [သစ္စဝါဇေန (က.)] နတ္ထိ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော'တိ။ တေသံယေဝ ခေါ, ဂဟပတယော, သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ တေ ဧဝမာဟံသု – 'ကရောတော ကာရယတော, ဆိန္ဒတော ဆေဒာပယတော, ပစတော ပါစာပယတော, သောစယတော သောစာပယတော, ကိလမတော ကိလမာပယတော, ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော, ပါဏမတိပါတယတော, အဒိန္နံ အာဒိယတော, သန္ဓိံ ဆိန္ဒတော, နိလ္လောပံ ဟရတော, ဧကာဂါရိကံ ကရောတော, ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော, ပရဒါရံ ဂစ္ဆတော, မုသာ ဘဏတော; ကရောတော ကရီယတိ ပါပံ။ ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန ယော ဣမိဿာ ပထဝိယာ ပါဏေ ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကရေယျ, အတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, အတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဒက္ခိဏဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဟနန္တော ဃာတေန္တော, ဆိန္ဒန္တော ဆေဒာပေန္တော, ပစန္တော ပါစေန္တော; အတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, အတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဥတ္တရဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဒဒန္တော ဒါပေန္တော, ယဇန္တော ယဇာပေန္တော; အတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပုညံ, အတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော။ ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေန အတ္ထိ ပုညံ, အတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော'တိ။ တံ ကိံ မညထ, ဂဟပတယော, နနုမေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အညမညဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။

၉၈. ''တတြ, ဂဟပတယော, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'ကရောတော ကာရယတော, ဆိန္ဒတော ဆေဒာပယတော, ပစတော ပါစာပယတော, သောစယတော သောစာပယတော, ကိလမတော ကိလမာပယတော, ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော, ပါဏမတိပါတယတော, အဒိန္နံ အာဒိယတော, သန္ဓိံ ဆိန္ဒတော, နိလ္လောပံ ဟရတော, ဧကာဂါရိကံ ကရောတော, ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော, ပရဒါရံ ဂစ္ဆတော, မုသာ ဘဏတော; ကရောတော န ကရီယတိ ပါပံ။ ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန ယော ဣမိဿာ ပထဝိယာ ပါဏေ ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကရေယျ, နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဒက္ခိဏဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဟနန္တော ဃာတေန္တော။ပေ.။ ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေန နတ္ထိ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော'တိ တေသမေတံ ပါဋိကင်္ခံ? ယမိဒံ ကာယသုစရိတံ, ဝစီသုစရိတံ, မနောသုစရိတံ – ဣမေ တယော ကုသလေ ဓမ္မေ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ယမိဒံ ကာယဒုစ္စရိတံ, ဝစီဒုစ္စရိတံ, မနောဒုစ္စရိတံ – ဣမေ တယော အကုသလေ ဓမ္မေ သမာဒာယ ဝတ္တိဿန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? န ဟိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ပဿန္တိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ဝေါဒါနပက္ခံ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ 'နတ္ထိ ကိရိယာ' တိဿ ဒိဋ္ဌိ ဟောတိ; သာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ 'နတ္ထိ ကိရိယာ'တိ သင်္ကပ္ပေတိ; သွာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ 'နတ္ထိ ကိရိယာ'တိ ဝါစံ ဘာသတိ; သာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဝါစာ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ 'နတ္ထိ ကိရိယာ'တိ အာဟ, ယေ တေ အရဟန္တော ကိရိယဝါဒါ တေသမယံ ပစ္စနီကံ ကရောတိ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ 'နတ္ထိ ကိရိယာ'တိ ပရံ သညာပေတိ; သာဿ ဟောတိ အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိ။ တာယ စ ပန အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိယာ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ ဣတိ ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿ သုသီလျံ ပဟီနံ ဟောတိ, ဒုဿီလျံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ – အယဉ္စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော မိစ္ဆာဝါစာ အရိယာနံ ပစ္စနီကတာ အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိ အတ္တုက္ကံသနာ ပရဝမ္ဘနာ။ ဧဝမဿိမေ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ။

‘‘တတြ, ဂဟပတယော, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘သစေ ခေါ နတ္ထိ ကိရိယာ, ဧဝမယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒာ သောတ္ထိမတ္တာနံ ကရိဿတိ; သစေ ခေါ အတ္ထိ ကိရိယာ ဧဝမယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ကာမံ ခေါ ပန မာဟု ကိရိယာ, ဟောတု နေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ; အထ စ ပနာယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ဂါရယှော – ဒုဿီလော ပုရိသပုဂ္ဂလော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အကိရိယဝါဒေါ’တိ။ သစေ ခေါ အတ္ထေဝ ကိရိယာ, ဧဝံ ဣမဿ ဘောတော ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဥဘယတ္ထ ကလိဂ္ဂဟော – ယဉ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ဂါရယှော, ယဉ္စ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝမဿာယံ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော ဒုဿမတ္တော သမာဒိန္နော, ဧကံသံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ရိဉ္စတိ ကုသလံ ဌာနံ။

၉၉. ‘‘တတြ, ဂဟပတယော, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘ကရောတော ကာရယတော, ဆိန္ဒတော ဆေဒာပယတော, ပစတော ပါစာပယတော, သောစယတော သောစာပယတော, ကိလမတော ကိလမာပယတော, ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော, ပါဏမတိပါတယတော, အဒိန္နံ အာဒိယတော, သန္ဓိံ ဆိန္ဒတော, နိလ္လောပံ ဟရတော, ဧကာဂါရိကံ ကရောတော, ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော, ပရဒါရံ ဂစ္ဆတော, မုသာ ဘဏတော; ကရောတော ကရီယတိ ပါပံ။ ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန ယော ဣမိဿာ ပထဝိယာ ပါဏေ ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကရေယျ, အတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, အတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဒက္ခိဏဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဟနန္တော ဃာတေန္တော, ဆိန္ဒန္တော ဆေဒာပေန္တော, ပစန္တော ပါစေန္တော, အတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, အတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဥတ္တရဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဒဒန္တော ဒါပေန္တော, ယဇန္တော ယဇာပေန္တော, အတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပုညံ, အတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော။ ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေန အတ္ထိ ပုညံ, အတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော’တိ တေသမေတံ ပါဋိကင်္ခံ? ယမိဒံ ကာယဒုစ္စရိတံ, ဝစီဒုစ္စရိတံ , မနောဒုစ္စရိတံ – ဣမေ တယော အကုသလေ ဓမ္မေ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ယမိဒံ ကာယသုစရိတံ, ဝစီသုစရိတံ, မနောသုစရိတံ – ဣမေ တယော ကုသလေ ဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တိဿန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ပဿန္တိ ဟိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ဝေါဒါနပက္ခံ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ ‘အတ္ထိ ကိရိယာ’ တိဿ ဒိဋ္ဌိ ဟောတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ ‘အတ္ထိ ကိရိယာ’တိ သင်္ကပ္ပေတိ; သွာဿ ဟောတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ ‘အတ္ထိ ကိရိယာ’တိ ဝါစံ ဘာသတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာဝါစာ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ ‘အတ္ထိ ကိရိယာ’တိ အာဟ; ယေ တေ အရဟန္တော ကိရိယဝါဒါ တေသမယံ န ပစ္စနီကံ ကရောတိ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ကိရိယံ ‘အတ္ထိ ကိရိယာ’တိ ပရံ သညာပေတိ; သာဿ သ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မသညတ္တိ။ တာယ စ ပန သဒ္ဓမ္မသညတ္တိယာ နေဝတ္တာနုက္កံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ ဣတိ ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿ ဒုဿီလျံ ပဟီနံ ဟောတိ, သုသီလျံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ – အယဉ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သမ္မာဝါစာ အရိယာနံ အပစ္စနီကတာ သဒ္ဓမ္မသညတ္တိ အနတ္တုက္ကံသနာ အပရဝမ္ဘနာ။ ဧဝမဿိမေ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ။

‘‘တတြ, ဂဟပတယော, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘သစေ ခေါ အတ္ထိ ကိရိယာ, ဧဝမယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ကာမံ ခေါ ပန မာဟု ကိရိယာ, ဟောတု နေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ; အထ စ ပနာယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ပါသံသော – သီလဝါ ပုရိသပုဂ္ဂလော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကိရိယဝါဒေါ’တိ။ သစေ ခေါ အတ္ထေဝ ကိရိယာ, ဧဝံ ဣမဿ ဘောတော ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဥဘယတ္ထ ကဋဂ္ဂဟော – ယဉ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ပါသံသော, ယဉ္စ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝမဿာယံ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော သုသမတ္တော သမာဒိန္နော, ဥဘယံသံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ရိဉ္စတိ အကုသလံ ဌာနံ။

၁၀၀. ‘‘သန္တိ , ဂဟပတယော, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ; အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ။ နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ; အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။ နတ္ထိ ဗလံ, နတ္ထိ ဝီရိယံ [ဝိရိယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] , နတ္ထိ ပုရိသထာမော, နတ္ထိ ပုရိသပရက္ကမော; သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ သဗ္ဗေ ဘူတာ သဗ္ဗေ ဇီဝါ အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ နိယတိသံဂတိဘာဝပရိဏတာ ဆသွေဝါဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ’တိ။ တေသံယေဝ ခေါ, ဂဟပ

တယော, သမဏဗ္ရာဟ္မဏာနံ ဧကေ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ ဥဇုဝိပစ္စနီကတအာ။ တေ ဧဝမာဟံသု – 'အတ္ထိ ဟေတု, အတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ; သဟေတူ သပ္ပစ္စယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ။ အတ္ထိ ဟေတု, အတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ; သဟေတူ သပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။ အတ္ထိ ဗလံ, အတ္ထိ ဝီရိယံ, အတ္ထိ ပုရိသထာမော, အတ္ထိ ပုရိသပရက္ကမော; န သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ သဗ္ဗေ ဘူတာ သဗ္ဗေ ဇီဝာ အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ [အတ္ထိ ပုရိသပရက္ကမော, သဗ္ဗေ သတ္တာ။ သဝသာ သဗလာ သဝီရိယာ (သျာ. ကံ. က.)] နိယတိသံဂတိဘာဝပရိဏတာ ဆသွေဝာဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ'တိ။ တံ ကိံ မညထ, ဂဟပတယော, နနုမေ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ အညမညဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကတအာ'တိ? 'ဧဝံ, ဘန္တေ'။

၁၀၁. ''တတြ , ဂဟပတယော, ယေ တေ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ; အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ။ နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ; အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။ နတ္ထိ ဗလံ, နတ္ထိ ဝီရိယံ, နတ္ထိ ပုရိသထာမော, နတ္ထိ ပုရိသပရက္ကမော; သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ သဗ္ဗေ ဘူတာ သဗ္ဗေ ဇီဝာ အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ နိယတိသံဂတိဘာဝပရိဏတာ ဆသွေဝာဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ'တိ တေသမေတံ ပာဋိကင်္ခံ? ယမိဒံ ကာယသုစရိတံ, ဝစီသုစရိတံ, မနောသုစရိတံ – ဣမေ တယော ကုသလေ ဓမ္မေ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ယမိဒံ ကာယဒုစ္စရိတံ, ဝစီဒုစ္စရိတံ, မနောဒုစ္စရိတံ – ဣမေ တယော အကုသလေ ဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တိဿန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? န ဟိ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ ပဿန္တိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ဝေါဒါနပက္ခံ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ဟေတုံ 'နတ္ထိ ဟေတူ' တိဿ ဒိဋ္ဌိ ဟောတိ; သာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ဟေတုံ 'နတ္ထိ ဟေတူ'တိ သင်္ကပ္ပေတိ ; သွာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ဟေတုံ 'နတ္ထိ ဟေတူ'တိ ဝါစံ ဘာသတိ; သာဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဝါစာ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ဟေတုံ 'နတ္ထိ ဟေတူ'တိ အာဟ; ယေ တေ အရဟန္တော ဟေတုဝါဒါ တေသမယံ ပစ္စနီကံ ကရောတိ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ဟေတုံ 'နတ္ထိ ဟေတူ'တိ ပရံ သညာပေတိ; သာဿ ဟောတိ အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိ။ တာယ စ ပန အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိယာ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ ဣတိ ပုဗ္ဗေဝ ခေါ ပနဿ သုသီလျံ ပဟီနံ ဟောတိ, ဒုဿီလျံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ – အယဉ္စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော မိစ္ဆာဝါစာ အရိယာနံ ပစ္စနီကတာ အသဒ္ဓမ္မသညတ္တိ အတ္တာနုက္ကံသနာ ပရဝမ္ဘနာ။ ဧဝမဿိမေ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ။

''တတြ, ဂဟပတယော, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'သစေ ခေါ နတ္ထိ ဟေတု, ဧဝမယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သောတ္ထိမတ္တာနံ ကရိဿတိ; သစေ ခေါ အတ္ထိ ဟေတု, ဧဝမယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ကာမံ ခေါ ပန မာဟု ဟေတု, ဟောတု နေသံ ဘဝတံ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ; အထ စ ပနာယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ဂါရယှော – ဒုဿီလော ပုရိသပုဂ္ဂလော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အဟေတုကဝါဒော'တိ။ သစေ ခေါ အတ္ထေဝ ဟေတု, ဧဝံ ဣမဿ ဘောတော ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဥဘယတ္ထ ကလိဂ္ဂဟော – ယဉ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ဂါရယှော, ယဉ္စ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝမဿာယံ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော ဒုဿမတ္တော သမာဒိန္နော, ဧကံသံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ရိဉ္စတိ ကုသလံ ဌာနံ။

၁၀၂. ''တတြ, ဂဟပတယော, ယေ တေ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'အတ္ထိ ဟေတု, အတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ; သဟေတူ သပ္ပစ္စယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ။ အတ္ထိ ဟေတု, အတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ; သဟေတူ သပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။ အတ္ထိ ဗလံ, အတ္ထိ ဝီရိယံ, အတ္ထိ ပုရိသထာမော, အတ္ထိ ပုရိသပရက္ကမော; န သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ သဗ္ဗေ ဘူတာ သဗ္ဗေ ဇီဝာ အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ နိယတိသံဂတိဘာဝပရိဏတာ ဆသွေဝာဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ'တိ တေသမေတံ ပာဋိကင်္ခံ? ယမိဒံ ကာယဒုစ္စရိတံ, ဝစီဒုစ္စရိတံ, မနောဒုစ္စရိတံ – ဣမေ တယော အကုသလေ ဓမ္မေ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ယမိဒံ ကာယသုစရိတံ, ဝစီသုစရိတံ, မနောသုစရိတံ – ဣမေ တယော ကုသလေ ဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တိဿန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ပဿန္တိ ဟိ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ဝေါဒါနပက္ခံ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ဟေတုံ 'အတ္ထိ ဟေတူ' တိဿ ဒိဋ္ဌိ ဟောတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သန္တံယေဝ ခေါ ပန ဟေတုံ 'အတ္ထိ ဟေတူ'တိ သင်္ကပ္ပေတိ; သွာဿ

ဟောတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော။ သန္တံယေဝ ခော ပန ဟေတုံ 'အတ္ထိ ဟေတူ'တိ ဝါစံ ဘာသတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာဝါစာ။ သန္တံယေဝ ခော ပန ဟေတုံ 'အတ္ထိ ဟေတူ'တိ အာဟ, ယေ တေ အရဟန္တော ဟေတုဝါဒါ တေသမယံ န ပစ္စနီကံ ကရောတိ။ သန္တံယေဝ ခော ပန ဟေတုံ 'အတ္ထိ ဟေတူ'တိ ပရံ သညာပေတိ; သာဿ ဟောတိ သဒ္ဓမ္မသညတ္တိ။ တာယ စ ပန သဒ္ဓမ္မသညတ္တိယာ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ ဣတိ ပုဗ္ဗေဝ ခော ပနဿ ဒုဿီလျံ ပဟီနံ ဟောတိ, သုသီလျံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ – အယဉ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သမ္မာဝါစာ အရိယာနံ အပစ္စနီကတာ သဒ္ဓမ္မသညတ္တိ အနတ္တုက္ကံသနာ အပရဝမ္ဘနာ။ ဧဝမဿိမေ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ။

"တတြ, ဂဟပတယော, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'သစေ ခော အတ္ထိ ဟေတု, ဧဝမယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ကာမံ ခော ပန မာဟု ဟေတု, ဟောတု နေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ; အထ စ ပနာယံ ဘဝံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ပါသံသော – သီလဝါ ပုရိသပုဂ္ဂလော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟေတုဝါဒေါ'တိ။ သစေ ခော အတ္ထိ ဟေတု , ဧဝံ ဣမဿ ဘောတော ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဥဘယတ္ထ ကဋဂ္ဂဟော – ယဉ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိညူနံ ပါသံသော, ယဉ္စ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝမဿာယံ အပဏ္ဏကော ဓမ္မော သုသမတ္တော သမာဒိန္နော, ဥဘယံသံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ရိဉ္စတိ အကုသလံ ဌာနံ။

၁၀၃. "သန္တိ, ဂဟပတယော, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ သဗ္ဗသော အာရုပ္ပာ'တိ။ တေသံယေဝ ခော, ဂဟပတယော, သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ။ တေ ဧဝမာဟံသု – 'အတ္ထိ သဗ္ဗသော အာရုပ္ပာ'တိ။ တံ ကိံ မညထ, ဂဟပတယော, နနုမေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အညမညဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ"တိ? "ဧဝံ, ဘန္တေ"။ "တတြ , ဂဟပတယော, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ယေ ခော တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ သဗ္ဗသော အာရုပ္ပာ'တိ, ဣဒံ မေ အဒိဋ္ဌံ; ယေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'အတ္ထိ သဗ္ဗသော အာရုပ္ပာ'တိ, ဣဒံ မေ အဝိဒိတံ။ အဟဉ္စေဝ [အဟဉ္စေ (?)] ခော ပန အဇာနန္တော အပဿန္တော ဧကံသေန အာဒါယ ဝေါဟရေယျံ – ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမညန္တိ, န မေတံ အဿ ပဋိရူပံ။ ယေ ခော တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ သဗ္ဗသော အာရုပ္ပာ'တိ, သစေ တေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ – ယေ တေ ဒေဝါ ရူပိနော မနောမယာ, အပဏ္ဏကံ မေ တတြူပပတ္တိ ဘဝိဿတိ။ ယေ ပန တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'အတ္ထိ သဗ္ဗသော အာရုပ္ပာ'တိ, သစေ တေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ – ယေ တေ ဒေဝါ အရူပိနော သညာမယာ, အပဏ္ဏကံ မေ တတြူပပတ္တိ ဘဝိဿတိ။ ဒိဿန္တိ ခော ပန ရူပါဓိကရဏံ [ရူပကာရဏာ (က.)] ဒဏ္ဍာဒါန-သတ္ထာဒါန-ကလဟ-ဝိဂ္ဂဟ-ဝိဝါဒ-တုဝံတုဝံ-ပေသုည-မုသာဝါဒါ။ 'နတ္ထိ ခော ပနေတံ သဗ္ဗသော အရူပေ'"တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ ရူပါနံယေဝ နိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။

၁၀၄. "သန္တိ, ဂဟပတယော, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ သဗ္ဗသော ဘဝနိရောဓော'တိ။ တေသံယေဝ ခော, ဂဟပတယော, သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ။ တေ ဧဝမာဟံသု – 'အတ္ထိ သဗ္ဗသော ဘဝနိရောဓော'တိ။ တံ ကိံ မညထ, ဂဟပတယော, နနုမေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အညမညဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ"တိ? "ဧဝံ, ဘန္တေ"။ "တတြ, ဂဟပတယော, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ယေ ခော တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ သဗ္ဗသော ဘဝနိရောဓော'တိ, ဣဒံ မေ အဒိဋ္ဌံ; ယေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'အတ္ထိ သဗ္ဗသော ဘဝနိရောဓော'တိ, ဣဒံ မေ အဝိဒိတံ။ အဟဉ္စေဝ ခော ပန အဇာနန္တော အပဿန္တော ဧကံသေန အာဒါယ ဝေါဟရေယျံ – ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမညန္တိ, န မေတံ အဿ ပဋိရူပံ။ ယေ ခော တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ သဗ္ဗသော ဘဝနိရောဓော'တိ, သစေ တေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ – ယေ တေ ဒေဝါ အရူပိနော သညာမယာ အပဏ္ဏကံ မေ တတြူပပတ္တိ ဘဝိဿတိ။ ယေ ပန တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'အတ္ထိ သဗ္ဗသော ဘဝနိရောဓော'တိ, သစေ တေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စံ ဝစနံ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ – ယံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ ။ ယေ ခော တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါ

ဒိနော ဇေ၀ဒိဋ္ဌိနော – 'နတ္ထိ သဗ္ဗသော ဘဝနိရောဓော'တိ, တေသမယံ ဒိဋ္ဌိ သာရာဂာယ [သရာဂါယ (သျာ. ကံ.)] သန္တိကေ, သံယောဂါယ သန္တိကေ, အဘိနန္ဒနာယ သန္တိကေ, အဇ္ဈောသာနာယ သန္တိကေ, ဥပါဒါနာယ သန္တိကေ။ ယေ ပန တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဇေ၀တဒိနော ဇေ၀ဒိဋ္ဌိနော – 'အတ္ထိ သဗ္ဗသော ဘဝနိရောဓော'တိ, တေသမယံ ဒိဋ္ဌိ အသာရာဂါယ သန္တိကေ, အသံယောဂါယ သန္တိကေ, အနဘိနန္ဒနာယ သန္တိကေ, အနဇ္ဈောသာနာယ သန္တိကေ, အနုပါဒါနာယ သန္တိကေ'''တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခါယ ဘဝါနံယေဝ နိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။

၁၀၅. ''စတ္တာရောမေ, ဂဟပတယော, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဂဟပတယော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော ဟောတိ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။ ဣဓ, ဂဟပတယော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ဟောတိ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။ ဣဓ, ဂဟပတယော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ ဟောတိ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။ ဣဓ, ဂဟပတယော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော ဟောတိ နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော; သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ။

၁၀၆. ''ကတမော စ, ဂဟပတယော, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော? ဣဓ, ဂဟပတယော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော အစေလကော ဟောတိ မုတ္တာစာရော ဟတ္ထာပလေခနော။ပေ။ [ဝိတ္ထာရော မ. နိ. ၂.၆-၇ ကန္ဒရကသုတ္တေ] ဣတိ ဧဝရူပံ အနေကဝိဟိတံ ကာယဿ အာတာပနပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတယော, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။

''ကတမော စ, ဂဟပတယော, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော? ဣဓ, ဂဟပတယော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဩရဗ္ဘိကော ဟောတိ သူကရိကော။ပေ။ ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ ကုရူရကမ္မန္တာ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတယော, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။

''ကတမော စ, ဂဟပတယော, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော? ဣဓ, ဂဟပတယော, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ရာဇာ ဝါ ဟောတိ ခတ္တိယော မုဒ္ဓါဝသိတ္တော။ပေ။ တေပိ ဒဏ္ဍတဇ္ဇိတာ ဘယတဇ္ဇိတာ အဿုမုခါ ရုဒမာနာ ပရိကမ္မာနိ ကရောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတယော, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။

''ကတမော စ, ဂဟပတယော, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော; သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ? ဣဓ, ဂဟပတယော, တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ပေ။ သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပါတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒု

ဗ္ဗဇ္ဇေတွာ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပ
ရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာ
ယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ.။ ‘အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ
ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝာပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသဝာပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္
စတိ, အဝိဇ္ဇာသဝာပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ
ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတယော, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပ
ရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော; သော အနတ္တန္တပော အပရန္တ
ပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတီ”တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, သာလေယျကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ,
အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေ
ယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ ‘စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခ
န္တီ’တိ; ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧတေ မယံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ
ဂစ္ဆာမ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ ဥပါသကေ နော ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ
ဂတေ”တိ။

အပဏ္ဏကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒသမံ။

ဂဟပတိဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော ပဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ကန္ဒရနာဂရသေခဝတော စ, ပေါတလိယော ပုန ဇီဝကဘစ္စော။
ဥပါလိဒမထော ကုက္ကုရအဘယော, ဗဟုဝေဒနီယာပဏ္ဏကတော ဒသမော။

၂. ဘိက္ခုဝဂ္ဂော

၁. အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ

၁၀၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ရာဟုလော အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ ဝိဟရတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန အမ္ဗလဋ္ဌိကာ ယေနာယသ္မာ ရာဟုလော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ ရာဟုလော ဘဂဝန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အာသနံ ပညာပေသိ, ဥဒကဉ္စ ပါဒါနံ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ပါဒေ ပက္ခာလေသိ။ အာယသ္မာပိ ခေါ ရာဟုလော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

၁၀၈. အထ ခေါ ဘဂဝါ ပရိတ္တံ ဥဒကာဝသေသံ ဥဒကာဓာနေ ဌပေတွာ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အာမန္တေသိ – ''ပဿသိ နော တွံ, ရာဟုလ, ဣမံ ပရိတ္တံ ဥဒကာဝသေသံ ဥဒကာဓာနေ ဌပိတ''န္တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝံ ပရိတ္တကံ ခေါ, ရာဟုလ, တေသံ သာမညံ ယေသံ နတ္ထိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ လဇ္ဇာ''တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပရိတ္တံ ဥဒကာဝသေသံ ဆဍ္ဍေတွာ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အာမန္တေသိ – ''ပဿသိ နော တွံ, ရာဟုလ, ပရိတ္တံ ဥဒကာဝသေသံ ဆဍ္ဍိတ''န္တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝံ ဆဍ္ဍိတံ ခေါ, ရာဟုလ, တေသံ သာမညံ ယေသံ နတ္ထိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ လဇ္ဇာ''တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တံ ဥဒကာဓာနံ နိက္ကုဇ္ဇိတွာ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အာမန္တေသိ – ''ပဿသိ နော တွံ, ရာဟုလ, ဣမံ ဥဒကာဓာနံ နိက္ကုဇ္ဇိတ''န္တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝံ နိက္ကုဇ္ဇိတံ ခေါ, ရာဟုလ, တေသံ သာမညံ ယေသံ နတ္ထိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ လဇ္ဇာ''တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တံ ဥဒကာဓာနံ ဥက္ကုဇ္ဇိတွာ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အာမန္တေသိ – ''ပဿသိ နော တွံ, ရာဟုလ, ဣမံ ဥဒကာဓာနံ ရိတ္တံ တုစ္ဆ''န္တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝံ ရိတ္တံ တုစ္ဆံ ခေါ, ရာဟုလ, တေသံ သာမညံ ယေသံ နတ္ထိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ လဇ္ဇာတိ။ သေယျထာပိ, ရာဟုလ, ရညော နာဂေါ ဤသာဒန္တော ဥရူဠှဝါ [ဥဗ္ဗူဠှဝါ (သီ. ပီ.)] အဘိဇာတော သင်္ဂါမာဝစရော သင်္ဂါမဂတော ပုရိမေဟိပိ ပါဒေဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, ပစ္ဆိမေဟိပိ ပါဒေဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, ပုရိမေနပိ ကာယေန ကမ္မံ ကရောတိ, ပစ္ဆိမေနပိ ကာယေန ကမ္မံ ကရောတိ, သီသေနပိ ကမ္မံ ကရောတိ, ကဏ္ဏေဟိပိ ကမ္မံ ကရောတိ, ဒန္တေဟိပိ ကမ္မံ ကရောတိ, နင်္ဂုဋ္ဌေနပိ ကမ္မံ ကရောတိ; ရက္ခတေဝ သောဏ္ဍံ။ တတ္ထ ဟတ္ထာရောဟဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'အယံ ခေါ ရညော နာဂေါ ဤသာဒန္တော ဥရူဠှဝါ အဘိဇာတော သင်္ဂါမာဝစရော သင်္ဂါမဂတော ပုရိမေဟိပိ ပါဒေဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, ပစ္ဆိမေဟိပိ ပါဒေဟိ ကမ္မံ ကရောတိ။ပေ။ နင်္ဂုဋ္ဌေနပိ ကမ္မံ ကရောတိ; ရက္ခတေဝ သောဏ္ဍံ ။ အပရိစ္စတ္တံ ခေါ ရညော နာဂဿ ဇီဝိတ'န္တိ။ ယတော ခေါ, ရာဟုလ, ရညော နာဂေါ ဤသာဒန္တော ဥရူဠှဝါ အဘိဇာတော သင်္ဂါမာဝစရော သင်္ဂါမဂတော ပုရိမေဟိပိ ပါဒေဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, ပစ္ဆိမေဟိပိ ပါဒေဟိ ကမ္မံ ကရောတိ။ပေ။ နင်္ဂုဋ္ဌေနပိ ကမ္မံ ကရောတိ, သောဏ္ဍာယပိ ကမ္မံ ကရောတိ, တတ္ထ ဟတ္ထာရောဟဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'အယံ ခေါ ရညော နာဂေါ ဤသာဒန္တော ဥရူဠှဝါ အဘိဇာတော သင်္ဂါမာဝစရော သင်္ဂါမဂတော ပုရိမေဟိပိ ပါဒေဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, ပစ္ဆိမေဟိပိ ပါဒေဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, ပုရိမေနပိ ကာယေန ကမ္မံ ကရောတိ, ပစ္ဆိမေနပိ ကာယေန ကမ္မံ ကရောတိ, သီသေနပိ ကမ္မံ ကရောတိ, ကဏ္ဏေဟိပိ ကမ္မံ ကရောတိ, ဒန္တေဟိပိ ကမ္မံ ကရောတိ, နင်္ဂုဋ္ဌေနပိ ကမ္မံ ကရောတိ, သောဏ္ဍာယပိ ကမ္မံ ကရောတိ။ ပရိစ္စတ္တံ ခေါ ရညော နာဂဿ ဇီဝိတံ။ နတ္ထိ ဒါနိ ကိဉ္စိ ရညော နာဂဿ အကရဏီယ'န္တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ရာဟုလ, ယဿ ကဿစိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ နတ္ထိ လဇ္ဇာ, နာဟံ တဿ ကိဉ္စိ ပါပံ အကရဏီယန္တိ ဝဒါမိ။ တသ္မာတိဟ တေ, ရာဟုလ, 'ဟဿာပိ န မုသာ ဘဏိဿာမီ'တိ – ဧဝဉှိ တေ, ရာဟုလ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

၁၀၉. ''တံ ကိံ မညသိ, ရာဟုလ, ကိမတ္ထိယော အာဒါသော''တိ? ''ပစ္စဝေက္ခဏတ္ထော, ဘန္တေ''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခေါ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကာယေန ကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဝါစာယ ကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ မနသာ ကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ။ ယဒေဝ တွံ, ရာဟုလ, ကာယေန ကမ္မံ ကတ္တုကာမော အဟောသိ, တဒေဝ တေ ကာယကမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – 'ယံ နု ခေါ အဟံ ဣဒံ ကာယေန ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဣဒံ မေ ကာယကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ – အကုသလံ ဣဒံ ကာယကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ [ဒုက္ခုန္ဒြယံ, ဒုက္ခုဒယံ (က.)] ဒုက္ခဝိပါက'န္တိ? သစေ တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – 'ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ကာယေန ကမ္မံ ကတ္တု

ကာမော ဣဒံ မေ ကာယကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, ဥဘယဗျ ာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ – အကုသလံ ဣဒံ ကာယကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါက’န္တိ, ဧဝရူပံ တေ, ရာဟုလ, ကာယေန ကမ္မံ သသက္ကံ န ကရဏီယံ [သံသက္ကံ န စ ကရဏီယံ (က.)] ။ သစေ ပန တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ကာယေန ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဣဒံ မေ ကာယကမ္မံ နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ – ကုသလံ ဣဒံ ကာယကမ္မံ သုခုဒြယံ သုခဝိပါက’န္တိ, ဧဝရူပံ တေ, ရာဟုလ, ကာယေန ကမ္မံ ကရဏီယံ။

‘‘ကရောန္တေနပိ တေ, ရာဟုလ, ကာယေန ကမ္မံ တဒေဝ တေ ကာယကမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယံ နု ခေါ အဟံ ဣဒံ ကာယေန ကမ္မံ ကရောမိ ဣဒံ မေ ကာယကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ ကာယကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါက’န္တိ? သစေ ပန တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ကာယေန ကမ္မံ ကရောမိ ဣဒံ မေ ကာယကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ ကာယကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါက’န္တိ, ပဋိသံဟရေယျာသိ တွံ, ရာဟုလ, ဧဝရူပံ ကာယကမ္မံ။ သစေ ပန တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ကာယေန ကမ္မံ ကရောမိ ဣဒံ မေ ကာယကမ္မံ နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – ကုသလံ ဣဒံ ကာယကမ္မံ သုခုဒြယံ သုခဝိပါက’န္တိ, အနုပဒဇ္ဇေယျာသိ တွံ, ရာဟုလ, ဧဝရူပံ ကာယကမ္မံ။

‘‘ကတွာပိ တေ, ရာဟုလ, ကာယေန ကမ္မံ တဒေဝ တေ ကာယကမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယံ နု ခေါ အဟံ ဣဒံ ကာယေန ကမ္မံ အကာသိံ ဣဒံ မေ ကာယကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ [သံဝတ္တိ (ပီ.)] , ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ ကာယကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါက’န္တိ? သစေ ခေါ တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ကာယေန ကမ္မံ အကာသိံ, ဣဒံ မေ ကာယကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ ကာယကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါက’န္တိ, ဧဝရူပံ တေ, ရာဟုလ, ကာယကမ္မံ သတ္ထရိ ဝါ ဝိညူသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု ဒေသေတဗ္ဗံ, ဝိဝရိတဗ္ဗံ, ဥတ္တာနီကာတဗ္ဗံ; ဒေသေတွာ ဝိဝရိတွာ ဥတ္တာနီကတွာ အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ။ သစေ ပန တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ကာယေန ကမ္မံ အကာသိံ ဣဒံ မေ ကာယကမ္မံ နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ဥဘယဗျ ာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – ကုသလံ ဣဒံ ကာယကမ္မံ သုခုဒြယံ သုခဝိပါက’န္တိ, တေနေဝ တွံ, ရာဟုလ, ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟရေယျာသိ အဟောရတ္တာနုသိက္ခီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၁၁၀. ‘‘ယဒေဝ တွံ, ရာဟုလ, ဝါစာယ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော အဟောသိ, တဒေဝ တေ ဝစီကမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယံ နု ခေါ အဟံ ဣဒံ ဝါစာယ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဣဒံ မေ ဝစီကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, ပရဗျ ာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ – အကုသလံ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါက’န္တိ? သစေ တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ဝါစာယ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဣဒံ မေ ဝစီကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ – အကုသလံ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါက’န္တိ, ဧဝရူပံ တေ, ရာဟုလ, ဝါစာယ ကမ္မံ သသက္ကံ န ကရဏီယံ။ သစေ ပန တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ဝါစာယ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဣဒံ မေ ဝစီကမ္မံ နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယျ – ကုသလံ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ သုခုဒြယံ သုခဝိပါက’န္တိ, ဧဝရူပံ တေ, ရာဟုလ, ဝါစာယ ကမ္မံ ကရဏီယံ။

‘‘ကရောန္တေနပိ, ရာဟုလ, ဝါစာယ ကမ္မံ တဒေဝ တေ ဝစီကမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယံ နု ခေါ အဟံ ဣဒံ ဝါစာယ ကမ္မံ ကရောမိ ဣဒံ မေ ဝစီကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါက’န္တိ? သစေ ပန တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ဝါစာယ ကမ္မံ ကရောမိ ဣဒံ မေ ဝစီကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ

ဒုက္ခဝိပာကံ’န္တိ, ပဋိသံဟရေယ္ယာသိ တ္ဝံ, ရာဟုလ, ဧဝရူပံ ဝစီကမ္မံ။ သစေ ပန တ္ဝံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယ္ယာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ဝါစာယ ကမ္မံ ကရောမိ ဣဒံ မေ ဝစီကမ္မံ နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – ကုသလံ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ သုခုဒြယံ သုခဝိပါကံ’န္တိ, အနုပဒဇ္ဇေယ္ယာသိ, တ္ဝံ ရာဟုလ, ဧဝရူပံ ဝစီကမ္မံ။

“ကတ္ဝာပိ တေ, ရာဟုလ, ဝါစာယ ကမ္မံ တဒေဝ တေ ဝစီကမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယံ နု ခေါ အဟံ ဣဒံ ဝါစာယ ကမ္မံ အကာသိံ ဣဒံ မေ ဝစီကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ [သံဝတ္တိ (သီ. ပီ.)] , ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ’န္တိ? သစေ ခေါ တ္ဝံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယ္ယာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ဝါစာယ ကမ္မံ အကာသိံ ဣဒံ မေ ဝစီကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ’န္တိ, ဧဝရူပံ တေ, ရာဟုလ, ဝစီကမ္မံ သတ္ထရိ ဝါ ဝိညူသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု ဒေသေတဗ္ဗံ, ဝိဝရိတဗ္ဗံ, ဥတ္တာနီကတ္တဗ္ဗံ ; ဒေသေတ္ဝာ ဝိဝရိတ္ဝာ ဥတ္တာနီကတ္ဝာ အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန တ္ဝံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယ္ယာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ ဝါစာယ ကမ္မံ အကာသိံ ဣဒံ မေ ဝစီကမ္မံ နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – ကုသလံ ဣဒံ ဝစီကမ္မံ သုခုဒြယံ သုခဝိပါကံ’န္တိ, တေနေဝ တ္ဝံ, ရာဟုလ, ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟရေယ္ယာသိ အဟောရတ္တာနုသိက္ခီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၁၁၁. “ယဒေဝ တ္ဝံ, ရာဟုလ, မနသာ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော အဟောသိ, တဒေဝ တေ မနောကမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယံ နု ခေါ အဟံ ဣဒံ မနသာ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဣဒံ မေ မနောကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယ္ယ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယ္ယ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယ္ယ – အကုသလံ ဣဒံ မနောကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ’န္တိ? သစေ တ္ဝံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယ္ယာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ မနသာ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဣဒံ မေ မနောကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယ္ယ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယ္ယ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယ္ယ – အကုသလံ ဣဒံ မနောကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ’န္တိ, ဧဝရူပံ တေ, ရာဟုလ, မနသာ ကမ္မံ သသက္ကံ န ကရဏီယံ။ သစေ ပန တ္ဝံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယ္ယာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ မနသာ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဣဒံ မေ မနောကမ္မံ နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယ္ယ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယ္ယ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တေယ္ယ – ကုသလံ ဣဒံ မနောကမ္မံ သုခုဒြယံ သုခဝိပါကံ’န္တိ, ဧဝရူပံ တေ, ရာဟုလ, မနသာ ကမ္မံ ကရဏီယံ။

“ကရောန္တေနပိ တေ, ရာဟုလ, မနသာ ကမ္မံ တဒေဝ တေ မနောကမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယံ နု ခေါ အဟံ ဣဒံ မနသာ ကမ္မံ ကရောမိ ဣဒံ မေ မနောကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ မနောကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ’န္တိ? သစေ ပန တ္ဝံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယ္ယာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ မနသာ ကမ္မံ ကရောမိ ဣဒံ မေ မနောကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ မနောကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ’န္တိ, ပဋိသံဟရေယ္ယာသိ တ္ဝံ, ရာဟုလ, ဧဝရူပံ မနောကမ္မံ။ သစေ ပန တ္ဝံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယ္ယာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ မနသာ ကမ္မံ ကရောမိ ဣဒံ မေ မနောကမ္မံ နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – ကုသလံ ဣဒံ မနောကမ္မံ သုခုဒြယံ သုခဝိပါကံ’န္တိ, အနုပဒဇ္ဇေယ္ယာသိ တ္ဝံ, ရာဟုလ, ဧဝရူပံ မနောကမ္မံ။

“ကတ္ဝာပိ တေ, ရာဟုလ, မနသာ ကမ္မံ တဒေဝ တေ မနောကမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယံ နု ခေါ အဟံ ဣဒံ မနသာ ကမ္မံ အကာသိံ ဣဒံ မေ မနောကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ [သံဝတ္တိ (သီ. ပီ.)] , ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ မနောကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ’န္တိ? သစေ ခေါ တ္ဝံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယ္ယာသိ – ‘ယံ ခေါ အဟံ ဣဒံ မနသာ ကမ္မံ အကာသိံ ဣဒံ မေ မနောကမ္မံ အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ – အကုသလံ ဣဒံ မနောကမ္မံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ’န္တိ, ဧဝရူပံ ပန [ဧဝရူပေ (သီ. ပီ.), ဧဝရူပေ ပန (သျာ. ကံ.)] တေ, ရာဟုလ,

မနောကမ္မံ [မနောကမ္မေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အဇ္ဈတ္တိကတဗ္ဗံ ဟရာယိတဗ္ဗံ ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗံ; အဇ္ဈတ္တိကတ္တာ ဟရာယိတ္ဝာ ဇိဂုစ္ဆိတ္ဝာ အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန တွံ, ရာဟုလ, ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနေယျာသိ – ‘ယံ ခော အဟံ ဣဒံ မနသာ ကမ္မံ အကာသိံ ဣဒံ မေ မနောကမ္မံ နေဝတ္တဗျာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ, န ပရဗျာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ – ကုသလံ ဣဒံ မနောကမ္မံ သုခုဒြယံ သုခဝိပာက’န္တိ, တေနေဝ တွံ, ရာဟုလ, ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟရေယျာသိ အဟောရတ္တာနုသိက္ခီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၁၁၂. “ယေ ဟိ ကေစိ, ရာဟုလ, အတီတမဒ္ဓာနံ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ကာယကမ္မံ ပရိသောဓေသုံ, ဝစီကမ္မံ ပရိသောဓေသုံ, မနောကမ္မံ ပရိသောဓေသုံ, သဗ္ဗေ တေ ဧဝမေဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကာယကမ္မံ ပရိသောဓေသုံ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဝစီကမ္မံ ပရိသောဓေသုံ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ မနောကမ္မံ ပရိသောဓေသုံ။ ယေပိ ဟိ ကေစိ, ရာဟုလ, အနာဂတမဒ္ဓာနံ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ကာယကမ္မံ ပရိသောဓေဿန္တိ, ဝစီကမ္မံ ပရိသောဓေဿန္တိ, မနောကမ္မံ ပရိသောဓေဿန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဧဝမေဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကာယကမ္မံ ပရိသောဓေဿန္တိ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဝစီကမ္မံ ပရိသောဓေဿန္တိ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ မနောကမ္မံ ပရိသောဓေဿန္တိ။ ယေပိ ဟိ ကေစိ, ရာဟုလ, ဧတရဟိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ကာယကမ္မံ ပရိသောဓေန္တိ, ဝစီကမ္မံ ပရိသောဓေန္တိ, မနောကမ္မံ ပရိသောဓေန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဧဝမေဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကာယကမ္မံ ပရိသောဓေန္တိ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဝစီကမ္မံ ပရိသောဓေန္တိ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ မနောကမ္မံ ပရိသောဓေန္တိ။ တသ္မာတိဟ, ရာဟုလ, ‘ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကာယကမ္မံ ပရိသောဓေဿာမိ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဝစီကမ္မံ ပရိသောဓေဿာမိ, ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ မနောကမ္မံ ပရိသောဓေဿာမီ’တိ – ဧဝဉှိ တေ, ရာဟုလ, သိက္ခိတဗ္ဗ”န္တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ ရာဟုလော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဌမံ။

၂. မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ

၁၁၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အာယသ္မာပိ ခော ရာဟုလော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိ။ အထ ခော ဘဂဝါ အပလောကေတွာ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အာမန္တေသိ – “ယံ ကိဉ္စိ, ရာဟုလ, ရူပံ – အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ – သဗ္ဗံ ရူပံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ။ “ရူပမေဝ နု ခော, ဘဂဝါ, ရူပမေဝ နု ခော, သုဂတာ”တိ? “ရူပမ္ပိ, ရာဟုလ, ဝေဒနာပိ, ရာဟုလ, သညာပိ, ရာဟုလ, သင်္ခါရာပိ, ရာဟုလ, ဝိညာဏမ္ပိ, ရာဟုလာ”တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ ရာဟုလော “ကော နဇ္ဇ [ကော နုဇ္ဇ (သျာ. ကံ.)] ဘဂဝတာ သမ္မုခါ ဩဝါဒေန ဩဝဒိတော ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိဿတီ”တိ တတော ပဋိနိဝတ္တိတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ အဒ္ဒသာ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ ဒိသွာန အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အာမန္တေသိ – “အာနာပာနဿတိံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ အာနာပာနဿတိ, ရာဟုလ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ”တိ။

၁၁၄. အထ ခော အာယသ္မာ ရာဟုလော သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ ရာဟုလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကထံ ဘာဝိတာ နု ခော, ဘန္တေ, အာနာပာနဿတိ, ကထံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ”တိ? “ယံ ကိဉ္စိ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ကက္ခဠံ ခရိဂတံ ဥပာဒိန္နံ, သေယျထိဒံ – ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော မံသံ နှာရု [နဟာရု (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝက္ကံ ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမ

ကံ ပိဟကံ ပဟ္ပသံ အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရီသံ, ယံ တ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ကက္ခဠံ ခရိဂတံ ဥ ပာဒိန္နံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု [ပဌဝီဓာတု (သီ. သ္ယာ. ကံ. ပီ.)] ။ ယာ စေဝ ခော ပန အဇ္ဈ တ္တိကာ ပထဝီဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ ပထဝီဓာတု, ပထဝီဓာတုရေဝေသာ။ တံ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အ တ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ ပထဝီဓာတု ယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ပထဝီဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ"။

၁၁၅. "ကတမာ စ, ရာဟုလ, အာပောဓာတု? အာပောဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ, သိယာ ဗာဟိရာ။ ကတမာ စ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တိကာ အာပောဓာတု ? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အာပေါ အာပေါဂတံ ဥပာဒိန္နံ, သေယျထိဒံ – ပိတ္တံ သေမှံ ပုဗ္ဗော လောဟိတံ သေဒော မေဒော အဿု ဝသာ ခေဠော သိင်္ဃာဏိကာ လသိကာ မုတ္တံ, ယံ တ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အာပေါ အာပေါဂတံ ဥပာဒိန္နံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တိကာ အာပောဓာတု။ ယာ စေဝ ခော ပန အဇ္ဈတ္တိကာ အာပောဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ အာပောဓာတု အာပောဓာတုရေဝေသာ။ တံ 'နေတံ မမ, နေ သောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ အာပောဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, အာပောဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၁၁၆. "ကတမာ စ, ရာဟုလ, တေဇောဓာတု? တေဇောဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ, သိယာ ဗာဟိရာ။ ကတမာ စ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ တေဇော တေဇောဂတံ ဥပာဒိန္နံ, သေယျထိဒံ – ယေန စ သန္တပ္ပတိ ယေန စ ဇီရီယတိ ယေန စ ပရိဍယှတိ ယေန စ အသိတပီတခါယိတသာယိတံ သမ္မာ ပရိဏာမံ ဂစ္ဆတိ, ယံ တ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ တေဇော တေဇောဂတံ ဥပာဒိန္နံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု။ ယာ စေဝ ခော ပန အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ တေဇောဓာတု တေဇောဓာတု ရေဝေသာ။ တံ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧ ဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ တေဇောဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, တေဇောဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၁၁၇. "ကတမာ စ, ရာဟုလ, ဝါယောဓာတု? ဝါယောဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ, သိယာ ဗာဟိရာ။ ကတမာ စ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တိကာ ဝါယောဓာတု? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ဝါယော ဝါယောဂတံ ဥပာဒိန္နံ, သေယျထိဒံ – ဥဒ္ဓ င်္ဂမာ ဝါတာ, အဓောဂမာ ဝါတာ, ကုစ္ဆိသယာ ဝါတာ, ကောဋ္ဌာသယာ [ကောဋ္ဌသယာ (သီ. ပီ.)] ဝါတာ , အင်္ဂမင်္ဂါနုသာ ရိနော ဝါတာ, အဿာသော ပဿာသော, ဣတိ ယံ တ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ဝါယော ဝါယောဂတံ ဥ ပာဒိန္နံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တိကာ ဝါယောဓာတု။ ယာ စေဝ ခော ပန အဇ္ဈတ္တိကာ ဝါယောဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ ဝါယောဓာတု ဝါယောဓာတုရေဝေသာ။ တံ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ , န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ ဝါယောဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဝါ ယောဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၁၁၈. "ကတမာ စ, ရာဟုလ, အာကာသဓာတု? အာကာသဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ, သိယာ ဗာဟိရာ။ ကတမာ စ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တိကာ အာကာသဓာတု? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အာကာသံ အာကာသဂတံ ဥပာဒိန္နံ, သေယျထိဒံ – ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒံ နာသစ္ဆိဒ္ဒံ မုခဒွါရံ, ယေန စ အသိတပီတခါယိတသာယိတံ အဇ္ဈောဟရတိ, ယတ္ထ စ အသိတပီတခါ ယိတသာယိတံ သန္တိဋ္ဌတိ, ယေန စ အသိတပီတခါယိတသာယိတံ အဓောဘာဂံ [အဓောဘာဂါ (သီ. သ္ယာ. ကံ. ပီ.)] နိက္ခမတိ, ယံ တ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အာကာသံ အာကာသဂတံ, အဃံ အဃဂတံ, ဝိဝရံ ဝိဝရဂတံ, အသ မ္ဖုဋ္ဌံ, မံသလောဟိတေဟိ ဥပာဒိန္နံ [အာကာသဂတံ ဥပာဒိန္နံ (သီ. ပီ.)] – အယံ ဝုစ္စတိ, ရာဟုလ, အဇ္ဈတ္တိကာ အာကာသဓာတု။ ယာ စေဝ ခော ပန အဇ္ဈတ္တိကာ အာကာသဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ အာကာသဓာတု အာကာသဓာတု ရေဝေသာ။ တံ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧ ဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ အာကာသဓာတုယာ စိတ္တံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, အာကာသဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေ တိ။

၁၁၉. "ပထဝီသမံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ ပထဝီသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပါ မနာပါ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။ သေယျထာပိ, ရာဟုလ, ပထဝိယာ သုစိမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ, အသုစိမ္ပိ နိ

ကွိပတ္တံ, ဂူထဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ, မုတ္တဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ, ခေဠဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ, ပုဗ္ဗဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ, လောဟိတဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ, န စ တေန ပထဝီ အဋ္ဋီယတိ ဝါ ဟရာယတိ ဝါ ဇိဂုစ္ဆတိ ဝါ; ဧဝမေဝ ခေါ တွံ, ရာဟုလ, ပထဝီသမံ ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ ပထဝီသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပာမနာပာ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။

''အာပောသမံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ အာပောသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပာမနာပာ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။ သေယျထာပိ, ရာဟုလ, အာပသ္မိံ သုစိမ္ပိ ဓောဝန္တိ, အသုစိမ္ပိ ဓောဝန္တိ, ဂူထဂတမ္ပိ ဓောဝန္တိ, မုတ္တဂတမ္ပိ ဓောဝန္တိ, ခေဠဂတမ္ပိ ဓောဝန္တိ, ပုဗ္ဗဂတမ္ပိ ဓောဝန္တိ, လောဟိတဂတမ္ပိ ဓောဝန္တိ, န စ တေန အာပေါ အဋ္ဋီယတိ ဝါ ဟရာယတိ ဝါ ဇိဂုစ္ဆတိ ဝါ; ဧဝမေဝ ခေါ တွံ, ရာဟုလ, အာပောသမံ ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ အာပောသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပာမနာပာ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။

''တေဇောသမံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ တေဇောသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပာမနာပာ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။ သေယျထာပိ, ရာဟုလ, တေဇော သုစိမ္ပိ ဒဟတိ, အသုစိမ္ပိ ဒဟတိ, ဂူထဂတမ္ပိ ဒဟတိ, မုတ္တဂတမ္ပိ ဒဟတိ, ခေဠဂတမ္ပိ ဒဟတိ, ပုဗ္ဗဂတမ္ပိ ဒဟတိ, လောဟိတဂတမ္ပိ ဒဟတိ, န စ တေန တေဇော အဋ္ဋီယတိ ဝါ ဟရာယတိ ဝါ ဇိဂုစ္ဆတိ ဝါ; ဧဝမေဝ ခေါ တွံ, ရာဟုလ, တေဇောသမံ ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ တေဇောသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပာမနာပာ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။

''ဝါယောသမံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ ဝါယောသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပာမနာပာ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။ သေယျထာပိ, ရာဟုလ, ဝါယော သုစိမ္ပိ ဥပဝါယတိ, အသုစိမ္ပိ ဥပဝါယတိ, ဂူထဂတမ္ပိ ဥပဝါယတိ, မုတ္တဂတမ္ပိ ဥပဝါယတိ, ခေဠဂတမ္ပိ ဥပဝါယတိ, ပုဗ္ဗဂတမ္ပိ ဥပဝါယတိ, လောဟိတဂတမ္ပိ ဥပဝါယတိ, န စ တေန ဝါယော အဋ္ဋီယတိ ဝါ ဟရာယတိ ဝါ ဇိဂုစ္ဆတိ ဝါ; ဧဝမေဝ ခေါ တွံ, ရာဟုလ, ဝါယောသမံ ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ ဝါယောသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပာမနာပာ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။

''အာကာသသမံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ အာကာသသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပာမနာပာ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။ သေယျထာပိ, ရာဟုလ, အာကာသော န ကတ္ထစိ ပတိဋ္ဌိတော; ဧဝမေဝ ခေါ တွံ, ရာဟုလ, အာကာသသမံ ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ အာကာသသမဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ မနာပာမနာပာ ဖဿာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ ဌဿန္တိ။

၁၂၀. ''မေတ္တံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ မေတ္တဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ယော ဗျာပါဒေါ သော ပဟီယိဿတိ။ ကရုဏံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ ကရုဏဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ယာ ဝိဟေသာ သာ ပဟီယိဿတိ။ မုဒိတံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ မုဒိတဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ယာ အရတိ သာ ပဟီယိဿတိ။ ဥပေက္ခံ , ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ ဥပေက္ခဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ယော ပဋိဃော သော ပဟီယိဿတိ။ အသုဘံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ အသုဘဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ယော ရာဂေါ သော ပဟီယိဿတိ။ အနိစ္စသညံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ အနိစ္စသညဉှိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝယတော ယော အသ္မိမာနော သော ပဟီယိဿတိ။

၁၂၁. ''အာနာပာနဿတိံ, ရာဟုလ, ဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ အာနာပာနဿတိ ဟိ တေ, ရာဟုလ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ။ ကထံ ဘာဝိတာ စ, ရာဟုလ, အာနာပာနဿတိ, ကထံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ ? ဣဓ, ရာဟုလ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော သတောဝ အဿသတိ သတောဝ [သတော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပဿသတိ။

“ဒီဃံ တ အဿသန္တော ‘ဒီဃံ အဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ, ဒီဃံ တ ပဿသန္တော ‘ဒီဃံ ပဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ; ရဿံ တ အဿသန္တော ‘ရဿံ အဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ, ရဿံ တ ပဿသန္တော ‘ရဿံ ပဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။

“‘ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘စိတ္တသင်္ခါရပ္ပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘စိတ္တသင်္ခါရပ္ပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။

“‘စိတ္တပ္ပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘စိတ္တပ္ပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ ; ‘အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘သမာဒဟံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘သမာဒဟံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ဝိမောစယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ဝိမောစယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။

“‘အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘အနိစ္စာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ဝိရာဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ဝိရာဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘နိရောဓာနုပဿီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘နိရောဓာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။

“ဧဝံ ဘာဝိတာ ခော, ရာဟုလ, အာနာပာနဿတိ, ဧဝံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ။ ဧဝံ ဘာဝိတာယ, ရာဟုလ, အာနာပာနဿတိယာ, ဧဝံ ဗဟုလီကတာယ ယေပိ တေ စရိမကာ အဿာသာ တေပိ ဝိဒိတာဝ နိရုဇ္ဈန္တိ နော အဝိဒိတာ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ ရာဟုလော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. စူဠမာလုက္ယသုတ္တံ

၁၂၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော အာယသ္မတော မာလုက္ယပုတ္တဿ [မာလုင်္ကျပုတ္တဿ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – “ယာနိမာနိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဘဂဝတာ အဗျာကတာနိ ဌပိတာနိ ပဋိက္ခိတ္တာနိ – ‘သဿတော လောကော’တိပိ, ‘အသဿတော လောကော’တိပိ, ‘အန္တဝါ လောကော’တိပိ, ‘အနန္တဝါ လောကော’တိပိ, ‘တံ ဇီဝံ တံ သရီရ’န္တိပိ, ‘အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ’န္တိပိ, ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ, ‘န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ, ‘ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ, ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိပိ – တာနိ မေ ဘဂဝါ န ဗျာကရောတိ။ ယာနိ မေ ဘဂဝါ န ဗျာကရောတိ တံ မေ န ရုစ္စတိ, တံ မေ နက္ခမတိ။ သောဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆိဿာမိ။ သစေ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရိဿတိ – ‘သဿတော လောကော’တိ ဝါ ‘အသဿတော လောကော’တိ ဝါ။ပေ။ ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ဝါ – ဧဝါဟံ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿာမိ; နော စေ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရိဿတိ – ‘သဿတော လောကော’တိ ဝါ ‘အသဿတော လောကော’တိ ဝါ။ပေ။ ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ဝါ – ဧဝါဟံ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿာမီ”တိ။

၁၂၃. အထ ခေါ အာယသ္မာ မာလုင်္ကျပုတ္တော သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနု ပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ မာလုင်္ကျပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

၁၂၄. ''ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – ယာနိ မာနိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဘဂဝတာ အဗျာကတာနိ ဌပိတာနိ ပဋိက္ခိတ္တာနိ – 'သဿတော လောကော'တိပိ, 'အသဿတော လောကော'တိပိ။ပေ.။ 'နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိပိ – တာနိ မေ ဘဂဝါ န ဗျာကရောတိ။ ယာနိ မေ ဘဂဝါ န ဗျာကရောတိ တံ မေ န ရုစ္စတိ, တံ မေ နက္ခမတိ။ သောဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆိဿာမိ။ သစေ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရိဿတိ – 'သဿတော လောကော'တိ ဝါ, 'အသဿတော လောကော'တိ ဝါ။ပေ.။ 'နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ – ဧဝါဟံ ဘဂဝတိ, ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿာမိ။ နော စေ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရိဿတိ – 'သဿတော လောကော'တိ ဝါ, 'အသဿတော လောကော'တိ ဝါ။ပေ.။ 'နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ – ဧဝါဟံ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိဿာမီတိ။ သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'သဿတော လောကော'တိ, 'သဿတော လောကော'တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု; သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'အသဿတော လောကော'တိ, 'အသဿတော လောကော'တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု။ နော စေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'သဿတော လောကော'တိ ဝါ, 'အသဿတော လောကော'တိ ဝါ, အဇာနတော ခေါ ပန အပဿတော ဧ တဒေဝ ဥဇုကံ ဟောတိ ယဒိဒံ – 'န ဇာနာမိ, န ပဿာမီ'တိ။ သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'အန္တဝါ လောကော'တိ, 'အန္တ ဝါ လောကော'တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု; သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'အနန္တဝါ လောကော'တိ, 'အနန္တဝါ လော ကော'တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု။ နော စေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'အန္တဝါ လောကော'တိ ဝါ, 'အနန္တဝါ လော ကော'တိ ဝါ, အဇာနတော ခေါ ပန အပဿတော ဧတဒေဝ ဥဇုကံ ဟောတိ ယဒိဒံ – 'န ဇာနာမိ, န ပဿာမီ'တိ။ သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'တံ ဇီဝံ တံ သရီရ'န္တိ, 'တံ ဇီဝံ တံ သရီရ'န္တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု; သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ'န္တိ, 'အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ'န္တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု။ နော စေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'တံ ဇီဝံ တံ သရီရ'န္တိ ဝါ, 'အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ'န္တိ ဝါ, အဇာနတော ခေါ ပန အပဿတော ဧတဒေဝ ဥဇုကံ ဟောတိ ယဒိဒံ – 'န ဇာနာမိ, န ပဿာမီ'တိ။ သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ, 'ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု; သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ, 'န ဟောတိ တ ထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု။ နော စေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, အဇာနတော ခေါ ပန အပဿတော ဧတဒေဝ ဥဇုကံ ဟောတိ ယဒိဒံ – 'န ဇာနာမိ န ပဿာမီ'တိ။ သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ, 'ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု; သစေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ, 'နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ မေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတု။ နော စေ ဘဂဝါ ဇာနာတိ – 'ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂ တော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, အဇာနတော ခေါ ပန အပဿတော ဧတဒေဝ ဥဇုကံ ဟောတိ ယဒိဒံ – 'န ဇာနာမိ, န ပဿာမီ'''တိ။

၁၂၅. ''ကိံ နု [ကိံ နု ခေါ (သျာ. ကံ. က.)] တာဟံ, မာလုင်္ကျပုတ္တ, ဧဝံ အဝစံ – 'ဧဟိ တွံ, မာလုင်္ကျပုတ္တ, မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရ, အဟံ တေ ဗျာကရိဿာမိ – 'သဿတော လောကော'တိ ဝါ, 'အသဿတော လောကော'တိ ဝါ, 'အန္တဝါ လောကော'တိ ဝါ, 'အနန္တဝါ လောကော'တိ ဝါ, 'တံ ဇီဝံ တံ သရီရ'န္တိ ဝါ, 'အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ'န္တိ ဝါ, 'ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တ ထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တွံ ဝါ ပန မံ ဧဝံ အဝစ – အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿာမိ , ဘဂဝါ မေ ဗျာကရိဿတိ – 'သဿတော လောကော'တိ ဝါ, 'အသဿတော လောကော'တိ ဝါ, 'အန္တဝါ လောကော'တိ ဝါ, 'အနန္တဝါ လော ကော'တိ ဝါ, 'တံ ဇီဝံ တံ သရီရ'န္တိ ဝါ, 'အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ'န္တိ ဝါ, 'ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''ဣတိ ကိရ, မာလုင်္ကျပုတ္တ, နေဝါဟံ တံ ဝ ဒာမိ – ဧဟိ တွံ, မာလုင်္ကျပုတ္တ, မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရ, အဟံ တေ ဗျာကရိဿာမိ – 'သဿတော လောကော'တိ

တ, ‘အသဿတော လောကော’တိ တ။ပေ။ ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ တ’တိ; နပိ ကိရ မံ တွံ ဝဒေသိ – အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရိဿာမိ, ဘဂဝာ မေ ဗျာကရိဿတိ – ‘သဿတော လောကော’တိ တ ‘အသဿတော လောကော’တိ တ။ပေ။ ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ တ’’တိ။ ဧဝံ သန္တေ, မောဃပုရိသ, ကော သန္တော ကံ ပစ္စာစိက္ခသိ?

၁၂၆. ‘‘ယော ခော, မာလုက္ယပုတ္တ, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရိဿာမိ ယာဝ မေ ဘဂဝာ န ဗျာကရိဿတိ – ‘‘သဿတော လောကော’’တိ တ, ‘‘အသဿတော လောကော’’တိ တ။ပေ။ ‘‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’’တိ တတိ, အဗျာကတမေဝ တံ, မာလုက္ယပုတ္တ, တထာဂတေန အဿ, အထ သော ပုဂ္ဂလော ကာလံ ကရေယျ။ သေယျထာပိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ပုရိသော သလ္လေန ဝိဒ္ဓေါ အဿ သဝိသေန ဂါဠှုပလေပနေန။ တဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ဘိသက္ကံ သလ္လကတ္တံ ဥပဋ္ဌပေယျုံ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ပုရိသံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, ခတ္တိယော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဝေဿော ဝါ သုဒ္ဒေါ ဝါ’တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ပုရိသံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဣတိ ဝါ’တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ပုရိသံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, ဒီဃော ဝါ ရဿော ဝါ မဇ္ဈိမော ဝါ’တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ပုရိသံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, ကာဠော ဝါ သာမော ဝါ မင်္ဂုရစ္ဆဝီ ဝါ’တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ပုရိသံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, အမုကသ္မိံ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ နဂရေ ဝါ’တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ဓနုံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, ယဒိ ဝါ စာပော ယဒိ ဝါ ကောဒဏ္ဍော’တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ဇိယံ ဇာနာမိ ယာယမှိ ဝိဒ္ဓေါ , ယဒိ ဝါ အက္ကဿ ယဒိ ဝါ သဏှဿ [သဏ္ဌဿ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ယဒိ ဝါ နှာရုဿ ယဒိ ဝါ မရုဝါယ ယဒိ ဝါ ခီရပဏ္ဏိနော’တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ကဏ္ဍံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, ယဒိ ဝါ ဂစ္ဆံ ယဒိ ဝါ ရောပိမ’န္တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ကဏ္ဍံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, ယဿ ပတ္တေဟိ ဝါဇိတံ [ဝါခိတ္တံ (က.)] ယဒိ ဝါ ဂိဇ္ဈဿ ယဒိ ဝါ ကင်္ကဿ ယဒိ ဝါ ကုလလဿ ယဒိ ဝါ မောရဿ ယဒိ ဝါ သိထိလဟနုနော’တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ ကဏ္ဍံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, ယဿ နှာရုနာ ပရိက္ခိတ္တံ ယဒိ ဝါ ဂဝဿ ယဒိ ဝါ မဟိံသဿ ယဒိ ဝါ ဘေရဝဿ [ရောရုဝဿ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ယဒိ ဝါ သေမှာရဿာ’တိ; သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဣမံ သလ္လံ အာဟရိဿာမိ ယာဝ န တံ သလ္လံ ဇာနာမိ ယေနမှိ ဝိဒ္ဓေါ, ယဒိ ဝါ သလ္လံ ယဒိ ဝါ ခုရပ္ပံ ယဒိ ဝါ ဝေကဏ္ဍံ ယဒိ ဝါ နာရာစံ ယဒိ ဝါ ဝစ္ဆဒန္တံ ယဒိ ဝါ ကရဝီရပတ္တ’န္တိ – အညာတမေဝ တံ, မာလုက္ယပုတ္တ, တေန ပုရိသေန အဿ, အထ သော ပုရိသော ကာလံ ကရေယျ။ ဧဝမေဝ ခော, မာလုက္ယပုတ္တ, ယော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘န တာဝါဟံ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရိဿာမိ ယာဝ မေ ဘဂဝာ န ဗျာကရိဿတိ – ‘‘သဿတော လောကော’’တိ တ ‘‘အသဿတော လောကော’’တိ တ။ပေ။ ‘‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’’တိ တတိ – အဗျာကတမေဝ တံ, မာလုက္ယပုတ္တ, တထာဂတေန အဿ, အထ သော ပုဂ္ဂလော ကာလင်္ကရေယျ။

၁၂၇. ‘‘‘သဿတော လောကော’တိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗ္ရဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ , ဧဝံ ‘နော အသဿတော လောကော’တိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗ္ရဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ, ဧဝမ္ပိ ‘နော သဿတော လောကော’တိ တ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ, ‘အသဿတော လောကော’တိ တ ဒိဋ္ဌိယာ သတိ အတ္ထေဝ ဇာတိ, အတ္ထိ ဇရာ, အတ္ထိ မရဏံ, သန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသာ; ယေသာဟံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဃာတံ ပညပေမိ ။ ‘အန္တဝာ လောကော’တိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗ္ရဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ, ဧဝံ ‘နော အနန္တဝာ လောကော’တိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗ္ရဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ, ဧဝမ္ပိ ‘နော အန္တဝာ လောကော’တိ တ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ, ‘အနန္တဝာ လောကော’တိ တ ဒိဋ္ဌိယာ သတိ အတ္ထေဝ ဇာတိ, အတ္ထိ ဇရာ, အတ္ထိ မရဏံ, သန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသာ; ယေသာဟံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဃာတံ ပညပေမိ။ ‘တံ ဇီဝံ တံ သရီရ’န္တိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗ္ရဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ, ဧဝံ ‘နော အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ’န္တိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗ္ရဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ, ဧဝမ္ပိ ‘နော တံ ဇီဝံ တံ သရီရ’န္တိ တ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ, ‘အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ’န္တိ တ ဒိဋ္ဌိယာ သတိ

အတ္တေဝ ဇာတိ။ပေ.။ နိဃာတံ ပညပေမိ။ ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ, မာလုက်ျပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ, ဧဝံ ‘နော န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ, မာလုက်ျပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ, ဧဝမ္ပိ ‘နော ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ တ, မာလုက်ျပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ, ‘န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ တ ဒိဋ္ဌိယာ သတိ အတ္ထေဝ ဇာတိ။ပေ.။ ယေသာဟံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဃာတံ ပညပေမိ။ ‘ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ, မာလုက်ျပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ, ဧဝံ ‘နော နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ, မာလုက်ျပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော အဘဝိဿာတိ, ဧဝမ္ပိ ‘နော ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ, မာလုက်ျပုတ္တ, ဒိဋ္ဌိယာ သတိ, ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ တ ဒိဋ္ဌိယာ သတိ အတ္ထေဝ ဇာတိ။ပေ.။ ယေသာဟံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဃာတံ ပညပေမိ။

၁၂၈. “တသ္မာတိဟ, မာလုက်ျပုတ္တ, အဗျာကတဉ္စ မေ အဗျာကတတော ဓာရေထ; ဗျာကတဉ္စ မေ ဗျာကတတော ဓာရေထ။ ကိဉ္စ, မာလုက်ျပုတ္တ, မယာ အဗျာကတံ? ‘သဿတော လောကော’တိ မာလုက်ျပုတ္တ, မယာ အဗျာကတံ; ‘အသဿတော လောကော’တိ – မယာ အဗျာကတံ; ‘အန္တဝါ လောကော’တိ – မယာ အဗျာကတံ; ‘အနန္တဝါ လောကော’တိ – မယာ အဗျာကတံ; ‘တံ ဇီဝံ တံ သရီရ’န္တိ – မယာ အဗျာကတံ; ‘အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ’န္တိ – မယာ အဗျာကတံ; ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ – မယာ အဗျာကတံ; ‘န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ – မယာ အဗျာကတံ; ‘ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ – မယာ အဗျာကတံ; ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ – မယာ အဗျာကတံ။ ကသ္မာ စေတံ, မာလုက်ျပုတ္တ, မယာ အဗျာကတံ? န ဟေတံ, မာလုက်ျပုတ္တ, အတ္ထသံဟိတံ န အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ န [နေတံ (သီ.)] နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ တသ္မာ တံ မယာ အဗျာကတံ။ ကိဉ္စ, မာလုက်ျပုတ္တ, မယာ ဗျာကတံ? ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ, မာလုက်ျပုတ္တ, မယာ ဗျာကတံ; ‘အယံ ဒုက္ခသမုဒယော’တိ – မယာ ဗျာကတံ; ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓော’တိ – မယာ ဗျာကတံ; ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ – မယာ ဗျာကတံ။ ကသ္မာ စေတံ, မာလုက်ျပုတ္တ, မယာ ဗျာကတံ? ဧတဉှိ, မာလုက်ျပုတ္တ, အတ္ထသံဟိတံ ဧတံ အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ နိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ တသ္မာ တံ မယာ ဗျာကတံ။ တသ္မာတိဟ, မာလုက်ျပုတ္တ , အဗျာကတဉ္စ မေ အဗျာကတတော ဓာရေထ; ဗျာကတဉ္စ မေ ဗျာကတတော ဓာရေထာ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ မာလုက်ျပုတ္တော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

စူဠမာလုက်ျသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဌမံ။

၄. မဟာမာလုက်ျသုတ္တံ

၁၂၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေါ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “ဓာရေထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဒေသိတာနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနီ”တိ?

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ မာလုက်ျပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဟံ ခေါ, ဘန္တေ, ဓာရေမိ ဘဂဝတာ ဒေသိတာနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနီ”တိ။ “ယထာ ကထံ ပန တွံ, မာလုက်ျပုတ္တ, ဓာရေသိ မယာ ဒေသိတာနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနီ”တိ? “သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ ဒေသိတံ ဓာရေမိ; ဝိစိကိစ္ဆံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ ဒေသိတံ ဓာရေမိ; သီလဗ္ဗတပရာမာသံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ ဒေသိတံ ဓာရေမိ; ကာမစ္ဆန္ဒံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ ဒေသိတံ ဓာရေမိ; ဗျာပာဒံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ ဒေသိတံ ဓာရေမိ။ ဧဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဓာရေမိ ဘဂဝတာ ဒေသိတာနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနီ”တိ။

“ကသ္သ ခော နာမ တ္ဝံ, မာလုက္ယပုတ္တ, ဣမာနိ ဧဝံ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ဒေသိတာနိ ဓာရေသိ?
နနု, မာလုက္ယပုတ္တ , အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဣမိနာ တရုဏူပမေန ဥပာရမ္ဘေန ဥပာရမ္ဘိဿန္တိ? ဒဟရဿ
ဟိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ကုမာရဿ မန္ဒဿ ဥတ္တာနသေယျကဿ သက္ကာယောတိပိ န ဟောတိ, ကုတော ပနဿ
သ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ? အနုသေတွေဝဿ [အနုသေတိ တွေဝဿ (သီ. ပီ.)] သက္ကာယဒိဋ္ဌာနုသယော။
ဒဟရဿ ဟိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ကုမာရဿ မန္ဒဿ ဥတ္တာနသေယျကဿ ဓမ္မာတိပိ န ဟောတိ, ကုတော ပန
ဿ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ ဓမ္မေသု ဝိစိကိစ္ဆာ? အနုသေတွေဝဿ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော။ ဒဟရဿ ဟိ, မာလုက္ယပုတ္တ,
ကုမာရဿ မန္ဒဿ ဥတ္တာနသေယျကဿ သီလာတိပိ န ဟောတိ, ကုတော ပနဿ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ သီလေသု
သီလဗ္ဗတပရာမာသော? အနုသေတွေဝဿ သီလဗ္ဗတပရာမာသာနုသယော ။ ဒဟရဿ ဟိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ကုမာ
ရဿ မန္ဒဿ ဥတ္တာနသေယျကဿ ကာမာတိပိ န ဟောတိ, ကုတော ပနဿ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ ကာမေသု ကာမစ္
ဆန္ဒော? အနုသေတွေဝဿ ကာမရာဂါနုသယော။ ဒဟရဿ ဟိ, မာလုက္ယပုတ္တ, ကုမာရဿ မန္ဒဿ ဥတ္တာ
နသေယျကဿ သတ္တာတိပိ န ဟောတိ, ကုတော ပနဿ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ သတ္တေသု ဗျာပါဒေါ? အနုသေတ္
ဝေဝဿ ဗျာပါဒါနုသယော။ နနု, မာလုက္ယပုတ္တ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဣမိနာ တရုဏူပမေန ဥပာရမ္ဘေန
ဥပာရမ္ဘိဿန္တီ”တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဧတဿ, ဘဂဝါ, ကာလော, ဧ
တဿ, သုဂတ, ကာလော ယံ ဘဂဝါ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ဒေသေယျ။ ဘဂဝတော သုတ္ွာ ဘိက္ခူ ဓာ
ရေဿန္တီ”တိ။ “တေန ဟာနန္ဒ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော
အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၁၃၀. “ဣဓာနန္ဒ , အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ အရိယဓမ္မေ
အဝိနီတော, သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော သက္ကာယဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌိ
တေန စေတသာ ဝိဟရတိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပရေတေန; ဥပ္ပန္နာယ စ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။
တဿ သာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ထာမဂတာ အပ္ပဋိဝိနီတာ ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ။ ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ
ဝိစိကိစ္ဆာပရေတေန; ဥပ္ပန္နာယ စ ဝိစိကိစ္ဆာယ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ တဿ သာ ဝိစိကိစ္ဆာ ထာမဂတာ
အပ္ပဋိဝိနီတာ ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ။ သီလဗ္ဗတပရာမာသပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ သီလဗ္ဗတပရာမာသပ
ရေတေန; ဥပ္ပန္နဿ စ သီလဗ္ဗတပရာမာသဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ တဿ သော သီလဗ္ဗတပ
ရာမာသော ထာမဂတော အပ္ပဋိဝိနီတော ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ။ ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ
ကာမရာဂပရေတေန ; ဥပ္ပန္နဿ စ ကာမရာဂဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ တဿ သော ကာမရာဂေါ
ထာမဂတော အပ္ပဋိဝိနီတော ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ။ ဗျာပါဒပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဗျာပါဒပရေတေန;
ဥပ္ပန္နဿ စ ဗျာပါဒဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ တဿ သော ဗျာပါဒေါ ထာမဂတော အပ္ပဋိဝိနီ
တော ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ။

၁၃၁. “သုတဝါ စ ခော, အာနန္ဒ, အရိယသာဝကော အရိယာနံ ဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ အရိယဓမ္မေ
သုဝိနီတော, သပ္ပုရိသာနံ ဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ သပ္ပုရိသဓမ္မေ သုဝိနီတော န သက္ကာယဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌိ
တေန စေတသာ ဝိဟရတိ န သက္ကာယဒိဋ္ဌိပရေတေန; ဥပ္ပန္နာယ စ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။
တဿ သာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သာနုသယာ ပဟီယတိ။ န ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ န ဝိစိကိစ္ဆာပရေတေန; ဥပ္
ပန္နာယ စ ဝိစိကိစ္ဆာယ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ သာ ဝိစိကိစ္ဆာ သာနုသယာ ပဟီယတိ။ န သီလဗ္ဗတပ
ရာမာသပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ န သီလဗ္ဗတပရာမာသပရေတေန; ဥပ္ပန္နဿ စ သီလဗ္ဗတပရာမာသဿ
နိဿရဏံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ သော သီလဗ္ဗတပရာမာသော သာနုသယော ပဟီယတိ။ န ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌိ
တေန စေတသာ ဝိဟရတိ န ကာမရာဂပရေတေန; ဥပ္ပန္နဿ စ ကာမရာဂဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တ
ဿ သော ကာမရာဂေါ သာနုသယော ပဟီယတိ ။ န ဗျာပါဒပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ န ဗျာပါဒပရေတေန;
ဥပ္ပန္နဿ စ ဗျာပါဒဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ သော ဗျာပါဒေါ သာနုသယော ပဟီယတိ။

၁၃၂. “ယော, အာနန္ဒ, မဂ္ဂေါ ယာ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ တံ မဂ္ဂံ တံ ပဋိပဒံ
အနာဂမ္မ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ ပဇဟိဿတိ ဝါတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သေ
ယျထာပိ, အာနန္ဒ, မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော တစံ အစ္ဆေတွာ ဖေဂ္ဂုံ အစ္ဆေတွာ သာရစ္ဆေ

အေ ဘဝိဿတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယော မဂ္ဂေ ယာ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ တံ မဂ္ဂံ တံ ပဋိပဒံ အနာဂမ္မ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ ပဇဟိဿတိ ဝါတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

“ယော စ ခေါ, အာနန္ဒ, မဂ္ဂေ ယာ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ တံ မဂ္ဂံ တံ ပဋိပဒံ အာဂမ္မ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ ပဇဟိဿတိ ဝါတိ – ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော တစံ ဆေတွာ ဖေဂ္ဂုံ ဆေတွာ သာရစ္ဆေဒော ဘဝိဿတီတိ – ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယော မဂ္ဂေ ယာ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ တံ မဂ္ဂံ တံ ပဋိပဒံ အာဂမ္မ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ ပဇဟိဿတိ ဝါတိ – ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, ဂင်္ဂာ နဒီ ပူရာ ဥဒကဿ သမတိတ္တိကာ ကာကပေယျာ။ အထ ဒုဗ္ဗလကော ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ – ‘အဟံ ဣမိဿာ ဂင်္ဂာယ နဒိယာ တိရိယံ ဗာဟာယ သောတံ ဆေတွာ သောတ္ထိနာ ပာရံ ဂစ္ဆိဿာမီ’တိ [ဂစ္ဆာမီတိ (သီ. ပီ.)] ; သော န သက္ကုဏေယျ ဂင်္ဂာယ နဒိယာ တိရိယံ ဗာဟာယ သောတံ ဆေတွာ သောတ္ထိနာ ပာရံ ဂန္တုံ။ ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယေသံ ကေသဉ္စိ [ယဿ ကဿစိ (သဗ္ဗတ္ထ)] သက္ကာယနိရောဓာယ ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ; သေယျထာပိ သော ဒုဗ္ဗလကော ပုရိသော ဧဝမေတေ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, ဂင်္ဂာ နဒီ ပူရာ ဥဒကဿ သမတိတ္တိကာ ကာကပေယျာ။ အထ ဗလဝါ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ – ‘အဟံ ဣမိဿာ ဂင်္ဂာယ နဒိယာ တိရိယံ ဗာဟာယ သောတံ ဆေတွာ သောတ္ထိနာ ပာရံ ဂစ္ဆိဿာမီ’တိ; သော သက္ကုဏေယျ ဂင်္ဂာယ နဒိယာ တိရိယံ ဗာဟာယ သောတံ ဆေတွာ သောတ္ထိနာ ပာရံ ဂန္တုံ။ ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယေသံ ကေသဉ္စိ သက္ကာယနိရောဓာယ ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ; သေယျထာပိ သော ဗလဝါ ပုရိသော ဧဝမေတေ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၁၃၃. “ကတမော စာနန္ဒ, မဂ္ဂေါ, ကတမာ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဥပဓိဝိဝေကာ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာ သဗ္ဗသော ကာယဒုဋ္ဌုလ္လာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ရူပဂတံ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ တေ ဓမ္မေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော သမနုပဿတိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိ [ပဋိပါပေတိ (သျာ.), ပတိဋ္ဌာပေတိ (က.)] ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတွာ အမတာယ ဓာတုယာ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန’န္တိ။ သော တတ္ထ ဋ္ဌိတော အာသဝါနံ ခယံ ပါပုဏာတိ; နော စေ အာသဝါနံ ခယံ ပါပုဏာတိ တေနေဝ ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ, တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ, အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ အယမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ရူပဂတံ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ။ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ အယမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ။ပေ.။ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ အယမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ။ပေ.။ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ အယမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ။ပေ.။ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ အယမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယာ”တိ။

“ဧသော စေ, ဘန္တေ, မဂ္ဂေါ ဧသာ ပဋိပဒါ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ, အထ ကိဉ္စရဟိ ဣဓေကစ္စေ ဘိက္ခူ စေတောဝိမုတ္တိနော ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ပညာဝိမုတ္တိနော”တိ? “ဧတ္ထ ခော ပနေသာဟံ [ဧတ္ထ ခော တေသာဟံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], အာနန္ဒ, ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတံ ဝဒါမီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

မဟာမာလုကျသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. ဘဒ္ဒါလိသုတ္တံ

၁၃၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေါ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “အဟံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဧကာသနဘောဇနံ ဘုဉ္ဇာမိ; ဧကာသနဘောဇနံ ခော, အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘုဉ္ဇမာနော အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနာမိ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသုဝိဟာရဉ္စ။ ဧထ, တုမှေပိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကာသနဘောဇနံ ဘုဉ္ဇထ; ဧကာသနဘောဇနံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တုမှေပိ ဘုဉ္ဇမာနာ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနိဿထ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသုဝိဟာရဉ္စာ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ ဘဒ္ဒါလိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဟံ ခော, ဘန္တေ, န ဥဿဟာမိ ဧကာသနဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတုံ; ဧကာသနဘောဇနဉ္ဟိ မေ, ဘန္တေ, ဘုဉ္ဇတော သိယာ ကုက္ကုစ္စံ, သိယာ ဝိပ္ပဋိသာရော”တိ။ “တေန ဟိ တွံ, ဘဒ္ဒါလိ, ယတ္ထ နိမန္တိတော အဿသိ တတ္ထ ဧကဒေသံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဧကဒေသံ နီဟရိတွာပိ ဘုဉ္ဇေယျာသိ။ ဧဝမ္ပိ ခော တွံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဘုဉ္ဇမာနော ဧကာသနော ယာပေဿသီ”တိ [ဘုဉ္ဇမာနော ယာပေဿသီတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ “ဧဝမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, န ဥဿဟာမိ ဘုဉ္ဇိတုံ; ဧဝမ္ပိ ဟိ မေ, ဘန္တေ, ဘုဉ္ဇတော သိယာ ကုက္ကုစ္စံ, သိယာ ဝိပ္ပဋိသာရော”တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ ဘဒ္ဒါလိ ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒေ ပညာပိယမာနေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ သိက္ခံ သမာဒိယမာနေ အနုဿာဟံ ပဝေဒေသိ။ အထ ခော အာယသ္မာ ဘဒ္ဒါလိ သဗ္ဗံ တံ တေမာသံ န ဘဂဝတော သမ္မုခီဘာဝံ အဒါသိ, ယထာ တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ။

၁၃၅. တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော စီဝရကမ္မံ ကရောန္တိ – နိဋ္ဌိတစီဝရော ဘဂဝါ တေမာသစ္စယေန စာရိကံ ပက္ကမိဿတီတိ။ အထ ခော အာယသ္မာ ဘဒ္ဒါလိ ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော အာယသ္မန္တံ ဘဒ္ဒါလိံ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစုံ – “ဣဒံ ခော, အာဝုသော ဘဒ္ဒါလိ, ဘဂဝတော စီဝရကမ္မံ ကရီယတိ [ကရဏီယံ (က.)]။ နိဋ္ဌိတစီဝရော ဘဂဝါ တေမာသစ္စယေန စာရိကံ ပက္ကမိဿတိ။ ဣင်္ဃာဝုသော ဘဒ္ဒါလိ, ဧတံ ဒေသကာလံ သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, မာ တေ ပစ္ဆာ ဒုက္ကရတရံ အဟောသီ”တိ။ “ဧဝမာဝုသော”တိ ခော အာယသ္မာ ဘဒ္ဒါလိ တေသံ ဘိက္ခူနံ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝာဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ ဘဒ္ဒါလိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အစ္စယော မံ, ဘန္တေ, အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ, ယောဟံ ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒေ ပညာပိယမာ

နေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ သိက္ခံ သမာဒိယမာနေ အနုသ္သာဟံ ပဝေဒေသိ။ တဿ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ အစ္စယံ အစ္စယတော ပဋိဂ္ဂဏှာတု အာယတိံ သံဝရာယာ''တိ။

''တဂ္ဃ တွံ, ဘဒ္ဒာလိ, အစ္စယော အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ, ယံ တွံ မယာ သိက္ခာပဒေ ပညာပိယမာနေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ သိက္ခံ သမာဒိယမာနေ အနုသ္သာဟံ ပဝေဒေသိ။ သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ – 'ဘဂဝါ ခေါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ, ဘဂဝါပိ မံ ဇာနိဿတိ – ဘဒ္ဒာလိ နာမ ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ'တိ။ အယမ္ပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ။ သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ – 'သမ္ဗဟုလာ ခေါ ဘိက္ခူ သာဝတ္ထိယံ ဝဿံ ဥပဂတာ, တေပိ မံ ဇာနိဿန္တိ – ဘဒ္ဒာလိ နာမ ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ'တိ။ အယမ္ပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ။ သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ – 'သမ္ဗဟုလာ ခေါ ဘိက္ခုနိယော သာဝတ္ထိယံ ဝဿံ ဥပဂတာ, တာပိ မံ ဇာနိဿန္တိ – ဘဒ္ဒာလိ နာမ ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ'တိ။ အယမ္ပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ။ သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ – 'သမ္ဗဟုလာ ခေါ ဥပါသကာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ, တေပိ မံ ဇာနိဿန္တိ – ဘဒ္ဒာလိ နာမ ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ'တိ။ အယမ္ပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ။ သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ – 'သမ္ဗဟုလာ ခေါ ဥပါသိကာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ, တာပိ မံ ဇာနိဿန္တိ – ဘဒ္ဒာလိ နာမ ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ'တိ။ အယမ္ပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ , သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ။ သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ – 'သမ္ဗဟုလာ ခေါ နာနာတိတ္ထိယာ သမဏဗြာဟ္မဏာ သာဝတ္ထိယံ ဝဿံ ဥပဂတာ, တေပိ မံ ဇာနိဿန္တိ – ဘဒ္ဒာလိ နာမ ဘိက္ခု သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကော ထေရညတရော ဘိက္ခု သာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ'တိ။ အယမ္ပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒာလိ, သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသီ''တိ။

''အစ္စယော မံ, ဘန္တေ, အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ, ယောဟံ ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒေ ပညာပိယမာနေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ သိက္ခံ သမာဒိယမာနေ အနုသ္သာဟံ ပဝေဒေသိံ။ တဿ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အစ္စယံ အစ္စယတော ပဋိဂ္ဂဏှာတု အာယတိံ သံဝရာယာ''တိ။ ''တဂ္ဃ တွံ, ဘဒ္ဒာလိ, အစ္စယော အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ, ယံ တွံ မယာ သိက္ခာပဒေ ပညာပိယမာနေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ သိက္ခံ သမာဒိယမာနေ အနုသ္သာဟံ ပဝေဒေသိ''။

၁၃၆. ''တံ ကိံ မညသိ, ဘဒ္ဒာလိ, ဣဓဿ ဘိက္ခု ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော, တမဟံ ဧဝံ ဝဒေယျံ – 'ဧဟိ မေ တွံ, ဘိက္ခု, ပင်္ကေ သင်္ကမော ဟောဟီ'တိ, အပိ နု ခေါ သော သင်္ကမေယျ ဝါ အညေန ဝါ ကာယံ သန္နာမေယျ, 'နော'တိ ဝါ ဝဒေယျာ''တိ?

''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။

''တံ ကိံ မညသိ, ဘဒ္ဒာလိ, ဣဓဿ ဘိက္ခု ပညာဝိမုတ္တော။ ကာယသက္ခိ။ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော။ သဒ္ဓါဝိမုတ္တော။ ဓမ္မာနုသာရီ။ သဒ္ဓါနုသာရီ, တမဟံ ဧဝံ ဝဒေယျံ – 'ဧဟိ မေ တွံ, ဘိက္ခု, ပင်္ကေ သင်္ကမော ဟောဟီ'တိ, အပိ နု ခေါ သော သင်္ကမေယျ ဝါ အညေန ဝါ ကာယံ သန္နာမေယျ, 'နော'တိ ဝါ ဝဒေယျာ''တိ?

''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။

''တံ ကိံ မညသိ, ဘဒ္ဒာလိ, အပိ နု တွံ, ဘဒ္ဒာလိ, တသ္မိံ သမယေ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဝါ ဟောသိ ပညာဝိမုတ္တော ဝါ ကာယသက္ခိ ဝါ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော ဝါ သဒ္ဓါဝိမုတ္တော ဝါ ဓမ္မာနုသာရီ ဝါ သဒ္ဓါနုသာရီ ဝါ''တိ?

''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။

''နနု တွံ, ဘဒ္ဒာလိ, တသ္မိံ သမယေ ရိတ္တော တုစ္ဆော အပရဒ္ဓေါ''တိ?

“ဧဝံ , ဘန္တေ၊ အစ္စယော မံ, ဘန္တေ, အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ, ယောဟံ ဘဂဝတာ သိက္ခာပဒေ ပညာပိယမာနေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ သိက္ခံ သမာဒိယမာနေ အနုဿာဟံ ပဝေဒေသိံ။ တဿ မေ, ဘန္တေ, ဘဂတ အစ္စယံ အစ္စယတော ပဋိဂ္ဂဏှာတု အာယတိံ သံဝရာယာ”တိ။ “တဂ္ဃ တွံ, ဘဒ္ဒါလိ, အစ္စယော အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ, ယံ တွံ မယာ သိက္ခာပဒေ ပညာပိယမာနေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ သိက္ခံ သမာဒိယမာနေ အနုဿာဟံ ပဝေဒေသိ။ ယတော စ ခော တွံ, ဘဒ္ဒါလိ, အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောသိ, တံ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမ။ ဝုဒ္ဓိဟေသာ, ဘဒ္ဒါလိ, အရိယဿ ဝိနယေ ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ, အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ”တိ။

၁၃၇. “ဣဓ, ဘဒ္ဒါလိ, ဧကစ္စော ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇေယျံ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ အပ္ပေဝ နာမာဟံ ဥတ္တရိ [ဥတ္တရိံ (သီ. ဿာ. ကံ. ပီ.)] မနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ သစ္ဆိကရေယျ’န္တိ။ သော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ တဿ တထာဝူပကဋ္ဌဿ ဝိဟရတော သတ္ထာပိ ဥပဝဒတိ, အနုဝိစ္စပိ ဝိညူ သဗ္ရဟ္မစာရီ ဥပဝဒန္တိ, ဒေဝတာပိ ဥပဝဒန္တိ, အတ္တာပိ အတ္တာနံ ဥပဝဒတိ။ သော သတ္ထာရာပိ ဥပဝဒိတော, အနုဝိစ္စပိ ဝိညူဟိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ ဥပဝဒိတော, ဒေဝတာဟိပိ ဥပဝဒိတော, အတ္တနာပိ အတ္တာနံ ဥပဝဒိတော န ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ သစ္ဆိကရောတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ တံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဟောတိ ယထာ တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရိဿ။

၁၃၈. “ဣဓ ပန, ဘဒ္ဒါလိ, ဧကစ္စော ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ ပရိပူရကာရီ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇေယျံ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ အပ္ပေဝ နာမာဟံ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ သစ္ဆိကရေယျ’န္တိ။ သော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ တဿ တထာဝူပကဋ္ဌဿ ဝိဟရတော သတ္ထာပိ န ဥပဝဒတိ, အနုဝိစ္စပိ ဝိညူ သဗ္ရဟ္မစာရီ န ဥပဝဒန္တိ, ဒေဝတာပိ န ဥပဝဒန္တိ, အတ္တာပိ အတ္တာနံ န ဥပဝဒတိ။ သော သတ္ထာရာပိ အနုပဝဒိတော , အနုဝိစ္စပိ ဝိညူဟိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ အနုပဝဒိတော, ဒေဝတာဟိပိ အနုပဝဒိတော, အတ္တနာပိ အတ္တာနံ အနုပဝဒိတော ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ သစ္ဆိကရောတိ။ သော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ တံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဟောတိ ယထာ တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ ပရိပူရကာရိဿ။

၁၃၉. “ပုန စပရံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ တံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဟောတိ ယထာ တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ ပရိပူရကာရိဿ။

“ပုန စပရံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ, သတော စ သမ္ပဇာနော သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ, ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ – ‘ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီ’တိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ တံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဟောတိ ယထာ တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ ပရိပူရကာရိဿ။

“ပုန စပရံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ တံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဟောတိ ယထာ တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ ပရိပူရကာရိဿ။

“သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗ

ဗေနိတသံ အနုသ္သရတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ တံ, ဘဒ္ဒာလိ, ဟောတိ ယထာ တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ ပရိပူရကာရိဿ။

‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပာတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ – ‘ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ။ပေ.။ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ; ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ။ပေ.။ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ’တိ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ တံ, ဘဒ္ဒာလိ, ဟောတိ ယထာ တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ ပရိပူရကာရိဿ။

‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခသမုဒယော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; ‘ဣမေ အာသဝါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝသမုဒယော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝနိရောဓော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ တံ, ဘဒ္ဒာလိ, ဟောတိ ယထာ တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ ပရိပူရကာရိဿာ’’တိ။

၁၄၀. ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ ဘဒ္ဒာလိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝောစ – ‘‘ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု, ကော ပစ္စယော ယေန မိဓေကစ္စံ ဘိက္ခုံ ပသယှ ပသယှ [ပဝယှ ပဝယှ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ကာရဏံ ကရောန္တိ? ကော ပန, ဘန္တေ, ဟေတု, ကော ပစ္စယော ယေန မိဓေကစ္စံ ဘိက္ခုံ နော တထာ ပသယှ ပသယှ ကာရဏံ ကရောန္တီ’’တိ? ‘‘ဣဓ, ဘဒ္ဒာလိ, ဧကစ္စော ဘိက္ခု အဘိဏှာပတ္တိကော ဟောတိ အာပတ္တိဗဟုလော။ သော ဘိက္ခူဟိ ဝုစ္စမာနော အညေနညံ ပဋိစရတိ, ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ အပနာမေတိ, ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ, န သမ္မာ ဝတ္တတိ, န လောမံ ပါတေတိ, န နေတ္ထာရံ ဝတ္တတိ, ‘ယေန သင်္ဃော အတ္တမနော ဟောတိ တံ ကရောမီ’တိ နာဟ။ တတြ, ဘဒ္ဒာလိ, ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဟောတိ – အယံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု အဘိဏှာပတ္တိကော အာပတ္တိဗဟုလော။ သော ဘိက္ခူဟိ ဝုစ္စမာနော အညေနညံ ပဋိစရတိ, ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ အပနာမေတိ, ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ, န သမ္မာ ဝတ္တတိ, န လောမံ ပါတေတိ, န နေတ္ထာရံ ဝတ္တတိ, ‘ယေန သင်္ဃော အတ္တမနော ဟောတိ တံ ကရောမီ’တိ နာဟ။ သာဓု ဝတာယသ္မန္တော ဣမဿ ဘိက္ခုနော တထာ တထာ ဥပပရိက္ခထ ယထာဿိဒံ [ယထယိဒံ (သျာ. ကံ. က.)] အဓိကရဏံ န ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမေယျာတိ။ တဿ ခော ဧဝံ, ဘဒ္ဒာလိ, ဘိက္ခုနော ဘိက္ခူ တထာ တထာ ဥပပရိက္ခန္တိ ယထာဿိဒံ အဓိကရဏံ န ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမ္မတိ။

၁၄၁. ‘‘ဣဓ ပန, ဘဒ္ဒာလိ, ဧကစ္စော ဘိက္ခု အဘိဏှာပတ္တိကော ဟောတိ အာပတ္တိဗဟုလော။ သော ဘိက္ခူဟိ ဝုစ္စမာနော နာညေနညံ ပဋိစရတိ, ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ န အပနာမေတိ, န ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ, သမ္မာ ဝတ္တတိ, လောမံ ပါတေတိ, နေတ္ထာရံ ဝတ္တတိ, ‘ယေန သင်္ဃော အတ္တမနော ဟောတိ တံ ကရောမီ’တိ အာဟ။ တတြ, ဘဒ္ဒာလိ, ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဟောတိ – အယံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု အဘိဏှာပတ္တိကော အာပတ္တိဗဟုလော။ သော ဘိက္ခူဟိ ဝုစ္စမာနော နာညေနညံ ပဋိစရတိ, ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ န အပနာမေတိ, န ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ, သမ္မာ ဝတ္တတိ, လောမံ ပါတေတိ, နေတ္ထာရံ ဝတ္တတိ, ‘ယေန သင်္ဃော အတ္တမနော ဟောတိ တံ ကရောမီ’တိ အာဟ။ သာဓု ဝတာယသ္မန္တော, ဣမဿ ဘိက္ခုနော တထာ တထာ ဥပပရိက္ခထ ယထာဿိဒံ အဓိကရဏံ ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမေယျာတိ။ တဿ ခော ဧဝံ, ဘဒ္ဒာလိ, ဘိက္ခုနော ဘိက္ခူ တထာ တထာ ဥပပရိက္ခန္တိ ယထာဿိဒံ အဓိကရဏံ ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမ္မတိ။

၁၄၂. ''ကတမေ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော ဘိက္ခု အဓိစ္စာပတ္တိကော ဟောတိ အနာပတ္တိဗဟုလော။ သော ဘိက္ခုပိ ဝုစ္စမာနော အသေနှည် ပဋိစရတိ, ဗဟိဒ္ဓါ ကထံ အပနာမေတိ, ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ, န သမ္မာ ဝတ္တတိ, န လောမံ ပါတေတိ, န နေတ္ထာရံ ဝတ္တတိ, 'ယေန သင်္ဃော အတ္တမနော ဟောတိ တံ ကရောမီ'တိ နာဟ။ တတြ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဟောတိ – အယံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု အဓိစ္စာပတ္တိကော အနာပတ္တိဗဟုလော ။ သော ဘိက္ခုပိ ဝုစ္စမာနော အသေနှည် ပဋိစရတိ, ဗဟိဒ္ဓါ ကထံ အပနာမေတိ, ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ, န သမ္မာ ဝတ္တတိ, န လောမံ ပါတေတိ, န နေတ္ထာရံ ဝတ္တတိ, 'ယေန သင်္ဃော အတ္တမနော ဟောတိ တံ ကရောမီ'တိ နာဟ။ သာဓု ဝတာယသ္မန္တော, ဣမဿ ဘိက္ခုနော တထာ တထာ ဥပပရိက္ခထ ယထာဿိဒံ အဓိကရဏံ န ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမေယျာတိ။ တဿ ခော ဧဝံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနော ဘိက္ခူ တထာ တထာ ဥပပရိက္ခန္တိ ယထာဿိဒံ အဓိကရဏံ န ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမ္မတိ။

၁၄၃. ''ကတမေ ပန, ဘန္တေ, ဧကစ္စော ဘိက္ခု အဓိစ္စာပတ္တိကော ဟောတိ အနာပတ္တိဗဟုလော။ သော ဘိက္ခုပိ ဝုစ္စမာနော နာသေနှည် ပဋိစရတိ, န ဗဟိဒ္ဓါ ကထံ အပနာမေတိ, န ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ, သမ္မာ ဝတ္တတိ, လောမံ ပါတေတိ, နေတ္ထာရံ ဝတ္တတိ, 'ယေန သင်္ဃော အတ္တမနော ဟောတိ တံ ကရောမီ'တိ အာဟ။ တတြ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဟောတိ – အယံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု အဓိစ္စာပတ္တိကော အနာပတ္တိဗဟုလော။ သော ဘိက္ခုပိ ဝုစ္စမာနော နာသေနှည် ပဋိစရတိ, န ဗဟိဒ္ဓါ ကထံ အပနာမေတိ, န ကောပဉ္စ ဒေါသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ, သမ္မာ ဝတ္တတိ, လောမံ ပါတေတိ, နေတ္ထာရံ ဝတ္တတိ, 'ယေန သင်္ဃော အတ္တမနော ဟောတိ တံ ကရောမီ'တိ အာဟ။ သာဓု ဝတာယသ္မန္တော, ဣမဿ ဘိက္ခုနော တထာ တထာ ဥပပရိက္ခထ ယထာဿိဒံ အဓိကရဏံ ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမေယျာတိ။ တဿ ခော ဧဝံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနော ဘိက္ခူ တထာ တထာ ဥပပရိက္ခန္တိ ယထာဿိဒံ အဓိကရဏံ ခိပ္ပမေဝ ဝူပသမ္မတိ။

၁၄၄. ''ကတမေ , ဘန္တေ, ဧကစ္စော ဘိက္ခု သဒ္ဓါမတ္တကေန ဝဟတိ ပေမမတ္တကေန။ တတြ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဟောတိ – 'အယံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဒ္ဓါမတ္တကေန ဝဟတိ ပေမမတ္တကေန။ သစေ မယံ ဣမံ ဘိက္ခုံ ပသယှ ပသယှ ကာရဏံ ကရိဿာမ – မာ ယမ္ပိဿ တံ သဒ္ဓါမတ္တကံ ပေမမတ္တကံ တမှာပိ ပရိဟာယီ'တိ။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ပုရိသဿ ဧကံ စက္ခုံ, တဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ တံ ဧကံ စက္ခုံ ရက္ခေယျုံ – 'မာ ယမ္ပိဿ တံ ဧကံ စက္ခုံ တမှာပိ ပရိဟာယီ'တိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘန္တေ, ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု သဒ္ဓါမတ္တကေန ဝဟတိ ပေမမတ္တကေန။ တတြ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဟောတိ – 'အယံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဒ္ဓါမတ္တကေန ဝဟတိ ပေမမတ္တကေန။ သစေ မယံ ဣမံ ဘိက္ခုံ ပသယှ ပသယှ ကာရဏံ ကရိဿာမ – မာ ယမ္ပိဿ တံ သဒ္ဓါမတ္တကံ ပေမမတ္တကံ တမှာပိ ပရိဟာယီ'တိ။ အယံ ခော, ဘန္တေ, ဟေတု အယံ ပစ္စယော ယေန မိဓေကစ္စံ ဘိက္ခုံ ပသယှ ပသယှ ကာရဏံ ကရောန္တိ။ အယံ ပန, ဘန္တေ, ဟေတု အယံ ပစ္စယော, ယေန မိဓေကစ္စံ ဘိက္ခုံ နော တထာ ပသယှ ပသယှ ကာရဏံ ကရောန္တီ''တိ။

၁၄၅. '''ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု, ကော ပစ္စယော ယေန ပုဗ္ဗေ အပ္ပတရာနိ စေဝ သိက္ခာပဒါနိ အဟေသုံ ဗဟုတရာ စ ဘိက္ခူ အညာယ သဏ္ဌဟိံသု? ကော ပန, ဘန္တေ, ဟေတု, ကော ပစ္စယော ယေန ဧတရဟိ ဗဟုတရာနိ စေဝ သိက္ခာပဒါနိ ဟောန္တိ အပ္ပတရာ စ ဘိက္ခူ အညာယ သဏ္ဌဟန္တီ'တိ? ''ဧဝမေတံ, ဘဒ္ဒါလိ, ဟောတိ သတ္တေသု ဟာယမာနေသု, သဒ္ဓမ္မေ အန္တရဓာယမာနေ, ဗဟုတရာနိ စေဝ သိက္ခာပဒါနိ ဟောန္တိ အပ္ပတရာ စ ဘိက္ခူ အညာယ သဏ္ဌဟန္တီတိ။ န တာဝ, ဘဒ္ဒါလိ, သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ ယာဝ န ဣဓေကစ္စေ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ သင်္ဃေ ပါတုဘဝန္တိ။ ယတော စ ခော, ဘဒ္ဒါလိ, ဣဓေကစ္စေ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ သင်္ဃေ ပါတုဘဝန္တိ, အထ သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ တေသံယေဝ အာသဝဋ္ဌာနီယာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိဃာတာယ။ န တာဝ, ဘဒ္ဒါလိ, ဣဓေကစ္စေ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ သင်္ဃေ ပါတုဘဝန္တိ ယာဝ န သင်္ဃော မဟတ္တံ ပတ္တော ဟောတိ။ ယတော စ ခော, ဘဒ္ဒါလိ, သင်္ဃော မဟတ္တံ ပတ္တော ဟောတိ, အထ ဣဓေကစ္စေ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ သင်္ဃေ ပါတုဘဝန္တိ။ အထ သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ တေသံယေဝ အာသဝဋ္ဌာနီယာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိဃာတာယ။ န တာဝ, ဘဒ္ဒါလိ, ဣဓေကစ္စေ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ သင်္ဃေ ပါတုဘဝန္တိ ယာဝ န သင်္ဃော လာဘဂ္ဂံ ပတ္တော ဟောတိ, ယသဂ္ဂံ ပတ္တော ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စံ ပတ္တော ဟောတိ, ရတ္တညုတံ ပတ္တော ဟောတိ။ ယတော စ ခော,

ဘဒ္ဒာလိ, သဋ္ဌော ရတ္တညုတံ ပတ္တော ဟောတိ, အထ ဣဓေကစ္စေ အာသဝဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ သင္ဃေ ပါတုဘဝန္တိ, အထ သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညာပေတိ တေသံယေဝ အာသဝဋ္ဌာနိယာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိဃာတာယ။

၁၄၆. ''အပ္ပကာ ခော တုမှေ, ဘဒ္ဒာလိ, တေန သမယေန အဟုဝတ္ထ ယဒါ ဝေါ အဟံ အာဇာနီယသုသူပမံ ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေသိံ။ တံ သရသိ [သရသိ တွံ (သီ. ပီ.), သရသိ တံ (?)] ဘဒ္ဒာလီ''တိ ?

''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။

''တတြ, ဘဒ္ဒာလိ, ကံ ဟေတုံ ပစ္စေသီ''တိ?

''သော ဟိ နူနာဟံ, ဘန္တေ, ဒီဃရတ္တံ သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ အပရိပူရကာရီ အဟောသိ''န္တိ။

''န ခော, ဘဒ္ဒာလိ, ဧသေဝ ဟေတု, ဧသ ပစ္စယော။ အပိ စ မေ တွံ, ဘဒ္ဒာလိ, ဒီဃရတ္တံ စေတသာ စေတောပရိစ္စ ဝိဒိတော – 'န စာယံ မောဃပုရိသော မယာ ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ အဋ္ဌိံ ကတွာ မနသိ ကတွာ သဗ္ဗစေတသော [သဗ္ဗံ စေတသော (က.)] သမန္နာဟရိတွာ ဩဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတီ'တိ။ အပိ စ တေ အဟံ, ဘဒ္ဒာလိ, အာဇာနီယသုသူပမံ ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော အာယသ္မာ ဘဒ္ဒာလိ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၁၄၇. ''သေယျထာပိ, ဘဒ္ဒာလိ, ဒက္ခော အဿဒမကော ဘဒြံ အဿာဇာနီယံ လဘိတွာ ပဌမေနေဝ မုခါဓာနေ ကာရဏံ ကာရေတိ။ တဿ မုခါဓာနေ ကာရဏံ ကာရိယမာနဿ ဟောန္တိယေဝ ဝိသူကာယိတာနိ ဝိသေဝိတာနိ ဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ ကာနိစိ ကာနိစိ, ယထာ တံ အကာရိတပုဗ္ဗံ ကာရဏံ ကာရိယမာနဿ။ သော အဘိဏှကာရဏာ အနုပုဗ္ဗကာရဏာ တသ္မိံ ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ယတော ခော, ဘဒ္ဒာလိ, ဘဒြော အဿာဇာနီယော အဘိဏှကာရဏာ အနုပုဗ္ဗကာရဏာ တသ္မိံ ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗုတော ဟောတိ, တမေနံ အဿဒမကော ဥတ္တရိ ကာရဏံ ကာရေတိ ယုဂါဓာနေ။ တဿ ယုဂါဓာနေ ကာရဏံ ကာရိယမာနဿ ဟောန္တိယေဝ ဝိသူကာယိတာနိ ဝိသေဝိတာနိ ဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ ကာနိစိ ကာနိစိ, ယထာ တံ အကာရိတပုဗ္ဗံ ကာရဏံ ကာရိယမာနဿ။ သော အဘိဏှကာရဏာ အနုပုဗ္ဗကာရဏာ တသ္မိံ ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ယတော ခော, ဘဒ္ဒာလိ, ဘဒြော အဿာဇာနီယော အဘိဏှကာရဏာ အနုပုဗ္ဗကာရဏာ တသ္မိံ ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗုတော ဟောတိ, တမေနံ အဿဒမကော ဥတ္တရိ ကာရဏံ ကာရေတိ အနုက္ကမေ မဏ္ဍလေ ခုရကာသေ [ခုရကာယေ (သီ. ပီ.)] ဓာဝေ ဒဝတ္တေ [ရဝတ္ထေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ရာဇဂုဏေ ရာဇဝံသေ ဥတ္တမေ ဇဝေ ဥတ္တမေ ဟယေ ဥတ္တမေ သာခလ္ယေ။ တဿ ဥတ္တမေ ဇဝေ ဥတ္တမေ ဟယေ ဥတ္တမေ သာခလ္ယေ ကာရဏံ ကာရိယမာနဿ ဟောန္တိယေဝ ဝိသူကာယိတာနိ ဝိသေဝိတာနိ ဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ ကာနိစိ ကာနိစိ, ယထာ တံ အကာရိတပုဗ္ဗံ ကာရဏံ ကာရိယမာနဿ။ သော အဘိဏှကာရဏာ အနုပုဗ္ဗကာရဏာ တသ္မိံ ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ယတော ခော, ဘဒ္ဒာလိ, ဘဒြော အဿာဇာနီယော အဘိဏှကာရဏာ အနုပုဗ္ဗကာရဏာ တသ္မိံ ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗုတော ဟောတိ, တမေနံ အဿဒမကော ဥတ္တရိ ဝဏ္ဏိယဉ္စ ဟာဏိယဉ္စ [ဝလိယဉ္စ (သီ. ပီ.), ဗလိယဉ္စ (သျာ. ကံ.)] အနုပ္ပဝေစ္ဆတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘဒ္ဒာလိ, ဒသဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘဒြော အဿာဇာနီယော ရာဇာရဟော ဟောတိ ရာဇဘောဂ္ဂေါ ရညော အင်္ဂန္တေ၀ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

''ဧဝမေဝ ခော, ဘဒ္ဒာလိ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓ, ဘဒ္ဒာလိ, ဘိက္ခု အသေခာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာသင်္ကပ္ပေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခာယ သမ္မာဝါစာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာကမ္မန္တေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာအာဇီဝေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာဝါယာမေန သမန္နာဂတော ဟောတိ , အသေခာယ သမ္မာသတိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာသမာဓိနာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာဉာဏေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခာယ သမ္မာဝိမုတ္တိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘဒ္ဒာလိ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ ဘဒ္ဒါလိ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ဘဒ္ဒါလိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. လဋုကိကောပမသုတ္တံ

၁၄၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ အင်္ဂုတ္တရာပေသု ဝိဟရတိ အာပဏံ နာမ အင်္ဂုတ္တရာပါနံ နိဂမော။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အာပဏံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အာပဏေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေနညတရော ဝနသဏ္ဍော တေနုပသင်္ကမိ ဒိဝါဝိဟာရာယ။ တံ ဝနသဏ္ဍံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ အာယသ္မာပိ ခေါ ဥဒါယီ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အာပဏံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အာပဏေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန သော ဝနသဏ္ဍော တေနုပသင်္ကမိ ဒိဝါဝိဟာရာယ။ တံ ဝနသဏ္ဍံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော ဥဒါယိဿ ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – "ဗဟူနံ [ဗဟုန္နံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.) ဧဝမီဒိသေ အဝိညာဏကပဒကရဏေ] ဝတ နော ဘဂဝါ ဒုက္ခဓမ္မာနံ အပဟတ္တာ, ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝါ သုခဓမ္မာနံ ဥပဟတ္တာ; ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝါ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အပဟတ္တာ, ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝါ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပဟတ္တာ"တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ဥဒါယီ သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

၁၄၉. ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ ဥဒါယီ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – 'ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝါ ဒုက္ခဓမ္မာနံ အပဟတ္တာ, ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝါ သုခဓမ္မာနံ ဥပဟတ္တာ; ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝါ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အပဟတ္တာ, ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝါ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပဟတ္တာ'တိ။ မယဉှိ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ သာယဉ္စေဝ ဘုဉ္ဇာမ ပါတော စ ဒိဝါ စ ဝိကာလေ။ အဟု ခေါ သော, ဘန္တေ, သမယော ယံ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – 'ဣင်္ဃ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ဒိဝါဝိကာလဘောဇနံ ပဇဟထာ'တိ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, အဟုဒေဝ အညထတ္တံ, အဟုဒေဝ [အဟု (သီ. ပီ.)] ဒေါမနဿံ – 'ယမ္ပိ နော သဒ္ဓါ ဂဟပတိကာ ဒိဝါ ဝိကာလေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဒေန္တိ တဿပိ နော ဘဂဝါ ပဟာနမာဟ, တဿပိ နော သုဂတော ပဋိနိဿဂ္ဂမာဟာ'တိ။ တေ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ပေမဉ္စ ဂါရဝဉ္စ ဟိရိဉ္စ ဩတ္တပ္ပဉ္စ သမ္ပဿမာနာ ဧဝံ တံ ဒိဝါဝိကာလဘောဇနံ ပဇဟိမှာ။ တေ မယံ, ဘန္တေ, သာယဉ္စေဝ ဘုဉ္ဇာမ ပါတော စ။ အဟု ခေါ သော, ဘန္တေ, သမယော ယံ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – 'ဣင်္ဃ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ရတ္တိံ ဝိကာလဘောဇနံ ပဇဟထာ'တိ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, အဟုဒေဝ အညထတ္တံ အဟုဒေဝ ဒေါမနဿံ – 'ယမ္ပိ နော ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဘတ္တာနံ ပဏီတသင်္ခါတတရံ တဿပိ နော ဘဂဝါ ပဟာနမာဟ, တဿပိ နော သုဂတော ပဋိနိဿဂ္ဂမာဟာ'တိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘန္တေ, အညတရော ပုရိသော ဒိဝါ သူပေယျံ လဘိတွာ ဧဝမာဟ – 'ဟန္ဒ စ ဣမံ နိက္ခိပထ, သာယံ သဗ္ဗေဝ သမဂ္ဂါ ဘုဉ္ဇိဿာမာ'တိ။ ယာ ကာစိ, ဘန္တေ, သင်္ခတိယော သဗ္ဗာ တာ ရတ္တိံ, အပ္ပါ ဒိဝါ။ တေ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ပေမဉ္စ ဂါရဝဉ္စ ဟိရိဉ္စ ဩတ္တပ္ပဉ္စ သမ္ပဿမာနာ ဧဝံ တံ ရတ္တိံဝိကာလဘောဇနံ ပဇဟိမှာ။ ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တာ စန္ဒနိကမ္ပိ ပဝိသန္တိ, ဩဠိဂလ္လေပိ ပပတန္တိ, ကဏ္ဋကာဝါဋမ္ပိ [ကဏ္ဋကဝတ္တမ္ပိ (သီ. ပီ.), ကဏ္ဋကရာဇိမ္ပိ (သျာ. ကံ.)] အာရောဟန္တိ, သုတ္တမ္ပိ ကဝိံ အာရောဟန္တိ, မာဏဝေဟိပိ သမာဂစ္ဆန္တိ ကတကမ္မေဟိပိ အကတကမ္မေဟိပိ, မာတုဂါမောပိ တေ [တေန (က.)] အသဒ္ဓမ္မေန နိမန္တေတိ။ ဘူတပုဗ္ဗာဟံ, ဘန္တေ, ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယံ ပိဏ္ဍာယ စရာမိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ မံ, ဘန္တေ, အညတရာ ဣတ္ထီ ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ ဘာဇနံ ဓောဝန္တီ။ ဒိသွာ မံ ဘီတာ ဝိဿရမကာသိ – 'အဘုံ မေ [အဗ္ဘုံ မေ (သီ. ပီ.)] ပိသာစော ဝတ မ'န္တိ! ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဟံ, ဘန္တေ, တံ ဣတ္ထိံ ဧတဒဝေါစံ – 'နာဟံ, ဘဂိနိ, ပိသာစော; ဘိက္ခု ပိဏ္ဍာယ ဌိတော'တိ။ 'ဘိက္ခုဿ အာတုမာရီ, ဘိက္ခုဿ မာတုမာရီ [ဌိတော'တိ။ ဘိက္ခုဿ အာတုမာတုမာရီ (က.)]! ဝရံ တေ, ဘိက္ခု, တိဏှေန ဂေါဝိကန္တနေန ကုစ္ဆိ ပရိကန္တော, န တွေဝ ဝရံ ယံ [န တွေဝ ယာ (သီ. ပီ.)] ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယံ ကုစ္ဆိဟေတု ပိဏ္ဍာယ စရသီ'တိ [စရသာတိ (သီ. ပီ.)]။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, တဒနုဿရတော ဧဝံ ဟောတိ – 'ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝါ ဒုက္ခဓမ္မာနံ အပဟတ္တာ, ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝါ သုခဓမ္မာနံ ဥ

ပဟာတ္တာ; ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝတ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အပဟာတ္တာ, ဗဟူနံ ဝတ နော ဘဂဝတ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပဟာတ္တာ'''တိ။

၁၅၀. ''ဧဝမေဝ ပနုဒာယိ, ဣဓေကစ္စေ မောဃပုရိသာ 'ဣဒံ ပဇဟထာ'တိ မယာ ဝုစ္စမာနာ တေ ဧဝမာဟံသု – 'ကိံ ပနိမဿ အပ္ပမတ္တကဿ ဩရမတ္တကဿ အဓိသလ္လိခတေဝါယံ သမဏော'တိ။ တေ တဉ္စေဝ နပ္ပဇဟန္တိ, မယိ စ အပ္ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌာပေန္တိ။ ယေ စ ဘိက္ခူ သိက္ခာကာမာ တေသံ တံ, ဥဒာယိ, ဟောတိ ဗလဝံ ဗန္ဓနံ, ဒဠှံ ဗန္ဓနံ, ထိရံ ဗန္ဓနံ, အပူတိကံ ဗန္ဓနံ, ထူလော, ကလိင်္ဂရော – သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, လဋုကိကာ သကုဏိကာ ပူတိလတာယ ဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓာ တတ္ထေဝ ဝဓံ ဝါ ဗန္ဓံ ဝါ မရဏံ ဝါ အာဂမေတိ။ ယော နု ခော, ဥဒာယိ, ဧဝံ ဝဒေယျ – 'ယေန သာ လဋုကိကာ သကုဏိကာ ပူတိလတာယ ဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓာ တတ္ထေဝ ဝဓံ ဝါ ဗန္ဓံ ဝါ မရဏံ ဝါ အာဂမေတိ, တဉှိ တဿာ အဗလံ ဗန္ဓနံ , ဒုဗ္ဗလံ ဗန္ဓနံ, ပူတိကံ ဗန္ဓနံ, အသာရကံ ဗန္ဓန'န္တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဥဒာယိ, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ ယေန သာ, ဘန္တေ, လဋုကိကာ သကုဏိကာ ပူတိလတာယ ဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓာ တတ္ထေဝ ဝဓံ ဝါ ဗန္ဓံ ဝါ မရဏံ ဝါ အာဂမေတိ, တဉှိ တဿာ ဗလဝံ ဗန္ဓနံ, ဒဠှံ ဗန္ဓနံ, ထိရံ ဗန္ဓနံ အပူတိကံ ဗန္ဓနံ, ထူလော, ကလိင်္ဂရော''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဥဒာယိ, ဣဓေကစ္စေ မောဃပုရိသာ 'ဣဒံ ပဇဟထာ'တိ မယာ ဝုစ္စမာနာ တေ ဧဝမာဟံသု – 'ကိံ ပနိမဿ အပ္ပမတ္တကဿ ဩရမတ္တကဿ အဓိသလ္လိခတေဝါယံ သမဏော'တိ? တေ တဉ္စေဝ နပ္ပဇဟန္တိ, မယိ စ အပ္ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌာပေန္တိ။ ယေ စ ဘိက္ခူ သိက္ခာကာမာ တေသံ တံ, ဥဒာယိ, ဟောတိ ဗလဝံ ဗန္ဓနံ, ဒဠှံ ဗန္ဓနံ, ထိရံ ဗန္ဓနံ, အပူတိကံ ဗန္ဓနံ, ထူလော, ကလိင်္ဂရော''။

၁၅၁. ''ဣဓ ပနုဒာယိ, ဧကစ္စေ ကုလပုတ္တာ 'ဣဒံ ပဇဟထာ'တိ မယာ ဝုစ္စမာနာ တေ ဧဝမာဟံသု – 'ကိံ ပနိမဿ အပ္ပမတ္တကဿ ဩရမတ္တကဿ ပဟာတဗ္ဗဿ ယဿ နော ဘဂဝါ ပဟာနမာဟ, ယဿ နော သုဂတော ပဋိနိဿဂ္ဂမာဟာ'တိ? တေ တဉ္စေဝ ပဇဟန္တိ, မယိ စ န အပ္ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌာပေန္တိ။ ယေ စ ဘိက္ခူ သိက္ခာကာမာ တေ တံ ပဟာယ အပ္ပောဿုက္ကာ ပန္နလောမာ ပရဒတ္တဝုတ္တာ [ပရဒဝုတ္တာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မိဂဘူတေန စေတသာ ဝိဟရန္တိ။ တေသံ တံ, ဥဒာယိ, ဟောတိ အဗလံ ဗန္ဓနံ, ဒုဗ္ဗလံ ဗန္ဓနံ, ပူတိကံ ဗန္ဓနံ, အသာရကံ ဗန္ဓနံ – သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ရညော နာဂေ ဤသာဒန္တော ဥရူဠှဝါ အဘိဇာတော သင်္ဂါမာဝစရော ဒဠှေဟိ ဝရတ္တေဟိ ဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓော ဤသကံယေဝ ကာယံ သန္နာမေတွာ တာနိ ဗန္ဓနာနိ သံဆိန္ဒိတွာ သံပဒါလေတွာ ယေန ကာမံ ပက္ကမတိ။ ယော နု ခော, ဥဒာယိ, ဧဝံ ဝဒေယျ – 'ယေဟိ သော ရညော နာဂေ ဤသာဒန္တော ဥရူဠှဝါ အဘိဇာတော သင်္ဂါမာဝစရော ဒဠှေဟိ ဝရတ္တေဟိ ဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓော ဤသကံယေဝ ကာယံ သန္နာမေတွာ တာနိ ဗန္ဓနာနိ သံဆိန္ဒိတွာ သံပဒါလေတွာ ယေန ကာမံ ပက္ကမတိ, တဉှိ တဿ ဗလဝံ ဗန္ဓနံ, ဒဠှံ ဗန္ဓနံ, ထိရံ ဗန္ဓနံ, အပူတိကံ ဗန္ဓနံ, ထူလော, ကလိင်္ဂရော'တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဥဒာယိ, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ ယေဟိ သော, ဘန္တေ, ရညော နာဂေ ဤသာဒန္တော ဥရူဠှဝါ အဘိဇာတော သင်္ဂါမာဝစရော ဒဠှေဟိ ဝရတ္တေဟိ ဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓော ဤသကံယေဝ ကာယံ သန္နာမေတွာ တာနိ ဗန္ဓနာနိ သံဆိန္ဒိတွာ သံပဒါလေတွာ ယေန ကာမံ ပက္ကမတိ, တဉှိ တဿ အဗလံ ဗန္ဓနံ။ပေ။ အသာရကံ ဗန္ဓန''န္တိ။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဥဒာယိ, ဣဓေကစ္စေ ကုလပုတ္တာ 'ဣဒံ ပဇဟထာ'တိ မယာ ဝုစ္စမာနာ တေ ဧဝမာဟံသု – 'ကိံ ပနိမဿ အပ္ပမတ္တကဿ ဩရမတ္တကဿ ပဟာတဗ္ဗဿ ယဿ နော ဘဂဝါ ပဟာနမာဟ, ယဿ နော သုဂတော ပဋိနိဿဂ္ဂမာဟာ'တိ? တေ တဉ္စေဝ ပဇဟန္တိ, မယိ စ န အပ္ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌာပေန္တိ။ ယေ စ ဘိက္ခူ သိက္ခာကာမာ တေ တံ ပဟာယ အပ္ပောဿုက္ကာ ပန္နလောမာ ပရဒတ္တဝုတ္တာ မိဂဘူတေန စေတသာ ဝိဟရန္တိ။ တေသံ တံ, ဥဒာယိ, ဟောတိ အဗလံ ဗန္ဓနံ, ဒုဗ္ဗလံ ဗန္ဓနံ, ပူတိကံ ဗန္ဓနံ, အသာရကံ ဗန္ဓနံ''။

၁၅၂. ''သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ပုရိသော ဒလိဒ္ဒေါ အဿကော အနာဠှိယော; တဿ'ဿ ဧကံ အဂါရကံ ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂံ ကာကာတိဒာယိံ [ကာကာတိဍာယိံ (?)] နပရမရူပံ, ဧကာ ခဋောပိကာ [ကဠောပိကာ (က.)] ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂါ နပရမရူပါ, ဧကိဿာ ကုမ္ဘိယာ ဓညသမဝါပကံ နပရမရူပံ, ဧကာ ဇာယိကာ နပရမရူပါ။ သော အာရာမဂတံ ဘိက္ခုံ ပဿေယျ သုဓောတဟတ္ထပါဒံ မနုညံ ဘောဇနံ ဘုတ္တာဝိံ သီတာယ ဆာယာယ နိသိန္နံ အဓိစိတ္တေ ယုတ္တံ။ တဿ ဧဝမဿ – 'သုခံ ဝတ, ဘော, သာမညံ, အာရောဂျံ ဝတ, ဘော, သာမညံ! သော ဝတဿံ [သော ဝတဿ (က.)] ယောဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ'န္တိ။ သော န သက္ကုဏေယျ ဧကံ အဂါရကံ ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂံ ကာကာတိဒာယိံ နပရမရူပံ ပဟာယ, ဧကံ ခဋောပိကံ ဩလု

ဂ္ဂဝိလုဂ္ဂံ နပရမရူပံ ပဟာယ, ဧကိဿာ ကုမ္ဘိယာ ဥဒသမတပကံ နပရမရူပံ ပဟာယ, ဧကံ ဇာယိကံ နပရမရူပံ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ။ ယော နု ခေါ, ဥအာယိ, ဧဝံ ဝဒေယျ – 'ယေဟိ သော ပုရိသော ဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓေါ န သက္ကောတိ ဧကံ အဂါရကံ ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂံ ကာကာတိဒါယိံ နပရမရူပံ ပဟာယ, ဧကံ ခဠောပိကံ ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂံ နပရမရူပံ ပဟာယ, ဧကိဿာ ကုမ္ဘိယာ ဓညသမတပကံ နပရမရူပံ ပဟာယ, ဧကံ ဇာယိကံ နပရမရူပံ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ; တဉှိ တဿ အဗလံ ဗန္ဓနံ, ဒုဗ္ဗလံ ဗန္ဓနံ, ပူတိကံ ဗန္ဓနံ, အသာရကံ ဗန္ဓန'န္တိ; သမ္မာ နု ခေါ သော, ဥဒာယိ, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ ယေဟိ သော, ဘန္တေ, ပုရိသော ဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓေါ, န သက္ကောတိ ဧကံ အဂါရကံ ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂံ ကာကာတိဒါယိံ နပရမရူပံ ပဟာယ, ဧကံ ခဠောပိကံ ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂံ နပရမရူပံ ပဟာယ, ဧကိဿာ ကုမ္ဘိယာ ဓညသမတပကံ နပရမရူပံ ပဟာယ, ဧကံ ဇာယိကံ နပရမရူပံ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ; တဉှိ တဿ ဗလဝံ ဗန္ဓနံ, ဒဠှံ ဗန္ဓနံ, ထိရံ ဗန္ဓနံ, အပူတိကံ ဗန္ဓနံ, ထူလော, ကလိင်္ဂရော''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, ဣဓေကစ္စေ မောဃပုရိသာ 'ဣဒံ ပဇဟထာ'တိ မယာ ဝုစ္စမာနာ တေ ဧဝမာဟံသု – 'ကိံ ပနိမဿ အပ္ပမတ္တကဿ ဩရမတ္တကဿ အဓိသလ္လိခတေဝါယံ သမဏော'တိ? တေ တဉ္စေဝ နပ္ပဇဟန္တိ, မယိ စ အပ္ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌာပေန္တိ။ ယေ စ ဘိက္ခူ သိက္ခာကာမာ တေသံ တံ, ဥဒာယိ, ဟောတိ ဗလဝံ ဗန္ဓနံ, ဒဠှံ ဗန္ဓနံ, ထိရံ ဗန္ဓနံ, အပူတိကံ ဗန္ဓနံ, ထူလော, ကလိင်္ဂရော''။

၁၅၃. ''သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ, နေကာနံ နိက္ခဂဏာနံ စယော, နေကာနံ ဓညဂဏာနံ စယော, နေကာနံ ခေတ္တဂဏာနံ စယော, နေကာနံ ဝတ္ထုဂဏာနံ စယော, နေကာနံ ဘရိယဂဏာနံ စယော, နေကာနံ ဒါသဂဏာနံ စယော, နေကာနံ ဒါသိဂဏာနံ စယော; သော ပဿေယျ ဘိက္ခုံ အာရာမဂတံ ဓောတပါဒံ မနုညံ ဘောဇနံ ဘုတ္တာဝိံ သီတာယ ဆာယာယ နိသိန္နံ အဓိစိတ္တေ ယုတ္တံ။ တဿ ဧဝမဿ – 'သုခံ ဝတ, ဘော, သာမညံ, အာရောဂျံ ဝတ, ဘော, သာမညံ! သော ဝတဿံ ယောဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ'န္တိ။ သော သက္ကုဏေယျ နေကာနိ နိက္ခဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဓညဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ခေတ္တဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဝတ္ထုဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဘရိယဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဒါသဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဒါသိဂဏာနိ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ။ ယော နု ခေါ, ဥဒာယိ, ဧဝံ ဝဒေယျ – 'ယေဟိ သော ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ ဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓေါ, သက္ကောတိ နေကာနိ နိက္ခဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဓညဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ခေတ္တဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဝတ္ထုဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဘရိယဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဒါသဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဒါသိဂဏာနိ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ, တဉှိ တဿ ဗလဝံ ဗန္ဓနံ, ဒဠှံ ဗန္ဓနံ, ထိရံ ဗန္ဓနံ, အပူတိကံ ဗန္ဓနံ, ထူလော, ကလိင်္ဂရော'တိ; သမ္မာ နု ခေါ သော, ဥဒာယိ, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ ယေဟိ သော, ဘန္တေ, ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ ဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓေါ, သက္ကောတိ နေကာနိ နိက္ခဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဓညဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ခေတ္တဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဝတ္ထုဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဘရိယဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဒါသဂဏာနိ ပဟာယ, နေကာနိ ဒါသိဂဏာနိ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ; တဉှိ တဿ အဗလံ ဗန္ဓနံ, ဒုဗ္ဗလံ ဗန္ဓနံ, ပူတိကံ ဗန္ဓနံ, အသာရကံ ဗန္ဓန''န္တိ။ ''ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, ဣဓေကစ္စေ ကုလပုတ္တာ 'ဣဒံ ပဇဟထာ'တိ မယာ ဝုစ္စမာနာ တေ ဧဝမာဟံသု – 'ကိံ ပနိမဿ အပ္ပမတ္တကဿ ဩရမတ္တကဿ ပဟာတဗ္ဗဿ ယဿ နော ဘဂဝါ ပဟာနမာဟ ယဿ, နော သုဂတော ပဋိနိဿဂ္ဂမာဟာ'တိ? တေ တဉ္စေဝ ပဇဟန္တိ, မယိ စ န အပ္ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌာပေန္တိ။ ယေ စ ဘိက္ခူ သိက္ခာကာမာ တေ တံ ပဟာယ အပ္ပောဿုက္ကာ ပန္နလောမာ ပရဒတ္တဝုတ္တာ မိဂဘူတေန စေတသာ ဝိဟရန္တိ။ တေသံ တံ, ဥဒာယိ, ဟောတိ အဗလံ ဗန္ဓနံ, ဒုဗ္ဗလံ ဗန္ဓနံ, ပူတိကံ ဗန္ဓနံ, အသာရကံ ဗန္ဓနံ''။

၁၅၄. ''စတ္တာရောမေ, ဥဒာယိ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓုဒာယိ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥပဓိပဟာနာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ ဥပဓိပဋိနိဿဂ္ဂါယ။ တမေနံ ဥပဓိပဟာနာယ ပဋိပန္နံ ဥပဓိပဋိနိဿဂ္ဂါယ ဥပဓိပဋိသံယုတ္တာ သရသင်္ကပ္ပာ သမုဒါစရန္တိ။ သော တေ အဓိဝါသေတိ, နပ္ပဇဟတိ, န ဝိနောဒေတိ,

န ဗ္ယဥ္တိကရောတိ, န အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဣမံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ပုဂ္ဂလံ ‘သံယုတ္တော’တိ ဝဒါမိ နော ‘ဝိသံယုတ္တော’။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတာ ဟိ မေ, ဥဒာယိ, ဣမသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဝိဒိတာ။

“ဣဓ ပနုဒာယိ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥပဓိပဟာနာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ ဥပဓိပဋိနိဿဂ္ဂါယ။ တမေနံ ဥပဓိပဟာနာယ ပဋိပန္နံ ဥပဓိပဋိနိဿဂ္ဂါယ ဥပဓိပဋိသံယုတ္တာ သရသင်္ကပ္ပာ သမုဒာစရန္တိ။ သော တေ နာဓိဝါသေတိ, ပဇဟတိ, ဝိနောဒေတိ, ဗ္ယန္တီကရောတိ, အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဣမမ္ပိ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ , ပုဂ္ဂလံ ‘သံယုတ္တော’တိ ဝဒါမိ နော ‘ဝိသံယုတ္တော’။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတာ ဟိ မေ, ဥဒာယိ, ဣမသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဝိဒိတာ။

“ဣဓ ပနုဒာယိ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥပဓိပဟာနာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ ဥပဓိပဋိနိဿဂ္ဂါယ။ တမေနံ ဥပဓိပဟာနာယ ပဋိပန္နံ ဥပဓိပဋိနိဿဂ္ဂါယ ကဒါစိ ကရဟစိ သတိသမ္မောသာ ဥပဓိပဋိသံယုတ္တာ သရသင်္ကပ္ပာ သမုဒာစရန္တိ; ဒန္ဓော, ဥဒာယိ, သတုပ္ပာဒော။ အထ ခေါ နံ ခိပ္ပမေဝ ပဇဟတိ, ဝိနောဒေတိ, ဗ္ယန္တီကရောတိ, အနဘာဝံ ဂမေတိ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ပုရိသော ဒိဝသံသန္တတ္တေ [ဒိဝသသန္တတ္တေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အယောကဋာဟေ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ဥဒကဖုသိတာနိ နိပါတေယျ; ဒန္ဓော, ဥဒာယိ, ဥဒကဖုသိတာနံ နိပါတော။ အထ ခေါ နံ ခိပ္ပမေဝ ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆေယျ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥပဓိပဟာနာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ ဥပဓိပဋိနိဿဂ္ဂါယ။ တမေနံ ဥပဓိပဟာနာယ ပဋိပန္နံ ဥပဓိပဋိနိဿဂ္ဂါယ ကဒါစိ ကရဟစိ သတိသမ္မောသာ ဥပဓိပဋိသံယုတ္တာ သရသင်္ကပ္ပာ သမုဒာစရန္တိ; ဒန္ဓော, ဥဒာယိ, သတုပ္ပာဒော။ အထ ခေါ နံ ခိပ္ပမေဝ ပဇဟတိ, ဝိနောဒေတိ, ဗ္ယန္တီကရောတိ, အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဣမမ္ပိ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ပုဂ္ဂလံ ‘သံယုတ္တော’တိ ဝဒါမိ နော ‘ဝိသံယုတ္တော’။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတာ ဟိ မေ, ဥဒာယိ, ဣမသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဝိဒိတာ။

“ဣဓ ပနုဒာယိ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ‘ဥပဓိ ဒုက္ခဿ မူလ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ နိရုပဓိ ဟောတိ, ဥပဓိသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော။ ဣမံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ပုဂ္ဂလံ ‘ဝိသံယုတ္တော’တိ ဝဒါမိ နော ‘သံယုတ္တော’တိ ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတာ ဟိ မေ, ဥဒာယိ, ဣမသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဝိဒိတာ။ ဣမေ ခေါ, ဥဒာယိ, စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။

၁၅၅. “ပဉ္စ ခေါ ဣမေ, ဥဒာယိ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ ဣမေ ခေါ, ဥဒာယိ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ ယံ ခေါ, ဥဒာယိ, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမသုခံ မိဠှသုခံ [မီဠှသုခံ (သီ. ပီ.)] ပုထုဇ္ဇနသုခံ အနရိယသုခံ, န သေဝိတဗ္ဗံ, န ဘာဝေတဗ္ဗံ, န ဗဟုလီကာတဗ္ဗံ; ‘ဘာယိတဗ္ဗံ ဧတဿ သုခဿာ’တိ ဝဒါမိ။

၁၅၆. “ဣဓုဒာယိ , ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, သုခဿ စ ပဟာနာ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မသုခံ ပဝိဝေကသုခံ ဥပသမသုခံ သမ္ဗောဓသုခံ, အာသေဝိတဗ္ဗံ, ဘာဝေတဗ္ဗံ, ဗဟုလီကာတဗ္ဗံ; ‘န ဘာယိတဗ္ဗံ ဧတဿ သုခဿာ’တိ ဝဒါမိ။

“ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဣဒံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ဣဉ္ဇိတသ္မိံ ဝဒါမိ။ ကိဉ္စ တတ္ထ ဣဉ္ဇိတသ္မိံ? ယဒေဝ တတ္ထ ဝိတက္ကဝိစာရာ အနိရုဒ္ဓာ ဟောန္တိ ဣဒံ တတ္ထ ဣဉ္ဇိတသ္မိံ။ ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဣဒမ္ပိ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ဣဉ္ဇိတသ္မိံ ဝဒါမိ။ ကိဉ္စ တတ္ထ ဣဉ္ဇိတသ္မိံ? ယဒေဝ တတ္ထ ပီတိသုခံ အနိရုဒ္ဓံ ဟောတိ ဣဒံ တတ္ထ ဣဉ္ဇိတသ္မိံ။ ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဣဒမ္ပိ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ဣဉ္ဇိတသ္မိံ ဝဒါမိ။ ကိဉ္စ တတ္ထ ဣဉ္ဇိတသ္မိံ? ယဒေဝ တတ္ထ ဥပေက္ခာသုခံ အနိရုဒ္ဓံ ဟောတိ ဣဒံ တတ္ထ ဣဉ္ဇိတသ္မိံ။ ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဣဒံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, အနိဉ္ဇိတသ္မိံ ဝဒါမိ။

“ကတမံ စာယိ , ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ကတံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ‘အနလ’န္တိ ဝဒာမိ, ‘ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ, ‘သမတိက္ကမထာ’တိ ဝဒာမိ။ ကော စ တဿ သမတိက္ကမော? ကတမံ စာယိ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ တဿ သမတိက္ကမော; ကတမံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ‘အနလ’န္တိ ဝဒာမိ, ‘ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ, ‘သမတိက္ကမထာ’တိ ဝဒာမိ။ ကော စ တဿ သမတိက္ကမော? ကတမံ စာယိ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ တဿ သမတိက္ကမော; ကတမံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ‘အနလ’န္တိ ဝဒာမိ, ‘ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ, ‘သမတိက္ကမထာ’တိ ဝဒာမိ။ ကော စ တဿ သမတိက္ကမော? ကတမံ စာယိ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ တဿ သမတိက္ကမော; ကတမံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ‘အနလ’န္တိ ဝဒာမိ, ‘ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ, ‘သမတိက္ကမထာ’တိ ဝဒာမိ။ ကော စ တဿ သမတိက္ကမော? ကတမံ စာယိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ တဿ သမတိက္ကမော; ကတမံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ‘အနလ’န္တိ ဝဒာမိ, ‘ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ, ‘သမတိက္ကမထာ’တိ ဝဒာမိ။ ကော စ တဿ သမတိက္ကမော? ကတမံ စာယိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ တဿ သမတိက္ကမော ; ကတမံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ‘အနလ’န္တိ ဝဒာမိ, ‘ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ, ‘သမတိက္ကမထာ’တိ ဝဒာမိ။ ကော စ တဿ သမတိက္ကမော? ကတမံ စာယိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ တဿ သမတိက္ကမော; ကတမံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ‘အနလ’န္တိ ဝဒာမိ, ‘ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ, ‘သမတိက္ကမထာ’တိ ဝဒာမိ။ ကော စ တဿ သမတိက္ကမော? ကတမံ စာယိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ တဿ သမတိက္ကမော; ကတမံ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, ‘အနလ’န္တိ ဝဒာမိ, ‘ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ, ‘သမတိက္ကမထာ’တိ ဝဒာမိ။ ကော စ တဿ သမတိက္ကမော? ကတမံ စာယိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ တဿ သမတိက္ကမော; ကတိ ခေါ အဟံ, ဥဒာယိ, နေဝသညာနာသညာယတနဿပိ ပဟာနံ ဝဒာမိ။ ပဿသိ နော တွံ, ဥဒာယိ, တံ သံယောဇနံ အဏုံ ဝါ ထူလံ ဝါ ယဿာဟံ နော ပဟာနံ ဝဒါမီ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ ဥဒာယီ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

လဋုကိကောပမသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇. စာတုမသုတ္တံ

၁၅၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ စာတုမာယံ ဝိဟရတိ အာမလကီဝနေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခာနိ ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာနိ စာတုမံ အနုပ္ပတ္တာနိ ဟောန္တိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ တေ စ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ နေဝါသိကေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒမာနာ သေနာသနာနိ ပညာပယမာနာ ပတ္တစီဝရာနိ ပဋိသာမယမာနာ ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ အဟေသုံ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “ကေ ပနေတေ, အာနန္ဒ, ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ, ကေဝဋ္ဋာ မညေ မစ္ဆဝိလောပေ”တိ? “ဧတာနိ, ဘန္တေ, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခာနိ ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာနိ စာတုမံ အနုပ္ပတ္တာနိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ တေ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ နေဝါသိကေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒမာနာ သေနာသနာနိ ပညာပယမာနာ ပတ္တစီဝရာနိ ပဋိသာမယမာနာ ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ”တိ။ “တေနဟာနန္ဒ, မမ ဝစနေန တေ ဘိက္ခူ အာမန္တေဟိ – ‘သတ္ထာ အာယသ္မန္တေ အာမန္တေတီ’”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – “သတ္ထာ အာယသ္မန္တေ အာမန္တေတီ”တိ။ “ဧဝမာဝုသော”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “ကိံ နု တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ, ကေဝဋ္ဋာ မညေ မစ္ဆဝိလောပေ”တိ? “ဣမာနိ, ဘန္တေ, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပ္ပမုခာနိ ပဉ္စမတ္တာနိ ဘိက္ခုသတာနိ စာတုမံ အနုပ္ပတ္တာနိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ တေမေ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ နေဝါသိကေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒမာနာ သေနာသနာနိ ပညာပယမာနာ ပတ္တစီဝရာနိ ပဋိသာမယမာနာ ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ

အာ’’တိ။ ‘‘ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဏာမေမိ ဝေ, န ဝေ မမ သန္တိကေ ဝတ္ထဗ္ဗ’’န္တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ပက္ကမိံသု။

၁၅၈. တေန ခော ပန သမယေန စာတုမေယျကာ သက္ယာ သန္ထာဂာရေ [သန္ဓာကရေ (က.)] သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အဒ္ဒသံသု ခော စာတုမေယျကာ သက္ယာ တေ ဘိက္ခူ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တေ; ဒိသွာန ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘ဟန္ဒ, ကဟံ ပန တုမှေ အာယသ္မန္တော ဂစ္ဆထာ’’တိ? ‘‘ဘဂဝတာ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဏ္ဏာမိတော’’တိ။ ‘‘တေနဟာယသ္မန္တော မုဟုတ္တံ နိသီဒထ, အပ္ပေဝ နာမ မယံ သက္ကုဏေယျာမ ဘဂဝန္တံ ပသာဒေတု’’န္တိ။ ‘‘ဧဝမာဝုသော’’တိ ခော တေ ဘိက္ခူ စာတုမေယျကာနံ သက္ယာနံ ပစ္စဿောသုံ။ အထ ခော စာတုမေယျကာ သက္ယာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော စာတုမေယျကာ သက္ယာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘အဘိနန္ဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃံ; အဘိဝဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃံ။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုသင်္ဃော အနုဂ္ဂဟိတော, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ ဧတရဟိ အနုဂ္ဂဏှာတု ဘိက္ခုသင်္ဃံ။ သန္တေတ္ထ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ နဝါ အစိရပဗ္ဗဇိတာ အဓုနာဂတာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ။ တေသံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အလဘန္တာနံ သိယာ အညထတ္တံ, သိယာ ဝိပရိဏာမော။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဗီဇာနံ တရုဏာနံ ဥဒကံ အလဘန္တာနံ သိယာ အညထတ္တံ သိယာ ဝိပရိဏာမော; ဧဝမေဝ ခော, ဘန္တေ, သန္တေတ္ထ ဘိက္ခူ နဝါ အစိရပဗ္ဗဇိတာ အဓုနာဂတာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ, တေသံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အလဘန္တာနံ သိယာ အညထတ္တံ, သိယာ ဝိပရိဏာမော။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဝစ္ဆဿ တရုဏဿ မာတရံ အပဿန္တဿ သိယာ အညထတ္တံ, သိယာ ဝိပရိဏာမော; ဧဝမေဝ ခော, ဘန္တေ, သန္တေတ္ထ ဘိက္ခူ နဝါ အစိရပဗ္ဗဇိတာ အဓုနာဂတာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ, တေသံ ဘဂဝန္တံ အပဿန္တာနံ သိယာ အညထတ္တံ, သိယာ ဝိပရိဏာမော။ အဘိနန္ဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃံ; အဘိဝဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃံ။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုသင်္ဃော အနုဂ္ဂဟိတော; ဧဝမေဝ ဘဂဝါ ဧတရဟိ အနုဂ္ဂဏှာတု ဘိက္ခုသင်္ဃ’’န္တိ။

၁၅၉. အထ ခော ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ ဘဂဝတော စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ [သမ္မိဉ္ဇိတံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ – ဗြဟ္မလောကေ အန္တရဟိတော ဘဂဝတော ပုရတော ပာတုရဟောသိ။ အထ ခော ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဘိနန္ဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃံ; အဘိဝဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃံ။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုသင်္ဃော အနုဂ္ဂဟိတော; ဧဝမေဝ ဘဂဝါ ဧတရဟိ အနုဂ္ဂဏှာတု ဘိက္ခုသင်္ဃံ။ သန္တေတ္ထ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ နဝါ အစိရပဗ္ဗဇိတာ အဓုနာဂတာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ, တေသံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အလဘန္တာနံ သိယာ အညထတ္တံ, သိယာ ဝိပရိဏာမော။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဗီဇာနံ တရုဏာနံ ဥဒကံ အလဘန္တာနံ သိယာ အညထတ္တံ, သိယာ ဝိပရိဏာမော; ဧဝမေဝ ခော, ဘန္တေ, သန္တေတ္ထ ဘိက္ခူ နဝါ အစိရပဗ္ဗဇိတာ အဓုနာဂတာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ, တေသံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အလဘန္တာနံ သိယာ အညထတ္တံ, သိယာ ဝိပရိဏာမော။ သေယျထာပိ ဘန္တေ, ဝစ္ဆဿ တရုဏဿ မာတရံ အပဿန္တဿ သိယာ အညထတ္တံ, သိယာ ဝိပရိဏာမော; ဧဝမေဝ ခော, ဘန္တေ, သန္တေတ္ထ ဘိက္ခူ နဝါ အစိရပဗ္ဗဇိတာ အဓုနာဂတာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ, တေသံ ဘဂဝန္တံ အပဿန္တာနံ သိယာ အညထတ္တံ, သိယာ ဝိပရိဏာမော။ အဘိနန္ဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃံ; အဘိဝဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃံ။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုသင်္ဃော အနုဂ္ဂဟိတော; ဧဝမေဝ ဘဂဝါ ဧတရဟိ အနုဂ္ဂဏှာတု ဘိက္ခုသင်္ဃ’’န္တိ။

၁၆၀. အသက္ခိံသု ခော စာတုမေယျကာ စ သက္ယာ ဗြဟ္မာ စ သဟမ္ပတိ ဘဂဝန္တံ ပသာဒေတုံ ဗီဇူပမေန စ တရုဏူပမေန စ။ အထ ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဥဋ္ဌေထာဝုသော, ဂဏှထ ပတ္တစီဝရံ။ ပသာဒိတော ဘဂဝါ စာတုမေယျကေဟိ စ သက္ယေဟိ ဗြဟ္မုနာ စ သဟမ္ပတိနာ ဗီဇူပမေန စ တရုဏူပမေန စာ’’တိ။ ‘‘ဧဝမာဝုသော’’တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ပဋိဿုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကိန္တိ တေ, သာရိပုတ္တ, အဟောသိ မယာ

ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပဏ္ဏာမိတေ''တိ? ''ဧဝံ ခော မေ, ဘန္တေ, အဟောသိ – 'ဘဂဝတာ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဏ္ဏာမိတော။ အပ္ပော သ္သုက္ကော အနိ ဘဂဝတ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုတ္တော ဝိဟရိဿတိ, မယမ္ပိ အနိ အပ္ပောသ္သုက္ကာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခ ဝိဟာရမနုယုတ္တာ ဝိဟရိဿာမာ'''တိ။ ''အာဂမေဟိ တွံ, သာရိပုတ္တ, အာဂမေဟိ တွံ, သာရိပုတ္တ, ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခ ဝိဟာရ''န္တိ။ အထ ခော ဘဂဝတ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အာမန္တေသိ – ''ကိန္တိ တေ, မောဂ္ဂလ္လာန, အဟောသိ မယာ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပဏ္ဏာမိတေ''တိ? ''ဧဝံ ခော မေ, ဘန္တေ, အဟောသိ – 'ဘဂဝတာ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဏ္ဏာ မိတော။ အပ္ပောသ္သုက္ကော အနိ ဘဂဝတ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုတ္တော ဝိဟရိဿတိ, အဟဉ္စ အနိ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဟရိဿာမာ'''တိ။ ''သာဓု သာဓု, မောဂ္ဂလ္လာန! အဟံ တ ဟိ, မောဂ္ဂလ္လာန , ဘိက္ခု သင်္ဃံ ပရိဟရေယျံ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ တ''တိ။

၁၆၁. အထ ခော ဘဂဝတ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဘယာနိ ဥဒကောရောဟန္တေ ပာဋိက င်္ခိတဗ္ဗာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ဦမိဘယံ [ဥမ္မိဘယံ (သျာ. ကံ.)] , ကုမ္ဘီလဘယံ, အာဝဋ္ဋဘယံ, သုသုကာဘယံ – ဣမာနိ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ ဘယာနိ ဥဒကောရောဟန္တေ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိမာနိ ဘယာနိ ဣဓေကစ္စေ ပုဂ္ဂလေ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတေ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာနိ။ ကတမာနိ စ တ္တာရိ? ဦမိဘယံ, ကုမ္ဘီလဘယံ, အာဝဋ္ဋဘယံ, သုသုကာဘယံ။

၁၆၂. ''ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဦမိဘယံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ကုလပုတ္တော သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိ ယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ – 'ဩတိဏ္ဏောမှိ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေ ဟိ ဥပါယာသေဟိ ဒုက္ခောတိဏ္ဏော ဒုက္ခပရေတော; အပ္ပေဝ နာမ ဣမဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အန္တကိရိယာ ပညာယေထာ'တိ။ တမေနံ တထာ ပဗ္ဗဇိတံ သမာနံ သဗြဟ္မစာရီ ဩဝဒန္တိ, အနုသာသန္တိ – 'ဧဝံ တေ အ ဘိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ အာလောကိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ဝိလောကိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ သမိဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ပသာရိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗ'န္တိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'မယံ ခော ပုဗ္ဗေ အဂါရိ ယဘူတာ သမာနာ အညေ ဩဝဒာမ, အနုသာသာမ [ဩဝဒာမပိ အနုသာသာမပိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ ဣမေ ပနမှာကံ ပု တ္တမတ္တာ မညေ, နတ္တမတ္တာ မညေ, အမှေ ဟ [ဧဝံ (က.)] ဩဝဒိတဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တီ'တိ။ သော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဦမိဘယဿ ဘီတော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တော။ 'ဦမိဘယ'န္တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ကောဓုပါယာသဿေတံ အဓိဝစနံ။

၁၆၃. ''ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ကုမ္ဘီလဘယံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ကုလပုတ္တော သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အန ဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ – 'ဩတိဏ္ဏောမှိ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမ နဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ ဒုက္ခောတိဏ္ဏော ဒုက္ခပရေတော; အပ္ပေဝ နာမ ဣမဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အန္တကိရိယာ ပညာယေထာ'တိ။ တမေနံ တထာ ပဗ္ဗဇိတံ သမာနံ သဗြဟ္မစာရီ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ – 'ဣဒံ တေ ခာဒိတဗ္ဗံ, ဣဒံ တေ န ခာဒိတဗ္ဗံ; ဣဒံ တေ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ဣဒံ တေ န ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ; ဣဒံ တေ သာယိတဗ္ဗံ, ဣဒံ တေ န သာယိတဗ္ဗံ; ဣဒံ တေ ပါတဗ္ဗံ, ဣဒံ တေ န ပါတဗ္ဗံ; ကပ္ပိယံ တေ ခာဒိတဗ္ဗံ, အကပ္ပိယံ တေ န ခာဒိတဗ္ဗံ; ကပ္ပိယံ တေ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, အကပ္ပိယံ တေ န ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ; ကပ္ပိယံ တေ သာယိတဗ္ဗံ, အကပ္ပိယံ တေ န သာယိတဗ္ဗံ ; ကပ္ပိယံ တေ ပါတဗ္ ဗံ, အကပ္ပိယံ တေ န ပါတဗ္ဗံ; ကာလေ တေ ခာဒိတဗ္ဗံ, ဝိကာလေ တေ န ခာဒိတဗ္ဗံ; ကာလေ တေ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ဝိကာလေ တေ န ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ; ကာလေ တေ သာယိတဗ္ဗံ, ဝိကာလေ တေ န သာယိတဗ္ဗံ; ကာလေ တေ ပါတဗ္ဗံ, ဝိကာလေ တေ န ပါတဗ္ဗ'န္တိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'မယံ ခော ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတာ သမာနာ ယံ ဣစ္ဆာမ တံ ခာဒာမ, ယံ န ဣစ္ဆာ မ န တံ ခာဒာမ; ယံ ဣစ္ဆာမ တံ ဘုဉ္ဇာမ, ယံ န ဣစ္ဆာမ န တံ ဘုဉ္ဇာမ; ယံ ဣစ္ဆာမ တံ သာယာမ, ယံ န ဣစ္ဆာမ န တံ သာယာမ; ယံ ဣစ္ဆာမ တံ ပိဝါမ [ပိဟာမ (သီ. ပီ.)], ယံ န ဣစ္ဆာမ န တံ ပိဝါမ; ကပ္ပိယမ္ပိ ခာဒာမ, အကပ္ပိယမ္ပိ ခာ ဒာမ; ကပ္ပိယမ္ပိ ဘုဉ္ဇာမ, အကပ္ပိယမ္ပိ ဘုဉ္ဇာမ; ကပ္ပိယမ္ပိ သာယာမ, အကပ္ပိယမ္ပိ သာယာမ; ကပ္ပိယမ္ပိ ပိဝါမ, အကပ္ပိ ယမ္ပိ ပိဝါမ; ကာလေပိ ခာဒာမ, ဝိကာလေပိ ခာဒာမ; ကာလေပိ ဘုဉ္ဇာမ ဝိကာလေပိ ဘုဉ္ဇာမ; ကာလေပိ သာယာမ, ဝိကာ လေပိ သာယာမ; ကာလေပိ ပိဝါမ, ဝိကာလေပိ ပိဝါမ။ ယမ္ပိ နော သဒ္ဓါ ဂဟပတိကာ ဒိဝါ ဝိကာလေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဒေန္တိ တတ္ထပိမေ မုခါဝရဏံ မညေ ကရောန္တီ'တိ။ သော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကုမ္ဘီလဘယဿ ဘီတော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တော။ 'ကုမ္ဘီလဘယ'န္တိ ခော, ဘိ က္ခဝေ, ဩဒရိကတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။

၁၆၄. ‘‘ကတမဥ္စ, ဘိက္ခဝေ, အာဝဋ္ဋဘယံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ကုလပုတ္တော သဒ္ဓါ အာဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ – ‘ဩတိဏ္ဏောမှိ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ ဒုက္ခောတိဏ္ဏော ဒုက္ခပရေတော; အပ္ပေဝ နာမ ဣမဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အန္တကိရိယာ ပညာယေထာ’တိ။ သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။ အရက္ခိတေနေဝ ကာယေန အရက္ခိတာယ ဝါစာယ အနုပဋ္ဌိတာယ သတိယာ အသံဝုတေဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ သော တတ္ထ ပဿတိ ဂဟပတိံ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တံ ဝါ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတံ သမင်္ဂီဘူတံ ပရိစာရယမာနံ [ပရိစာရိယမာနံ (သျာ. ကံ. က.)] ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘မယံ ခေါ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတာ သမာနာ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတာ သမင်္ဂီဘူတာ ပရိစာရိမှာ။ သံဝိဇ္ဇန္တိ ခေါ ပန မေ ကုလေ [သံဝိဇ္ဇန္တိ ခေါ ကုလေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘောဂါ။ သက္ကာ ဘောဂေ စ ဘုဉ္ဇိတုံ ပုညာနိ စ ကာတု’န္တိ။ သော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အာဝဋ္ဋဘယဿ ဘီတော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တော။ ‘အာဝဋ္ဋဘယ’န္တိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။

၁၆၅. ‘‘ကတမဥ္စ, ဘိက္ခဝေ, သုသုကာဘယံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ကုလပုတ္တော သဒ္ဓါ အာဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ – ‘ဩတိဏ္ဏောမှိ ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ ဒုက္ခောတိဏ္ဏော ဒုက္ခပရေတော; အပ္ပေဝ နာမ ဣမဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အန္တကိရိယာ ပညာယေထာ’တိ။ သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။ အရက္ခိတေနေဝ ကာယေန အရက္ခိတာယ ဝါစာယ အနုပဋ္ဌိတာယ သတိယာ အသံဝုတေဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ သော တတ္ထ ပဿတိ မာတုဂါမံ ဒုန္နိဝတ္ထံ ဝါ ဒုပ္ပာရုတံ ဝါ။ တဿ မာတုဂါမံ ဒိသွာ ဒုန္နိဝတ္ထံ ဝါ ဒုပ္ပာရုတံ ဝါ ရာဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတိ။ သော ရာဂါနုဒ္ဓံသေန [အနုဒ္ဓသ္တေန (သီ. ပီ.)] စိတ္တေန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သုသုကာဘယဿ ဘီတော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တော။ ‘သုသုကာဘယ’န္တိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, မာတုဂါမဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ ဘယာနိ, ဣဓေကစ္စေ ပုဂ္ဂလေ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတေ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာနီ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

စာတုမသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. နဠကပါနသုတ္တံ

၁၆၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု ဝိဟရတိ နဠကပါနေ ပလာသဝနေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ အဘိညာတာ အဘိညာတာ ကုလပုတ္တာ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ သဒ္ဓါ အာဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ ဟောန္တိ – အာယသ္မာ စ အနုရုဒ္ဓေါ, အာယသ္မာ စ ဘဒ္ဒိယော [နန္ဒိယော (သီ. ပီ.) ဝိနယေ စ မ. နိ. ၁ စူဠဂေါသိင်္ဂေ စ], အာယသ္မာ စ ကိမိလော [ကိမ္ဗိလော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] , အာယသ္မာ စ ဘဂု, အာယသ္မာ စ ကောဏ္ဍညော [ကုဏ္ဍဓာနော (သီ. ပီ.)] , အာယသ္မာ စ ရေဝတော, အာယသ္မာ စ အာနန္ဒော, အညေ စ အဘိညာတာ အဘိညာတာ ကုလပုတ္တာ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တေ ကုလပုတ္တေ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ယေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တာ မမံ ဥဒ္ဒိဿ သဒ္ဓါ အာဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ, ကစ္စိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အဘိရတာ ဗြဟ္မစရိယေ’’တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, တေ ဘိက္ခူ တုဏှီ အဟေသုံ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ တေ ကုလပုတ္တေ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ယေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တာ မမံ ဥဒ္ဒိဿ သဒ္ဓါ အာဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ, ကစ္စိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အဘိရတာ ဗြဟ္မစရိယေ’’တိ? ဒုတိယမ္ပိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ တုဏှီ အဟေသုံ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ တေ ကုလပုတ္တေ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ယေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တာ မမံ ဥဒ္ဒိဿ သဒ္ဓါ အာဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ , ကစ္စိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အဘိရတာ ဗြဟ္မစရိယေ’’တိ? တတိယမ္ပိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ တုဏှီ အဟေသုံ။

၁၆၇. အထ ခော ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – ‘‘ယံနူနာဟံ တေ ကုလပုတ္တေ ပုစ္ဆေယျ’’န္တိ! အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ အာမန္တေသိ – ‘‘ကစ္စိ တုမှေ, အနုရုဒ္ဓါ, အဘိရတာ ဗြဟ္မစရိယေ’’တိ? ‘‘တဂ္ဃ မယံ, ဘန္တေ, အဘိရတာ ဗြဟ္မစရိယေ’’တိ။ ‘‘သာဓု သာဓု, အနုရုဒ္ဓါ! ဧတံ ခော, အနုရုဒ္ဓါ, တုမှာကံ ပတိရူပံ ကုလပုတ္တာနံ သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ယံ တုမှေ အဘိရမေယျာထ ဗြဟ္မစရိယေ။ ယေန တုမှေ အနုရုဒ္ဓါ, ဘဒ္ဒေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတာ ပဌမေန ဝယသာ သုသုကာဠကေသာ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇေယျာထ တေန တုမှေ, အနုရုဒ္ဓါ, ဘဒ္ဒေနပိ ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတာ ပဌမေန ဝယသာ သုသုကာဠကေသာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ။ တေ စ ခော ပန တုမှေ, အနုရုဒ္ဓါ, နေဝ ရာဇာဘိနီတာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ, န စောရာဘိနီတာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ, န ဣဏဋ္ဋာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ, န ဘယဋ္ဋာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ, နာဇီဝိကာပကတာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ။ အပိ စ ခောမှိ ဩတိဏ္ဏော ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒောမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ, ဒုက္ခောတိဏ္ဏော ဒုက္ခပရေတော; အပ္ပေဝ နာမ ဣမဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အန္တကိရိယာ ပညာယေထာတိ – နနု တုမှေ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧဝံ သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတေန စ ပန, အနုရုဒ္ဓါ, ကုလပုတ္တေန ကိမဿ ကရဏီယံ? ဝိဝေကံ, အနုရုဒ္ဓါ, ကာမေဟိ ဝိဝေကံ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ပီတိသုခံ နာဓိဂစ္ဆတိ အညံ ဝါ [အညံ စ (က.)] တတော သန္တတရံ, တဿ အဘိဇ္ဈာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, ဗျာပါဒောပိ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, ထိနမိဒ္ဓမ္ပိ [ထိနမိဒ္ဓမ္ပိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စမ္ပိ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, ဝိစိကိစ္ဆာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, အရတီပိ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, တန္ဒီပိ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ။ ဝိဝေကံ, အနုရုဒ္ဓါ, ကာမေဟိ ဝိဝေကံ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ပီတိသုခံ နာဓိဂစ္ဆတိ အညံ ဝါ တတော သန္တတရံ’’။

‘‘ဝိဝေကံ, အနုရုဒ္ဓါ, ကာမေဟိ ဝိဝေကံ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ပီတိသုခံ အဓိဂစ္ဆတိ အညံ ဝါ တတော သန္တတရံ, တဿ အဘိဇ္ဈာပိ စိတ္တံ န ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, ဗျာပါဒောပိ စိတ္တံ န ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, ထိနမိဒ္ဓမ္ပိ စိတ္တံ န ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စမ္ပိ စိတ္တံ န ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, ဝိစိကိစ္ဆာပိ စိတ္တံ န ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, အရတီပိ စိတ္တံ န ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, တန္ဒီပိ စိတ္တံ န ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ။ ဝိဝေကံ, အနုရုဒ္ဓါ, ကာမေဟိ ဝိဝေကံ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ပီတိသုခံ အဓိဂစ္ဆတိ အညံ ဝါ တတော သန္တတရံ။

၁၆၈. ‘‘ကိန္တိ ဝော, အနုရုဒ္ဓါ, မယိ ဟောတိ – ‘ယေ အာသဝါ သံကိလေသိကာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ [ပေါနောဘဝိကာ (သီ. ပီ.)] သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ, အပ္ပဟီနာ တေ တထာဂတဿ; တသ္မာ တထာဂတော သင်္ခါယေကံ ပဋိသေဝတိ, သင်္ခါယေကံ အဓိဝာသေတိ, သင်္ခါယေကံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, သင်္ခါယေကံ ဝိနောဒေတီ’’’တိ? ‘‘န ခော နော, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယေ အာသဝါ သံကိလေသိကာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ, အပ္ပဟီနာ တေ တထာဂတဿ; တသ္မာ တထာဂတော သင်္ခါယေကံ ပဋိသေဝတိ, သင်္ခါယေကံ အဓိဝာသေတိ, သင်္ခါယေကံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, သင်္ခါယေကံ ဝိနောဒေတီ’တိ။ ဧဝံ ခော နော, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဟောတိ – ‘ယေ အာသဝါ သံကိလေသိကာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ, ပဟီနာ တေ တထာဂတဿ; တသ္မာ တထာဂတော သင်္ခါယေကံ ပဋိသေဝတိ, သင်္ခါယေကံ အဓိဝာသေတိ, သင်္ခါယေကံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, သင်္ခါယေကံ ဝိနောဒေတီ’’’တိ။ ‘‘သာဓု သာဓု, အနုရုဒ္ဓါ! တထာဂတဿ, အနုရုဒ္ဓါ, ယေ အာသဝါ သံကိလေသိကာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ, ပဟီနာ တေ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ သေယျထာပိ, အနုရုဒ္ဓါ, တာလော မတ္ထကစ္ဆိန္နော အဘဗ္ဗော ပုနဝိရူဠှိယာ; ဧဝမေဝ ခော, အနုရုဒ္ဓါ , တထာဂတဿ ယေ အာသဝါ သံကိလေသိကာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ, ပဟီနာ တေ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ; တသ္မာ တထာဂတော သင်္ခါယေကံ ပဋိသေဝတိ, သင်္ခါယေကံ အဓိဝာသေတိ, သင်္ခါယေကံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, သင်္ခါယေကံ ဝိနောဒေတိ’’။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, အနုရုဒ္ဓါ, ကံ အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော တထာဂတော သာဝကေ အဗ္ဘတီတေ ကာလင်္ကတေ ဥပပတ္တီသု ဗျာကရောတိ – ‘အသု အမုတြ ဥပပန္နော; အသု အမုတြ ဥပပန္နော’’’တိ? ‘‘ဘဂဝံမူလကာ နော, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘဂဝံနေတ္တိကာ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ သာဓု ဝတ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံယေဝ ပဋိဘာတု ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ’’တိ ။ ‘‘န ခော, အနုရုဒ္ဓါ, တထာဂတော ဇနကုဟနတ္ထံ န ဇ

နလပနတ္ထံ န လာဘသက္ကာရသိလောကာနိသံသတ္ထံ န ‘ကူတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ သာဝကေ အဗ္ဘုတီတေ ကာလင္
ကတေ ဥပပတ္တီသု ဗျာကရောတိ – ‘အသု အမုတ္ထ ဥပပန္နော, အသု အမုတ္ထ ဥပပန္နော’တိ။ သန္တိ စ ခေါ, အနုရုဒ္ဓ
ဓာ, ကုလပုတ္တာ သဒ္ဓါ ဥဠာရဝေဒါ ဥဠာရပါမောဇ္ဇာ။ တေ တံ သုတွာ တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရန္တိ။ တေသံ
တံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ”။

၁၆၉. “ဣဓာနုရုဒ္ဓါ, ဘိက္ခု သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော [ကာလကတော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]; သော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – အညာယ သဏ္ဌဟိ’တိ။ သော ခေါ ပနဿ အာယသ္မာ သာမံ ဒိဋ္ဌော ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတော ဝါ – ‘ဧဝံသီလော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံပညော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဝိဟာရီ သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဝိမုတ္တော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သော တဿ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တော တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓါ, ဘိက္ခုနော ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

“ဣဓာနုရုဒ္ဓါ , ဘိက္ခု သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော; သော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ’တိ။ သော ခေါ ပနဿ အာယသ္မာ သာမံ ဒိဋ္ဌော ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတော ဝါ – ‘ဧဝံသီလော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မော။ပေ.။ ဧဝံပညော။ ဧဝံဝိဟာရီ။ ဧဝံဝိမုတ္တော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သော တဿ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တော တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓါ, ဘိက္ခုနော ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

“ဣဓာနုရုဒ္ဓါ, ဘိက္ခု သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော; သော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ရာဂဒေါသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒါဂါမီ သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီ’တိ။ သော ခေါ ပနဿ အာယသ္မာ သာမံ ဒိဋ္ဌော ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတော ဝါ – ‘ဧဝံသီလော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မော။ပေ.။ ဧဝံပညော။ ဧဝံဝိဟာရီ။ ဧဝံဝိမုတ္တော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သော တဿ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တော တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓါ, ဘိက္ခုနော ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

“ဣဓာနုရုဒ္ဓါ, ဘိက္ခု သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော; သော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော’တိ။ သော ခေါ ပနဿ အာယသ္မာ သာမံ ဒိဋ္ဌော ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတော ဝါ – ‘ဧဝံသီလော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မော။ပေ.။ ဧဝံပညော။ ဧဝံဝိဟာရီ။ ဧဝံဝိမုတ္တော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သော တဿ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တော တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓါ, ဘိက္ခုနော ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

၁၇၀. “ဣဓာနုရုဒ္ဓါ, ဘိက္ခုနီ သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမာ ဘိက္ခုနီ ကာလင်္ကတာ; သာ ဘဂဝတာ ဗျာကတာ – အညာယ သဏ္ဌဟီ’တိ။ သာ ခေါ ပနဿာ ဘဂိနီ သာမံ ဒိဋ္ဌာ ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတာ ဝါ – ‘ဧဝံသီလာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ , ဧဝံပညာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဝိဟာရိနီ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဝိမုတ္တာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သာ တဿာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တီ တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓါ, ဘိက္ခုနိယာ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

“ဣဓာနုရုဒ္ဓါ , ဘိက္ခုနီ သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမာ ဘိက္ခုနီ ကာလင်္ကတာ; သာ ဘဂဝတာ ဗျာကတာ – ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကာ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိနီ အနာဝတ္တိဓမ္မာ တသ္မာ လောကာ’တိ။ သာ ခေါ ပနဿာ ဘဂိနီ သာမံ ဒိဋ္ဌာ ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတာ ဝါ – ‘ဧဝံသီလာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မာ။ပေ.။ ဧဝံပညာ။ ဧဝံဝိဟာရိနီ။ ဧဝံဝိမုတ္တာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သာ တဿာ သဒ္ဓဉ္စ သီ

လဥ္စ သုတဥ္စ စာဂဥ္စ ပညဥ္စ အနုဿရန္တိ တဒတ္တာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဝေမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓာ, ဘိက္ခုနိယာ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

‘‘ဣဓာနုရုဒ္ဓာ, ဘိက္ခုနီ သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမာ ဘိက္ခုနီ ကာလင်္ကတာ; သာ ဘဂဝတာ ဗျာကတာ – တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒါဂါမိနီ သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီ’တိ။ သာ ခေါ ပနဿာ ဘဂိနီ သာမံ ဒိဋ္ဌာ ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတာ ဝါ – ‘ဧဝံသီလာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မာ။ပေ.။ ဧဝံပညာ။ ဧဝံဝိဟာရိနီ။ ဧဝံဝိမုတ္တာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သာ တဿာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တီ တဒတ္တာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဝေမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓာ, ဘိက္ခုနိယာ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

‘‘ဣဓာနုရုဒ္ဓာ, ဘိက္ခုနီ သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမာ ဘိက္ခုနီ ကာလင်္ကတာ; သာ ဘဂဝတာ ဗျာကတာ – တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နာ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’တိ ။ သာ ခေါ ပနဿာ ဘဂိနီ သာမံ ဒိဋ္ဌာ ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတာ ဝါ – ‘ဧဝံသီလာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မာ။ ဧဝံပညာ။ ဧဝံဝိဟာရိနီ။ ဧဝံဝိမုတ္တာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သာ တဿာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တီ တဒတ္တာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဝေမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓာ, ဘိက္ခုနိယာ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

၁၇၁. ‘‘ဣဓာနုရုဒ္ဓာ, ဥပါသကော သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမော ဥပါသကော ကာလင်္ကတော; သော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ’တိ။ သော ခေါ ပနဿ အာယသ္မာ သာမံ ဒိဋ္ဌော ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတော ဝါ – ‘ဧဝံသီလော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံပညော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဝိဟာရီ သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဝိမုတ္တော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သော တဿ သဒ္ဓဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တော တဒတ္တာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဝေမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓာ, ဥပါသကဿ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

‘‘ဣဓာနုရုဒ္ဓာ, ဥပါသကော သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမော ဥပါသကော ကာလင်္ကတော; သော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒါဂါမီ သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီ’တိ။ သော ခေါ ပနဿ အာယသ္မာ သာမံ ဒိဋ္ဌော ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတော ဝါ – ‘ဧဝံသီလော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မော။ ဧဝံပညော။ ဧဝံဝိဟာရီ။ ဧဝံဝိမုတ္တော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သော တဿ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တော တဒတ္တာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဝေမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓာ, ဥပါသကဿ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

‘‘ဣဓာနုရုဒ္ဓာ, ဥပါသကော သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမော ဥပါသကော ကာလင်္ကတော; သော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော’တိ။ သော ခေါ ပနဿ အာယသ္မာ သာမံ ဒိဋ္ဌော ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတော ဝါ – ‘ဧဝံသီလော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မော။ပေ.။ ဧဝံပညော။ ဧဝံဝိဟာရီ။ ဧဝံဝိမုတ္တော သော အာယသ္မာ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သော တဿ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တော တဒတ္တာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဝေမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓာ ဥပါသကဿ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

၁၇၂. ‘‘ဣဓာနုရုဒ္ဓာ , ဥပါသိကာ သုဏာတိ – ‘ဣတ္ထန္နာမာ ဥပါသိကာ ကာလင်္ကတာ; သာ ဘဂဝတာ ဗျာကတာ – ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကာ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိနီ အနာဝတ္တိဓမ္မာ တသ္မာ လောကာ’တိ။ သာ ခေါ ပနဿာ ဘဂိနီ သာမံ ဒိဋ္ဌာ ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတာ ဝါ – ‘ဧဝံသီလာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မာ။ ဧဝံပညာ။ ဧဝံဝိဟာရိနီ။ ဧဝံဝိမုတ္တာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သာ တဿာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တီ တဒတ္တာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဝေမ္ပိ ခေါ, အနုရုဒ္ဓာ, ဥပါသိကာယ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

“ကတမာနုရုဒ္ဓ, ဥပဟာသိကာ သုဏာတိ – ‘ကတ္ထန္နာမာ ဥပဟာသိကာ ကာလင်္ကတာ; သာ ဘဂဝတာ ဗျာကတာ – တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒာဂါမိနီ သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီ’တိ။ သာ ခော ပနဿာ ဘဂိနီ သာမံ ဒိဋ္ဌာ ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတာ ဝါ – ‘ဧဝံသီလာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မာ။ ဧဝံပညာ။ ဧဝံဝိဟာရိနီ။ ဧဝံဝိမုတ္တာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သာ တဿာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တီ တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အနုရုဒ္ဓာ, ဥပဟာသိကာယ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

“ကတမာနုရုဒ္ဓ, ဥပဟာသိကာ သုဏာတိ – ‘ကတ္ထန္နာမာ ဥပဟာသိကာ ကာလင်္ကတာ; သာ ဘဂဝတာ ဗျာကတာ – တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နာ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယဏာ’တိ။ သာ ခော ပနဿာ ဘဂိနီ သာမံ ဒိဋ္ဌာ ဝါ ဟောတိ အနုဿဝဿုတာ ဝါ – ‘ဧဝံသီလာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဓမ္မာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံပညာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဝိဟာရိနီ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပိ, ဧဝံဝိမုတ္တာ သာ ဘဂိနီ အဟောသိ ဣတိပီ’တိ။ သာ တဿာ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ သုတဉ္စ စာဂဉ္စ ပညဉ္စ အနုဿရန္တီ တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ ခော, အနုရုဒ္ဓာ, ဥပဟာသိကာယ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတိ။

“ဣတိ ခော, အနုရုဒ္ဓာ, တထာဂတော န ဇနကုဟနတ္ထံ န ဇနလပနတ္ထံ န လာဘသက္ကာရသိလောကာနိသံသတ္ထံ န ‘ဣတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ သာဝကေ အဗ္ဗတီတေ ကာလင်္ကတေ ဥပပတ္တီသု ဗျာကရောတိ – ‘အသု အမုတြ ဥပပန္နော, အသု အမုတြ ဥပပန္နော’တိ။ သန္တိ စ ခော, အနုရုဒ္ဓာ, ကုလပုတ္တာ သဒ္ဓာ ဥဠာရဝေဒါ ဥဠာရပါမောဇ္ဇာ။ တေ တံ သုတွာ တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပသံဟရန္တိ။ တေသံ တံ, အနုရုဒ္ဓာ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

နဠကပါနသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. ဂောလိယာနိသုတ္တံ

၁၇၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဂောလိယာနိ [ဂုလိဿာနိ (သီ. ပီ.), ဂောလိဿာနိ (သျာ. ကံ.)] နာမ ဘိက္ခု အာရညိကော [အာရညကော (သဗ္ဗတ္ထ)] ပဒသမာစာရော [ပဒရသမာစာရော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သင်္ဃမဇ္ဈေ ဩသဋော ဟောတိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ တတြ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဂောလိယာနိံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ –

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန သဗြဟ္မစာရီသု သဂါရဝေန ဘဝိတဗ္ဗံ သပ္ပတိဿေန။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု သင်္ဃဂတော သင်္ဃေ ဝိဟရန္တော သဗြဟ္မစာရီသု အဂါရဝေါ ဟောတိ အပ္ပတိဿော, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန, ယော အယမာယသ္မာ သဗြဟ္မစာရီသု အဂါရဝေါ ဟောတိ အပ္ပတိဿော’တိ – တဿ [အပ္ပတိဿောတိဿ (သီ. ပီ.)] ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန သဗြဟ္မစာရီသု သဂါရဝေန ဘဝိတဗ္ဗံ သပ္ပတိဿေန။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန အာသနကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗံ – ‘ဣတိ ထေရေ စ ဘိက္ခူ နာနုပခဇ္ဇ နိသီဒိဿာမိ နဝေ စ ဘိက္ခူ န အာသနေန ပဋိဗာဟိဿာမီ’တိ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု သင်္ဃဂတော သင်္ဃေ ဝိဟရန္တော န အာသနကုသလော ဟောတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန, ယော အယမာယသ္မာ အာသနကုသလော န ဟောတီ’တိ [ယော အယမာယသ္မာ အာဘိသမာစာရိကမ္ပိ ဓမ္မံ န ဇာနာတီတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန အာသနကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန အာဘိသမာစာရိကောပိ ဓမ္မော ဇာနိတဗ္ဗော။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု သင်္ဃဂတော သင်္ဃေ ဝိဟရန္တော အာဘိသမာစာရိကမ္ပိ ဓမ္မံ န ဇာနာတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ အာဘိသမာစာရိကမ္ပိ ဓမ္မံ န ဇာနာတီ’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန အာဘိသမာစာရိကောပိ ဓမ္မော ဇာနိတဗ္ဗော [အယံ အာဘိသမာစာရိကတတိယတရော သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပောတ္ထကေသု န ဒိဿတိ]။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန နာတိကာလေန ကမော ပဝိသိတဗ္ဗော နာတိဒိတ [န ဒိတ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ပဋိက္ကမိတဗ္ဗံ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု သင်္ဃဂတော သင်္ဃေ ဝိဟရန္တော အတိကာလေန ကမံ ပဝိသတိ အတိဒိတ ပဋိက္ကမတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ အတိကာလေန ကမံ ပဝိသတိ အတိဒိတ ပဋိက္ကမတီ’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန နာတိကာလေန ကမော ပဝိသိတဗ္ဗော, နာတိဒိတ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန န ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ကုလေသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု သင်္ဃဂတော သင်္ဃေ ဝိဟရန္တော ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ကုလေသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘အယံ နူနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဝိကာလစရိယာ ဗဟုလီကတာ, တမေနံ သင်္ဃဂတမ္ပိ သမုဒာစရတီ’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန န ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ကုလေသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန အနုဒ္ဓတေန ဘဝိတဗ္ဗံ အစပလေန။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု သင်္ဃဂတော သင်္ဃေ ဝိဟရန္တော ဥဒ္ဓတော ဟောတိ စပလော, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ဣဒံ နူနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဥဒ္ဓစ္စံ စာပလ္လံ ဗဟုလီကတံ, တမေနံ သင်္ဃဂတမ္ပိ သမုဒာစရတီ’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန အနုဒ္ဓတေန ဘဝိတဗ္ဗံ အစပလေန။

“အာရညိကေနာဝုသော , ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန အမုခရေန ဘဝိတဗ္ဗံ အဝိကိဏ္ဏဝါစေန။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု သင်္ဃဂတော သင်္ဃေ ဝိဟရန္တော မုခရော ဟောတိ ဝိကိဏ္ဏဝါစော, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ မုခရော ဝိကိဏ္ဏဝါစော’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန အမုခရေန ဘဝိတဗ္ဗံ အဝိကိဏ္ဏဝါစေန။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန သုဝစေန [သုဗ္ဗစေန (သီ. က.)] ဘဝိတဗ္ဗံ ကလျာဏမိတ္တေန။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု သင်္ဃဂတော သင်္ဃေ ဝိဟရန္တော ဒုဗ္ဗစော ဟောတိ ပာပမိတ္တော, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ ဒုဗ္ဗစော ပာပမိတ္တော’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃဂတေန သင်္ဃေ ဝိဟရန္တေန သုဝစေန ဘဝိတဗ္ဗံ ကလျာဏမိတ္တေန။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရော’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ ဘောဇနေ မတ္တညုနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘောဇနေ အမတ္တညူ ဟောတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ ဘောဇနေ အမတ္တညူ’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ ဘောဇနေ မတ္တညုနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု ဇာဂရိယံ အနနုယုတ္တော ဟောတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ ဇာဂရိယံ အနနုယုတ္တော’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော , ဘိက္ခုနာ အာရဒ္ဓဝီရိယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု ကုသီတော ဟောတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ ကုသီတော’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ အာရဒ္ဓဝီရိယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ ဥပဋ္ဌိတဿတိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု မုဋ္ဌဿတိ ဟောတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ မုဋ္ဌဿတီ’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ ဥပဋ္ဌိတဿတိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သမာဟိတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု အသမာဟိတော ဟောတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ အသမာဟိတော’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ သမာဟိတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ ပညဝတာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု ဒုပ္ပညော ဟောတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော ။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ ဒုပ္ပညော’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ ပညဝတာ ဘဝိတဗ္ဗံ။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ယောဂေါ ကရဏီယော။ သန္တာဝုသော, အာရညိကံ ဘိက္ခုံ အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ပဉှံ ပုစ္ဆိတာရော။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ပဉှံ ပုဋ္ဌော န သမ္ပာယတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ပဉှံ ပုဋ္ဌော န သမ္ပာယတီ’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ယောဂေါ ကရဏီယော။

“အာရညိကေနာဝုသော , ဘိက္ခုနာ ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တတ္ထ ယောဂေါ ကရဏီယော။ သန္တာဝုသော, အာရညိကံ ဘိက္ခုံ ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တတ္ထ ပဉှံ ပုစ္ဆိတာရော။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တတ္ထ ပဉှံ ပုဋ္ဌော န သမ္ပာယတိ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ‘ကိံ ပနိမဿာယသ္မတော အာရညိကဿ ဧကဿာရညေ သေရိဝိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တတ္ထ ပဉှံ ပုဋ္ဌော န သမ္ပာယတီ’တိ – တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တတ္ထ ယောဂေါ ကရဏီယော။

“အာရညိကေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မေ ယောဂေါ ကရဏီယော။ သန္တာဝုသော, အာရညိကံ ဘိက္ခုံ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မေ ပဉှံ ပုစ္ဆိတာရော။ သစေ, အာဝုသော, အာရညိကော ဘိက္ခု ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မေ ပဉှံ ပု

ဌာေ န သမ္ပာယတိ, တသ္မာ ဘ၀န္တံ ၀တ္တာေရာ။ ‘ကိံ ပနိမသ္သာယသ္မတော အာရညိကသ္သ ကေသ္သာရညေ သေ ရိ၀ိဟာရေန ယော အယမာယသ္မာ ယသ္သတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော တမတ္ထံ န ဇာနာတီ’တိ – တသ္မာ ဘ၀န္တံ ၀တ္တာ ရော။ တသ္မာ အာရညိကေန ဘိက္ခုနာ ဥတ္တရိ မနုသ္သဓမ္မေ ယောဂေ ကရဏီယော”တိ။

ဧ၀ံ ၀ုတ္တေ, အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော [မဟာမောဂ္ဂလာနော (က.)] အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒ ဝေါစ – “အာရညိကေနေ၀ နု ခေါ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣမေ ဓမ္မာ သမာဒာယ ၀တ္တိတဗ္ဗာ ဥဒာဟု ကာမ န္တ၀ိဟာရိနာပီ”တိ ? “အာရညိကေနာပိ ခေါ, အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန, ဘိက္ခုနာ ဣမေ ဓမ္မာ သမာဒာယ ၀တ္တိတဗ္ ဗာ ပဂေ၀ ကာမန္တ၀ိဟာရိနာ”တိ။

ကေလိယာနိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ န၀မံ။

၁၀. ကီဋာဂိရိသုတ္တံ

၁၇၄. ဧ၀ံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကာသီသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ တတြ ခေါ ဘဂ ဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အဟံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အညတြေ၀ ရတ္တိဘောဇနာ [ရတ္တိဘောဇနံ (က.)] ဘုဉ္ဇာမိ။ အ ညတြ ခေါ ပနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇမာနော အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနာမိ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသုဝိဟာရဉ္စ။ ဧထ, တုမှေပိ, ဘိက္ခဝေ, အညတြေ၀ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇထ။ အညတြ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, တုမှေပိ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇမာနာ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနိဿထ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသုဝိဟာရဉ္စာ”တိ။ “ဧ၀ံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ကာ သီသု အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ကီဋာဂိရိ နာမ ကာသီနံ နိဂမော တဒ၀သရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ကီဋာဂိရိသ္မိံ ၀ိ ဟရတိ ကာသီနံ နိဂမေ။

၁၇၅. တေန ခေါ ပန သမယေန အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ နာမ ဘိက္ခူ ကီဋာဂိရိသ္မိံ အာဝါသိကာ ဟောန္တိ။ အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေ ဘိ က္ခူ ဧတဒဝေါစုံ – “ဘဂဝါ ခေါ, အာဝုသော, အညတြေ၀ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇတိ ဘိက္ခုသင်္ဃော စ။ အညတြ ခေါ ပနာဝုသော, ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇမာနာ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနန္တိ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသု ၀ိဟာရဉ္စ။ ဧထ, တုမှေပိ, အာဝုသော, အညတြေ၀ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇထ။ အညတြ ခေါ ပနာဝုသော, တုမှေပိ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇမာနာ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနိဿထ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသု၀ိဟာရဉ္ စာ”တိ ။ ဧ၀ံ ဝုတ္တေ, အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ဘိက္ခူ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစုံ – “မယံ ခေါ, အာဝုသော, သာယဉ္စေ၀ ဘု ဉ္ဇာမ ပါတော စ ဒိဝါ စ ၀ိကာလေ။ တေ မယံ သာယဉ္စေ၀ ဘုဉ္ဇမာနာ ပါတော စ ဒိဝါ စ ၀ိကာလေ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ ဇာနာမ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသု၀ိဟာရဉ္စ။ တေ မယံ ကိံ သန္ဒိဋ္ဌိကံ ဟိတွာ ကာလိကံ အနုဓာ၀ိ ဿာမ? သာယဉ္စေ၀ မယံ ဘုဉ္ဇိဿာမ ပါတော စ ဒိဝါ စ ၀ိကာလေ”တိ။

ယတော ခေါ တေ ဘိက္ခူ နာသက္ခိံသု အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေ ဘိက္ခူ သညာပေတုံ, အထ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင် ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “ဣဓ မယံ, ဘန္တေ, ယေန အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိမှ; ဥပသင်္ကမိတွာ အဿ ဇိပုနဗ္ဗသုကေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစုမှ – ‘ဘဂဝါ ခေါ, အာဝုသော, အညတြေ၀ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇတိ ဘိက္ခုသင် ဃော စ; အညတြ ခေါ ပနာဝုသော, ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇမာနာ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနန္တိ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လ ဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသု၀ိဟာရဉ္စ။ ဧထ, တုမှေပိ, အာဝုသော , အညတြေ၀ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇထ။ အညတြ ခေါ ပနာဝုသော, တုမှေပိ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇမာနာ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနိဿထ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသု၀ိဟာရဉ္စာ’တိ။ ဧ၀ံ ဝုတ္တေ, ဘန္တေ, အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ဘိက္ခူ အမှေ ဧတဒဝေါစုံ – ‘မယံ ခေါ, အာဝုသော, သာယဉ္စေ၀ ဘုဉ္ဇာမ ပါတော စ ဒိဝါ စ ၀ိကာလေ။ တေ မယံ သာယဉ္စေ၀ ဘုဉ္ဇမာနာ ပါတော စ ဒိဝါ စ ၀ိကာလေ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနာမ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသု၀ိဟာရဉ္စ။ တေ မယံ ကိံ သန္ဒိ ဋ္ဌိကံ ဟိတွာ ကာလိကံ အနုဓာ၀ိဿာမ? သာယဉ္စေ၀ မယံ ဘုဉ္ဇိဿာမ ပါတော စ ဒိဝါ စ ၀ိကာလေ’တိ။ ယတော

ခော မယံ, ဘန္တေ, နာသက္ခိမှာ အဿဒ္ဓိပုန္နဗ္ဗသုကေ ဘိက္ခူ သညာပေတုံ, အထ မယံ တေမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေမာ’’တိ။

၁၇၆. အထ ခော ဘဂဝါ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – ‘‘ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, မမ ဝစနေန အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေ ဘိက္ခူ အာမန္တေဟိ – ‘သတ္ထာ အာယသ္မန္တေ အာမန္တေတီ’’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခော သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေန အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သတ္ထာ အာယသ္မန္တေ အာမန္တေတီ’’တိ။ ‘‘ဧဝမာဝုသော’’တိ ခော အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ဘိက္ခူ တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခော အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေ ဘိက္ခူ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သစ္စံ ကိရ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ တုမှေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစုံ – ‘ဘဂဝါ ခော, အာဝုသော, အညတြေဝ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇတိ ဘိက္ခုသင်္ဃော စ။ အညတြ ခော ပနာဝုသော, ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇမာနာ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနန္တိ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသုဝိဟာရဉ္စ။ ဧထ, တုမှေပိ, အာဝုသော, အညတြေဝ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇထ။ အညတြ ခော ပနာဝုသော, တုမှေပိ ရတ္တိဘောဇနာ ဘုဉ္ဇမာနာ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနိဿထ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသုဝိဟာရဉ္စာ’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ကိရ [ကိံ နု (က.)], ဘိက္ခဝေ, တုမှေ တေ ဘိက္ခူ ဧဝံ အဝစုတ္ထ – ‘မယံ ခော ပနာဝုသော, သာယဉ္စေဝ ဘုဉ္ဇာမ ပါတော စ ဒိဝါ စ ဝိကာလေ။ တေ မယံ သာယဉ္စေဝ ဘုဉ္ဇမာနာ ပါတော စ ဒိဝါ စ ဝိကာလေ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနာမ အပ္ပာတင်္ကတဉ္စ လဟုဋ္ဌာနဉ္စ ဗလဉ္စ ဖာသုဝိဟာရဉ္စ။ တေ မယံ ကိံ သန္ဒိဋ္ဌိကံ ဟိတွာ ကာလိကံ အနုဓာဝိဿာမ? သာယဉ္စေဝ မယံ ဘုဉ္ဇိဿာမ ပါတော စ ဒိဝါ စ ဝိကာလေ’’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။

၁၇၇. ‘‘ကိံ နု မေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာထ ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘နနု မေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာထ ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဣဓ ပနေကစ္စဿ ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ , ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဣဓ ပနေကစ္စဿ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဣဓ ပနေကစ္စဿ ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။

၁၇၈. ‘‘သာဓု, ဘိက္ခဝေ! မယာ စေတံ, ဘိက္ခဝေ, အညာတံ အဘဝိဿ အဒိဋ္ဌံ အဝိဒိတံ အသစ္ဆိကတံ အဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, ဧဝါဟံ အဇာနန္တော ‘ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ပဇဟထာ’တိ ဝဒေယျံ; အပိ နု မေ ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, ပတိရူပံ အဘဝိဿာ’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယသ္မာ စ ခော ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဉာတံ ဒိဋ္ဌံ ဝိဒိတံ သစ္ဆိကတံ ဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, တသ္မာဟံ ‘ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ပဇဟထာ’တိ ဝဒါမိ။ မယာ စေတံ, ဘိက္ခဝေ, အညာတံ အဘဝိဿ အဒိဋ္ဌံ အဝိဒိတံ အသစ္ဆိကတံ အဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, ဧဝါဟံ အဇာနန္တော ‘ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ’တိ ဝဒေယျံ; အပိ နု မေ ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, ပတိရူပံ အဘဝိဿာ’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယသ္မာ စ ခော ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဉာတံ ဒိဋ္ဌံ ဝိဒိတံ သစ္ဆိကတံ ဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, တသ္မာဟံ ‘ဧဝရူပံ သုခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ’တိ ဝဒါမိ။

၁၇၉. ‘‘မယာ စေတံ, ဘိက္ခဝေ, အညာတံ အဘဝိဿ အဒိဋ္ဌံ အဝိဒိတံ အသစ္ဆိကတံ အဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, ဧ

တဟံ အဇ္ဈတ္တံ ‘ဝေရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ပဇဟထာ’တိ ဝဒေယျံ; အပိ နု မေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပတိရူပံ အဘဝိဿာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ယသ္မာ စ ခေါ တေ, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဉာတံ ဒိဋ္ဌံ ဝိဒိတံ သစ္ဆိကတံ ဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, တသ္မာဟံ ‘ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ။ မယာ စေတံ, ဘိက္ခဝေ, အညာတံ အဘဝိဿ အဒိဋ္ဌံ အဝိဒိတံ အသစ္ဆိကတံ အဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, တေဟံ အဇ္ဈတ္တံ ‘ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ’တိ ဝဒေယျံ; အပိ နု မေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပတိရူပံ အဘဝိဿာ”တိ ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ယသ္မာ စ ခေါ တေ, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဉာတံ ဒိဋ္ဌံ ဝိဒိတံ သစ္ဆိကတံ ဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, တသ္မာဟံ ‘ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ’တိ ဝဒာမိ။

၁၈၀. “မယာ စေတံ, ဘိက္ခဝေ, အညာတံ အဘဝိဿ အဒိဋ္ဌံ အဝိဒိတံ အသစ္ဆိကတံ အဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, တေဟံ အဇ္ဈတ္တံ ‘ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ပဇဟထာ’တိ ဝဒေယျံ; အပိ နု မေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပတိရူပံ အဘဝိဿာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ယသ္မာ စ ခေါ တေ, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဉာတံ ဒိဋ္ဌံ ဝိဒိတံ သစ္ဆိကတံ ဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, တသ္မာဟံ ‘ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ပဇဟထာ’တိ ဝဒာမိ”။ မယာ စေတံ, ဘိက္ခဝေ, အညာတံ အဘဝိဿ အဒိဋ္ဌံ အဝိဒိတံ အသစ္ဆိကတံ အဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, တေဟံ အဇ္ဈတ္တံ ‘ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ’တိ ဝဒေယျံ; အပိ နု မေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ပတိရူပံ အဘဝိဿာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ယသ္မာ စ ခေါ တေ, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဉာတံ ဒိဋ္ဌံ ဝိဒိတံ သစ္ဆိကတံ ဖဿိတံ ပညာယ – ‘ဣဓေကစ္စဿ ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, တသ္မာဟံ ‘ဧဝရူပံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ’တိ ဝဒာမိ။

၁၈၁. “နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗေသံယေဝ ဘိက္ခူနံ ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒာမိ; န ပနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗေသံယေဝ ဘိက္ခူနံ ‘န အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒာမိ။ ယေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ ဝုသိတဝန္တော ကတကရဏီယာ ဩဟိတဘာရာ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနာ သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာ, တထာရူပါနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ‘န အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ကတံ တေသံ အပ္ပမာဒေန။ အဘဗ္ဗာ တေ ပမဇ္ဇိတုံ။ ယေ စ ခေါ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ သေက္ခာ အပ္ပတ္တမာနသာ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္ထယမာနာ ဝိဟရန္တိ, တထာရူပါနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အပ္ပေဝ နာမိမေ အာယသ္မန္တော အနုလောမိကာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝမာနာ ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနာ ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနာ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျုန္တိ! ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေသံ ဘိက္ခူနံ အပ္ပမာဒဖလံ သမ္ပဿမာနော ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။

၁၈၂. “သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ သတ္တ? ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော, ပညာဝိမုတ္တော, ကာယသက္ခိ, ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော, သဒ္ဓါဝိမုတ္တော, ဓမ္မာနုသာရီ, သဒ္ဓါနုသာရီ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ ကာယေန ဖုသိတွာ [ဖဿိတွာ (သီ. ပီ.)] ဝိဟရတိ ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဣမဿ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘န အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ကတံ တဿ အပ္ပမာဒေန။ အဘဗ္ဗော သော ပမဇ္ဇိတုံ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ပညာဝိမုတ္တော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ န ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသ္ဝာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ပညာဝိမုတ္တော။ ဣမဿပိ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘န အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ကတံ တဿ အပ္ပမာဒေန။ အဘဗ္ဗော သော ပမဇ္ဇိတုံ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ကာယသက္ခိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသ္ဝာ ဧကစ္စေ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ကာယသက္ခိ။ ဣမဿ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အပ္ပေဝ နာမ အယမာယသ္မာ အနုလောမိကာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝမာနော ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနော ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာတိ! ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမဿ ဘိက္ခုနော အပ္ပမာဒဖလံ သမ္ပဿမာနော ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ န ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသ္ဝာ ဧကစ္စေ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ, တထာဂတပ္ပဝေဒိတာ စဿ ဓမ္မာ ပညာယ ဝေါဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ ဝေါစရိတာ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော။ ဣမဿပိ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အပ္ပေဝ နာမ အယမာယသ္မာ အနုလောမိကာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝမာနော ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနော ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာတိ! ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမဿ ဘိက္ခုနော အပ္ပမာဒဖလံ သမ္ပဿမာနော ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓါဝိမုတ္တော။ ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ န ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသ္ဝာ ဧကစ္စေ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ, တထာဂတေ စဿ သဒ္ဓါ နိဝိဋ္ဌာ ဟောတိ မူလဇာတာ ပတိဋ္ဌိတာ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓါဝိမုတ္တော။ ဣမဿပိ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အပ္ပေဝ နာမ အယမာယသ္မာ အနုလောမိကာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝမာနော ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနော ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာတိ! ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမဿ ဘိက္ခုနော အပ္ပမာဒဖလံ သမ္ပဿမာနော ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဓမ္မာနုသာရီ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ န ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသ္ဝာ ဧကစ္စေ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ [ဒိသ္ဝာ အာသဝါ အပရိက္ခီဏာ (သီ. ပီ.)] ဟောန္တိ, တထာဂတပ္ပဝေဒိတာ စဿ ဓမ္မာ ပညာယ မတ္တသော နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ, အပိ စဿ ဣမေ ဓမ္မာ ဟောန္တိ, သေယျထိဒံ – သဒ္ဓိန္ဒြိယံ, ဝီရိယိန္ဒြိယံ, သတိန္ဒြိယံ, သမာဓိန္ဒြိယံ, ပညိန္ဒြိယံ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဓမ္မာနုသာရီ။ ဣမဿပိ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အပ္ပေဝ နာမ အယမာယသ္မာ အနုလောမိကာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝမာနော ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနော ဣန္ဒြိယာနိ သမန္နာနယမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာတိ ! ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမဿ ဘိက္ခုနော အပ္ပမာဒဖလံ သမ္ပဿမာနော ‘အပ္ပမာဒေန ကရဏီယ’န္တိ ဝဒါမိ။

“කතමො ච, භික්ඛවෙ, පුග්ගලො සද්ධානුසාරී? ඉධ, භික්ඛවෙ, එකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සන්තා විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ න කායෙන ඵුසිත්වා විහරති, පඤ්ඤාය චස්ස දිස්වා එකච්චෙ ආසවා පරික්ඛීණා [දිස්වා ආසවා අපරික්ඛීණා (සී. පී.)] හොන්ති, තථාගතෙ චස්ස සද්ධාමත්තං හොති පෙමමත්තං, අපි චස්ස ඉමෙ ධම්මා හොන්ති, සෙය්‍යථිදං – සද්ධින්ද්‍රියං, වීරියින්ද්‍රියං, සතින්ද්‍රියං, සමාධින්ද්‍රියං, පඤ්ඤින්ද්‍රියං. අයං වුච්චති, භික්ඛවෙ, පුග්ගලො සද්ධානුසාරී. ඉමස්සපි ඛො අහං, භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ‘අප්පමාදෙන කරණීය’න්ති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු? අප්පෙව නාම අයමායස්මා අනුලොමිකානි සෙනාසනානි පටිසෙවමානො කල්‍යාණමිත්තෙ භජමානො ඉන්ද්‍රියානි සමන්නානයමානො – යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං – බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති! ඉමං ඛො අහං, භික්ඛවෙ, ඉමස්ස භික්ඛුනො අප්පමාදඵලං සම්පස්සමානො ‘අප්පමාදෙන කරණීය’න්ති වදාමි.

182. “නාහං, භික්ඛවෙ, ආදිකෙනෙව අඤ්ඤාරාධනං වදාමි; අපි ච, භික්ඛවෙ, අනුපුබ්බසික්ඛා අනුපුබ්බකිරියා අනුපුබ්බපටිපදා අඤ්ඤාරාධනා හොති. කථඤ්ච, භික්ඛවෙ, අනුපුබ්බසික්ඛා අනුපුබ්බකිරියා අනුපුබ්බපටිපදා අඤ්ඤාරාධනා හොති? ඉධ, භික්ඛවෙ, සද්ධාජාතො උපසඞ්කමති, උපසඞ්කමන්තො පයිරුපාසති, පයිරුපාසන්තො සොතං ඔදහති, ඔහිතසොතො ධම්මං සුණාති, සුත්වා ධම්මං ධාරෙති, ධාතානං [ධතානං (ක.)] ධම්මානං අත්ථං උපපරික්ඛති, අත්ථං උපපරික්ඛතො ධම්මා නිජ්ඣානං ඛමන්ති, ධම්මනිජ්ඣානක්ඛන්තියා සති ඡන්දො ජායති, ඡන්දජාතො උස්සහති, උස්සාහෙත්වා තුලෙති, තුලයිත්වා පදහති, පහිතත්තො සමානො කායෙන චෙව පරමසච්චං සච්ඡිකරොති, පඤ්ඤාය ච නං අතිවිජ්ඣ පස්සති. සාපි නාම, භික්ඛවෙ, සද්ධා නාහොසි; තම්පි නාම, භික්ඛවෙ, උපසඞ්කමනං නාහොසි; සාපි නාම, භික්ඛවෙ, පයිරුපාසනා නාහොසි; තම්පි නාම, භික්ඛවෙ, සොතාවධානං නාහොසි ; තම්පි නාම, භික්ඛවෙ, ධම්මස්සවනං නාහොසි; සාපි නාම, භික්ඛවෙ, ධම්මධාරණා නාහොසි; සාපි නාම, භික්ඛවෙ, අත්ථූපපරික්ඛා නාහොසි; සාපි නාම, භික්ඛවෙ, ධම්මනිජ්ඣානක්ඛන්ති නාහොසි; සොපි නාම, භික්ඛවෙ, ඡන්දො නාහොසි; සොපි නාම, භික්ඛවෙ, උස්සාහො නාහොසි; සාපි නාම, භික්ඛවෙ, තුලනා නාහොසි; තම්පි නාම, භික්ඛවෙ, පධානං නාහොසි. විප්පටිපන්නාත්ථ, භික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපන්නාත්ථ, භික්ඛවෙ. කීව දූරෙවිමෙ, භික්ඛවෙ, මොඝපුරිසා අපක්කන්තා ඉමම්හා ධම්මවිනයා.

183. “අත්ථි , භික්ඛවෙ, චතුප්පදං වෙය්‍යාකරණං යස්සුද්දිට්ඨස්ස විඤ්ඤූ පුරිසො නචිරස්සෙව පඤ්ඤායත්ථං ආජානෙය්‍ය. උද්දිසිස්සාමි වො [උද්දිට්ඨස්සාපි (ක.)] , භික්ඛවෙ, ආජානිස්සථ මෙ ත”න්ති? “කෙ ච මයං, භන්තෙ, කෙ ච ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති? යොපි සො, භික්ඛවෙ, සත්ථා ආමිසගරු ආමිසදායාදො ආමිසෙහි සංසට්ඨො විහරති තස්ස හයං එවරූපී පණොපණවියා න උපෙති – ‘එවඤ්ච නො අස්ස අථ නං කරෙය්‍යාම, න ච නො එවමස්ස න නං කරෙය්‍යාමා’ති, කිං පන, භික්ඛවෙ, යං තථාගතො සබ්බසො ආමිසෙහි විසංසට්ඨො විහරති. සද්ධස්ස, භික්ඛවෙ, සාවකස්ස සත්ථුසාසනෙ පරියොගාහිය [පරියොගාහය (සී. පී. ක.), පරියොගය්හ (ස්‍යා. කං.)] වත්තතො අයමනුධම්මො හොති – ‘සත්ථා භගවා, සාවකොහමස්මි; ජානාති භගවා, නාහං ජානාමී’ති. සද්ධස්ස, භික්ඛවෙ, සාවකස්ස සත්ථුසාසනෙ පරියොගාහිය වත්තතො රුළ්හනීයං [රුම්හනීයං (සී. පී.)] සත්ථුසාසනං හොති ඔජවන්තං. සද්ධස්ස, භික්ඛවෙ, සාවකස්ස සත්ථුසාසනෙ පරියොගාහිය වත්තතො අයමනුධම්මො හොති – ‘කාමං තචො ච න්හාරු ච අට්ඨි ච අවසිස්සතු, සරීරෙ උපසුස්සතු [උපසුස්සතු සරීරෙ (සී.), සරීරෙ අවසුස්සතු (ක.)] මංසලොහිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවීරියෙන පුරිසපරක්කමෙන පත්තබ්බං න තං අපාපුණිත්වා වීරියස්ස සණ්ඨානං [සන්ඨානං (සී. ස්‍යා. පී.)] භවිස්සතී’ති. සද්ධස්ස, භික්ඛවෙ, සාවකස්ස සත්ථුසාසනෙ පරියොගාහිය වත්තතො ද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඞ්ඛං – දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා”ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

කීටාගිරිසුත්තං නිට්ඨිතං දසමං.

ဘိက္ခုဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

ကုဋ္ဌရ-ရာဟုလ-သဿတလောကော၊ မာလုကျပုတ္တော စ ဘဒ္ဒာလိ-နာမော။
ခုဒ္ဒ-ဒိဇာထ-သဟမ္ပတိယာစံ၊ နာဋ္ဌက-ရညိကိဋ္ဌာဂိရိနာမော။

၃. ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ္ဂော

၁. တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ္တံ

၁၈၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂာရသာလာယံ။ တေန ခော ပန သမယေန ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဧကပုဏ္ဍရီကေ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမေ ပဋိဝသတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝေသာလိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ ခော ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “အတိပ္ပဂေါ ခော တာဝ ဝေသာလိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ; ယံနူနာဟံ ယေန ဧကပုဏ္ဍရီကော ပရိဗ္ဗာဇကာရာမော ယေန ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော တေနုပသင်္ကမေယျ”န္တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ယေန ဧကပုဏ္ဍရီကော ပရိဗ္ဗာဇကာရာမော ယေန ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဧတု ခော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ။ သွာဂတံ [သာဂတံ (သီ. ပီ.)], ဘန္တေ, ဘဂဝတော။ စိရဿံ ခော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမံ ပရိယာယမကာသိ ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ နိသီဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣဒမာသနံ ပညတ္တ”န္တိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ ဝစ္ဆဂေါတ္တောပိ ခော ပရိဗ္ဗာဇကော အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – ‘သမဏော ဂေါတမော သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ, အပရိသေ+သံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ, စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတ’န္တိ။ ယေ တေ, ဘန္တေ, ဧဝမာဟံသု – ‘သမဏော ဂေါတမော သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ, အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ, စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတ’န္တိ, ကစ္စိ တေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ဝုတ္တဝါဒိနော, န စ ဘဂဝန္တံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ, ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တိ, န စ ကောစိ သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတီ”တိ? “ယေ တေ, ဝစ္ဆ, ဧဝမာဟံသု – ‘သမဏော ဂေါတမော သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ, အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ, စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတ’န္တိ, န မေ တေ ဝုတ္တဝါဒိနော, အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ စ ပန မံ အသတာ အဘူတေနာ”တိ။

၁၈၆. “ကထံ ဗျာကရမာနာ ပန မယံ, ဘန္တေ, ဝုတ္တဝါဒိနော စေဝ ဘဂဝတော အဿာမ, န စ ဘဂဝန္တံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခေယျာမ, ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရေယျာမ, န စ ကောစိ သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆေယျာ”တိ?

““‘တေဝိဇ္ဇော သမဏော ဂေါတမော’တိ ခော, ဝစ္ဆ, ဗျာကရမာနော ဝုတ္တဝါဒီ စေဝ မေ အဿ, န စ မံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခေယျ, ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရေယျ, န စ ကောစိ သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆေယျ။ အဟဉှိ, ဝစ္ဆ, ယာဝဒေဝ အာကင်္ခာမိ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရာမိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရာမိ။ အဟဉှိ, ဝစ္ဆ, ယာဝဒေဝ အာကင်္ခာမိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿာမိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာမိ။ အဟဉှိ, ဝစ္ဆ, အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။

““‘တေဝိဇ္ဇော သမဏော ဂေါတမော’တိ ခော, ဝစ္ဆ, ဗျာကရမာနော ဝုတ္တဝါဒီ စေဝ မေ အဿ, န စ မံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခေယျ, ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရေယျ, န စ ကောစိ သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆေယျာ”တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အတ္ထိ နု ခော, ဘော ဂေါတမ, ကောစိ ဂိဟီ ဂိဟိသံယောဇနံ အပ္ပဟာယ ကာယဿ ဘေဒာ ဒုက္ခဿန္တကရော”တိ? “နတ္ထိ ခော, ဝစ္ဆ, ကောစိ ဂိဟီ ဂိဟိသံယောဇနံ အပ္ပဟာယ ကာယဿ ဘေဒာ ဒုက္ခဿန္တကရော”တိ။

“အတ္ထိ ပန, ဘော ဂေါတမ, ကောစိ ဂိဟီ ဂိဟိသံယောဇနံ အပ္ပဟာယ ကာယဿ ဘေဒါ သဂ္ဂူပဂေါ”တိ? “န ခေါ, ဝစ္ဆ, ဧကံယေဝ သတံ န ဒွေ သတာနိ န တီဏိ သတာနိ န စတ္တာရိ သတာနိ န ပဉ္စ သတာနိ, အထ ခေါ ဘိယျောဝ ယေ ဂိဟီ ဂိဟိသံယောဇနံ အပ္ပဟာယ ကာယဿ ဘေဒါ သဂ္ဂူပဂါ”တိ [“အတ္ထိ ခေါ ဝစ္ဆ ကောစိ ဂိဟီ ဂိဟိသံယောဇနံ အပ္ပဟာယ ကာယဿ ဘေဒါ သဂ္ဂူပဂေါတိ”။ (က.)]။

“အတ္ထိ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ကောစိ အာဇီဝကော [အာဇီဝိကော (က.)] ကာယဿ ဘေဒါ ဒုက္ခဿန္တကရော”တိ? “နတ္ထိ ခေါ, ဝစ္ဆ, ကောစိ အာဇီဝကော ကာယဿ ဘေဒါ ဒုက္ခဿန္တကရော”တိ။

“အတ္ထိ ပန, ဘော ဂေါတမ, ကောစိ အာဇီဝကော ကာယဿ ဘေဒါ သဂ္ဂူပဂေါ”တိ? “ဣတော ခေါ သော, ဝစ္ဆ, ဧကနဝုတော ကပ္ပော [ဣတော ကော ဝစ္ဆ ဧကနဝုတေ ကပ္ပေ (က.)] ယမဟံ အနုဿရာမိ, နာဘိဇာနာမိ ကဉ္စိ အာဇီဝကံ သဂ္ဂူပဂံ အညတြ ဧကေန; သောပာသိ ကမ္မဝါဒီ ကိရိယဝါဒီ”တိ။ “ဧဝံ သန္တေ, ဘော ဂေါတမ, သုညံ အဒုံ တိတ္ထာယတနံ အန္တမသော သဂ္ဂူပဂေနပီ”တိ? “ဧဝံ, ဝစ္ဆ, သုညံ အဒုံ တိတ္ထာယတနံ အန္တမသော သဂ္ဂူပဂေနပီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

တေဝိဇ္ဇဝစ္ဆသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဌမံ။

၂. အဂ္ဂိဝစ္ဆသုတ္တံ

၁၈၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ကိံ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ‘သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ [ဧဝံဒိဋ္ဌိ (သီ. သျာ. ကံ. က.)] ဘဝံ ဂေါတမော”တိ? “န ခေါ အဟံ, ဝစ္ဆ, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ ပန, ဘော ဂေါတမ, ‘အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ဂေါတမော”တိ? “န ခေါ အဟံ, ဝစ္ဆ, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ‘အန္တဝါ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ဂေါတမော”တိ? “န ခေါ အဟံ, ဝစ္ဆ, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘အန္တဝါ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ ပန, ဘော ဂေါတမ, ‘အနန္တဝါ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ဂေါတမော”တိ? “န ခေါ အဟံ, ဝစ္ဆ, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘အနန္တဝါ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ‘တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ဂေါတမော”တိ? “န ခေါ အဟံ, ဝစ္ဆ, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ ပန, ဘော ဂေါတမ, ‘အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ဂေါတမော”တိ? “န ခေါ အဟံ, ဝစ္ဆ, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ဂေါတမော”တိ? “န ခေါ အဟံ, ဝစ္ဆ, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ ပန, ဘော ကေတမ, ‘န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော”တိ? “န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – ‘န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ နု ခော, ဘော ကေတမ, ‘ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော”တိ ? “န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – ‘ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ ပန, ဘော ကေတမ, ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော”တိ? “န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

၁၈၈. “‘ကိံ နု ခော, ဘော ကေတမ, သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ [မောဃမညန္တီတိ ဝဒေသိ (သီ.), မောဃမညန္တိ ဣတိ ဝဒေသိ (?)] ။ ‘ကိံ ပန, ဘော ကေတမ, အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ , ဇာနံဒိဋ္ဌိ – အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။ ‘ကိံ နု ခော, ဘော ကေတမ, အန္တဝာ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – အန္တဝာ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။ ‘ကိံ ပန, ဘော ကေတမ, အနန္တဝာ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – အနန္တဝာ လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။ ‘ကိံ နု ခော, ဘော ကေတမ, တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။ ‘ကိံ ပန, ဘော ကေတမ, အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။ ‘ကိံ နု ခော, ဘော ကေတမ, ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။

“‘ကိံ ပန, ဘော ကေတမ, န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။ ‘ကိံ နု ခော, ဘော ကေတမ, ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။ ‘ကိံ ပန, ဘော ကေတမ, နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဇာနံဒိဋ္ဌိ ဘဝံ ကေတမော’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, ဇာနံဒိဋ္ဌိ – နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။

“ကိံ ပန ဘော ကေတမော အာဒီနဝံ သမ္ပဿမာနော ဧဝံ ဣမာနိ သဗ္ဗသော ဒိဋ္ဌိဂတာနိ အနုပဂတော”တိ?

၁၈၉. “‘သဿတော လောကော’တိ ခော, ဝစ္ဆ, ဒိဋ္ဌိဂတမေတံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ဒိဋ္ဌိကန္တာရော [ဒိဋ္ဌိကန္တာရံ (သီ. ပီ.)] ဒိဋ္ဌိဝိသူကံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ သဒုက္ခံ သဝိဃာတံ သဥပာယာသံ သပရိဠာဟံ, န နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ ။ ‘အသဿတော လောကော’တိ ခော, ဝစ္ဆ…ပေ.။ ‘အန္တဝာ လောကော’တိ ခော, ဝစ္ဆ…ပေ.။ ‘အနန္တဝာ လောကော’တိ ခော, ဝစ္ဆ…ပေ.။ ‘တံ ဇီဝံ တံ သရီရ’န္တိ ခော, ဝစ္ဆ…ပေ.။ ‘အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ’န္တိ ခော, ဝစ္ဆ…ပေ.။ ‘ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော,

ဝစ္ဆ ။ပေ။ ‘န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဝစ္ဆ။ပေ။ ‘ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဝစ္ဆ။ပေ။ ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ’တိ ခော, ဝစ္ဆ, ဒိဋ္ဌိဂတမေတံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ဒိဋ္ဌိကန္တာရော ဒိဋ္ဌိဝိသူကံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ သဒုက္ခံ သဝိဃာတံ သဥပာယာသံ သပရိဠာဟံ, န နိဗ္ဗိဒါယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ဣမံ ခော အဟံ, ဝစ္ဆ, အာဒီနဝံ သမ္ပဿမာနော ဧဝံ ဣမာနိ သဗ္ဗသော ဒိဋ္ဌိဂတာနိ အနုပဂတော”တိ။

“အတ္ထိ ပန ဘောတော ဂောတမဿ ကိဉ္စိ ဒိဋ္ဌိဂတ”န္တိ? “ဒိဋ္ဌိဂတန္တိ ခော, ဝစ္ဆ, အပနီတမေတံ တထာဂတဿ။ ဒိဋ္ဌဉှေတံ, ဝစ္ဆ, တထာဂတေန – ‘ဣတိ ရူပံ, ဣတိ ရူပဿ သမုဒယော, ဣတိ ရူပဿ အတ္ထင်္ဂမော; ဣတိ ဝေဒနာ, ဣတိ ဝေဒနာယ သမုဒယော, ဣတိ ဝေဒနာယ အတ္ထင်္ဂမော; ဣတိ သညာ, ဣတိ သညာယ သမုဒယော, ဣတိ သညာယ အတ္ထင်္ဂမော; ဣတိ သင်္ခါရာ, ဣတိ သင်္ခါရာနံ သမုဒယော, ဣတိ သင်္ခါရာနံ အတ္ထင်္ဂမော; ဣတိ ဝိညာဏံ, ဣတိ ဝိညာဏဿ သမုဒယော, ဣတိ ဝိညာဏဿ အတ္ထင်္ဂမော’တိ။ တသ္မာ တထာဂတော သဗ္ဗမညိတာနံ သဗ္ဗမထိတာနံ သဗ္ဗအဟံကာရမမံကာရမာနာနုသယာနံ ခယာ ဝိရာဂါ နိရောဓာ စာဂါ ပဋိနိဿဂ္ဂါ အနုပါဒါ ဝိမုတ္တောတိ ဝဒာမီ”တိ။

၁၉၀. “ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တော ပန, ဘော ဂောတမ, ဘိက္ခု ကုဟိံ ဥပပဇ္ဇတီ”တိ? “ဥပပဇ္ဇတီတိ ခော, ဝစ္ဆ, န ဥပေတီ”။ “တေန ဟိ, ဘော ဂောတမ, န ဥပပဇ္ဇတီ”တိ? “န ဥပပဇ္ဇတီတိ ခော, ဝစ္ဆ, န ဥပေတိ”။ “တေန ဟိ, ဘော ဂောတမ, ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီ”တိ? “ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီတိ ခော, ဝစ္ဆ, န ဥပေတိ”။ “တေန ဟိ, ဘော ဂောတမ, နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီ”တိ? “နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီတိ ခော, ဝစ္ဆ, န ဥပေတိ”။

“‘ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တော ပန, ဘော ဂောတမ, ဘိက္ခု ကုဟိံ ဥပပဇ္ဇတီ’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘ဥပပဇ္ဇတီတိ ခော, ဝစ္ဆ, န ဥပေတီ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေန ဟိ, ဘော ဂောတမ, န ဥပပဇ္ဇတီ’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘န ဥပပဇ္ဇတီတိ ခော, ဝစ္ဆ, န ဥပေတီ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေန ဟိ, ဘော ဂောတမ, ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီ’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီတိ ခော, ဝစ္ဆ, န ဥပေတီ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေန ဟိ, ဘော ဂောတမ, နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီ’တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီတိ ခော, ဝစ္ဆ, န ဥပေတီ’တိ ဝဒေသိ။ ဧတ္ထာဟံ, ဘော ဂောတမ, အညာဏမာပါဒိံ, ဧတ္ထ သမ္မောဟမာပါဒိံ။ ယာပိ မေ ဧသာ ဘောတော ဂောတမဿ ပုရိမေန ကထာသလ္လာပေန အဟု ပသာဒမတ္တာ သာပိ မေ ဧတရဟိ အန္တရဟိတာ”တိ။ “အလဉှိ တေ, ဝစ္ဆ, အညာဏာယ, အလံ သမ္မောဟာယ။ ဂမ္ဘီရော ဟာယံ, ဝစ္ဆ, ဓမ္မော ဒုဒ္ဒသော ဒုရနုဗောဓော သန္တော ပဏီတော အတက္ကာဝစရော နိပုဏော ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော။ သော တယာ ဒုဇ္ဇာနော အညဒိဋ္ဌိကေန အညခန္တိကေန အညရုစိကေန အညတြယောဂေန [အညတ္ထ ရာယောဂေန (ဒီ. နိ. ၁.၄၂၀)] အညတ္ရာစရိယကေန” [အညတ္တာစရိယကေန (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။

၁၉၁. “တေန ဟိ, ဝစ္ဆ, တညေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ; ယထာ တေ ခမေယျ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဝစ္ဆ, သစေ တေ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလေယျ, ဇာနေယျာသိ တွံ – ‘အယံ မေ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတီ’”တိ? “သစေ မေ, ဘော ဂောတမ, ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလေယျ, ဇာနေယျာဟံ – ‘အယံ မေ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတီ’”တိ။

“သစေ ပန တံ, ဝစ္ဆ, ဧဝံ ပုစ္ဆေယျ – ‘ယော တေ အယံ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတိ အယံ အဂ္ဂိ ကိံ ပဋိစ္စ ဇလတီ’တိ, ဧဝံ ပုဋ္ဌော တွံ, ဝစ္ဆ, ကိန္တိ ဗျာကရေယျာသီ”တိ? “သစေ မံ, ဘော ဂောတမ, ဧဝံ ပုစ္ဆေယျ – ‘ယော တေ အယံ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတိ အယံ အဂ္ဂိ ကိံ ပဋိစ္စ ဇလတီ’တိ, ဧဝံ ပုဋ္ဌော အဟံ, ဘော ဂောတမ, ဧဝံ ဗျာကရေယျံ – ‘ယော မေ အယံ ပုရတော အဂ္ဂိ ဇလတိ အယံ အဂ္ဂိ တိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ ပဋိစ္စ ဇလတီ’”တိ။

“သစေ တေ, ဝစ္ဆ, ပုရတော သော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယေယျ, ဇာနေယျာသိ တွံ – ‘အယံ မေ ပုရတော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗုတော’”တိ? “သစေ မေ, ဘော ဂောတမ, ပုရတော သော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယေယျ, ဇာနေယျာဟံ – ‘အယံ မေ ပုရတော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗုတော’”တိ။

“သစေ ပန တံ, ဝစ္ဆ, ဧဝံ ပုဋ္ဌေဿ – ‘ယော တေ အယံ ပုရတော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗုတော သော အဂ္ဂိ ဣတော ကတမံ ဒိသံ ဂတော – ပုရတ္ထိမံ တ ဒက္ခိဏံ တ ပစ္ဆိမံ တ ဥတ္တရံ တ’တိ, ဧဝံ ပုဋ္ဌော တွံ, ဝစ္ဆ, ကိန္တိ ဗျာကရေယျာသီ”တိ? “န ဥပေတိ, ဘော ဂောတမ, ယဉှိ သော, ဘော ဂောတမ, အဂ္ဂိ တိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ ပဋိစ္စ အဇလိ [ဇလတိ (သျာ. ကံ. က.)] တဿ စ ပရိယာဒါနာ အညဿ စ အနုပဟာရာ အနာဟာရော နိဗ္ဗုတော တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ”တိ။

၁၉၂. “ဧဝမေဝ ခော, ဝစ္ဆ, ယေန ရူပေန တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ တံ ရူပံ တထာဂတဿ ပဟီနံ ဥစ္ဆိန္နမူလံ တာလာဝတ္ထုကတံ အနဘာဝံကတံ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မံ။ ရူပသင်္ခယဝိမုတ္တော [ရူပသင်္ခါဝိမုတ္တော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.) ဧဝံ ဝေဒနာသင်္ခယာဒီသုပိ] ခော, ဝစ္ဆ, တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂာဠှော – သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒော။ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ။

“ယာယ ဝေဒနာယ တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ သာ ဝေဒနာ တထာဂတဿ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ ဝေဒနာသင်္ခယဝိမုတ္တော ခော, ဝစ္ဆ, တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂာဠှော – သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒော။ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ။

“ယာယ သညာယ တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ သာ သညာ တထာဂတဿ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ သညာသင်္ခယဝိမုတ္တော ခော, ဝစ္ဆ, တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂာဠှော – သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒော။ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ။

“ယေဟိ သင်္ခါရေဟိ တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ တေ သင်္ခါရာ တထာဂတဿ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ သင်္ခါရသင်္ခယဝိမုတ္တော ခော, ဝစ္ဆ, တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂာဠှော – သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒော။ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ , န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ။

“ယေန ဝိညာဏေန တထာဂတံ ပညာပယမာနော ပညာပေယျ တံ ဝိညာဏံ တထာဂတဿ ပဟီနံ ဥစ္ဆိန္နမူလံ တာလာဝတ္ထုကတံ အနဘာဝံကတံ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မံ။ ဝိညာဏသင်္ခယဝိမုတ္တော ခော, ဝစ္ဆ, တထာဂတော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂာဠှော – သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒော။ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, ဥပပဇ္ဇတိ စ န စ ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ, နေဝ ဥပပဇ္ဇတိ န န ဥပပဇ္ဇတီတိ န ဥပေတိ”။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, ဂါမဿ ဝါ နိဂမဿ ဝါ အဝိဒူရေ မဟာသာလရုက္ခော။ တဿ အနိစ္စတာ သာခါပလာသာ ပလုဇ္ဇေယျုံ [သာခါပလာသံ ပလုဇ္ဇေယျ], တစပပဋိကာ ပလုဇ္ဇေယျုံ, ဖေဂ္ဂု ပလုဇ္ဇေယျုံ [ဖေဂ္ဂု ပလုဇ္ဇေယျ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ; သော အပရေန သမယေန အပဂတသာခါပလာသော အပဂတတစပပဋိကော အပဂတဖေဂ္ဂုကော သုဒ္ဓော အဿ, သာရေ ပတိဋ္ဌိတော; ဧဝမေဝ ဘောတော ဂေါတမဿ ဟာဝစနံ အပဂတသာခါပလာသံ အပဂတတစပပဋိကံ အပဂတဖေဂ္ဂုကံ သုဒ္ဓံ, သာရေ ပတိဋ္ဌိတံ။ အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ.။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။

အဂ္ဂိဝစ္ဆသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. မဟာဝစ္ဆသုတ္တံ

၁၉၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ အထ ခော ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ

ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဒီဃရတ္တာဟံ ဘောတာ ဂေါတမေန သဟကထီ။ သာဓု မေ ဘဝံ ဂေါတမော သံခိတ္တေန ကုသလာကုသလံ ဒေသေတူ''တိ။ ''သံခိတ္တေနပိ ခော တေ အဟံ, ဝစ္ဆ, ကုသလာကုသလံ ဒေသေယျံ, ဝိတ္ထာရေနပိ ခော တေ အဟံ, ဝစ္ဆ, ကုသလာကုသလံ ဒေသေယျံ; အပိ စ တေ အဟံ, ဝစ္ဆ, သံခိတ္တေန ကုသလာကုသလံ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘော''တိ ခော ဝစ္ဆဂေါတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၁၉၄. ''လောဘော ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, အလောဘော ကုသလံ; ဒေါသော ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, အဒေါသော ကုသလံ; မောဟော ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, အမောဟော ကုသလံ။ ဣတိ ခော, ဝစ္ဆ, ဣမေ တယော ဓမ္မာ အကုသလာ, တယော ဓမ္မာ ကုသလာ။

''ပာဏာတိပာတော ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ ကုသလံ; အဒိန္နာဒါနံ ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ကုသလံ; ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ ကုသလံ; မုသာဝါဒော ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ကုသလံ; ပိသုဏာ ဝါစာ ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ , ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ကုသလံ; ဖရုသာ ဝါစာ ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ကုသလံ; သမ္ဖပ္ပလာပော ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ ကုသလံ; အဘိဇ္ဈာ ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, အနဘိဇ္ဈာ ကုသလံ; ဗျာပါဒော ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ, အဗျာပါဒော ကုသလံ; မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ခော, ဝစ္ဆ, အကုသလံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကုသလံ။ ဣတိ ခော, ဝစ္ဆ, ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ အကုသလာ, ဒသ ဓမ္မာ ကုသလာ။

''ယတော ခော, ဝစ္ဆ, ဘိက္ခုနော တဏှာ ပဟီနာ ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ, သော ဟောတိ ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော''တိ။

၁၉၅. ''တိဋ္ဌတု ဘဝံ ဂေါတမော။ အတ္ထိ ပန တေ ဘောတော ဂေါတမဿ ဧကဘိက္ခုပိ သာဝကော ယော အာသဝါနံ ခယာ [သာဝကော အာသဝါနံ ခယာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.) ဧဝမုပရိပိ] အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ? ''န ခော, ဝစ္ဆ, ဧကံယေဝ သတံ န ဒွေ သတာနိ န တီဏိ သတာနိ န စတ္တာရိ သတာနိ န ပဉ္စ သတာနိ, အထ ခော ဘိယျောဝ ယေ ဘိက္ခူ မမ သာဝကာ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တီ''တိ။

''တိဋ္ဌတု ဘဝံ ဂေါတမော, တိဋ္ဌန္တု ဘိက္ခူ။ အတ္ထိ ပန ဘောတော ဂေါတမဿ ဧကာ ဘိက္ခုနီပိ သာဝိကာ ယာ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ? ''န ခော, ဝစ္ဆ, ဧကံယေဝ သတံ န ဒွေ သတာနိ န တီဏိ သတာနိ န စတ္တာရိ သတာနိ န ပဉ္စ သတာနိ, အထ ခော ဘိယျောဝ ယာ ဘိက္ခုနိယော မမ သာဝိကာ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တီ''တိ။

''တိဋ္ဌတု ဘဝံ ဂေါတမော, တိဋ္ဌန္တု ဘိက္ခူ, တိဋ္ဌန္တု ဘိက္ခုနိယော။ အတ္ထိ ပန ဘောတော ဂေါတမဿ ဧကောပိ သာဝကော ဂိဟီ ဩဒါတဝသနော ဗြဟ္မစာရီ ယော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ''တိ? ''န ခော, ဝစ္ဆ, ဧကံယေဝ သတံ န ဒွေ သတာနိ န တီဏိ သတာနိ န စတ္တာရိ သတာနိ န ပဉ္စ သတာနိ, အထ ခော ဘိယျောဝ ယေ ဥပါသကာ မမ သာဝကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကာ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိနော အနာဝတ္တိဓမ္မာ တသ္မာ လောကာ''တိ။

''တိဋ္ဌတု ဘဝံ ဂေါတမော, တိဋ္ဌန္တု ဘိက္ခူ, တိဋ္ဌန္တု ဘိက္ခုနိယော, တိဋ္ဌန္တု ဥပါသကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော။ အတ္ထိ ပန ဘောတော ဂေါတမဿ ဧကောပိ သာဝကော ဂိဟီ ဩဒါတဝသနော ကာမဘောဂီ သာသနကရော ဩဝါဒပ္ပဋိကရော ယော တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတကထံကထော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော အပရပ္ပစ္စ

ယော သတ္တုသာသနေ ဝိဟရတီ''တိ? ''န ခေါ, ဝစ္ဆ, ဧကံယေဝ သတံ န ဒွေ သတာနိ န တီဏိ သတာနိ န စတ္တာရိ သတာနိ န ပဉ္စ သတာနိ , အထ ခေါ ဘိယျောဝ ယေ ဥပာသကာ မမ သာဝကာ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ကာမဘောဂိနော သာသနကရာ ဩဝါဒပ္ပဋိကရာ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာ ဝိဂတကထံကထာ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တာ အပရပ္ပစ္စယာ သတ္တုသာသနေ ဝိဟရန္တီ''တိ။

''တိဋ္ဌတု ဘဝံ ဂေါတမော, တိဋ္ဌန္တု ဘိက္ခူ, တိဋ္ဌန္တု ဘိက္ခုနိယော, တိဋ္ဌန္တု ဥပာသကာ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော, တိဋ္ဌန္တု ဥပာသကာ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ကာမဘောဂိနော။ အတ္ထိ ပန ဘောတော ဂေါတမဿ ဧကုပာသိကာပိ သာဝိကာ ဂိဟိနီ ဩဒာတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနီ ယာ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပာတိကာ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိနီ အနာဝတ္တိဓမ္မာ တသ္မာ လောကာ''တိ? ''န ခေါ, ဝစ္ဆ, ဧကံယေဝ သတံ န ဒွေ သတာနိ န တီဏိ သတာနိ န စတ္တာရိ သတာနိ န ပဉ္စ သတာနိ, အထ ခေါ ဘိယျောဝ ယာ ဥပာသိကာ မမ သာဝိကာ ဂိဟိနိယော ဩဒာတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနိယော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပာတိကာ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိနိယော အနာဝတ္တိဓမ္မာ တသ္မာ လောကာ''တိ။

''တိဋ္ဌတု ဘဝံ ဂေါတမော, တိဋ္ဌန္တု ဘိက္ခူ, တိဋ္ဌန္တု ဘိက္ခုနိယော, တိဋ္ဌန္တု ဥပာသကာ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော, တိဋ္ဌန္တု ဥပာသကာ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ကာမဘောဂိနော, တိဋ္ဌန္တု ဥပာသိကာ ဂိဟိနိယော ဩဒာတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနိယော။ အတ္ထိ ပန ဘောတော ဂေါတမဿ ဧကုပာသိကာပိ သာဝိကာ ဂိဟိနီ ဩဒာတဝသနာ ကာမဘောဂိနီ သာသနကရာ ဩဝါဒပ္ပဋိကရာ ယာ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာ ဝိဂတကထံကထာ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တာ အပရပ္ပစ္စယာ သတ္တုသာသနေ ဝိဟရတီ''တိ? ''န ခေါ, ဝစ္ဆ, ဧကံယေဝ သတံ န ဒွေ သတာနိ န တီဏိ သတာနိ န စတ္တာရိ သတာနိ န ပဉ္စ သတာနိ, အထ ခေါ ဘိယျောဝ ယာ ဥပာသိကာ မမ သာဝိကာ ဂိဟိနိယော ဩဒာတဝသနာ ကာမဘောဂိနိယော သာသနကရာ ဩဝါဒပ္ပဋိကရာ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆာ ဝိဂတကထံကထာ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တာ အပရပ္ပစ္စယာ သတ္တုသာသနေ ဝိဟရန္တီ''တိ။

၁၉၆. ''သစေ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝံယေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော အဘဝိဿ, နော စ ခေါ ဘိက္ခူ အာရာဓကာ အဘဝိဿံသု ; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ အပရိပူရံ အဘဝိဿ တေနင်္ဂေန။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝဉ္စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ပရိပူရံ တေနင်္ဂေန။

''သစေ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝဉ္စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော အဘဝိဿ, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ အဘဝိဿံသု, နော စ ခေါ ဘိက္ခုနိယော အာရာဓိကာ အဘဝိဿံသု; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ အပရိပူရံ အဘဝိဿ တေနင်္ဂေန။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝဉ္စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ, ဘိက္ခုနိယော စ အာရာဓိကာ; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ပရိပူရံ တေနင်္ဂေန။

''သစေ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝဉ္စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော အဘဝိဿ, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ အဘဝိဿံသု, ဘိက္ခုနိယော စ အာရာဓိကာ အဘဝိဿံသု, နော စ ခေါ ဥပာသကာ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော အာရာဓကာ အဘဝိဿံသု; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ အပရိပူရံ အဘဝိဿ တေနင်္ဂေန။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝဉ္စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ, ဘိက္ခုနိယော စ အာရာဓိကာ, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော အာရာဓကာ; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ပရိပူရံ တေနင်္ဂေန။

''သစေ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝဉ္စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော အဘဝိဿ, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ အဘဝိဿံသု, ဘိက္ခုနိယော စ အာရာဓိကာ အဘဝိဿံသု, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော အာရာဓကာ အဘဝိဿံသု, နော စ ခေါ ဥပာသကာ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ကာမဘောဂိနော အာရာဓကာ အဘဝိဿံသု; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ အပရိပူရံ အဘဝိဿ တေနင်္ဂေန။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝဉ္စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ, ဘိက္ခုနိယော စ အာရာဓိကာ, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော အာရာဓကာ, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒာတဝသနာ ကာမဘောဂိနော အာရာဓကာ; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ပရိပူရံ တေနင်္ဂေန။

“သစေ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝံ စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော အဘဝိဿ, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ အ
ဘဝိဿံသု, ဘိက္ခုနိယော စ အာရာဓိကာ အဘဝိဿံသု, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော အာရာဓကာ
အဘဝိဿံသု, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ကာမဘောဂိနော အာရာဓကာ အဘဝိဿံသု, နော စ ခော ဥပာသိကာ
ဂိဟိနိယော ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနိယော အာရာဓိကာ အဘဝိဿံသု; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ အပရိပူရံ အဘဝိဿ
တေနင်္ဂေန။ ယသ္မာ စ ခော, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝံ စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ,
ဘိက္ခုနိယော စ အာရာဓိကာ, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော အာရာဓကာ, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒါတ
ဝသနာ ကာမဘောဂိနော အာရာဓကာ , ဥပာသိကာ စ ဂိဟိနိယော ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနိယော အာရာဓိကာ; ဧဝမိဒံ ဗ
ြဟ္မစရိယံ ပရိပူရံ တေနင်္ဂေန။

“သစေ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝံ စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော အဘဝိဿ, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ အ
ဘဝိဿံသု, ဘိက္ခုနိယော စ အာရာဓိကာ အဘဝိဿံသု, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော အာရာဓကာ
အဘဝိဿံသု, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ကာမဘောဂိနော အာရာဓကာ အဘဝိဿံသု, ဥပာသိကာ စ ဂိဟိနိ
ယော ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနိယော အာရာဓိကာ အဘဝိဿံသု, နော စ ခော ဥပာသိကာ ဂိဟိနိယော ဩဒါတဝသနာ
ကာမဘောဂိနိယော အာရာဓိကာ အဘဝိဿံသု; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ အပရိပူရံ အဘဝိဿ တေနင်္ဂေန။ ယသ္မာ စ ခော,
ဘော ဂေါတမ, ဣမံ ဓမ္မံ ဘဝံ စေဝ ဂေါတမော အာရာဓကော, ဘိက္ခူ စ အာရာဓကာ, ဘိက္ခုနိယော စ အာရာဓိကာ, ဥပ
ာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနော အာရာဓကာ, ဥပာသကာ စ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ ကာမဘောဂိနော အာရာဓ
ကာ, ဥပာသိကာ စ ဂိဟိနိယော ဩဒါတဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနိယော အာရာဓိကာ, ဥပာသိကာ စ ဂိဟိနိယော ဩဒါတဝသနာ
ကာမဘောဂိနိယော အာရာဓိကာ; ဧဝမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ပရိပူရံ တေနင်္ဂေန။

၁၉၇. “သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, ဂင်္ဂါ နဒီ သမုဒ္ဒနိန္နာ သမုဒ္ဒပေါဏာ သမုဒ္ဒပဗ္ဘာရာ သမုဒ္ဒံ အာဟစ္စ
တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝါယံ ဘောတော ဂေါတမဿ ပရိသာ သဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာ နိဗ္ဗာနနိန္နာ နိဗ္ဗာနပေါဏာ နိဗ္ဗာနပဗ္ဘာ
ရာ နိဗ္ဗာနံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတိ။ အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ.။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ
ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ လဘေယျာဟံ ဘောတော ဂေါတမဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ။ “ယော
ခော, ဝစ္ဆ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အာကင်္ခတိ ဥပသမ္ပဒံ, သော စတ္တာရော
မာသေ ပရိဝသတိ။ စတုန္နံ မာသာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ဘိက္ခုဘာဝါယ;
အပိ စ မေတ္ထ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ဝိဒိတာ”တိ။ “သစေ, ဘန္တေ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခန္
တာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အာကင်္ခန္တာ ဥပသမ္ပဒံ စတ္တာရော မာသေ ပရိဝသန္တိ, စတုန္နံ မာသာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ
ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ဘိက္ခုဘာဝါယ; အဟံ စတ္တာရိ ဝဿာနိ ပရိဝသိဿာမိ။ စတုန္နံ ဝဿာနံ အ
စ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တု ဥပသမ္ပာဒေန္တု ဘိက္ခုဘာဝါယာ”တိ။ အလတ္ထ ခော ဝစ္ဆဂေါတ္
တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ။

အစိရူပသမ္ပန္နော ခော ပနာယသ္မာ ဝစ္ဆဂေါတ္တော အဍ္ဎမာသူပသမ္ပန္နော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပ
သင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ ဝစ္ဆဂေါတ္တော ဘ
ဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ယာဝတကံ, ဘန္တေ, သေခေန ဉာဏေန သေခာယ ဝိဇ္ဇာယ ပတ္တဗ္ဗံ, အနုပ္ပတ္တံ တံ မယာ; ဥ
တ္တရိ စ မေ [ဥတ္တရိံ မေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတူ”တိ။ “တေန ဟိ တွံ, ဝစ္ဆ, ဒွေ ဓမ္မေ ဥတ္
တရိ ဘာဝေဟိ – သမထဉ္စ ဝိပဿနဉ္စ။ ဣမေ ခော တေ, ဝစ္ဆ, ဒွေ ဓမ္မာ ဥတ္တရိ ဘာဝိတာ – သမထော စ ဝိပဿ
နာ စ – အနေကဓာတုပဋိဝေဓာယ သံဝတ္တိဿန္တိ။

၁၉၈. “သော တွံ, ဝစ္ဆ, ယာဝဒေဝ [ယာဝဒေ (ပီ.)] အာကင်္ခိဿသိ – ‘အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘဝေယျ
ံ – ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ အဿံ, ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော အဿံ; အာဝိဘာဝံ, တိရောဘာဝံ; တိရောကုဋ္ဋံ တိ
ရောပာကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇမာနော ဂစ္ဆေယျံ, သေယျထာပိ အာကာသေ; ပထဝိယာပိ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ ကရေ
ယျံ, သေယျထာပိ ဥဒကေ; ဥဒကေပိ အဘိဇ္ဇမာနေ ဂစ္ဆေယျံ, သေယျထာပိ ပထဝိယံ; အာကာသေပိ ပလ္လင်္
ကေန ကမေယျံ, သေယျထာပိ ပက္ခီ သကုဏော; ဣမေပိ စန္ဒိမသူရိယေ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ပာဏိနာ ပ

ရိမသေယျံ, ပရိမဇ္ဇေယျံ; ယာဝဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေယျ'န္တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗ
ဗတံ ပာပုဏိဿသိ, သတိ သတိအာယတနေ။

''သော တ္ဝံ, ဝစ္ဆ, ယာဝဒေဝ အာကင်္ခိဿသိ – 'ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓာယ အတိက္ကန္တမာနုသိ
ကာယ ဥဘော သဒ္ဒေ သုဏေယျံ – ဒိဗ္ဗေ စ မာနုသေ စ, ယေ ဒူရေ သန္တိကေ စာ'တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗ
တံ ပာပုဏိဿသိ, သတိ သတိအာယတနေ။

''သော တ္ဝံ, ဝစ္ဆ, ယာဝဒေဝ အာကင်္ခိဿသိ – 'ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနေ
ယျံ – သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, ဝီတရာဂံ ဝါ စိတ္တံ ဝီတရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ; သ
ဒောသံ ဝါ စိတ္တံ သဒောသံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, ဝီတဒောသံ ဝါ စိတ္တံ ဝီတဒောသံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ; သ
မောဟံ ဝါ စိတ္တံ သမောဟံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, ဝီတမောဟံ ဝါ စိတ္တံ ဝီတမောဟံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ; သံခိ
တ္တံ ဝါ စိတ္တံ သံခိတ္တံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, ဝိက္ခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ဝိက္ခိတ္တံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ; မဟဂ္ဂ
တံ ဝါ စိတ္တံ မဟဂ္ဂတံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, အမဟဂ္ဂတံ ဝါ စိတ္တံ အမဟဂ္ဂတံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ; သဥ
တ္တရံ ဝါ စိတ္တံ သဥတ္တရံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, အနုတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ အနုတ္တရံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ; သ
မာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ သမာဟိတံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, အသမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ အသမာဟိတံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျ
ယံ; ဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, အဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျ'န္
တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပာပုဏိဿသိ, သတိ သတိအာယတနေ။

''သော တ္ဝံ, ဝစ္ဆ, ယာဝဒေဝ အာကင်္ခိဿသိ – 'အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရေယျံ, သေယျထိဒံ
– ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော စတဿောပိ ဇာတိယော ပဉ္စပိ ဇာတိယော ဒသပိ ဇာတိယော
ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော တိံသမ္ပိ ဇာတိယော စတ္တာလီသမ္ပိ ဇာတိယော ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော ဇာတိသတမ္ပိ ဇာတိသဟဿ
သမ္ပိ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ; အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ
– အမုတြာသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော
တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံ
ဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နောတိ; ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိ
ဝါသံ အနုဿရေယျ'န္တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပာပုဏိဿသိ, သတိ သတိအာယတနေ။

''သော တ္ဝံ, ဝစ္ဆ, ယာဝဒေဝ အာကင်္ခိဿသိ – 'ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တ
ေ ပဿေယျံ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ
သတ္တေ ပဇာနေယျံ – ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂ
တာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒာ
ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ; ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂ
တာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မ
သမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာတိ; ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အ
တိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿေယျံ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂ
တေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနေယျ'န္တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပာပုဏိဿသိ, သတိ
သတိအာယတနေ။

''သော တ္ဝံ, ဝစ္ဆ, ယာဝဒေဝ အာကင်္ခိဿသိ – 'အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေ
ဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ'န္တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပာပုဏိဿ
သသိ, သတိ သတိအာယတနေ''တိ။

၁၉၉. အထ ခေါ အာယသ္မာ ဝစ္ဆဂေါတ္တော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသ
နာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ဝစ္ဆဂေါတ္တော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော

ဌာ အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အ ကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွ တ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ အဗ္ဘညာ သိ။ အညတရော ခေါ ပနာယသ္မာ ဝစ္ဆဂေါတ္တော အရဟတံ အဟောသိ။

၂ဝဝ. တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ဂစ္ဆန္တိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ ဝစ္ဆဂေါတ္တော တေ ဘိက္ခူ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တေ။ ဒိသွာန ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – “ဟန္ဒ! ကဟံ ပန တုမှေ အာယသ္မန္တော ဂစ္ဆထာ”တိ? “ဘဂဝန္တံ ခေါ မယံ, အာဝုသော, ဒဿနာယ ဂစ္ဆာမာ”တိ ။ “တေနဟာယသ္မန္တော မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒထ, ဧဝဉ္စ ဝဒေထ – ‘ဝစ္ဆဂေါတ္တော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – ပရိစိဏ္ဏော မေ ဘဂဝ တ, ပရိစိဏ္ဏော မေ သုဂတော’”တိ။ “ဧဝမာဝုသော”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော ဝစ္ဆဂေါတ္တဿ ပစ္စဿော သုံ။ အထ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “အာယသ္မာ, ဘန္တေ, ဝစ္ဆဂေါတ္တော ဘ ဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – ‘ပရိစိဏ္ဏော မေ ဘဂဝါ, ပရိစိဏ္ဏော မေ သုဂတော’”တိ။ “ပုဗ္ဗေဝ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဝစ္ဆဂေါတ္တော ဘိက္ခု စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော – ‘တေဝိဇ္ဇော ဝစ္ဆဂေါတ္တော ဘိက္ခု မ ဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ’တိ။ ဒေဝတာပိ မေ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – ‘တေဝိဇ္ဇော, ဘန္တေ, ဝစ္ဆဂေါတ္တော ဘိက္ခု မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ’”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

မဟာဝစ္ဆသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄. ဒီဃနခသုတ္တံ

၂ဝ၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ သူကရခတာယံ။ အထ ခေါ ဒီဃ နခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ ဒီဃနခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါ စ – “အဟဉ္ဟိ, ဘော ဂောတမ, ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီ’”တိ။ “ယာပိ ခေါ တေ ဧသာ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဒိဋ္ဌိ – ‘သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီ’တိ, ဧသာပိ တေ ဒိဋ္ဌိ နက္ခမတီ”တိ? “ဧသာ စေ [ဧသာပိ (က.)] မေ, ဘော ဂောတမ, ဒိဋ္ဌိ ခမေယျ, တံပဿ တာဒိသမေဝ, တံပဿ တာဒိသမေဝါ”တိ။ “အတော ခေါ တေ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဗဟူ ဟိ ဗဟုတ ရာ လောကသ္မိံ ယေ ဧဝမာဟံသု – ‘တံပဿ တာဒိသမေဝ, တံပဿ တာဒိသမေဝါ’တိ။ တေ တဉ္စေဝ ဒိဋ္ဌိံ နပ္ပဇဟန္တိ အညဉ္စ ဒိဋ္ဌိံ ဥပာဒိယန္တိ။ အတော ခေါ တေ, အဂ္ဂိဝေဿန, တနူ ဟိ တနုတရာ လောကသ္မိံ ယေ ဧဝမာဟံသု – ‘တံပဿ တာဒိသမေဝ, တံပဿ တာဒိသမေဝါ’တိ။ တေ တဉ္စေဝ ဒိဋ္ဌိံ ပဇဟန္တိ အညဉ္စ ဒိဋ္ဌိံ န ဥပာဒိယန္တိ။ သန္တ ဂ္ဂိဝေဿန, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘သဗ္ဗံ မေ ခမတီ’တိ; သန္တဂ္ဂိဝေဿန, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီ’တိ; သန္တဂ္ဂိဝေဿန , ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘ဧကစ္စံ မေ ခမတိ, ဧကစ္စံ မေ နက္ခမတီ’တိ။ တတြဂ္ဂိဝေဿန, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မ ဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘သဗ္ဗံ မေ ခမတီ’တိ တေသမယံ ဒိဋ္ဌိ သာရာဂါယ သန္တိကေ, သညောဂါယ သန္တိကေ, အဘိနန္ဒနာယ သန္တိကေ အဇ္ဈောသာနာယ သန္တိကေ ဥပာဒါနာယ သန္တိကေ; တတြဂ္ဂိဝေဿန ယေ တေ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီ’တိ တေသမယံ ဒိဋ္ဌိ အသာရာဂါယ သန္တိကေ, အသညော ဂါယ သန္တိကေ, အနဘိနန္ဒနာယ သန္တိကေ, အနဇ္ဈောသာနာယ သန္တိကေ, အနုပာဒါနာယ သန္တိကေ”တိ။

၂ဝ၂. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဒီဃနခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဥက္ကံသေတိ [ဥက္ကံသတိ (သီ. ပီ. က.)] မေ ဘဝံ ဂောတမော ဒိဋ္ဌိဂတံ, သမုက္ကံသေတိ [သမ္ပဟံသတိ (က.)] မေ ဘဝံ ဂောတမော ဒိဋ္ဌိဂတ”န္တိ။ “တတြဂ္ဂိ ဝေဿန, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘ဧကစ္စံ မေ ခမတိ, ဧကစ္စံ မေ နက္ခမတီ’တိ။ ယာ

ဟိ တေသံ ခမတိ သာယံ ဒိဋ္ဌိ သာရာဂါယ သန္တိကေ, သညောဂါယ သန္တိကေ, အဘိနန္ဒနာယ သန္တိကေ, အဇ္ဈော သာနာယ သန္တိကေ, ဥပာဒါနာယ သန္တိကေ; ယာ ဟိ တေသံ နက္ခမတိ သာယံ ဒိဋ္ဌိ အသာရာဂါယ သန္တိကေ, အသ ညောဂါယ သန္တိကေ, အနဘိနန္ဒနာယ သန္တိကေ, အနဇ္ဈောသာနာယ သန္တိကေ, အနုပာဒါနာယ သန္တိကေ။ တတြ ဂ္ဂိဝေဿန, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'သဗ္ဗံ မေ ခမတီ'တိ တတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယာ ခေါ မေ အယံ ဒိဋ္ဌိ – သဗ္ဗံ မေ ခမတီတိ, ဣမဉ္စေ အဟံ ဒိဋ္ဌိံ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရေယျံ – ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ; ဒွီဟိ မေ အဿ ဝိဂ္ဂဟော – ယော စာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မ ဏော ဝါ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီတိ, ယော စာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ဧကစ္စံ မေ ခမတိ, ဧကစ္စံ မေ နက္ခမတီတိ – ဣမေဟိ အဿ ဒွီဟိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဣတိ ဝိဂ္ဂဟေ သတိ ဝိဝါဒေါ, ဝိဝါဒေ သတိ ဝိဃာတော, ဝိဃာတေ သတိ ဝိဟေသာ'။ ဣတိ သော ဝိဂ္ဂဟဉ္စ ဝိဝါဒဉ္စ ဝိဃာတဉ္စ ဝိဟေသဉ္စ အတ္တနိ သမ္ပဿ မာနော တဉ္စေဝ ဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ အညဉ္စ ဒိဋ္ဌိံ န ဥပါဒိယတိ။ ဧဝမေတာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ ဟောတိ။

၂၀၃. ''တတြဂ္ဂိဝေဿန, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီ'တိ တ တ္ထ ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယာ ခေါ မေ အယံ ဒိဋ္ဌိ – သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီ'တိ, ဣမဉ္စေ အဟံ ဒိဋ္ဌိံ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရေယျံ – ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ; ဒွီဟိ မေ အဿ ဝိဂ္ဂဟော – ယော စာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – သဗ္ဗံ မေ ခမတီတိ, ယော စာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မ ဏော ဝါ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ဧကစ္စံ မေ ခမတိ ဧကစ္စံ မေ နက္ခမတီတိ – ဣမေဟိ အဿ ဒွီဟိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဣတိ ဝိဂ္ ဂဟေ သတိ ဝိဝါဒေါ, ဝိဝါဒေ သတိ ဝိဃာတော, ဝိဃာတေ သတိ ဝိဟေသာ'။ ဣတိ သော ဝိဂ္ဂဟဉ္စ ဝိဝါဒဉ္စ ဝိဃာတဉ္စ ဝိဟေသဉ္စ အတ္တနိ သမ္ပဿမာနော တဉ္စေဝ ဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ အညဉ္စ ဒိဋ္ဌိံ န ဥပါဒိယတိ။ ဧဝမေတာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ ဟောတိ။

၂၀၄. ''တတြဂ္ဂိဝေဿန, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – 'ဧကစ္စံ မေ ခမတိ, ဧကစ္စံ မေ နက္ခမတီ'တိ တတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယာ ခေါ မေ အယံ ဒိဋ္ဌိ – ဧကစ္စံ မေ ခမတိ, ဧကစ္စံ မေ နက္ခမတီတိ, ဣမဉ္စေ အဟံ ဒိဋ္ဌိံ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရေယျံ – ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည န္တိ; ဒွီဟိ မေ အဿ ဝိဂ္ဂဟော – ယော စာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – သဗ္ဗံ မေ ခမတီတိ, ယော စာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီတိ – ဣမေဟိ အဿ ဒွီဟိ ဝိဂ္ဂ ဟော။ ဣတိ ဝိဂ္ဂဟေ သတိ ဝိဝါဒေါ, ဝိဝါဒေ သတိ ဝိဃာတော, ဝိဃာတေ သတိ ဝိဟေသာ'။ ဣတိ သော ဝိဂ္ဂဟဉ္စ ဝိဝ ါဒဉ္စ ဝိဃာတဉ္စ ဝိဟေသဉ္စ အတ္တနိ သမ္ပဿမာနော တဉ္စေဝ ဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ အညဉ္စ ဒိဋ္ဌိံ န ဥပါဒိယတိ။ ဧဝမေတာ သံ ဒိဋ္ဌီနံ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ ဟောတိ။

၂၀၅. ''အယံ ခေါ ပနဂ္ဂိဝေဿန, ကာယော ရူပီ စာတုမဟာဘူတိကော [စာတုမ္မဟာဘူတိကော (သီ. သျာ.)] မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ ဩဒနကုမ္မာသုပစယော အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော, အနိစ္စတော ဒုက္ခ တော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော သမနုပဿိတဗ္ဗော ။ တဿိမံ ကာယံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓ တော ပရတော ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော သမနုပဿတော ယော ကာယသ္မိံ ကာယဆန္ဒော ကာယသ္နေ ဟော ကာယန္ဝယတာ သာ ပဟီယတိ။

''တိဿော ခေါ ဣမာ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဝေဒနာ – သုခါ ဝေဒနာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။ ယသ္မိံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သမယေ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ , နေဝ တသ္မိံ သမယေ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, န အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေ ဒေတိ; သုခံယေဝ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ ယသ္မိံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သမယေ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, နေဝ တသ္ မိံ သမယေ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, န အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ; ဒုက္ခံယေဝ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ ယသ္မိံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သမယေ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, န ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေ ဒေတိ; အဒုက္ခမသုခံယေဝ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ သုခါပိ ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဝေဒနာ အနိစ္စာ သင်္ခတာ ပဋိ စ္စသမုပ္ပန္နာ ခယဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ; ဒုက္ခာပိ ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဝေဒနာ အနိစ္စာ သင်္ခ

တာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ ခယဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ; အဒုက္ခမသုခာပိ ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဝေဒနာ အနိစ္စာ သင်္ခတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ ခယဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ။ ဧဝံ ပဿံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သုတဝါ အရိယသာဝကော သုခါယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဒုက္ခာယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, အဒုက္ခမသုခါယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ; နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ, ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ, ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ'တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တော ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဘိက္ခု န ကေနစိ သံဝဒတိ, န ကေနစိ ဝိဝဒတိ, ယဉ္စ လောကေ ဝုတ္တံ တေန ဝေါဟရတိ, အပရာမသ''န္တိ။

၂၀၆. တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော ပိဋ္ဌိတော ဌိတော ဟောတိ ဘဂဝန္တံ ဗီဇယမာနော [ဝီဇယမာနော (သီ. ပီ.)]။ အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – ''တေသံ တေသံ ကိရ နော ဘဂဝါ ဓမ္မာနံ အဘိညာ ပဟာနမာဟ, တေသံ တေသံ ကိရ နော သုဂတော ဓမ္မာနံ အဘိညာ ပဋိနိဿဂ္ဂမာဟာ''တိ။ ဣတိ ဟိဒံ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပဋိသဉ္စိက္ခတော အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ ဒီဃနခဿ ပန ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ။ အထ ခေါ ဒီဃနခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော ဒိဋ္ဌဓမ္မော ပတ္တဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော ပရိယောဂါဠ္ဟဓမ္မော တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတကထံကထော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော အပရပ္ပစ္စယော သတ္ထုသာသနေ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂောတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠ္ဟဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ – ဧဝမေဝံ ခေါ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ''န္တိ။

ဒီဃနခသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. မာဂဏ္ဍိယသုတ္တံ

၂၀၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကုရူသု ဝိဟရတိ ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ ကုရူနံ နိဂမော, ဘာရဒွါဇဂေါတ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဂျာဂါရေ တိဏသန္ထာရကေ [တိဏသန္ထရကေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ကမ္မာသဓမ္မံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ကမ္မာသဓမ္မံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန အညတရော ဝနသဏ္ဍော တေနုပသင်္ကမိ ဒိဝါဝိဟာရာယ။ တံ ဝနသဏ္ဍံ အဇ္ဈောဂဟေတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ အထ ခေါ မာဂဏ္ဍိယော [မာဂန္ဒိယော (သီ. ပီ.)] ပရိဗ္ဗာဇကော ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော ယေန ဘာရဒွါဇဂေါတ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဂျာဂါရံ တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ မာဂဏ္ဍိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘာရဒွါဇဂေါတ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဂျာဂါရေ တိဏသန္ထာရကံ ပညတ္တံ။ ဒိသွာန ဘာရဒွါဇဂေါတ္တံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစ – ''ကဿ နွယံ ဘောတော ဘာရဒွါဇဿ အဂျာဂါရေ တိဏသန္ထာရကော ပညတ္တော, သမဏသေယျာနုရူပံ [သမဏသေယျာရူပံ (သီ. ပီ.)] မညေ''တိ? ''အတ္ထိ, ဘော မာဂဏ္ဍိယ, သမဏော ဂေါတမော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ'တိ။ တဿေသာ ဘောတော ဂေါတမဿ သေယျာ ပညတ္တာ''တိ။ ''ဒုဒ္ဒိဋ္ဌံ ဝတ, ဘော ဘာရဒွါဇ, အဒ္ဒသာမ; ဒုဒ္ဒိဋ္ဌံ ဝတ, ဘော ဘာရဒွါဇ, အဒ္ဒသာမ! ယေ မယံ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ ဘူနဟုနော [ဘူနဟနဿ (သျာ. ကံ.)] သေယျံ အဒ္ဒသာမာ''တိ။ ''ရက္ခဿေတံ, မာဂဏ္ဍိယ, တစံ; ရက္ခဿေတံ , မာဂဏ္ဍိယ, တစံ။ ဗဟူ ဟိ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာပိ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတာပိ ဂဟပတိပဏ္ဍိတာပိ သမဏပဏ္ဍိတာပိ အဘိပ္ပသန္နာ ဝိနီတာ အရိယေ ဉာယေ ဓမ္မေ ကုသလေ''တိ။ ''သမ္မုခါ စေပိ မယံ, ဘော ဘာရဒွါဇ, တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ပဿေယျာမ, သမ္မုခါပိ နံ ဝဒေယျာမ – 'ဘူနဟု [ဘူနဟနော (သျာ. ကံ.)] သမဏော ဂေါတမော'တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ နော သုတ္တေ ဩစရတီ''တိ။ ''သစေ တံ ဘောတော မာဂဏ္ဍိယဿ အဂရု အာရောစေဿာမိ

မိ တံ [အာရောစေယျမေတံ (သီ. ပီ.), အာရောစေဿာမိ တဿ (သျာ. ကံ.)] သမဏဿ ဂေါတမဿာ’’တိ။ ‘‘အ ပေဟာဿုဂ္ဂေါ ဘဝံ ဘာရဒွါဇော ဝုတ္တော၀ နံ ၀ဒေယျာ’’တိ။

၂၀၈. အဿောသိ ခော ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓါယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ ဘာရဒွါဇဂေါ တ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ မာဂဏ္ဍိယေန ပရိဗ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိံ ဣမံ ကထာသလ္လာပံ။ အထ ခော ဘဂဝါ သာယန္ဟ သမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘာရဒွါဇဂေါတ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဂျာဂါရံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသ င်္ကမိတွာ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ တိဏသန္ထာရကေ။ အထ ခော ဘာရဒွါဇဂေါတ္တော ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂ ဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧက မန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော ဘာရဒွါဇဂေါတ္တံ ဗြာဟ္မဏံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဟု ပန တေ, ဘာရဒွါဇ, မာဂဏ္ဍိယေန ပရိဗ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိဒေဝ တိဏသန္ထာရကံ အာရဗ္ဘ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပော’’တိ? ဧဝံ ဝု တ္တေ, ဘာရဒွါဇဂေါတ္တော ဗြာဟ္မဏော သံဝိဂ္ဂေါ လောမဟဋ္ဌဇာတော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဧတဒေဝ ခော ပန မယံ ဘောတော ဂေါတမဿ အာရောစေတုကာမာ။ အထ စ ပန ဘဝံ ဂေါတမော အနက္ခာတံယေဝ အက္ခာသီ’’တိ။ အယဉ္စ ဟိ [အယဉ္စ ဟိဒံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘဂဝတော ဘာရဒွါဇဂေါတ္တေန ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ အန္တရာက ထာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတိ။ အထ ခော မာဂဏ္ဍိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော ယေန ဘာရဒွါဇဂေါတ္တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဂျာဂါရံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝ တာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော မာဂဏ္ ဍိယံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၂၀၉. ‘‘စက္ခုံ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, ရူပါရာမံ ရူပရတံ ရူပသမ္မုဒိတံ။ တံ တထာဂတဿ ဒန္တံ ဂုတ္တံ ရက္ခိတံ သံဝု တံ, တဿ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဣဒံ နု တေ ဧတံ, မာဂဏ္ဍိယ, သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတ မော’’’တိ? ‘‘ဧတဒေဝ ခော ပန မေ, ဘော ဂေါတမ, သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ နော သုတ္တေ ဩစရတီ’’တိ။ ‘‘သောတံ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, သဒ္ဒါရာမံ။ပေ.။ ဃာနံ.၂၀၂၇၃ ခော, မာဂဏ္ဍိ ယ ဂန္ဓာရာမံ။ ဇိဝှာ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, ရသာရာမာ ရသရတာ ရသသမ္မုဒိတာ။ သာ တထာဂတဿ ဒန္တာ ဂုတ္တာ ရ က္ခိတာ သံဝုတာ, တဿာ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဣဒံ နု တေ ဧတံ, မာဂဏ္ဍိယ, သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ဘူနဟု သ မဏော ဂေါတမော’’’တိ? ‘‘ဧတဒေဝ ခော ပန မေ, ဘော ဂေါတမ, သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတ မော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ နော သုတ္တေ ဩစရတီ’’တိ။ ‘‘ကာယော ခော, မာဂဏ္ဍိယ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရာမော ဖောဋ္ဌဗ္ဗရတော။ပေ.။ မနော ခော, မာဂဏ္ဍိယ, ဓမ္မာရာမော ဓမ္မရတော ဓမ္မသမ္မုဒိတော။ သော တထာဂတဿ ဒန္ တော ဂုတ္တော ရက္ခိတော သံဝုတော, တဿ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဣဒံ နု တေ ဧတံ, မာဂဏ္ဍိယ, သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’’’တိ? ‘‘ဧတဒေဝ ခော ပန မေ, ဘော ဂေါတမ, သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှိ နော သုတ္တေ ဩစရတီ’’တိ။

၂၁၀. ‘‘တံ ကိံ မညသိ, မာဂဏ္ဍိယ – ‘ဣဓေကစ္စော စက္ခုဝိညေယျေဟိ ရူပေဟိ ပရိစာရိတပုဗ္ဗော အဿ ဣဋ္ဌေ ဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ, သော အပရေန သမယေန ရူပါနံယေဝ သမုဒ ယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ ရူပတဏှံ ပဟာယ ရူပပရိဠာဟံ ပ ဋိဝိနောဒေတွာ ဝိဂတပိပါသော အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော ဝိဟရေယျ။ ဣမဿ ပန တေ, မာဂဏ္ဍိယ, ကိမဿ သ ဝစနီယ’’’န္တိ? ‘‘န ကိဉ္စိ, ဘော ဂေါတမ’’။ ‘‘တံ ကိံ မညသိ, မာဂဏ္ဍိယ – ‘ဣဓေကစ္စော သောတဝိညေယျေဟိ သဒ္ဒေဟိ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျေဟိ ဂန္ဓေဟိ။ ဇိဝှာဝိညေယျေဟိ ရသေဟိ။ ကာယဝိညေယျေဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟိ ပ ရိစာရိတပုဗ္ဗော အဿ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ, သော အပရေန သမယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံယေဝ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှံ ပဟာယ ဖောဋ္ဌဗ္ဗပရိဠာဟံ ပဋိဝိနောဒေတွာ ဝိဂတပိပါသော အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော ဝိဟ ရေယျ။ ဣမဿ ပန တေ, မာဂဏ္ဍိယ, ကိမဿ ဝစနီယ’’’န္တိ? ‘‘န ကိဉ္စိ, ဘော ဂေါတမ’’။

၂၁၁. ‘‘အဟံ ခော ပန, မာဂဏ္ဍိယ, ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော သမာနော ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီ ဘူတော ပရိစာရေသိံ စက္ခုဝိညေယျေဟိ ရူပေဟိ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီ

ယေဟိ, သောတဝိညေယျေဟိ သဒ္ဒေဟိ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျေဟိ ဂန္ဓေဟိ။ ဇိဝှာဝိညေယျေဟိ ရသေဟိ။ ကာယဝိညေယျေဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟိ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ။ တဿ မယှံ, မာဂဏ္ဍိယ, တယော ပါသာဒါ အဟေသုံ – ဧကော ဝဿိကော, ဧကော ဟေမန္တိကော, ဧကော ဂိမှိကော။ သော ခော အဟံ, မာဂဏ္ဍိယ, ဝဿိကေ ပါသာဒေ ဝဿိကေ စတ္တာရော [ဝဿိကေ ပါသာဒေ စတ္တာရော (သျာ. ကံ.)] မာသေ နိပ္ပုရိသေဟိ တူရိယေဟိ [တုရိယေဟိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပရိစာရယမာနော [ပရိစာရိယမာနော (သဗ္ဗတ္ထ)] န ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ ဩရောဟာမိ။ သော အပရေန သမယေန ကာမာနံယေဝ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ ကာမတဏှံ ပဟာယ ကာမပရိဠာဟံ ပဋိဝိနောဒေတွာ ဝိဂတပိပါသော အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော ဝိဟရာမိ။ သော အညေ သတ္တေ ပဿာမိ ကာမေသု အဝီတရာဂေ ကာမတဏှာဟိ ခဇ္ဇမာနေ ကာမပရိဠာဟေန ပရိဍယှမာနေ ကာမေ ပဋိသေဝန္တေ။ သော တေသံ န ပိဟေမိ, န တတ္ထ အဘိရမာမိ ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယာဟယံ, မာဂဏ္ဍိယ, ရတိ, အညတ္ရေဝ ကာမေဟိ အညတ္ရ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ – အပိ ဒိဗ္ဗံ သုခံ သမဓိဂယှ တိဋ္ဌတိ – တာယ ရတိယာ ရမမာနော ဟီနဿ န ပိဟေမိ, န တတ္ထ အဘိရမာမိ။

၂၁၂. ''သေယျထာပိ, မာဂဏ္ဍိယ, ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေယျ စက္ခုဝိညေယျေဟိ ရူပေဟိ။ပေ.။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟိ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ။ သော ကာယေန သုစရိတံ စရိတွာ ဝါစာယ သုစရိတံ စရိတွာ မနသာ သုစရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ သဟဗျတံ။ သော တတ္ထ နန္ဒနေ ဝနေ အစ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတော ဒိဗ္ဗေဟိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေယျ။ သော ပဿေယျ ဂဟပတိံ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တံ ဝါ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတံ သမင်္ဂီဘူတံ ပရိစာရယမာနံ။

''တံ ကိံ မညသိ, မာဂဏ္ဍိယ, အပိ နု သော ဒေဝပုတ္တော နန္ဒနေ ဝနေ အစ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတော ဒိဗ္ဗေဟိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရယမာနော အမုဿ ဂဟပတိဿ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တဿ ဝါ ပိဟေယျ, မာနုသကာနံ ဝါ ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနံ မာနုသကေဟိ ဝါ ကာမေဟိ အာဝဋ္ဋေယျာ''တိ? ''နော ဟိဒံ, ဘော ဂောတမ''။ တံ ကိဿ ဟေတု? မာနုသကေဟိ, ဘော ဂောတမ, ကာမေဟိ ဒိဗ္ဗကာမာ အဘိက္ကန္တတရာ စ ပဏီတတရာ စာ''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခော အဟံ, မာဂဏ္ဍိယ, ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော သမာနော ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေသိံ စက္ခုဝိညေယျေဟိ ရူပေဟိ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ, သောတဝိညေယျေဟိ သဒ္ဒေဟိ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျေဟိ ဂန္ဓေဟိ။ ဇိဝှာဝိညေယျေဟိ ရသေဟိ။ ကာယဝိညေယျေဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟိ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ။ သော အပရေန သမယေန ကာမာနံယေဝ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ ကာမတဏှံ ပဟာယ ကာမပရိဠာဟံ ပဋိဝိနောဒေတွာ ဝိဂတပိပါသော အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော ဝိဟရာမိ။ သော အညေ သတ္တေ ပဿာမိ ကာမေသု အဝီတရာဂေ ကာမတဏှာဟိ ခဇ္ဇမာနေ ကာမပရိဠာဟေန ပရိဍယှမာနေ ကာမေ ပဋိသေဝန္တေ, သော တေသံ န ပိဟေမိ, န တတ္ထ အဘိရမာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယာဟယံ, မာဂဏ္ဍိယ, ရတိ အညတ္ရေဝ ကာမေဟိ အညတ္ရ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ – အပိ ဒိဗ္ဗံ သုခံ သမဓိဂယှ တိဋ္ဌတိ – တာယ ရတိယာ ရမမာနော ဟီနဿ န ပိဟေမိ, န တတ္ထ အဘိရမာမိ။

၂၁၃. ''သေယျထာပိ , မာဂဏ္ဍိယ, ကုဋ္ဌီ ပုရိသော အရုဂတ္တော ပက္ကဂတ္တော ကိမီဟိ ခဇ္ဇမာနော နခေဟိ ဝဏမုခာနိ ဝိပ္ပတစ္ဆမာနော အင်္ဂါရကာသုယာ ကာယံ ပရိတာပေယျ။ တဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ဘိသက္ကံ သလ္လကတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေယျုံ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော ဘေသဇ္ဇံ ကရေယျ။ သော တံ ဘေသဇ္ဇံ အာဂမ္မ ကုဋ္ဌေဟိ ပရိမုစ္စေယျ, အရောဂေါ အဿ သုခီ သေရီ သယံဝသီ យေန ကာမံ ဂမော။ သော အညံ ကုဋ္ဌိံ ပုရိသံ ပဿေယျ အရုဂတ္တံ ပက္ကဂတ္တံ ကိမီဟိ ခဇ္ဇမာနံ နခေဟိ ဝဏမုခာနိ ဝိပ္ပတစ္ဆမာနံ အင်္ဂါရကာသုယာ ကာယံ ပရိတာပေန္တံ။

''တံ ကိံ မညသိ, မာဂဏ္ဍိယ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုဿ ကုဋ္ဌိဿ ပုရိသဿ ပိဟေယျ အင်္ဂါရကာသုယာ ဝါ ဘေသဇ္ဇံ ပဋိသေဝနာယ ဝါ''တိ? ''နော ဟိဒံ, ဘော ဂောတမ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ရောဂေ ဟိ, ဘော ဂောတမ,

သတိ ဘေသဇ္ဇေန ကရဏီယံ ဟောတိ, ရောဂေ အသတိ န ဘေသဇ္ဇေန ကရဏီယံ ဟောတီ''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခော အဟံ, မာဂဏ္ဍိယ, ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော သမာနော ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေသိံ, စက္ခုဝိညေယျေဟိ ရူပေဟိ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ, သောတဝိညေယျေဟိ သဒ္ဒေဟိ။ပေ။ ဃာနဝိညေယျေဟိ ဂန္ဓေဟိ။ ဇိဝှာဝိညေယျေဟိ ရသေဟိ။ ကာယဝိညေယျေဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟိ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ။ သော အပရေန သမယေန ကာမာနံယေဝ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ ကာမတဏှံ ပဟာယ ကာမပရိဠာဟံ ပဋိဝိနောဒေတွာ ဝိဂတပိပာသော အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော ဝိဟရာမိ။ သော အညေ သတ္တေ ပဿာမိ ကာမေသု အဝီတရာဂေ ကာမတဏှာဟိ ခဇ္ဇမာနေ ကာမပရိဠာဟေန ပရိဍယှမာနေ ကာမေ ပဋိသေဝန္တေ။ သော တေသံ န ပိဟေမိ, န တတ္ထ အဘိရမာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယာဟယံ, မာဂဏ္ဍိယ, ရတိ, အညတြေဝ ကာမေဟိ အညတြ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ – အပိ ဒိဗ္ဗံ သုခံ သမဓိဂယှ တိဋ္ဌတိ – တာယ ရတိယာ ရမမာနော ဟီနဿ န ပိဟေမိ, န တတ္ထ အဘိရမာမိ။

၂၁၄. ''သေယျထာပိ , မာဂဏ္ဍိယ, ကုဋ္ဌိ ပုရိသော အရုဂတ္တော ပက္ကဂတ္တော ကိမီဟိ ခဇ္ဇမာနော နခေဟိ ဝဏမုခါနိ ဝိပ္ပတစ္ဆမာနော အင်္ဂါရကာသုယာ ကာယံ ပရိတာပေယျ။ တဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ဘိသက္ကံ သလ္လကတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေယျုံ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော ဘေသဇ္ဇံ ကရေယျ။ သော တံ ဘေသဇ္ဇံ အာဂမ္မ ကုဋ္ဌေဟိ ပရိမုစ္စေယျ, အရောဂေါ အဿ သုခီ သေရီ သယံဝသီ ယေန ကာမံ ဂမော။ တမေနံ ဒွေ ဗလဝန္တော ပုရိသာ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ အင်္ဂါရကာသုံ ဥပကမေယျုံ။

''တံ ကိံ မညသိ, မာဂဏ္ဍိယ, အပိ နု သော ပုရိသော ဣတိ စိတိစေဝ ကာယံ သန္နာမေယျာ''တိ? ''ဧဝံ, ဘော ဂေါတမ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''အသု ဟိ, ဘော ဂေါတမ, အဂ္ဂိ ဒုက္ခသမ္ဖဿော စေဝ မဟာဘိတာပေါ စ မဟာပရိဠာဟော စာ''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, မာဂဏ္ဍိယ, ဣဒါနေဝ နု ခော သော အဂ္ဂိ ဒုက္ခသမ္ဖဿော စေဝ မဟာဘိတာပေါ စ မဟာပရိဠာဟော စ ဥဒါဟု ပုဗ္ဗေပိ သော အဂ္ဂိ ဒုက္ခသမ္ဖဿော စေဝ မဟာဘိတာပေါ စ မဟာပရိဠာဟော စာ''တိ ? ''ဣဒါနိ စေဝ, ဘော ဂေါတမ, သော အဂ္ဂိ ဒုက္ခသမ္ဖဿော စေဝ မဟာဘိတာပေါ စ မဟာပရိဠာဟော စ, ပုဗ္ဗေပိ သော အဂ္ဂိ ဒုက္ခသမ္ဖဿော စေဝ မဟာဘိတာပေါ စ မဟာပရိဠာဟော စ။ အသု စ [အသု ဟိ စ (သီ. ပီ.)], ဘော ဂေါတမ, ကုဋ္ဌိ ပုရိသော အရုဂတ္တော ပက္ကဂတ္တော ကိမီဟိ ခဇ္ဇမာနော နခေဟိ ဝဏမုခါနိ ဝိပ္ပတစ္ဆမာနော ဥပဟတိန္ဒြိယော ဒုက္ခသမ္ဖဿေယေဝ အဂ္ဂိသ္မိံ သုခမိတိ ဝိပရီတသညံ ပစ္စလတ္ထာ''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, အတီတမ္ပိ အဒ္ဓာနံ ကာမာ ဒုက္ခသမ္ဖဿာ စေဝ မဟာဘိတာပါ စ မဟာပရိဠာဟာ စ, အနာဂတမ္ပိ အဒ္ဓာနံ ကာမာ ဒုက္ခသမ္ဖဿာ စေဝ မဟာဘိတာပါ စ မဟာပရိဠာဟာ စ, ဧတရဟိပိ ပစ္စုပ္ပန္နံ အဒ္ဓာနံ ကာမာ ဒုက္ခသမ္ဖဿာ စေဝ မဟာဘိတာပါ စ မဟာပရိဠာဟာ စ။ ဣမေ စ, မာဂဏ္ဍိယ, သတ္တာ ကာမေသု အဝီတရာဂါ ကာမတဏှာဟိ ခဇ္ဇမာနာ ကာမပရိဠာဟေန ပရိဍယှမာနာ ဥပဟတိန္ဒြိယာ ဒုက္ခသမ္ဖဿေသုယေဝ ကာမေသု သုခမိတိ ဝိပရီတသညံ ပစ္စလတ္ထုံ။

၂၁၅. ''သေယျထာပိ, မာဂဏ္ဍိယ, ကုဋ္ဌိ ပုရိသော အရုဂတ္တော ပက္ကဂတ္တော ကိမီဟိ ခဇ္ဇမာနော နခေဟိ ဝဏမုခါနိ ဝိပ္ပတစ္ဆမာနော အင်္ဂါရကာသုယာ ကာယံ ပရိတာပေတိ။ ယထာ ယထာ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, အသု ကုဋ္ဌိ ပုရိသော အရုဂတ္တော ပက္ကဂတ္တော ကိမီဟိ ခဇ္ဇမာနော နခေဟိ ဝဏမုခါနိ ဝိပ္ပတစ္ဆမာနော အင်္ဂါရကာသုယာ ကာယံ ပရိတာပေတိ တထာ တထာ'ဿ [တထာ တထာ တဿေဝ (သျာ. ကံ. က.)] တာနိ ဝဏမုခါနိ အသုစိတရာနိ စေဝ ဟောန္တိ ဒုဂ္ဂန္ဓတရာနိ စ ပူတိကတရာနိ စ , ဟောတိ စေဝ ကာစိ သာတမတ္တာ အဿာဒမတ္တာ – ယဒိဒံ ဝဏမုခါနံ ကဏ္ဍူဝနဟေတု; ဧဝမေဝ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, သတ္တာ ကာမေသု အဝီတရာဂါ ကာမတဏှာဟိ ခဇ္ဇမာနာ ကာမပရိဠာဟေန စ ပရိဍယှမာနာ ကာမေ ပဋိသေဝန္တိ။ ယထာ ယထာ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, သတ္တာ ကာမေသု အဝီတရာဂါ ကာမတဏှာဟိ ခဇ္ဇမာနာ ကာမပရိဠာဟေန စ ပရိဍယှမာနာ ကာမေ ပဋိသေဝန္တိ တထာ တထာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ ကာမတဏှာ စေဝ ပဝဍ္ဎတိ, ကာမပရိဠာဟေန စ ပရိဍယှန္တိ, ဟောတိ စေဝ သာတမတ္တာ အဿာဒမတ္တာ – ယဒိဒံ ပဉ္စကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ။

''တံ ကိံ မညသိ, မာဂဏ္ဍိယ, အပိ နု တေ ဒိဋ္ဌော ဝါ သုတော ဝါ ရာဇာ ဝါ ရာဇမဟာမတ္တော ဝါ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရယမာနော ကာမတဏှံ အပ္ပဟာယ ကာမပရိဠာဟံ အပ္ပဋိဝိနောဒေတွာ ဝိဂ

တပိပာသော အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော ဝိဟာသိ တ ဝိဟရတိ တ ဝိဟရိဿတိ တ”တိ ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ”။ “သာဓု, မာဂဏ္ဍိယ! မယာပိ ခော တေ, မာဂဏ္ဍိယ, နေဝ ဒိဋ္ဌံ န သုတံ ရာဇာ တ ရာဇမဟာမတ္တော တ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရယမာနော ကာမတဏှံ အပ္ပဟာယ ကာမပရိဠာဟံ အပ္ပဋိဝိနောဒေတွာ ဝိဂတပိပာသော အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော ဝိဟာသိ တ ဝိဟရတိ တ ဝိဟရိဿတိ တ။ အထ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ တ ဗြာဟ္မဏာ တ ဝိဂတပိပာသာ အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တာ ဝိဟာသုံ တ ဝိဟရန္တိ တ ဝိဟရိဿန္တ တိ တ သဗ္ဗေ တေ ကာမာနံယေဝ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ ကာမတဏှံ ပဟာယ ကာမပရိဠာဟံ ပဋိဝိနောဒေတွာ ဝိဂတပိပာသာ အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တာ ဝိဟာသုံ တ ဝိဟရန္တိ တ ဝိဟရိဿန္တိ တ”တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

“အာရောဂျပရမာ လာဘာ၊ နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခံ။
အဋ္ဌင်္ဂိကော စ မဂ္ဂါနံ၊ ခေမံ အမတဂါမိန”န္တိ။

၂၁၆. ဧဝံ ဝုတ္တေ, မာဂဏ္ဍိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အစ္ဆရိယံ, ဘော ဂေါတမ, အဗ္ဘုတံ, ဘော ဂေါတမ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ ဘောတာ ဂေါတမေန – ‘အာရောဂျပရမာ လာဘာ, နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခ’န္တိ။ မယာပိ ခော တေ, ဘော ဂေါတမ, သုတံ ပုဗ္ဗကာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာစရိယပါစရိယာနံ ဘာသမာနာနံ – ‘အာရောဂျပရမာ လာဘာ, နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခ’န္တိ; တယိဒံ, ဘော ဂေါတမ, သမေတီ”တိ။ “ယံ ပန တေ ဧတံ, မာဂဏ္ဍိယ, သုတံ ပုဗ္ဗကာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာစရိယပါစရိယာနံ ဘာသမာနာနံ – ‘အာရောဂျပရမာ လာဘာ, နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခ’န္တိ, ကတမံ တံ အာရောဂျံ, ကတမံ တံ နိဗ္ဗာန”န္တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, မာဂဏ္ဍိယော ပရိဗ္ဗာဇကော သကာနေဝ သုဒံ ဂတ္တာနိ ပါဏိနာ အနောမဇ္ဇတိ – “ဣဒန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အာရောဂျံ, ဣဒန္တံ နိဗ္ဗာနံ။ အဟဉှိ, ဘော ဂေါတမ, ဧတရဟိ အရောဂေါ သုခီ, န မံ ကိဉ္စိ အာဗာဓတီ”တိ။

၂၁၇. “သေယျထာပိ, မာဂဏ္ဍိယ, ဇစ္စန္ဓော ပုရိသော; သော န ပဿေယျ ကဏှသုက္ကာနိ ရူပါနိ, န ပဿေယျ နီလကာနိ ရူပါနိ, န ပဿေယျ ပီတကာနိ ရူပါနိ, န ပဿေယျ လောဟိတကာနိ ရူပါနိ, န ပဿေယျ မဉ္ဇိဋ္ဌကာနိ [မဉ္ဇေဋ္ဌိကာနိ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.), မဉ္ဇေဋ္ဌကာနိ (က.)] ရူပါနိ, န ပဿေယျ သမဝိသမံ, န ပဿေယျ တာရကရူပါနိ, န ပဿေယျ စန္ဒိမသူရိယေ။ သော သုဏေယျ စက္ခုမတော ဘာသမာနဿ – ‘ဆေကံ ဝတ, ဘော , ဩဒာတံ ဝတ္ထံ အဘိရူပံ နိမ္မလံ သုစီ’တိ! သော ဩဒာတပရိယေသနံ စရေယျ။ တမေနံ အညတရော ပုရိသော တေလမလိကတေန သာဟုဠိစီရေန [တေလမသိကတေန သာဟုဠစီဝရေန (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ဝဉ္စေယျ – ‘ဣဒံ တေ, အမ္ဘော ပုရိသ, ဩဒာတံ ဝတ္ထံ အဘိရူပံ နိမ္မလံ သုစီ’တိ။ သော တံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပါရုပေယျ, ပါရုပေတွာ အတ္တမနော အတ္တမနဝါစံ နိစ္ဆာရေယျ – ‘ဆေကံ ဝတ, ဘော, ဩဒာတံ ဝတ္ထံ အဘိရူပံ နိမ္မလံ သုစီ’တိ!

“တံ ကိံ မညသိ, မာဂဏ္ဍိယ, အပိ နု သော ဇစ္စန္ဓော ပုရိသော ဇာနန္တော ပဿန္တော အမုံ တေလမလိကတံ သာဟုဠိစီရံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပါရုပေယျ, ပါရုပေတွာ အတ္တမနော အတ္တမနဝါစံ နိစ္ဆာရေယျ – ‘ဆေကံ ဝတ, ဘော, ဩဒာတံ ဝတ္ထံ အဘိရူပံ နိမ္မလံ သုစီ’တိ ဥဒာဟု စက္ခုမတော သဒ္ဓာယာ”တိ? “အဇာနန္တော ဟိ, ဘော ဂေါတမ, အပဿန္တော သော ဇစ္စန္ဓော ပုရိသော အမုံ တေလမလိကတံ သာဟုဠိစီရံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပါရုပေယျ, ပါရုပေတွာ အတ္တမနော အတ္တမနဝါစံ နိစ္ဆာရေယျ – ‘ဆေကံ ဝတ, ဘော, ဩဒာတံ ဝတ္ထံ အဘိရူပံ နိမ္မလံ သုစီ’တိ, စက္ခုမတော သဒ္ဓာယာ”တိ။ “ဧဝမေဝ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ အန္ဓာ အစက္ခုကာ အဇာနန္တာ အာရောဂျံ, အပဿန္တာ နိဗ္ဗာနံ , အထ စ ပနိမံ ဂါထံ ဘာသန္တိ – ‘အာရောဂျပရမာ လာဘာ, နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခ’န္တိ။ ပုဗ္ဗကေဟေသာ, မာဂဏ္ဍိယ, အရဟန္တေဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ ဂါထာ ဘာသိတာ –

‘အာရောဂျပရမာ လာဘာ၊ နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခံ။
အဋ္ဌင်္ဂိကော စ မဂ္ဂါနံ၊ ခေမံ အမတဂါမိန’န္တိ။

၂၁၈. “သာ ဧတရဟိ အနုပုဗ္ဗေန ပုထုဇ္ဇနဂါထာ [ပုထုဇ္ဇနဂတာ (သီ. ပီ.)] ။ အယံ ခော ပန, မာဂဏ္ဍိယ, ကာယော ရောဂဘူတော ဂဏ္ဍဘူတော သလ္လဘူတော အဃဘူတော အာဗာဓဘူတော, သော တွံ ဣမံ ကာယံ ရောဂဘူတံ ဂဏ္ဍဘူ

တံ သလ္လဘူတံ အဃဘူတံ အာဗာဓဘူတံ – ‘ဣဒန္တိ, ဘော ဂေါတမ, အာရောဂျံ, ဣဒန္တံ နိဗ္ဗာန’န္တိ ဝဒေသိ။ တဥ္ဟိ တေ, မာဂဏ္ဍိယ, အရိယံ စက္ခုံ နတ္ထိ ယေန တွံ အရိယေန စက္ခုနာ အာရောဂျံ ဇာနေယျာသိ, နိဗ္ဗာနံ ပဿေယျာသီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ ပသန္နော အဟံ ဘောတော ဂေါတမဿ! ပဟောတိ မေ ဘဝံ ဂေါတမော တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ယထာဟံ အာရောဂျံ ဇာနေယျံ, နိဗ္ဗာနံ ပဿေယျ’’န္တိ။

၂၁၉. ‘‘သေယျထာပိ , မာဂဏ္ဍိယ, ဇစ္စန္ဓော ပုရိသော; သော န ပဿေယျ ကဏှသုက္ကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ နီလကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ ပီတကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ လောဟိတကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ မဉ္ဇိဋ္ဌကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ သမဝိသမံ, န ပဿေယျ တာရကရူပာနိ, န ပဿေယျ စန္ဒိမသူရိယေ။ တဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ဘိသက္ကံ သလ္လကတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေယျုံ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော ဘေသဇ္ဇံ ကရေယျ။ သော တံ ဘေသဇ္ဇံ အာဂမ္မ န စက္ခူနိ ဥပ္ပာဒေယျ, န စက္ခူနိ ဝိသောဓေယျ။ တံ ကိံ မညသိ, မာဂဏ္ဍိယ, နနု သော ဝေဇ္ဇော ယာဝဒေဝ ကိလမထဿ ဝိဃာတဿ ဘာဂီ အဿာ’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘော ဂေါတမ’’။ ‘‘ဧဝမေဝ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, အဟဉ္စေ တေ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ – ‘ဣဒန္တံ အာရောဂျံ, ဣဒန္တံ နိဗ္ဗာန’န္တိ, သော တွံ အာရောဂျံ န ဇာနေယျာသိ, နိဗ္ဗာနံ န ပဿေယျာသိ။ သော မမဿ ကိလမထော, သာ မမဿ ဝိဟေသာ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ ပသန္နော အဟံ ဘောတော ဂေါတမဿ။ ပဟောတိ မေ ဘဝံ ဂေါတမော တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ယထာဟံ အာရောဂျံ ဇာနေယျံ, နိဗ္ဗာနံ ပဿေယျ’’န္တိ။

၂၂၀. ‘‘သေယျထာပိ, မာဂဏ္ဍိယ, ဇစ္စန္ဓော ပုရိသော; သော န ပဿေယျ ကဏှသုက္ကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ နီလကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ ပီတကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ လောဟိတကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ မဉ္ဇိဋ္ဌကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ သမဝိသမံ, န ပဿေယျ တာရကရူပာနိ, န ပဿေယျ စန္ဒိမသူရိယေ။ သော သုဏေယျ စက္ခုမတော ဘာသမာနဿ – ‘ဆေကံ ဝတ, ဘော, ဩဒာတံ ဝတ္ထံ အဘိရူပံ နိမ္မလံ သုစီ’တိ! သော ဩဒာတပရိယေသနံ စရေယျ။ တမေနံ အညတရော ပုရိသော တေလမလိကတေန သာဟုဠိစီရေန ဝဉ္စေယျ – ‘ဣဒံ တေ, အမ္ဘော ပုရိသ, ဩဒာတံ ဝတ္ထံ အဘိရူပံ နိမ္မလံ သုစီ’တိ။ သော တံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပါရုပေယျ။ တဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ဘိသက္ကံ သလ္လကတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေယျုံ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော ဘေသဇ္ဇံ ကရေယျ – ဥဒ္ဓံဝိရေစနံ အဓောဝိရေစနံ အဉ္ဇနံ ပစ္စဉ္ဇနံ နတ္ထုကမ္မံ။ သော တံ ဘေသဇ္ဇံ အာဂမ္မ စက္ခူနိ ဥပ္ပာဒေယျ, စက္ခူနိ ဝိသောဓေယျ။ တဿ သဟ စက္ခုပ္ပာဒါ ယော အမုသ္မိံ တေလမလိကတေ သာဟုဠိစီရေ ဆန္ဒရာဂေါ သော ပဟီယေထ။ တဉ္စ နံ ပုရိသံ အမိတ္တတောပိ ဒဟေယျ, ပစ္စတ္ထိကတောပိ ဒဟေယျ, အပိ စ ဇီဝိတာ ဝောရောပေတဗ္ဗံ မညေယျ – ‘ဒီဃရတ္တံ ဝတ, ဘော, အဟံ ဣမိနာ ပုရိသေန တေလမလိကတေန သာဟုဠိစီရေန နိကတော ဝဉ္စိတော ပလုဒ္ဓော – ဣဒံ တေ, အမ္ဘော ပုရိသ, ဩဒာတံ ဝတ္ထံ အဘိရူပံ နိမ္မလံ သုစီ’တိ။ ဧဝမေဝ ခော, မာဂဏ္ဍိယ, အဟဉ္စေ တေ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ – ‘ဣဒန္တံ အာရောဂျံ, ဣဒန္တံ နိဗ္ဗာန’န္တိ။ သော တွံ အာရောဂျံ ဇာနေယျာသိ, နိဗ္ဗာနံ ပဿေယျာသိ။ တဿ တေ သဟ စက္ခုပ္ပာဒါ ယော ပဉ္စသုပါဒါနက္ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂေါ သော ပဟီယေထ; အပိ စ တေ ဧဝမဿ – ‘ဒီဃရတ္တံ ဝတ, ဘော, အဟံ ဣမိနာ စိတ္တေန နိကတော ဝဉ္စိတော ပလုဒ္ဓော [ပလဒ္ဓော (သီ. ပီ.)] ။ အဟဉ္ဟိ ရူပံယေဝ ဥပာဒိယမာနော ဥပာဒိယိံ, ဝေဒနံယေဝ ဥပာဒိယမာနော ဥပာဒိယိံ, သညံယေဝ ဥပာဒိယမာနော ဥပာဒိယိံ, သင်္ခါရေယေဝ ဥပာဒိယမာနော ဥပာဒိယိံ, ဝိညာဏံယေဝ ဥပာဒိယမာနော ဥပာဒိယိံ။ တဿ မေ ဥပာဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ, ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ, ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ; ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ’’’တိ။ ‘‘ဧဝံ ပသန္နော အဟံ ဘောတော ဂေါတမဿ! ပဟောတိ မေ ဘဝံ ဂေါတမော တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ယထာဟံ ဣမမှာ အာသနာ အနန္ဓော ဝုဋ္ဌဟေယျ’’န္တိ။

၂၂၁. ‘‘တေန ဟိ တွံ, မာဂဏ္ဍိယ, သပ္ပုရိသေ ဘဇေယျာသိ။ ယတော ခော တွံ, မာဂဏ္ဍိယ, သပ္ပုရိသေ ဘဇိဿသိ တတော တွံ, မာဂဏ္ဍိယ, သဒ္ဓမ္မံ သောဿသိ; ယတော ခော တွံ, မာဂဏ္ဍိယ, သဒ္ဓမ္မံ သောဿသိ တတော တွံ, မာဂဏ္ဍိယ, ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇိဿသိ; ယတော ခော တွံ, မာဂဏ္ဍိယ, ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇိဿသိ တတော တွံ, မာဂဏ္ဍိယ, သာမံယေဝ ဉဿသိ, သာမံ ဒက္ခိဿသိ – ဣမေ ရောဂါ ဂဏ္ဍာ သလ္လာ; ဣဓ ရောဂါ ဂဏ္ဍာ သလ္လာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ တဿ မေ ဥပါဒါနနိရောဓာ ဘဝနိရောဓော, ဘဝနိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော, ဇာတိ

နိရောဓာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ နိရုဇ္ဈန္တိ; ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ''တိ။

၂၂၂. ဧဝံ ဝုတ္တေ, မာဂဏ္ဍိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ; ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ လဘေယျာဟံ ဘောတော ဂေါတမဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒ''န္တိ။ ''ယော ခေါ, မာဂဏ္ဍိယ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အာကင်္ခတိ ဥပသမ္ပဒံ, သော စတ္တာရော မာသေ ပရိဝသတိ; စတုန္နံ မာသာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တိ , ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ဘိက္ခုဘာဝါယ။ အပိ စ မေတ္ထ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ ဝိဒိတာ''တိ။ ''သစေ, ဘန္တေ, အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခန္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အာကင်္ခန္တာ ဥပသမ္ပဒံ စတ္တာရော မာသေ ပရိဝသန္တိ, စတုန္နံ မာသာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ ဘိက္ခုဘာဝါယ; အဟံ စတ္တာရိ ဝဿာနိ ပရိဝသိဿာမိ, စတုန္နံ ဝဿာနံ အစ္စယေန အာရဒ္ဓစိတ္တာ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗာဇေန္တု, ဥပသမ္ပာဒေန္တု ဘိက္ခုဘာဝါယာ''တိ ။ အလတ္ထ ခေါ မာဂဏ္ဍိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ။ အစိရူပသမ္ပန္နော ခေါ ပနာယသ္မာ မာဂဏ္ဍိယော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ'တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော ခေါ ပနာယသ္မာ မာဂဏ္ဍိယော အရဟတံ အဟောသီတိ။

မာဂဏ္ဍိယသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. သန္ဒကသုတ္တံ

၂၂၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ဃောသိတာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သန္ဒကော ပရိဗ္ဗာဇကော ပိလက္ခဂုဟာယံ ပဋိဝသတိ မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာယာမာဝုသော, ယေန ဒေဝကတသောဗ္ဘော တေနုပသင်္ကမိဿာမ ဂုဟာဒဿနာယာ''တိ။ ''ဧဝမာဝုသော''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပစ္စဿောသုံ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ယေန ဒေဝကတသောဗ္ဘော တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သန္ဒကော ပရိဗ္ဗာဇကော မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော ဟောတိ ဥန္နာဒိနိယာ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာယ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တိယာ, သေယျထိဒံ – ရာဇကထံ စောရကထံ မဟာမတ္တကထံ သေနာကထံ ဘယကထံ ယုဒ္ဓကထံ အန္နကထံ ပါနကထံ ဝတ္ထကထံ သယနကထံ မာလာကထံ ဂန္ဓကထံ ဉာတိကထံ ယာနကထံ ဂါမကထံ နိဂမကထံ နဂရကထံ ဇနပဒကထံ ဣတ္ထိကထံ သူရကထံ ဝိသိခါကထံ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထံ ပုဗ္ဗပေတကထံ နာနတ္တကထံ လောကက္ခာယိကံ သမုဒ္ဒက္ခာယိကံ ဣတိဘဝါဘဝကထံ ဣတိ ဝါ။ အဒ္ဒသာ ခေါ သန္ဒကော ပရိဗ္ဗာဇကော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန သကံ ပရိသံ သဏ္ဌာပေသိ – ''အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောန္တု, မာ ဘောန္တော သဒ္ဒမကတ္ထ; အယံ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကော အာဂစ္ဆတိ သမဏော အာနန္ဒော။ ယာဝတာ ခေါ ပန သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာ ကောသမ္ဗိယံ ပဋိဝသန္တိ, အယံ တေသံ အညတရော သမဏော အာနန္ဒော။ အပ္ပသဒ္ဒကာမာ ခေါ ပန တေ အာယသ္မန္တော အပ္ပသဒ္ဒဝိနီတာ အပ္ပသဒ္ဒဿ ဝဏ္ဏဝါဒိနော; အပ္ပေဝ နာမ အပ္ပသဒ္ဒံ ပရိသံ ဝိဒိတွာ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညေယျာ''တိ။ အထ ခေါ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ တုဏှီ အဟေသုံ။

၂၂၄. အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန သန္ဒကော ပရိဗ္ဗာဇကော တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခေါ သန္ဒကော ပရိဗ္ဗာဇကော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ''ဧတု ခေါ ဘဝံ အာနန္ဒော, သွာဂတံ ဘောတော အာနန္ဒဿ။ စိရဿံ ခေါ ဘဝံ အာနန္ဒော ဣမံ ပရိယာယမကာသိ ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ နိသီဒတု ဘဝံ အာနန္ဒော, ဣဒမာသနံ ပညတ္တံ

တ’’န္တိ။ နိသီဒိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပညတ္တေ အာသနေ။ သန္ဒကောပိ ခော ပရိဗ္ဗာဇကော အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော သန္ဒကံ ပရိဗ္ဗာဇကံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဧတဒဝောစ –
‘‘ကာယနုတ္ထ, သန္ဒက, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ’’တိ? ‘‘တိဋ္ဌတေသာ, ဘော အာနန္ဒ, ကထာ ယာယ မယံ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ။ နေသာ ဘောတော အာနန္ဒဿ ကထာ ဒုလ္လဘာ ဘဝိဿတိ ပစ္ဆာပိ သဝနာယ။ သာဓု ဝတ ဘဝန္တံယေဝ အာနန္ဒံ ပဋိဘာတု သကေ အာစရိယကေ ဓမ္မီကထာ’’တိ။
‘‘တေန ဟိ, သန္ဒက, သုဏာဟိ , သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ ဘော’’တိ ခော သန္ဒကော ပရိဗ္ဗာဇကော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပစ္စဿောသိ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဧတဒဝောစ – ‘‘စတ္တာရောမေ , သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အဗြဟ္မစရိယဝါသာ အက္ခာတာ စတ္တာရိ စ အနဿာသိကာနိ ဗြဟ္မစရိယာနိ အက္ခာတာနိ, ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ [ဝသန္တော ဝာ (သီ. ပီ.) ဧဝမုပရိပိ အနာရာဓနပက္ခေ] နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ’’န္တိ။ ‘‘ကတမေ ပန တေ, ဘော အာနန္ဒ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စတ္တာရော အဗြဟ္မစရိယဝါသာ အက္ခာတာ, ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ’’န္တိ?

၂၂၅. ‘‘ဣဓ, သန္ဒက, ဧကစ္စော သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ ဟောတိ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ, နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပာတိကာ, နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တိ။ စာတုမဟာဘူတိကော အယံ ပုရိသော ယဒါ ကာလင်္ကရောတိ, ပထဝီ ပထဝီကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ, အာပေါ အာပေါကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ, တေဇော တေဇောကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ, ဝါယော ဝါယောကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ , အာကာသံ ဣန္ဒြိယာနိ သင်္ကမန္တိ။ အာသန္ဒိပဉ္စမာ ပုရိသာ မတံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တိ, ယာဝာဠာဟနာ ပဒါနိ ပညာယန္တိ။ ကာပေါတကာနိ အဋ္ဌီနိ ဘဝန္တိ။ ဘဿန္တာ အာဟုတိယော; ဒတ္တုပညတ္တံ ယဒိဒံ ဒါနံ။ တေသံ တုစ္ဆာ မုသာ ဝိလာပေါ ယေ ကေစိ အတ္ထိကဝါဒံ ဝဒန္တိ။ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ ကာယဿ ဘေဒာ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တိ ဝိနဿန္တိ န ဟောန္တိ ပရံ မရဏာ’တိ။

‘‘တတြ , သန္ဒက, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အယံ ခေါ ဘဝံ သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ, နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပာတိကာ, နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တိ။ စာတုမဟာဘူတိကော အယံ ပုရိသော ယဒါ ကာလင်္ကရောတိ, ပထဝီ ပထဝီကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ, အာပေါ အာပေါကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ, တေဇော တေဇောကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ, ဝါယော ဝါယောကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ, အာကာသံ ဣန္ဒြိယာနိ သင်္ကမန္တိ။ အာသန္ဒိပဉ္စမာ ပုရိသာ မတံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တိ, ယာဝာဠာဟနာ ပဒါနိ ပညာယန္တိ။ ကာပေါတကာနိ အဋ္ဌီနိ ဘဝန္တိ။ ဘဿန္တာ အာဟုတိယော; ဒတ္တုပညတ္တံ ယဒိဒံ ဒါနံ။ တေသံ တုစ္ဆာ မုသာ ဝိလာပေါ ယေ ကေစိ အတ္ထိကဝါဒံ ဝဒန္တိ။ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ ကာယဿ ဘေဒာ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တိ ဝိနဿန္တိ န ဟောန္တိ ပရံ မရဏာ’တိ။
သစေ ဣမဿ ဘောတော သတ္ထုနော သစ္စံ ဝစနံ, အကတေန မေ ဧတ္ထ ကတံ, အဝုသိတေန မေ ဧတ္ထ ဝုသိတံ။ ဥဘောပိ မယံ ဧတ္ထ သမသမာ သာမညံ ပတ္တာ, ယော စာဟံ န ဝဒါမိ ‘ဥဘော ကာယဿ ဘေဒာ ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿာမ, ဝိနဿိဿာမ, န ဘဝိဿာမ ပရံ မရဏာ’တိ။ အတိရေကံ ခော ပနိမဿ ဘောတော သတ္ထုနော နဂ္ဂိယံ မုဏ္ဍိယံ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနံ ကေသမဿုလောစနံ ယောဟံ ပုတ္တသမ္ဗာဓသယနံ [ပုတ္တသမ္ဗာဓဝသနံ (သီ.)] အဇ္ဈာဝသန္တော ကာသိကစန္ဒနံ ပစ္စနုဘောန္တော မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရေန္တော ဇာတရူပရဇတံ သာဒိယန္တော ဣမိနာ ဘောတာ သတ္ထာရာ သမသမဂတိကော ဘဝိဿာမိ။ အဘိသမ္ပရာယံ သောဟံ ကိံ ဇာနန္တော ကိံ ပဿန္တော ဣမသ္မိံ သတ္ထရိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿာမိ? ‘သော အဗြဟ္မစရိယဝါသော အယ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တသ္မာ ဗြဟ္မစရိယာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမတိ [နိဗ္ဗိဇ္ဇာပက္ကမတိ (သီ.)] ။ အယံ ခော, သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပဌမော အဗြဟ္မစရိယဝါသော အက္ခာတော ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

၂၂၆. ‘‘ပုန စပရံ, သန္ဒက, ဣဓေကစ္စော သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ ဟောတိ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘ကရောတော ကာရယတော ဆိန္ဒတော ဆေဒာပယတော ပစတော ပာစာပယတော သောစယတော သောစာပယတော ကိလမတော ကိလမာပယတော ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော ပါဏမတိပါတယတော အဒိန္နံ အာဒိယတော သန္ဓိံ ဆိန္ဒတော နိလ္လောပံ ဟရတော ဧကာဂါရိကံ ကရောတော ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော ပရဒါရံ ဂစ္ဆတော မုသာ ဘဏတော ကရောတော န ကရီယတိ ပာပံ။ ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန ယော ဣမိဿာ ပထဝိယာ ပါဏေ ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကရေယျ, နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဒက္ခိဏဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဟနန္တော ဃာတေန္တော ဆိန္ဒန္တော ဆေဒါပေန္တော ပစန္တော ပာစာပေန္တော, နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဥတ္တရဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဒဒန္တော ဒါပေန္တော ယဇန္တော ယဇာပေန္တော, နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော။ ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေန နတ္ထိ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော’တိ။

‘‘တတြ, သန္ဒက, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အယံ ခေါ ဘဝံ သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ကရောတော ကာရယတော ဆိန္ဒတော ဆေဒါပယတော ပစတော ပာစာပယတော သောစတော သောစာပယတော ကိလမတော ကိလမာပယတော ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော ပါဏမတိပါတယတော အဒိန္နံ အာဒိယတော သန္ဓိံ ဆိန္ဒတော နိလ္လောပံ ဟရတော ဧကာဂါရိကံ ကရောတော ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော ပရဒါရံ ဂစ္ဆတော မုသာ ဘဏတော ကရောတော န ကရီယတိ ပာပံ ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန ယော ဣမိဿာ ပထဝိယာ ပါဏေ ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကရေယျ, နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဒက္ခိဏဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဟနန္တော ဃာတေန္တော ဆိန္ဒန္တော ဆေဒါပေန္တော ပစန္တော ပာစာပေန္တော, နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော။ ဥတ္တရဉ္စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဒဒန္တော ဒါပေန္တော ယဇန္တော ယဇာပေန္တော, နတ္ထိ တတောနိဒါနံ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော။ ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေန နတ္ထိ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော’တိ။ သစေ ဣမဿ ဘောတော သတ္ထုနော သစ္စံ ဝစနံ, အကတေန မေ ဧတ္ထ ကတံ, အဝုသိတေန မေ ဧတ္ထ ဝုသိတံ။ ဥဘောပိ မယံ ဧတ္ထ သမသမာ သာမညံ ပတ္တာ, ယော စာဟံ န ဝဒါမိ ‘ဥဘိန္နံ ကုရုတံ န ကရီယတိ ပါပ’န္တိ။ အတိရေကံ ခေါ ပနိမဿ ဘောတော သတ္ထုနော နဂ္ဂိယံ မုဏ္ဍိယံ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနံ ကေသမဿုလောစနံ ယောဟံ ပုတ္တသမ္ဗာဓသယနံ အဇ္ဈာဝသန္တော ကာသိကစန္ဒနံ ပစ္စနုဘောန္တော မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရေန္တော ဇာတရူပရဇတံ သာဒိယန္တော ဣမိနာ ဘောတာ သတ္ထာရာ သမသမဂတိကော ဘဝိဿာမိ။ အဘိသမ္ပရာယံ သောဟံ ကိံ ဇာနန္တော ကိံ ပဿန္တော ဣမသ္မိံ သတ္ထရိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿာမိ? ‘သော အဗြဟ္မစရိယဝါသော အယ’န္တိ ဣတိ ဝိဒိတွာ တသ္မာ ဗြဟ္မစရိယာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမတိ။ အယံ ခေါ, သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒုတိယော အဗြဟ္မစရိယဝါသော အက္ခာတော ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

၂၂၇. ‘‘ပုန စပရံ, သန္ဒက, ဣဓေကစ္စော သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ ဟောတိ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ; အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ; နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ; အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ; နတ္ထိ ဗလံ, နတ္ထိ ဝီရိယံ, နတ္ထိ ပုရိသထာမော , နတ္ထိ ပုရိသပရက္ကမော; သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ သဗ္ဗေ ဘူတာ သဗ္ဗေ ဇီဝါ အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ နိယတိသင်္ဂတိဘာဝပရိဏတာ ဆသွေဝာဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ’တိ။

‘‘တတြ, သန္ဒက, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အယံ ခေါ ဘဝံ သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – နတ္ထိ ဟေတု, နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ, အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ။ နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ, အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။ နတ္ထိ ဗလံ, နတ္ထိ ဝီရိယံ, နတ္ထိ ပုရိသထာမော, နတ္ထိ ပုရိသပရက္ကမော, သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ သဗ္ဗေ ဘူတာ သဗ္ဗေ ဇီဝါ အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ နိယတိသင်္ဂတိဘာဝပရိဏတာ ဆသွေဝာဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ’တိ။ သစေ ဣမဿ ဘောတော သတ္ထုနော သစ္စံ ဝစနံ, အကတေန မေ ဧတ္ထ ကတံ, အဝုသိတေန မေ ဧတ္ထ ဝုသိတံ။ ဥဘောပိ မယံ ဧတ္ထ သမသမာ သာမညံ ပတ္တာ, ယော စာဟံ န ဝဒါမိ ‘ဥဘော အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ ဝိသုဇ္ဈိဿာမာ’တိ။ အတိရေကံ ခေါ ပနိမဿ ဘောတော သတ္ထုနော နဂ္ဂိယံ မုဏ္ဍိယံ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနံ ကေသမဿုလောစနံ ယောဟံ ပုတ္တသမ္ဗာဓသယနံ အဇ္ဈာဝသန္တော ကာသိကစန္ဒနံ ပစ္စနုဘောန္တော မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရေန္တော ဇာတရူပရဇတံ သာဒိယန္တော ဣမိနာ ဘောတာ

သတ္ထာရာ သမသမဂတိကော ဘဝိဿာမိ။ အဘိသမ္ပရာယံ သောဟံ ကိံ ဇာနန္တော ကိံ ပဿန္တော ဣမသ္မိံ သတ္
ထရိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရိဿာမိ? 'သော အဗ္ဗဟ္မစရိယတသော အယ'န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တသ္မာ ဗ္ရဟ္မစရိယာ နိဗ္ဗိ
ဇ္ဇ ပက္ကမတိ။ အယံ ခော, သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန တတိယော အဗ္ဗ
ဟ္မစရိယတသော အက္ခာတော ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ
ယ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

၂၂၈. ''ပုန စပရံ, သန္ဒက, ဣဓေကစ္စော သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ ဟောတိ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – 'သတ္တိမေ ကာယာ အကဋ္ဌာ အကဋ္ဌဝိ
ဓာ အနိမ္မိတာ အနိမ္မာတာ ဝဉ္ဈာ ကူဋဋ္ဌာ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ, တေ န ဣဉ္ဇန္တိ န ဝိပရိဏာမန္တိ န အညမညံ ဗျာဗာ
ဓေန္တိ နာလံ အညမညဿ သုခာယ ဝါ ဒုက္ခာယ ဝါ သုခဒုက္ခာယ ဝါ။ ကတမေ သတ္တ? ပထဝီကာယော အာပောကာ
ယော တေဇောကာယော ဝါယောကာယော သုခေ ဒုက္ခေ ဇီဝေ သတ္တမေ – ဣမေ သတ္တကာယာ အကဋ္ဌာ အကဋ္ဌဝိဓာ အနိမ္
မိတာ အနိမ္မာတာ ဝဉ္ဈာ ကူဋဋ္ဌာ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ။ တေ န ဣဉ္ဇန္တိ န ဝိပရိဏာမန္တိ န အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တိ။
နာလံ အညမညဿ သုခာယ ဝါ ဒုက္ခာယ ဝါ သုခဒုက္ခာယ ဝါ။ တတ္ထ နတ္ထိ ဟန္တာ ဝါ ဃာတေတာ ဝါ သောတာ ဝါ
သာဝေတာ ဝါ ဝိညာတာ ဝါ ဝိညာပေတာ ဝါ။ ယောပိ တိဏှေန သတ္ထေန သီသံ ဆိန္ဒတိ, န ကောစိ ကဉ္စိ [ကိဉ္စိ
(က.)] ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ။ သတ္တန္နံတွေဝ ကာယာနမန္တရေန သတ္ထံ ဝိဝရမနုပတတိ။ စုဒ္ဒသ ခေါ ပနိမာနိ
ယောနိပမုခသတသဟဿာနိ သဋ္ဌိ စ သတာနိ ဆ စ သတာနိ ပဉ္စ စ ကမ္မုနော သတာနိ ပဉ္စ စ ကမ္မာနိ တီဏိ စ ကမ္မာနိ,
ကမ္မေ စ အဍ္ဎကမ္မေ စ, ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါ, ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပာ, ဆဠာဘိဇာတိယော, အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယော, ဧကူနပညာသ
အာဇီဝကသတေ, ဧကူနပညာသ ပရိဗ္ဗာဇကသတေ, ဧကူနပညာသ နာဂါဝါသသတေ, ဝီသေ ဣန္ဒြိယသတေ, တိံသေ နိ
ရယသတေ, ဆတ္တိံသ ရဇောဓာတုယော, သတ္တ သညီဂဗ္ဘာ, သတ္တ အသညီဂဗ္ဘာ, သတ္တ နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာ, သတ္တ ဒေဝါ,
သတ္တ မာနုသာ, သတ္တ ပေသာစာ, သတ္တ သရာ, သတ္တ ပဝုဋာ, သတ္တ ပပါတာ, သတ္တ ပပါတသတာနိ, သတ္တ သုပိနာ, သတ္တ သုပိ
နသတာနိ, စုလ္လာသီတိ [စူဠာသီတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မဟာကပ္ပိနော [မဟာကပ္ပုနော (သီ. ပီ.)] သတသဟဿာနိ,
ယာနိ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ။ တတ္ထ နတ္ထိ ဣမိနာဟံ သီလေန
ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗ္ရဟ္မစရိယေန ဝါ အပရိပက္ကံ ဝါ ကမ္မံ ပရိပါစေဿာမိ, ပရိပက္ကံ ဝါ ကမ္မံ ဖုဿ ဖုဿ
ဗျန္တိံ ကရိဿာမီတိ။ ဟေဝံ နတ္ထိ ဒေါဏမိတေ သုခဒုက္ခေ ပရိယန္တကတေ သံသာရေ, နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဎနေ, နတ္ထိ
ဥက္ကံသာဝကံသေ။ သေယျထာပိ နာမ သုတ္တဂုဠေ ခိတ္တေ နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ပလေတိ, ဧဝမေဝ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိ
တေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တီ'တိ။

''တတြ, သန္ဒက, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'အယံ ခေါ ဘဝံ သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ – သတ္တိမေ
ကာယာ အကဋ္ဌာ အကဋ္ဌဝိဓာ အနိမ္မိတာ အနိမ္မာတာ ဝဉ္ဈာ ကူဋဋ္ဌာ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ။ တေ န ဣဉ္ဇန္တိ န ဝိပရိဏာမ
န္တိ န အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တိ။ နာလံ အညမညဿ သုခာယ ဝါ ဒုက္ခာယ ဝါ သုခဒုက္ခာယ ဝါ။ ကတမေ သတ္တ ?
ပထဝီကာယော အာပောကာယော တေဇောကာယော ဝါယောကာယော သုခေ ဒုက္ခေ ဇီဝေ သတ္တမေ – ဣမေ သတ္တ ကာ
ယာ အကဋ္ဌာ အကဋ္ဌဝိဓာ အနိမ္မိတာ အနိမ္မာတာ ဝဉ္ဈာ ကူဋဋ္ဌာ ဧသိကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတာ။ တေ န ဣဉ္ဇန္တိ န ဝိပရိဏာမန္တိ
န အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တိ။ နာလံ အညမညဿ သုခာယ ဝါ ဒုက္ခာယ ဝါ သုခဒုက္ခာယ ဝါ။ တတ္ထ နတ္ထိ ဟန္တာ ဝါ
ဃာတေတာ ဝါ သောတာ ဝါ သာဝေတာ ဝါ ဝိညာတာ ဝါ ဝိညာပေတာ ဝါ။ ယောပိ တိဏှေန သတ္ထေန သီသံ ဆိန္ဒတိ,
န ကောစိ ကဉ္စိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ ။ သတ္တန္နံတွေဝ ကာယာနမန္တရေန သတ္ထံ ဝိဝရမနုပတတိ။ စုဒ္ဒသ ခေါ ပနိ
မာနိ ယောနိပမုခသတသဟဿာနိ သဋ္ဌိ စ သတာနိ ဆ စ သတာနိ ပဉ္စ စ ကမ္မုနော သတာနိ ပဉ္စ စ ကမ္မာနိ တီဏိ စ ကမ္
မာနိ, ကမ္မေ စ အဍ္ဎကမ္မေ စ, ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါ, ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပာ, ဆဠာဘိဇာတိယော, အဋ္ဌ ပုရိသဘူမိယော, ဧကူန
ပညာသ အာဇီဝကသတေ, ဧကူနပညာသ ပရိဗ္ဗာဇကသတေ, ဧကူနပညာသ နာဂါဝါသသတေ, ဝီသေ ဣန္ဒြိယသတေ,
တိံသေ နိရယသတေ, ဆတ္တိံသ ရဇောဓာတုယော, သတ္တ သညီဂဗ္ဘာ, သတ္တ အသညီဂဗ္ဘာ, သတ္တ နိဂဏ္ဌိဂဗ္ဘာ, သတ္တ
ဒေဝါ, သတ္တ မာနုသာ, သတ္တ ပေသာစာ, သတ္တ သရာ, သတ္တ ပဝုဋာ, သတ္တ ပပါတာ, သတ္တ ပပါတသတာနိ, သတ္တ သုပိနာ,
သတ္တ သုပိနသတာနိ, စုလ္လာသီတိ မဟာကပ္ပိနော သတသဟဿာနိ, ယာနိ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိ
တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ။ တတ္ထ နတ္ထိ ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗ္ရဟ္မစရိယေန ဝါ အပ
ရိပက္ကံ ဝါ ကမ္မံ ပရိပါစေဿာမိ, ပရိပက္ကံ ဝါ ကမ္မံ ဖုဿ ဖုဿ ဗျန္တိံ ကရိဿာမီတိ, ဟေဝံ နတ္ထိ ဒေါဏမိ
တေ သုခဒုက္ခေ ပရိယန္တကတေ သံသာရေ, နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဎနေ, နတ္ထိ ဥက္ကံသာဝကံသေ။ သေယျထာပိ နာမ သုတ္
တဂုဠေ ခိတ္တေ နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ပလေတိ, ဧဝမေဝ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ

ကရိသ္သန္တိ’တိ။ သစေ ပန ဣမသ္သ ဘောတော သတ္တုန္နော သစ္စံ ဝစနံ, အကတေန မေ ဧတ္ထ ကတံ, အဝုသိတေန မေ ဧတ္ထ ဝုသိတံ။ ဥဘောပိ မယံ ဧတ္ထ သမသမာ သာမညံ ပတ္တာ, ယော စာဟံ န ဝဒာမိ။ ‘ဥဘော သန္တာဝိတ္တတ သံသရိတ္တတ ဒုက္ခသ္သန္တံ ကရိသ္သာမာ’တိ။ အတိရေကံ ခော ပနိမသ္သ ဘောတော သတ္တုန္နော နဂ္ဂိယံ မုဏ္ဍိယံ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနံ ကေသမသ္သုလောစနံ ယောဟံ ပုတ္တသမ္ဗာဓသယနံ အဇ္ဈာဝသန္တော ကာသိကစန္ဒနံ ပစ္စနုဘောန္တော မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရေန္တော ဇာတရူပရဇတံ သာဒိယန္တော ဣမိနာ ဘောတာ သတ္ထာရာ သမသမဂတိကော ဘဝိသ္သာမိ။ အဘိသမ္ပရာယံ သောဟံ ကိံ ဇာနန္တော ကိံ ပသ္သန္တော ဣမသ္မိံ သတ္ထရိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိသ္သာမိ? ‘သော အဗြဟ္မစရိယဝါသော အယ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတ္ဝာ တသ္မာ ဗြဟ္မစရိယာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမတိ။ အယံ ခော, သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပသ္သတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စတုတ္ထော အဗြဟ္မစရိယဝါသော အက္ခာတော ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

“ဣမေ ခော တေ, သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပသ္သတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စတ္တာရော အဗြဟ္မစရိယဝါသာ အက္ခာတာ ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ”န္တိ။

“အစ္ဆရိယံ , ဘော အာနန္ဒ, အဗ္ဘုတံ, ဘော အာနန္ဒ! ယာဝဉ္စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပသ္သတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စတ္တာရော အဗြဟ္မစရိယဝါသာဝ သမာနာ ‘အဗြဟ္မစရိယဝါသာ’တိ အက္ခာတာ ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလန္တိ။ ကတမာနိ ပန တာနိ, ဘော အာနန္ဒ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပသ္သတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စတ္တာရိ အနဿာသိကာနိ ဗြဟ္မစရိယာနိ အက္ခာတာနိ ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ”န္တိ?

၂၂၉. “ဣဓ, သန္ဒက, ဧကစ္စော သတ္ထာ သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ – ‘စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတ’န္တိ။ သော သုညမ္ပိ အဂါရံ ပဝိသတိ, ပိဏ္ဍမ္ပိ န လဘတိ, ကုက္ကုရောပိ ဍံသတိ, စဏ္ဍေနပိ ဟတ္ထိနာ သမာဂစ္ဆတိ, စဏ္ဍေနပိ အဿေန သမာဂစ္ဆတိ, စဏ္ဍေနပိ ဂောဏေန သမာဂစ္ဆတိ, ဣတ္ထိယာပိ ပုရိသဿပိ နာမမ္ပိ ဂောတ္တမ္ပိ ပုစ္ဆတိ, ဂါမဿပိ နိဂမဿပိ နာမမ္ပိ မဂ္ဂမ္ပိ ပုစ္ဆတိ။ သော ‘ကိမိဒ’န္တိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘သုညံ မေ အဂါရံ ပဝိသိတဗ္ဗံ အဟောသိ’, တေန ပါဝိသိံ; ‘ပိဏ္ဍမ္ပိ အလဒ္ဓဗ္ဗံ အဟောသိ’, တေန နာလတ္ထံ ; ‘ကုက္ကုရေန ဍံသိတဗ္ဗံ အဟောသိ’, တေနမှိ [တေန (က.), တေနာသိံ (?)] ဒဋ္ဌော; ‘စဏ္ဍေန ဟတ္ထိနာ သမာဂန္တဗ္ဗံ အဟောသိ’, တေန သမာဂမိံ; ‘စဏ္ဍေန အဿေန သမာဂန္တဗ္ဗံ အဟောသိ’, တေန သမာဂမိံ; ‘စဏ္ဍေန ဂောဏေန သမာဂန္တဗ္ဗံ အဟောသိ’, တေန သမာဂမိံ; ‘ဣတ္ထိယာပိ ပုရိသဿပိ နာမမ္ပိ ဂောတ္တမ္ပိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ အဟောသိ’, တေန ပုစ္ဆိံ; ‘ဂါမဿပိ နိဂမဿပိ နာမမ္ပိ မဂ္ဂမ္ပိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ အဟောသိ’, တေန ပုစ္ဆိ’န္တိ။ တတြ, သန္ဒက, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အယံ ခော ဘဝံ သတ္ထာ သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ။ပေ.။ ‘ဂါမဿပိ နိဂမဿပိ နာမမ္ပိ မဂ္ဂမ္ပိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ အဟောသိ, တေန ပုစ္ဆိ’န္တိ ။ သော ‘အနဿာသိကံ ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတ္ဝာ တသ္မာ ဗြဟ္မစရိယာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမတိ။ ဣဒံ ခော, သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပသ္သတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပဌမံ အနဿာသိကံ ဗြဟ္မစရိယံ အက္ခာတံ ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

၂၃၀. “ပုန စပရံ, သန္ဒက, ဣဓေကစ္စော သတ္ထာ အနုဿဝိကော ဟောတိ အနုဿဝသစ္စော။ သော အနုဿဝေန ဣတိဟိတိဟပရမ္ပရာယ ပိဋကသမ္ပဒာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အနုဿဝိကဿ ခော ပန, သန္ဒက , သတ္ထုနော အနုဿဝသစ္စဿ သုဿုတမ္ပိ ဟောတိ ဒုဿုတမ္ပိ ဟောတိ တထာပိ ဟောတိ အညထာပိ ဟောတိ။ တတြ, သန္ဒက, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အယံ ခော ဘဝံ သတ္ထာ အနုဿဝိကော အနုဿဝသစ္စော သော အနုဿဝေန ဣတိဟိတိဟပရမ္ပရာယ ပိဋကသမ္ပဒာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အနုဿဝိကဿ ခော ပန သတ္ထုနော အနုဿဝသစ္စဿ သုဿုတမ္ပိ ဟောတိ ဒုဿုတမ္ပိ ဟောတိ တထာပိ ဟောတိ အညထာပိ ဟောတိ’။ သော ‘အနဿာသိကံ ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတ္ဝာ တသ္မာ ဗြဟ္မစရိယာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမတိ။ ဣဒံ ခော, သန္ဒက, တေန ဘဂဝ

တာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒုတိယံ အနုဿာသိကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ အက္ခာတံ ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိ
သော သသက္ကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

၂၃၁. ''ပုန စပရံ, သန္ဒက, ဣဓေကစ္စော သတ္ထာ တက္ကီ ဟောတိ ဝီမံသီ။ သော တက္ကပရိယာဟတံ ဝီမံသာနုစရိ
တံ သယံပဋိဘာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တက္ကိဿ ခော ပန, သန္ဒက, သတ္ထုနော ဝီမံသိဿ သုတက္ကိတမ္ပိ ဟောတိ ဒု
တ္တက္ကိတမ္ပိ ဟောတိ တထာပိ ဟောတိ အညထာပိ ဟောတိ။ တတြ, သန္ဒက, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ –
'အယံ ခော ဘဝံ သတ္ထာ တက္ကီ ဝီမံသီ။ သော တက္ကပရိယာဟတံ ဝီမံသာနုစရိတံ သယံပဋိဘာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တက္
ကိဿ ခော ပန သတ္ထုနော ဝီမံသိဿ သုတက္ကိတမ္ပိ ဟောတိ ဒုတ္တက္ကိတမ္ပိ ဟောတိ တထာပိ ဟောတိ အည
ထာပိ ဟောတိ'။ သော 'အနုဿာသိကံ ဣဒံ ဗ္ရဟ္မစရိယ'န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တသ္မာ ဗ္ရဟ္မစရိယာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္က
မတိ။ ဣဒံ ခော, သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန တတိယံ အနုဿာသိကံ ဗ္ရ
ဟ္မစရိယံ အက္ခာတံ ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓ
မ္မံ ကုသလံ။

၂၃၂. ''ပုန စပရံ, သန္ဒက, ဣဓေကစ္စော သတ္ထာ မန္ဒော ဟောတိ မောမူဟော။ သော မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာ
တတ္ထ တတ္ထ [တထာ တထာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပဉှံ ပုဋ္ဌော သမာနော ဝါစာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ အမရာဝိက္ခေ
ပံ – 'ဧဝမ္ပိ [ဧဝမ္ပိ (သီ. ပီ.)] မေ နော, တထာတိပိ [တထာပိ (သီ. ပီ.)] မေ နော, အညထာတိပိ [အညထာပိ (သီ. ပီ.) ( )
သဗ္ဗတ္ထ နတ္ထိ] မေ နော, နောတိပိ မေ နော, နော နောတိပိ မေ နော'တိ။ တတြ, သန္ဒက, ဝိညူ ပုရိသော ဣတိ ပဋိသဉ္စိ
က္ခတိ – 'အယံ ခော ဘဝံ သတ္ထာ မန္ဒော မောမူဟော။ သော မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာ တတ္ထ တတ္ထ ပဉှံ ပုဋ္ဌ
ော သမာနော ဝါစာဝိက္ခေပံ အာပဇ္ဇတိ အမရာဝိက္ခေပံ – ဧဝမ္ပိ မေ နော, တထာတိပိ မေ နော, အညထာတိပိ မေ
နော, နောတိပိ မေ နော, နော နောတိပိ မေ နော'တိ။ သော 'အနုဿာသိကံ ဣဒံ ဗ္ရဟ္မစရိယ'န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တသ္
မာ ဗ္ရဟ္မစရိယာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမတိ။ ဣဒံ ခော, သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္
ဗုဒ္ဓေန စတုတ္ထံ အနုဿာသိကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ အက္ခာတံ ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ,
ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

''ဣမာနိ ခော, (တာနိ သန္ဒက, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စတ္တာရိ အနုဿ
ာသိကာနိ ဗ္ရဟ္မစရိယာနိ အက္ခာတာနိ ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ
နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ''န္တိ။

''အစ္ဆရိယံ, ဘော အာနန္ဒ, အဗ္ဘုတံ, ဘော အာနန္ဒ! ယာဝဉ္စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စတ္တာရိ အနုဿာသိကာနေဝ ဗ္ရဟ္မစရိယာနိ အနုဿာသိကာနိ ဗ္ရဟ္မစရိယာနီတိ အက္ခာတာနိ ယ
တ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ န ဝသေယျ, ဝသန္တော စ နာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။ သော ပန,
ဘော အာနန္ဒ, သတ္ထာ ကိံ ဝါဒီ ကိံ အက္ခာယီ ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝသေယျ, ဝသန္တော
စ အာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ''န္တိ။

၂၃၃. ''ဣဓ, သန္ဒက, တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော
လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ။ပေ.။ [ဝိတ္ထာရော မ. နိ. ၂.၉-၁၀
ကန္ဒရကသုတ္တေ] သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ ဝိဝိစ္စေဝ
ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယ
သ္မိံ ခော [ယသ္မိံ ခော ပန (သျာ. ကံ. က.)] , သန္ဒက, သတ္ထရိ သာဝကော ဧဝရူပံ ဥဠာရဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆတိ တတ္
ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝသေယျ, ဝသန္တော စ အာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

''ပုန စပရံ, သန္ဒက, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ... ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယသ္မိံ ခော, သန္ဒ
က, သတ္ထရိ သာဝကော ဧဝရူပံ ဥဠာရဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆတိ တတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝသေယ္
ယ, ဝသန္တော စ အာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

‘‘ပုန စပရံ, သန္ဒက, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယသ္မိံ ခေါ, သန္ဒက, သတ္ထရိ သာဝကော ဧဝရူပံ ဥဠာရဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆတိ တတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ ဝသေယျ, ဝသန္တော စ အာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

‘‘ပုန စပရံ, သန္ဒက, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယသ္မိံ ခေါ, သန္ဒက, သတ္ထရိ သာဝကော ဧဝရူပံ ဥဠာရဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆတိ တတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ ဝသေယျ, ဝသန္တော စ အာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ ယသ္မိံ ခေါ, သန္ဒက, သတ္ထရိ သာဝကော ဧဝရူပံ ဥဠာရဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆတိ တတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ ဝသေယျ, ဝသန္တော စ အာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပါတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ ယသ္မိံ ခေါ, သန္ဒက, သတ္ထရိ သာဝကော ဧဝရူပံ ဥဠာရဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆတိ တတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ ဝသေယျ, ဝသန္တော စ အာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခသမုဒယော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; ‘ဣမေ အာသဝါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝသမုဒယော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝနိရောဓော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတိ။ ယသ္မိံ ခေါ, သန္ဒက, သတ္ထရိ သာဝကော ဧဝရူပံ ဥဠာရဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆတိ တတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော သသက္ကံ ဗြဟ္မစရိယံ ဝသေယျ, ဝသန္တော စ အာရာဓေယျ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ’’န္တိ။

၂၃၄. ‘‘ယော ပန သော, ဘော အာနန္ဒ, ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော ပရိဘုဉ္ဇေယျ သော ကာမေ’’တိ? ‘‘ယော သော, သန္ဒက, ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော အဘဗ္ဗော သော ပဉ္စဋ္ဌာနာနိ အဇ္ဈာစရိတုံ။ အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သဉ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒာတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သန္နိဓိကာရကံ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော။ ယော သော, သန္ဒက, ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော အဘဗ္ဗော သော ဣမာနိ ပဉ္စဋ္ဌာနာနိ အဇ္ဈာစရိတု’’န္တိ။

၂၃၅. ‘‘ယော ပန သော, ဘော အာနန္ဒ, ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော တဿ စရတော စေဝ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တ

သ္သ စ ဇာဂရသ္သ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ – ‘ခီဏာ မေ အာသဝာ’’’တိ? ‘‘တေန ဟိ, သန္ဒက, ဥပမံ တေ ကရိဿာမိ; ဥပမာယပိဓေကစ္စေ ဝိညူ ပုရိသာ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနန္တိ။ သေယျထာပိ, သန္ဒက, ပုရိသဿ ဟတ္ထပါဒာ ဆိန္နာ; တဿ စရတော စေဝ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ (ဇာနာတိ – ‘ဆိန္နာ မေ ဟတ္ထပါဒာ’တိ, ဥဒါဟု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဇာနာတိ – ‘ဆိန္နာ မေ ဟတ္ထပါဒာ’’’တိ? ‘‘န ခော, ဘော အာနန္ဒ, သော ပုရိသော သတတံ သမိတံ ဇာနာတိ – ‘ဆိန္နာ မေ ဟတ္ထပါဒာ’ တိ။) [(ဆိန္နာဝ ဟတ္ထပါဒာ,) (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အပိ စ ခော ပန နံ ပစ္စဝေက္ခမာနော ဇာနာတိ – ‘ဆိန္နာ မေ ဟတ္ထပါဒာ’’’တိ။ ‘‘ဧဝမေဝ ခော, သန္ဒက, ယော သော ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝော ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော တဿ စရတော စေဝ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ (ဉာဏဒဿနံ န ပစ္စုပဋ္ဌိတံ – ‘ခီဏာ မေ အာသဝာ’တိ;) [(ခီဏာဝ အာသဝာ,) (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အပိ စ ခော ပန နံ ပစ္စဝေက္ခမာနော ဇာနာတိ – ‘ခီဏာ မေ အာသဝာ’’’တိ။

၂၃၆. ‘‘ကီဝဗဟုကာ ပန, ဘော အာနန္ဒ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ နိယျာတာရော’’တိ? ‘‘န ခော, သန္ဒက, ဧကံယေဝ သတံ န ဒ္ဝေ သတာနိ န တီဏိ သတာနိ န စတ္တာရိ သတာနိ န ပဉ္စ သတာနိ, အထ ခော ဘိယျောဝ ယေ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ နိယျာတာရော’’တိ။ ‘‘အစ္ဆရိယံ, ဘော အာနန္ဒ, အဗ္ဘုတံ, ဘော အာနန္ဒ! န စ နာမ သဓမ္မောက္ကံသနာ ဘဝိဿတိ, န ပရဓမ္မဝမ္ဘနာ, အာယတနေ စ ဓမ္မဒေသနာ တာဝ ဗဟုကာ စ နိယျာတာရော ပညာယိဿန္တိ။ ဣမေ ပနာဇီဝကာ ပုတ္တမတာယ ပုတ္တာ အတ္တာနဉ္စေဝ ဥက္ကံသေန္တိ, ပရေ စ ဝမ္ဘေန္တိ တယော စေဝ နိယျာတာရော ပညပေန္တိ, သေယျထိဒံ – နန္ဒံ ဝစ္ဆံ, ကိသံ သံကိစ္စံ, မက္ခလိံ ဂောသာလ’’န္တိ။ အထ ခော သန္ဒကော ပရိဗ္ဗာဇကော သကံ ပရိသံ အာမန္တေသိ – ‘‘စရန္တု ဘောန္တော သမဏေ ဂောတမေ ဗြဟ္မစရိယဝါသော။ န ဒါနိ သုကရံ အမှေဟိ လာဘသက္ကာရသိလောကေ ပရိစ္စဇိတု’’န္တိ။ ဣတိ ဟိဒံ သန္ဒကော ပရိဗ္ဗာဇကော သကံ ပရိသံ ဥယျောဇေသိ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယေတိ။

သန္ဒကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇. မဟာသကုလုဒာယိသုတ္တံ

၂၃၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ အဘိညာတာ အဘိညာတာ ပရိဗ္ဗာဇကာ မောရနိဝါပေ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမေ ပဋိဝသန္တိ, သေယျထိဒံ – အန္နဘာရော ဝရဓရော သကုလုဒာယီ စ ပရိဗ္ဗာဇကော အညေ စ အဘိညာတာ အဘိညာတာ ပရိဗ္ဗာဇကာ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ ခော ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – ‘‘အတိပ္ပဂေ ခော တာဝ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ယေန မောရနိဝါပေါ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမော ယေန သကုလုဒာယီ ပရိဗ္ဗာဇကော တေနုပသင်္ကမေယျ’’န္တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ယေန မောရနိဝါပေါ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမော တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခော ပန သမယေန သကုလုဒာယီ ပရိဗ္ဗာဇကော မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော ဟောတိ ဥန္နာဒိနိယာ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာယ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တိယာ, သေယျထိဒံ – ရာဇကထံ စောရကထံ မဟာမတ္တကထံ သေနာကထံ ဘယကထံ ယုဒ္ဓကထံ အန္နကထံ ပါနကထံ ဝတ္ထကထံ သယနကထံ မာလာကထံ ဂန္ဓကထံ ဉာတိကထံ ယာနကထံ ဂါမကထံ နိဂမကထံ နဂရကထံ ဇနပဒကထံ ဣတ္ထိကထံ သူရကထံ ဝိသိခါကထံ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထံ ပုဗ္ဗပေတကထံ နာနတ္တကထံ လောကက္ခာယိကံ သမုဒ္ဒက္ခာယိကံ ဣတိဘဝါဘဝကထံ ဣတိ ဝါ။ အဒ္ဒသာ ခော သကုလုဒာယီ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန သကံ ပရိသံ သဏ္ဌာပေတိ – ‘‘အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောန္တု; မာ ဘောန္တော သဒ္ဒမကတ္ထ။ အယံ သမဏော ဂောတမော အာဂစ္ဆတိ; အပ္ပသဒ္ဒကာမော ခော ပန သော အာယသ္မာ အပ္ပသဒ္ဒဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ အပ္ပေဝ နာမ အပ္ပသဒ္ဒံ ပရိသံ ဝိဒိတွာ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညေယျာ’’တိ။ အထ ခော တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ တုဏှီ အဟေသုံ။ အထ ခော ဘဂဝါ ယေန သကုလုဒာယီ ပရိဗ္ဗာဇကော တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခော သကုလုဒာယီ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဧတု ခော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ။ သွာဂတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော။ စိရဿံ ခော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမံ ပရိယာယမကာသိ ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ နိသီဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ; ဣဒမာသနံ ပညတ္တ’’န္တိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ သကုလုဒာယီပိ ခော ပရိဗ္ဗာဇကော

အညတရံ နိစ္စံ အာသနံ ဂဟေတွာ ကေမဇ္ဈတ္တံ နိသီဒိ။ ကေမဇ္ဈတ္တံ နိသိန္နံ ခေါ သကုလုဒာယိံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၂၃၈. ''ကာယနုတ္တ , ဥဒာယိ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ''တိ? ''တိဋ္ဌတေသာ, ဘန္တေ, ကထာ ယာယ မယံ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ။ နေသာ, ဘန္တေ, ကထာ ဘဂဝတော ဒုလ္လဘာ ဘဝိဿတိ ပစ္ဆာပိ သဝနာယ။ ပုရိမာနိ, ဘန္တေ, ဒိဝသာနိ ပုရိမတရာနိ နာနာတိတ္ထိယာနံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ကုတူဟလသာလာယံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – 'လာဘာ ဝတ, ဘော, အင်္ဂမဂဓာနံ, သုလဒ္ဓလာဘာ ဝတ, ဘော, အင်္ဂမဂဓာနံ! တတြိမေ [ယတ္ထိမေ (သီ.)] သမဏဗြာဟ္မဏာ သင်္ဃိနော ဂဏိနော ဂဏာစရိယာ ဉာတာ ယသဿိနော တိတ္ထကရာ သာဓုသမ္မတာ ဗဟုဇနဿ ရာဇဂဟံ ဝဿာဝါသံ ဩသဋာ။ အယမ္ပိ ခေါ ပူရဏော ကဿပော သင်္ဃီ စေဝ ဂဏီ စ ဂဏာစရိယော စ ဉာတော ယသဿီ တိတ္ထကရော သာဓုသမ္မတော ဗဟုဇနဿ; သောပိ ရာဇဂဟံ ဝဿာဝါသံ ဩသဋော။ အယမ္ပိ ခေါ မက္ခလိ ဂေါသာလော။ပေ.။ အဇိတော ကေသကမ္ဗလော။ ပကုဓော ကစ္စာယနော။ သဉ္စယော ဗေလဋ္ဌပုတ္တော။ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော သင်္ဃီ စေဝ ဂဏီ စ ဂဏာစရိယော စ ဉာတော ယသဿီ တိတ္ထကရော သာဓုသမ္မတော ဗဟုဇနဿ; သောပိ ရာဇဂဟံ ဝဿာဝါသံ ဩသဋော။ အယမ္ပိ ခေါ သမဏော ဂေါတမော သင်္ဃီ စေဝ ဂဏီ စ ဂဏာစရိယော စ ဉာတော ယသဿီ တိတ္ထကရော သာဓုသမ္မတော ဗဟုဇနဿ; သောပိ ရာဇဂဟံ ဝဿာဝါသံ ဩသဋော။ ကော နု ခေါ ဣမေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သင်္ဃီနံ ဂဏီနံ ဂဏာစရိယာနံ ဉာတာနံ ယသဿီနံ တိတ္ထကရာနံ သာဓုသမ္မတာနံ ဗဟုဇနဿ သာဝကာနံ သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော, ကဉ္စ ပန သာဝကာ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ [ဂရုကတွာ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တီ'''တိ?

၂၃၉. ''တတြေကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – 'အယံ ခေါ ပူရဏော ကဿပော သင်္ဃီ စေဝ ဂဏီ စ ဂဏာစရိယော စ ဉာတော ယသဿီ တိတ္ထကရော သာဓုသမ္မတော ဗဟုဇနဿ; သော စ ခေါ သာဝကာနံ န သက္ကတော န ဂရုကတော န မာနိတော န ပူဇိတော, န စ ပန ပူရဏံ ကဿပံ သာဝကာ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ ပူရဏော ကဿပော အနေကသတာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တတြညတရော ပူရဏဿ ကဿပဿ သာဝကော သဒ္ဒမကာသိ – ''မာ ဘောန္တော ပူရဏံ ကဿပံ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆိတ္ထ; နေသော ဧတံ ဇာနာတိ; မယမေတံ ဇာနာမ, အမှေ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆထ; မယမေတံ ဘဝန္တာနံ ဗျာကရိဿာမာ''တိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ ပူရဏော ကဿပော ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တော န လဘတိ – ''အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောန္တု, မာ ဘောန္တော သဒ္ဒမကတ္ထ။ နေတေ, ဘဝန္တေ, ပုစ္ဆန္တိ, အမှေ ဧတေ ပုစ္ဆန္တိ; မယမေတေသံ ဗျာကရိဿာမာ''တိ။ ဗဟူ ခေါ ပန ပူရဏဿ ကဿပဿ သာဝကာ ဝါဒံ အာရောပေတွာ အပက္ကန္တာ – ''န တွံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနာသိ, အဟံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနာမိ , ကိံ တွံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနိဿသိ? မိစ္ဆာပဋိပန္နော တွမသိ, အဟမသ္မိ သမ္မာပဋိပန္နော, သဟိတံ မေ, အသဟိတံ တေ, ပုရေဝစနီယံ ပစ္ဆာ အဝစ, ပစ္ဆာဝစနီယံ ပုရေ အဝစ, အဓိစိဏ္ဏံ တေ ဝိပရာဝတ္တံ, အာရောပိတော တေ ဝါဒေါ, နိဂ္ဂဟိတောသိ, စရ ဝါဒပ္ပမောက္ခာယ, နိဗ္ဗေဌေဟိ ဝါ သစေ ပဟောသီ''တိ။ ဣတိ ပူရဏော ကဿပော သာဝကာနံ န သက္ကတော န ဂရုကတော န မာနိတော န ပူဇိတော, န စ ပန ပူရဏံ ကဿပံ သာဝကာ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။ အက္ကုဋ္ဌော စ ပန ပူရဏော ကဿပော ဓမ္မက္ကောသေနာ'''တိ။

''ဧကစ္စေ ဧဝမာဟံသု – 'အယမ္ပိ ခေါ မက္ခလိ ဂေါသာလော။ပေ.။ အဇိတော ကေသကမ္ဗလော။ ပကုဓော ကစ္စာယနော။ သဉ္စယော ဗေလဋ္ဌပုတ္တော။ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော သင်္ဃီ စေဝ ဂဏီ စ ဂဏာစရိယော စ ဉာတော ယသဿီ တိတ္ထကရော သာဓုသမ္မတော ဗဟုဇနဿ; သော စ ခေါ သာဝကာနံ န သက္ကတော န ဂရုကတော န မာနိတော န ပူဇိတော, န စ ပန နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ သာဝကာ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော အနေကသတာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တတြညတရော နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ သာဝကော သဒ္ဒမကာသိ – မာ ဘောန္တော နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆိတ္ထ; နေသော ဧတံ ဇာနာတိ; မယမေတံ ဇာနာမ, အမှေ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆထ; မယမေတံ ဘဝန္တာနံ ဗျာကရိဿာမာတိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တော န လဘတိ – ''အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောန္တု, မာ ဘောန္တော သဒ္ဒမကတ္ထ။ နေတေ ဘဝန္တေ ပုစ္ဆန္တိ, အမှေ ဧတေ ပုစ္ဆန္တိ; မယမေတေသံ ဗျာကရိဿာမာ''တိ။ ဗဟူ ခေါ ပန နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ သာဝကာ ဝါဒံ အာရောပေတွာ အပက္ကန္တာ – ''န တွံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနာသိ, အဟံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ

အာဇာနာမိ။ ကိံ တွံ ဣမံ ဓမ္မံ ဝိနယံ အာဇာနိဿသိ? မိစ္ဆာပဋိပန္နော တွမသိ။ အဟမသ္မိ သမ္မာပဋိပန္နော။ သဟိတံ မေ အသဟိတံ တေ, ပုရေဝစနီယံ ပစ္ဆာ အဝစ, ပစ္ဆာဝစနီယံ ပုရေ အဝစ, အဓိစိဏ္ဏံ တေ ဝိပရာဝတ္တံ, အာရောပိတော တေ ဝါဒေါ, နိဂ္ဂဟိတောသိ, စရ ဝါဒပ္ပမောက္ခာယ, နိဗ္ဗေဌေဟိ ဝါ သစေ ပဟောသီ''တိ။ ဣတိ ဟိဒံ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော သာဝကာနံ န သက္ကတော န ဂရုကတော န မာနိတော န ပူဇိတော, န စ ပန နိဂဏ္ဌံ နာဋပုတ္တံ သာဝကာ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။ အက္ကုဋ္ဌော စ ပန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဓမ္မက္ကောသေနာ'''တိ။

၂၄၀. ''ဧကေစ္စေ ပနေတ္ထ ဝေမာဟံသု – 'အယမ္ပိ ခေါ သမဏော ဂေါတမော သင်္ဃီ စေဝ ဂဏီ စ ဂဏာစရိယော စ ဉာတော ယသဿီ တိတ္ထကရော သာဓုသမ္မတော ဗဟုဇနဿ; သော စ ခေါ သာဝကာနံ သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော, သမဏဉ္စ ပန ဂေါတမံ သာဝကာ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ သမဏော ဂေါတမော အနေကသတာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တတြညတရော သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကော ဥက္ကာသိ။ တမေနာညတရော သဗြဟ္မစာရီ ဇဏ္ဏုကေန [ဇဏ္ဏုကေ (သီ.)] ဃဋ္ဋေသိ – ''အပ္ပသဒ္ဒေါ အာယသ္မာ ဟောတု, မာ ယသ္မာ သဒ္ဒမကာသိ, သတ္ထာ နော ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေသီ''တိ။ ယသ္မိံ သမယေ သမဏော ဂေါတမော အနေကသတာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာနံ ခိပိတသဒ္ဒေါ ဝါ ဟောတိ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ။ တမေနံ မဟာဇနကာယော ပစ္စာသီသမာနရူပေါ [ပစ္စာသိံ သမာနရူပေါ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတိ – ''ယံ နော ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဘာသိဿတိ တံ နော သောဿာမာ''တိ။ သေယျထာပိ နာမ ပုရိသော စာတုမ္မဟာပထေ ခုဒ္ဒမဓုံ [ခုဒ္ဒံ မဓုံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အနေလကံ ပီဠေယျ [ဥပ္ပီဠေယျ (သီ.)] ။ တမေနံ မဟာဇနကာယော ပစ္စာသီသမာနရူပေါ ပစ္စုပဋ္ဌိတော အဿ။ ဧဝမေဝ ယသ္မိံ သမယေ သမဏော ဂေါတမော အနေကသတာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာနံ ခိပိတသဒ္ဒေါ ဝါ ဟောတိ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ။ တမေနံ မဟာဇနကာယော ပစ္စာသီသမာနရူပေါ ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတိ – ''ယံ နော ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဘာသိဿတိ တံ နော သောဿာမာ''တိ။ ယေပိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာ သဗြဟ္မစာရီဟိ သမ္ပယောဇေတွာ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တန္တိ တေပိ သတ္ထု စေဝ ဝဏ္ဏဝါဒိနော ဟောန္တိ, ဓမ္မဿ စ ဝဏ္ဏဝါဒိနော ဟောန္တိ, သင်္ဃဿ စ ဝဏ္ဏဝါဒိနော ဟောန္တိ, အတ္တဂရဟိနောယေဝ ဟောန္တိ အနညဂရဟိနော, ''မယမေဝမ္ဟာ အလက္ခိကာ မယံ အပ္ပပုညာ တေ မယံ ဧဝံ သွာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇိတွာ နာသက္ခိမ္ဟာ ယာဝဇီဝံ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတု''န္တိ။ တေ အာရာမိကဘူတာ ဝါ ဥပါသကဘူတာ ဝါ ပဉ္စသိက္ခာပဒေ သမာဒာယ ဝတ္တန္တိ။ ဣတိ ဟိဒံ သမဏော ဂေါတမော သာဝကာနံ သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော, သမဏဉ္စ ပန ဂေါတမံ သာဝကာ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တီ'''တိ။

၂၄၁. ''ကတိ ပန တွံ, ဥဒါယိ, မယိ ဓမ္မေ သမနုပဿသိ, ယေဟိ မမံ [မမ (သဗ္ဗတ္ထ)] သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ [ဂရုကရောန္တိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တီ''တိ? ''ပဉ္စ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဓမ္မေ သမနုပဿာမိ ယေဟိ ဘဂဝန္တံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။ ကတမေ ပဉ္စ? ဘဂဝါ ဟိ, ဘန္တေ, အပ္ပာဟာရော, အပ္ပာဟာရတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အပ္ပာဟာရော, အပ္ပာဟာရတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ပဌမံ ဓမ္မံ သမနုပဿာမိ ယေန ဘဂဝန္တံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

''ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သန္တုဋ္ဌော ဣတရီတရေန စီဝရေန, ဣတရီတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သန္တုဋ္ဌော ဣတရီတရေန စီဝရေန, ဣတရီတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ, ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဒုတိယံ ဓမ္မံ သမနုပဿာမိ ယေန ဘဂဝန္တံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

''ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သန္တုဋ္ဌော ဣတရီတရေန ပိဏ္ဍပါတေန, ဣတရီတရပိဏ္ဍပါတသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သန္တုဋ္ဌော ဣတရီတရေန ပိဏ္ဍပါတေန, ဣတရီတရပိဏ္ဍပါတသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ, ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ တတိယံ ဓမ္မံ သမနုပဿာမိ ယေန ဘဂဝန္တံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သန္တုဋ္ဌော ဣတရီတရေန သေနာသနေန, ဣတရီတရသေနာသနသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သန္တုဋ္ဌော ဣတရီတရေန သေနာသနေန, ဣတရီတရသေနာသနသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ, ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ စတုတ္ထံ ဓမ္မံ သမနုပဿာမိ ယေန ဘဂဝန္တံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပဝိဝိတ္တော, ပဝိဝေကဿ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပဝိဝိတ္တော, ပဝိဝေကဿ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ, ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ပဉ္စမံ ဓမ္မံ သမနုပဿာမိ ယေန ဘဂဝန္တံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

“ဣမေ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ပဉ္စ ဓမ္မေ သမနုပဿာမိ ယေဟိ ဘဂဝန္တံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တီ”တိ။

၂၄၂. “‘အပ္ပာဟာရော သမဏော ဂောတမော, အပ္ပာဟာရတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ’တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, သန္တိ ခေါ ပန မေ, ဥဒါယိ, သာဝကာ ကောသကာဟာရာပိ အဍ္ဎကောသကာဟာရာပိ ဗေလုဝါဟာရာပိ အဍ္ဎဗေလုဝါဟာရာပိ။ အဟံ ခေါ ပန, ဥဒါယိ, အပ္ပေကဒါ ဣမိနာ ပတ္တေန သမတိတ္တိကမ္ပိ ဘုဉ္ဇာမိ ဘိယျောပိ ဘုဉ္ဇာမိ။ ‘အပ္ပာဟာရော သမဏော ဂောတမော, အပ္ပာဟာရတာယ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ’တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, ယေ တေ, ဥဒါယိ, မမ သာဝကာ ကောသကာဟာရာပိ အဍ္ဎကောသကာဟာရာပိ ဗေလုဝါဟာရာပိ အဍ္ဎဗေလုဝါဟာရာပိ န မံ တေ ဣမိနာ ဓမ္မေန သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ။

“‘သန္တုဋ္ဌော သမဏော ဂောတမော ဣတရီတရေန စီဝရေန, ဣတရီတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ’တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, သန္တိ ခေါ ပန မေ, ဥဒါယိ, သာဝကာ ပံသုကူလိကာ လူခစီဝရဓရာ တေ သုသာနာ စ သင်္ကာရကူဋာ စ ပါပဏိကာ စ နန္တကာနိ [ပါပဏိကာနိ စ နန္တကာနိ စ (သီ.)] ဥစ္စိနိတွာ [ဥစ္စိနိတွာ (က.)] သင်္ဃာဋိံ ကရိတွာ ဓာရေန္တိ။ အဟံ ခေါ ပနုဒါယိ, အပ္ပေကဒါ ဂဟပတိစီဝရာနိ ဓာရေမိ ဒဠှာနိ သတ္ထလူခာနိ အလာဗုလောမသာနိ။ ‘သန္တုဋ္ဌော သမဏော ဂောတမော ဣတရီတရေန စီဝရေန, ဣတရီတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ’တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, ယေ တေ, ဥဒါယိ, မမ သာဝကာ ပံသုကူလိကာ လူခစီဝရဓရာ တေ သုသာနာ စ သင်္ကာရကူဋာ စ ပါပဏိကာ စ နန္တကာနိ ဥစ္စိနိတွာ သင်္ဃာဋိံ ကရိတွာ ဓာရေန္တိ, န မံ တေ ဣမိနာ ဓမ္မေန သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ။

“‘သန္တုဋ္ဌော သမဏော ဂောတမော ဣတရီတရေန ပိဏ္ဍပါတေန, ဣတရီတရပိဏ္ဍပါတသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ’တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, သန္တိ ခေါ ပန မေ, ဥဒါယိ, သာဝကာ ပိဏ္ဍပါတိကာ သပဒါနစာရိနော ဥဉ္ဆာသကေ ဝတေ ရတာ, တေ အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌာ သမာနာ အာသနေနပိ နိမန္တိယမာနာ န သာဒိယန္တိ။ အဟံ ခေါ ပနုဒါယိ, အပ္ပေကဒါ နိမန္တနေပိ [နိမန္တနဿာပိ (က.)] ဘုဉ္ဇာမိ သာလီနံ ဩဒနံ ဝိစိတကာဠကံ အနေကသူပံ အနေကဗျဉ္ဇနံ။ ‘သန္တုဋ္ဌော သမဏော ဂောတမော ဣတရီတရေန ပိဏ္ဍပါတေန, ဣတရီတရပိဏ္ဍပါတသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ’တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, ယေ တေ, ဥဒါယိ, မမ သာဝကာ ပိဏ္ဍပါတိကာ သပဒါနစာရိနော ဥဉ္ဆာသကေ ဝတေ ရတာ တေ အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌာ သမာနာ အာသနေနပိ နိမန္တိယမာနာ န သာဒိယန္တိ, န မံ တေ ဣမိနာ ဓမ္မေန သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ။

'''သန္တုဋ္ဌော သမဏော ဂေါတမော ဣတရီတရေန သေနာသနေန, ဣတရီတရသေနာသနသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ'တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, သန္တိ ခေါ ပန မေ, ဥဒါယိ, သာဝကာ ရုက္ခမူလိကာ အဗ္ဘောကာသိကာ, တေ အဋ္ဌမာသေ ဆန္နံ န ဥပေန္တိ။ အဟံ ခေါ ပနုဒါယိ, အပ္ပေကဒါ ကူဋာဂါရေသုပိ ဝိဟရာမိ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တေသု နိဝါတေသု ဖုသိတဂ္ဂဠေသု [ဖုဿိတဂ္ဂဠေသု (သီ. ပီ.)] ပိဟိတဝါတပါနေသု။ 'သန္တုဋ္ဌော သမဏော ဂေါတမော ဣတရီတရေန သေနာသနေန, ဣတရီတရသေနာသနသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ'တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, ယေ တေ, ဥဒါယိ, မမ သာဝကာ ရုက္ခမူလိကာ အဗ္ဘောကာသိကာ တေ အဋ္ဌမာသေ ဆန္နံ န ဥပေန္တိ, န မံ တေ ဣမိနာ ဓမ္မေန သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ။

'''ပဝိဝိတ္တော သမဏော ဂေါတမော, ပဝိဝေကဿ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ'တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, သန္တိ ခေါ ပန မေ, ဥဒါယိ, သာဝကာ အာရညိကာ ပန္တသေနာသနာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ဝိဟရန္တိ, တေ အန္ဝဍ္ဎမာသံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဩသရန္တိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာယ။ အဟံ ခေါ ပနုဒါယိ, အပ္ပေကဒါ အာကိဏ္ဏော ဝိဟရာမိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပါသကေဟိ ဥပါသိကာဟိ ရညာ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ။ 'ပဝိဝိတ္တော သမဏော ဂေါတမော, ပဝိဝေကဿ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ'တိ, ဣတိ စေ မံ, ဥဒါယိ, သာဝကာ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ, ယေ တေ, ဥဒါယိ, မမ သာဝကာ အာရညကာ ပန္တသေနာသနာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ဝိဟရန္တိ တေ အန္ဝဍ္ဎမာသံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဩသရန္တိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာယ, န မံ တေ ဣမိနာ ဓမ္မေန သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ။

''ဣတိ ခေါ, ဥဒါယိ, န မမံ သာဝကာ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ဓမ္မေဟိ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

၂၄၃. ''အတ္ထိ ခေါ, ဥဒါယိ, အညေ စ ပဉ္စ ဓမ္မာ ယေဟိ ပဉ္စဟိ ဓမ္မေဟိ မမံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။ ကတမေ ပဉ္စ? ဣဓုဒါယိ, မမံ သာဝကာ အဓိသီလေ သမ္ဘာဝေန္တိ – 'သီလဝါ သမဏော ဂေါတမော ပရမေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော'တိ။ ယမ္ပုဒါယိ [ယမုဒါယိ (သျာ. က.)] , မမံ သာဝကာ အဓိသီလေ သမ္ဘာဝေန္တိ – 'သီလဝါ သမဏော ဂေါတမော ပရမေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော'တိ, အယံ ခေါ, ဥဒါယိ , ပဌမော ဓမ္မော ယေန မမံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

၂၄၄. ''ပုန စပရံ, ဥဒါယိ, မမံ သာဝကာ အဘိက္ကန္တေ ဉာဏဒဿနေ သမ္ဘာဝေန္တိ – 'ဇာနံယေဝါဟ သမဏော ဂေါတမော – ဇာနာမီတိ, ပဿံယေဝါဟ သမဏော ဂေါတမော – ပဿာမီတိ; အဘိညာယ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နော အနဘိညာယ; သနိဒါနံ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နော အနိဒါနံ; သပ္ပာဋိဟာရိယံ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နော အပ္ပာဋိဟာရိယ'န္တိ။ ယမ္ပုဒါယိ, မမံ သာဝကာ အဘိက္ကန္တေ ဉာဏဒဿနေ သမ္ဘာဝေန္တိ – 'ဇာနံယေဝါဟ သမဏော ဂေါတမော – ဇာနာမီတိ, ပဿံယေဝါဟ သမဏော ဂေါတမော – ပဿာမီတိ; အဘိညာယ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နော အနဘိညာယ; သနိဒါနံ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နော အနိဒါနံ; သပ္ပာဋိဟာရိယံ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ နော အပ္ပာဋိဟာရိယ'န္တိ, အယံ ခေါ, ဥဒါယိ, ဒုတိယော ဓမ္မော ယေန မမံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

၂၄၅. ''ပုန စပရံ, ဥဒါယိ, မမံ သာဝကာ အဓိပညာယ သမ္ဘာဝေန္တိ – 'ပညဝါ သမဏော ဂေါတမော ပရမေန ပညာက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော; တံ ဝတ အနာဂတံ ဝါဒပထံ န ဒက္ခတိ, ဥပ္ပန္နံ ဝါ ပရပ္ပဝါဒံ န သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂ

ဏှာဟိသ္သတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ’။ တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, အပိ နု မေ သာဝကာ ဧဝံ ဇာနန္တာ ဧဝံ ပဿန္တာ အန္တရ န္တရာ ကထံ ဩပာတေယျုံ”န္တိ?

“နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။

“န ခော ပနာဟံ, ဥဒာယိ, သာဝကေသု အနုသာသနိံ ပစ္စာသီသာမိ [ပစ္စာသိံသာမိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ; အညဒတ္ထု မမယေဝ သာဝကာ အနုသာသနိံ ပစ္စာသီသန္တိ။

“ယမ္ပုဒါယိ, မမံ သာဝကာ အဓိပညာယ သမ္ဘာဝေန္တိ – ‘ပညဝါ သမဏော ဂောတမော ပရမေန ပညာက္ခန္ဓေန သ မန္နာဂတော; တံ ဝတ အနာဂတံ ဝါဒပထံ န ဒက္ခတိ, ဥပ္ပန္နံ ဝါ ပရပ္ပဝါဒံ န သဟဓမ္မေန နိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဏှိဿတီ တိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ’။ အယံ ခော, ဥဒာယိ, တတိယော ဓမ္မော ယေန မမံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

၂၄၆. “ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, မမ သာဝကာ ယေန ဒုက္ခေန ဒုက္ခောတိဏ္ဏာ ဒုက္ခပရေတာ တေ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒု က္ခံ အရိယသစ္စံ ပုစ္ဆန္တိ, တေသာဟံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောမိ, တေသာဟံ စိတ္တံ အာရာဓေမိ ပဉှာ သ္သ ဝေယျာကရဏေန; တေ မံ ဒုက္ခသမုဒယံ။ ဒုက္ခနိရောဓံ။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ အရိယသစ္စံ ပုစ္ဆန္တိ, တေသာ ဟံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ အရိယသစ္စံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောမိ , တေသာဟံ စိတ္တံ အာရာဓေမိ ပဉှာသ္သ ဝေယျာက ရဏေန။ ယမ္ပုဒါယိ, မမ သာဝကာ ယေန ဒုက္ခေန ဒုက္ခောတိဏ္ဏာ ဒုက္ခပရေတာ တေ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒုက္ခံ အရိယ သစ္စံ ပုစ္ဆန္တိ, တေသာဟံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောမိ, တေသာဟံ စိတ္တံ အာရာဓေမိ ပဉှာသ္သ ဝေယျ ယာကရဏေန။ တေ မံ ဒုက္ခသမုဒယံ ။ ဒုက္ခနိရောဓံ။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ အရိယသစ္စံ ပုစ္ဆန္တိ။ တေသာဟံ ဒုက္ခနိရော ဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ အရိယသစ္စံ ပုဋ္ဌော ဗျာကရောမိ။ တေသာဟံ စိတ္တံ အာရာဓေမိ ပဉှာသ္သ ဝေယျာကရဏေန။ အယံ ခော, ဥဒာယိ, စတုတ္ထော ဓမ္မော ယေန မမံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

၂၄၇. “ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဘာဝေန္တိ။ ဣဓုဒါယိ, ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လော ကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပ ဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေ ဘာဝေန္တိ။ ဣဓုဒါယိ , ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပာဒါယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ, ဝါယမတိ, ဝီရိ ယံ အာရဘတိ, စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ, ပဒဟတိ; ဥပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ, ဝါ ယမတိ, ဝီရိယံ အာရဘတိ, စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ, ပဒဟတိ; အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပာဒါယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ, ဝါယမတိ, ဝီရိယံ အာရဘတိ, စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ, ပဒဟတိ; ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ ဆန္ဒံ ဇနေတိ, ဝါယမတိ, ဝီရိယံ အာရဘတိ, စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ, ပဒဟတိ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒေ ဘာဝေန္တိ။ ဣဓုဒါယိ, ဘိက္ခု ဆန္ဒသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတံ ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ, ဝီရိယသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသမ န္နာဂတံ ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ, စိတ္တသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတံ ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ, ဝီမံသာသမာဓိပဓာနသင်္ခါ ရသမန္နာဂတံ ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဘာဝေန္တိ။ ဣဓုဒါယိ , ဘိက္ခု သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ ဥပသမဂါမိံ သမ္ဗောဓဂါမိံ; ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ။ပေ.။ သတိန္ဒြိယံ ဘာဝေ

တိ။ သမာဓိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ။ ပညိန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ ဥပသမဂါမိံ သမ္ဗောဓဂါမိံ။ တတ္ရ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝောသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

''ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ပဉ္စ ဗလာနိ ဘာဝေန္တိ။ ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာဗလံ ဘာဝေတိ ဥပသမဂါမိံ သမ္ဗောဓဂါမိံ; ဝီရိယဗလံ ဘာဝေတိ။ပေ။ သတိဗလံ ဘာဝေတိ။ သမာဓိဗလံ ဘာဝေတိ။ ပညာဗလံ ဘာဝေတိ ဥပသမဂါမိံ သမ္ဗောဓဂါမိံ။ တတ္ရ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝောသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

''ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေန္တိ။ ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ; ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ပေ။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ။ တတ္ရ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝောသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

''ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေန္တိ။ ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဘာဝေတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပံ ဘာဝေတိ, သမ္မာဝါစံ ဘာဝေတိ , သမ္မာကမ္မန္တံ ဘာဝေတိ, သမ္မာအာဇီဝံ ဘာဝေတိ, သမ္မာဝါယာမံ ဘာဝေတိ, သမ္မာသတိံ ဘာဝေတိ, သမ္မာသမာဓိံ ဘာဝေတိ။ တတ္ရ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝောသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၄၈. ''ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ ဘာဝေန္တိ။ ရူပီ ရူပါနိ ပဿတိ, အယံ ပဌမော ဝိမောက္ခော; အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ, အယံ ဒုတိယော ဝိမောက္ခော; သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတိ, အယံ တတိယော ဝိမောက္ခော; သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ 'အနန္တော အာကာသော'တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ စတုတ္ထော ဝိမောက္ခော; သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'အနန္တံ ဝိညာဏ'န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ ပဉ္စမော ဝိမောက္ခော; သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'နတ္ထိ ကိဉ္စီ'တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ ဆဋ္ဌော ဝိမောက္ခော; သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ သတ္တမော ဝိမောက္ခော; သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ အဋ္ဌမော ဝိမောက္ခော။ တတ္ရ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝောသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၄၉. ''ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ အဋ္ဌ အဘိဘာယတနာနိ ဘာဝေန္တိ။ အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ။ 'တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ, ပဿာမီ'တိ ဧဝံ သညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ပဌမံ အဘိဘာယတနံ။

''အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ။ 'တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ, ပဿာမီ'တိ ဧဝံ သညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ဒုတိယံ အဘိဘာယတနံ။

''အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ။ 'တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ, ပဿာမီ'တိ ဧဝံ သညီ ဟောတိ။ ဣဒံ တတိယံ အဘိဘာယတနံ။

''အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ။ 'တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ, ပဿာမီ'တိ ဧဝံ သညီ ဟောတိ။ ဣဒံ စတုတ္ထံ အဘိဘာယတနံ။

‘‘အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ နီလာနိ နီလဝဏ္ဏာနိ နီလနိဒဿနာနိ နီလနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ဥမာပုပ္ဖံ နီလံ နီလဝဏ္ဏံ နီလနိဒဿနံ နီလနိဘာသံ, သေယျထာပိ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ နီလံ နီလဝဏ္ဏံ နီလနိဒဿနံ နီလနိဘာသံ; ဧဝမေဝ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ နီလာနိ နီလဝဏ္ဏာနိ နီလနိဒဿနာနိ နီလနိဘာသာနိ။ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ, ပဿာမီ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ပဉ္စမံ အဘိဘာယတနံ ။

‘‘အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ ပီတာနိ ပီတဝဏ္ဏာနိ ပီတနိဒဿနာနိ ပီတနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ကဏိကာရပုပ္ဖံ ပီတံ ပီတဝဏ္ဏံ ပီတနိဒဿနံ ပီတနိဘာသံ, သေယျထာပိ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ ပီတံ ပီတဝဏ္ဏံ ပီတနိဒဿနံ ပီတနိဘာသံ; ဧဝမေဝ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ ပီတာနိ ပီတဝဏ္ဏာနိ ပီတနိဒဿနာနိ ပီတနိဘာသာနိ။ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ, ပဿာမီ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ဆဋ္ဌံ အဘိဘာယတနံ။

‘‘အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ လောဟိတကာနိ လောဟိတကဝဏ္ဏာနိ လောဟိတကနိဒဿနာနိ လောဟိတကနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖံ လောဟိတကံ လောဟိတကဝဏ္ဏံ လောဟိတကနိဒဿနံ လောဟိတကနိဘာသံ, သေယျထာပိ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ လောဟိတကံ လောဟိတကဝဏ္ဏံ လောဟိတကနိဒဿနံ လောဟိတကနိဘာသံ; ဧဝမေဝ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ လောဟိတကာနိ လောဟိတကဝဏ္ဏာနိ လောဟိတကနိဒဿနာနိ လောဟိတကနိဘာသာနိ။ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ, ပဿာမီ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ သတ္တမံ အဘိဘာယတနံ။

‘‘အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ ဩဒာတာနိ ဩဒာတဝဏ္ဏာနိ ဩဒာတနိဒဿနာနိ ဩဒာတနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ဩသဓိတာရကာ ဩဒာတာ ဩဒာတဝဏ္ဏာ ဩဒာတနိဒဿနာ ဩဒာတနိဘာသာ, သေယျထာပိ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ ဩဒာတံ ဩဒာတဝဏ္ဏံ ဩဒာတနိဒဿနံ ဩဒာတနိဘာသံ; ဧဝမေဝ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ ဩဒာတာနိ ဩဒာတဝဏ္ဏာနိ ဩဒာတနိဒဿနာနိ ဩဒာတနိဘာသာနိ ။ ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ , ပဿာမီ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ အဋ္ဌမံ အဘိဘာယတနံ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝောသာနပါရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၀. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ဒသ ကသိဏာယတနာနိ ဘာဝေန္တိ။ ပထဝီကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ အဒွယံ အပ္ပမာဏံ; အာပောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ပေ.။ တေဇောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဝါယောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ နီလကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ပီတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ လောဟိတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဩဒာတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ အာကာသကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ။ ဝိညာဏကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ အဒွယံ အပ္ပမာဏံ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝောသာနပါရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၁. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဘာဝေန္တိ။ ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဝိဝေကဇေန ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ဝိဝေကဇေန ပီတိသုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ဒက္ခော နှာပကော [နဟာပကော (သီ. ပီ.)] ဝါ နှာပကန္တေဝါသီ ဝါ ကံသထာလေ နှာနီယစုဏ္ဏာနိ [နဟာနီယစုဏ္ဏာနိ (သီ. ပီ.)] အာကိရိတွာ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ သန္နေယျ, သာယံ နှာနီယပိဏ္ဍိ [သာဿ နဟာနီယပိဏ္ဍိ (သီ. သျာ. ကံ.)] သ္နေဟာနုဂတာ သ္နေဟပရေတာ သန္တရဗာဟိရာ ဖုဋာ သ္နေဟေန န စ ပဂ္ဃရိဏီ; ဧဝမေဝ ခော, ဥဒာယိ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ဝိဝေကဇေန ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ဝိဝေကဇေန ပီတိသုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ သမာဓိဇေန ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ သမာဓိဇေန ပီတိသုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ဥဒကရဟဒေါ ဂမ္ဘီရော ဥဗ္ဘိဒောဒကော [ဥဗ္ဘိတောဒကော (သျာ. ကံ. က.)] ။ တဿ နေဝဿ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဥဒကဿ အာယမုခံ , န ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ဥဒကဿ အာယမုခံ, န ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဥဒကဿ အာယမုခံ, န ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ဥဒကဿ အာယမုခံ, ဒေဝေါ စ န ကာလေန ကာလံ သမ္မာ ဓာရံ အနုပ္ပဝေစ္ဆေယျ; အထ ခေါ တမှာဝ ဥဒကရဟဒါ သီတာ ဝါရိဓာရာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ တမေဝ ဥဒကရဟဒံ သီတေန ဝါရိနာ အဘိသန္ဒေယျ ပရိသန္ဒေယျ ပရိပူရေယျ ပရိပ္ဖရေယျ, နာဿ [န နေဿ (သီ.)] ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ဥဒကရဟဒဿ သီတေန ဝါရိနာ အပ္ဖုဋံ အဿ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ သမာဓိဇေန ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ သမာဓိဇေန ပီတိသုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ နိပ္ပီတိကေန သုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ နိပ္ပီတိကေန သုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ဥပ္ပလိနိယံ ဝါ ပဒုမိနိယံ ဝါ ပုဏ္ဍရီကိနိယံ ဝါ အပ္ပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ ပုဏ္ဍရီကာနိ ဝါ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ အန္တော နိမုဂ္ဂပေါသီနိ, တာနိ ယာဝ စဂ္ဂါ ယာဝ စ မူလာ သီတေန ဝါရိနာ အဘိသန္နာနိ ပရိသန္နာနိ ပရိပူရာနိ ပရိပ္ဖုဋ္ဌာနိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတံ, ဥပ္ပလာနံ ဝါ ပဒုမာနံ ဝါ ပုဏ္ဍရီကာနံ ဝါ သီတေန ဝါရိနာ အပ္ဖုဋံ အဿ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ နိပ္ပီတိကေန သုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ နိပ္ပီတိကေန သုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေန ဖရိတွာ နိသိန္နော ဟောတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ပုရိသော ဩဒာတေန ဝတ္ထေန သသီသံ ပါရုပိတွာ နိသိန္နော အဿ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ဩဒာတေန ဝတ္ထေန အပ္ဖုဋံ အဿ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေန ဖရိတွာ နိသိန္နော ဟောတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၂. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ဧဝံ ပဇာနန္တိ – ‘အယံ ခေါ မေ ကာယော ရူပီ စာတုမဟာဘူတိကော မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ ဩဒနကုမ္မာသူပစယော အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော; ဣဒဉ္စ ပန မေ ဝိညာဏံ ဧတ္ထ သိတံ ဧတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓံ’။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော အစ္ဆော ဝိပ္ပသန္နော သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နော; တတြိဒံ သုတ္တံ အာဝုတံ နီလံ ဝါ ပီတံ ဝါ လောဟိတံ ဝါ ဩဒာတံ ဝါ ပဏ္ဍုသုတ္တံ ဝါ။ တမေနံ စက္ခုမာ ပုရိသော ဟတ္ထေ ကရိတွာ ပစ္စဝေက္ခေယျ – ‘အယံ ခေါ မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော အစ္ဆော ဝိပ္ပသန္နော သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နော; တတြိဒံ သုတ္တံ အာဝုတံ နီလံ ဝါ ပီတံ ဝါ လောဟိတံ ဝါ ဩဒာတံ ဝါ ပဏ္ဍုသုတ္တံ ဝါ’တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ဧဝံ ပဇာနန္တိ – ‘အယံ ခေါ မေ ကာယော ရူပီ စာတုမဟာဘူတိကော မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ ဩဒနကုမ္မာသူပစယော အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော; ဣဒဉ္စ ပန မေ ဝိညာဏံ ဧတ္ထ သိတံ ဧတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓ’န္တိ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၃. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ဣမမှာ ကာယာ အညံ ကာယံ အဘိနိမ္မိနန္တိ ရူပိံ မနောမယံ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂိံ အဟီနိန္ဒြိယံ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ပုရိသော မုဉ္ဇမှာ ဤသိကံ ပဝါဟေယျ; တဿ ဧဝမဿ – ‘အယံ မုဉ္ဇော, အယံ ဤသိကာ; အညော မုဉ္ဇော, အညာ ဤသိကာ; မုဉ္ဇ

မှဟာတေ့ဝဝ ဉ်သိကာ ပဗ္ဗာဠှဟာ’တိ။ သေယျထာ တ ပနုအယိ, ပုရိသော အသိ ကောသိယာ ပဗ္ဗာဟေယျ; တဿ ဧဝမဿ – ‘အယံ အသိ, အယံ ကောသိ; အညော အသိ အညာ ကောသိ; ကောသိယာတေ့ဝဝ အသိ ပဗ္ဗာဠှော’တိ။ သေယျထာ တ, ပနုအယိ , ပုရိသော အဟိ ကရဏ္ဍာ ဥဒ္ဓရေယျ; တဿ ဧဝမဿ – ‘အယံ အဟိ, အယံ ကရဏ္ဍော; အညော အဟိ, အညော ကရဏ္ဍော; ကရဏ္ဍာတေ့ဝဝ အဟိ ဉဗ္ဘတော’တိ။ ဧဝမေဝ ခော, ဥဒအယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ဣမမှာ ကာယာ အညံ ကာယံ အဘိနိမ္မိနန္တိ ရူပိံ မနောမယံ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂိံ အဟီနိန္ဒြိယံ။ တတ္ရ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၄. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒအယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘောန္တိ – ဧကောပိ ဟုတ္ဝာ ဗဟုဓာ ဟောန္တိ, ဗဟုဓာပိ ဟုတ္ဝာ ဧကော ဟောတိ; အာဝိဘာဝံ, တိရောဘာဝံ; တိရောကုဋ္ဋံ တိရောပာကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇမာနာ ဂစ္ဆန္တိ, သေယျထာပိ အာကာသေ; ပထဝိယာပိ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ ကရောန္တိ, သေယျထာပိ ဥဒကေ; ဥဒကေပိ အဘိဇ္ဇမာနေ [အဘိဇ္ဇမာနာ (က.)] ဂစ္ဆန္တိ, သေယျထာပိ ပထဝိယံ; အာကာသေပိ ပလ္လင်္ကေန ကမန္တိ, သေယျထာပိ ပက္ခီ သကုဏော; ဣမေပိ စန္ဒိမသူရိယေ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ပာဏိနာ ပရိမသန္တိ ပရိမဇ္ဇန္တိ, ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေန္တိ။ သေယျထာပိ, ဥဒအယိ, ဒက္ခော ကုမ္ဘကာရော ဝာ ကုမ္ဘကာရန္တေဝါသီ ဝာ သုပရိကမ္မကတာယ မတ္တိကာယ ယံ ယဒေဝ ဘာဇနဝိကတိံ အာကင်္ခေယျ တံ တဒေဝ ကရေယျ အဘိနိပ္ဖာဒေယျ; သေယျထာ တ ပနုအယိ, ဒက္ခော ဒန္တကာရော ဝာ ဒန္တကာရန္တေဝါသီ ဝာ သုပရိကမ္မကတသ္မိံ ဒန္တသ္မိံ ယံ ယဒေဝ ဒန္တဝိကတိံ အာကင်္ခေယျ တံ တဒေဝ ကရေယျ အဘိနိပ္ဖာဒေယျ; သေယျထာ တ ပနုအယိ, ဒက္ခော သုဝဏ္ဏကာရော ဝာ သုဝဏ္ဏကာရန္တေဝါသီ ဝာ သုပရိကမ္မကတသ္မိံ သုဝဏ္ဏသ္မိံ ယံ ယဒေဝ သုဝဏ္ဏဝိကတိံ အာကင်္ခေယျ တံ တဒေဝ ကရေယျ အဘိနိပ္ဖာဒေယျ။ ဧဝမေဝ ခော, ဥဒအယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘောန္တိ – ဧကောပိ ဟုတ္ဝာ ဗဟုဓာ ဟောန္တိ, ဗဟုဓာပိ ဟုတ္ဝာ ဧကော ဟောတိ; အာဝိဘာဝံ, တိရောဘာဝံ; တိရောကုဋ္ဋံ တိရောပာကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇမာနာ ဂစ္ဆန္တိ, သေယျထာပိ အာကာသေ; ပထဝိယာပိ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ ကရောန္တိ, သေယျထာပိ ဥဒကေ; ဥဒကေပိ အဘိဇ္ဇမာနေ ဂစ္ဆန္တိ , သေယျထာပိ ပထဝိယံ; အာကာသေပိ ပလ္လင်္ကေန ကမန္တိ, သေယျထာပိ ပက္ခီ သကုဏော; ဣမေပိ စန္ဒိမသူရိယေ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ပာဏိနာ ပရိမသန္တိ ပရိမဇ္ဇန္တိ, ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေန္တိ။ တတ္ရ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၅. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒအယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓာယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ ဉဘော သဒ္ဒေ သုဏန္တိ – ဒိဗ္ဗေ စ မာနုသေ စ, ယေ ဒူရေ သန္တိကေ စ။ သေယျထာပိ, ဥဒအယိ, ဗလဝါ သင်္ခဓမော အပ္ပကသိရေနေဝ စာတုဒ္ဒိသာ ဝိညာပေယျ; ဧဝမေဝ ခော, ဥဒအယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓာယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ ဉဘော သဒ္ဒေ သုဏန္တိ – ဒိဗ္ဗေ စ မာနုသေ စ, ယေ ဒူရေ သန္တိကေ စ။ တတ္ရ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၆. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒအယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနန္တိ – သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ ‘သရာဂံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ, ဝီတရာဂံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝီတရာဂံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ; သဒေါသံ ဝါ စိတ္တံ ‘သဒေါသံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ, ဝီတဒေါသံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝီတဒေါသံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ; သမောဟံ ဝါ စိတ္တံ ‘သမောဟံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ, ဝီတမောဟံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝီတမောဟံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ; သံခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘သင်္ခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ, ဝိက္ခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝိက္ခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ; မဟဂ္ဂတံ ဝါ စိတ္တံ ‘မဟဂ္ဂတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ, အမဟဂ္ဂတံ ဝါ စိတ္တံ ‘အမဟဂ္ဂတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ; သဉတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ ‘သဉတ္တရံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ, အနုတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ ‘အနုတ္တရံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ; သမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ ‘သမာဟိတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ, အသမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ ‘အသမာဟိတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ; ဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝိမုတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ, အဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ ‘အဝိမုတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ။ သေယျထာပိ, ဥဒအယိ, ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဒဟရော ယုဝါ မဏ္ဍနကဇာတိကော အာဒာသေ ဝါ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အစ္ဆေ ဝါ ဉဒကပတ္တေ သကံ မုခနိမိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခမာနော သကဏိကံ ဝါ ‘သကဏိ

က’န္တိ [သကဏိကင္ဂံ တ သကဏိကင္ဂန္တိ (သီ.)] ဇာနေယ្យ , အကဏိကံ တ ‘အကဏိက’န္တိ [အကဏိကင္ဂံ တ အကဏိကင္ဂန္တိ (သီ.)] ဇာနေယ្យ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနန္တိ – သရာဂံ တ စိတ္တံ ‘သရာဂံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ, ဝီတရာဂံ တ စိတ္တံ။ပေ.။ သဒေါသံ တ စိတ္တံ။ ဝီတဒေါသံ တ စိတ္တံ။ သမောဟံ တ စိတ္တံ။ ဝီတမောဟံ တ စိတ္တံ။ သင်္ခိတ္တံ တ စိတ္တံ။ ဝိက္ခိတ္တံ တ စိတ္တံ။ မဟဂ္ဂတံ တ စိတ္တံ။ အမဟဂ္ဂတံ တ စိတ္တံ။ သဥတ္တရံ တ စိတ္တံ။ အနုတ္တရံ တ စိတ္တံ။ သမာဟိတံ တ စိတ္တံ။ အသမာဟိတံ တ စိတ္တံ။ ဝိမုတ္တံ တ စိတ္တံ။ အဝိမုတ္တံ တ စိတ္တံ ‘အဝိမုတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနန္တိ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၇. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော စတဿောပိ ဇာတိယော ပဉ္စပိ ဇာတိယော ဒသပိ ဇာတိယော ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော တိံသမ္ပိ ဇာတိယော စတ္တာလီသမ္ပိ ဇာတိယော ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော ဇာတိသတမ္ပိ ဇာတိသဟဿမ္ပိ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ, အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ – ‘အမုတြာသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော’တိ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ပုရိသော သကမှာ ဂါမာ အညံ ဂါမံ ဂစ္ဆေယျ, တမှာပိ ဂါမာ အညံ ဂါမံ ဂစ္ဆေယျ; သော တမှာ ဂါမာ သကံယေဝ ဂါမံ ပစ္စာဂစ္ဆေယျ; တဿ ဧဝမဿ – ‘အဟံ ခေါ သကမှာ ဂါမာ အညံ ဂါမံ အဂစ္ဆိံ, တတြ ဧဝံ အဋ္ဌာသိံ ဧဝံ နိသီဒိံ ဧဝံ အဘာသိံ ဧဝံ တုဏှီ အဟောသိံ; တမှာပိ ဂါမာ အမုံ ဂါမံ အဂစ္ဆိံ, တတြာပိ ဧဝံ အဋ္ဌာသိံ ဧဝံ နိသီဒိံ ဧဝံ အဘာသိံ ဧဝံ တုဏှီ အဟောသိံ, သောမှိ တမှာ ဂါမာ သကံယေဝ ဂါမံ ပစ္စာဂတော’တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တိ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၈. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿန္တိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနန္တိ – ‘ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ; ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ’တိ။ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿန္တိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနန္တိ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ဒွေ အဂါရာ သဒွါရာ [သန္နဒွါရာ (က.)] ။ တတြ စက္ခုမာ ပုရိသော မဇ္ဈေ ဌိတော ပဿေယျ မနုဿေ ဂေဟံ ပဝိသန္တေပိ နိက္ခမန္တေပိ အနုစင်္ကမန္တေပိ အနုဝိစရန္တေပိ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿန္တိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနန္တိ။ပေ.။ တတြ စ ပ မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပာရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။

၂၅၉. ‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တိ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ပဗ္ဗတသင်္ခေပေ ဥဒကရဟဒေါ အစ္ဆော ဝိပ္ပသန္နော အနာဝိလော, တတ္ထ စက္ခုမာ ပုရိသော တီရေ ဌိတော ပဿေယျ သိပ္ပိသမ္ဗုကမ္ပိ [သိပ္ပိကသမ္ဗုကမ္ပိ (သျာ. ကံ. က.)] သက္ခရကဌလမ္ပိ မစ္ဆဂုမ္ဗမ္ပိ စရန္တမ္ပိ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ။ တဿ ဧဝမဿ – ‘အယံ ခေါ ဥဒကရဟဒေါ အစ္ဆော ဝိပ္ပသန္နော အနာဝိလော, တတြိမေ သိပ္ပိသ

မ္ဗုကာပိ သက္ခရကဌလာပိ မစ္ဆဂုမ္ဗာပိ စရန္တိပိ တိဋ္ဌန္တိပိ’တိ။ ဧဝမေဝ ခော, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒါ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တိ။ တတြ စ ပန မေ သာဝကာ ဗဟူ အဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ အယံ ခော, ဥဒာယိ, ပဉ္စမော ဓမ္မော ယေန မမ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။

“ဣမေ ခော, ဥဒာယိ, ပဉ္စ ဓမ္မာ ယေဟိ မမံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော သကုလုဒါယီ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

မဟာသကုလုဒါယိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. သမဏမုဏ္ဍိကသုတ္တံ

၂၆၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော [သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော (သီ. ပီ.)] သမယပ္ပဝါဒကေ တိန္ဒုကာစီရေ ဧကသာလကေ မလ္လိကာယ အာရာမေ ပဋိဝသတိ မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ။ အထ ခော ပဉ္စကင်္ဂော ထပတိ သာဝတ္ထိယာ နိက္ခမိ ဒိဝါ ဒိဝဿ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ အထ ခော ပဉ္စကင်္ဂဿ ထပတိဿ ဧတဒဟောသိ – “အကာလော ခော တာဝ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ; ပဋိသလ္လီနော ဘဂဝါ။ မနောဘာဝနိယာနမ္ပိ ဘိက္ခူနံ အသမယော ဒဿနာယ; ပဋိသလ္လီနာ မနောဘာဝနိယာ ဘိက္ခူ။ ယံနူနာဟံ ယေန သမယပ္ပဝါဒကော တိန္ဒုကာစီရော ဧကသာလကော မလ္လိကာယ အာရာမော ယေန ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော တေနုပသင်္ကမေယျ”န္တိ။ အထ ခော ပဉ္စကင်္ဂော ထပတိ ယေန သမယပ္ပဝါဒကော တိန္ဒုကာစီရော ဧကသာလကော မလ္လိကာယ အာရာမော ယေန ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော ဟောတိ ဥန္နာဒိနိယာ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာယ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တိယာ, သေယျထိဒံ – ရာဇကထံ စောရကထံ မဟာမတ္တကထံ သေနာကထံ ဘယကထံ ယုဒ္ဓကထံ အန္နကထံ ပါနကထံ ဝတ္ထကထံ သယနကထံ မာလာကထံ ဂန္ဓကထံ ဉာတိကထံ ယာနကထံ ဂါမကထံ နိဂမကထံ နဂရကထံ ဇနပဒကထံ ဣတ္ထိကထံ သူရကထံ ဝိသိခါကထံ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထံ ပုဗ္ဗပေတကထံ နာနတ္တကထံ လောကက္ခာယိကံ သမုဒ္ဒက္ခာယိကံ ဣတိဘဝါဘဝကထံ ဣတိ ဝါ။

အဒ္ဒသာ ခော ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော ပဉ္စကင်္ဂံ ထပတိံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန သကံ ပရိသံ သဏ္ဌာပေသိ – “အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောန္တု, မာ ဘောန္တော သဒ္ဒမကတ္ထ; အယံ သမဏဿ ဂောတမဿ သာဝကော အာဂစ္ဆတိ ပဉ္စကင်္ဂော ထပတိ။ ယာဝတာ ခော ပန သမဏဿ ဂောတမဿ သာဝကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ အယံ တေသံ အညတရော ပဉ္စကင်္ဂော ထပတိ။ အပ္ပသဒ္ဒကာမာ ခော ပန တေ အာယသ္မန္တော အပ္ပသဒ္ဒဝိနီတာ အပ္ပသဒ္ဒဿ ဝဏ္ဏဝါဒိနော; အပ္ပေဝ နာမ အပ္ပသဒ္ဒံ ပရိသံ ဝိဒိတွာ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညေယျာ”တိ။ အထ ခော တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ တုဏှီ အဟေသုံ။

၂၆၁. အထ ခော ပဉ္စကင်္ဂော ထပတိ ယေန ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဂ္ဂါဟမာနေန ပရိဗ္ဗာဇကေန သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော ပဉ္စကင်္ဂံ ထပတိံ ဥဂ္ဂါဟမာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော ဧတဒဝေါစ – “စတူဟိ ခော အဟံ, ဂဟပတိ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ပုရိသပုဂ္ဂလံ ပညပေမိ သမ္ပန္နကုသလံ ပရမကုသလံ ဥတ္တမပတ္တိပတ္တံ သမဏံ အယောဇ္ဈံ။ ကတမေဟိ စတူဟိ? ဣဓ, ဂဟပတိ, န ကာ

ယေန ဟာပကမ္မံ ကရောတိ, န ဟာပကံ တစံ ဘာသတိ, န ဟာပကံ သင္ကပ္ပံ သင္ကပ္ပေတိ, န ဟာပကံ အာဇီဝံ အာဇီဝတိ – ဣမေဟိ ခော အဟံ, ဂဟပတိ, စတူဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ပုရိသပုဂ္ဂလံ ပညပေမိ သမ္ပန္နကုသလံ ပရမကုသလံ ဥတ္တမပတ္တိပတ္တံ သမဏံ အယောဇ္ဈံ''န္တိ။

အထ ခော ပဉ္စကင်္ဂော ထပတိ ဥဂ္ဂဟမာနဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တဿ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိ နပ္ပဋိက္ကောသိ။ အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ – ''ဘဂဝတော သန္တိကေ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမီ''တိ။ အထ ခော ပဉ္စကင်္ဂော ထပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ပဉ္စကင်္ဂော ထပတိ ယာဝတကော အဟောသိ ဥဂ္ဂဟမာနေန ပရိဗ္ဗာဇကေန သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။

၂၆၂. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ ပဉ္စကင်္ဂံ ထပတိံ ဧတဒဝေါစ – ''ဧဝံ သန္တေ ခော, ထပတိ, ဒဟရော ကုမာရော မန္ဒော ဥတ္တာနသေယျကော သမ္ပန္နကုသလော ဘဝိဿတိ ပရမကုသလော ဥတ္တမပတ္တိပတ္တော သမဏော အယောဇ္ဈော, ယထာ ဥဂ္ဂဟမာနဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တဿ ဝစနံ။ ဒဟရဿ ဟိ, ထပတိ, ကုမာရဿ မန္ဒဿ ဥတ္တာနသေယျကဿ ကာယောတိပိ န ဟောတိ, ကုတော ပန ကာယေန ဟာပကမ္မံ ကရိဿတိ, အညတြ ဖန္ဒိတမတ္တာ! ဒဟရဿ ဟိ, ထပတိ, ကုမာရဿ မန္ဒဿ ဥတ္တာနသေယျကဿ ဝါစာတိပိ န ဟောတိ, ကုတော ပန ဟာပကံ ဝါစံ ဘာသိဿတိ, အညတြ ရောဒိတမတ္တာ ! ဒဟရဿ ဟိ, ထပတိ, ကုမာရဿ မန္ဒဿ ဥတ္တာနသေယျကဿ သင္ကပ္ပောတိပိ န ဟောတိ, ကုတော ပန ဟာပကံ သင္ကပ္ပံ သင္ကပ္ပိဿတိ, အညတြ ဝိကူဇိတမတ္တာ [ဝိကုဇ္ဇိတမတ္တာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ! ဒဟရဿ ဟိ, ထပတိ, ကုမာရဿ မန္ဒဿ ဥတ္တာနသေယျကဿ အာဇီဝေါတိပိ န ဟောတိ, ကုတော ပန ဟာပကံ အာဇီဝံ အာဇီဝိဿတိ, အညတြ မာတုထညာ! ဧဝံ သန္တေ ခော, ထပတိ, ဒဟရော ကုမာရော မန္ဒော ဥတ္တာနသေယျကော သမ္ပန္နကုသလော ဘဝိဿတိ ပရမကုသလော ဥတ္တမပတ္တိပတ္တော သမဏော အယောဇ္ဈော, ယထာ ဥဂ္ဂဟမာနဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တဿ ဝစနံ။

၂၆၃. ''စတူဟိ ခော အဟံ, ထပတိ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ပုရိသပုဂ္ဂလံ ပညပေမိ န စေဝ သမ္ပန္နကုသလံ န ပရမကုသလံ န ဥတ္တမပတ္တိပတ္တံ သမဏံ အယောဇ္ဈံ, အပိ စိမံ ဒဟရံ ကုမာရံ မန္ဒံ ဥတ္တာနသေယျကံ သမဓိဂယှ တိဋ္ဌတိ။ ကတမေဟိ စတူဟိ? ဣဓ, ထပတိ, န ကာယေန ဟာပကမ္မံ ကရောတိ, န ဟာပကံ တစံ ဘာသတိ, န ဟာပကံ သင္ကပ္ပံ သင္ကပ္ပေတိ, န ဟာပကံ အာဇီဝံ အာဇီဝတိ – ဣမေဟိ ခော အဟံ, ထပတိ, စတူဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ပုရိသပုဂ္ဂလံ ပညပေမိ န စေဝ သမ္ပန္နကုသလံ န ပရမကုသလံ န ဥတ္တမပတ္တိပတ္တံ သမဏံ အယောဇ္ဈံ, အပိ စိမံ ဒဟရံ ကုမာရံ မန္ဒံ ဥတ္တာနသေယျကံ သမဓိဂယှ တိဋ္ဌတိ။

''ဒသဟိ ခော အဟံ, ထပတိ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ပုရိသပုဂ္ဂလံ ပညပေမိ သမ္ပန္နကုသလံ ပရမကုသလံ ဥတ္တမပတ္တိပတ္တံ သမဏံ အယောဇ္ဈံ။ ဣမေ အကုသလာ သီလာ; တမဟံ [ကဟံ (သီ.), တဟံ (ပီ.)], ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဣတောသမုဋ္ဌာနာ အကုသလာ သီလာ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဣဓ အကုသလာ သီလာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော အကုသလာနံ သီလာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။

''ဣမေ ကုသလာ သီလာ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဣတောသမုဋ္ဌာနာ ကုသလာ သီလာ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဣဓ ကုသလာ သီလာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော ကုသလာနံ သီလာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။

''ဣမေ အကုသလာ သင္ကပ္ပာ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဣတောသမုဋ္ဌာနာ အကုသလာ သင္ကပ္ပာ ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဣဓ အကုသလာ သင္ကပ္ပာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိ

တဗ္ဗတ္တိ ဝဒာမိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော အကုသလာနံ သင်္ကပ္ပာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။

‘‘ဣမေ ကုသလာ သင်္ကပ္ပာ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဣတောသမုဋ္ဌာနာ ကုသလာ သင်္ကပ္ပာ ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဣဓ ကုသလာ သင်္ကပ္ပာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော ကုသလာနံ သင်္ကပ္ပာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ; တမဟံ, ထပတိ, ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ။

၂၆၄. ‘‘ကတမေ စ, ထပတိ, အကုသလာ သီလာ? အကုသလံ ကာယကမ္မံ, အကုသလံ ဝစီကမ္မံ, ပာပကော အာဇီဝေါ – ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ထပတိ, အကုသလာ သီလာ။

‘‘ဣမေ စ, ထပတိ, အကုသလာ သီလာ ကိံသမုဋ္ဌာနာ? သမုဋ္ဌာနမ္ပိ နေသံ ဝုတ္တံ။ ‘စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ’တိဿ ဝစနီယံ။ ကတမံ စိတ္တံ? စိတ္တမ္ပိ ဟိ ဗဟုံ အနေကဝိဓံ နာနပ္ပကာရကံ။ ယံ စိတ္တံ သရာဂံ သဒောသံ သမောဟံ, ဣတောသမုဋ္ဌာနာ အကုသလာ သီလာ။

‘‘ဣမေ စ, ထပတိ, အကုသလာ သီလာ ကုဟိံ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ? နိရောဓောပိ နေသံ ဝုတ္တော။ ဣဓ, ထပတိ, ဘိက္ခု ကာယဒုစ္စရိတံ ပဟာယ ကာယသုစရိတံ ဘာဝေတိ, ဝစီဒုစ္စရိတံ ပဟာယ ဝစီသုစရိတံ ဘာဝေတိ, မနောဒုစ္စရိတံ ပဟာယ မနောသုစရိတံ ဘာဝေတိ, မိစ္ဆာဇီဝံ ပဟာယ သမ္မာဇီဝေန ဇီဝိတံ ကပ္ပေတိ – ဧတ္ထေတေ အကုသလာ သီလာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။

‘‘ကထံ ပဋိပန္နော, ထပတိ, အကုသလာနံ သီလာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ? ဣဓ, ထပတိ, ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပာဒာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ; ဥပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ; အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပာဒာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ; ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပာရိပူရိယာ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော ခော, ထပတိ, အကုသလာနံ သီလာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။

၂၆၅. ‘‘ကတမေ စ, ထပတိ, ကုသလာ သီလာ? ကုသလံ ကာယကမ္မံ, ကုသလံ ဝစီကမ္မံ, အာဇီဝပရိသုဒ္ဓမ္ပိ ခော အဟံ, ထပတိ, သီလသ္မိံ ဝဒာမိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ထပတိ, ကုသလာ သီလာ။

‘‘ဣမေ စ, ထပတိ, ကုသလာ သီလာ ကိံသမုဋ္ဌာနာ? သမုဋ္ဌာနမ္ပိ နေသံ ဝုတ္တံ။ ‘စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ’တိဿ ဝစနီယံ။ ကတမံ စိတ္တံ? စိတ္တမ္ပိ ဟိ ဗဟုံ အနေကဝိဓံ နာနပ္ပကာရကံ။ ယံ စိတ္တံ ဝီတရာဂံ ဝီတဒောသံ ဝီတမောဟံ, ဣတောသမုဋ္ဌာနာ ကုသလာ သီလာ။

‘‘ဣမေ စ, ထပတိ, ကုသလာ သီလာ ကုဟိံ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ? နိရောဓောပိ နေသံ ဝုတ္တော။ ဣဓ, ထပတိ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ နော စ သီလမယော, တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; ယတ္ထဿ တေ ကုသလာ သီလာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။

‘‘ကထံ ပဋိပန္နော စ, ထပတိ, ကုသလာနံ သီလာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ? ဣဓ, ထပတိ, ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပာဒာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ ; ဥပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ။ပေ.။ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပာဒာယ။ပေ.။ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပာရိပူရိယာ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော ခော, ထပတိ, ကုသလာနံ သီလာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။

၂၆၆. ‘‘ကတမေ စ, ထပတိ, အကုသလာ သင်္ကပ္ပာ? ကာမသင်္ကပ္ပော, ဗျာပါဒသင်္ကပ္ပော, ဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပော – ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ထပတိ, အကုသလာ သင်္ကပ္ပာ။

‘‘ဣမေ စ, ထပတိ, အကုသလာ သင်္ကပ္ပာ ကိံသမုဋ္ဌာနာ? သမုဋ္ဌာနမ္ပိ နေသံ ဝုတ္တံ။ ‘သညာသမုဋ္ဌာနာ’တိဿ ဝစနီယံ။ ကတမာ သညာ? သညာပိ ဟိ ဗဟူ အနေကဝိဓာ နာနပ္ပကာရကာ။ ကာမသညာ, ဗျာပါဒသညာ, ဝိဟိံသာသညာ – ဣတောသမုဋ္ဌာနာ အကုသလာ သင်္ကပ္ပာ။

‘‘ဣမေ စ, ထပတိ, အကုသလာ သင်္ကပ္ပာ ကုဟိံ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ? နိရောဓောပိ နေသံ ဝုတ္တော။ ဣဓ, ထပတိ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဧတ္ထေတေ အကုသလာ သင်္ကပ္ပာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။

‘‘ကထံ ပဋိပန္နော စ, ထပတိ, အကုသလာနံ သင်္ကပ္ပာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ? ဣဓ, ထပတိ, ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ; ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ။ပေ။ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒာယ။ပေ။ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ ဘိယ္യောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော ခော, ထပတိ, အကုသလာနံ သင်္ကပ္ပာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။

၂၆၇. ‘‘ကတမေ စ, ထပတိ, ကုသလာ သင်္ကပ္ပာ? နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပော, အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပော, အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပော – ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ထပတိ, ကုသလာ သင်္ကပ္ပာ။

‘‘ဣမေ စ, ထပတိ, ကုသလာ သင်္ကပ္ပာ ကိံသမုဋ္ဌာနာ? သမုဋ္ဌာနမ္ပိ နေသံ ဝုတ္တံ။ ‘သညာသမုဋ္ဌာနာ’တိဿ ဝစနီယံ။ ကတမာ သညာ? သညာပိ ဟိ ဗဟူ အနေကဝိဓာ နာနပ္ပကာရကာ။ နေက္ခမ္မသညာ, အဗျာပါဒသညာ, အဝိဟိံသာသညာ – ဣတောသမုဋ္ဌာနာ ကုသလာ သင်္ကပ္ပာ။

‘‘ဣမေ စ, ထပတိ, ကုသလာ သင်္ကပ္ပာ ကုဟိံ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ? နိရောဓောပိ နေသံ ဝုတ္တော။ ဣဓ, ထပတိ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဧတ္ထေတေ ကုသလာ သင်္ကပ္ပာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။

‘‘ကထံ ပဋိပန္နော စ, ထပတိ, ကုသလာနံ သင်္ကပ္ပာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ? ဣဓ, ထပတိ, ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ; ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ။ပေ။ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒာယ။ပေ။ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ ဘိယ္യောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော ခော, ထပတိ, ကုသလာနံ သင်္ကပ္ပာနံ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။

၂၆၈. ‘‘ကတမေဟိ စာဟံ, ထပတိ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ပုရိသပုဂ္ဂလံ ပညပေမိ သမ္ပန္နကုသလံ ပရမကုသလံ ဥတ္တမပတ္တိပတ္တံ သမဏံ အယောဇ္ဈံ? ဣဓ, ထပတိ, ဘိက္ခု အသေခေန သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာသင်္ကပ္ပေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခာယ သမ္မာဝါစာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာကမ္မန္တေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာအာဇီဝေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာဝါယာမေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခာယ သမ္မာသတိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာသမာဓိနာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာဉာဏေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခာယ သမ္မာဝိမုတ္တိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော အဟံ, ထပတိ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ပုရိသပုဂ္ဂလံ ပညပေမိ သမ္ပန္နကုသလံ ပရမကုသလံ ဥတ္တမပတ္တိပတ္တံ သမဏံ အယောဇ္ဈ’’န္တိ။

ဣဒမဝေတ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော ပဉ္စကင်္ဂေ ထပတိ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

သမဏမုဏ္ဍိကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. စူဠသကုလုဒါယိသုတ္တံ

၂၆၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သကုလုဒါယီ ပရိဗ္ဗာဇကော မောရနိဝါပေ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမေ ပဋိဝသတိ မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – ''အတိပ္ပဂေ ခေါ တာဝ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ယေန မောရနိဝါပေ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမော ယေန သကုလုဒါယီ ပရိဗ္ဗာဇကော တေနုပသင်္ကမေယျ''န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ယေန မောရနိဝါပေ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမော တေနုပသင်္ကမိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန သကုလုဒါယီ ပရိဗ္ဗာဇကော မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော ဟောတိ ဥန္နာဒိနိယာ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာယ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တိယာ, သေယျထိဒံ – ရာဇကထံ စောရကထံ မဟာမတ္တကထံ သေနာကထံ ဘယကထံ ယုဒ္ဓကထံ အန္နကထံ ပါနကထံ ဝတ္ထကထံ သယနကထံ မာလာကထံ ဂန္ဓကထံ ဉာတိကထံ ယာနကထံ ဂါမကထံ နိဂမကထံ နဂရကထံ ဇနပဒကထံ ဣတ္ထိကထံ သူရကထံ ဝိသိခါကထံ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထံ ပုဗ္ဗပေတကထံ နာနတ္တကထံ လောကက္ခာယိကံ သမုဒ္ဒက္ခာယိကံ ဣတိဘဝါဘဝကထံ ဣတိ ဝါ။ အဒ္ဒသာ ခေါ သကုလုဒါယီ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန သကံ ပရိသံ သဏ္ဌာပေသိ – ''အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောန္တု, မာ ဘောန္တော သဒ္ဒမကတ္ထ။ အယံ သမဏော ဂေါတမော အာဂစ္ဆတိ; အပ္ပသဒ္ဒကာမော ခေါ ပန သော အာယသ္မာ အပ္ပသဒ္ဒဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ အပ္ပေဝ နာမ အပ္ပသဒ္ဒံ ပရိသံ ဝိဒိတွာ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညေယျာ''တိ။ အထ ခေါ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ တုဏှီ အဟေသုံ ။

၂၇၀. အထ ခေါ ဘဂဝါ ယေန သကုလုဒါယီ ပရိဗ္ဗာဇကော တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခေါ သကုလုဒါယီ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဧတု ခေါ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ။ သွာဂတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော။ စိရဿံ ခေါ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမံ ပရိယာယမကာသိ ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ နိသီဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ; ဣဒမာသနံ ပညတ္တ''န္တိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ သကုလုဒါယီပိ ခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ သကုလုဒါယိံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ကာယ နုတ္ထ, ဥဒါယိ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ''တိ? ''တိဋ္ဌတေသာ, ဘန္တေ, ကထာ ယာယ မယံ ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ။ နေသာ, ဘန္တေ, ကထာ ဘဂဝတော ဒုလ္လဘာ ဘဝိဿတိ ပစ္ဆာပိ သဝနာယ။ ယဒာဟံ, ဘန္တေ, ဣမံ ပရိသံ အနုပသင်္ကန္တော ဟောမိ အထာယံ ပရိသာ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တီ နိသိန္နာ ဟောတိ; ယဒါ စ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဣမံ ပရိသံ ဥပသင်္ကန္တော ဟောမိ အထာယံ ပရိသာ မမညေဝ မုခံ ဥလ္လောကေန္တီ နိသိန္နာ ဟောတိ – 'ယံ နော သမဏော ဥဒါယီ ဓမ္မံ ဘာသိဿတိ တံ [တံ နော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သောဿာမာ'တိ; ယဒါ ပန, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမံ ပရိသံ ဥပသင်္ကန္တော ဟောတိ အထာဟဉ္စေဝ အယဉ္စ ပရိသာ ဘဂဝတော မုခံ ဥလ္လောကေန္တာ [ဩလောကေန္တီ (သျာ. ကံ. က.)] နိသိန္နာ ဟောမ – 'ယံ နော ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဘာသိဿတိ တံ သောဿာမာ'''တိ။

၂၇၁. ''တေနဟုဒါယိ, တံယေဝေတ္ထ ပဋိဘာတု ယထာ မံ ပဋိဘာသေယျာ''တိ။ ''ပုရိမာနိ , ဘန္တေ, ဒိဝသာနိ ပုရိမတရာနိ သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနမာနော 'စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတ'န္တိ။ သော မယာ [ပစ္စုပဋ္ဌိတ''န္တိ မယာ (?)] ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ ပဉှံ ပုဋ္ဌော သမာနော အညေနညံ ပဋိစရိ, ဗဟိဒ္ဓါ ကထံ အပနာမေသိ, ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတွာကာသိ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံယေဝ အာရဗ္ဘ သတိ ဥဒပါဒိ – 'အဟော နူန ဘဂဝါ, အဟော နူန သုဂတော! ယော ဣမေသံ ဓမ္မာနံ သုကုသလော'''တိ။ ''ကော ပန သော, ဥဒါယိ, သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနမာနော 'စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပ

ဋ္ဌိတ’န္တိ, ယော တယာ ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ ပဥှံ ပုဋ္ဌော သမာနော အညေနညံ ပဋိစရိ, ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ အပနာမေသိ ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပာတွာကာသီ”တိ? ‘နိဂဏ္ဌော, ဘန္တေ, နာဋ္ဌပုတ္တော’တိ။

“ယော ခေါ, ဥဒာယိ, အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရေယျ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရေယျ, သော ဝါ မံ ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ ပဥှံ ပုစ္ဆေယျ, တံ ဝါဟံ ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ ပဥှံ ပုစ္ဆေယျံ; သော ဝါ မေ ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ ပဥှဿ ဝေယျာကရဏေန စိတ္တံ အာရာဓေယျ, တဿ ဝါဟံ ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ ပဥှဿ ဝေယျာကရဏေန စိတ္တံ အာရာဓေယျံ။

“ယော [သော (သီ. ပီ.)] ခေါ, ဥဒာယိ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿေယျ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနေယျ, သော ဝါ မံ အပရန္တံ အာရဗ္ဘ ပဥှံ ပုစ္ဆေယျ, တံ ဝါဟံ အပရန္တံ အာရဗ္ဘ ပဥှံ ပုစ္ဆေယျံ; သော ဝါ မေ အပရန္တံ အာရဗ္ဘ ပဥှဿ ဝေယျာကရဏေန စိတ္တံ အာရာဓေယျ, တဿ ဝါဟံ အပရန္တံ အာရဗ္ဘ ပဥှဿ ဝေယျာကရဏေန စိတ္တံ အာရာဓေယျံ။

“အပိ စ, ဥဒာယိ, တိဋ္ဌတု ပုဗ္ဗန္တော, တိဋ္ဌတု အပရန္တော။ ဓမ္မံ တေ ဒေသေဿာမိ – ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ, ဣမဿုပ္ပာဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ, ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတီ”တိ။

“အဟဉှိ, ဘန္တေ, ယာဝတကမ္ပိ မေ ဣမိနာ အတ္တဘာဝေန ပစ္စနုဘူတံ တမ္ပိ နပ္ပဟောမိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနုဿရိတုံ, ကုတော ပနာဟံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိဿာမိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိဿာမိ, သေယျထာပိ ဘဂဝါ? အဟဉှိ, ဘန္တေ, ဧတရဟိ ပံသုပိသာစကမ္ပိ န ပဿာမိ, ကုတော ပနာဟံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿိဿာမိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနိဿာမိ, သေယျထာပိ ဘဂဝါ? ယံ ပန မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဧဝမာဟ – ‘အပိ စ, ဥဒာယိ, တိဋ္ဌတု ပုဗ္ဗန္တော, တိဋ္ဌတု အပရန္တော; ဓမ္မံ တေ ဒေသေဿာမိ – ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ, ဣမဿုပ္ပာဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ, ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတီ’တိ တဉ္စ ပန မေ ဘိယျော ယောသောမတ္တာယ န ပက္ခာယတိ။ အပ္ပေဝ နာမာဟံ, ဘန္တေ, သကေ အာစရိယကေ ဘဂဝတော စိတ္တံ အာရာဓေယျံ ပဥှဿ ဝေယျာကရဏေနာ”တိ။

၂၇၂. “ကိန္တိ ပန တေ, ဥဒာယိ, သကေ အာစရိယကေ ဟောတီ”တိ? “အမှာကံ, ဘန္တေ, သကေ အာစရိယကေ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော, အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော’”တိ။

“ယံ ပန တေ ဧတံ, ဥဒာယိ, သကေ အာစရိယကေ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော, အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော’တိ, ကတမော သော ပရမော ဝဏ္ဏော”တိ? “ယသ္မာ, ဘန္တေ, ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော ဝါ ပဏီတတရော ဝါ နတ္ထိ သော ပရမော ဝဏ္ဏော”တိ။

“ကတမော ပန သော ပရမော ဝဏ္ဏော ယသ္မာ ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော ဝါ ပဏီတတရော ဝါ နတ္ထီ”တိ? “ယသ္မာ , ဘန္တေ, ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော ဝါ ပဏီတတရော ဝါ နတ္ထိ သော ပရမော ဝဏ္ဏော”တိ။

“ဒီဃာပိ ခေါ တေ ဧသာ, ဥဒာယိ, ဖရေယျ – ‘ယသ္မာ, ဘန္တေ, ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော ဝါ ပဏီတတရော ဝါ နတ္ထိ သော ပရမော ဝဏ္ဏော’တိ ဝဒေသိ, တဉ္စ ဝဏ္ဏံ န ပညပေသိ။ သေယျထာပိ, ဥဒာယိ, ပုရိသော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အဟံ ယာ ဣမသ္မိံ ဇနပဒေ ဇနပဒကလျာဏီ တံ ဣစ္ဆာမိ, တံ ကာမေမီ’တိ။ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ယံ တွံ ဇနပဒကလျာဏိံ ဣစ္ဆသိ ကာမေသိ, ဇာနာသိ တံ ဇနပဒကလျာဏိံ – ခတ္တိယီ ဝါ ဗြာဟ္မဏီ ဝါ ဝေဿီ ဝါ သုဒ္ဒီ ဝါ”တိ? ဣတိ ပုဋ္ဌော ‘နော’တိ ဝဒေယျ။ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ယံ တွံ ဇန

ပဒကလ္လာဏီ ကူဋ္ဌသိ ကာမေသိ, ဇာနာသိ တံ ဇနပဒကလ္လာဏိ – ဧဝံနာမာ ဧဝံဂေါတ္တာတိ တတိ။ပေ.။ ဒီဃာ တ ရဿာ တ မဇ္ဈိမာ တ ကာဠီ တ သာမာ တ မင်္ဂုရစ္ဆဝီ တတိ။ အမုကသ္မိံ ကမေ တ နိဂမေ တ နဂရေ တ’တိ? ဣတိ ပုဋ္ဌော ‘နော’တိ ဝဒေယျ။ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ယံ တွံ န ဇာနာသိ န ပဿသိ, တံ တွံ ကူဋ္ဌသိ ကာမေသီ’’’တိ? ဣတိ ပုဋ္ဌော ‘အာမာ’တိ ဝဒေယျ။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ – နနု ဧဝံ သန္တေ, တဿ ပုရိသဿ အပ္ပာဋိဟီရကတံ ဘာသိတံ သမ္ပဇ္ဇတီ”တိ? “အဒ္ဓာ ခော, ဘန္တေ, ဧဝံ သန္တေ တဿ ပုရိသဿ အပ္ပာဋိဟီရကတံ ဘာသိတံ သမ္ပဇ္ဇတီ”တိ။

“ဧဝမေဝ ခော တွံ, ဥဒာယိ, ‘ယသ္မာ, ဘန္တေ, ဝဏ္ဏော အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော တ ပဏီတတရော တ နတ္ထိ သော ပရမော ဝဏ္ဏော’တိ ဝဒေသိ, တဉ္စ ဝဏ္ဏံ န ပညပေသီ”တိ။

“သေယျထာပိ, ဘန္တေ, မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တော ဘာသတေ စ တပတေ စ ဝိရောစတိ စ, ဧဝံ ဝဏ္ဏော အတ္တာ ဟောတိ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ”တိ။

၂၇၃. “တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယော တ မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တော ဘာသတေ စ တပတေ စ ဝိရောစတိ စ, ယော တ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ ကိမိ ခဇ္ဇောပနကော – ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ ကိမိ ခဇ္ဇောပနကော – အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယော တ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ ကိမိ ခဇ္ဇောပနကော, ယော တ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ တေလပ္ပဒီပေါ – ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ တေလပ္ပဒီပေါ – အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယော တ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ တေလပ္ပဒီပေါ, ယော တ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော – ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော – အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယော တ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော, ယာ တ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ ဩသဓိတာရကာ – ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ ဩသဓိတာရကာ – အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယာ တ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ ဩသဓိတာရကာ, ယော တ တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အဘိဒေါ [အဘိဒေ (က. သီ.), အဘိဒေါသံ (က.) အဘိဒေါတိ အဘိသဒ္ဒေန သမာနတ္ထနိပါတပဒံ (ဆက္ကင်္ဂုတ္တရဋီကာ မဟာဝဂ္ဂ အဋ္ဌမသုတ္တဝဏ္ဏနာ)] အဍ္ဎရတ္တသမယံ စန္ဒော – ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အဘိဒေါ အဍ္ဎရတ္တသမယံ စန္ဒော – အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယော တ တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အဘိဒေါ အဍ္ဎရတ္တသမယံ စန္ဒော, ယော တ ဝဿာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ သရဒသမယေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အဘိဒေါ မဇ္ဈန္ဟိကသမယံ သူရိယော – ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ?

“ယ္ဝတယံ, ဘန္တေ, ဝဿာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ သရဒသမယေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အဘိဒေါ မဇ္ဈန္တိကသမယံ သူရိယော – အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။

“အတော ခော တေ, ဥဒာယိ, ဗဟူ ဟိ ဗဟုတရာ ဒေဝတ ယေ ဣမေသံ စန္ဒိမသူရိယာနံ အာဘာ နာနုဘောန္တိ, တ္យာဟံ ပဇာနာမိ။ အထ စ ပနာဟံ န ဝဒာမိ – ‘ယသ္မာ ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော တ ပဏီတတရော တ နတ္ထီ’တိ။ အထ စ ပန တ္ဝံ, ဥဒာယိ, ‘ယ္ဝတယံ ဝဏ္ဏော ကိမိနာ ခဇ္ဇောပနကေန နိဟီနတရော [ဟီနတရော (သီ. ပီ.)] စ ပတိကိဋ္ဌတရော စ သော ပရမော ဝဏ္ဏော’တိ ဝဒေသိ, တဥ္စ ဝဏ္ဏံ န ပညပေသီ”တိ။ “အစ္စဒံ [အစ္စရ (က.), အစ္စဒ (?)] ဘဂဝါ ကထံ, အစ္စဒံ သုဂတော ကထာ”န္တိ!

“ကိံ ပန တ္ဝံ, ဥဒာယိ, ဧဝံ ဝဒေသိ – ‘အစ္စဒံ ဘဂဝါ ကထံ, အစ္စဒံ သုဂတော ကထံ’”တိ? “အမှာကံ, ဘန္တေ, သကေ အာစရိယကေ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော, အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော’တိ။ တေ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သကေ အာစရိယကေ သမနုယုဥ္ဇိယမာနာ သမနုဂ္ဂာဟိယမာနာ သမနုဘာသိယမာနာ ရိတ္တာ တုစ္ဆာ အပရဒ္ဓာ”တိ။

၂၇၄. “ကိံ ပနုဒာယိ, အတ္ထိ ဧကန္တသုခော လောကော, အတ္ထိ အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ”တိ? “အမှာကံ, ဘန္တေ, သကေ အာစရိယကေ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အတ္ထိ ဧကန္တသုခော လောကော, အတ္ထိ အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’”တိ။

“ကတမာ ပန သာ, ဥဒာယိ, အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ”တိ? “ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဟာယ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အညတရံ တ ပန တပောဂုဏံ သမာဒါယ ဝတ္တတိ။ အယံ ခော သာ, ဘန္တေ, အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယသ္မိံ သမယေ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဧကန္တသုခီ တ တသ္မိံ သမယေ အတ္တာ ဟောတိ သုခဒုက္ခီ တ”တိ? “သုခဒုက္ခီ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယသ္မိံ သမယေ အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဧကန္တသုခီ တ တသ္မိံ သမယေ အတ္တာ ဟောတိ သုခဒုက္ခီ တ”တိ? “သုခဒုက္ခီ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယသ္မိံ သမယေ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဟာယ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဧကန္တသုခီ တ တသ္မိံ သမယေ အတ္တာ ဟောတိ သုခဒုက္ခီ တ”တိ? “သုခဒုက္ခီ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယသ္မိံ သမယေ မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဧကန္တသုခီ တ တသ္မိံ သမယေ အတ္တာ ဟောတိ သုခဒုက္ခီ တ”တိ? “သုခဒုက္ခီ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, ယသ္မိံ သမယေ အညတရံ တပောဂုဏံ သမာဒါယ ဝတ္တတိ, ဧကန္တသုခီ တ တသ္မိံ သမယေ အတ္တာ ဟောတိ သုခဒုက္ခီ တ”တိ? “သုခဒုက္ခီ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဥဒာယိ, အပိ နု ခော ဝေါကိဏ္ဏသုခဒုက္ခံ ပဋိပဒံ အာဂမ္မ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာ ဟောတီ”တိ [သစ္ဆိကိရိယာယာတိ (က.)] ? “အစ္စဒံ ဘဂဝါ ကထံ, အစ္စဒံ သုဂတော ကထာ”န္တိ!

“ကိံ ပန တ္ဝံ, ဥဒာယိ, ဝဒေသိ – ‘အစ္စဒံ ဘဂဝါ ကထံ, အစ္စဒံ သုဂတော ကထံ’”တိ? “အမှာကံ, ဘန္တေ, သကေ အာစရိယကေ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အတ္ထိ ဧကန္တသုခော လောကော, အတ္ထိ အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’တိ။ တေ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သကေ အာစရိယကေ သမနုယုဥ္ဇိယမာနာ သမနုဂ္ဂာဟိယမာနာ သမနုဘာသိယမာနာ ရိတ္တာ တုစ္ဆာ အပရဒ္ဓာ”တိ [အပရဒ္ဓာ (သီ.), အပရဒ္ဓာပိ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ။

၂၇၅. ‘‘ကိံ ပန, ဘန္တေ, အတ္ထိ ဧကန္တသုခော လောကော, အတ္ထိ အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’’တိ? ‘‘အတ္ထိ ခော, ဥဒာယိ, ဧကန္တသုခော လောကော, အတ္ထိ အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’’တိ။

‘‘ကတမာ ပန သာ, ဘန္တေ, အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’’တိ? ‘‘ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – အယံ ခော သာ, ဥဒာယိ, အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’’တိ။

‘‘န [ကိံ နု (သျာ. ကံ. က.)] ခော သာ, ဘန္တေ, အာကာရဝတီ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, သစ္ဆိကတော ဟိဿ, ဘန္တေ, ဧတ္တာဝတာ ဧကန္တသုခော လောကော ဟောတီ’’တိ။ ‘‘န ခွာဿ, ဥဒာယိ, ဧတ္တာဝတာ ဧကန္တသုခော လောကော သစ္ဆိကတော ဟောတိ; အာကာရဝတီတွေဝ သာ ပဋိပဒါ ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, သကုလုဒာယိဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ပရိသာ ဥန္နာဒိနီ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါ အဟောသိ – ‘‘ဧတ္ထ မယံ အနဿာမ သာစရိယကာ, ဧတ္ထ မယံ အနဿာမ [ပနဿာမ (သီ.)] သာစရိယကာ! န မယံ ဣတော ဘိယျော ဥတ္တရိတရံ ပဇာနာမာ’’တိ။

အထ ခော သကုလုဒာယီ ပရိဗ္ဗာဇကော တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ အပ္ပသဒ္ဒေ ကတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကိတ္တာဝတာ ပနာဿ, ဘန္တေ, ဧကန္တသုခော လောကော သစ္ဆိကတော ဟောတီ’’တိ? ‘‘ဣဓုဒာယိ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယာ တာ ဒေဝတာ ဧကန္တသုခံ လောကံ ဥပပန္နာ တာဟိ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌတိ သလ္လပတိ သာကစ္ဆံ သမာပဇ္ဇတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခွာဿ, ဥဒာယိ, ဧကန္တသုခော လောကော သစ္ဆိကတော ဟောတီ’’တိ။

၂၇၆. ‘‘ဧတဿ နူန, ဘန္တေ, ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တီ’’တိ? ‘‘န ခော, ဥဒာယိ, ဧကန္တသုခဿ လောကဿ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ။ အတ္ထိ ခော, ဥဒာယိ , အညေဝ ဓမ္မာ ဥတ္တရိတရာ စ ပဏီတတရာ စ ယေသံ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တီ’’တိ။

‘‘ကတမေ ပန တေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဥတ္တရိတရာ စ ပဏီတတရာ စ ယေသံ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တီ’’တိ? ‘‘ဣဓုဒာယိ, တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ။ပေ.။ သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ ခော, ဥဒာယိ, ဓမ္မော ဥတ္တရိတရော စ ပဏီတတရော စ ယဿ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ’’။

‘‘ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ ခော, ဥဒာယိ, ဓမ္မော ဥတ္တရိတရော စ ပဏီတတရော စ ယဿ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ။

‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ အယမ္ပိ ခော, ဥဒာယိ, ဓမ္မော ဥတ္တရိတရော စ ပဏီတတရော စ ယဿ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ။

‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပာတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ အယမ္ပိ ခော, ဥဒာယိ, ဓမ္မော ဥတ္တရိတရော စ ပဏီတတရော စ ယဿ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ။

‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ ။ သော ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခသမုဒယော’တိ။ပေ.။ ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓော’တိ။ ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ။ ‘ဣမေ အာသဝါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝသမုဒယော’တိ။ ‘အယံ အာသဝနိရောဓော’တိ။ ‘အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတိ။ အယမ္ပိ ခော, ဥဒာယိ, ဓမ္မော ဥတ္တရိတရော စ ပဏီတတရော စ ယဿ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ။ ဣမေ ခော, ဥဒာယိ, ဓမ္မာ ဥတ္တရိတရာ စ ပဏီတတရာ စ ယေသံ သစ္ဆိကိရိယာဟေတု ဘိက္ခူ မယိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တီ’’တိ။

၂၇၇. ဧဝံ ဝုတ္တေ, သကုလုဒါယီ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ! သေယျထာပိ, ဘန္တေ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – ‘စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီ’တိ; ဧဝမေဝံ ဘဂဝတာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ လဘေယျာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒ’’န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, သကုလုဒါယိဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ပရိသာ သကုလုဒါယိံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘မာ ဘဝံ, ဥဒာယိ, သမဏေ ဂေါတမေ ဗြဟ္မစရိယံ စရိ; မာ ဘဝံ, ဥဒာယိ, အာစရိယော ဟုတွာ အန္တေဝါသီဝါသံ ဝသိ။ သေယျထာပိ နာမ ဥဒကမဏိကော [မဏိကော (သီ. ပီ. က.)] ဟုတွာ ဥဒဉ္စနိကော [ဥဒ္ဒေကနိကော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အဿ, ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ [ဧဝံ သမ္ပဒမေတံ (သီ. ပီ.)] ဘောတော ဥဒာယိဿ ဘဝိဿတိ။ မာ ဘဝံ, ဥဒာယိ, သမဏေ ဂေါတမေ ဗြဟ္မစရိယံ စရိ; မာ ဘဝံ, ဥဒာယိ, အာစရိယော ဟုတွာ အန္တေဝါသီဝါသံ ဝသီ’’တိ။ ဣတိ ဟိဒံ သကုလုဒါယိဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ပရိသာ သကုလုဒါယိံ ပရိဗ္ဗာဇကံ အန္တရာယမကာသိ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယေတိ။

စူဠသကုလုဒါယိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ နဝမံ။

၁၀. ဝေခနသသုတ္တံ

၂၇၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော ဝေခနသော [ဝေခနဿော (သီ. ပီ.)] ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခော ဝေခနသော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝတော သန္တိကေ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ – ‘‘အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော, အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော’’တိ။

‘‘ကိံ ပန တွံ, ကစ္စာန, ဧဝံ ဝဒေသိ – ‘အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော, အယံ ပရမော ဝဏ္ဏော’တိ? ကတမော, ကစ္စာန, သော ပရမော ဝဏ္ဏော’’တိ?

‘‘ယသ္မာ, ဘော ဂေါတမ, ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော ဝါ ပဏီတတရော ဝါ နတ္ထိ သော ပရမော ဝဏ္ဏော’’တိ။

“ကတမော ပန သော, ကစ္စာန, ဝဏ္ဏော ယသ္မာ ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော ဝါ ပဏီတတရော ဝါ နတ္ထီ”တိ?

“ယသ္မာ, ဘော ဂေါတမ, ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော ဝါ ပဏီတတရော ဝါ နတ္ထိ သော ပရမော ဝဏ္ဏော”တိ။

“ဒီဃာပိ ခော တေ ဧသာ, ကစ္စာန, ဖရေယျ – ‘ယသ္မာ, ဘော ဂေါတမ, ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော ဝါ ပဏီတတရော ဝါ နတ္ထိ သော ပရမော ဝဏ္ဏော’တိ ဝဒေသိ, တဉ္စ ဝဏ္ဏံ န ပညပေသိ။ သေယျထာပိ, ကစ္စာန, ပုရိသော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အဟံ ယာ ဣမသ္မိံ ဇနပဒေ ဇနပဒကလျာဏီ, တံ ဣစ္ဆာမိ တံ ကာမေမီ’တိ။ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ယံ တွံ ဇနပဒကလျာဏိံ ဣစ္ဆသိ ကာမေသိ, ဇာနာသိ တံ ဇနပဒကလျာဏိံ – ခတ္တိယီ ဝါ ဗြာဟ္မဏီ ဝါ ဝေဿီ ဝါ သုဒ္ဒီ ဝါ’တိ? ဣတိ ပုဋ္ဌော ‘နော’တိ ဝဒေယျ။ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ယံ တွံ ဇနပဒကလျာဏိံ ဣစ္ဆသိ ကာမေသိ, ဇာနာသိ တံ ဇနပဒကလျာဏိံ ‘ဧဝံနာမာ ဧဝံဂေါတ္တာတိ ဝါတိ။ပေ.။ ဒီဃာ ဝါ ရဿာ ဝါ မဇ္ဈိမာ ဝါ ကာဠီ ဝါ သာမာ ဝါ မင်္ဂုရစ္ဆဝီ ဝါတိ။ အမုကသ္မိံ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ နဂရေ ဝါ’တိ? ဣတိ ပုဋ္ဌော ‘နော’တိ ဝဒေယျ။ တမေနံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ယံ တွံ န ဇာနာသိ န ပဿသိ, တံ တွံ ဣစ္ဆသိ ကာမေသီ’’’တိ? ဣတိ ပုဋ္ဌော ‘အာမာ’တိ ဝဒေယျ။

“တံ ကိံ မညသိ, ကစ္စာန, နနု ဧဝံ သန္တေ တဿ ပုရိသဿ အပ္ပာဋိဟီရကတံ ဘာသိတံ သမ္ပဇ္ဇတီ”တိ? “အဒ္ဓာ ခော, ဘော ဂေါတမ, ဧဝံ သန္တေ တဿ ပုရိသဿ အပ္ပာဋိဟီရကတံ ဘာသိတံ သမ္ပဇ္ဇတီ”တိ။ “ဧဝမေဝ ခော တွံ, ကစ္စာန, ‘ယသ္မာ, ဘော ဂေါတမ, ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော ဝါ ပဏီတတရော ဝါ နတ္ထိ သော ပရမော ဝဏ္ဏော’တိ ဝဒေသိ; တဉ္စ ဝဏ္ဏံ န ပညပေသီ”တိ။ “သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တော ဘာသတေ စ တပတေ စ ဝိရောစတိ စ, ဧဝံ ဝဏ္ဏော အတ္တာ ဟောတိ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ”တိ။

၂၇၉. “တံ ကိံ မညသိ, ကစ္စာန, ယော ဝါ မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တော ဘာသတေ စ တပတေ စ ဝိရောစတိ စ, ယော ဝါ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ ကိမိ ခဇ္ဇောပနကော ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ? “ယွာယံ, ဘော ဂေါတမ, ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ ကိမိ ခဇ္ဇောပနကော, အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ကစ္စာန, ယော ဝါ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ ကိမိ ခဇ္ဇောပနကော, ယော ဝါ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ တေလပ္ပဒီပေါ, ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ? “ယွာယံ, ဘော ဂေါတမ, ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ တေလပ္ပဒီပေါ, အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ကစ္စာန, ယော ဝါ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ တေလပ္ပဒီပေါ, ယော ဝါ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော, ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ? “ယွာယံ, ဘော ဂေါတမ, ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော, အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, ကစ္စာန, ယော ဝါ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော, ယာ ဝါ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ ဩသဓိတာရကာ, ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ? “ယွာယံ, ဘော ဂေါတမ, ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ ဩသဓိတာရကာ, အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ။ “တံ ကိံ မညသိ, ကစ္စာန, ယာ ဝါ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ ဩသဓိတာရကာ, ယော ဝါ တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အဘိဒေါ အဍ္ဎရတ္တသမယံ စန္ဒော, ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော

ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ''တိ? ''ယ္ဝတယံ, ဘော ကေတမ, တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ ဝိဒ္ဓေ ဝိ ဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အဘိဒေါ အဓုရတ္တသမယံ စန္ဒော, အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ကစ္စာန, ယော တ တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အဘိဒေါ အဓုရတ္တသမယံ စန္ဒော, ယော တ ဝဿာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ သရဒသမယေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေ ဝေ အဘိဒေါ မဇ္ဈန္ဟိကသမယံ သူရိယော, ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ကတမော ဝဏ္ဏော အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီ တတရော စာ''တိ? ''ယ္ဝတယံ, ဘော ကေတမ, ဝဿာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ သရဒသမယေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အဘိဒေါ မဇ္ဈန္ဟိကသမယံ သူရိယော – အယံ ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဝဏ္ဏာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ''တိ။ ''အတော ခေါ တေ, ကစ္စာန, ဗဟူ ဟိ ဗဟုတရာ ဒေဝတ ယေ ဣမေသံ စန္ဒိမသူရိယာနံ အာဘာ နာနုဘောန္တိ, တ္ ယာဟံ ပဇာနာမိ။ အထ စ ပနာဟံ န ဝဒာမိ – 'ယသ္မာ ဝဏ္ဏာ အညော ဝဏ္ဏော ဥတ္တရိတရော စ ပဏီတတရော စ နတ္ ထီ'တိ။ အထ စ ပန တ္ဝံ, ကစ္စာန, 'ယ္ဝတယံ ဝဏ္ဏော ကိမိနာ ခဇ္ဇောပနကေန နိဟီနတရော စ ပတိကိဋ္ဌတရော စ သော ပ ရမော ဝဏ္ဏော'တိ ဝဒေသိ; တဉ္စ ဝဏ္ဏံ န ပညပေသိ''။

၂၈၀. ''ပဉ္စ ခေါ ဣမေ, ကစ္စာန, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပာ ပိယရူပာ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယ ဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပာ ပိယရူပာ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ – ဣမေ ခေါ, ကစ္စာန, ပဉ္စ ကာမဂု ဏာ။ ယံ ခေါ, ကစ္စာန, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမသုခံ။ ဣတိ ကာ မေဟိ ကာမသုခံ, ကာမသုခါ ကာမဂ္ဂသုခံ တတ္ထ အဂ္ဂမက္ခာယတီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဝေခနသော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေစ – ''အစ္ဆရိယံ, ဘော ကေတမ, အဗ္ဘုတံ, ဘော ကေတမ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ ဘောတာ ကေတမေန – 'ကာမေဟိ ကာမသုခံ, ကာမသုခါ ကာမဂ္ဂသုခံ တတ္ထ အဂ္ဂမ က္ခာယတီ'တိ။ ('ကာမေဟိ, ဘော ကေတမ, ကာမသုခံ, ကာမသုခါ ကာမဂ္ဂသုခံ, တတ္ထ အဂ္ဂမက္ခာယတီ'တိ) [( ) သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ] – ''ဒုဇ္ဇာနံ ခေါ ဧတံ, ကစ္စာန, တယာ အညဒိဋ္ဌိကေန အညခန္တိကေန အညရုစိ ကေန အညတ္ရယောဂေန အညတ္ရာစရိယကေန – ကာမာ [ကာမံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] တ ကာမသုခံ တ ကာမဂ္ဂသုခံ တ။ ယေ ခေါ တေ, ကစ္စာန, ဘိက္ခူ အရဟန္တော ခီဏာသဝ ဝုသိတဝန္တော ကတကရဏီယာ ဩဟိတဘာရာ အနုပ္ပ တ္တသဒတ္ထာ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနာ သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာ တေ ခေါ ဧတံ ဇာနေယျုံ – ကာမာ တ ကာမသုခံ တ ကာမဂ္ဂသုခံ တ''တိ။

၂၈၁. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဝေခနသော ပရိဗ္ဗာဇကော ကုပိတော အနတ္တမနော ဘဂဝန္တံယေဝ ခုံသေန္တော ဘဂဝန္တံယေ ဝ ဝမ္ဘေန္တော ဘဂဝန္တံယေဝ ဝဒမာနော ''သမဏော [သမဏော စ (သီ. ပီ.)] ကေတမော ပါပိတော ဘဝိဿတီ''တိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေစ – ''ဧဝမေဝ ပနိဓေကစ္စေ [ပနိဓေကေ (သီ. ပီ.), ပနိမေကေ (ဥပရိသုဘသုတ္တေ)] သမဏဗြာဟ္မ ဏာ အဇာနန္တာ ပုဗ္ဗန္တံ, အပဿန္တာ အပရန္တံ အထ စ ပန 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပ ရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ – ပဇာနာမာ'တိ – ပဋိဇာနန္တိ [ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဋိဇာနန္တိ (ပီ.)] ။ တေသမိဒံ ဘာသိတံ ဟ ဿကံယေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, နာမကံယေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, ရိတ္တကံယေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, တုစ္ဆကံယေဝ သမ္ပဇ္ဇတီ''တိ။
''ယေ ခေါ တေ, ကစ္စာန, သမဏဗြာဟ္မဏာ အဇာနန္တာ ပုဗ္ဗန္တံ , အပဿန္တာ အပရန္တံ, 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြ ဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ – ပဇာနာမာ'တိ – ပဋိဇာနန္တိ; တေသံ သောယေဝ [တေသံ တေ သာယံ (သီ.), တေသံယေဝ သော (?)] သဟဓမ္မိကော နိဂ္ဂဟော ဟောတိ။ အပိ စ, ကစ္စာန, တိဋ္ဌတု ပုဗ္ဗန္တော, တိဋ္ဌ တု အပရန္တော။ ဧတု ဝိညူ ပုရိသော အသဌော အမာယာဝီ ဥဇုဇာတိကော, အဟမနုသာသာမိ အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ။ ယထာနု သိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနော [ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနော (?)] နစိရဿေဝ သာမညေဝ ဉဿတိ သာမံ ဒက္ခိတိ – ဧဝံ ကိရ သမ္မာ [ဧဝံ ကိရာယသ္မာ (သျာ. က.)] ဗန္ဓနာ ဝိပ္ပမောက္ခော ဟောတိ, ယဒိဒံ အဝိဇ္ဇာ ဗန္ဓနာ။ သေယျထာပိ, က စ္စာန, ဒဟရော ကုမာရော မန္ဒော ဥတ္တာနသေယျကော ကဏ္ဌပဉ္စမေဟိ ဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓေါ အဿ သုတ္တဗန္ဓနေ ဟိ; တဿ ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပာကမန္ဝာယ တာနိ ဗန္ဓနာနိ မုစ္စေယျုံ; သော မောက္ခောမှီတိ ခေါ ဇာ နေယျ နော စ ဗန္ဓနံ ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ကစ္စာန, ဧတု ဝိညူ ပုရိသော အသဌော အမာယာဝီ ဥဇုဇာတိကော, အဟမနုသာသာ မိ, အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ; ယထာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနော နစိရဿေဝ သာမညေ ဉဿတိ , သာမံ ဒက္ခိတိ – 'ဧဝံ ကိရ သမ္မာ ဗန္ဓနာ ဝိပ္ပမောက္ခော ဟောတိ, ယဒိဒံ အဝိဇ္ဇာ ဗန္ဓနာ''’တိ။

ဇဝံ ဝုတ္တေ, ဝေခနသော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေစ – ‘‘အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ။ပေ.။ ဥပာသကံ မံ ဘဝံ ဂောတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ’’န္တိ။

ဝေခနသသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒသမံ။

ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော တတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ပုဏ္ဏရီ-အဂ္ဂိသဟ-ကထိနာမော၊ ဒီဃနခော ပုန ဘာရဒွာဇကောတ္တော။
သန္ဒကဥအယိမုဏ္ဍိကပုတ္တော၊ မဏိကော တထာကစ္စာနော ဝရဝဂ္ဂေါ။

၄. ရာဇဝဂ္ဂော

၁. ဃဋိကာရသုတ္တံ

၂၈၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ အထ ခော ဘဂဝါ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ပဒေသေ သိတံ ပါတွာကာသိ။ အထ ခော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဧတဒဟောသိ – ''ကော နု ခေါ ဟေတု, ကော ပစ္စယော ဘဂဝတော သိတဿ ပါတုကမ္မာယ? န အကာရဏေန [န အကာရဏေ (သီ.)] တထာဂတာ သိတံ ပါတုကရောန္တီ''တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဧကံသံ စီဝရံ [ဥတ္တရာသင်္ဂံ (သျာ. ကံ.)] ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ဟေတု, ကော ပစ္စယော ဘဂဝတော သိတဿ ပါတုကမ္မာယ? န အကာရဏေန တထာဂတာ သိတံ ပါတုကရောန္တီ''တိ။ ''ဘူတပုဗ္ဗံ, အာနန္ဒ, ဣမသ္မိံ ပဒေသေ ဝေဂဠိင်္ဂံ [ဝေဟလိင်္ဂံ (သီ.), ဝေဘလိင်္ဂံ (သျာ. ကံ.), ဝေဘလိင်္ဂံ (ပီ.)] နာမ ကမနိဂမော အဟောသိ ဣဒ္ဓော စေဝ ဖီတော စ ဗဟုဇနော အာကိဏ္ဏမနုဿော။ ဝေဂဠိင်္ဂံ ခေါ, အာနန္ဒ, ကမနိဂမံ ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဥပနိဿာယ ဝိဟာသိ။ ဣဓ သုဒံ, အာနန္ဒ, ကဿပဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အာရာမော အဟောသိ။ ဣဓ သုဒံ, အာနန္ဒ, ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော နိသိန္နကော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဩဝဒတီ''တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပညပေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''တေန ဟိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ နိသီဒတု ဧတ္ထ။ အယံ ဘူမိပဒေသော ဒ္ဝီဟိ အရဟန္တေဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိ ပရိဘုတ္တော ဘဝိဿတီ''တိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ –

''ဘူတပုဗ္ဗံ, အာနန္ဒ, ဣမသ္မိံ ပဒေသေ ဝေဂဠိင်္ဂံ နာမ ကမနိဂမော အဟောသိ ဣဒ္ဓော စေဝ ဖီတော စ ဗဟုဇနော အာကိဏ္ဏမနုဿော။ ဝေဂဠိင်္ဂံ ခေါ, အာနန္ဒ, ကမနိဂမံ ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဥပနိဿာယ ဝိဟာသိ။ ဣဓ သုဒံ, အာနန္ဒ, ကဿပဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အာရာမော အဟောသိ။ ဣဓ သုဒံ, အာနန္ဒ, ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော နိသိန္နကော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဩဝဒတိ။

၂၈၃. ''ဝေဂဠိင်္ဂေ ခေါ, အာနန္ဒ, ကမနိဂမေ ဃဋိကာရော [ဃဋီကာရော (သီ. ပီ.)] နာမ ကုမ္ဘကာရော ကဿပဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဥပဋ္ဌာကော အဟောသိ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော။ ဃဋိကာရဿ ခေါ, အာနန္ဒ, ကုမ္ဘကာရဿ ဇောတိပါလော နာမ မာဏဝေါ သဟာယော အဟောသိ ပိယသဟာယော။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလံ မာဏဝံ အာမန္တေသိ – 'အာယာမ, သမ္မ ဇောတိပါလ, ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿာမ။ သာဓုသမ္မတဉှိ မေ တဿ ဘဂဝတော ဒဿနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ'တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာနန္ဒ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ ဧတဒဝေါစ – 'အလံ, သမ္မ ဃဋိကာရ။ ကိံ ပန တေန မုဏ္ဍကေန သမဏကေန ဒိဋ္ဌေနာ'တိ? ဒုတိယမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလံ မာဏဝံ ဧတဒဝေါစ – 'အာယာမ, သမ္မ ဇောတိပါလ, ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿာမ။ သာဓုသမ္မတဉှိ မေ တဿ ဘဂဝတော ဒဿနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ'တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ ဧတဒဝေါစ – 'အလံ, သမ္မ ဃဋိကာရ။ ကိံ ပန တေန မုဏ္ဍကေန သမဏကေန ဒိဋ္ဌေနာ'တိ? 'တေန ဟိ, သမ္မ ဇောတိပါလ, သောတ္တိသိနာနိံ [သောတ္တိံ သိနာနိံ (သီ. ပီ.), သောတ္တိသိနာနံ (သျာ. ကံ. က.)] အာဒါယ [အာဟရ (က.)] နဒိံ ဂမိဿာမ သိနာယိတု'န္တိ။ 'ဧဝံ သမ္မာ'တိ ခေါ, အာနန္ဒ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ ပစ္စဿောသိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော စ ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလော စ မာဏဝေါ သောတ္တိသိနာနိံ အာဒါယ နဒိံ အဂမံသု သိနာယိတုံ။

၂၈၄. ''အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလံ မာဏဝံ အာမန္တေသိ – 'အယံ, သမ္မ ဇောတိပါလ, ကဿပဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အဝိဒူရေ အာရာမော။ အာယာမ, သမ္မ ဇောတိပါလ, ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿာမ။ သာဓုသမ္မတဉှိ မေ တဿ ဘဂဝတော

ဒဿုနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာနန္ဒ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ ဧတဒဝေါစ – ‘အလံ, သမ္မ ဃဋိကာရ။ ကိံ ပန တေန မုဏ္ဍကေန သမဏကေန ဒိဋ္ဌေနာ’တိ? ဒုတိယမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ။ပေ။ တတိယမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလံ မာဏဝံ ဧတဒဝေါစ – ‘အယံ, သမ္မ ဇောတိပါလ, ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝေဂဠိင်္ဂမုပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿာမ။ သာဓုသမ္မတဉှိ မေ တဿ ဘဂဝတော ဒဿနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ’တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ ဧတဒဝေါစ – ‘အလံ, သမ္မ ဃဋိကာရ။ ကိံ ပန တေန မုဏ္ဍကေန သမဏကေန ဒိဋ္ဌေနာ’တိ? အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလံ မာဏဝံ ဩဝဋ္ဋိကာယံ ပရာမသိတွာ ဧတဒဝေါစ – ‘အယံ, သမ္မ ဇောတိပါလ, ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝေဂဠိင်္ဂမုပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿာမ။ သာဓုသမ္မတဉှိ မေ တဿ ဘဂဝတော ဒဿနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ’တိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ ဩဝဋ္ဋိကံ ဝိနိဝေဌေတွာ [ဝိနိဝေဓေတွာ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ ဧတဒဝေါစ – ‘အလံ, သမ္မ ဃဋိကာရ။ ကိံ ပန တေန မုဏ္ဍကေန သမဏကေန ဒိဋ္ဌေနာ’တိ? အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလံ မာဏဝံ သီသံန္ဟာတံ [သသီသံ နဟာတံ (သီ.), သီသန္ဟာတံ (ဿျာ. ကံ.)] ကေသေသု ပရာမသိတွာ ဧတဒဝေါစ – ‘အယံ, သမ္မ ဇောတိပါလ, ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝေဂဠိင်္ဂမုပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿာမ ။ သာဓုသမ္မတဉှိ မေ တဿ ဘဂဝတော ဒဿနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ’တိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဇောတိပါလဿ မာဏဝဿ ဧတဒဟောသိ – ‘အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော! ယတြ ဟိ နာမာယံ ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ဣတ္တရဇစ္စော သမာနော အမှာကံ သီသံန္ဟာတာနံ ကေသေသု ပရာမသိတဗ္ဗံ မညိဿတိ; န ဝတိဒံ ကိရ ဩရကံ မညေ ဘဝိဿတီ’တိ; ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ ဧတဒဝေါစ – ‘ယာဝတာဒေဟိပိ [ယာဝေတဒောဟိပိ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] , သမ္မ ဃဋိကာရာ’တိ? ‘ယာဝတာဒေဟိပိ, သမ္မ ဇောတိပါလ။ တထာ ဟိ ပန မေ သာဓုသမ္မတံ တဿ ဘဂဝတော ဒဿနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ’တိ။ ‘တေန ဟိ, သမ္မ ဃဋိကာရ, မုဉ္စ; ဂမိဿာမာ’တိ။

၂၈၅. ‘‘အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော စ ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလော စ မာဏဝေါ ယေန ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဇောတိပါလော ပန မာဏဝေါ ကဿပေန ဘဂဝတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ – ‘အယံ မေ, ဘန္တေ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ သဟာယော ပိယသဟာယော။ ဣမဿ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတူ’တိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဃဋိကာရဉ္စ ကုမ္ဘကာရံ ဇောတိပါလဉ္စ မာဏဝံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော စ ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလော စ မာဏဝေါ ကဿပေန ဘဂဝတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတာ သမာဒပိတာ သမုတ္တေဇိတာ သမ္ပဟံသိတာ ကဿပဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။

၂၈၆. ‘‘အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဣမံ နု တွံ, သမ္မ ဃဋိကာရ, ဓမ္မံ သုဏန္တော အထ စ ပန အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ န ပဗ္ဗဇိဿသီ’တိ? ‘နနု မံ, သမ္မ ဇောတိပါလ, ဇာနာသိ, အန္ဓေ ဇိဏ္ဏေ မာတာပိတရော ပောသေမီ’တိ? ‘တေန ဟိ, သမ္မ ဃဋိကာရ, အဟံ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ’တိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော စ ကုမ္ဘကာရော ဇောတိပါလော စ မာဏဝေါ ယေန ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော တေနုပသင်္ကမိံသု ; ဥပသင်္ကမိတွာ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ, အာနန္ဒ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ – ‘အယံ မေ, ဘန္တေ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ သဟာယော ပိယသဟာယော။ ဣမံ ဘဂဝါ

ပဗ္ဗာဇေတူ’တိ။ အလတ္ထ ခော, အာနန္ဒ, ဇောတိပါလော မာဏဝေါ ကဿပဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ။

၂၈၇. ‘‘အထ ခော, အာနန္ဒ, ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အစိရူပသမ္ပန္နေ ဇောတိပါလေ မာဏဝေ အဍ္ဎမာသူပသမ္ပန္နေ ဝေဂဠိင်္ဂေ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ယေန ဗာရာဏသီ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ဗာရာဏသီ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ, အာနန္ဒ, ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ ။ အဿောသိ ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ – ‘ကဿပေါ ကိရ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဗာရာဏသိံ အနုပ္ပတ္တော ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ’တိ။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ ဘဒ္ရာနိ ဘဒ္ရာနိ ယာနာနိ ယောဇာပေတွာ ဘဒ္ရံ [ဘဒ္ဒံ ဘဒ္ဒံ (က.)] ယာနံ အဘိရုဟိတွာ ဘဒ္ရေဟိ ဘဒ္ရေဟိ ယာနေဟိ ဗာရာဏသိယာ နိယျာသိ မဟစ္စရာဇာနုဘာဝေန [မဟစ္စာ ရာဇာနုဘာဝေန (သီ.), မဟတာ ရာဇာနုဘာဝေန (ပီ.)] ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒဿနာယ။ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ ယာနေန ဂန္တွာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ ယေန ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော, အာနန္ဒ, ကိကိံ ကာသိရာဇာနံ ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ ကဿပေန ဘဂဝတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတော သမာဒပိတော သမုတ္တေဇိတော သမ္ပဟံသိတော ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ – ‘အဓိဝါသေတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ’တိ။ အဓိဝါသေသိ ခော, အာနန္ဒ, ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ ကဿပဿ ဘဂဝတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကေ နိဝေသနေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒာပေတွာ ပဏ္ဍုပုဋကဿ [ပဏ္ဍုမုဋိကဿ (သီ. ပီ.), ပဏ္ဍုမုဒိကဿ (သျာ. ကံ.)] သာလိနော ဝိဂတကာဠကံ အနေကသူပံ အနေကဗျဉ္ဇနံ, ကဿပဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ကာလံ အာရောစာပေသိ – ‘ကာလော, ဘန္တေ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ’န္တိ။

၂၈၈. ‘‘အထ ခော, အာနန္ဒ, ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ကိကိဿ ကာသိရညော နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသိ။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဘုတ္တာဝိံ ဩနီတပတ္တပာဏိံ အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ – ‘အဓိဝါသေတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဗာရာဏသိယံ ဝဿာဝါသံ; ဧဝရူပံ သင်္ဃဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ‘အလံ, မဟာရာဇ။ အဓိဝုတ္ထော မေ ဝဿာဝါသော’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ။ တတိယမ္ပိ ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ – ‘အဓိဝါသေတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဗာရာဏသိယံ ဝဿာဝါသံ; ဧဝရူပံ သင်္ဃဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ‘အလံ, မဟာရာဇ။ အဓိဝုတ္ထော မေ ဝဿာဝါသော’တိ။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ကိကိဿ ကာသိရညော ‘န မေ ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဓိဝါသေတိ ဗာရာဏသိယံ ဝဿာဝါသ’န္တိ အဟုဒေဝ အညထတ္တံ , အဟု ဒေါမနဿံ။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ ကဿပံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ – ‘အတ္ထိ နု ခော, ဘန္တေ, အညော ကောစိ မယာ ဥပဋ္ဌာကတရော’တိ?

‘‘‘အတ္ထိ, မဟာရာဇ, ဝေဂဠိင်္ဂံ နာမ ကာမနိဂမော။ တတ္ထ ဃဋိကာရော နာမ ကုမ္ဘကာရော; သော မေ ဥပဋ္ဌာကော အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော။ တုယှံ ခော ပန, မဟာရာဇ, န မေ ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဓိဝါသေတိ ဗာရာဏသိယံ ဝဿာဝါသန္တိ အတ္ထေဝ [အတ္ထိ (သီ. ပီ.)] အညထတ္တံ, အတ္ထိ ဒေါမနဿံ။ တယိဒံ ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ [ဃဋိကာရေ ကုမ္ဘကာရေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] နတ္ထိ စ န စ ဘဝိဿတိ။ ဃဋိကာရော ခော, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘကာရော ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော, ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော, သင်္ဃံ သရဏံ ဂတော။ ဃဋိကာရော ခော, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘ

ဘကာရော ဟဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော။ ဃဋိကာရော ခေါ, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘကာရော ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော, ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော, သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော, အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတော။ ဃဋိကာရော ခေါ, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘကာရော ဒုက္ခေ နိက္ကင်္ခော, ဒုက္ခသမုဒယေ နိက္ကင်္ခော, ဒုက္ခနိရောဓေ နိက္ကင်္ခော, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ နိက္ကင်္ခော။ ဃဋိကာရော ခေါ, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘကာရော ဧကဘတ္တိကော ဗြဟ္မစာရီ သီလဝါ ကလျာဏဓမ္မော။ ဃဋိကာရော ခေါ, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘကာရော နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏော အပေတဇာတရူပရဇတော ။ ဃဋိကာရော ခေါ, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘကာရော ပန္နမုသလော န သဟတ္ထာ ပထဝိံ ခဏတိ [ကုမ္ဘကာရော န မုသလေန န သဟတ္ထာ ပဌဝိံ ခဏတိ (သျာ. ကံ. ပီ.), ကုမ္ဘကာရော န မုသလေန သဟတ္ထာ ပထဝိန္တု ခဏတိ (က.)]။ ယံ ဟောတိ ကူလပလုဂ္ဂံ ဝါ မူသိကုက္ကုရော [မူသိကုက္ကုရော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝါ တံ ကာဇေန အာဟရိတွာ ဘာဇနံ ကရိတွာ ဧဝမာဟ – ‘‘ဧတ္ထ ယော ဣစ္ဆတိ တဏ္ဍုလပဋိဘသ္တာနိ [တဏ္ဍုလ ပဋိဝတ္တာနိ (သီ. ပီ.)] ဝါ မုဂ္ဂပဋိဘသ္တာနိ ဝါ ကဠာယပဋိဘသ္တာနိ ဝါ နိက္ခိပိတွာ ယံ ဣစ္ဆတိ တံ ဟရတူ’’တိ။ ဃဋိကာရော ခေါ, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘကာရော အန္ဓေ ဇိဏ္ဏေ မာတာပိတရော ပောသေတိ။ ဃဋိကာရော ခေါ, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘကာရော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။

၂၈၉. ‘‘‘ဧကမိဒါဟံ , မဟာရာဇ, သမယံ ဝေဂဠိင်္ဂေ နာမ ကမနိဂမေ ဝိဟရာမိ။ အထ ခွါဟံ, မဟာရာဇ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ မာတာပိတရော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ မာတာပိတရော ဧတဒဝေါစံ – ‘‘ဟန္ဒ, ကော နု ခေါ အယံ ဘဂ္ဂဝေ ဂတော’’တိ? ‘‘နိက္ခန္တော ခေါ တေ, ဘန္တေ, ဥပဋ္ဌာကော အန္တောကုမ္ဘိယာ ဩဒနံ ဂဟေတွာ ပရိယောဂါ သူပံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇာ’’တိ။ အထ ခွါဟံ, မဟာရာဇ, ကုမ္ဘိယာ ဩဒနံ ဂဟေတွာ ပရိယောဂါ သူပံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံ [ပက္ကာမိံ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ယေန မာတာပိတရော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မာတာပိတရော ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကော ကုမ္ဘိယာ ဩဒနံ ဂဟေတွာ ပရိယောဂါ သူပံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကန္တော’’တိ? ‘‘ကဿပေါ, တာတ, ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ကုမ္ဘိယာ ဩဒနံ ဂဟေတွာ ပရိယောဂါ သူပံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကန္တော’’တိ? အထ ခေါ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ, ယဿ မေ ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဧဝံ အဘိဝိဿတ္ထော’’တိ။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ အဍ္ဎမာသံ ပီတိသုခံ န ဝိဇဟတိ [န ဝိဇဟိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] , သတ္တာဟံ မာတာပိတူနံ။

၂၉၀. ‘‘‘ဧကမိဒါဟံ, မဟာရာဇ, သမယံ တတ္ထေဝ ဝေဂဠိင်္ဂေ နာမ ကမနိဂမေ ဝိဟရာမိ။ အထ ခွါဟံ, မဟာရာဇ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ မာတာပိတရော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ မာတာပိတရော ဧတဒဝေါစံ – ‘‘ဟန္ဒ, ကော နု ခေါ အယံ ဘဂ္ဂဝေ ဂတော’’တိ? ‘‘နိက္ခန္တော ခေါ တေ, ဘန္တေ, ဥပဋ္ဌာကော အန္တော ကဠောပိယာ ကုမ္မာသံ ဂဟေတွာ ပရိယောဂါ သူပံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇာ’’တိ။ အထ ခွါဟံ, မဟာရာဇ, ကဠောပိယာ ကုမ္မာသံ ဂဟေတွာ ပရိယောဂါ သူပံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံ။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ယေန မာတာပိတရော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မာတာပိတရော ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကော ကဠောပိယာ ကုမ္မာသံ ဂဟေတွာ ပရိယောဂါ သူပံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကန္တော’’တိ? ‘‘ကဿပေါ, တာတ, ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ကဠောပိယာ ကုမ္မာသံ ဂဟေတွာ ပရိယောဂါ သူပံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကန္တော’’တိ။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ, ယဿ မေ ကဿပေါ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဧဝံ အဘိဝိဿတ္ထော’’တိ။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ အဍ္ဎမာသံ ပီတိသုခံ န ဝိဇဟတိ, သတ္တာဟံ မာတာပိတူနံ။

၂၉၁. ‘‘‘ဧကမိဒါဟံ, မဟာရာဇ, သမယံ တတ္ထေဝ ဝေဂဠိင်္ဂေ နာမ ကမနိဂမေ ဝိဟရာမိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ကုဋိ [ဂန္ဓကုဋိ (သီ.)] ဩဝဿတိ။ အထ ခွါဟံ, မဟာရာဇ, ဘိက္ခူ အာမန္တေသိံ – ‘‘ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ နိဝေသနေ တိဏံ ဇာနာထာ’’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, မဟာရာဇ, တေ ဘိက္ခူ မံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘နတ္ထိ ခေါ,

ဘန္တေ, ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ နိဝေသနေ တိဏံ, အတ္ထိ စ ခွတဿ အာဝေသနေ [အာဝေသနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] တိဏစ္ဆဒန” [နဝစ္ဆဒနံ (သီ.)] န္တိ။ “ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ အာဝေသနံ ဥတ္တိဏံ ကရောထာ”တိ။ အထ ခေါ တေ, မဟာရာဇ, ဘိက္ခူ ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ အာဝေသနံ ဥတ္တိဏမကံသု။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ မာတာပိတရော တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစုံ – “ကေ အာဝေသနံ ဥတ္တိဏံ ကရောန္တီ”တိ? “ဘိက္ခူ, ဘဂိနိ, ကဿပဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ကုဋိ ဩဝဿတီ”တိ။ “ဟရထ, ဘန္တေ, ဟရထ, ဘဒ္ရမုခါ”တိ။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော ယေန မာတာပိတရော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မာတာပိတရော ဧတဒဝေါစ – “ကေ အာဝေသနံ ဥတ္တိဏမကံသူ”တိ? “ဘိက္ခူ, တာတ, ကဿပဿ ကိရ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ကုဋိ ဩဝဿတီ”တိ။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ ဧတဒဟောသိ – “လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ, ယဿ မေ ကဿပော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဧဝံ အဘိဝိဿတ္ထော”တိ။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ အဍ္ဎမာသံ ပီတိသုခံ န ဝိဇဟတိ, သတ္တာဟံ မာတာပိတူနံ။ အထ ခေါ, မဟာရာဇ, အာဝေသနံ သဗ္ဗန္တံ တေမာသံ အာကာသစ္ဆဒနံ အဋ္ဌာသိ, န ဒေဝေါတိဝဿိ [န စာတိဝဿိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ ဧဝရူပော စ, မဟာရာဇ, ဃဋိကာရော ကုမ္ဘကာရော’တိ။ ‘လာဘာ, ဘန္တေ, ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ, သုလဒ္ဓာ, ဘန္တေ, ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ ယဿ ဘဂဝါ ဧဝံ အဘိဝိဿတ္ထော’”တိ။

၂၉၂. “အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ကိကီ ကာသိရာဇာ ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ ပဉ္စမတ္တာနိ တဏ္ဍုလဝာဟသတာနိ ပာဟေသိ ပဏ္ဍုပုဋကဿ သာလိနော တဒုပိယဉ္စ သူပေယျံ။ အထ ခေါ တေ, အာနန္ဒ, ရာဇပုရိသာ ဃဋိကာရံ ကုမ္ဘကာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစုံ – ‘ဣမာနိ ခေါ, ဘန္တေ, ပဉ္စမတ္တာနိ တဏ္ဍုလဝာဟသတာနိ ကိကိနာ ကာသိရာဇေန ပဟိတာနိ ပဏ္ဍုပုဋကဿ သာလိနော တဒုပိယဉ္စ သူပေယျံ။ တာနိ, ဘန္တေ, ပဋိဂ္ဂဏှာထာ’တိ [ပတိဂ္ဂဏှာတူတိ (သီ. ပီ.), ပဋိဂ္ဂဏှာတူတိ (သျာ. ကံ.)]။ ‘ရာဇာ ခေါ ဗဟုကိစ္စော ဗဟုကရဏီယော။ အလံ မေ! ရညောဝ ဟောတူ’တိ။ သိယာ ခေါ ပန တေ, အာနန္ဒ, ဧဝမဿ – ‘အညော နူန တေန သမယေန ဇောတိပါလော မာဏဝေါ အဟောသီ’တိ။ န ခေါ ပနေတံ, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဟံ တေန သမယေန ဇောတိပါလော မာဏဝေါ အဟောသိ”န္တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ဃဋိကာရသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဌမံ။

၂. ရဋ္ဌပါလသုတ္တံ

၂၉၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကုရူသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန ထုလ္လကောဋ္ဌိကံ [ထူလကောဋ္ဌိကံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] နာမ ကုရူနံ နိဂမော တဒဝသရိ။ အဿောသုံ ခေါ ထုလ္လကောဋ္ဌိကာ [ထူလကောဋ္ဌိတကာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ – “သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ကုရူသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ထုလ္လကောဋ္ဌိကံ အနုပ္ပတ္တော။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ’တိ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ သာဓု ခေါ ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ”တိ။ အထ ခေါ ထုလ္လကောဋ္ဌိကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု; အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု, သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု; အပ္ပေကစ္စေ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု; အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝတော သန္တိကေ နာမဂေါတ္တံ သာဝေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု; အပ္ပေကစ္စေ တုဏှီဘူတာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခေါ ထုလ္လကောဋ္ဌိကေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ ဘဂဝါ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ။

၂၉၄. တေန ခော ပန သမယေန ရဋ္ဌပါလော နာမ ကုလပုတ္တော တသ္မိံယေဝ ထုလ္လကောဋ္ဌိကေ အဂ္ဂကုလဿ [အဂ္ဂကုလိကဿ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ပုတ္တော တိဿံ ပရိသာယံ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – “ယထာ ယထာ ခွာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ [ယထာ ယထာ ခော ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ (သီ.)], နယိဒံ သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ”န္တိ။ အထ ခော ထုလ္လကောဋ္ဌိကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတာ သမာဒပိတာ သမုတ္တေဇိတာ သမ္ပဟံသိတာ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။ အထ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော အစိရပက္ကန္တေသု ထုလ္လကောဋ္ဌိကေသု ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ယထာ ယထာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ, နယိဒံ သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ။ လဘေယျာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒံ။ ပဗ္ဗာဇေတု မံ ဘဂဝါ”တိ [ဧတ္ထ “လဘေယျာဟံ။ပေ။ ဥပသမ္ပဒံ”တိ ဝါကျဒွယံ သဗ္ဗေသုပိ မူလပေါတ္ထကေသု ဒိဿတိ, ပါရာဇိကပါဠိယံ ပန သုဒိန္နဘာဏဝါရေ ဧတံ နတ္ထိ။ “ပဗ္ဗာဇေတု မံ ဘဂဝါ”တိ ဣဒံ ပန ဝါကျံ မရမ္မပေါတ္ထကေ ယေဝ ဒိဿတိ, ပါရာဇိကပါဠိယဉ္စ တဒေဝ အတ္ထိ]။ “အနုညာတောသိ ပန တွံ, ရဋ္ဌပါလ, မာတာပိတူဟိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ”တိ? “န ခော ဟံ, ဘန္တေ, အနုညာတော မာတာပိတူဟိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ”တိ။ “န ခော, ရဋ္ဌပါလ, တထာဂတာ အနနုညာတံ မာတာပိတူဟိ ပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေန္တီ”တိ။ “သွာဟံ, ဘန္တေ, တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မံ မာတာပိတရော အနုဇာနိဿန္တိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ”တိ။

၂၉၅. အထ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန မာတာပိတရော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မာတာပိတရော ဧတဒဝေါစ – “အမ္မတာတာ, ယထာ ယထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ, နယိဒံ သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ဣစ္ဆာမဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ။ အနုဇာနာထ မံ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ မာတာပိတရော ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “တွံ ခေါသိ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, အမှာကံ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော သုခေဓိတော သုခပရိဘတော [သုခပရိဟတော (ဿျာ. ကံ. က.) (ဧဟိ တွံ တာတ ရဋ္ဌပါလ ဘုဉ္ဇ စ ပိဝ စ ပရိစာရေဟိ စ, ဘုဉ္ဇန္တော ပိဝန္တော ပရိစာရေန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ပုညာနိ ကရောန္တော အဘိရမဿု, န တံ မယံ အနုဇာနာမ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ,) သဗ္ဗတ္ထ ဒိဿတိ, သုဒိန္နကဏ္ဍေ ပန နတ္ထိ, အဋ္ဌကထာသုပိ န ဒဿိတံ]။ န တွံ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, ကဿစိ ဒုက္ခဿ ဇာနာသိ။ မရဏေနပိ တေ မယံ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ။ ကိံ ပန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ”တိ? ဒုတိယမ္ပိ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော။ပေ။ တတိယမ္ပိ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော မာတာပိတရော ဧတဒဝေါစ – “အမ္မတာတာ, ယထာ ယထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ, နယိဒံ သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ဣစ္ဆာမဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတုံ။ အနုဇာနာထ မံ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ”တိ။ တတိယမ္ပိ ခော ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ မာတာပိတရော ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “တွံ ခေါသိ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, အမှာကံ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော သုခေဓိတော သုခပရိဘတော။ န တွံ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, ကဿစိ ဒုက္ခဿ ဇာနာသိ။ မရဏေနပိ တေ မယံ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ။ ကိံ ပန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ”တိ?

၂၉၆. အထ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော – “န မံ မာတာပိတရော အနုဇာနန္တိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ”တိ တတ္ထေဝ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ နိပဇ္ဇိ – “ဣဓေဝ မေ မရဏံ ဘဝိဿတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝာ”တိ။ အထ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော ဧကမ္ပိ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇိ, ဒွေပိ ဘတ္တာနိ န ဘုဉ္ဇိ, တီဏိပိ ဘတ္တာနိ န ဘုဉ္ဇိ, စတ္တာရိပိ ဘတ္တာနိ န ဘုဉ္ဇိ, ပဉ္စပိ ဘတ္တာနိ န ဘုဉ္ဇိ, ဆပိ ဘတ္တာနိ န ဘုဉ္ဇိ, သတ္တပိ ဘတ္တာနိ န ဘုဉ္ဇိ။ အထ ခော ရဋ္ဌ

ဟလဿ ကုလပုတ္တဿ မာတာပိတရော ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘တ္ဝံ ခေါသိ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, အမ္ဟာကံ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော သုခေဓိတော သုခပရိဟတော။ န တ္ဝံ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, ကဿစိ, ဒုက္ခဿ ဇာနာသိ [‘‘မရဏေနပိ တေ။ပေ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ’’တိ တက္ကဒ္ဝယံ သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု ဒုတိယဋ္ဌာနေ ယေဝ ဒိဿတိ, ဟရာဇိကပေါတ္ထကံ ပန ပဌမဋ္ဌာနေ ယေဝ ဒိဿတိ။ တသ္မာ ဣဓ ဒုတိယဋ္ဌာနေ ပုနာဂတံ အဓိကံ ဝိယ ဒိဿတိ]။ မရဏေနပိ တေ မယံ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ။ ကိံ ပန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ။ ဥဋ္ဌေဟိ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, ဘုဉ္ဇ စ ပိဝ စ ပရိစာရေဟိ စ; ဘုဉ္ဇန္တော ပိဝန္တော ပရိစာရေန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ပုညာနိ ကရောန္တော အဘိရမဿု။ န တံ မယံ အနုဇာနာမ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ [‘‘မရဏေနပိ တေ။ပေ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ’’တိ တက္ကဒ္ဝယံ သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု ဒုတိယဋ္ဌာနေ ယေဝ ဒိဿတိ, ဟရာဇိကပေါတ္ထကံ ပန ပဌမဋ္ဌာနေ ယေဝ ဒိဿတိ။ တသ္မာ ဣဓ ဒုတိယဋ္ဌာနေ ပုနာဂတံ အဓိကံ ဝိယ ဒိဿတိ]။ မရဏေနပိ တေ မယံ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ။ ကိံ ပန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ’’တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော တုဏှီ အဟောသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ မာတာပိတရော ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ။ပေ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော တုဏှီ အဟောသိ။ တတိယမ္ပိ ခော ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ မာတာပိတရော ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘တ္ဝံ ခေါသိ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, အမ္ဟာကံ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော သုခေဓိတော သုခပရိဟတော။ န တ္ဝံ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, ကဿစိ ဒုက္ခဿ ဇာနာသိ။ မရဏေနပိ တေ မယံ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ, ကိံ ပန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ။ ဥဋ္ဌေဟိ, တာတ ရဋ္ဌပါလ, ဘုဉ္ဇ စ ပိဝ စ ပရိစာရေဟိ စ; ဘုဉ္ဇန္တော ပိဝန္တော ပရိစာရေန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ပုညာနိ ကရောန္တော အဘိရမဿု။ န တံ မယံ အနုဇာနာမ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ။ မရဏေနပိ တေ မယံ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ ။ ကိံ ပန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ’’တိ? တတိယမ္ပိ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော တုဏှီ အဟောသိ။

၂၉၇. အထ ခော ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ သဟာယကာ ယေန ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘တ္ဝံ ခေါသိ [တ္ဝံ ခေါ (သီ. ပီ.)], သမ္မ ရဋ္ဌပါလ, မာတာပိတူနံ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော သုခေဓိတော သုခပရိဟတော။ န တ္ဝံ, သမ္မ ရဋ္ဌပါလ, ကဿစိ ဒုက္ခဿ ဇာနာသိ။ မရဏေနပိ တေ မာတာပိတရော အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿန္တိ။ ကိံ ပန တေ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿန္တိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ။ ဥဋ္ဌေဟိ, သမ္မ ရဋ္ဌပါလ, ဘုဉ္ဇ စ ပိဝ စ ပရိစာရေဟိ စ; ဘုဉ္ဇန္တော ပိဝန္တော ပရိစာရေန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ပုညာနိ ကရောန္တော အဘိရမဿု။ န တံ မာတာပိတရော အနုဇာနိဿန္တိ [အနုဇာနန္တိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ။ မရဏေနပိ တေ မာတာပိတရော အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿန္တိ။ ကိံ ပန တေ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿန္တိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ’’တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော တုဏှီ အဟောသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော။ တတိယမ္ပိ ခော ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ သဟာယကာ ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘တ္ဝံ ခေါသိ, သမ္မ ရဋ္ဌပါလ, မာတာပိတူနံ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော သုခေဓိတော သုခပရိဟတော, န တ္ဝံ, သမ္မ ရဋ္ဌပါလ, ကဿစိ ဒုက္ခဿ ဇာနာသိ, မရဏေနပိ တေ မာတာပိတရော အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿန္တိ။ ကိံ ပန တေ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿန္တိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ? ဥဋ္ဌေဟိ, သမ္မ ရဋ္ဌပါလ, ဘုဉ္ဇ စ ပိဝ စ ပရိစာရေဟိ စ, ဘုဉ္ဇန္တော ပိဝန္တော ပရိစာရေန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ပုညာနိ ကရောန္တော အဘိရမဿု။ န တံ မာတာပိတရော အနုဇာနိဿန္တိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ, မရဏေနပိ တေ မာတာပိတရော အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿန္တိ။ ကိံ ပန တေ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿန္တိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ’’တိ? တတိယမ္ပိ ခော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော တုဏှီ အဟောသိ။

၂၉၈. အထ ခော ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ သဟာယကာ ယေန ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ မာတာပိတရော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ မာတာပိတရော ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘အမ္မတာတာ, ဧသော ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော တတ္ထေဝ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ နိပန္နော – ‘ဣဓေဝ မေ မရဏံ ဘဝိဿတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါ’တိ။ သစေ တုမှေ ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ နာနုဇာနိဿထ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ, တတ္ထေဝ [တတ္ထေဝဿ (သီ.)] မရဏံ အာဂမိဿတိ။ သစေ ပန တုမှေ ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ အနုဇာနိဿထ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ, ပဗ္ဗဇိတမ္ပိ နံ ဒက္ခိဿထ။ သစေ ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော နာဘိရမိဿတိ အ

ကရသ္မာ အနုကရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ, ကာ တသ္သ [ကာ စသ္သ (သီ.)] အညာ ဂတိ ဘဝိဿတိ? က္လေ ပစ္စာဂမိဿတိ။ အနုဇာနာထ ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ အကရသ္မာ အနုကရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ''တိ။ ''အနုဇာနာမ, တာတာ, ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ အကရသ္မာ အနုကရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ။ ပဗ္ဗဇိတေန စ ပန [ပန တေ (သျာ. ကံ. က.)] မာတာပိတရော ဥဒ္ဒဿေတဗ္ဗာ''တိ။ အထ ခေါ ရဋ္ဌပါလဿ ကုလပုတ္တဿ သဟာယကာ ယေန ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ရဋ္ဌပါလံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''ဥဋ္ဌေဟိ, သမ္မ ရဋ္ဌပါလ [''တွံ ခေါသိ သမ္မ ရဋ္ဌပါလ မာတာပိတူနံ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော သုခေဓိတော သုခပရိဟတော, န တွံ သမ္မ ရဋ္ဌပါလ ကဿစိ ဒုက္ခဿ ဇာနာသိ, ဥဋ္ဌေဟိ သမ္မ ရဋ္ဌပါလ ဘုဉ္ဇ စ ပိဝ စ ပရိစာရေဟိ စ, ဘုဉ္ဇန္တော ပိဝန္တော ပရိစာရေန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ပုညာနိ ကရောန္တော အဘိရမဿု, (သီ. ပီ. က.)], အနုညာတောသိ မာတာပိတူဟိ အကရသ္မာ အနုကရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ။ ပဗ္ဗဇိတေန စ ပန တေ မာတာပိတရော ဥဒ္ဒဿေတဗ္ဗာ''တိ။

၂၉၉. အထ ခေါ ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဗလံ ကာဟေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အနုညာတော အဟံ, ဘန္တေ, မာတာပိတူဟိ အကရသ္မာ အနုကရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ။ ပဗ္ဗာဇေတု မံ ဘဂဝါ''တိ။ အလတ္ထ ခေါ ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အစိရူပသမ္ပန္နေ အာယသ္မန္တေ ရဋ္ဌပါလေ အဍ္ဎမာသူပသမ္ပန္နေ ထုလ္လကောဋ္ဌိကေ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ယေန သာဝတ္ထိ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန သာဝတ္ထိ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အကရသ္မာ အနုကရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ'တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော ခေါ ပနာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော အရဟတံ အဟောသိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, မာတာပိတရော ဥဒ္ဒဿေတုံ, သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနာတီ''တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလဿ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ [စေတောပရိဝိတက္ကံ (သီ. ပီ.)] မနသာကာသိ။ ယထာ [ယဒါ (သီ. ပီ.)] ဘဂဝါ အညာသိ – ''အဘဗ္ဗော ခေါ ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တိတု''န္တိ, အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပါလံ ဧတဒဝေါစ – ''ယဿဒါနိ တွံ, ရဋ္ဌပါလ, ကာလံ မညသီ''တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ယေန ထုလ္လကောဋ္ဌိကံ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ထုလ္လကောဋ္ဌိကော တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ထုလ္လကောဋ္ဌိကေ ဝိဟရတိ ရညော ကောရဗျဿ မိဂစီရေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ထုလ္လကောဋ္ဌိကံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ထုလ္လကောဋ္ဌိကေ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ယေန သကပိတု နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလဿ ပိတာ မဇ္ဈိမာယ ဒွါရသာလာယ ဥလ္လိခါပေတိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလဿ ပိတာ အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပါလံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန ဧတဒဝေါစ – ''ဣမေဟိ မုဏ္ဍကေဟိ သမဏကေဟိ အမှာကံ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော ပဗ္ဗာဇိတော''တိ ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော သကပိတု နိဝေသနေ နေဝ ဒါနံ အလတ္ထ န ပစ္စက္ခာနံ; အညဒတ္ထု အက္ကောသမေဝ အလတ္ထ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလဿ ဉာတိဒါသီ အာဘိဒောသိကံ ကုမ္မာသံ ဆဍ္ဍေတုကာမာ ဟောတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော တံ ဉာတိဒါသိံ ဧတဒဝေါစ – ''သစေတံ, ဘဂိနိ, ဆဍ္ဍနီယဓမ္မံ, ဣဓ မေ ပတ္တေ အာကိရာ''တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလဿ ဉာတိဒါသီ တံ အာဘိဒောသိကံ ကုမ္မာသံ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလဿ ပတ္တေ အာကိရန္တီ ဟတ္ထာနဉ္စ ပါဒါနဉ္စ သရဿ စ နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသိ။

၃၀၀. အထ ခေါ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလဿ ဉာတိဒါသီ ယေနာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလဿ မာတာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလဿ မာတရံ ဧတဒဝေါစ – ''ယဂ္ဃေယျေ, ဇာနေယျာသိ – 'အယျ

ယပုတ္တော ရဋ္ဌပာလော အနုပ္ပတ္တော’’’တိ။ ‘‘သစေ, ဇေ, သစ္စံ ဘဏာသိ, အအာသိ တံ ကရောမီ’’တိ [သစ္စံ ဝဒသိ, အအာသိ ဘဝသီတိ (သီ. ပီ.), သစ္စံ ဝဒသိ, အအာသိ ဘဝိဿသိ (က.)]။ အထ ခော အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ မာတာ ယေနာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ပိတာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ပိတရံ ဧတဒဝောစ – ‘‘ယဂ္ဃေ, ဂဟပတိ, ဇာနေယ္ယာသိ – ‘ရဋ္ဌပာလော ကိရ ကုလပုတ္တော အနုပ္ပတ္တော’’’တိ? တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ ရဋ္ဌပာလော တံ အာဘိဒောသိကံ ကုမ္မာသံ အညတရံ ကုဋ္ဋမူလံ [ကုဍ္ဍံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] နိဿာယ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ အထ ခော အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ပိတာ ယေနာယသ္မာ ရဋ္ဌပာလော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပာလံ ဧတဒဝောစ – ‘‘အတ္ထိ နာမ, တာတ ရဋ္ဌပာလ, အာဘိဒောသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ? နနု, တာတ ရဋ္ဌပာလ, သကံ ဂေဟံ ဂန္တဗ္ဗ’’န္တိ? ‘‘ကုတော နော, ဂဟပတိ, အမှာကံ ဂေဟံ အဂါရဿ မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ? အနဂါရာ မယံ, ဂဟပတိ။ အဂမမှ ခော တေ, ဂဟပတိ, ဂေဟံ, တတ္ထ နေဝ ဒါနံ အလတ္ထမှ န ပစ္စက္ခာနံ; အညဒတ္ထု အက္ကောသမေဝ အလတ္ထမှာ’’တိ။ ‘‘ဧဟိ, တာတ ရဋ္ဌပာလ, ဃရံ ဂမိဿာမာ’’တိ။ ‘‘အလံ, ဂဟပတိ, ကတံ မေ အဇ္ဇ ဘတ္တကိစ္စ’’န္တိ။ ‘‘တေန ဟိ, တာတ ရဋ္ဌပာလ, အဓိဝါသေဟိ သွာတနာယ ဘတ္တ’’န္တိ။ အဓိဝါသေသိ ခော အာယသ္မာ ရဋ္ဌပာလော တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခော အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ပိတာ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ယေန သကံ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မဟန္တံ ဟိရညသုဝဏ္ဏဿ ပုဉ္ဇံ ကာရာပေတွာ ကိလဉ္ဇေဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ အာမန္တေသိ – ‘‘ဧထ တုမှေ, ဝဓုယော, ယေန အလင်္ကာရေန အလင်္ကတာ ပုဗ္ဗေ ရဋ္ဌပာလဿ ကုလပုတ္တဿ ပိယာ ဟောထ မနာပါ တေန အလင်္ကာရေန အလင်္ကရောထာ’’တိ။

၃၀၁. အထ ခော အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ပိတာ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကေ နိဝေသနေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒာပေတွာ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ကာလံ အာရောစေသိ – ‘‘ကာလော, တာတ ရဋ္ဌပာလ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ’’န္တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ ရဋ္ဌပာလော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ယေန သကပိတု နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခော အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ပိတာ တံ ဟိရညသုဝဏ္ဏဿ ပုဉ္ဇံ ဝိဝရာပေတွာ အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပာလံ ဧတဒဝောစ – ‘‘ဣဒံ တေ, တာတ ရဋ္ဌပာလ, မာတု မတ္တိကံ ဓနံ, အညံ ပေတ္တိကံ, အညံ ပိတာမဟံ။ သက္ကာ, တာတ ရဋ္ဌပာလ, ဘောဂေ စ ဘုဉ္ဇိတုံ ပုညာနိ စ ကာတုံ။ ဧဟိ တွံ, တာတ ရဋ္ဌပာလ [ရဋ္ဌပာလ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ (သဗ္ဗတ္ထ)], ဟီနာယာဝတ္တိတွာ ဘောဂေ စ ဘုဉ္ဇဿု ပုညာနိ စ ကရောဟီ’’တိ။ ‘‘သစေ မေ တွံ, ဂဟပတိ, ဝစနံ ကရေယ္ယာသိ, ဣမံ ဟိရညသုဝဏ္ဏဿ ပုဉ္ဇံ သကဋေ အာရောပေတွာ နိဗ္ဗာဟာပေတွာ မဇ္ဈေဂင်္ဂါယ နဒိယာ သောတေ ဩပိလာပေယ္ယာသိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ ဟိ တေ, ဂဟပတိ, တတောနိဒါနံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ’’တိ။ အထ ခော အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ ပစ္စေကံ ပါဒေသု ဂဟေတွာ အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပာလံ ဧတဒဝောစုံ – ‘‘ကီဒိသာ နာမ တာ, အယျပုတ္တ, အစ္ဆရာယော ယာသံ တွံ ဟေတု ဗြဟ္မစရိယံ စရသီ’’တိ? ‘‘န ခော မယံ, ဘဂိနီ, အစ္ဆရာနံ ဟေတု ဗြဟ္မစရိယံ စရာမာ’’တိ။ ‘‘ဘဂိနိဝါဒေန နော အယျပုတ္တော ရဋ္ဌပာလော သမုဒာစရတီ’’တိ တာ တတ္ထေဝ မုစ္ဆိတာ ပပတိံသု။ အထ ခော အာယသ္မာ ရဋ္ဌပာလော ပိတရံ ဧတဒဝောစ – ‘‘သစေ, ဂဟပတိ, ဘောဇနံ ဒာတဗ္ဗံ, ဒေထ; မာ နော ဝိဟေဌေထာ’’တိ။ ‘‘ဘုဉ္ဇ, တာတ ရဋ္ဌပာလ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ’’န္တိ။ အထ ခော အာယသ္မတော ရဋ္ဌပာလဿ ပိတာ အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပာလံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝာရေသိ။

၃၀၂. အထ ခော အာယသ္မာ ရဋ္ဌပာလော ဘုတ္တာဝီ ဩနီတပတ္တပါဏိ ဌိတကောဝ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

‘‘ပဿ စိတ္တီကတံ ဗိမ္ဗံ၊ အရုကာယံ သမုဿိတံ။
အာတုရံ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတိ။

‘‘ပဿ စိတ္တီကတံ ရူပံ၊ မဏိနာ ကုဏ္ဍလေန စ။
အဋ္ဌိ တစေန ဩနဒ္ဓံ၊ သဟ ဝတ္ထေဘိ သောဘတိ။

‘‘အလတ္တကကတာ ပါဒါ၊ မုခံ စုဏ္ဏကမက္ခိတံ။

အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ဟရဂဝေသိနော။

“အဠာပဒကတာ ကေသာ၊ နေတ္တာ အဉ္ဇနမက္ခိတာ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ဟရဂဝေသိနော။

“အဉ္ဇနီဝ နဝါ [အဉ္ဇနီဝဏ္ဏတ (က.)] စိတ္တာ၊ ပူတိကာယော အလင်္ကတော။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ဟရဂဝေသိနော။

“ဩဒဟိ မိဂဝေ ပါသံ၊ နာသဒါ ဝါကရံ မိဂေ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ [ဂစ္ဆာမိ (သျာ. က.)] ၊ ကန္ဒန္တေ မိဂဗန္ဓကေ”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ဌိတကောဝ ဣမာ ဂါထာ ဘာသိတွာ ယေန ရညော ကောရဗျဿ မိဂစီရံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။

၃၀၃. အထ ခေါ ရာဇာ ကောရဗျော မိဂဝံ အာမန္တေသိ – “သောဓေဟိ, သမ္မ မိဂဝ, မိဂစီရံ ဥယျာနဘူမိံ; ဂစ္ဆာမ သုဘူမိံ ဒဿနာယာ”တိ။ “ဧဝံ, ဒေဝါ”တိ ခေါ မိဂဝေါ ရညော ကောရဗျဿ ပဋိဿုတွာ မိဂစီရံ သောဓေန္တော အဒ္ဒသ အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပါလံ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နံ။ ဒိသွာန ယေန ရာဇာ ကောရဗျော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ရာဇာနံ ကောရဗျံ ဧတဒဝေါစ – “သုဒ္ဓံ ခေါ တေ, ဒေဝ, မိဂစီရံ။ အတ္ထိ စေတ္ထ ရဋ္ဌပါလော နာမ ကုလပုတ္တော ဣမသ္မိံယေဝ ထုလ္လကောဋ္ဌိကေ အဂ္ဂကုလဿ ပုတ္တော ယဿ တွံ အဘိဏှံ ကိတ္တယမာနော အဟောသိ, သော အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နော”တိ။ “တေန ဟိ, သမ္မ မိဂဝ, အလံ ဒါနဇ္ဇ ဥယျာနဘူမိယာ။ တမေဝ ဒါနိ မယံ ဘဝန္တံ ရဋ္ဌပါလံ ပယိရုပါသိဿာမာ”တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ကောရဗျော “ယံ တတ္ထ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယတ္တံ တံ သဗ္ဗံ ဝိဿဇ္ဇေထာ”တိ ဝတွာ ဘဒြာနိ ဘဒြာနိ ယာနာနိ ယောဇာပေတွာ ဘဒြံ ယာနံ အဘိရုဟိတွာ ဘဒြေဟိ ဘဒြေဟိ ယာနေဟိ ထုလ္လကောဋ္ဌိကမှာ နိယျာသိ မဟစ္စရာဇာနု ဘာဝေန [မဟစ္စာ ရာဇာနုဘာဝေန (သီ.)] အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပါလံ ဒဿနာယ။ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ ယာနေန ဂန္တွာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ ဥဿဋ္ဌာယ ဥဿဋ္ဌာယ ပရိသာယ ယေနာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ ရဋ္ဌပါလေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ ရာဇာ ကောရဗျော အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပါလံ ဧတဒဝေါစ – “ဣဓ ဘဝံ ရဋ္ဌပါလ ဟတ္ထတ္ထရေ [ကဋ္ဌတ္ထရေ (သျာ. ကံ.)] နိသီဒတူ”တိ။ “အလံ, မဟာရာဇ, နိသီဒ တွံ; နိသိန္နော အဟံ သကေ အာသနေ”တိ။ နိသီဒိ ရာဇာ ကောရဗျော ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ခေါ ရာဇာ ကောရဗျော အာယသ္မန္တံ ရဋ္ဌပါလံ ဧတဒဝေါစ –

၃၀၄. “စတ္တာရိမာနိ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ပါရိဇုညာနိ ယေဟိ ပါရိဇုညေဟိ သမန္နာဂတာ ဣဓေကစ္စေ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ဇရာပါရိဇုညံ, ဗျာဓိပါရိဇုညံ, ဘောဂပါရိဇုညံ, ဉာတိပါရိဇုညံ။ ကတမဉ္စ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဇရာပါရိဇုညံ? ဣဓ, ဘော ရဋ္ဌပါလ , ဧကစ္စော ဇိဏ္ဏော ဟောတိ ဝုဍ္ဎော မဟလ္လကော အဒ္ဓဂတော ဝယောအနုပ္ပတ္တော။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ ဧတရဟိ ဇိဏ္ဏော ဝုဍ္ဎော မဟလ္လကော အဒ္ဓဂတော ဝယောအနုပ္ပတ္တော။ န ခေါ ပန မယာ သုကရံ အနဓိဂတံ ဝါ ဘောဂံ အဓိဂန္တုံ အဓိဂတံ ဝါ ဘောဂံ ဖာတိံ ကာတုံ [ဖာတိကတ္တုံ (သီ.)] ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’န္တိ။ သော တေန ဇရာပါရိဇုညေန သမန္နာဂတော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဇရာပါရိဇုညံ။ ဘဝံ ခေါ ပန ရဋ္ဌပါလော ဧတရဟိ ဒဟရော ယုဝါ သုသု ကာဠကေသော ဘဒြေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော ပဌမေန ဝယသာ။ တံ ဘောတော ရဋ္ဌပါလဿ ဇရာပါရိဇုညံ နတ္ထိ။ ကိံ ဘဝံ ရဋ္ဌပါလော ဉတွာ ဝါ ဒိသွာ ဝါ သုတွာ ဝါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော?

“ကတမဉ္စ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဗျာဓိပါရိဇုညံ? ဣဓ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဧကစ္စော အာဗာဓိကော ဟောတိ ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ ဧတရဟိ အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာ

နော။ န ခေါ ပန မယာ သုကရံ အနဓိဂတံ တ ဘောဂံ အဓိဂန္တုံ အဓိဂတံ တ ဘောဂံ ဖာတိံ ကာတုံ ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’န္တိ။ သော တေန ဘောဂပါ ဓိ ဟာရိဇုညေန သမန္နာဂတော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိ ယံ ပဗ္ဗဇတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဗျာဓိပါရိဇုညံ။ ဘဝံ ခေါ ပန ရဋ္ဌပါလော ဧတရဟိ အပ္ပာဗာဓော အပ္ပာ တင်္ကော သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတော နာတိသီတာယ နာစ္စုဏှာယ။ တံ ဘောတော ရဋ္ဌပါလဿ ဗျ ယာဓိပါရိဇုညံ နတ္ထိ။ ကိံ ဘဝံ ရဋ္ဌပါလော ဉတွာ ဝါ ဒိသွာ ဝါ သုတွာ ဝါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော?

“ကတမဉ္စ , ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဘောဂပါရိဇုညံ? ဣဓ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဧကစ္စော အဍ္ဎော ဟောတိ မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ။ တဿ တေ ဘောဂါ အနုပုဗ္ဗေန ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါ ပုဗ္ ဗေ အဍ္ဎော အဟောသိံ မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ။ တဿ မေ တေ ဘောဂါ အနုပုဗ္ဗေန ပရိက္ခယံ ဂတာ။ န ခေါ ပန မယာ သုကရံ အနဓိဂတံ တ ဘောဂံ အဓိဂန္တုံ အဓိဂတံ တ ဘောဂံ ဖာတိံ ကာတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’န္တိ။ သော တေန ဘောဂပါရိဇုညေန သမ န္နာဂတော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဘောဂပါရိဇုညံ။ ဘဝံ ခေါ ပန ရဋ္ဌပါလော ဣမသ္မိံယေဝ ထုလ္လကောဋ္ဌိကေ အဂ္ဂကု လဿ ပုတ္တော။ တံ ဘောတော ရဋ္ဌပါလဿ ဘောဂပါရိဇုညံ နတ္ထိ။ ကိံ ဘဝံ ရဋ္ဌပါလော ဉတွာ ဝါ ဒိသွာ ဝါ သု တွာ ဝါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော?

“ကတမဉ္စ , ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဉာတိပါရိဇုညံ? ဣဓ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဧကစ္စဿ ဗဟူ ဟောန္တိ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ။ တဿ တေ ဉာတကာ အနုပုဗ္ဗေန ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘မမံ ခေါ ပုဗ္ဗေ ဗဟူ အဟေသုံ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ။ တဿ မေ တေ အနုပုဗ္ဗေန ပရိက္ခယံ ဂတာ။ န ခေါ ပန မယာ သုကရံ အနဓိဂတံ တ ဘောဂံ အဓိဂန္တုံ အဓိဂတံ တ ဘောဂံ ဖာတိံ ကာတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’န္တိ။ သော တေန ဉာတိပါရိဇုညေန သမန္ နာဂတော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဉာတိပါရိဇုညံ။ ဘောတော ခေါ ပန ရဋ္ဌပါလဿ ဣမသ္မိံယေဝ ထုလ္လကောဋ္ဌိကေ ဗဟူ မိ တ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ။ တံ ဘောတော ရဋ္ဌပါလဿ ဉာတိပါရိဇုညံ နတ္ထိ။ ကိံ ဘဝံ ရဋ္ဌပါလော ဉတွာ ဝါ ဒိ သွာ ဝါ သုတွာ ဝါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော?

“ဣမာနိ ခေါ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, စတ္တာရိ ပါရိဇုညာနိ, ယေဟိ ပါရိဇုညေဟိ သမန္နာဂတာ ဣဓေကစ္စေ ကေသမ ဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ။ တာနိ ဘောတော ရဋ္ ဌပါလဿ နတ္ထိ။ ကိံ ဘဝံ ရဋ္ဌပါလော ဉတွာ ဝါ ဒိသွာ ဝါ သုတွာ ဝါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော”တိ?

၃၀၅. “အတ္ထိ ခေါ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စတ္တာရော ဓမ္မု ဒ္ဒေသာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ, ယေ အဟံ [ယမဟံ (သျာ. ကံ. က.)] ဉတွာ စ ဒိသွာ စ သုတွာ စ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိ တော။ ကတမေ စတ္တာရော? ‘ဥပနိယျတိ လောကော အဒ္ဓုဝေါ’တိ ခေါ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿ တာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပဌမော ဓမ္မုဒ္ဒေသော ဥဒ္ဒိဋ္ဌော, ယမဟံ ဉတွာ စ ဒိသွာ သုတွာ စ အဂါရသ္မာ အန ဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ ‘အတာဏော လောကော အနဘိဿရော’တိ ခေါ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒုတိယော ဓမ္မုဒ္ဒေသော ဥဒ္ဒိဋ္ဌော, ယမဟံ ဉတွာ စ ဒိသွာ သုတွာ စ အဂါရသ္မာ အနဂ ါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ ‘အဿကော လောကော, သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယ’န္တိ ခေါ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿ တာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန တတိယော ဓမ္မုဒ္ဒေသော ဥဒ္ဒိဋ္ဌော, ယမဟံ ဉတွာ စ ဒိသွာ သုတွာ စ အဂါရသ္ မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ ‘ဦနော လောကော အတိတ္တော တဏှာဒာသော’တိ ခေါ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာန တာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စတုတ္ထော ဓမ္မုဒ္ဒေသော ဥဒ္ဒိဋ္ဌော, ယမဟံ ဉတွာ စ ဒိသွာ သုတွာ စ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ ဣမေ ခေါ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ ဗုဒ္ဓေန စတ္တာရော ဓမ္မုဒ္ဒေသာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ, ယေ အဟံ ဉတွာ စ ဒိသွာ သုတွာ စ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိ တော”တိ။

၃၀၆. '''ဥပနိယျတိ လောကော အဒ္ဓုဝေါ'တိ – ဘဝံ ရဋ္ဌပါလော အာဟ။ ဣမဿ , ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဘာသိတဿ ကထံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော''တိ? ''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, တွံ ဝီသတိဝဿုဒ္ဒေသိကောပိ ပဏ္ဏဝီသတိဝဿုဒ္ဒေသိကောပိ ဟတ္ထိသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ အဿသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ ရထသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ ဓနုသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ ထရုသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ ဦရုဗလီ ဗာဟုဗလီ အလမတ္တော သင်္ဂါမာဝစရော''တိ? ''အဟောသိံ အဟံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဝီသတိဝဿုဒ္ဒေသိကောပိ ပဏ္ဏဝီသတိဝဿုဒ္ဒေသိကောပိ ဟတ္ထိသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ အဿသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ ရထသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ ဓနုသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ ထရုသ္မိမ္ပိ ကတာဝီ ဦရုဗလီ ဗာဟုဗလီ အလမတ္တော သင်္ဂါမာဝစရော။ အပ္ပေကဒါဟံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဣဒ္ဓိမာဝ မညေ န [ဣဒ္ဓိမာ မညေ န (သျာ. ကံ.), ဣဒ္ဓိမာ စ မညေ (သီ.), န ဝိယ မညေ (က.)] အတ္တနော ဗလေန သမသမံ သမနုပဿာမီ''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဧဝမေဝ တွံ ဧတရဟိ ဦရုဗလီ ဗာဟုဗလီ အလမတ္တော သင်္ဂါမာဝစရော''တိ? ''နော ဟိဒံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ။ ဧတရဟိ ဇိဏ္ဏော ဝုဍ္ဎော မဟလ္လကော အဒ္ဓဂတော ဝယောအနုပ္ပတ္တော အာသီတိကော မေ ဝယော ဝတ္တတိ။ အပ္ပေကဒါဟံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, 'ဣဓ ပါဒံ ကရိဿာမီ'တိ အညေနေဝ ပါဒံ ကရောမီ''တိ။ ''ဣဒံ ခေါ တံ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သန္ဓာယ ဘာသိတံ – 'ဥပနိယျတိ လောကော အဒ္ဓုဝေါ'တိ, ယမဟံ ဉတွာ စ ဒိသွာ သုတွာ စ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော''တိ။ ''အစ္ဆရိယံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, အဗ္ဘုတံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန – 'ဥပနိယျတိ လောကော အဒ္ဓုဝေါ'တိ။ ဥပနိယျတိ ဟိ , ဘော ရဋ္ဌပါလ, လောကော အဒ္ဓုဝေါ။

''သံဝိဇ္ဇန္တေ ခေါ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဣမသ္မိံ ရာဇကုလေ ဟတ္ထိကာယာပိ အဿကာယာပိ ရထကာယာပိ ပတ္တိကာယာပိ, အမှာကံ အာပဒာသု ပရိယောဓာယ ဝတ္တိဿန္တိ။ 'အတာဏော လောကော အနဘိဿရော'တိ – ဘဝံ ရဋ္ဌပါလော အာဟ။ ဣမဿ ပန, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဘာသိတဿ ကထံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော''တိ? ''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, အတ္ထိ တေ ကောစိ အနုသာယိကော အာဗာဓော''တိ? ''အတ္ထိ မေ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, အနုသာယိကော အာဗာဓော။ အပ္ပေကဒါ မံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ပရိဝါရေတွာ ဌိတာ ဟောန္တိ – 'ဣဒါနိ ရာဇာ ကာလံ ကရိဿတိ, ဣဒါနိ ရာဇာ ကာလံ ကရိဿတီ'''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, လဘသိ တွံ တေ မိတ္တာမစ္စေ ဉာတိသာလောဟိတေ – 'အာယန္တု မေ ဘောန္တော မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ, သဗ္ဗေဝ သန္တာ ဣမံ ဝေဒနံ သံဝိဘဇထ, ယထာဟံ လဟုကတရိကံ ဝေဒနံ ဝေဒိယေယျ'န္တိ – ဥဒါဟု တွံယေဝ တံ ဝေဒနံ ဝေဒိယသီ''တိ? ''နာဟံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, လဘာမိ တေ မိတ္တာမစ္စေ ဉာတိသာလောဟိတေ – 'အာယန္တု မေ ဘောန္တော မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ, သဗ္ဗေဝ သန္တာ ဣမံ ဝေဒနံ သံဝိဘဇထ, ယထာဟံ လဟုကတရိကံ ဝေဒနံ ဝေဒိယေယျ'န္တိ။ အထ ခေါ အဟမေဝ တံ ဝေဒနံ ဝေဒိယာမီ''တိ။ ''ဣဒံ ခေါ တံ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သန္ဓာယ ဘာသိတံ – 'အတာဏော လောကော အနဘိဿရော'တိ, ယမဟံ ဉတွာ စ ဒိသွာ သုတွာ စ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော''တိ။ ''အစ္ဆရိယံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, အဗ္ဘုတံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန – 'အတာဏော လောကော အနဘိဿရော'တိ။ အတာဏော ဟိ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, လောကော အနဘိဿရော။

''သံဝိဇ္ဇတိ ခေါ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဣမသ္မိံ ရာဇကုလေ ပဟူတံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဘူမိဂတဉ္စ ဝေဟာသဂတဉ္စ။ 'အဿကော လောကော, သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယ'န္တိ – ဘဝံ ရဋ္ဌပါလော အာဟ။ ဣမဿ ပန, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဘာသိတဿ ကထံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော''တိ? ''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ယထာ တွံ ဧတရဟိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေသိ, လစ္ဆသိ တွံ ပရတ္ထာပိ – 'ဧဝမေဝါဟံ ဣမေဟေဝ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေမီ'တိ, ဥဒါဟု အညေ ဣမံ ဘောဂံ ပဋိပဇ္ဇိဿန္တိ, တွံ ပန ယထာကမ္မံ ဂမိဿသီ''တိ? ''ယထာဟံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဧတရဟိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေမိ, နာဟံ လစ္ဆာမိ ပရတ္ထာပိ – 'ဧဝမေဝ ဣမေဟေဝ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေမီ'တိ။ အထ ခေါ အညေ ဣမံ ဘောဂံ ပဋိပဇ္ဇိဿန္တိ; အဟံ ပန ယထာကမ္မံ ဂမိဿာမီ''တိ။ ''ဣဒံ ခေါ တံ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သန္ဓာယ ဘာသိတံ – 'အဿကော လောကော, သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယ'န္တိ, ယမဟံ ဉတွာ စ ဒိသွာ စ သုတွာ စ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော''တိ။ ''အစ္ဆရိယံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, အဗ္ဘုတံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန –

‘အသ္သကော လောကော , သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယ’န္တိ ။ အသ္သကော ဟိ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, လောကော သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယံ။

‘‘‘ဦနော လောကော အတိတ္တော တဏှာဒါသော’တိ – ဘဝံ ရဋ္ဌပါလော အာဟ။ ကုမဿု, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဘာသိတဿ ကထံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော’’တိ? ‘‘တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဖီတံ ကုရုံ အဇ္ဈာဝသသီ’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ဖီတံ ကုရုံ အဇ္ဈာဝသာမီ’’တိ။ ‘‘တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဣဓ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သဒ္ဓါယိကော ပစ္စယိကော။ သော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ယဂ္ဃေ, မဟာရာဇ, ဇာနေယျာသိ, အဟံ အာဂစ္ဆာမိ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ? တတ္ထဒ္ဒသံ မဟန္တံ ဇနပဒံ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဖီတဉ္စ ဗဟုဇနံ အာကိဏ္ဏမနုဿံ။ ဗဟူ တတ္ထ ဟတ္ထိကာယာ အဿကာယာ ရထကာယာ ပတ္တိကာယာ; ဗဟု တတ္ထ ဓနဓညံ [ဒန္တာဇိနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]; ဗဟု တတ္ထ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အကတဉ္စေဝ ကတဉ္စ; ဗဟု တတ္ထ ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟော။ သက္ကာ စ တာဝတကေနေဝ ဗလမတ္တေန [ဗလတ္ထေန (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), ဗဟလတ္ထေန (က.)] အဘိဝိဇိနိတုံ။ အဘိဝိဇိန, မဟာရာဇာ’တိ, ကိန္တိ နံ ကရေယျာသီ’’တိ? ‘‘တမ္ပိ မယံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, အဘိဝိဇိယ အဇ္ဈာဝသေယျာမာ’’တိ။ ‘‘တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဣဓ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ။ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ။ ပရသမုဒ္ဒတော သဒ္ဓါယိကော ပစ္စယိကော။ သော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ယဂ္ဃေ, မဟာရာဇ, ဇာနေယျာသိ, အဟံ အာဂစ္ဆာမိ ပရသမုဒ္ဒတော? တတ္ထဒ္ဒသံ မဟန္တံ ဇနပဒံ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဖီတဉ္စ ဗဟုဇနံ အာကိဏ္ဏမနုဿံ။ ဗဟူ တတ္ထ ဟတ္ထိကာယာ အဿကာယာ ရထကာယာ ပတ္တိကာယာ; ဗဟု တတ္ထ ဓနဓညံ; ဗဟု တတ္ထ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အကတဉ္စေဝ ကတဉ္စ; ဗဟု တတ္ထ ဣတ္ထိပရိဂ္ဂဟော။ သက္ကာ စ တာဝတကေနေဝ ဗလမတ္တေန အဘိဝိဇိနိတုံ။ အဘိဝိဇိန, မဟာရာဇာ’တိ, ကိန္တိ နံ ကရေယျာသီ’’တိ? ‘‘တမ္ပိ မယံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, အဘိဝိဇိယ အဇ္ဈာဝသေယျာမာ’’တိ။ ‘‘ဣဒံ ခော တံ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ဦနော လောကော အတိတ္တော တဏှာဒါသော’တိ, ယမဟံ ဉတွာ စ ဒိသွာ စ သုတွာ စ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော’’တိ။ ‘‘အစ္ဆရိယံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, အဗ္ဘုတံ, ဘော ရဋ္ဌပါလ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန – ‘ဦနော လောကော အတိတ္တော တဏှာဒါသော’တိ။ ဦနော ဟိ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, လောကော အတိတ္တော တဏှာဒါသော’’တိ။

ဣဒမဝေါစ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော။ ဣဒံ ဝတွာ အထာပရံ ဧတဒဝေါစ –

၃၀၇. ‘‘ပဿာမိ လောကေ သဓနေ မနုဿေ,
လဒ္ဓါန ဝိတ္တံ န ဒဒန္တိ မောဟာ။
လုဒ္ဓါ ဓနံ [လဒ္ဓါ ဓနံ (က.)] သန္နိစယံ ကရောန္တိ၊
ဘိယျောဝ ကာမေ အဘိပတ္ထယန္တိ။

‘‘ရာဇာ ပသယှာ ပထဝိံ ဝိဇေတွာ၊
သသာဂရန္တံ မဟိမာဝသန္တော [မဟိယာ ဝသန္တော (သီ. က.)] ။
ဩရံ သမုဒ္ဒဿ အတိတ္တရူပော၊
ပါရံ သမုဒ္ဒဿပိ ပတ္ထယေထ။

‘‘ရာဇာ စ အညေ စ ဗဟူ မနုဿာ၊
အဝီတတဏှာ [အတိတ္တတဏှာ (က.)] မရဏံ ဥပေန္တိ။
ဦနာဝ ဟုတွာန ဇဟန္တိ ဒေဟံ၊
ကာမေဟိ လောကမှိ န ဟတ္ထိ တိတ္တိ။

‘‘ကန္ဒန္တိ နံ ဉာတီ ပကိရိယ ကေသေ၊
အဟော ဝတာ နော အမရာတိ စာဟု။
ဝတ္ထေန နံ ပါရုတံ နီဟရိတွာ၊

စိတံ သမာဒါယ [သမာဓာယ (သီ.)] တတောဒုပဟန္တိ။

''သော ဥယျဟတိ သူလေဟိ တုဇ္ဇမာနော၊
ဇေကေန ဝတ္တေန ပဟာယ ဘောဂေ။
န မီယမာနဿ ဘဝန္တိ တာဏာ၊
ဉာတီဓ မိတ္တာ အထဝ တ သဟာယာ။

''အယာဒကာ တဿ ဓနံ ဟရန္တိ၊
သတ္တော ပန ဂစ္ဆတိ ယေန ကမ္မံ။
န မီယမာနံ ဓနမန္ဝေတိ ကိဉ္စိ၊
ပုတ္တာ စ ဒာရာ စ ဓနဉ္စ ရဋ္ဌံ။

''န ဒီဃမာယုံ လဘတေ ဓနေန၊ န စာပိ ဝိတ္တေန ဇရံ ဝိဟန္တိ။
အပ္ပံ ဟိဒံ ဇီဝိတမာဟု ဓီရာ၊ အသဿတံ ဝိပ္ပရိဏာမဓမ္မံ။

''အဍ္ဎာ ဒလိဒ္ဒာ စ ဖုသန္တိ ဖဿံ၊
ဗာလော စ ဓီရော စ တထေဝ ဖုဋ္ဌော။
ဗာလော စ ဗာလျာ ဝဓိတောဝ သေတိ၊
ဓီရော စ [ဓီရောဝ (က.)] န ဝေဓတိ ဖဿဖုဋ္ဌော။

''တသ္မာ ဟိ ပညာဝ ဓနေန သေယျော၊
ယာယ ဝေါသာနမိဓာဓိဂစ္ဆတိ။
အဗျောသိတတ္တာ [အသောသိတတ္တာ (သီ. ပီ.)] ဟိ ဘဝါဘဝေသု၊
ပာပါနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တိ မောဟာ။

''ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ၊
သံသာရမာပဇ္ဇ ပရမ္ပရာယ။
တဿပ္ပပညော အဘိသဒ္ဒဟန္တော၊
ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ။

''စောရော ယထာ သန္ဓိမုခေ ဂဟိတော၊
သကမ္မုနာ ဟညတိ ပာပဓမ္မော။
ဧဝံ ပဇာ ပေစ္စ ပရမှိ လောကေ၊
သကမ္မုနာ ဟညတိ ပာပဓမ္မော။

''ကာမာဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ၊
ဝိရူပရူပေန မထေန္တိ စိတ္တံ။
အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊
တသ္မာ အဟံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ။

''ဒုမပ္ဖလာနေဝ ပတန္တိ မာဏဝါ၊
ဒဟရာ စ ဝုဍ္ဎာ စ သရီရဘေဒါ။
ဧတမ္ပိ ဒိသွာ [ဧဝမ္ပိ ဒိသွာ (သီ.)၊ ဧတံ ဝိဒိတွာ (သျာ. ကံ.)] ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ၊
အပဏ္ဏကံ သာမညမေဝ သေယျော''တိ။

ရဋ္ဌပါလသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. မဃဒေဝသုတ္တံ

၃၀၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ မိထိလာယံ ဝိဟရတိ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ [မခါဒေဝအမ္ဗဝနေ (သီ. ပီ.), မဂ္ဃဒေဝအမ္ဗဝနေ (က.)]။ အထ ခော ဘဂဝါ အညတရသ္မိံ ပဒေသေ သိတံ ပါတွာကာသိ။ အထ ခော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဧတဒဟောသိ – “ကော နု ခော ဟေတု, ကော ပစ္စယော ဘဂဝတော သိတဿ ပါတုကမ္မာယ? န အကာရဏေန တထာဂတာ သိတံ ပါတုကရောန္တီ”တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု, ကော ပစ္စယော ဘဂဝတော သိတဿ ပါတုကမ္မာယ? န အကာရဏေန တထာဂတာ သိတံ ပါတုကရောန္တီ”တိ။ “ဘူတပုဗ္ဗံ, အာနန္ဒ, ဣမိဿာယေဝ မိထိလာယံ ရာဇာ အဟောသိ မဃဒေဝေါ နာမ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ ဓမ္မေ ဌိတော မဟာရာဇာ; ဓမ္မံ စရတိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ; ဥပေါသထဉ္စ ဥပဝသတိ စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိံ အဋ္ဌမိဉ္စ ပက္ခဿ။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ရာဇာ မဃဒေဝေါ ဗဟူနံ ဝဿာနံ ဗဟူနံ ဝဿသတာနံ ဗဟူနံ ဝဿသဟဿာနံ အစ္စယေန ကပ္ပကံ အာမန္တေသိ – ‘ယဒါ မေ, သမ္မ ကပ္ပက, ပဿေယျာသိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ, အထ မေ အာရောစေယျာသီ’တိ။ ‘ဧဝံ, ဒေဝါ’တိ ခော, အာနန္ဒ, ကပ္ပကော ရညော မဃဒေဝဿ ပစ္စဿောသိ။ အဒ္ဒသာ ခော, အာနန္ဒ, ကပ္ပကော ဗဟူနံ ဝဿာနံ ဗဟူနံ ဝဿသတာနံ ဗဟူနံ ဝဿသဟဿာနံ အစ္စယေန ရညော မဃဒေဝဿ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ။ ဒိသွာန ရာဇာနံ မဃဒေဝံ ဧတဒဝေါစ – ‘ပါတုဘူတာ ခော ဒေဝဿ ဒေဝဒူတာ, ဒိဿန္တိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနီ’တိ။ ‘တေန ဟိ, သမ္မ ကပ္ပက, တာနိ ပလိတာနိ သာဓုကံ သဏ္ဍာသေန ဥဒ္ဓရိတွာ မမ အဉ္ဇလိသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပေဟီ’တိ။ ‘ဧဝံ, ဒေဝါ’တိ ခော, အာနန္ဒ, ကပ္ပကော ရညော မဃဒေဝဿ ပဋိဿုတွာ တာနိ ပလိတာနိ သာဓုကံ သဏ္ဍာသေန ဥဒ္ဓရိတွာ ရညော မဃဒေဝဿ အဉ္ဇလိသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

၃၀၉. “အထ ခော, အာနန္ဒ, ရာဇာ မဃဒေဝေါ ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ကုမာရံ အာမန္တာပေတွာ ဧတဒဝေါစ – ‘ပါတုဘူတာ ခော မေ, တာတ ကုမာရ, ဒေဝဒူတာ; ဒိဿန္တိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ; ဘုတ္တာ ခော ပန မေ မာနုသကာ ကာမာ; သမယော ဒိဗ္ဗေ ကာမေ ပရိယေသိတုံ။ ဧဟိ တွံ, တာတ ကုမာရ, ဣမံ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇ။ အဟံ ပန ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။ တေန ဟိ, တာတ ကုမာရ, ယဒါ တွမ္ပိ ပဿေယျာသိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ, အထ ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ကုမာရံ သာဓုကံ ရဇ္ဇေ သမနုသာသိတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျာသိ။ ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပ္ပဝတ္တေယျာသိ, မာ ခော မေ တွံ အန္တိမပုရိသော အဟောသိ။ ယသ္မိံ ခော, တာတ ကုမာရ, ပုရိသယုဂေ ဝတ္တမာနေ ဧဝရူပဿ ကလျာဏဿ ဝတ္တဿ သမုစ္ဆေဒော ဟောတိ သော တေသံ အန္တိမပုရိသော ဟောတိ။ တံ တာဟံ, တာတ ကုမာရ, ဧဝံ ဝဒါမိ – ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပ္ပဝတ္တေယျာသိ, မာ ခော မေ တွံ အန္တိမပုရိသော အဟောသီ’တိ။ အထ ခော, အာနန္ဒ, ရာဇာ မဃဒေဝေါ ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ကုမာရံ သာဓုကံ ရဇ္ဇေ သမနုသာသိတွာ ဣမသ္မိံယေဝ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိ။ သော မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟာသိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဈေန [အဗျာပဇ္ဈေန (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.), အဗျာပဇ္ဇေန (က.)] ဖရိတွာ ဝိဟာသိ။ ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟာသိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဈေန ဖရိတွာ ဝိဟာသိ။

“ရာဇာ ခော ပနာနန္ဒ, မဃဒေဝေါ စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ကုမာရကီဠိတံ ကီဠိ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ဩပရဇ္ဇံ ကာရေသိ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ဣမသ္

မိံယေဝ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဗြဟ္မစရိယမစရိ။ သော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။

၃၁၀. ''အထ ခေါ ရညော, အာနန္ဒ, မဃဒေဝဿ ပုတ္တော ဗဟူနံ ဝဿာနံ ဗဟူနံ ဝဿသတာနံ ဗဟူနံ ဝဿသဟဿာနံ အစ္စယေန ကပ္ပကံ အာမန္တေသိ – 'ယဒါ မေ, သမ္မ ကပ္ပက, ပဿေယျာသိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ, အထ မေ အာရောစေယျာသီ'တိ။ 'ဧဝံ, ဒေဝါ'တိ ခေါ, အာနန္ဒ, ကပ္ပကော ရညော မဃဒေဝဿ ပုတ္တဿ ပစ္စဿောသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ, အာနန္ဒ, ကပ္ပကော ဗဟူနံ ဝဿာနံ ဗဟူနံ ဝဿသတာနံ ဗဟူနံ ဝဿသဟဿာနံ အစ္စယေန ရညော မဃဒေဝဿ ပုတ္တဿ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ။ ဒိသွာန ရညော မဃဒေဝဿ ပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – 'ပါတုဘူတာ ခေါ ဒေဝဿ ဒေဝဒူတာ; ဒိဿန္တိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနီ'တိ။ 'တေန ဟိ, သမ္မ ကပ္ပက, တာနိ ပလိတာနိ သာဓုကံ သဏ္ဍာသေန ဥဒ္ဓရိတွာ မမ အဉ္ဇလိသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပေဟီ'တိ။ 'ဧဝံ, ဒေဝါ'တိ ခေါ, အာနန္ဒ, ကပ္ပကော ရညော မဃဒေဝဿ ပုတ္တဿ ပဋိဿုတွာ တာနိ ပလိတာနိ သာဓုကံ သဏ္ဍာသေန ဥဒ္ဓရိတွာ ရညော မဃဒေဝဿ ပုတ္တဿ အဉ္ဇလိသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

''အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ရညော မဃဒေဝဿ ပုတ္တော ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ကုမာရံ အာမန္တာပေတွာ ဧတဒဝေါစ – 'ပါတုဘူတာ ခေါ, မေ, တာတ ကုမာရ, ဒေဝဒူတာ; ဒိဿန္တိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ; ဘုတ္တာ ခေါ ပန မေ မာနုသကာ ကာမာ; သမယော ဒိဗ္ဗေ ကာမေ ပရိယေသိတုံ။ ဧဟိ တွံ, တာတ ကုမာရ, ဣမံ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇ။ အဟံ ပန ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။ တေန ဟိ, တာတ ကုမာရ, ယဒါ တွမ္ပိ ပဿေယျာသိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ, အထ ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ကုမာရံ သာဓုကံ ရဇ္ဇေ သမနုသာသိတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇေယျာသိ။ ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပ္ပဝတ္တေယျာသိ, မာ ခေါ မေ တွံ အန္တိမပုရိသော အဟောသိ။ ယသ္မိံ ခေါ, တာတ ကုမာရ, ပုရိသယုဂေ ဝတ္တမာနေ ဧဝရူပဿ ကလျာဏဿ ဝတ္တဿ သမုစ္ဆေဒေါ ဟောတိ သော တေသံ အန္တိမပုရိသော ဟောတိ။ တံ တာဟံ, တာတ ကုမာရ, ဧဝံ ဝဒါမိ – ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပ္ပဝတ္တေယျာသိ, မာ ခေါ မေ တွံ အန္တိမပုရိသော အဟောသီ'တိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, ရညော မဃဒေဝဿ ပုတ္တော ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ကုမာရံ သာဓုကံ ရဇ္ဇေ သမနုသာသိတွာ ဣမသ္မိံယေဝ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိ။ သော မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟာသိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟာသိ။ ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟာသိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟာသိ။ ရညော ခေါ ပနာနန္ဒ, မဃဒေဝဿ ပုတ္တော စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ကုမာရကီဠိတံ ကီဠိ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ဩပရဇ္ဇံ ကာရေသိ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ဣမသ္မိံယေဝ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဗြဟ္မစရိယမစရိ။ သော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။

၃၁၁. ''ရညော ခေါ ပနာနန္ဒ, မဃဒေဝဿ ပုတ္တပပုတ္တကာ တဿ ပရမ္ပရာ စတုရာသီတိရာဇသဟဿာနိ [စတုရာသီတိခတ္တိယသဟဿာနိ (သီ. ပီ.), စတုရာသီတိသဟဿာနိ (သျာ. ကံ.)] ဣမသ္မိံယေဝ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရိံသု, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရိံသု။ ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရိံသု, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန

အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဈေန ဖရိတွာ ဝိဟရိံသု။ စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ကုမာရကီဠိတံ ကီဠိံသု, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ဩပရဇ္ဇံ ကာရေသုံ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ရဇ္ဇံ ကာရေသုံ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ဣမသ္မိံယေဝ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ ဗြဟ္မစရိယမစရိံသု။ တေ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဗြဟ္မလောကူပဂါ အဟေသုံ။ နိမိ တေသံ ရာဇာ [ရာဇာနံ (သီ. ပီ.)] ပစ္ဆိမကော အဟောသိ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ ဓမ္မေ ဌိတော မဟာရာဇာ; ဓမ္မံ စရတိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ; ဥပောသထဉ္စ ဥပဝသတိ စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိံ အဋ္ဌမိဉ္စ ပက္ခဿ။

၃၁၂. ''ဘူတပုဗ္ဗံ, အာနန္ဒ, ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ သုဓမ္မာယံ သဘာယံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – 'လာဘာ ဝတ, ဘော, ဝိဒေဟာနံ, သုလဒ္ဓံ ဝတ, ဘော, ဝိဒေဟာနံ, ယေသံ နိမိ ရာဇာ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ ဓမ္မေ ဌိတော မဟာရာဇာ; ဓမ္မံ စရတိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ; ဥပောသထဉ္စ ဥပဝသတိ စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိံ အဋ္ဌမိဉ္စ ပက္ခဿာ'တိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဒေဝေ တာဝတိံသေ အာမန္တေသိ – 'ဣစ္ဆေယျာထ နော တုမှေ, မာရိသာ, နိမိံ ရာဇာနံ ဒဋ္ဌု'န္တိ? 'ဣစ္ဆာမ မယံ, မာရိသ, နိမိံ ရာဇာနံ ဒဋ္ဌု'န္တိ။ တေန ခေါ ပန, အာနန္ဒ, သမယေန နိမိ ရာဇာ တဒဟုပောသထေ ပန္နရသေ သီသံန္ဟာတော [သသီသံ နှာတော (သီ.), သီသန္ဟာတော (သျာ. ကံ.)] ဥပောသထိကော ဥပရိပါသာဒဝရဂတော နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ – ဒေဝေသု တာဝတိံသေသု အန္တရဟိတော နိမိဿ ရညော ပမုခေ ပါတုရဟောသိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော နိမိံ ရာဇာနံ ဧတဒဝေါစ – 'လာဘာ တေ, မဟာရာဇ, သုလဒ္ဓံ တေ, မဟာရာဇ။ ဒေဝါ, မဟာရာဇ, တာဝတိံသာ သုဓမ္မာယံ သဘာယံ ကိတ္တယမာနရူပါ သန္နိသိန္နာ – ''လာဘာ ဝတ, ဘော, ဝိဒေဟာနံ, သုလဒ္ဓံ ဝတ, ဘော, ဝိဒေဟာနံ, ယေသံ နိမိ ရာဇာ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ ဓမ္မေ ဌိတော မဟာရာဇာ; ဓမ္မံ စရတိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ; ဥပောသထဉ္စ ဥပဝသတိ စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိံ အဋ္ဌမိဉ္စ ပက္ခဿာ''တိ။ ဒေဝါ တေ, မဟာရာဇ, တာဝတိံသာ ဒဿနကာမာ။ တဿ တေ အဟံ, မဟာရာဇ, သဟဿယုတ္တံ အာဇညရထံ ပဟိဏိဿာမိ; အဘိရုဟေယျာသိ, မဟာရာဇ, ဒိဗ္ဗံ ယာနံ အဝိကမ္ပမာနော'တိ။ အဓိဝါသေသိ ခေါ, အာနန္ဒ, နိမိ ရာဇာ တုဏှီဘာဝေန။

၃၁၃. ''အထ ခေါ, အာနန္ဒ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော နိမိဿ ရညော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ – နိမိဿ ရညော ပမုခေ အန္တရဟိတော ဒေဝေသု တာဝတိံသေသု ပါတုရဟောသိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော မာတလိံ သင်္ဂါဟကံ အာမန္တေသိ – 'ဧဟိ တွံ, သမ္မ မာတလိ, သဟဿယုတ္တံ အာဇညရထံ ယောဇေတွာ နိမိံ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝဒေဟိ – အယံ တေ, မဟာရာဇ, သဟဿယုတ္တော အာဇညရထော သက္ကေန ဒေဝါနမိန္ဒေန ပေသိတော; အဘိရုဟေယျာသိ, မဟာရာဇ, ဒိဗ္ဗံ ယာနံ အဝိကမ္ပမာနော'တိ။ 'ဧဝံ, ဘဒ္ဒန္တဝ'တိ ခေါ, အာနန္ဒ, မာတလိ သင်္ဂါဟကော သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ပဋိဿုဏိတွာ သဟဿယုတ္တံ အာဇညရထံ ယောဇေတွာ နိမိံ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစ – 'အယံ တေ, မဟာရာဇ, သဟဿယုတ္တော အာဇညရထော သက္ကေန ဒေဝါနမိန္ဒေန ပေသိတော; အဘိရုဟ, မဟာရာဇ, ဒိဗ္ဗံ ယာနံ အဝိကမ္ပမာနော။ အပိ စ, မဟာရာဇ, ကတမေန တံ နေမိ, ယေန ဝါ ပါပကမ္မာ ပါပကာနံ ကမ္မာနံ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ယေန ဝါ ကလျာဏကမ္မာ ကလျာဏကမ္မာနံ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ'တိ? 'ဥဘယေနေဝ မံ, မာတလိ, နေဟီ'တိ။ သမ္ပဝေသေသိ [သမ္ပာပေသိ (သီ. ပီ.)] ခေါ, အာနန္ဒ, မာတလိ, သင်္ဂါဟကော နိမိံ ရာဇာနံ သုဓမ္မံ သဘံ။ အဒ္ဒသာ ခေါ, အာနန္ဒ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော နိမိံ ရာဇာနံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန နိမိံ ရာဇာနံ ဧတဒဝေါစ – 'ဧဟိ ခေါ, မဟာရာဇ။ သွာဂတံ, မဟာရာဇ။ ဒေဝါ တေ ဒဿနကာမာ, မဟာရာဇ, တာဝတိံသာ သုဓမ္မာယံ သဘာယံ ကိတ္တယမာနရူပါ သန္နိသိန္နာ – ''လာဘာ ဝတ, ဘော, ဝိဒေဟာနံ, သုလဒ္ဓံ ဝတ, ဘော, ဝိဒေဟာနံ, ယေသံ နိမိ ရာဇာ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ ဓမ္မေ ဌိတော မဟာရာဇာ; ဓမ္မံ စရတိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ; ဥပောသထဉ္စ ဥပဝသတိ စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိံ အဋ္ဌမိဉ္စ ပက္ခဿာ''တိ။ ဒေဝါ တေ, မဟာရာဇ, တာဝတိံသာ ဒဿနကာမာ ။ အဘိရမ, မဟာရာဇ, ဒေဝေသု ဒေဝါနုဘာဝေနာ'တိ။ 'အလံ, မာရိသ, တတ္ထေဝ မံ မိထိလံ ပဋိနေတု။ တထာဟံ ဓမ္မံ စရိဿာမိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ; ဥပောသထဉ္စ ဥပဝသာမိ စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိံ အဋ္ဌမိဉ္စ ပက္ခဿာ'တိ။

၃၁၄. ''အထ ခေါ, အာနန္ဒ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော မာတလိံ သင်္ဂါဟကံ အာမန္တေသိ – 'ဧဟိ တွံ, သမ္မ မာတလိ, သဟဿယုတ္တံ အာဇညရထံ ယောဇေတွာ နိမိံ ရာဇာနံ တတ္ထေဝ မိထိလံ ပဋိနေဟီ'တိ။ 'ဧဝံ, ဘဒ္ဒန္တဝ'တိ ခေါ, အာနန္ဒ, မာတလိ သင်္ဂါဟကော သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ပဋိဿုတွာ သဟဿယုတ္တံ အာဇညရထံ ယောဇေတွာ နိမိံ ရာဇာနံ တတ္ထေဝ မိထိလံ ပဋိနေသိ။ တတြ သုဒံ, အာနန္ဒ, နိမိ ရာဇာ ဓမ္မံ စရတိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ, ဥပေါသထဉ္စ ဥပဝသတိ စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိံ အဋ္ဌမိဉ္စ ပက္ခဿာ'တိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, နိမိ ရာဇာ ဗဟူနံ ဝဿာနံ ဗဟူနံ ဝဿသတာနံ ဗဟူနံ ဝဿသဟဿာနံ အစ္စယေန ကပ္ပကံ အာမန္တေသိ – 'ယဒါ မေ, သမ္မ ကပ္ပက, ပဿေယ္ယာသိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ, အထ မေ အာရောစေယ္ယာသီ'တိ။ 'ဧဝံ, ဒေဝ'တိ ခေါ, အာနန္ဒ, ကပ္ပကော နိမိဿ ရညော ပစ္စဿောသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ, အာနန္ဒ, ကပ္ပကော ဗဟူနံ ဝဿာနံ ဗဟူနံ ဝဿသတာနံ ဗဟူနံ ဝဿသဟဿာနံ အစ္စယေန နိမိဿ ရညော သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ။ ဒိသွာန နိမိံ ရာဇာနံ ဧတဒဝေါစ – 'ပါတုဘူတာ ခေါ ဒေဝဿ ဒေဝဒူတာ; ဒိဿန္တိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနီ'တိ။ 'တေန ဟိ, သမ္မ ကပ္ပက, တာနိ ပလိတာနိ သာဓုကံ သဏ္ဍာသေန ဥဒ္ဓရိတွာ မမ အဉ္ဇလိသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပေဟီ'တိ။ 'ဧဝံ, ဒေဝ'တိ ခေါ, အာနန္ဒ, ကပ္ပကော နိမိဿ ရညော ပဋိဿုတွာ တာနိ ပလိတာနိ သာဓုကံ သဏ္ဍာသေန ဥဒ္ဓရိတွာ နိမိဿ ရညော အဉ္ဇလိသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ အထ ခေါ, အာနန္ဒ, နိမိ ရာဇာ ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ကုမာရံ အာမန္တာပေတွာ ဧတဒဝေါစ – 'ပါတုဘူတာ ခေါ မေ, တာတ ကုမာရ, ဒေဝဒူတာ; ဒိဿန္တိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ; ဘုတ္တာ ခေါ ပန မေ မာနုသကာ ကာမာ; သမယော ဒိဗ္ဗေ ကာမေ ပရိယေသိတုံ။ ဧဟိ တွံ, တာတ ကုမာရ, ဣမံ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇ။ အဟံ ပန ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။ တေန ဟိ, တာတ ကုမာရ, ယဒါ တွမ္ပိ ပဿေယ္ယာသိ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ဇာတာနိ, အထ ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ကုမာရံ သာဓုကံ ရဇ္ဇေ သမနုသာသိတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယ္ယာသိ။ ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပ္ပဝတ္တေယ္ယာသိ, မာ ခေါ မေ တွံ အန္တိမပုရိသော အဟောသိ။ ယသ္မိံ ခေါ, တာတ ကုမာရ, ပုရိသယုဂေ ဝတ္တမာနေ ဧဝရူပဿ ကလျာဏဿ ဝတ္တဿ သမုစ္ဆေဒေါ ဟောတိ သော တေသံ အန္တိမပုရိသော ဟောတိ။ တံ တာဟံ, တာတ ကုမာရ, ဧဝံ ဝဒါမိ – 'ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပ္ပဝတ္တေယ္ယာသိ, မာ ခေါ မေ တွံ အန္တိမပုရိသော အဟောသီ'တိ။

၃၁၅. ''အထ ခေါ, အာနန္ဒ, နိမိ ရာဇာ ကပ္ပကဿ ဂါမဝရံ ဒတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ကုမာရံ သာဓုကံ ရဇ္ဇေ သမနုသာသိတွာ ဣမသ္မိံယေဝ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိ။ သော မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟာသိ, တထာ ဒုတိယံ , တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟာသိ။ ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟာသိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟာသိ။ နိမိ ခေါ, ပနာနန္ဒ, ရာဇာ စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ကုမာရကီဠိတံ ကီဠိ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ဩပရဇ္ဇံ ကာရေသိ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ဣမသ္မိံယေဝ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဗြဟ္မစရိယမစရိ။ သော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ အဟောသိ။ နိမိဿ ခေါ ပနာနန္ဒ , ရညော ကဠာရဇနကော နာမ ပုတ္တော အဟောသိ။ န သော အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိ။ သော တံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ သမုစ္ဆိန္ဒိ။ သော တေသံ အန္တိမပုရိသော အဟောသိ။

၃၁၆. ''သိယာ ခေါ ပန တေ, အာနန္ဒ, ဧဝမဿ – 'အညော နူန တေန သမယေန ရာဇာ မဃဒေဝေါ အဟောသိ, ယေန တံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတ'န္တိ [ယော တံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိနီတိ (သီ.)] ။ န ခေါ ပနေတံ, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဟံ တေန သမယေန ရာဇာ မဃဒေဝေါ အဟောသိံ။ (အဟံ တံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိနိံ,) [( ) နတ္ထိ (က.)] မယာ တံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ; ပစ္ဆိမာ ဇနတာ အနုပ္ပဝတ္တေသိ။ တံ ခေါ ပနာနန္ဒ, ကလျာဏံ ဝတ္တံ န နိဗ္ဗိဒါယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, ယာဝဒေဝ ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိယာ။ ဣဒံ ခေါ ပနာနန္ဒ, ဧတရဟိ မယာ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥ

ပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ကတမဉ္စာနန္ဒ, တေရဟိ မယာ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ? အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော , သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ။ ဣဒံ ခေါ, အာနန္ဒ, တေရဟိ မယာ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ တံ ဝေါ အဟံ, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒါမိ – 'ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပ္ပဝတ္တေယျာထ, မာ ခေါ မေ တုမှေ အန္တိမပုရိသာ အဟုဝတ္ထ'။ ယသ္မိံ ခေါ, အာနန္ဒ, ပုရိသယုဂေ ဝတ္တမာနေ ဧဝရူပဿ ကလျာဏဿ ဝတ္တဿ သမုစ္ဆေဒော ဟောတိ သော တေသံ အန္တိမပုရိသော ဟောတိ။ တံ ဝေါ အဟံ, အာနန္ဒ, ဧဝံ ဝဒါမိ – 'ယေန မေ ဣဒံ ကလျာဏံ ဝတ္တံ နိဟိတံ အနုပ္ပဝတ္တေယျာထ, မာ ခေါ မေ တုမှေ အန္တိမပုရိသာ အဟုဝတ္ထာ'''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

မဃဒေဝသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄. မဓုရသုတ္တံ

၃၁၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော မဓုရာယံ ဝိဟရတိ ဂုန္ဒာဝနေ။ အဿောသိ ခေါ ရာဇာ မာဓုရော အဝန္တိပုတ္တော – ''သမဏော ခလု, ဘော, ကစ္စာနော မဓုရာယံ [မထုရာယံ (ဋီကာ)] ဝိဟရတိ ဂုန္ဒာဝနေ။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ကစ္စာနံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – 'ပဏ္ဍိတော ဝိယတ္တော မေဓာဝီ ဗဟုဿုတော စိတ္တကထီ ကလျာဏပဋိဘာနော ဝုဒ္ဓေါ စေဝ အရဟာ စ'။ သာဓု ခေါ ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ''တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ မာဓုရော အဝန္တိပုတ္တော ဘဒ္ဒါနိ ဘဒ္ဒါနိ ယာနာနိ ယောဇာပေတွာ ဘဒ္ဒံ ယာနံ အဘိရုဟိတွာ ဘဒ္ဒေဟိ ဘဒ္ဒေဟိ ယာနေဟိ မဓုရာယ နိယျာသိ မဟစ္စရာဇာနုဘာဝေန အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဒဿနာယ။ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ ယာနေန ဂန္တွာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ မဟာကစ္စာနေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရာဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ရာဇာ မာဓုရော အဝန္တိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတဒဝေါစ – ''ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ကစ္စာန, ဧဝမာဟံသု – 'ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏောဝ သုက္ကော ဝဏ္ဏော, ကဏှော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တိ, နော အဗြာဟ္မဏာ; ဗြာဟ္မဏာဝ ဗြဟ္မုနော ပုတ္တာ ဩရသာ မုခတော ဇာတာ ဗြဟ္မဇာ ဗြဟ္မနိမ္မိတာ ဗြဟ္မဒါယာဒါ'တိ။ ဣဓ ဘဝံ ကစ္စာနော ကိမက္ခာယီ''တိ? ''ဃောသောယေဝ ခေါ ဧသော, မဟာရာဇ, လောကသ္မိံ – 'ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏောဝ သုက္ကော ဝဏ္ဏော, ကဏှော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တိ, နော အဗြာဟ္မဏာ; ဗြာဟ္မဏာဝ ဗြဟ္မုနော ပုတ္တာ ဩရသာ မုခတော ဇာတာ ဗြဟ္မဇာ ဗြဟ္မနိမ္မိတာ ဗြဟ္မဒါယာဒါ'တိ။ တဒမိနာပေတံ, မဟာရာဇ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ဃောသောယေဝေသော လောကသ္မိံ – 'ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ.။ ဗြဟ္မဒါယာဒါ'''တိ။

၃၁၈. ''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ခတ္တိယဿ စေပိ ဣဇ္ဈေယျ ဓနေန ဝါ ဓညေန ဝါ ရဇတေန ဝါ ဇာတရူပေန ဝါ ခတ္တိယောပိဿာဿ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပါတီ ကိံကာရပဋိဿာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ။ ဗြာဟ္မဏောပိဿာဿ။ ဝေဿောပိဿာဿ။ သုဒ္ဒေါပိဿာဿ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပါတီ ကိံကာရပဋိဿာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ''တိ? ''ခတ္တိယဿ စေပိ, ဘော ကစ္စာန, ဣဇ္ဈေယျ ဓနေန ဝါ ဓညေန ဝါ ရဇတေန ဝါ ဇာတရူပေန ဝါ ခတ္တိယောပိဿာဿ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပါတီ ကိံကာရပဋိဿာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ။ ဗြာဟ္မဏောပိဿာဿ။ ဝေဿောပိဿာဿ။ သုဒ္ဒေါပိဿာဿ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပါတီ ကိံကာရပဋိဿာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ''တိ။

''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဗြာဟ္မဏဿ စေပိ ဣဇ္ဈေယျ ဓနေန ဝါ ဓညေန ဝါ ရဇတေန ဝါ ဇာတရူပေန ဝါ ဗြာဟ္မဏောပိဿာဿ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပါတီ ကိံကာရပဋိဿာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ။ ဝေဿောပိဿာဿ။ သုဒ္ဒေါပိဿာဿ ။ ခတ္တိယောပိဿာဿ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပါတီ ကိံကာရပဋိဿာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ

ဒီ''တိ? ''ဗြဟ္မဏာသ္သ စေပိ, ဘော ကစ္စာန, ဣဇ္ဈေယျ ခနေန တ ခ‌ယေန တ ရဇတေန တ ဇာတရူပေန တ ဗြာဟ္မဏောပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ။ ခတ္တိယောပိသ္သာသ္သ။ ဝေသ္သောပိသ္သာသ္သ။ သုဒ္ဒေ‌ပိသ္သာသ္သ ။ ခတ္တိယောပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ''တိ။

''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဝေသ္သသ္သ စေပိ ဣဇ္ဈေယျ ခနေန တ ခ‌ယေန တ ရဇတေန တ ဇာတရူပေန တ ဝေသ္သောပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ။ သုဒ္ဒောပိသ္သာသ္သ။ ခတ္တိယောပိသ္သာသ္သ။ ဗြာဟ္မဏောပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ''တိ? ''ဝေသ္သသ္သ စေပိ, ဘော ကစ္စာန, ဣဇ္ဈေယျ ခနေန တ ခ‌ယေန တ ရဇတေန တ ဇာတရူပေန တ ဝေသ္သောပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ။ သုဒ္ဒောပိသ္သာသ္သ။ ခတ္တိယောပိသ္သာသ္သ။ ဗြာဟ္မဏောပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ''တိ။

''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, သုဒ္ဒသ္သ စေပိ ဣဇ္ဈေယျ ခနေန တ ခ‌ယေန တ ရဇတေန တ ဇာတရူပေန တ သုဒ္ဒေ‌ပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ။ ခတ္တိယောပိသ္သာသ္သ။ ဗြာဟ္မဏောပိသ္သာသ္သ။ ဝေသ္သောပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ''တိ? ''သုဒ္ဒသ္သ စေပိ, ဘော ကစ္စာန, ဣဇ္ဈေယျ ခနေန တ ခ‌ယေန တ ရဇတေန တ ဇာတရူပေန တ သုဒ္ဒောပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီတိ။ ခတ္တိယောပိသ္သာသ္သ။ ဗြာဟ္မဏောပိသ္သာသ္သ။ ဝေသ္သောပိသ္သာသ္သ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယီ ပစ္ဆာနိပာတီ ကိံကာရပဋိသ္သာဝီ မနာပစာရီ ပိယဝါဒီ''တိ။

''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ယဒိ ဧဝံ သန္တေ, ဣမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ နော တ? ကထံ တ တေ ဧတ္ထ ဟောတီ''တိ? ''အဒ္ဓါ ခော, ဘော ကစ္စာန, ဧဝံ သန္တေ, ဣမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ။ နေသံ [နာသံ (သီ.), နာဟံ (သျာ. ကံ.)] ဧတ္ထ ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ သမနုပဿာမီ''တိ။ ''ဣမိနာပိ ခော တေံ, မဟာရာဇ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ဃောသော ယေဝေသော လောကသ္မိံ – 'ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ.။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ'''တိ။

၃၁၉. ''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဣဓဿ ခတ္တိယော ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒါယီ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ မုသာဝါဒီ ပိသုဏဝါစော ဖရုသဝါစော သမ္ဖပ္ပလာပီ အဘိဇ္ဈာလု ဗျာပန္နစိတ္တော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (သဗ္ဗတ္ထ)] ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ နော တ? ကထံ တ တေ ဧတ္ထ ဟောတီ''တိ? ''ခတ္တိယောပိ ဟိ, ဘော ကစ္စာန, ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒါယီ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ မုသာဝါဒီ ပိသုဏဝါစော ဖရုသဝါစော သမ္ဖပ္ပလာပီ အဘိဇ္ဈာလု ဗျာပန္နစိတ္တော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ဧဝံ မေ ဧတ္ထ ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပန မေ တေံ အရဟတံ သုတ''န္တိ။

''သာဓု သာဓု, မဟာရာဇ! သာဓု ခော တေ ဧတံ, မဟာရာဇ, ဧဝံ ဟောတိ, သာဓု စ ပန တေ ဧတံ အရဟတံ သုတံ။ တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဣဓဿ ဗြာဟ္မဏော။ပေ.။ ဣဓဿ ဝေသ္သော။ပေ.။ ဣဓဿ သုဒ္ဒော ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒါယီ။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ နော တ? ကထံ တ တေ ဧတ္ထ ဟောတီ''တိ? ''သုဒ္ဒောပိ ဟိ, ဘော ကစ္စာန, ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒါယီ။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ဧဝံ မေ ဧတ္ထ ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပန မေ တေံ အရဟတံ သုတ''န္တိ။

''သာဓု သာဓု, မဟာရာဇ! သာဓု ခော တေ ဧတံ, မဟာရာဇ, ဧဝံ ဟောတိ, သာဓု စ ပန တေ ဧတံ အရဟတံ သုတံ။ တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ယဒိ ဧဝံ သန္တေ, ဣမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ နော တ? ကထံ တ တေ ဧတ္ထ ဟောတီ''တိ? ''အဒ္ဓါ ခော, ဘော ကစ္စာန, ဧဝံ သန္တေ, ဣမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ။ နေသံ ဧတ္ထ ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ သမနုပဿာမီ''တိ။ ''ဣမိနာပိ ခော တေံ, မဟာရာဇ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ဃောသော ယေဝေသော လောကသ္မိံ – 'ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ.။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ'''တိ။

၃၂၀. ‘‘တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, က္လြာဿ ခတ္တိယော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော, အနဘိဇ္ဈာလု အဗျာပန္နစိတ္တော သမ္မာဒိဋ္ဌိ [သမ္မာဒိဋ္ဌိ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ နော ဝါ? ကထံ ဝါ တေ ဝါ ဟောတီ’’တိ? ‘‘ခတ္တိယောပိ ဟိ, ဘော ကစ္စာန, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော, အနဘိဇ္ဈာလု အဗျာပန္နစိတ္တော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ဧဝံ မေ ဧတ္ထ ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပန မေ ဧတံ အရဟတံ သုတ’’န္တိ။

‘‘သာဓု သာဓု, မဟာရာဇ! သာဓု ခေါ တေ ဧတံ, မဟာရာဇ, ဧဝံ ဟောတိ, သာဓု စ ပန တေ ဧတံ အရဟတံ သုတံ။ တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, က္လြာဿ ဗြာဟ္မဏော, က္လြာဿ ဝေဿော, က္လြာဿ သုဒ္ဒော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ နော ဝါ? ကထံ ဝါ တေ ဝါ ဟောတီ’’တိ? ‘‘သုဒ္ဒောပိ ဟိ, ဘော ကစ္စာန, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ဧဝံ မေ ဧတ္ထ ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပန မေ ဧတံ အရဟတံ သုတ’’န္တိ။

‘‘သာဓု သာဓု, မဟာရာဇ! သာဓု ခေါ တေ ဧတံ, မဟာရာဇ, ဧဝံ ဟောတိ, သာဓု စ ပန တေ ဧတံ အရဟတံ သုတံ။ တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ယဒိ ဧဝံ သန္တေ, က္လြာမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ နော ဝါ? ကထံ ဝါ တေ ဝါ ဟောတီ’’တိ? ‘‘အဒ္ဓါ ခေါ, ဘော ကစ္စာန, ဧဝံ သန္တေ, က္လြာမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ။ နေသံ ဧတ္ထ ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ သမနုပဿာမီ’’တိ ။ ‘‘က္လြာမိနာပိ ခေါ ဧတံ, မဟာရာဇ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ဃောသော ယေဝေသော လောကသ္မိံ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒါယာဒါ’’’တိ။

၃၂၁. ‘‘တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, က္လြာဓ ခတ္တိယော သန္ဓိံ ဝါ ဆိန္ဒေယျ, နိလ္လောပံ ဝါ ဟရေယျ, ဧကာဂါရိကံ ဝါ ကရေယျ, ပရိပန္ထေ ဝါ တိဋ္ဌေယျ, ပရဒါရံ ဝါ ဂစ္ဆေယျ, တဉ္စေ တေ ပုရိသာ ဂဟေတွာ ဒဿေယျုံ – ‘အယံ တေ, ဒေဝ, စောရော အာဂုစာရီ။ က္လြာမဿ ယံ က္လြာစ္ဆသိ တံ ဒဏ္ဍံ ပဏေဟီ’တိ။ ကိန္တိ နံ ကရေယျာသီ’’တိ? ‘‘ဃာတေယျာမ ဝါ, ဘော ကစ္စာန, ဇာပေယျာမ ဝါ ပဗ္ဗာဇေယျာမ ဝါ ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရေယျာမ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယာ ဟိဿ , ဘော ကစ္စာန, ပုဗ္ဗေ ‘ခတ္တိယော’တိ သမညာ သာဿ အန္တရဟိတာ; စောရောတွေဝ သင်္ခံ [သင်္ခ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဂစ္ဆတီ’’တိ။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, က္လြာဓ ဗြာဟ္မဏော, က္လြာဓ ဝေဿော, က္လြာဓ သုဒ္ဒော သန္ဓိံ ဝါ ဆိန္ဒေယျ, နိလ္လောပံ ဝါ ဟရေယျ, ဧကာဂါရိကံ ဝါ ကရေယျ, ပရိပန္ထေ ဝါ တိဋ္ဌေယျ, ပရဒါရံ ဝါ ဂစ္ဆေယျ, တဉ္စေ တေ ပုရိသာ ဂဟေတွာ ဒဿေယျုံ – ‘အယံ တေ, ဒေဝ, စောရော အာဂုစာရီ။ က္လြာမဿ ယံ က္လြာစ္ဆသိ တံ ဒဏ္ဍံ ပဏေဟီ’တိ။ ကိန္တိ နံ ကရေယျာသီ’’တိ? ‘‘ဃာတေယျာမ ဝါ, ဘော ကစ္စာန, ဇာပေယျာမ ဝါ ပဗ္ဗာဇေယျာမ ဝါ ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရေယျာမ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယာ ဟိဿ, ဘော ကစ္စာန, ပုဗ္ဗေ ‘သုဒ္ဒော’တိ သမညာ သာဿ အန္တရဟိတာ; စောရောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ’’တိ။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ယဒိ ဧဝံ သန္တေ, က္လြာမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ နော ဝါ? ကထံ ဝါ တေ ဝါ ဟောတီ’’တိ? ‘‘အဒ္ဓါ ခေါ, ဘော ကစ္စာန, ဧဝံ သန္တေ, က္လြာမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ။ နေသံ ဧတ္ထ ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ သမနုပဿာမီ’’တိ။ ‘‘က္လြာမိနာပိ ခေါ ဧတံ, မဟာရာဇ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ဃောသော ယေဝေသော လောကသ္မိံ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒါယာဒါ’’’တိ။

၃၂၂. ‘‘တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, က္လြာဓ ခတ္တိယော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော အဿ ဝိရတော ပါဏာတိပါတာ, ဝိရတော အဒိန္နာဒါနာ, ဝိရတော မုသာ

တအ, ရတ္တုပ္ပရတော, ကေဘတ္တိကော, ဗ္ရဟ္မစာရီ, သီလတ, ကလ္ယာဏဓမ္မော? ကိန္တိ နံ ကရေယ္ယာသီ''တိ? ''အဘိတဒေယ္ယာမ တ [ပိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၈၄, ၁၈၇ သာမညဖလေ)], ဘော ကစ္စာန, ပစ္စုဋ္ဌေယ္ယာမ တ အာသနေန တ နိမန္တေယ္ယာမ အဘိနိမန္တေယ္ယာမ တ နံ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေဟိ ဓမ္မိကံ တ အဿ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ သံဝိဒဟေယ္ယာမ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယာ ဟိဿ, ဘော ကစ္စာန, ပုဗ္ဗေ 'ခတ္တိယော'တိ သမညာ သာဿ အန္တရဟိတာ; သမဏောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ''တိ။

''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဣဓ ဗြာဟ္မဏော, ဣဓ ဝေဿော, ဣဓ သုဒ္ဒော ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော အဿ ဝိရတော ပာဏာတိပာတာ, ဝိရတော အဒိန္နာဒာနာ ဝိရတော မုသာဝါဒာ, ရတ္တုပ္ပရတော, ကေဘတ္တိကော, ဗ္ရဟ္မစာရီ, သီလဝါ, ကလ္ယာဏဓမ္မော? ကိန္တိ နံ ကရေယ္ယာသီ''တိ? ''အဘိဝါဒေယ္ယာမ တ, ဘော ကစ္စာန, ပစ္စုဋ္ဌေယ္ယာမ တ အာသနေန တ နိမန္တေယ္ယာမ အဘိနိမန္တေယ္ယာမ တ နံ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေဟိ ဓမ္မိကံ တ အဿ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ သံဝိဒဟေယ္ယာမ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယာ ဟိဿ, ဘော ကစ္စာန, ပုဗ္ဗေ 'သုဒ္ဒော'တိ သမညာ သာဿ အန္တရဟိတာ; သမဏောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ''တိ။

''တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ယဒိ ဧဝံ သန္တေ, ဣမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ နော ဝာ? ကထံ ဝာ တေ ဧတ္ထ ဟောတီ''တိ? ''အဒ္ဓာ ခော, ဘော ကစ္စာန, ဧဝံ သန္တေ, ဣမေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ သမသမာ ဟောန္တိ။ နေသံ ဧတ္ထ ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ သမနုပဿာမီ''တိ။ ''ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, မဟာရာဇ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ဃောသောယေဝ ဧသော လောကသ္မိံ – 'ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏောဝ သုက္ကော ဝဏ္ဏော, ကဏှော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တိ, နော အဗြာဟ္မဏာ; ဗြာဟ္မဏာဝ ဗြဟ္မုနော ပုတ္တာ ဩရသာ မုခတော ဇာတာ ဗြဟ္မဇာ ဗြဟ္မနိမ္မိတာ ဗြဟ္မဒါယာဒါ'''တိ။

၃၂၃. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရာဇာ မာဓုရော အဝန္တိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကန္တံ, ဘော ကစ္စာန, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ကစ္စာန! သေယ္ယထာပိ, ဘော ကစ္စာန, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယ္ယ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယ္ယ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယ္ယ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယ္ယ – 'စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီ'တိ; ဧဝမေဝံ ဘောတာ ကစ္စာနေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ကစ္စာနံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ ။ ဥပာသကံ မံ ဘဝံ ကစ္စာနော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ''န္တိ။ ''မာ ခော မံ တွံ, မဟာရာဇ, သရဏံ အဂမာသိ။ တမေဝ တွံ [တမေဝံ တွံ (သျာ. ကံ.), တမေဝံ (က.)] ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆ ယမဟံ သရဏံ ဂတော''တိ။ ''ကဟံ ပန, ဘော ကစ္စာန, ဧတရဟိ သော ဘဂဝါ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ? ''ပရိနိဗ္ဗုတော ခော, မဟာရာဇ, ဧတရဟိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ။ ''သစေပိ မယံ, ဘော ကစ္စာန, သုဏေယ္ယာမ တံ ဘဂဝန္တံ ဒသသု ယောဇနေသု, ဒသပိ မယံ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆေယ္ယာမ တံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ။ သစေပိ မယံ, ဘော ကစ္စာန, သုဏေယ္ယာမ တံ ဘဂဝန္တံ ဝီသတိယာ ယောဇနေသု, တိံသာယ ယောဇနေသု, စတ္တာရီသာယ ယောဇနေသု, ပညာသာယ ယောဇနေသု, ပညာသမ္ပိ မယံ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆေယ္ယာမ တံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ။ ယောဇနသတေ စေပိ မယံ ဘော ကစ္စာန, သုဏေယ္ယာမ တံ ဘဂဝန္တံ, ယောဇနသတမ္ပိ မယံ ဂစ္ဆေယ္ယာမ တံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ။ ယတော စ, ဘော ကစ္စာန, ပရိနိဗ္ဗုတော သော ဘဂဝါ, ပရိနိဗ္ဗုတမ္ပိ မယံ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပာသကံ မံ ဘဝံ ကစ္စာနော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ''န္တိ။

မဓုရသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ္တံ

၃၂၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဘဂ္ဂေသု ဝိဟရတိ သုသုမာရဂိရေ ဘေသကဠာဝနေ မိဂဒာယေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဗောဓိဿ ရာဇကုမာရဿ ကောကနဒေါ [ကောကနုဒေါ (သျာ. ကံ. က.)] နာမ ပါသာဒေါ အစိရကာရိတော ဟောတိ အနဇ္ဈာဝုဋ္ဌော သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ကေနစိ ဝါ မနုဿဘူတေန။ အထ ခော ဗောဓိ

ရာဇကုမာရော သဉ္စိကာပုတ္တံ မာဏဝံ အာမန္တေသိ – ‘‘ဧဟိ တွံ, သမ္မ သဉ္စိကာပုတ္တ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပါတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – ‘ဗောဓိ, ဘန္တေ, ရာဇကုမာရော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပါတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ’တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – ‘အဓိဝါသေတု ကိရ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဗောဓိဿ ရာဇကုမာရဿ သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ’’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘော’’တိ ခော သဉ္စိကာပုတ္တော မာဏဝေါ ဗောဓိဿ ရာဇကုမာရဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သဉ္စိကာပုတ္တော မာဏဝေါ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဗောဓိ ခော [ဗောဓိ ဘော ဂေါတမ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ရာဇကုမာရော ဘောတော ဂေါတမဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပါတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – ‘အဓိဝါသေတု ကိရ ဘဝံ ဂေါတမော ဗောဓိဿ ရာဇကုမာရဿ သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ’’’တိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခော သဉ္စိကာပုတ္တော မာဏဝေါ ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ဗောဓိ ရာဇကုမာရော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဗောဓိံ ရာဇကုမာရံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဝေါစုမှာ ဘောတော ဝစနေန တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ – ‘ဗောဓိ ခော ရာဇကုမာရော ဘောတော ဂေါတမဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပါတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – အဓိဝါသေတု ကိရ ဘဝံ ဂေါတမော ဗောဓိဿ ရာဇကုမာရဿ သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ’တိ။ အဓိဝုဋ္ဌဉ္စ ပန သမဏေန ဂေါတမေနာ’’တိ။

၃၂၅. အထ ခော ဗောဓိ ရာဇကုမာရော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကေ နိဝေသနေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒာပေတွာ, ကောကနဒဉ္စ ပါသာဒံ ဩဒာတေဟိ ဒုဿေဟိ သန္ထရာပေတွာ ယာဝ ပစ္ဆိမသောပါနကဠေဝရာ [ကဠေဗရာ (သီ.)], သဉ္စိကာပုတ္တံ မာဏဝံ အာမန္တေသိ – ‘‘ဧဟိ တွံ, သမ္မ သဉ္စိကာပုတ္တ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစေဟိ – ‘ကာလော, ဘန္တေ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ’’’န္တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘော’’တိ ခော သဉ္စိကာပုတ္တော မာဏဝေါ ဗောဓိဿ ရာဇကုမာရဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစေသိ – ‘‘ကာလော, ဘော ဂေါတမ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ’’န္တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ဗောဓိဿ ရာဇကုမာရဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခော ပန သမယေန ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌိတော ဟောတိ ဘဂဝန္တံ အာဂမယမာနော။ အဒ္ဒသာ ခော ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပုရက္ခတွာ ယေန ကောကနဒေါ ပါသာဒေါ တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပစ္ဆိမံ သောပါနကဠေဝရံ နိဿာယ အဋ္ဌာသိ။ အထ ခော ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဘိရုဟတု [အဘိရူဟတု (သျာ. ကံ. ပီ.) အဋ္ဌကထာ (စူဠဝ. ၂၆၈)], ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒုဿာနိ, အဘိရုဟတု သုဂတော ဒုဿာနိ; ယံ မမ အဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာ’’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ခော ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဘိရုဟတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ။ ဒုဿာနိ, အဘိရုဟတု သုဂတော ဒုဿာနိ; ယံ မမ အဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာ’’တိ။

၃၂၆. အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အပလောကေသိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဗောဓိံ ရာဇကုမာရံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သံဟရတု, ရာဇကုမာရ, ဒုဿာနိ; န ဘဂဝါ စေလပဋိကံ [စေလပတ္တိကံ (သီ. ပီ.)] အက္ကမိဿတိ။ ပစ္ဆိမံ ဇနတံ တထာဂတော အနုကမ္ပတီ’’တိ [အပလောကေတီတိ (သဗ္ဗတ္ထ)]။ အထ ခော ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဒုဿာနိ သံဟရာပေတွာ ဥပရိကောကနဒပါသာဒေ [ဥပရိကောကနဒေ ပါသာဒေ (သီ. ပီ. ဝိနယေစ), ဥပရိကောကနဒေ (သျာ. ကံ.)] အာသနာနိ ပညပေသိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ကောကနဒံ ပါသာဒံ အဘိရုဟိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန။ အထ ခော ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသိ။ အထ ခော ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဘုတ္တာဝိံ ဩနီတပတ္တပါဏိံ အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘မယှဉ္စ ခော, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – ‘န ခော သုခေန သုခံ အဓိဂန္တဗ္ဗံ, ဒုက္ခေန ခော သုခံ အဓိဂန္တဗ္ဗ’’’န္တိ။

၃၂၇. ‘‘မယှမ္ပိ ခော, ရာဇကုမာရ, ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဗောဓိသတ္တဿေဝ သတော ဧတဒဟောသိ – ‘န ခော သုခေန သုခံ အဓိဂန္တဗ္ဗံ, ဒုက္ခေန ခော သုခံ အဓိဂန္တဗ္ဗ’န္တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, အပ

ရေန သမယေန ဒဟရော ဝ သမာနော သုသုကာဠကေသော ဘဒ္ဒေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော ပဌမေန ဝယသာ အကာမကာနံ မာတာပိတူနံ အဿုမုခါနံ ရုဒန္တာနံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိံ။ သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဂိံကုသလဂဝေသီ [ကိံကုသလံဂဝေသီ (က.)] အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ ပရိယေသမာနော ယေန အာဠာရော ကာလာမော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာဠာရံ ကာလာမံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဣစ္ဆာမဟံ, အာဝုသော ကာလာမ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတု’န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရာဇကုမာရ, အာဠာရော ကာလာမော မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဝိဟရတာယသ္မာ, တာဒိသော အယံ ဓမ္မော ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော နစိရဿေဝ သကံ အာစရိယကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ’တိ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, နစိရဿေဝ ခိပ္ပမေဝ တံ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏိံ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, တာဝတကေနေဝ ဩဋ္ဌပဟတမတ္တေန လပိတလာပနမတ္တေန ဉာဏဝါဒဉ္စ ဝဒါမိ, ထေရဝါဒဉ္စ ဇာနာမိ ပဿာမီတိ စ ပဋိဇာနာမိ, အဟဉ္စေဝ အညေ စ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ အာဠာရော ကာလာမော ဣမံ ဓမ္မံ ကေဝလံ သဒ္ဓာမတ္တကေန သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေတိ; အဒ္ဓာ အာဠာရော ကာလာမော ဣမံ ဓမ္မံ ဇာနံ ပဿံ ဝိဟရတီ’တိ။

“အထ ခွါဟံ, ရာဇကုမာရ, ယေန အာဠာရော ကာလာမော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာဠာရံ ကာလာမံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ကိတ္တာဝတာ နော, အာဝုသော ကာလာမ, ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေသီ’တိ [ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသီတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရာဇကုမာရ, အာဠာရော ကာလာမော အာကိဉ္စညာယတနံ ပဝေဒေသိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ အာဠာရဿေဝ ကာလာမဿ အတ္ထိ သဒ္ဓာ, မယှံပတ္ထိ သဒ္ဓာ; န ခေါ အာဠာရဿေဝ ကာလာမဿ အတ္ထိ ဝီရိယံ။ပေ.။ သတိ။ သမာဓိ။ ပညာ, မယှံပတ္ထိ ပညာ။ ယံနူနာဟံ ယံ ဓမ္မံ အာဠာရော ကာလာမော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေတိ တဿ ဓမ္မဿ သစ္ဆိကိရိယာယ ပဒဟေယျ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, နစိရဿေဝ ခိပ္ပမေဝ တံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိံ။ အထ ခွါဟံ, ရာဇကုမာရ, ယေန အာဠာရော ကာလာမော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာဠာရံ ကာလာမံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဧတ္တာဝတာ နော, အာဝုသော ကာလာမ, ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသီ’တိ? ‘ဧတ္တာဝတာ ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေမီ’တိ။ ‘အဟမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, ဧတ္တာဝတာ ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ ‘လာဘာ နော, အာဝုသော, သုလဒ္ဓံ နော, အာဝုသော, ယေ မယံ အာယသ္မန္တံ တာဒိသံ သဗြဟ္မစာရိံ ပဿာမ ။ ဣတိ ယာဟံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေမိ, တံ တွံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရသိ။ ယံ တွံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရသိ, တမဟံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေမိ။ ဣတိ ယာဟံ ဓမ္မံ ဇာနာမိ တံ တွံ ဓမ္မံ ဇာနာသိ; ယံ တွံ ဓမ္မံ ဇာနာသိ တမဟံ ဓမ္မံ ဇာနာမိ။ ဣတိ ယာဒိသော အဟံ, တာဒိသော တုဝံ; ယာဒိသော တုဝံ တာဒိသော အဟံ။ ဧဟိ ဒါနိ, အာဝုသော, ဥဘောဝ သန္တာ ဣမံ ဂဏံ ပရိဟရာမာ’တိ။ ဣတိ ခေါ, ရာဇကုမာရ, အာဠာရော ကာလာမော အာစရိယော မေ သမာနော (အတ္တနော) [( ) နတ္ထိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အန္တေဝါသိံ မံ သမာနံ အတ္တနာ [အတ္တနော (သီ. ပီ.)] သမသမံ ဌပေသိ, ဥဠာရာယ စ မံ ပူဇာယ ပူဇေသိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘နာယံ ဓမ္မော နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, ယာဝဒေဝ အာကိဉ္စညာယတနူပပတ္တိယာ’တိ ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, တံ ဓမ္မံ အနလင်္ကရိတွာ တသ္မာ ဓမ္မာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ အပက္ကမိံ။

၃၂၈. “သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ကိံကုသလဂဝေသီ အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ ပရိယေသမာနော ယေန ဥဒကော [ဥဒ္ဒကော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ရာမပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဒကံ ရာမပုတ္တံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဣစ္ဆာမဟံ, အာဝုသော [အာဝုသော ရာမ (သီ. သျာ. ကံ. က.) ပဿ မ. နိ. ၁.၂၇၈ ဟသရာသိသုတ္တေ] , ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတု’န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရာဇကုမာရ, ဥဒကော ရာမပုတ္တော မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဝိဟရတာယသ္မာ, တာဒိသော အယံ ဓမ္မော ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော နစိရဿေဝ သကံ အာစရိယကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ’တိ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, နစိရဿေဝ ခိပ္ပမေဝ တံ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏိံ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, တာဝတကေနေဝ ဩဋ္ဌပဟတမတ္တေန လပိတလာပနမတ္တေန ဉာဏဝါဒဉ္စ ဝဒါမိ, ထေရဝါဒဉ္စ ဇာနာမိ ပဿာမီတိ စ ပဋိဇာနာမိ, အဟဉ္စေဝ အညေ စ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ ကေဝလံ သဒ္ဓာမတ္တကေန သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေသိ; အဒ္ဓာ ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ ဇာနံ ပဿံ ဝိဟာသီ’တိ။ အထ ခွါဟံ, ရာဇကုမာရ, ယေန ဥဒကော ရာမပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဒ

ကံ ရာမပုတ္တံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ကိတ္တာဝတာ နော, အာဝုသော, ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေသီ’တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရာဇကုမာရ, ဥဒကော ရာမပုတ္တော နေဝသညာနာသညာယတနံ ပဝေဒေသိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခော ရာမဿေဝ အဟောသိ သဒ္ဓာ, မယှံပတ္ထိ သဒ္ဓာ; န ခော ရာမဿေဝ အဟောသိ ဝီရိယံ။ပေ.။ သတိ။ သမာဓိ။ ပညာ, မယှံပတ္ထိ ပညာ။ ယံနူနာဟံ ယံ ဓမ္မံ ရာမော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေတိ တဿ ဓမ္မဿ သစ္ဆိကိရိယာယ ပဒဟေယျ’န္တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, နစိရဿေဝ ခိပ္ပမေဝ တံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိံ။

“အထ ခွာဟံ, ရာဇကုမာရ, ယေန ဥဒကော ရာမပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဒကံ ရာမပုတ္တံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဧတ္တာဝတာ နော, အာဝုသော, ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသီ’တိ? ‘ဧတ္တာဝတာ ခော, အာဝုသော, ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသီ’တိ။ ‘အဟမ္ပိ ခော, အာဝုသော, ဧတ္တာဝတာ ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ ‘လာဘာ နော, အာဝုသော, သုလဒ္ဓံ နော, အာဝုသော, ယေ မယံ အာယသ္မန္တံ တာဒိသံ သဗ္ရဟ္မစာရိံ ပဿာမ။ ဣတိ ယံ ဓမ္မံ ရာမော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသိ တံ တွံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရသိ။ ယံ တွံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရသိ တံ ဓမ္မံ ရာမော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသိ။ ဣတိ ယံ ဓမ္မံ ရာမော အဘိညာသိ တံ တွံ ဓမ္မံ ဇာနာသိ; ယံ တွံ ဓမ္မံ ဇာနာသိ တံ ဓမ္မံ ရာမော အဘိညာသိ။ ဣတိ ယာဒိသော ရာမော အဟောသိ တာဒိသော တုဝံ, ယာဒိသော တုဝံ တာဒိသော ရာမော အဟောသိ။ ဧဟိ ဒါနိ, အာဝုသော, တုဝံ ဣမံ ဂဏံ ပရိဟရာ’တိ။ ဣတိ ခော, ရာဇကုမာရ, ဥဒကော ရာမပုတ္တော သဗ္ရဟ္မစာရီ မေ သမာနော အာစရိယဋ္ဌာနေ မံ ဌပေသိ, ဥဠာရာယ စ မံ ပူဇာယ ပူဇေသိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘နာယံ ဓမ္မော နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, ယာဝဒေဝ နေဝသညာနာသညာယတနူပပတ္တိယာ’တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, တံ ဓမ္မံ အနလင်္ကရိတွာ တသ္မာ ဓမ္မာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ အပက္ကမိံ။

၃၂၉. “သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, ကိံကုသလဂဝေသီ အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ ပရိယေသမာနော, မဂဓေသု အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော, ယေန ဥရုဝေလာ သေနာနိဂမော တဒဝသရိံ။ တတ္ထဒ္ဒသံ ရမဏီယံ ဘူမိဘာဂံ, ဟသာဒိကဉ္စ ဝနသဏ္ဍံ, နဒိဉ္စ သန္ဒန္တိံ သေတကံ သုပတိတ္ထံ, ရမဏီယံ သမန္တာ စ ဂောစရဂါမံ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘ရမဏီယော ဝတ, ဘော, ဘူမိဘာဂေါ, ဟသာဒိကော စ ဝနသဏ္ဍော, နဒီ စ သန္ဒတိ သေတကာ သုပတိတ္ထာ , ရမဏီယာ သမန္တာ [သာမန္တာ (?) ပုရိမပိဋ္ဌေပိ] စ ဂောစရဂါမော။ အလံ ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနတ္ထိကဿ ပဓာနာယာ’တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, တတ္ထေဝ နိသီဒိံ – ‘အလမိဒံ ပဓာနာယာ’တိ။ အပိဿု မံ, ရာဇကုမာရ, တိဿော ဥပမာ ပဋိဘံသု အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။

“သေယျထာပိ, ရာဇကုမာရ, အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ ဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ – ‘အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, တေဇော ပါတုကရိဿာမီ’တိ။ တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ ဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေန္တော [အဘိမတ္ထေန္တော (သျာ. ကံ. က.)] အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပါတုကရေယျာ”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘန္တေ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အဒုဉ္ဟိ, ဘန္တေ, အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ တဉ္စ ပန ဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ, ယာဝဒေဝ စ ပန သော ပုရိသော ကိလမထဿ ဝိဃာတဿ ဘာဂီ အဿာ”တိ။ “ဧဝမေဝ ခော, ရာဇကုမာရ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ ကာမေဟိ အဝူပကဋ္ဌာ ဝိဟရန္တိ, ယော စ နေသံ ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမသ္နေဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမပိပါသာ ကာမပရိဠာဟော သော စ အဇ္ဈတ္တံ န သုပ္ပဟီနော ဟောတိ, န သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော။ ဩပက္ကမိကာ စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, အဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ နော စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, အဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ အယံ ခော မံ, ရာဇကုမာရ, ပဌမာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။

၃၃၀. ‘‘အပရာပိ ခော မံ, ရာဇကုမာရ, ဒုတိယာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။ သေယျထာပိ, ရာဇကုမာရ, အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ – ‘အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, တေဇော ပါတုကရိဿာမီ’တိ။ တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေန္တော အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပါတုကရေယျာ’’တိ? ‘‘နော ဟိဒံ, ဘန္တေ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အဒုဉှိ, ဘန္တေ, အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ ကိဉ္စာပိ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ, ယာဝဒေဝ စ ပန သော ပုရိသော ကိလမထဿ ဝိဃာတဿ ဘာဂီ အဿာ’’တိ။ ‘‘ဧဝမေဝ ခော, ရာဇကုမာရ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ ကာမေဟိ ဝူပကဋ္ဌာ ဝိဟရန္တိ, ယော စ နေသံ ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမသ္နေဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမပိပါသာ ကာမပရိဠာဟော သော စ အဇ္ဈတ္တံ န သုပ္ပဟီနော ဟောတိ, န သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော။ ဩပက္ကမိကာ စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, အဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ နော စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, အဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ အယံ ခော မံ, ရာဇကုမာရ, ဒုတိယာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။

၃၃၁. ‘‘အပရာပိ ခော မံ, ရာဇကုမာရ, တတိယာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။ သေယျထာပိ, ရာဇကုမာရ, သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဠာပံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ – ‘အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, တေဇော ပါတုကရိဿာမီ’တိ။ တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဠာပံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေန္တော အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပါတုကရေယျာ’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ တံ ကိဿ ဟေတု? အဒုဉှိ, ဘန္တေ, သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဠာပံ, တဉ္စ ပန အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တ’’န္တိ။ ‘‘ဧဝမေဝ ခော, ရာဇကုမာရ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ ကာမေဟိ ဝူပကဋ္ဌာ ဝိဟရန္တိ, ယော စ နေသံ ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမသ္နေဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမပိပါသာ ကာမပရိဠာဟော သော စ အဇ္ဈတ္တံ သုပ္ပဟီနော ဟောတိ သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော။ ဩပက္ကမိကာ စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, ဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ နော စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, ဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ အယံ ခော မံ, ရာဇကုမာရ, တတိယာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။ ဣမာ ခော မံ, ရာဇကုမာရ, တိဿော ဥပမာ ပဋိဘံသု အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။

၃၃၂. ‘‘တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယ [ပဿ မ. နိ. ၁.၂၂၀ ဝိတက္ကသဏ္ဌာနသုတ္တေ], ဇိဝှာယ တာလုံ အာဟစ္စ, စေတသာ စိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှေယျံ အဘိနိပ္ပီဠေယျံ အဘိသန္တာပေယျ’န္တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယ, ဇိဝှာယ တာလုံ အာဟစ္စ, စေတသာ စိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှာမိ အဘိနိပ္ပီဠေမိ အဘိသန္တာပေမိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယ, ဇိဝှာယ တာလုံ အာဟစ္စ, စေတသာ စိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှတော အဘိနိပ္ပီဠယတော အဘိသန္တာပယတော ကစ္ဆေဟိ သေဒါ မုစ္စန္တိ။ သေယျထာပိ, ရာဇကုမာရ, ဗလဝါ ပုရိသော ဒုဗ္ဗလတရံ ပုရိသံ သီသေ ဝါ ဂဟေတွာ ခန္ဓေ ဝါ ဂဟေတွာ အဘိနိဂ္ဂဏှေယျ အဘိနိပ္ပီဠေယျ အဘိသန္တာပေယျ; ဧဝမေဝ ခော မေ, ရာဇကုမာရ, ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယ, ဇိဝှာယ တာလုံ အာဟစ္စ, စေတသာ စိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှတော အဘိနိပ္ပီဠယတော အဘိသန္တာပယတော ကစ္ဆေဟိ သေဒါ မုစ္စန္တိ။ အာရဒ္ဓံ ခော ပန မေ, ရာဇကုမာရ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

၃၃၃. ‘‘တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ’န္တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု ကဏ္ဏသောတေဟိ ဝါတာနံ နိက္ခမန္တာနံ အဓိမတ္တော သဒ္ဒော ဟောတိ။ သေယျထာပိ နာမ ကမ္မာရဂဂ္ဂရိယာ ဓမမာနာယ အဓိမတ္တော သဒ္ဒော ဟောတိ, ဧဝမေဝ ခော မေ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု ကဏ္ဏသောတေဟိ ဝါတာနံ နိက္ခမန္တာ

နံ အဓိမတ္တော သဒ္ဒေ ဟောတိ။ အာရဒ္ဓံ ခော ပန မေ, ရာဇကုမာရ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

''တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ'န္တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ ဝါတာ မုဒ္ဓနိ ဦဟနန္တိ [ဩဟန္တိ (သီ.), ဩဟနန္တိ (သျာ. ကံ.), ဥဟနန္တိ (က.)] ။ သေယျထာပိ, ရာဇကုမာရ, ဗလဝါ ပုရိသော တိဏှေန သိခရေန မုဒ္ဓနိ အဘိမတ္ထေယျ [မုဒ္ဓာနံ အဘိမန္ထေယျ (သီ. ပီ.), မုဒ္ဓာနံ အဘိမတ္ထေယျ (သျာ. ကံ.)], ဧဝမေဝ ခော မေ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ ဝါတာ မုဒ္ဓနိ ဦဟနန္တိ။ အာရဒ္ဓံ ခော ပန မေ, ရာဇကုမာရ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

''တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ'န္တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ သီသေ သီသဝေဒနာ ဟောန္တိ။ သေယျထာပိ, ရာဇကုမာရ, ဗလဝါ ပုရိသော ဒဠှေန ဝရတ္တက္ခဏ္ဍေန [ဝရတ္တကဗန္ဓနေန (သီ.)] သီသေ သီသဝေဌံ ဒဒေယျ; ဧဝမေဝ ခော မေ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ သီသေ သီသဝေဒနာ ဟောန္တိ။ အာရဒ္ဓံ ခော ပန မေ, ရာဇကုမာရ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

''တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ'န္တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ ဝါတာ ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တန္တိ။ သေယျထာပိ, ရာဇကုမာရ, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တေယျ, ဧဝမေဝ ခော မေ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ , ဝါတာ ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တန္တိ။ အာရဒ္ဓံ ခော ပန မေ, ရာဇကုမာရ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

''တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ'န္တိ။ သော ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တော ကာယသ္မိံ ဍာဟော ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ရာဇကုမာရ, ဒွေ ဗလဝန္တော ပုရိသာ ဒုဗ္ဗလတရံ ပုရိသံ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ အင်္ဂါရကာသုယာ သန္တာပေယျုံ သမ္ပရိတာပေယျုံ, ဧဝမေဝ ခော မေ, ရာဇကုမာရ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တော ကာယသ္မိံ ဍာဟော ဟောတိ။ အာရဒ္ဓံ ခော ပန မေ, ရာဇကုမာရ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

''အပိဿု မံ, ရာဇကုမာရ, ဒေဝတာ ဒိသွာ ဧဝမာဟံသု – 'ကာလင်္ကတော သမဏော ဂေါတမော'တိ။ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ဧဝမာဟံသု – 'န ကာလင်္ကတော သမဏော ဂေါတမော, အပိ စ ကာလင်္ကရောတီ'တိ။ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ဧဝမာဟံသု – 'န ကာလင်္ကတော သမဏော ဂေါတမော, နာပိ ကာလင်္ကရောတိ ။ အရဟံ သမဏော ဂေါတမော။ ဝိဟာရောတွေဝ

သော [ဝိဟာရေရာတေ့ဝဝေသော (သီ.)] အရဟတော ဧဝရူပေ ဟောတီ’တိ [ဝိဟာရေရာတေ့ဝဝေသော အရဟတော’’တိ (?)]။

၃၃၄. ‘‘တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော အာဟာရုပစ္ဆေဒာယ ပဋိပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ အထ ခေါ မံ, ရာဇကုမာရ, ဒေဝတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစုံ – ‘မာ ခေါ တွံ, မာရိသ, သဗ္ဗသော အာဟာရုပစ္ဆေဒာယ ပဋိပဇ္ဇိ။ သစေ ခေါ တွံ, မာရိသ, သဗ္ဗသော အာဟာရုပစ္ဆေဒာယ ပဋိပဇ္ဇိဿသိ, တဿ တေ မယံ ဒိဗ္ဗံ ဩဇံ လောမကူပေဟိ အဇ္ဈောဟာရေဿာမ [အဇ္ဈောဟရိဿာမ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)], တာယ တွံ ယာပေဿသီ’တိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘အဟဉ္စေဝ ခေါ ပန သဗ္ဗသော အဇဒ္ဓုကံ [အဇဒ္ဓုကံ (သီ. ပီ.), ဇဒ္ဓုကံ (သျာ. ကံ.)] ပဋိဇာနေယျံ။ ဣမာ စ မေ ဒေဝတာ ဒိဗ္ဗံ ဩဇံ လောမကူပေဟိ အဇ္ဈောဟာရေယျုံ [အဇ္ဈောဟရေယျုံ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)], တာယ စာဟံ ယာပေယျံ, တံ မမဿ မုသာ’တိ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, တာ ဒေဝတာ ပစ္စာစိက္ခာမိ။ ‘ဟလ’န္တိ ဝဒာမိ။

‘‘တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ ထောကံ ထောကံ အာဟာရံ အာဟာရေယျံ ပသတံ ပသတံ, ယဒိ ဝါ မုဂ္ဂယူသံ ယဒိ ဝါ ကုလတ္ထယူသံ ယဒိ ဝါ ကဠာယယူသံ ယဒိ ဝါ ဟရေဏုကယူသ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ထောကံ ထောကံ အာဟာရံ အာဟာရေသိံ ပသတံ ပသတံ, ယဒိ ဝါ မုဂ္ဂယူသံ ယဒိ ဝါ ကုလတ္ထယူသံ ယဒိ ဝါ ကဠာယယူသံ ယဒိ ဝါ ဟရေဏုကယူသံ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ထောကံ ထောကံ အာဟာရံ အာဟာရယတော ပသတံ ပသတံ, ယဒိ ဝါ မုဂ္ဂယူသံ ယဒိ ဝါ ကုလတ္ထယူသံ ယဒိ ဝါ ကဠာယယူသံ ယဒိ ဝါ ဟရေဏုကယူသံ, အဓိမတ္တကသိမာနံ ပတ္တော ကာယော ဟောတိ။ သေယျထာပိ နာမ အာသီတိကပဗ္ဗာနိ ဝါ ကာဠပဗ္ဗာနိ ဝါ, ဧဝမေဝဿု မေ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ ဘဝန္တိ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။ သေယျထာပိ နာမ ဩဋ္ဌပဒံ, ဧဝမေဝဿု မေ အာနိသဒံ ဟောတိ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။ သေယျထာပိ နာမ ဝဋ္ဋနာဝဠီ, ဧဝမေဝဿု မေ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကော ဥဏ္ဏတာဝနတော ဟောတိ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။ သေယျထာပိ နာမ ဇရသာလာယ ဂေါပါနသိယော ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂါ ဘဝန္တိ, ဧဝမေဝဿု မေ ဖာသုဠိယော ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂါ ဘဝန္တိ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။ သေယျထာပိ နာမ ဂမ္ဘီရေ ဥဒပါနေ ဥဒကတာရကာ ဂမ္ဘီရဂတာ ဩက္ခာယိကာ ဒိဿန္တိ, ဧဝမေဝဿု မေ အက္ခိကူပေသု အက္ခိတာရကာ ဂမ္ဘီရဂတာ ဩက္ခာယိကာ ဒိဿန္တိ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။ သေယျထာပိ နာမ တိတ္တကာလာဗု အာမကစ္ဆိန္နော ဝါတာတပေန သံဖုဋိတော [သမ္ဖုသိတော (သျာ. ကံ.), သံပုဋိတော (က.) သံဖုဋိတောတိ ဧတ္ထ သင်္ကုစိတောတိ အတ္ထော] ဟောတိ သမ္မိလာတော, ဧဝမေဝဿု မေ သီသစ္ဆဝိ သံဖုဋိတာ ဟောတိ သမ္မိလာတာ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ‘ဥဒရစ္ဆဝိံ ပရိမသိဿာမီ’တိ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာမိ, ‘ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ ပရိမသိဿာမီ’တိ ဥဒရစ္ဆဝိံယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာမိ။ ယာဝဿု မေ, ရာဇကုမာရ, ဥဒရစ္ဆဝိ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ အလ္လီနာ ဟောတိ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ‘ဝစ္စံ ဝါ မုတ္တံ ဝါ ကရိဿာမီ’တိ တတ္ထေဝ အဝကုဇ္ဇော ပပတာမိ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ဣမမေဝ ကာယံ အဿာသေန္တော ပါဏိနာ ဂတ္တာနိ အနုမဇ္ဇာမိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ပါဏိနာ ဂတ္တာနိ အနုမဇ္ဇတော ပူတိမူလာနိ လောမာနိ ကာယသ္မာ ပပတန္တိ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။ အပိဿု မံ, ရာဇကုမာရ, မနုဿာ ဒိသွာ ဧဝမာဟံသု – ‘ကာဠော သမဏော ဂေါတမော’တိ, ဧကစ္စေ မနုဿာ ဧဝမာဟံသု – ‘န ကာဠော သမဏော ဂေါတမော, သာမော သမဏော ဂေါတမော’တိ။ ဧကစ္စေ မနုဿာ ဧဝမာဟံသု – ‘န ကာဠော သမဏော ဂေါတမော, နပိ သာမော, မင်္ဂုရစ္ဆဝိ သမဏော ဂေါတမော’တိ။ ယာဝဿု မေ, ရာဇကုမာရ, တာဝ ပရိသုဒ္ဓော ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိယောဒါတော ဥပဟတော ဟောတိ တာယေဝပ္ပာဟာရတာယ။

၃၃၅. ‘‘တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယေ ခေါ ကေစိ အတီတမဒ္ဓါနံ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ [တိပ္ပာ (သီ. ပီ.)] ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယိံသု, ဧတာဝပရမံ နယိတော ဘိယျော။ ယေပိ ဟိ ကေစိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယိဿန္တိ, ဧတာဝပရမံ နယိတော ဘိယျော။ ယေပိ ဟိ ကေစိ ဧတရဟိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, ဧတာဝပရမံ နယိတော ဘိယျော။ န ခေါ ပနာဟံ ဣမာယ ကဋုကာယ ဒုက္ကရကာရိကာယ အဓိဂစ္ဆာမိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ; သိယာ နု ခော အညော မဂ္ဂေါ ဗောဓာယာ’တိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘အဘိဇာနာမိ ခေါ ပနာဟံ ပိတု သက္ကဿ ကမ္မန္တေ သီတာယ ဇမ္ဗုစ္ဆာယာယ နိသိန္နော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိ

ဝေကေဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတာ; သိယာ နု ခေါ သော ဧသော မဂ္ဂေ ဗောဓာယာ’တိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, သတာနုသာရိ ဝိညာဏံ အဟောသိ – ‘ဧသေဝ မဂ္ဂေ ဗောဓာယာ’တိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကိံ နု ခေါ အဟံ တဿ သုခဿ ဘာယာမိ ယံ တံ သုခံ အညတြေဝ ကာမေဟိ အညတြ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟီ’တိ? တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ အဟံ တဿ သုခဿ ဘာယာမိ ယံ တံ သုခံ အညတြေဝ ကာမေဟိ အညတြ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟီ’တိ။

“တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ တံ သုကရံ သုခံ အဓိဂန္တုံ ဧဝံ အဓိမတ္တကသိမာနံ ပတ္တကာယေန။ ယံနူနာဟံ ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေယျံ ဩဒနကုမ္မာသ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေသိံ ဩဒနကုမ္မာသံ။ တေန ခေါ ပန မံ, ရာဇကုမာရ, သမယေန ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောန္တိ – ‘ယံ ခေါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ အဓိဂမိဿတိ တံ နော အာရောစေဿတီ’တိ။ ယတော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေသိံ ဩဒနကုမ္မာသံ, အထ မေ တေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမိံသု – ‘ဗာဟုလ္လိကော [ဗာဟုလိကော (သီ. ပီ.) သာရတ္ထဋီကာယ သံဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယ သမေတိ] သမဏော ဂေါတမော ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော, အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယာ’တိ။

၃၃၆. “သော ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေတွာ ဗလံ ဂဟေတွာ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိံ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိံ။ သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိံ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရာမိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရာမိ။ အယံ ခေါ မေ, ရာဇကုမာရ, ရတ္တိယာ ပဌမေ ယာမေ ပဌမာ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ, အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ; တမော ဝိဟတော, အာလောကော ဥပ္ပန္နော – ယထာ တံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော။

“သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပာတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိံ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿာမိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာမိ ။ပေ.။ အယံ ခေါ မေ, ရာဇကုမာရ, ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမေ ယာမေ ဒုတိယာ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ, အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ; တမော ဝိဟတော, အာလောကော ဥပ္ပန္နော – ယထာ တံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော။

“သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိံ။ သော ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ။ပေ.။ ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ; ‘ဣမေ အာသဝါ’တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ။ပေ.။ ‘အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ။ တဿ မေ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ အဟောသိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ အဗ္ဘညာသိံ။ အယံ ခေါ မေ, ရာဇကုမာရ, ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမေ ယာမေ တတိယာ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ, အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ; တမော ဝိဟတော, အာလောကော ဥပ္ပန္နော – ယထာ တံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော။

၃၃၇. “တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – ‘အဓိဂတော ခေါ မျာယံ ဓမ္မော ဂမ္ဘီရော ဒုဒ္ဒသော ဒုရနုဗောဓော သန္တော ပဏီတော အတက္ကာဝစရော နိပုဏော ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော။ အာလယရာမာ ခေါ ပနာယံ ပဇာ အာလယရတာ အာလယသမ္မုဒိတာ။ အာလယရာမာယ ခေါ ပန ပဇာယ အာလယရတာယ အာလယသမ္မုဒိတာယ ဒုဒ္ဒသံ ဣဒံ ဌာနံ ယဒိဒံ – ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော။ ဣဒမ္ပိ ခေါ ဌာနံ ဒုဒ္ဒသံ – ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ ။ အဟဉ္စေဝ ခေါ ပန ဓမ္မံ ဒေသေယျံ, ပရေ စ မေ န အာဇာနေ

ယ္ယံ, သော မမသ္သ ကိလမထော, သာ မမသ္သ ဝိဟေသာ’တိ။ အပိသ္သု မံ, ရာဇကုမာရ, ဣမာ အနစ္ဆရိယာ ဂါထာ ယော ပဋိဘံသု ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ –

‘ကိစ္ဆေန မေ အဓိဂတံ၊ ဟလံ ဒါနိ ပကာသိတုံ။
ရာဂဒေါသပရေတေဟိ၊ နာယံ ဓမ္မော သုသမ္ဗုဓော။

‘ပဋိသောတဂါမိံ နိပုဏံ၊ ဂမ္ဘီရံ ဒုဒ္ဒသံ အဏုံ။
ရာဂရတ္တာ န ဒက္ခန္တိ၊ တမောခန္ဓေန အာဝုဋာ’ [အာဝဋာ (သီ.)၊ အာဝုတာ (သျာ. ကံ.)] တိ။

“ဣတိဟ မေ, ရာဇကုမာရ, ပဋိသဉ္စိက္ခတော အပ္ပေါဿုက္ကတာယ စိတ္တံ နမတိ နော ဓမ္မဒေသနာယ။

၃၃၈. “အထ ခေါ, ရာဇကုမာရ, ဗြဟ္မုနော သဟမ္ပတိဿ မမ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ဧတဒဟောသိ – ‘နဿတိ ဝတ, ဘော, လောကော; ဝိနဿတိ ဝတ, ဘော, လောကော။ ယတြ ဟိ နာမ တထာဂတဿ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အပ္ပေါဿုက္ကတာယ စိတ္တံ နမတိ [နမိဿတိ (?)] နော ဓမ္မဒေသနာယာ’တိ။ အထ ခေါ, ရာဇကုမာရ, ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ – သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ – ဗြဟ္မလောကေ အန္တရဟိတော မမ ပုရတော ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ, ရာဇကုမာရ, ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေနာဟံ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဒေသေတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဓမ္မံ, ဒေသေတု သုဂတော ဓမ္မံ။ သန္တိ သတ္တာ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ အဿဝနတာ ဓမ္မဿ ပရိဟာယန္တိ; ဘဝိဿန္တိ ဓမ္မဿ အညာတာရော’တိ ။ ဣဒမဝေါစ, ရာဇကုမာရ, ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ; ဣဒံ ဝတွာ အထာပရံ ဧတဒဝေါစ –

‘ပါတုရဟောသိ မဂဓေသု ပုဗ္ဗေ၊
ဓမ္မော အသုဒ္ဓော သမလေဟိ စိန္တိတော။
အပာပုရေတံ [အဝါပုရေတံ (သီ.)] အမတဿ ဒွါရံ၊
သုဏန္တု ဓမ္မံ ဝိမလေနာနုဗုဒ္ဓံ။

‘သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော၊
ယထာပိ ပဿေ ဇနတံ သမန္တတော။
တထူပမံ ဓမ္မမယံ သုမေဓ၊
ပါသာဒမာရုယှ သမန္တစက္ခု။

‘သောကာဝတိဏ္ဏံ [သောကာဝကိဏ္ဏံ (သျာ.)] ဇနတမပေတသောကော၊
အဝေက္ခဿု ဇာတိဇရာဘိဘူတံ။
ဥဋ္ဌေဟိ ဝီရ၊ ဝိဇိတသင်္ဂါမ၊
သတ္ထဝါဟ အဏဏ [အနဏ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ၊ ဝိစရ လောကေ။
ဒေသဿု [ဒေသေတု (သျာ. ကံ. က.)] ဘဂဝါ ဓမ္မံ၊
အညာတာရော ဘဝိဿန္တီ’တိ။

၃၃၉. “အထ ခွါဟံ, ရာဇကုမာရ, ဗြဟ္မုနော စ အဇ္ဈေသနံ ဝိဒိတွာ သတ္တေသု စ ကာရုညတံ ပဋိစ္စ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေသိံ။ အဒ္ဒသံ ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေန္တော သတ္တေ အပ္ပရဇက္ခေ မဟာရဇက္ခေ တိက္ခိန္ဒြိယေ မုဒိန္ဒြိယေ သွာကာရေ ဒွာကာရေ သုဝိညာပယေ ဒုဝိညာပယေ အပ္ပေကစ္စေ ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနေ [ဒဿာဝိနော (သျာ. ကံ. က.)] ဝိဟရန္တေ, အပ္ပေကစ္စေ န ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနေ ဝိဟရန္တေ။ သေယျထာပိ နာမ ဥပ္ပလိနိယံ ဝါ ပဒုမိနိယံ ဝါ ပုဏ္ဍရီကိနိယံ ဝါ အပ္ပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ ပုဏ္ဍရီကာနိ ဝါ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိ, အပ္ပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ ပုဏ္ဍရီကာနိ ဝါ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ သမောဒကံ ဌိတာနိ,

အပေ့ကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ တ ပဒုမာနိ တ ပုဏ္ဍရီကာနိ တ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာနိ ဥဒကာ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတာနိ
[တိ၃ဋ္ဌ (သီ. သ္ယာ. ကံ. ပီ.)] အနုပလိတ္တာနိ ဥဒကေန, ဧဝမေဝ ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝောလော
ကေန္တော အဒ္ဒသံ သတ္တေ အပ္ပရဇက္ခေ မဟာရဇက္ခေ တိက္ခိန္ဒြိယေ မုဒိန္ဒြိယေ သ္ဝာကာရေ ဒွာကာရေ သုဝိ
ညာပယေ ဒုဝိညာပယေ, အပ္ပေကစ္စေ ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနေ ဝိဟရန္တေ, အပ္ပေကစ္စေ န ပရလောကဝဇ္ဇ
ဘယဒဿာဝိနေ ဝိဟရန္တေ။ အထ ခွာဟံ, ရာဇကုမာရ, ဗြဟ္မာနံ သဟမ္ပတိံ ဂါထာယ ပစ္စဘာသိံ –

'အပါရုတာ တေသံ အမတဿ ဒွါရာ၊
ယေ သောတဝန္တော ပမုဉ္စန္တု သဒ္ဓံ။
ဝိဟိံသသညီ ပဂုဏံ န ဘာသိံ၊
ဓမ္မံ ပဏီတံ မနုဇေသု ဗြဟ္မေ'တိ။

၃၄၀. "အထ ခော, ရာဇကုမာရ, ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ 'ကတာဝကာသော ခေါမ္ဟိ ဘဂဝတာ ဓမ္မဒေသနာယာ'တိ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

"တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'ကဿ နု ခော အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ? ကော ဣမံ ဓမ္မံ ခိပ္ပ မေဝ အာဇာနိဿတီ'တိ? တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'အယံ ခော အာဠာရော ကာလာမော ပဏ္ဍိ တော ဗျတ္တော မေဓာဝီ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကော။ ယံနူနာဟံ အာဠာရဿ ကာလာမဿ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေ ယျံ; သော ဣမံ ဓမ္မံ ခိပ္ပမေဝ အာဇာနိဿတီ'တိ။ အထ ခော မံ, ရာဇကုမာရ, ဒေဝတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစ – 'သတ္တာဟကာလင်္ကတော, ဘန္တေ, အာဠာရော ကာလာမော'တိ။ ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ – 'သတ္တာဟ ကာလင်္ကတော အာဠာရော ကာလာမော'တိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'မဟာဇာနိယော ခော အာဠာ ရော ကာလာမော။ သစေ ဟိ သော ဣမံ ဓမ္မံ သုဏေယျ, ခိပ္ပမေဝ အာဇာနေယျာ'တိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧ တဒဟောသိ – 'ကဿ နု ခော အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ? ကော ဣမံ ဓမ္မံ ခိပ္ပမေဝ အာဇာနိဿတီ'တိ? တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'အယံ ခော ဥဒကော ရာမပုတ္တော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကော။ ယံနူနာဟံ ဥဒကဿ ရာမပုတ္တဿ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ; သော ဣမံ ဓမ္မံ ခိပ္ပမေဝ အာဇာ နိဿတီ'တိ။ အထ ခော မံ, ရာဇကုမာရ, ဒေဝတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစ – 'အဘိဒေါသကာလင်္ကတော, ဘန္တေ, ဥဒကော ရာမပုတ္တော'တိ။ ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ – 'အဘိဒေါသကာလင်္ကတော ဥဒကော ရာမပုတ္တော'တိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'မဟာဇာနိယော ခော ဥဒကော ရာမပုတ္တော။ သစေ ဟိ သော ဣမံ ဓမ္မံ သုဏေယျ, ခိပ္ပမေဝ အာဇာနေယျာ'တိ။

၃၄၁. "တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'ကဿ နု ခော အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ? ကော ဣမံ ဓ မ္မံ ခိပ္ပမေဝ အာဇာနိဿတီ'တိ? တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'ဗဟုကာရာ ခော မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ယေ မံ ပဓာနပဟိတတ္တံ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ ယံနူနာဟံ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခူနံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ'န္တိ။ တဿ မယှံ, ရာဇကုမာရ, ဧတဒဟောသိ – 'ကဟံ နု ခော ဧတရဟိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တီ'တိ။ အဒ္ဒသံ ခွာဟံ, ရာဇကုမာရ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရန္တေ ဣသိပတနေ မိဂဒာ ယေ။ အထ ခွာဟံ, ရာဇကုမာရ, ဥရုဝေလာယံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ယေန ဗာရာဏသီ တေန စာရိကံ ပက္ကမိံ။

"အဒ္ဒသာ ခော မံ, ရာဇကုမာရ, ဥပကော အာဇီဝကော အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိံ အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နံ ။ ဒိသွာန မံ ဧတဒဝေါစ – 'ဝိပ္ပသန္နာနိ ခော တေ, အာဝုသော, ဣန္ဒြိယာနိ, ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိယောဒါတော။ ကံ သိ တွံ, အာဝုသော, ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော? ကော ဝါ တေ သတ္ထာ? ကဿ ဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသီ'တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဟံ, ရာဇကုမာရ, ဥပကံ အာဇီဝကံ ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိံ –

'သဗ္ဗာဘိဘူ သဗ္ဗဝိဒူဟမသ္မိ၊
သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနူပလိတ္တော။
သဗ္ဗဉ္ဇဟော တဏှက္ခယေ ဝိမုတ္တော၊

သယံ အဘိညာယ ကမုဒ္ဒိသေယျံ။

‘န မေ အာစရိယော အတ္ထိ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ၊ နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော။

‘အဟဉှိ အရဟာ လောကေ၊ အဟံ သတ္ထာ အနုတ္တရော။
ဧကောမှိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ သီတိဘူတောသ္မိ နိဗ္ဗုတော။

‘ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတုံ၊ ဂစ္ဆာမိ ကာသိနံ ပုရံ။
အန္ဓီဘူတသ္မိံ [အန္ဓဘူတသ္မိံ (သီ. သျာ. ပီ.)] လောကသ္မိံ၊ အာဟဉ္ဆံ [အာဟညိံ (သျာ. ကံ. က.)] အမတဒုန္ဒုဘိ’န္တိ။

‘ယထာ ခော တွံ, အာဝုသော, ပဋိဇာနာသိ အရဟာသိ အနန္တဇိနော’တိ။

‘မာဒိသာ ဝေ ဇိနာ ဟောန္တိ၊ ယေ ပတ္တာ အာသဝက္ခယံ။
ဇိတာ မေ ပာပကာ ဓမ္မာ၊ တသ္မာဟမုပက [တသ္မာဟံ ဥပကာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဇိနော’တိ။

“ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရာဇကုမာရ, ဥပကော အာဇီဝကော ‘ဟုပေယျာဝုသော’တိ [ဟုဝေယျာဝုသော (သီ. ပီ.), ဟုဝေယျာဝုသော (သျာ. ကံ.)] ဝတွာ သီသံ ဩကမ္ပေတွာ ဥမ္မဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ပက္ကာမိ။

၃၄၂. “အထ ခွာဟံ, ရာဇကုမာရ, အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ဗာရာဏသီ ဣသိပတနံ မိဂဒာယော ယေန ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိံ။ အဒ္ဒသံသု ခော မံ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အညမညံ သဏ္ဌပေသုံ – ‘အယံ ခော, အာဝုသော, သမဏော ဂောတမော အာဂစ္ဆတိ ဗာဟုလ္လိကော ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယ။ သော နေဝ အဘိဝါဒေတဗ္ဗော, န ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗော, နာဿ ပတ္တစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ; အပိ စ ခော အာသနံ ဌပေတဗ္ဗံ – သစေ သော အာကင်္ခိဿတိ နိသီဒိဿတီ’တိ။ ယထာ ယထာ ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိံ [ဥပသင်္ကမာမိ (သီ. ပီ.)], တထာ တထာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ နာသက္ခိံသု သကာယ ကတိကာယ သဏ္ဌာတုံ။ အပ္ပေကစ္စေ မံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေသုံ။ အပ္ပေကစ္စေ အာသနံ ပညပေသုံ။ အပ္ပေကစ္စေ ပါဒောဒကံ ဥပဋ္ဌပေသုံ။ အပိ စ ခော မံ နာမေန စ အာဝုသောဝါဒေန စ သမုဒာစရန္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဟံ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစံ – ‘မာ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတံ နာမေန စ အာဝုသောဝါဒေန စ သမုဒာစရထ [သမုဒာစရိတ္ထ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]; အရဟံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော။ ဩဒဟထ, ဘိက္ခဝေ, သောတံ။ အမတမဓိဂတံ။ အဟမနုသာသာမိ, အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ။ ယထာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနာ နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿထာ’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ မံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘တာယပိ ခော တွံ, အာဝုသော ဂောတမ, ဣရိယာယ [စရိယာယ (သျာ. ကံ.)] တာယ ပဋိပဒါယ တာယ ဒုက္ကရကာရိကာယ နာဇ္ဈဂမာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ; ကိံ ပန တွံ ဧတရဟိ ဗာဟုလ္လိကော ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယ အဓိဂမိဿသိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသ’န္တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဟံ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစံ – ‘န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဗာဟုလ္လိကော န ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော န အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယ။ အရဟံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော။ ဩဒဟထ, ဘိက္ခဝေ, သောတံ။ အမတမဓိဂတံ။ အဟမနုသာသာမိ, အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ။ ယထာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနာ နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿထာ’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ မံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘တာယပိ ခော တွံ, အာဝုသော ဂောတမ, ဣရိယာယ တာယ ပဋိပဒါယ တာယ ဒုက္ကရကာရိကာယ နာဇ္ဈဂမာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ; ကိံ ပန တွံ ဧတရဟိ ဗာဟုလ္လိကော ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယ အဓိဂမိဿသိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသ’န္တိ? ဒုတိယမ္ပိ ခော အဟံ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစံ – ‘န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂ

တော ဗာဟုလ္လိကော န ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော န အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယ။ အရဟံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော။ ဩဒဟထ, ဘိက္ခဝေ, သောတံ။ အမတမဓိဂတံ။ အဟမနုသာသာမိ, အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ။ ယထာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနာ နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿထာ'တိ ။ တတိယမ္ပိ ခေါ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ မံ ဧတဒဝေါစုံ – 'တာယပိ ခေါ တွံ, အာဝုသော ဂောတမ, ဣရိယာယ တာယ ပဋိပဒါယ တာယ ဒုက္ကရကာရိကာယ နာဇ္ဈဂမာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ; ကိံ ပန တွံ ဧတရဟိ ဗာဟုလ္လိကော ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယ အဓိဂမိဿသိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသ'န္တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ , အဟံ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစံ – 'အဘိဇာနာထ မေ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပံ ပဘာဝိတမေတ'န္တိ [ဘာသိတမေတန္တိ (သီ. သျာ. ပီ. ဝိနယေပိ)] ? 'နော ဟေတံ, ဘန္တေ'။ 'အရဟံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော။ ဩဒဟထ, ဘိက္ခဝေ, သောတံ။ အမတမဓိဂတံ။ အဟမနုသာသာမိ, အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ။ ယထာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနာ နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿထာ'တိ။

"အသက္ခိံ ခေါ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ သညာပေတုံ။ ဒွေပိ သုဒံ, ရာဇကုမာရ, ဘိက္ခူ ဩဝဒါမိ။ တယော ဘိက္ခူ ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ။ ယံ တယော ဘိက္ခူ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ အာဟရန္တိ, တေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ [ဆဗ္ဗဂ္ဂါ (သီ. သျာ. ကံ.), ဆဗ္ဗဂ္ဂေါ (ပီ.)] ယာပေမ။ တယောပိ သုဒံ, ရာဇကုမာရ, ဘိက္ခူ ဩဝဒါမိ, ဒွေ ဘိက္ခူ ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ။ ယံ ဒွေ ဘိက္ခူ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ အာဟရန္တိ တေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ယာပေမ။

၃၄၃. "အထ ခေါ, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ မယာ ဧဝံ ဩဝဒိယမာနာ ဧဝံ အနုသာသိယမာနာ နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိံသူ"တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ကီဝ စိရေန နု ခော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု တထာဂတံ ဝိနာယကံ [နာယကံ (?)] လဘမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ"တိ? "တေန ဟိ, ရာဇကုမာရ, တံယေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ။ ယထာ တေ ခမေယျ, တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, ကုသလော တွံ ဟတ္ထာရူဠှေ ဟတ္ထာရူဠှယေဟ (သီ. ပီ.)] အင်္ကုသဂယှေ [အင်္ကုသဂဏှေ (သျာ. ကံ.)] သိပ္ပေ"တိ? "ဧဝံ, ဘန္တေ, ကုသလော အဟံ ဟတ္ထာရူဠှေ အင်္ကုသဂယှေ သိပ္ပေ"တိ ။ "တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, ဣဓ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ – 'ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဟတ္ထာရူဠှံ အင်္ကုသဂယှံ သိပ္ပံ ဇာနာတိ; တဿာဟံ သန္တိကေ ဟတ္ထာရူဠှံ အင်္ကုသဂယှံ သိပ္ပံ သိက္ခိဿာမီ'တိ။ သော စဿ အဿဒ္ဓော; ယာဝတကံ သဒ္ဓေန ပတ္တဗ္ဗံ တံ န သမ္ပာပုဏေယျ။ သော စဿ ဗဟွာဗာဓော; ယာဝတကံ အပ္ပာဗာဓေန ပတ္တဗ္ဗံ တံ န သမ္ပာပုဏေယျ။ သော စဿ သဌော မာယာဝီ; ယာဝတကံ အသဌေန အမာယာဝိနာ ပတ္တဗ္ဗံ တံ န သမ္ပာပုဏေယျ။ သော စဿ ကုသီတော; ယာဝတကံ အာရဒ္ဓဝီရိယေန ပတ္တဗ္ဗံ တံ န သမ္ပာပုဏေယျ။ သော စဿ ဒုပ္ပညော; ယာဝတကံ ပညဝတာ ပတ္တဗ္ဗံ တံ န သမ္ပာပုဏေယျ။ တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, အပိ နု သော ပုရိသော တဝ သန္တိကေ ဟတ္ထာရူဠှံ အင်္ကုသဂယှံ သိပ္ပံ သိက္ခေယျာ"တိ? "ဧကမေကေနာပိ, ဘန္တေ, အင်္ဂေန သမန္နာဂတော သော ပုရိသော န မမ သန္တိကေ ဟတ္ထာရူဠှံ အင်္ကုသဂယှံ သိပ္ပံ သိက္ခေယျ, ကော ပန ဝါဒော ပဉ္စဟင်္ဂေဟီ"တိ!

၃၄၄. "တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, ဣဓ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ – 'ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဟတ္ထာရူဠှံ အင်္ကုသဂယှံ သိပ္ပံ ဇာနာတိ; တဿာဟံ သန္တိကေ ဟတ္ထာရူဠှံ အင်္ကုသဂယှံ သိပ္ပံ သိက္ခိဿာမီ'တိ။ သော စဿ သဒ္ဓော; ယာဝတကံ သဒ္ဓေန ပတ္တဗ္ဗံ တံ သမ္ပာပုဏေယျ။ သော စဿ အပ္ပာဗာဓော; ယာဝတကံ အပ္ပာဗာဓေန ပတ္တဗ္ဗံ တံ သမ္ပာပုဏေယျ။ သော စဿ အသဌော အမာယာဝီ; ယာဝတကံ အသဌေန အမာယာဝိနာ ပတ္တဗ္ဗံ တံ သမ္ပာပုဏေယျ။ သော စဿ အာရဒ္ဓဝီရိယော; ယာဝတကံ အာရဒ္ဓဝီရိယေန ပတ္တဗ္ဗံ တံ သမ္ပာပုဏေယျ။ သော စဿ ပညဝါ; ယာဝတကံ ပညဝတာ ပတ္တဗ္ဗံ တံ သမ္ပာပုဏေယျ။ တံ ကိံ မညသိ, ရာဇကုမာရ, အပိ နု သော ပုရိသော တဝ သန္တိကေ ဟတ္ထာရူဠှံ အင်္ကုသဂယှံ သိပ္ပံ သိက္ခေယျာ"တိ? "ဧကမေကေနာပိ, ဘန္တေ, အင်္ဂေန သမန္နာ

နာဂတော သော ပုရိသော မမ သန္တိကေ ဟတ္ထာရူဠှော အင်္ကုသဂယှံ သိပ္ပံ သိက္ခေယျ, ကော ပန ဝါဒော ပဉ္စဟင်္ဂေဟီ”တိ! “ဧဝမေဝ ခော, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စိမာနိ ပဓာနိယင်္ဂါနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? ဣဓ, ရာဇကုမာရ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော ဟောတိ; သဒ္ဒဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ’တိ; အပ္ပာဗာဓော ဟောတိ အပ္ပာတင်္ကော သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတော နာတိသီတာယ နာစ္စုဏှာယ မဇ္ဈိမာယ ပဓာနက္ခမာယ; အသဌော ဟောတိ အမာယာဝီ ယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိကတ္တာ သတ္ထရိ ဝါ ဝိညူသု ဝါ သဗ္ရဟ္မစာရီသု ; အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု; ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ဣမာနိ ခော, ရာဇကုမာရ, ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂါနိ။

၃၄၅. “ဣမေဟိ , ရာဇကုမာရ, ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု တထာဂတံ ဝိနာယကံ လဘမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ သတ္တ ဝဿာနိ။ တိဋ္ဌန္တု, ရာဇကုမာရ, သတ္တ ဝဿာနိ။ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု တထာဂတံ ဝိနာယကံ လဘမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ ဆဗ္ဗဿာနိ။ ပဉ္စ ဝဿာနိ။ စတ္တာရိ ဝဿာနိ။ တီဏိ ဝဿာနိ။ ဒွေ ဝဿာနိ။ ဧကံ ဝဿံ။ တိဋ္ဌတု, ရာဇကုမာရ, ဧကံ ဝဿံ။ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု တထာဂတံ ဝိနာယကံ လဘမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ သတ္တ မာသာနိ။ တိဋ္ဌန္တု, ရာဇကုမာရ, သတ္တ မာသာနိ။ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု တထာဂတံ ဝိနာယကံ လဘမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ ဆ မာသာနိ။ ပဉ္စ မာသာနိ။ စတ္တာရိ မာသာနိ။ တီဏိ မာသာနိ။ ဒွေ မာသာနိ။ ဧကံ မာသံ။ အဍ္ဎမာသံ။ တိဋ္ဌတု, ရာဇကုမာရ, အဍ္ဎမာသော။ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု တထာဂတံ ဝိနာယကံ လဘမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ သတ္တ ရတ္တိန္ဒိဝါနိ။ တိဋ္ဌန္တု, ရာဇကုမာရ, သတ္တ ရတ္တိန္ဒိဝါနိ။ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု တထာဂတံ ဝိနာယကံ လဘမာနော – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ ဆ ရတ္တိန္ဒိဝါနိ။ ပဉ္စ ရတ္တိန္ဒိဝါနိ။ စတ္တာရိ ရတ္တိန္ဒိဝါနိ။ တီဏိ ရတ္တိန္ဒိဝါနိ။ ဒွေ ရတ္တိန္ဒိဝါနိ။ ဧကံ ရတ္တိန္ဒိဝံ။ တိဋ္ဌတု, ရာဇကုမာရ, ဧကော ရတ္တိန္ဒိဝေါ။ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု တထာဂတံ ဝိနာယကံ လဘမာနော သာယမနုသိဋ္ဌော ပါတော ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတိ, ပါတမနုသိဋ္ဌော သာယံ ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတီ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဟော ဗုဒ္ဓော, အဟော ဓမ္မော, အဟော ဓမ္မဿ သွာက္ခာတတာ! ယတြ ဟိ နာမ သာယမနုသိဋ္ဌော ပါတော ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတိ, ပါတမနုသိဋ္ဌော သာယံ ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတီ”တိ!

၃၄၆. ဧဝံ ဝုတ္တေ, သဉ္ဇိကာပုတ္တော မာဏဝေါ ဗောဓိံ ရာဇကုမာရံ ဧတဒဝေါစ – “ဧဝမေဝ ပနာယံ ဘဝံ ဗောဓိ – ‘အဟော ဗုဒ္ဓော, အဟော ဓမ္မော, အဟော ဓမ္မဿ သွာက္ခာတတာ’တိ စ ဝဒေတိ [ဝဒေသိ (သီ.), ပဝေဒေတိ (သျာ. ကံ.)]; အထ စ ပန န တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စာ”တိ။ “မာ ဟေဝံ, သမ္မ သဉ္ဇိကာပုတ္တ, အဝစ; မာ ဟေဝံ, သမ္မ သဉ္ဇိကာပုတ္တ, အဝစ။ သမ္မုခါ မေတံ, သမ္မ သဉ္ဇိကာပုတ္တ, အယျာယ သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ”။ “ဧကမိဒံ, သမ္မ သဉ္ဇိကာပုတ္တ, သမယံ ဘဂဝါ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ဃောသိတာရာမေ။ အထ ခော မေ အယျာ ကုစ္ဆိမတီ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော မေ အယျာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘ယော မေ အယံ, ဘန္တေ, ကုစ္ဆိဂတော ကုမာရကော ဝါ ကုမာရိကာ ဝါ သော ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပါသကံ တံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ’န္တိ။ ဧကမိဒံ, သမ္မ သဉ္ဇိကာပုတ္တ, သမယံ ဘဂဝါ ဘဂ္ဂေသု ဝိဟရတိ သုသုမာရဂိ

ရေ ဘေသကဋ္ဌာဝနေ မိဂဒါယေ။ အထ ခေါ မံ ဓာတိ အင်္ဂေန ဟရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ မံ ဓာတိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – 'အယံ , ဘန္တေ, ဗောဓိ ရာဇကုမာရော ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပါသကံ တံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ'န္တိ။ သောဟံ, သမ္မ သဉ္စိကာပုတ္တ, တတိယကမ္ပိ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ''န္တိ။

ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. အင်္ဂုလိမာလသုတ္တံ

၃၄၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ဝိဇိတေ စောရော အင်္ဂုလိမာလော နာမ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော ပါဏဘူတေသု။ တေန ဂါမာပိ အဂါမာ ကတာ, နိဂမာပိ အနိဂမာ ကတာ, ဇနပဒာပိ အဇနပဒါ ကတာ။ သော မနုဿေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ အင်္ဂုလီနံ မာလံ ဓာရေတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန စောရော အင်္ဂုလိမာလော တေနဒ္ဓာနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ အဒ္ဒသာသုံ ခေါ ဂေါပါလကာ ပသုပါလကာ ကဿကာ ပထာဝိနော ဘဂဝန္တံ ယေန စောရော အင်္ဂုလိမာလော တေနဒ္ဓာနမဂ္ဂပဋိပန္နံ။ ဒိသွာန ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''မာ, သမဏ, ဧတံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ဧတသ္မိံ, သမဏ, မဂ္ဂေ စောရော အင်္ဂုလိမာလော နာမ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော ပါဏဘူတေသု။ တေန ဂါမာပိ အဂါမာ ကတာ, နိဂမာပိ အနိဂမာ ကတာ, ဇနပဒာပိ အဇနပဒါ ကတာ။ သော မနုဿေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ အင်္ဂုလီနံ မာလံ ဓာရေတိ။ ဧတဉှိ, သမဏ, မဂ္ဂံ ဒသပိ ပုရိသာ ဝီသမ္ပိ ပုရိသာ တိံသမ္ပိ ပုရိသာ စတ္တာရီသမ္ပိ ပုရိသာ ပညာသမ္ပိ ပုရိသာ သင်္ကရိတွာ သင်္ကရိတွာ [သံဟရိတွာ သံဟရိတွာ (သီ. ပီ.), သင်္ဂရိတွာ (သျာ. ကံ.)] ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ တေပိ စောရဿ အင်္ဂုလိမာလဿ ဟတ္ထတ္ထံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ တုဏှီဘူတော အဂမာသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဂေါပါလကာ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဂေါပါလကာ ပသုပါလကာ ကဿကာ ပထာဝိနော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''မာ, သမဏ, ဧတံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ, ဧတသ္မိံ သမဏ မဂ္ဂေ စောရော အင်္ဂုလိမာလော နာမ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော ပါဏဘူတေသု, တေန ဂါမာပိ အဂါမာ ကတာ, နိဂမာပိ အနိဂမာ ကတာ, ဇနပဒာပိ အဇနပဒါ ကတာ။ သော မနုဿေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ အင်္ဂုလီနံ မာလံ ဓာရေတိ။ ဧတဉှိ သမဏ မဂ္ဂံ ဒသပိ ပုရိသာ ဝီသမ္ပိ ပုရိသာ တိံသမ္ပိ ပုရိသာ စတ္တာရီသမ္ပိ ပုရိသာ ပညာသမ္ပိ ပုရိသာ သင်္ကရိတွာ သင်္ကရိတွာ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ တေပိ စောရဿ အင်္ဂုလိမာလဿ ဟတ္ထတ္ထံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ။

၃၄၈. အထ ခေါ ဘဂဝါ တုဏှီဘူတော အဂမာသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ စောရော အင်္ဂုလိမာလော ဘဂဝန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ – ''အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော! ဣမဉှိ မဂ္ဂံ ဒသပိ ပုရိသာ ဝီသမ္ပိ ပုရိသာ တိံသမ္ပိ ပုရိသာ စတ္တာရီသမ္ပိ ပုရိသာ ပညာသမ္ပိ ပုရိသာ သင်္ကရိတွာ သင်္ကရိတွာ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ တေပိ မမ ဟတ္ထတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ အထ စ ပနာယံ သမဏော ဧကော အဒုတိယော ပသယှ မညေ အာဂစ္ဆတိ။ ယံနူနာဟံ ဣမံ သမဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ''န္တိ။ အထ ခေါ စောရော အင်္ဂုလိမာလော အသိစမ္မံ ဂဟေတွာ ဓနုကလာပံ သန္နယှိတွာ ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တထာရူပံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသိ [အဘိသင်္ခါရေသိ (သျာ. ကံ. က.)] ယထာ စောရော အင်္ဂုလိမာလော ဘဂဝန္တံ ပကတိယာ ဂစ္ဆန္တံ သဗ္ဗထာမေန ဂစ္ဆန္တော န သက္ကောတိ သမ္ပာပုဏိတုံ။ အထ ခေါ စောရဿ အင်္ဂုလိမာလဿ ဧတဒဟောသိ – ''အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော! အဟဉှိ ပုဗ္ဗေ ဟတ္ထိမ္ပိ ဓာဝန္တံ အနုပတိတွာ ဂဏှာမိ, အဿမ္ပိ ဓာဝန္တံ အနုပတိတွာ ဂဏှာမိ, ရထမ္ပိ ဓာဝန္တံ အနုပတိတွာ ဂဏှာမိ, မိဂမ္ပိ ဓာဝန္တံ အနုပတိတွာ ဂဏှာမိ; အထ စ ပနာဟံ ဣမံ သမဏံ ပကတိယာ ဂစ္ဆန္တံ သဗ္ဗထာမေန ဂစ္ဆန္တော န သက္ကောမိ သမ္ပာပုဏိတု''န္တိ! ဌိတောဝ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''တိဋ္ဌ, တိဋ္ဌ, သမဏာ''တိ။ ''ဌိတော အဟံ, အင်္ဂုလိမာလ, တွဉ္စ တိဋ္ဌာ''တိ။ အထ ခေါ စောရဿ အင်္ဂုလိမာလဿ ဧတဒဟောသိ – ''ဣမေ ခေါ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ သစ္စဝါဒိနော သစ္စပဋိညာ။ အထ ပနာ

ယံ သမဏော ဂစ္ဆံ ယေတဟ – ‘ဌိတော အဟံ, အင်္ဂုလိမာလ, တွဉ္စ တိဋ္ဌာ’တိ။ ယံနူနာဟံ ဣမံ သမဏံ ပုစ္ဆေယျ''န္တိ။

၃၄၉. အထ ခော စောရော အင်္ဂုလိမာလော ဘဂဝန္တံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ –

“ဂစ္ဆံ ဝဒေသိ သမဏ ဌိတောမှိ၊
မမဉ္စ ဗြူသိ ဌိတမဋ္ဌိတောတိ။
ပုစ္ဆာမိ တံ သမဏ ဧတမတ္ထံ၊
ကထံ ဌိတော တွံ အဟမဋ္ဌိတောမှီ”တိ။

“ဌိတော အဟံ အင်္ဂုလိမာလ သဗ္ဗဒါ၊
သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ။
တုဝဉ္စ ပါဏေသု အသညတောသိ၊
တသ္မာ ဌိတောဟံ တုဝမဋ္ဌိတောသီ”တိ။

“စိရဿံ ဝတ မေ မဟိတော မဟေသီ၊
မဟာဝနံ ပါပုဏိ သစ္စဝါဒီ [မဟာဝနံ သမဏောယံ ပစ္စုပါဒိ (သီ.)၊ မဟာဝနံ သမဏ ပစ္စုပါဒိ (သျာ. ကံ.)] ။
သောဟံ စရိဿာမိ ပဟာယ ပါပံ [သောဟံ စိရဿာပိ ပဟာဿံ ပါပံ (သီ.)၊ သောဟံ စရိဿာမိ ပဇဟိဿံ ပါပံ (သျာ. ကံ.)]၊
သုတွာန ဂါထံ တဝ ဓမ္မယုတ္တံ”။

ဣစ္စေဝ စောရော အသိမာဝုဓဉ္စ၊
သောဗ္ဘေ ပပါတေ နရကေ အကိရိ။
အဝန္ဒိ စောရော သုဂတဿ ပါဒေ၊
တတ္ထေဝ နံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အယာစိ။

ဗုဒ္ဓေါ စ ခော ကာရုဏိကော မဟေသိ၊
ယော သတ္ထာ လောကဿ သဒေဝကဿ။
‘တမေဟိ ဘိက္ခူ’တိ တဒါ အဝေါစ၊
ဧသေဝ တဿ အဟု ဘိက္ခုဘာဝေါတိ။

၃၅၀. အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မတာ အင်္ဂုလိမာလေန ပစ္ဆာသမဏေန ယေန သာဝတ္ထိ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန သာဝတ္ထိ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ အန္တေပုရဒွါရေ မဟာဇနကာယော သန္နိပတိတွာ ဥစ္စာသဒ္ဒေါ မဟာသဒ္ဒေါ ဟောတိ – “စောရော တေ, ဒေဝ, ဝိဇိတေ အင်္ဂုလိမာလော နာမ လုဒ္ဒေါ လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော ပါဏဘူတေသု။ တေန ဂါမာပိ အဂါမာ ကတာ, နိဂမာပိ အနိဂမာ ကတာ, ဇနပဒါပိ အဇနပဒါ ကတာ။ သော မနုဿေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ အင်္ဂုလီနံ မာလံ ဓာရေတိ။ တံ ဒေဝေါ ပဋိသေဓေတူ”တိ။

အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပဉ္စမတ္တေဟိ အဿသတေဟိ သာဝတ္ထိယာ နိက္ခမိ ဒိဝါ ဒိဝဿ။ ယေန အာရာမော တေန ပါဝိသိ။ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ ယာနေန ဂန္တွာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “ကိံ နု တေ, မဟာရာဇ, ရာဇာ ဝါ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော ကုပိတော ဝေသာလိကာ ဝါ လိစ္ဆဝီ အညေ ဝါ ပဋိရာဇာနော”တိ? “န ခော မေ, ဘန္တေ, ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော ကုပိတော, နာပိ ဝေသာလိကာ လိစ္ဆဝီ, နာပိ အညေ ပဋိရာဇာနော။ စောရော မေ, ဘန္တေ, ဝိဇိတေ အင်္ဂုလိမာ

လော နာမ လုဒ္ဒော လောဟိတပာဏိ ဟတပဟတေ နိစ္စံ အဒယာပန္နော ဟဏဘူတေသု။ တေန ကမာပိ အကမာ ကတာ, နိဂမာပိ အနိဂမာ ကတာ, ဇနပဒာပိ အဇနပဒာ ကတာ။ သော မနုဿေ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ အင်္ဂုလီနံ မာလံ ဓာရေတိ။ တာဟံ, ဘန္တေ, ပဋိသေဓိဿာမီ''တိ။ ''သစေ ပန တွံ, မဟာရာဇ, အင်္ဂုလိမာလံ ပဿေယျာသိ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတံ, ဝိရတံ ပာဏာတိပာတာ, ဝိရတံ အဒိန္နာဒါနာ, ဝိရတံ မုသာဝါဒါ, ဧကဘတ္တိကံ, ဗြဟ္မစာရိံ, သီလဝန္တံ, ကလျာဏဓမ္မံ, ကိန္တိ နံ ကရေယျာသီ''တိ? ''အဘိဝာဒေယျာမ ဝါ, ဘန္တေ, ပစ္စုဋ္ဌေယျာမ ဝါ အာသနေန ဝါ နိမန္တေယျာမ, အဘိနိမန္တေယျာမ ဝါ နံ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေဟိ, ဓမ္မိကံ ဝါ အဿ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ သံဝိဒဟေယျာမ။ ကုတော ပနဿ, ဘန္တေ, ဒုဿီလဿ ပါပဓမ္မဿ ဧဝရူပေါ သီလသံယမော ဘဝိဿတီ''တိ?

တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဒက္ခိဏံ ဗာဟုံ ပဂ္ဂဟေတွာ ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဧတဒဝေါစ – ''ဧသော, မဟာရာဇ, အင်္ဂုလိမာလော''တိ။ အထ ခေါ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ အဟုဒေဝ ဘယံ, အဟု ဆမ္ဘိတတ္တံ, အဟု လောမဟံသော။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဘီတံ သံဝိဂ္ဂံ လောမဟဋ္ဌဇာတံ ဝိဒိတွာ ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဧတဒဝေါစ – ''မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, နတ္ထိ တေ ဣတော ဘယ''န္တိ။ အထ ခေါ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ယံ အဟောသိ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ သော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယေနာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အင်္ဂုလိမာလံ ဧတဒဝေါစ – ''အယျော နော, ဘန္တေ, အင်္ဂုလိမာလော''တိ? ''ဧဝံ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကထံဂေါတ္တော အယျဿ ပိတာ, ကထံဂေါတ္တာ မာတာ''တိ? ''ဂဂ္ဂေါ ခေါ, မဟာရာဇ, ပိတာ, မန္တာဏီ မာတာ''တိ။ ''အဘိရမတု, ဘန္တေ, အယျော ဂဂ္ဂေါ မန္တာဏိပုတ္တော။ အဟမယျဿ ဂဂ္ဂဿ မန္တာဏိပုတ္တဿ ဥဿုက္ကံ ကရိဿာမိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာန''န္တိ။

၃၅၁. တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော အာရညိကော ဟောတိ ပိဏ္ဍပါတိကော ပံသုကူလိကော တေစီဝရိကော။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဧတဒဝေါစ – ''အလံ, မဟာရာဇ, ပရိပုဏ္ဏံ မေ စီဝရ''န္တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝာဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယာဝဉ္စိဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အဒန္တာနံ ဒမေတာ, အသန္တာနံ သမေတာ, အပရိနိဗ္ဗုတာနံ ပရိနိဗ္ဗာပေတာ။ ယဉှိ မယံ, ဘန္တေ, နာသက္ခိမှာ ဒဏ္ဍေနပိ သတ္ထေနပိ ဒမေတုံ သော ဘဂဝတာ အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေနေဝ [အသတ္ထေန (သျာ. ကံ.)] ဒန္တော။ ဟန္ဒ စ ဒါနိ [ဟန္ဒ ဒါနိ (သျာ. ကံ. ပီ.)] မယံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမ; ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ''တိ။ ''ယဿဒါနိ, မဟာရာဇ, ကာလံ မညသီ''တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝာဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော သာဝတ္ထိယံ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော အညတရံ ဣတ္ထိံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘံ ဝိဃာတဂဗ္ဘံ [ဝိဃာတဂဗ္ဘံ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ။ ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ – ''ကိလိဿန္တိ ဝတ, ဘော, သတ္တာ; ကိလိဿန္တိ ဝတ, ဘော, သတ္တာ''တိ! အထ ခေါ အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝာဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။ အဒ္ဒသံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, သာဝတ္ထိယံ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော အညတရံ ဣတ္ထိံ မူဠ္ဟဂဗ္ဘံ ဝိဃာတဂဗ္ဘံ''။ ဒိသွာန မယှံ ဧတဒဟောသိ – ''ကိလိဿန္တိ ဝတ , ဘော, သတ္တာ; ကိလိဿန္တိ ဝတ, ဘော, သတ္တာ''တိ!

''တေန ဟိ တွံ, အင်္ဂုလိမာလ, ယေန သာ ဣတ္ထီ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဣတ္ထိံ ဧဝံ ဝဒေဟိ – 'ယတောဟံ, ဘဂိနိ, ဇာတော [ဘဂိနိ ဇာတိယာ ဇာတော (သီ.)] နာဘိဇာနာမိ သဉ္စိစ္စ ပာဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတာ, တေန သစ္စေန သောတ္ထိ တေ ဟောတု, သောတ္ထိ ဂဗ္ဘဿာ'''တိ။

“သော ဟိ နူန မေ, ဘန္တေ, သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေါ ဘဝိဿတိ။ မယာ ဟိ, ဘန္တေ, ဇဟု သဋ္ဌိစ္စ ပါဏာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပိတာ”တိ။ “တေန ဟိ တွံ, အင်္ဂုလိမာလ, ယေန သာ ဣတ္ထီ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဣတ္ထိံ ဧဝံ ဝဒေဟိ – ‘ယတောဟံ, ဘဂိနိ, အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော, နာဘိဇာနာမိ သဉ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတာ, တေန သစ္စေန သောတ္ထိ တေ ဟောတု, သောတ္ထိ ဂဗ္ဘဿာ’”တိ။

“ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေန သာ ဣတ္ထီ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဣတ္ထိံ ဧတဒဝေါစ – “ယတောဟံ, ဘဂိနိ, အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော, နာဘိဇာနာမိ သဉ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတာ, တေန သစ္စေန သောတ္ထိ တေ ဟောတု, သောတ္ထိ ဂဗ္ဘဿာ”တိ။ အထ ခွါဿာ ဣတ္ထိယာ သောတ္ထိ အဟောသိ, သောတ္ထိ ဂဗ္ဘဿ။

အထ ခော အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော န စိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော ခော ပနာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော အရဟတံ အဟောသိ။

၃၅၂. အထ ခော အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ တေန ခော ပန သမယေန အညေနပိ လေဍ္ဍု ခိတ္တော အာယသ္မတော အင်္ဂုလိမာလဿ ကာယေ နိပတတိ, အညေနပိ ဒဏ္ဍော ခိတ္တော အာယသ္မတော အင်္ဂုလိမာလဿ ကာယေ နိပတတိ, အညေနပိ သက္ခရာ ခိတ္တာ အာယသ္မတော အင်္ဂုလိမာလဿ ကာယေ နိပတတိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော ဘိန္နေန သီသေန, လောဟိတေန ဂဠန္တေန, ဘိန္နေန ပတ္တေန, ဝိပ္ပါလိတာယ သင်္ဃာဋိယာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အင်္ဂုလိမာလံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အာယသ္မန္တံ အင်္ဂုလိမာလံ ဧတဒဝေါစ – “အဓိဝါသေဟိ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, အဓိဝါသေဟိ တွံ, ဗြာဟ္မဏ။ ယဿ ခော တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ကမ္မဿ ဝိပါကေန ဗဟူနိ ဝဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿသတာနိ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စေယျာသိ တဿ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ကမ္မဿ ဝိပါကံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပဋိသံဝေဒေသီ”တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အင်္ဂုလိမာလော ရဟောဂတော ပဋိသလ္လီနော ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒိ; တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ယော ပုဗ္ဗေဝ [ယော စ ပုဗ္ဗေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပမဇ္ဇိတွာ၊ ပစ္ဆာ သော နပ္ပမဇ္ဇတိ။
သောမံ [သော ဣမံ (သီ.)] လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။

“ယဿ ပါပံ ကတံ ကမ္မံ၊ ကုသလေန ပိဓီယတိ [ပိထီယတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။

“ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု၊ ယုဉ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
သောမံ လောကံ ပဘာသေတိ၊ အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။

“ဒိသာ ဟိ မေ ဓမ္မကထံ သုဏန္တု၊
ဒိသာ ဟိ မေ ယုဉ္ဇန္တု ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဒိသာ ဟိ မေ တေ မနုဇာ ဘဇန္တု၊
ယေ ဓမ္မမေဝါဒပယန္တိ သန္တော။

“ဒိသာ ဟိ မေ ခန္တိဝါဒါနံ၊ အဝိရောဓပ္ပသံသီနံ။
သုဏန္တု ဓမ္မံ ကာလေန၊ တဉ္စ အနုဝိဓီယန္တု။

“န ဟိ ဇာတု သော မမံ ဟိံသေ၊ အညံ ဝါ ပန ကိဉ္စိ နံ [ကဉ္စိ နံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)၊ ကဉ္စနံ (?)]။

ပပ္ပုယ္ယ ပရမံ သန္တိံ ရက္ခေယ္ယ တသထာဝရေ။

“ဥဒကဥ္ဟိ နယန္တိ နေတ္တိကာ၊ ဥသုကာရာ နမယန္တိ [ဒမယန္တိ (က.)] တေဇနံ။
အရုံ နမယန္တိ တစ္ဆကာ၊ အတ္တာနံ ဒမယန္တိ ပဏ္ဍိတာ။

“ဒဏ္ဍေနေကေ ဒမယန္တိ အင်္ကုသေဟိ ကသာဟိ စ။
အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ အဟံ ဒန္တောမှိ တာဒိနာ။

“အဟိံသကောတိ မေ နာမံ၊ ဟိံသကဿ ပုရေ သတော။
အဇ္ဇာဟံ သစ္စနာမောမှိ၊ န နံ ဟိံသာမိ ကိဉ္စိ နံ [ကဉ္စိ နံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)၊ ကဉ္စနံ (?)] ။

“စောရော အဟံ ပုရေ အာသိံ၊ အင်္ဂုလိမာလောတိ ဝိဿုတော။
ဝုယှမာနော မဟောဃေန၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏမာဂမံ။

“လောဟိတပါဏိ ပုရေ အာသိံ၊ အင်္ဂုလိမာလောတိ ဝိဿုတော။
သရဏဂမနံ ပဿ၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

“တာဒိသံ ကမ္မံ ကတွာန၊ ဗဟုံ ဒုဂ္ဂတိဂါမိနံ။
ဖုဋ္ဌော ကမ္မဝိပါကေန၊ အဏဏော ဘုဉ္ဇာမိ ဘောဇနံ။

“ပမာဒမနုယုဉ္ဇန္တိ၊ ဗာလာ ဒုမ္မေဓိနော ဇနာ။
အပ္ပမာဒဉ္စ မေဓာဝီ၊ ဓနံ သေဋ္ဌံဝ ရက္ခတိ။

“မာ ပမာဒမနုယုဉ္ဇေထ၊ မာ ကာမရတိ သန္ထဝံ။
အပ္ပမတ္တော ဟိ ဈာယန္တော၊ ပပ္ပောတိ ဝိပုလံ [ပရမံ (က.)] သုခံ။

“သွာဂတံ [သာဂတံ (သီ. ပီ.)] နာပဂတံ [နာမ သဂတံ (က.)]၊ နယိဒံ ဒုမ္မန္တိတံ မမ။
သံဝိဘတ္တေသု [သုဝိဘတ္တေသု (သျာ. ကံ.)၊ သဝိဘတ္တေသု (သီ. က.)၊ ပဋိဘတ္တေသု (ပီ.)] ဓမ္မေသု၊
ယံ သေဋ္ဌံ တဒုပာဂမံ။

“သွာဂတံ နာပဂတံ၊ နယိဒံ ဒုမ္မန္တိတံ မမ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အင်္ဂုလိမာလသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပိယဇာတိကသုတ္တံ

၃၅၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အညတရဿ ဂဟပတိဿ ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော ကာလင်္ကတော ဟောတိ။ တဿ ကာလံကိရိယာယ နေဝ ကမ္မန္တာ ပဋိဘန္တိ န ဘတ္တံ ပဋိဘာတိ။ သော အာဠာဟနံ ဂန္တွာ ကန္ဒတိ – “ကဟံ, ဧကပုတ္တက, ကဟံ, ဧကပုတ္တကာ”တိ! အထ ခော သော ဂဟပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော တံ ဂဟပတိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “န ခော တေ, ဂဟပတိ, သကေ စိတ္တေ ဋ္ဌိတဿ ဣန္ဒြိယာနိ, အတ္ထိ တေ ဣန္ဒြိယာနံ အညထတ္တ”န္တိ။ “ကိဥ္ဟိ မေ, ဘန္တေ, ဣန္ဒြိယာနံ နာညထတ္တံ ဘဝိဿတိ; မယှဉ္ဟိ, ဘန္တေ, ဧကပုတ္တော ပိယော မနာပော ကာလင်္ကတော။ တဿ ကာလံကိရိယာယ နေဝ ကမ္မန္တာ ပဋိဘန္တိ, န ဘတ္တံ ပဋိဘာတိ။ သောဟံ အာဠာဟနံ ဂန္တွာ ကန္ဒာမိ – ‘ကဟံ, ဧကပုတ္တက, ကဟံ, ဧကပုတ္တကာ’”တိ! “ဧဝမေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝမေတံ, ဂဟပတိ [ဧဝမေတံ ဂဟပတိ (ပီ. သကိံဒေဝ), ဧဝ

မေဝ (သီ. သကိဒေဝ)]! ပိယဇာတိကာ ဟိ, ဂဟပတိ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ''တိ။ ''ကဿ ခေါ [ကိဿ နု ခေါ (သီ.)] နာမေတံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဘဝိဿတိ – 'ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ'တိ? ပိယဇာတိကာ ဟိ ခေါ, ဘန္တေ, အာနန္ဒသောမနဿာ ပိယပ္ပဘဝိကာ''တိ။ အထ ခေါ သော ဂဟပတိ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အနဘိနန္ဒိတွာ ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

၃၅၄. တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ အက္ခဓုတ္တာ ဘဂဝတော အဝိဒူရေ အက္ခေဟိ ဒိဗ္ဗန္တိ။ အထ ခေါ သော ဂဟပတိ ယေန တေ အက္ခဓုတ္တာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အက္ခဓုတ္တေ ဧတဒဝေါစ – ''ဣဓာဟံ, ဘောန္တော, ယေန သမဏော ဂေါတမော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ သမဏံ ဂေါတမံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ မံ, ဘောန္တော, သမဏော ဂေါတမော ဧတဒဝေါစ – 'န ခေါ တေ, ဂဟပတိ, သကေ စိတ္တေ ဌိတဿ ဣန္ဒြိယာနိ, အတ္ထိ တေ ဣန္ဒြိယာနံ အညထတ္တ'န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဟံ, ဘောန္တော, သမဏံ ဂေါတမံ ဧတဒဝေါစံ – 'ကိဉှိ မေ, ဘန္တေ, ဣန္ဒြိယာနံ နာညထတ္တံ ဘဝိဿတိ; မယှဉှိ, ဘန္တေ, ဧကပုတ္တကော ပိယော မနာပော ကာလင်္ကတော။ တဿ ကာလံကိရိယာယ နေဝ ကမ္မန္တာ ပဋိဘန္တိ, န ဘတ္တံ ပဋိဘာတိ ။ သောဟံ အာဠာဟနံ ဂန္တွာ ကန္ဒာမိ – ကဟံ, ဧကပုတ္တက, ကဟံ, ဧကပုတ္တကာ'တိ! 'ဧဝမေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝမေတံ, ဂဟပတိ! ပိယဇာတိကာ ဟိ, ဂဟပတိ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ'တိ။ 'ကဿ ခေါ နာမေတံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဘဝိဿတိ – ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ? ပိယဇာတိကာ ဟိ ခေါ, ဘန္တေ, အာနန္ဒသောမနဿာ ပိယပ္ပဘဝိကာ'တိ။ အထ ခွာဟံ, ဘောန္တော, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဘာသိတံ အနဘိနန္ဒိတွာ ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိ''န္တိ။ ''ဧဝမေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝမေတံ, ဂဟပတိ! ပိယဇာတိကာ ဟိ, ဂဟပတိ, အာနန္ဒသောမနဿာ ပိယပ္ပဘဝိကာ''တိ ။ အထ ခေါ သော ဂဟပတိ ''သမေတိ မေ အက္ခဓုတ္တေဟီ''တိ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ ဣဒံ ကထာဝတ္ထု အနုပုဗ္ဗေန ရာဇန္တေပုရံ ပာဝိသိ။

၃၅၅. အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော မလ္လိကံ ဒေဝိံ အာမန္တေသိ – ''ဣဒံ တေ, မလ္လိကေ, သမဏေန ဂေါတမေန ဘာသိတံ – 'ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ'''တိ။ ''သစေတံ, မဟာရာဇ, ဘဂဝတာ ဘာသိတံ, ဧဝမေတ''န္တိ။ ''ဧဝမေဝ ပနာယံ မလ္လိကာ ယညဒေဝ သမဏော ဂေါတမော ဘာသတိ တံ တဒေဝဿ အဗ္ဘနုမောဒတိ''။ ''သစေတံ, မဟာရာဇ, ဘဂဝတာ ဘာသိတံ ဧဝမေတန္တိ။ သေယျထာပိ နာမ, ယညဒေဝ အာစရိယော အန္တေဝါသိဿ ဘာသတိ တံ တဒေဝဿ အန္တေဝါသီ အဗ္ဘနုမောဒတိ – 'ဧဝမေတံ, အာစရိယ, ဧဝမေတံ, အာစရိယာ'''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခေါ တွံ, မလ္လိကေ, ယညဒေဝ သမဏော ဂေါတမော ဘာသတိ တံ တဒေဝဿ အဗ္ဘနုမောဒသိ''။ ''သစေတံ, မဟာရာဇ , ဘဂဝတာ ဘာသိတံ ဧဝမေတ''န္တိ။ ''စရပိ, ရေ မလ္လိကေ, ဝိနဿာ''တိ။ အထ ခေါ မလ္လိကာ ဒေဝီ နာဠိဇင်္ဃံ ဗြာဟ္မဏံ အာမန္တေသိ – ''ဧဟိ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – 'မလ္လိကာ, ဘန္တေ, ဒေဝီ ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ'တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – 'ဘာသိတာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သော ဝါစာ – ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ'တိ ။ ယထာ တေ ဘဂဝါ ဗျာကရောတိ တံ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ မမ အာရောစေယျာသိ။ န ဟိ တထာဂတာ ဝိတထံ ဘဏန္တီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘောတီ''တိ ခေါ နာဠိဇင်္ဃော ဗြာဟ္မဏော မလ္လိကာယ ဒေဝိယာ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ နာဠိဇင်္ဃော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''မလ္လိကာ, ဘော ဂေါတမ, ဒေဝီ ဘောတော ဂေါတမဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ; အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတိ; ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – 'ဘာသိတာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သော ဝါစာ – ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ'''တိ။

၃၅၆. ''ဧဝမေတံ, ဗြာဟ္မဏ, ဧဝမေတံ, ဗြာဟ္မဏ! ပိယဇာတိကာ ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာတိ။ တဒမိနာပေတံ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ။ ဘူတပုဗ္ဗံ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမိဿာယေဝ သာဝတ္ထိယာ အညတရိဿာ ဣတ္ထိယာ မာတာ ကာလမကာသိ။ သာ တဿာ ကာလကိရိယာယ ဥမ္မတ္တိကာ ခိတ္တစိတ္တာ ရထိကာယ ရထိကံ [ရထိယာယ ရထိယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သိင်္ဃာဋကေန သိင်္ဃာဋကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ – 'အပိ မေ မာတ

ရံ အဒ္ဒသ္သထ [အဒ္ဒသထ (သီ. ပီ.)] , အပိ မေ မာတရံ အဒ္ဒသ္သထာ’တိ? ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာတိ။

“ဘူတပုဗ္ဗံ , ဗြာဟ္မဏ, ဣမိဿာယေဝ သာဝတ္ထိယာ အညတရိဿာ ဣတ္ထိယာ ပိတာ ကာလမကာသိ။ ဘာတာ ကာလမကာသိ။ ဘဂိနီ ကာလမကာသိ။ ပုတ္တော ကာလမကာသိ။ ဓီတာ ကာလမကာသိ။ သာမိကော ကာလမကာသိ။ သာ တဿ ကာလကိရိယာယ ဥမ္မတ္တိကာ ခိတ္တစိတ္တာ ရထိကာယ ရထိကံ သိင်္ဃာဋကေန သိင်္ဃာဋကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ – ‘အပိ မေ သာမိကံ အဒ္ဒသ္သထ, အပိ မေ သာမိကံ အဒ္ဒသ္သထာ’တိ? ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာတိ။

“ဘူတပုဗ္ဗံ , ဗြာဟ္မဏ, ဣမိဿာယေဝ သာဝတ္ထိယာ အညတရဿ ပုရိသဿ မာတာ ကာလမကာသိ။ သော တဿာ ကာလကိရိယာယ ဥမ္မတ္တကော ခိတ္တစိတ္တော ရထိကာယ ရထိကံ သိင်္ဃာဋကေန သိင်္ဃာဋကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ – ‘အပိ မေ မာတရံ အဒ္ဒသ္သထ, အပိ မေ မာတရံ အဒ္ဒသ္သထာ’တိ ? ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, ဗြာဟ္မဏ , ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာတိ။

“ဘူတပုဗ္ဗံ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမိဿာယေဝ သာဝတ္ထိယာ အညတရဿ ပုရိသဿ ပိတာ ကာလမကာသိ။ ဘာတာ ကာလမကာသိ။ ဘဂိနီ ကာလမကာသိ။ ပုတ္တော ကာလမကာသိ။ ဓီတာ ကာလမကာသိ။ ပဇာပတိ ကာလမကာသိ။ သော တဿာ ကာလကိရိယာယ ဥမ္မတ္တကော ခိတ္တစိတ္တော ရထိကာယ ရထိကံ သိင်္ဃာဋကေန သိင်္ဃာဋကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ – ‘အပိ မေ ပဇာပတိံ အဒ္ဒသ္သထ, အပိ မေ ပဇာပတိံ အဒ္ဒသ္သထာ’တိ? ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာတိ။

“ဘူတပုဗ္ဗံ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမိဿာယေဝ သာဝတ္ထိယာ အညတရာ ဣတ္ထီ ဉာတိကုလံ အဂမာသိ။ တဿာ တေ ဉာတကာ သာမိကံ [သာမိကာ (သီ.)] အစ္ဆိန္ဒိတွာ အညဿ ဒာတုကာမာ။ သာ စ တံ န ဣစ္ဆတိ။ အထ ခော သာ ဣတ္ထီ သာမိကံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဣမေ, မံ [မမ (သျာ. ကံ. ပီ.)] , အယျပုတ္တ, ဉာတကာ တွံ [တယာ (သီ.), တံ (သျာ. ကံ. ပီ.)] အစ္ဆိန္ဒိတွာ အညဿ ဒာတုကာမာ။ အဟဉ္စ တံ န ဣစ္ဆာမီ’တိ။ အထ ခော သော ပုရိသော တံ ဣတ္ထိံ ဒွိဓာ ဆေတွာ အတ္တာနံ ဥပ္ဖာလေသိ [ဥပ္ပာဋေသိ (သီ. ပီ.), ဩပါတေသိ (က.)] – ‘ဥဘော ပေစ္စ ဘဝိဿာမာ’တိ။ ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ’’တိ။

၃၅၇. အထ ခော နာဠိဇင်္ဃော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ယေန မလ္လိကာ ဒေဝီ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ယာဝတကော အဟောသိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ မလ္လိကာယ ဒေဝိယာ အာရောစေသိ။ အထ ခော မလ္လိကာ ဒေဝီ ယေန ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဧတဒဝေါစ – “တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ပိယာ တေ ဝဇိရီ ကုမာရီ”တိ? “ဧဝံ, မလ္လိကေ, ပိယာ မေ ဝဇိရီ ကုမာရီ”တိ။ “တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဝဇိရိယာ တေ ကုမာရိယာ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ”တိ? “ဝဇိရိယာ မေ, မလ္လိကေ, ကုမာရိယာ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဇီဝိတဿပိ သိယာ အညထတ္တံ, ကိံ ပန မေ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ”တိ? “ဣဒံ ခော တံ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ’တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ပိယာ တေ ဝါသဘာ ခတ္တိယာ”တိ? “ဧဝံ, မလ္လိကေ, ပိယာ မေ ဝါသဘာ ခတ္တိယာ”တိ။ “တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ဝါသဘာယ တေ ခတ္တိယာယ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ”တိ? “ဝါသဘာယ မေ, မလ္လိကေ, ခတ္တိယာယ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဇီဝိတဿပိ သိယာ အညထတ္တံ, ကိံ ပန မေ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ”တိ? “ဣဒံ ခော တံ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ’တိ။

‘‘တံ ကිං မညသိ, မဟာရာဇ, ပိယော တေ ဝိဋူဍူဘော [ဝိဍူဍဘော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သေနာပတီ’’တိ? ‘‘ဧဝံ , မလ္လိကေ, ပိယော မေ ဝိဋူဍူဘော သေနာပတီ’’တိ။ ‘‘တံ ကිං မညသိ, မဟာရာဇ, ဝိဋူဍူဘဿ္သ တေ သေနာပတိဿ္သ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ’’တိ? ‘‘ဝိဋူဍူဘဿ္သ မေ, မလ္လိကေ, သေနာပတိဿ္သ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဇီဝိတဿ္သပိ သိယာ အညထတ္တံ , ကිං ပန မေ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿ္သန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ’’တိ? ‘‘ဣဒံ ခော တံ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿ္သတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ’တိ။

‘‘တံ ကිං မညသိ, မဟာရာဇ, ပိယာ တေ အဟ’’န္တိ? ‘‘ဧဝံ, မလ္လိကေ, ပိယာ မေသိ တွံ’’န္တိ။ ‘‘တံ ကිං မညသိ, မဟာရာဇ, မယ္ဟံ တေ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ’’တိ? ‘‘တုယ္ဟဉ္ဟိ မေ, မလ္လိကေ, ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဇီဝိတဿ္သပိ သိယာ အညထတ္တံ, ကිං ပန မေ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿ္သန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ’’တိ? ‘‘ဣဒံ ခော တံ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿ္သတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ’တိ။

‘‘တံ ကිං မညသိ, မဟာရာဇ, ပိယာ တေ ကာသိကောသလာ’’တိ? ‘‘ဧဝံ, မလ္လိကေ, ပိယာ မေ ကာသိကောသလာ။ ကာသိကောသလာနံ, မလ္လိကေ, အာနုဘာဝေန ကာသိကစန္ဒနံ ပစ္စနုဘောမ, မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရေမာ’’တိ။ ‘‘တံ ကිං မညသိ, မဟာရာဇ, ကာသိကောသလာနံ တေ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ’’တိ? ‘‘ကာသိကောသလာနဉ္ဟိ, မလ္လိကေ , ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဇီဝိတဿ္သပိ သိယာ အညထတ္တံ, ကිං ပန မေ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿ္သန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ’’တိ? ‘‘ဣဒံ ခော တံ, မဟာရာဇ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿ္သတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ‘ပိယဇာတိကာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ ပိယပ္ပဘဝိကာ’’’တိ။

‘‘အစ္ဆရိယံ, မလ္လိကေ, အဗ္ဘုတံ, မလ္လိကေ! ယာဝဉ္စ သော ဘဂဝါ ပညာယ အတိဝိဇ္ဈ မညေ [ပဋိဝိဇ္ဈ ပညာယ (က.)] ပဿ္သတိ။ ဧဟိ, မလ္လိကေ, အာစမေဟီ’’တိ [အာစာမေဟီတိ (သီ. ပီ.)]။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ တိက္ခတ္တုံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ – ‘‘နမော တဿ္သ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ္သ, နမော တဿ္သ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ္သ, နမော တဿ္သ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ္သာ’’တိ။

ပိယဇာတိကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. ဗာဟိတိကသုတ္တံ

၃၅၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ္သ အာရာမေ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ပုဗ္ဗာရာမော မိဂါရမာတုပါသာဒေါ တေနုပသင်္ကမိ ဒိဝါဝိဟာရာယ။ တေန ခော ပန သမယေန ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဧကပုဏ္ဍရီကံ နာဂံ အဘိရုဟိတွာ သာဝတ္ထိယာ နိယ္ယာတိ ဒိဝါ ဒိဝဿ္သ။ အဒ္ဒသာ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန သိရိဝဍ္ဎံ မဟာမတ္တံ အာမန္တေသိ – ‘‘အာယသ္မာ နော ဧသော, သမ္မ သိရိဝဍ္ဎ, အာနန္ဒော’’တိ ။ ‘‘ဧဝံ, မဟာရာဇ, အာယသ္မာ ဧသော အာနန္ဒော’’တိ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အညတရံ ပုရိသံ အာမန္တေသိ – ‘‘ဧဟိ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ္သ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ – ‘ရာဇာ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ္သ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ’တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – ‘သစေ ကිရ, ဘန္တေ, အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ္သ န ကිဉ္စိ အစ္စာယိကံ ကရဏီယံ, အာဂမေတု ကිရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော မုဟုတ္တံ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ’’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဒေဝါ’’တိ ခော သော ပုရိသော ရညော ပသေနဒိဿ္သ ကောသလဿ္သ ပဋိဿ္သုတွာ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္က

ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခော သော ပုရိ
သော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ''ရာဇာ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပ
ဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ; ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – 'သစေ ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ န ကိဉ္စိ အစ္စာယိကံ ကရဏီ
ယံ, အာဂမေတု ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော မုဟုတ္တံ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ'''တိ။ အဓိဝါသေသိ ခော အာယ
သ္မာ အာနန္ဒော တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယာဝတိကာ နာဂဿ ဘူမိ နာဂေန ဂန္တွာ
နာဂါ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ
အာနန္ဒံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အာယသ္မန္တံ အာန
န္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ''သစေ, ဘန္တေ, အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ န ကိဉ္စိ အစ္စာယိကံ ကရဏီယံ , သာဓု, ဘန္တေ, အာ
ယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန အစိရဝတိယာ နဒိယာ တီရံ တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ''တိ။ အဓိဝါသေသိ ခော
အာယသ္မာ အာနန္ဒော တုဏှီဘာဝေန။

၃၅၉. အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန အစိရဝတိယာ နဒိယာ တီရံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အည
တရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယာဝတိကာ နာဂဿ ဘူမိ နာ
ဂေန ဂန္တွာ နာဂါ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာ
ယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အာယသ္
မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣဓ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဟတ္ထတ္ထရေ နိသီဒတူ''တိ။ ''အလံ, မဟာရာဇ။
နိသီဒ တွံ; နိသိန္နော အဟံ သကေ အာသနေ''တိ။ နိသီဒိ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္
ဇ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိံ နု ခော, ဘန္တေ အာနန္ဒ, သော ဘဂဝါ
တထာရူပံ ကာယသမာစာရံ သမာစရေယျ, ယွာဿ ကာယသမာစာရော ဩပါရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေ
ဟီ''တိ [ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီတိ (သဗ္ဗတ္ထ) အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ဩလောကေတဗ္ဗာ]? ''န ခော, မဟာရာဇ, သော ဘဂဝါ
တ တထာရူပံ ကာယသမာစာရံ သမာစရေယျ, ယွာဿ ကာယသမာစာရော ဩပါရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေ
ဟိ ဝိညူဟီ''တိ။

''ကိံ ပန, ဘန္တေ အာနန္ဒ, သော ဘဂဝါ တထာရူပံ ဝစီသမာစာရံ။ပေ။ မနောသမာစာရံ သမာစရေယျ, ယွာဿ
မနောသမာစာရော ဩပါရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟီ''တိ [ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီတိ (သဗ္ဗတ္ထ) အဋ္ဌကထာ
ဋီကာ ဩလောကေတဗ္ဗာ]? ''န ခော, မဟာရာဇ, သော ဘဂဝါ တထာရူပံ မနောသမာစာရံ သမာစရေယျ, ယွာဿ
မနောသမာစာရော ဩပါရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ''တိ။

''အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယဉှိ မယံ, ဘန္တေ, နာသက္ခိမှာ ပဉှေန ပရိပူရေတုံ တံ, ဘန္
တေ, အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဉှဿ ဝေယျာကရဏေန ပရိပူရိတံ။ ယေ တေ, ဘန္တေ, ဗာလာ အဗျတ္တာ အန
နုဝိစ္စ အပရိယောဂါဟေတွာ ပရေသံ ဝဏ္ဏံ ဝါ အဝဏ္ဏံ ဝါ ဘာသန္တိ, န မယံ တံ သာရတော ပစ္စာဂစ္ဆာမ; ယေ
ပန [ယေ စ ခော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] တေ, ဘန္တေ, ပဏ္ဍိတာ ဝိယတ္တာ [ဗျတ္တာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မေဓာဝိ
နော အနုဝိစ္စ ပရိယောဂါဟေတွာ ပရေသံ ဝဏ္ဏံ ဝါ အဝဏ္ဏံ ဝါ ဘာသန္တိ, မယံ တံ သာရတော ပစ္စာဂစ္ဆာမ''။

၃၆၀. ''ကတမော ပန, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ကာယသမာစာရော ဩပါရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူ
ဟီ''တိ? ''ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော အကုသလော''။

''ကတမော ပန, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရော အကုသလော''? ''ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော သာဝဇ္
ဇော''။

''ကတမော ပန, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရော သာဝဇ္ဇော''? ''ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော သဗျာပ
ဇ္ဈော'' [သဗျာပဇ္ဈော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), သဗျာပဇ္ဇော (က.)]။

''ကတမော ပန, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရော သဗျာပဇ္ဈော''? ''ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော ဒုက္ခဝိ
ပါကော''။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရော ဒုက္ခဝိဟကော’’? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ; ဧဝရူပေါ ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော ဩဟရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ’’တိ။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဝစီသမာစာရော။ပေ။ မနောသမာစာရော ဩဟရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ’’တိ? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော အကုသလော’’။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ, မနောသမာစာရော အကုသလော’’? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော သာဝဇ္ဇော’’။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ, မနောသမာစာရော သာဝဇ္ဇော’’? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော သဗျာပဇ္ဈော’’။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ, မနောသမာစာရော သဗျာပဇ္ဈော’’? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော ဒုက္ခဝိဟကော’’။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ, မနောသမာစာရော ဒုက္ခဝိဟကော’’? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော အတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ; ဧဝရူပေါ ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော ဩဟရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ’’တိ။

‘‘ကိံ နု ခော, ဘန္တေ အာနန္ဒ, သော ဘဂဝါ သဗ္ဗေသံယေဝ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနံ ဝဏ္ဏေတီ’’တိ? ‘‘သဗ္ဗာကုသလဓမ္မပဟီနော ခော, မဟာရာဇ, တထာဂတော ကုသလဓမ္မသမန္နာဂတော’’တိ။

၃၆၁. ‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ကာယသမာစာရော အနောဟရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ’’တိ? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော ကုသလော’’။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရော ကုသလော’’? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော အနဝဇ္ဇော’’။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရော အနဝဇ္ဇော’’? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော အဗျာပဇ္ဈော’’။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရော အဗျာပဇ္ဈော’’? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော သုခဝိဟကော’’။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရော သုခဝိဟကော’’?

‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ; ဧဝရူပေါ ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော အနောဟရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ’’တိ။

‘‘ကတမော ပန, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဝစီသမာစာရော။ပေ။ မနောသမာစာရော အနောဟရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ’’တိ? ‘‘ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော ကုသလော’’။

“ကတမော ပန, ဘန္တေ, မနောသမာစာရော ကုသလော”? “ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော အနဝဇ္ဇော”။

“ကတမော ပန, ဘန္တေ, မနောသမာစာရော အနဝဇ္ဇော”? “ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော အဗျာပဇ္ဇော”။

“ကတမော ပန, ဘန္တေ, မနောသမာစာရော အဗျာပဇ္ဇော”? “ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော သုခဝိပါကော”။

“ကတမော ပန, ဘန္တေ, မနောသမာစာရော သုခဝိပါကော”? “ယော ခော, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော နေဝတ္တဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ပရဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ သံဝတ္တတိ။ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ ဧဝရူပေါ ခေါ, မဟာရာဇ, မနောသမာစာရော အနောဟရမ္ဘော သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ”တိ။

“ကိံ ပန, ဘန္တေ အာနန္ဒ, သော ဘဂဝါ သဗ္ဗေသံယေဝ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒံ ဝဏ္ဏေတီ”တိ? “သဗ္ဗာကုသလဓမ္မပဟီနော ခေါ, မဟာရာဇ, တထာဂတော ကုသလဓမ္မသမန္နာဂတော”တိ။

၃၆၂. “အစ္ဆရိယံ , ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ယာဝ သုဘာသိတံ စိဒံ [သုဘာသိတမိဒံ (သီ.)], ဘန္တေ, အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန။ ဣမိနာ စ မယံ, ဘန္တေ, အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ သုဘာသိတေန အတ္တမနာဘိရဒ္ဓါ။ ဧဝံ အတ္တမနာဘိရဒ္ဓါ စ မယံ , ဘန္တေ, အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ သုဘာသိတေန။ သစေ, ဘန္တေ, အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဟတ္ထိရတနံ ကပ္ပေယျ, ဟတ္ထိရတနမ္ပိ မယံ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဒဒေယျာမ။ သစေ, ဘန္တေ, အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ အဿရတနံ ကပ္ပေယျ, အဿရတနမ္ပိ မယံ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဒဒေယျာမ။ သစေ, ဘန္တေ, အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဂာမဝရံ ကပ္ပေယျ, ဂာမဝရမ္ပိ မယံ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဒဒေယျာမ။ အပိ စ, ဘန္တေ, မယမ္ပေတံ [မယမေဝ တံ (သီ.), မယမ္ပနေတံ (သျာ. ကံ.)] ဇာနာမ – ‘နေတံ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ကပ္ပတီ’တိ။ အယံ မေ, ဘန္တေ, ဗာဟိတိကာ ရညာ မာဂဓေန အဇာတသတ္တုနာ ဝေဒေဟိပုတ္တေန ဝတ္ထနာဠိယာ [ဆတ္တနာဠိယာ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ပက္ခိပိတွာ ပဟိတာ သောဠသသမာ အာယာမေန, အဋ္ဌသမာ ဝိတ္ထာရေန ။ တံ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပဋိဂ္ဂဏှာတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ”တိ။ “အလံ, မဟာရာဇ, ပရိပုဏ္ဏံ မေ တိစီဝရ”န္တိ။

“အယံ , ဘန္တေ, အစိရဝတီ နဒီ ဒိဋ္ဌာ အာယသ္မတာ စေဝ အာနန္ဒေန အမှေဟိ စ။ ယဒါ ဥပရိပဗ္ဗတေ မဟာမေဃော အဘိပ္ပဝုဋ္ဌော ဟောတိ, အထာယံ အစိရဝတီ နဒီ ဥဘတော ကူလာနိ သံဝိဿန္ဒန္တီ ဂစ္ဆတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဣမာယ ဗာဟိတိကာယ အတ္တနော တိစီဝရံ ကရိဿတိ။ ယံ ပနာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပုရာဏံ တိစီဝရံ တံ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ သံဝိဘဇိဿတိ။ ဧဝာယံ အမှာကံ ဒက္ခိဏာ သံဝိဿန္ဒန္တီ မညေ ဂမိဿတိ။ ပဋိဂ္ဂဏှာတု, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဗာဟိတိက”န္တိ။ ပဋိဂ္ဂဟေသိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဗာဟိတိကံ။

အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – “ဟန္ဒ စ ဒာနိ မယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဂစ္ဆာမ; ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ”တိ။ “ယဿဒါနိ တွံ, မဟာရာဇ, ကာလံ မညသီ”တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

၃၆၃. အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အစိရပက္ကန္တဿ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယာဝတကော အဟောသိ ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။ တဉ္စ ဗာဟိတိကံ ဘဂဝတော ပါဒါသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “လာဘာ, ဘိက္ခဝေ, ရ

ညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ, သုလဒ္ဓလာဘာ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ; ယံ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော လဘတိ အာနန္ဒံ ဒဿနာယ, လဘတိ ပယိရုပာသနာယာ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဗာဟိတိကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. ဓမ္မစေတိယသုတ္တံ

၃၆၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ မေဒာဠုပံ [မေတဠုပံ (သီ.), မေဒဠုမ္ပံ (ပီ.)] နာမ သက္ယာနံ နိဂမော။ တေန ခေါ ပန သမယေန ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော နဂရကံ အနုပ္ပတ္တော ဟောတိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဒီဃံ ကာရာယနံ အာမန္တေသိ – ''ယောဇေဟိ, သမ္မ ကာရာယန, ဘဒြာနိ ဘဒြာနိ ယာနာနိ, ဥယျာနဘူမိံ ဂစ္ဆာမ သုဘူမိံ ဒဿနာယာ''တိ [သုဘူမိဒဿနာယာတိ (ဒီ. နိ. ၂.၄၃)] ။ ''ဧဝံ, ဒေဝါ''တိ ခေါ ဒီဃော ကာရာယနော ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ပဋိဿုဏိတွာ ဘဒြာနိ ဘဒြာနိ ယာနာနိ ယောဇာပေတွာ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ပဋိဝေဒေသိ – ''ယုတ္တာနိ ခေါ တေ, ဒေဝ, ဘဒြာနိ ဘဒြာနိ ယာနာနိ။ ယဿဒါနိ ကာလံ မညသီ''တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဒြံ ယာနံ အဘိရုဟိတွာ ဘဒြေဟိ ဘဒြေဟိ ယာနေဟိ နဂရကမှာ နိယျာသိ မဟစ္စာ ရာဇာနုဘာဝေန။ ယေန အာရာမော တေန ပါယာသိ။ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ ယာနေန ဂန္တွာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ အာရာမံ ပါဝိသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အာရာမေ ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော ရုက္ခမူလာနိ ပါသာဒိကာနိ ပသာဒနီယာနိ အပ္ပသဒ္ဒါနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟဿေယျကာနိ [မနုဿရာဟသေယျကာနိ (သီ. ပီ.)] ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာနိ။ ဒိသွာန ဘဂဝန္တံယေဝ အာရဗ္ဘ သတိ ဥဒပါဒိ – ''ဣမာနိ ခေါ တာနိ ရုက္ခမူလာနိ ပါသာဒိကာနိ ပသာဒနီယာနိ အပ္ပသဒ္ဒါနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟဿေယျကာနိ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာနိ, ယတ္ထ သုဒံ မယံ တံ ဘဂဝန္တံ ပယိရုပါသာမ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ''န္တိ။

၃၆၅. အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဒီဃံ ကာရာယနံ အာမန္တေသိ – ''ဣမာနိ ခေါ, သမ္မ ကာရာယန, တာနိ ရုက္ခမူလာနိ ပါသာဒိကာနိ ပသာဒနီယာနိ အပ္ပသဒ္ဒါနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟဿေယျကာနိ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာနိ, ယတ္ထ သုဒံ မယံ တံ ဘဂဝန္တံ ပယိရုပါသာမ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ။ ကဟံ နု ခေါ, သမ္မ ကာရာယန, ဧတရဟိ သော ဘဂဝါ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ? ''အတ္ထိ, မဟာရာဇ, မေဒာဠုပံ နာမ သက္ယာနံ နိဂမော။ တတ္ထ သော ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ။ ''ကီဝဒူရေ [ကီဝဒူရော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပန, သမ္မ ကာရာယန , နဂရကမှာ မေဒာဠုပံ နာမ သက္ယာနံ နိဂမော ဟောတီ''တိ? ''န ဒူရေ, မဟာရာဇ; တီဏိ ယောဇနာနိ; သက္ကာ ဒိဝသာဝသေသေန ဂန္တု''န္တိ။ ''တေန ဟိ, သမ္မ ကာရာယန, ယောဇေဟိ ဘဒြာနိ ဘဒြာနိ ယာနာနိ, ဂမိဿာမ မယံ တံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ''န္တိ။ ''ဧဝံ, ဒေဝါ''တိ ခေါ ဒီဃော ကာရာယနော ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ပဋိဿုဏိတွာ ဘဒြာနိ ဘဒြာနိ ယာနာနိ ယောဇာပေတွာ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ပဋိဝေဒေသိ – ''ယုတ္တာနိ ခေါ တေ, ဒေဝ, ဘဒြာနိ ဘဒြာနိ ယာနာနိ။ ယဿဒါနိ ကာလံ မညသီ''တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဒြံ ယာနံ အဘိရုဟိတွာ ဘဒြေဟိ ဘဒြေဟိ ယာနေဟိ နဂရကမှာ ယေန မေဒာဠုပံ နာမ သက္ယာနံ နိဂမော တေန ပါယာသိ။ တေနေဝ ဒိဝသာဝသေသေန မေဒာဠုပံ နာမ သက္ယာနံ နိဂမံ သမ္ပာပုဏိ။ ယေန အာရာမော တေန ပါယာသိ။ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ ယာနေန ဂန္တွာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ အာရာမံ ပါဝိသိ။

၃၆၆. တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ အဗ္ဘောကာသေ စင်္ကမန္တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''ကဟံ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဧတရဟိ သော ဘဂဝါ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ? ဒဿနကာမာ ဟိ မယံ တံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ''န္တိ။ ''ဧသော, မဟာရာဇ, ဝိဟာရော သံဝုတဒွါရော။ တေန အပ္ပသဒ္ဒေါ ဥပသင်္ကမိတွာ အတရမာနော အာဠိန္ဒံ ပဝိသိတွာ ဥက္ကာသိတွာ အဂ္ဂဠံ အာကောဋေဟိ။ ဝိဝရိဿတိ ဘဂဝါ တေ ဒွါရ''န္တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ

ကောသလော တတ္ထေဝ ခဂ္ဂဉ္စ ဥဏှီသဉ္စ ဒီဃဿ ကာရာယနဿ အဒါသိ။ အထ ခော ဒီဃဿ ကာရာယနဿ ဧတဒဟောသိ – “ရဟာယတိ ခော ဒါနိ ရာဇာ [မဟာရာဇာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], ဣဓေဝ [တေနိဓေဝ (သီ.)] ဒါနိ မယာ ဌာတဗ္ဗ”န္တိ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယေန သော ဝိဟာရော သံဝုတဒွါရော တေန အပ္ပသဒ္ဒော ဥပသင်္ကမိတွာ အတရမာနော အာဠိန္ဒံ ပဝိသိတွာ ဥက္ကာသိတွာ အဂ္ဂဠံ အာကောဋေသိ။ ဝိဝရိ ဘဂဝါ ဒွါရံ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝတော ပါဒါနိ မုခေန စ ပရိစုမ္ဗတိ, ပါဏီဟိ စ ပရိသမ္ဗာဟတိ, နာမဉ္စ သာဝေတိ – “ရာဇာဟံ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော; ရာဇာဟံ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော”တိ။

၃၆၇. “ကိံ ပန တွံ, မဟာရာဇ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဣမသ္မိံ သရီရေ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောသိ, မိတ္တူပဟာရံ [စိတ္တူပဟာရံ (သီ.)] ဥပဒံသေသီ”တိ? “အတ္ထိ ခော မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဓမ္မန္ဝယော – ‘ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော’တိ။ ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပဿာမိ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ပရိယန္တကတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တေ ဒသပိ ဝဿာနိ, ဝီသမ္ပိ ဝဿာနိ, တိံသမ္ပိ ဝဿာနိ, စတ္တာရီသမ္ပိ ဝဿာနိ။ တေ အပရေန သမယေန သုန္ဟာတာ သုဝိလိတ္တာ ကပ္ပိတကေသမဿူ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတာ သမင်္ဂီဘူတာ ပရိစာရေန္တိ။ ဣဓ ပနာဟံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ ပဿာမိ ယာဝဇီဝံ အာပါဏကောဋိကံ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တေ။ န ခော ပနာဟံ, ဘန္တေ, ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ အညံ ဧဝံ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ သမနုပဿာမိ။ အယမ္ပိ ခော မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဓမ္မန္ဝယော ဟောတိ – ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော”တိ။

၃၆၈. “ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ရာဇာနောပိ ရာဇူဟိ ဝိဝဒန္တိ, ခတ္တိယာပိ ခတ္တိယေဟိ ဝိဝဒန္တိ, ဗြာဟ္မဏာပိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိဝဒန္တိ, ဂဟပတယောပိ ဂဟပတီဟိ ဝိဝဒန္တိ, မာတာပိ ပုတ္တေန ဝိဝဒတိ, ပုတ္တောပိ မာတရာ ဝိဝဒတိ, ပိတာပိ ပုတ္တေန ဝိဝဒတိ, ပုတ္တောပိ ပိတရာ ဝိဝဒတိ, ဘာတာပိ ဘဂိနိယာ ဝိဝဒတိ , ဘဂိနီပိ ဘာတရာ ဝိဝဒတိ, သဟာယောပိ သဟာယေန ဝိဝဒတိ။ ဣဓ ပနာဟံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ ပဿာမိ သမဂ္ဂေ သမ္မောဒမာနေ အဝိဝဒမာနေ ခီရောဒကီဘူတေ အညမညံ ပိယစက္ခူဟိ သမ္ပဿန္တေ ဝိဟရန္တေ။ န ခော ပနာဟံ, ဘန္တေ, ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ အညံ ဧဝံ သမဂ္ဂံ ပရိသံ သမနုပဿာမိ။ အယမ္ပိ ခော မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဓမ္မန္ဝယော ဟောတိ – ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော’တိ။

၃၆၉. “ပုန စပရာဟံ, ဘန္တေ, အာရာမေန အာရာမံ, ဥယျာနေန ဥယျာနံ အနုစင်္ကမာမိ အနုဝိစရာမိ။ သောဟံ တတ္ထ ပဿာမိ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ကိသေ လူခေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတေ ဓမနိသန္ထတဂတ္တေ, န ဝိယ မညေ စက္ခုံ ဗန္ဓန္တေ ဇနဿ ဒဿနာယ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – ‘အဒ္ဓာ ဣမေ အာယသ္မန္တော အနဘိရတာ ဝါ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အတ္ထိ ဝါ တေသံ ကိဉ္စိ ပါပံ ကမ္မံ ကတံ ပဋိစ္ဆန္နံ; တထာ ဟိ ဣမေ အာယသ္မန္တော ကိသာ လူခါ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတာ ဓမနိသန္ထတဂတ္တာ, န ဝိယ မညေ စက္ခုံ ဗန္ဓန္တိ ဇနဿ ဒဿနာယာ’တိ။ တျာဟံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘ကိံ နု ခော တုမှေ အာယသ္မန္တော ကိသာ လူခါ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတာ ဓမနိသန္ထတဂတ္တာ, န ဝိယ မညေ စက္ခုံ ဗန္ဓထ ဇနဿ ဒဿနာယာ’တိ? တေ ဧဝမာဟံသု – ‘ဗန္ဓုကရောဂေါ နော [ပဏ္ဍုကရောဂိနော (က.)], မဟာရာဇာ’တိ။ ဣဓ ပနာဟံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ ပဿာမိ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌေ ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂေ အဘိရတရူပေ ပီဏိန္ဒြိယေ [ပီဏိတိန္ဒြိယေ (သီ. ပီ.)] အပ္ပောဿုက္ကေ ပန္နလောမေ ပရဒတ္တဝုတ္တေ မိဂဘူတေန စေတသာ ဝိဟရန္တေ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – ‘အဒ္ဓာ ဣမေ အာယသ္မန္တော တဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဥဠာရံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ ဇာနန္တိ; တထာ ဟိ ဣမေ အာယသ္မန္တော ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာ ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂါ အဘိရတရူပါ ပီဏိန္ဒြိယာ အပ္ပောဿုက္ကာ ပန္နလောမာ ပရဒတ္တဝုတ္တာ မိဂဘူတေန စေတသာ ဝိဟရန္တီ’တိ။ အယမ္ပိ ခော မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဓမ္မန္ဝယော ဟောတိ – ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော’တိ။

၃၇၀. “ပုန စပရာဟံ, ဘန္တေ, ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓါဝသိတ္တော; ပဟောမိ ဃာတေတာယံ ဝါ ဃာတေတုံ, ဇာပေတာယံ ဝါ ဇာပေတုံ, ပဗ္ဗာဇေတာယံ ဝါ ပဗ္ဗာဇေတုံ ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, အဍ္ဍကရဏေ နိသိန္နဿ အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေန္တိ။ သောဟံ န လဘာမိ – ‘မာ မေ ဘောန္တော အဍ္ဍကရဏေ နိသိန္နဿ အန္တရန္တရာ ကထံ

ဩပဟာတေထ [ဩပဟာတေန္တု (သီ.) ဥပရိသေလသုတ္တေ ပန ‘‘ဩပဟာတေထာ’’တိယေဝ ဒိဿတိ] , ကထာပရိယောသာနံ မေ ဘောန္တော အာဂမေန္တူ’တိ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပဟာတေန္တိ။ ဣဓ ပနာဟံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ ပဿာမိ; ယသ္မိံ သမယေ ဘဂဝါ အနေကသတာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတော သာဝကာနံ ခိပိတသဒ္ဒေါ ဝါ ဟောတိ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ။ ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အနေကသတာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တတြညတရော ဘဂဝတော သာဝကော ဥက္ကာသိ။ တမေနံ အညတရော သဗ္ရဟ္မစာရီ ဇဏ္ဏုကေန ဃဋ္ဋေသိ – ‘အပ္ပသဒ္ဒေါ အာယသ္မာ ဟောတု, မာယသ္မာ သဒ္ဒမကာသိ; သတ္ထာ နော ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတီ’တိ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – ‘အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော! အဒဏ္ဍေန ဝတ ကိရ, ဘော, အသတ္ထေန ဧဝံ သုဝိနီတာ ပရိသာ ဘဝိဿတီ’တိ! န ခော ပနာဟံ, ဘန္တေ, ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ အညံ ဧဝံ သုဝိနီတံ ပရိသံ သမနုပဿာမိ။ အယမ္ပိ ခော မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဓမ္မန္ဝယော ဟောတိ – ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော’တိ။

၃၇၁. ‘‘ပုန စပရာဟံ, ဘန္တေ, ပဿာမိ ဣဓေကစ္စေ ခတ္တိယပဏ္ဍိတေ နိပုဏေ ကတပရပ္ပဝါဒေ ဝါလဝေဓိရူပေ။ တေ ဘိန္ဒန္တာ [တေဘိန္ဒန္တာ (သီ.)] မညေ စရန္တိ ပညာဂတေန ဒိဋ္ဌိဂတာနိ။ တေ သုဏန္တိ – ‘သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော အမုကံ နာမ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဩသရိဿတီ’တိ။ တေ ပဉှံ အဘိသင်္ခရောန္တိ – ‘ဣမံ မယံ ပဉှံ သမဏံ ဂေါတမံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိဿာမ။ ဧဝံ စေ နော ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရိဿတိ, ဧဝမဿ မယံ ဝါဒံ အာရောပေဿာမ; ဧဝံ စေပိ နော ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရိဿတိ, ဧဝမ္ပိဿ မယံ ဝါဒံ အာရောပေဿာမာ’တိ။ တေ သုဏန္တိ – ‘သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော အမုကံ နာမ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဩသဋော’တိ။ တေ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမန္တိ။ တေ ဘဂဝါ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ ။ တေ ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတာ သမာဒပိတာ သမုတ္တေဇိတာ သမ္ပဟံသိတာ န စေဝ ဘဂဝန္တံ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, ကုတော ဝါဒံ အာရောပေဿန္တိ? အညဒတ္ထု ဘဂဝတော သာဝကာ သမ္ပဇ္ဇန္တိ။ အယမ္ပိ ခော မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဓမ္မန္ဝယော ဟောတိ – ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော’တိ။

၃၇၂. ‘‘ပုန စပရာဟံ, ဘန္တေ, ပဿာမိ ဣဓေကစ္စေ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတေ။ပေ.။ ဂဟပတိပဏ္ဍိတေ။ပေ.။ သမဏပဏ္ဍိတေ နိပုဏေ ကတပရပ္ပဝါဒေ ဝါလဝေဓိရူပေ။ တေ ဘိန္ဒန္တာ မညေ စရန္တိ ပညာဂတေန ဒိဋ္ဌိဂတာနိ။ တေ သုဏန္တိ – ‘သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော အမုကံ နာမ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဩသရိဿတီ’တိ။ တေ ပဉှံ အဘိသင်္ခရောန္တိ – ‘ဣမံ မယံ ပဉှံ သမဏံ ဂေါတမံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိဿာမ။ ဧဝံ စေ နော ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရိဿတိ, ဧဝမဿ မယံ ဝါဒံ အာရောပေဿာမ; ဧဝံ စေပိ နော ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရိဿတိ, ဧဝမ္ပိဿ မယံ ဝါဒံ အာရောပေဿာမာ’တိ။ တေ သုဏန္တိ – ‘သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော အမုကံ နာမ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဩသဋော’တိ။ တေ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမန္တိ။ တေ ဘဂဝါ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ။ တေ ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတာ သမာဒပိတာ သမုတ္တေဇိတာ သမ္ပဟံသိတာ န စေဝ ဘဂဝန္တံ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, ကုတော ဝါဒံ အာရောပေဿန္တိ? အညဒတ္ထု ဘဂဝန္တံယေဝ ဩကာသံ ယာစန္တိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ။ တေ ဘဂဝါ ပဗ္ဗာဇေတိ။ တေ တထာပဗ္ဗဇိတာ သမာနာ ဧကော ဝူပကဋ္ဌာ အပ္ပမတ္တာ အာတာပိနော ပဟိတတ္တာ ဝိဟရန္တာ နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တိ။ တေ ဧဝမာဟံသု – ‘မနံ ဝတ, ဘော, အနဿာမ; မနံ ဝတ, ဘော, ပနဿာမ’။ မယဉှိ ပုဗ္ဗေ အဿမဏာဝ သမာနာ သမဏာမှာတိ ပဋိဇာနိမှာ, အဗြာဟ္မဏာဝ သမာနာ ဗြာဟ္မဏာမှာတိ ပဋိဇာနိမှာ, အနရဟန္တောဝ သမာနာ အရဟန္တာမှာတိ ပဋိဇာနိမှာ။ ‘ဣဒာနိ ခေါမှ သမဏာ, ဣဒာနိ ခေါမှ ဗြာဟ္မဏာ, ဣဒာနိ ခေါမှ အရဟန္တော’တိ။ အယမ္ပိ ခော မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဓမ္မန္ဝယော ဟောတိ – ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော’တိ။

၃၇၃. ‘‘ပုန စပရာဟံ, ဘန္တေ, ဣမေ ဣသိဒတ္တပုရာဏာ ထပတယော မမဘတ္တာ မမယာနာ, အဟံ နေသံ ဇီဝိကာယ [ဇီဝိတဿ (သီ.), ဇီဝိကံ (သီ. အဋ္ဌ.), ဇီဝိတံ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ဒါတာ, ယသဿ အာဟတ္တာ; အထ စ ပန နော တထာ မယိ နိပစ္စကာရံ ကရောန္တိ ယထာ ဘဂဝတိ။ ဘူတပုဗ္ဗာဟံ, ဘန္တေ, သေနံ အဗ္ဘုယျာတော သမာနော

ဣမေ စ ဣသိဒတ္တပုရာဏာ ထပတယော ဝီမံသမာနော အညတရသ္မိံ သမ္ဗာဓေ အာဝသထေ ဝါသံ ဥပဂစ္ဆိံ။ အထ ခေါ, ဘန္တေ, ဣမေ ဣသိဒတ္တပုရာဏာ ထပတယော ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဓမ္မိယာ ကထာယ ဝီတိနာမေတွာ, ယတော အဟောသိ ဘဂဝါ [အဿောသုံ ခေါ ဘဂဝန္တံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] တတော သီသံ ကတွာ မံ ပါဒတော ကရိတွာ နိပဇ္ဇိံသု။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – ‘အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော! ဣမေ ဣသိဒတ္တပုရာဏာ ထပတယော မမဘတ္တာ မမယာနာ, အဟံ နေသံ ဇီဝိကာယ ဒါတာ, ယသဿ အာဟတ္တာ; အထ စ ပန နော တထာ မယိ နိပစ္စကာရံ ကရောန္တိ ယထာ ဘဂဝတိ။ အဒ္ဓါ ဣမေ အာယသ္မန္တော တဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဥဠာရံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ ဇာနန္တီ’တိ။ အယမ္ပိ ခေါ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဓမ္မန္ဝယော ဟောတိ – ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော’တိ။

၃၇၄. “ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါပိ ခတ္တိယော, အဟမ္ပိ ခတ္တိယော; ဘဂဝါပိ ကောသလကော, အဟမ္ပိ ကောသလကော; ဘဂဝါပိ အာသီတိကော, အဟမ္ပိ အာသီတိကော။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါပိ ခတ္တိယော အဟမ္ပိ ခတ္တိယော, ဘဂဝါပိ ကောသလကော အဟမ္ပိ ကောသလကော, ဘဂဝါပိ အာသီတိကော အဟမ္ပိ အာသီတိကော; ဣမိနာဝါရဟာမေတံ [ဣမိနာပါဟံ (က.)], ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ပရမနိပစ္စကာရံ ကာတုံ, မိတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေတုံ။ ဟန္ဒ, စ ဒါနိ မယံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမ; ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ”တိ။ “ယဿဒါနိ တွံ, မဟာရာဇ, ကာလံ မညသီ”တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အစိရပက္ကန္တဿ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဧသော, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဓမ္မစေတိယာနိ ဘာသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကန္တော။ ဥဂ္ဂဏှထ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မစေတိယာနိ; ပရိယာပုဏာထ, ဘိက္ခဝေ , ဓမ္မစေတိယာနိ; ဓာရေထ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မစေတိယာနိ။ အတ္ထသံဟိတာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မစေတိယာနိ အာဒိဗြဟ္မစရိယကာနီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဓမ္မစေတိယသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ နဝမံ။

၁၀. ကဏ္ဏကတ္ထလသုတ္တံ

၃၇၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဥရုညာယံ [ဥဇုညာယံ (သီ. ပီ.), ဥဒညာယံ (သျာ. ကံ.)] ဝိဟရတိ ကဏ္ဏကတ္ထလေ မိဂဒါယေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဥရုညံ အနုပ္ပတ္တော ဟောတိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အညတရံ ပုရိသံ အာမန္တေသိ – “ဧဟိ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – ‘ရာဇာ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ’တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – ‘အဇ္ဇ ကိရ, ဘန္တေ, ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပစ္ဆာဘတ္တံ ဘုတ္တပါတရာသော ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿတီ’”တိ။ “ဧဝံ, ဒေဝါ”တိ ခေါ သော ပုရိသော ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ပုရိသော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ရာဇာ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတိ; ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – ‘အဇ္ဇ ကိရ ဘန္တေ, ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပစ္ဆာဘတ္တံ ဘုတ္တပါတရာသော ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿတီ’”တိ။ အဿောသုံ ခေါ သောမာ စ ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ – “အဇ္ဇ ကိရ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပစ္ဆာဘတ္တံ ဘုတ္တပါတရာသော ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿတီ”တိ။ အထ ခေါ သောမာ စ ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဘတ္တာဘိဟာရေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစုံ – “တေန ဟိ, မဟာရာဇ, အမှာကမ္ပိ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – ‘သောမာ စ, ဘန္တေ, ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ’”တိ။

၃၇၆. အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပစ္စာဘတ္တံ ဘုတ္တပါတရာသော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သောမာ စ, ဘန္တေ, ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ ဘဂဝတော ဟဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ [ဝန္ဒန္တိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ''တိ [ပုစ္ဆန္တီတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]။ ''ကိံ ပန, မဟာရာဇ, သောမာ စ ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ အညံ ဒူတံ နာလတ္ထု''န္တိ? ''အဟောသိ ခော, ဘန္တေ, သောမာ စ ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ – 'အဇ္ဇ ကိရ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပစ္စာဘတ္တံ ဘုတ္တပါတရာသော ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿတီ'တိ။ အထ ခော, ဘန္တေ, သောမာ စ ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ မံ ဘတ္တာဘိဟာရေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစုံ – 'တေန ဟိ, မဟာရာဇ, အမှာကမ္ပိ ဝစနေန ဘဂဝတော ဟဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – သောမာ စ ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ ဘဂဝတော ဟဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ'''တိ။ ''သုခိနိယော ဟောန္တု တာ, မဟာရာဇ, သောမာ စ ဘဂိနီ သကုလာ စ ဘဂိနီ''တိ။

၃၇၇. အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သုတံ မေတံ, ဘန္တေ, သမဏော ဂေါတမော ဧဝမာဟ – 'နတ္ထိ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ယော သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနိဿတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ'တိ။ ယေ တေ, ဘန္တေ, ဧဝမာဟံသု – 'သမဏော ဂေါတမော ဧဝမာဟ – နတ္ထိ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ယော သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနိဿတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ'တိ; ကစ္စိ တေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ဝုတ္တဝါဒိနော, န စ ဘဂဝန္တံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ, ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တိ, န စ ကောစိ သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတီ''တိ? ''ယေ တေ, မဟာရာဇ, ဧဝမာဟံသု – 'သမဏော ဂေါတမော ဧဝမာဟ – နတ္ထိ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ယော သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနိဿတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ'တိ; န မေ တေ ဝုတ္တဝါဒိနော, အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ စ ပန မံ တေ အသတာ အဘူတေနာ''တိ။

၃၇၈. အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဝိဋူဋဘံ သေနာပတိံ အာမန္တေသိ – ''ကော နု ခော, သေနာပတိ, ဣမံ ကထာဝတ္ထုံ ရာဇန္တေပုရေ အဗ္ဘုဒါဟာသီ''တိ? ''သဉ္စယော, မဟာရာဇ, ဗြာဟ္မဏော အာကာသဂေါတ္တော''တိ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော အညတရံ ပုရိသံ အာမန္တေသိ – ''ဧဟိ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, မမ ဝစနေန သဉ္စယံ ဗြာဟ္မဏံ အာကာသဂေါတ္တံ အာမန္တေဟိ – 'ရာဇာ တံ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော အာမန္တေတီ'''တိ။ ''ဧဝံ, ဒေဝါ''တိ ခော သော ပုရိသော ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ပဋိဿုတွာ ယေန သဉ္စယော ဗြာဟ္မဏော အာကာသဂေါတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ သဉ္စယံ ဗြာဟ္မဏံ အာကာသဂေါတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ရာဇာ တံ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော အာမန္တေတီ''တိ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သိယာ နု ခော, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ အညဒေဝ ကိဉ္စိ သန္ဓာယ ဘာသိတံ, တဉ္စ ဇနော အညထာပိ ပစ္စာဂစ္ဆေယျ [ပစ္စာဂစ္ဆေယျာတိ, အဘိဇာနာမိ မဟာရာဇ တစံ ဘာသိတာတိ (သီ.)]။ ယထာ ကထံ ပန, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အဘိဇာနာတိ ဝါစံ ဘာသိတာ''တိ? ''ဧဝံ ခော အဟံ, မဟာရာဇ, အဘိဇာနာမိ ဝါစံ ဘာသိတာ – 'နတ္ထိ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ယော သကိဒေဝ သဗ္ဗံ ဉဿတိ, သဗ္ဗံ ဒက္ခိတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ'''တိ။ ''ဟေတုရူပံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဟ; သဟေတုရူပံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဟ – 'နတ္ထိ သော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ယော သကိဒေဝ သဗ္ဗံ ဉဿတိ, သဗ္ဗံ ဒက္ခိတိ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ'''တိ။ ''စတ္တာရောမေ, ဘန္တေ, ဝဏ္ဏာ – ခတ္တိယာ, ဗြာဟ္မဏာ, ဝေဿာ, သုဒ္ဒါ။ ဣမေသံ နု ခော, ဘန္တေ, စတုန္နံ ဝဏ္ဏာနံ သိယာ ဝိသေသော သိယာ နာနာကရဏ''န္တိ? ''စတ္တာရောမေ, မဟာရာဇ, ဝဏ္ဏာ – ခတ္တိယာ, ဗြာဟ္မဏာ, ဝေဿာ, သုဒ္ဒါ။ ဣမေသံ ခော, မဟာရာဇ, စတုန္နံ ဝဏ္ဏာနံ ဒွေ ဝဏ္ဏာ အဂ္ဂမက္ခာယန္တိ – ခတ္တိယာ စ ဗြာဟ္မဏာ စ – ယဒိဒံ အဘိဝါဒနပစ္စုဋ္ဌာနအဉ္ဇလိကမ္မသာမီစိကမ္မာနီ''တိ [သာမီစိကမ္မာနန္တိ (သီ.)]။ ''နာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ပုစ္ဆာမိ; သမ္ပရာယိကာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆာမိ။ စတ္တာရောမေ, ဘန္တေ, ဝဏ္ဏာ – ခတ္တိယာ, ဗြာဟ္မဏာ, ဝေဿာ, သုဒ္ဒါ။ ဣမေသံ နု ခော, ဘန္တေ, စတုန္နံ ဝဏ္ဏာနံ သိယာ ဝိသေသော သိယာ နာနာကရဏ''န္တိ?

၃၇၉. ''ပဉ္စိမာနိ, မဟာရာဇ, ပဓာနိယင်္ဂါနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? ဣဓ, မဟာရာဇ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော ဟောတိ, သဒ္ဒဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနု

တ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ; အပ္ပဗာဓော ဟောတိ အပ္ပာတင်္ကော သမ ဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတော နာတိသီတာယ နာစ္စုဏှာယ မဇ္ဈိမာယ ပဓာနက္ခမာယ; အသဌော ဟောတိ အမာယာဝီ ယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိကတ္တာ သတ္ထရိ ဝါ ဝိညူသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု; အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကု သလေသု ဓမ္မေသု; ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာဒုက္ခ က္ခယဂါမိနိယာ – ဣမာနိ ခော, မဟာရာဇ, ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂါနိ။ စတ္တာရောမေ, မဟာရာဇ, ဝဏ္ဏာ – ခတ္တိယာ, ဗြာ ဟ္မဏာ, ဝေဿာ, သုဒ္ဒါ။ တေ စဿု ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ ; တတ္ထ ပန နေသံ အဿ ဒီဃ ရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ”တိ။ “စတ္တာရောမေ, ဘန္တေ, ဝဏ္ဏာ – ခတ္တိယာ, ဗြာဟ္မဏာ, ဝေဿာ, သုဒ္ဒါ ။ တေ စဿု ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ; တတ္ထ ပန နေသံ, ဘန္တေ, သိယာ ဝိသေသော သိယာ နာနာ ကရဏ”န္တိ? “တတ္ထ ခော နေသာဟံ, မဟာရာဇ, ပဓာနဝေမတ္တတံ ဝဒါမိ။ သေယျထာပိဿု, မဟာရာဇ, ဒွေ ဟတ္ထိ ဒမ္မာ ဝါ အဿဒမ္မာ ဝါ ဂောဒမ္မာ ဝါ သုဒန္တာ သုဝိနီတာ, ဒွေ ဟတ္ထိဒမ္မာ ဝါ အဿဒမ္မာ ဝါ ဂောဒမ္မာ ဝါ အ ဒန္တာ အဝိနီတာ။ တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, ယေ တေ ဒွေ ဟတ္ထိဒမ္မာ ဝါ အဿဒမ္မာ ဝါ ဂောဒမ္မာ ဝါ သုဒန္တာ သုဝိနီတာ, အပိ နု တေ ဒန္တာဝ ဒန္တကာရဏံ ဂစ္ဆေယျုံ, ဒန္တာဝ ဒန္တဘူမိံ သမ္ပာပုဏေယျု”န္တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။ “ယေ ပန တေ ဒွေ ဟတ္ထိဒမ္မာ ဝါ အဿဒမ္မာ ဝါ ဂောဒမ္မာ ဝါ အဒန္တာ အဝိနီတာ, အပိ နု တေ အဒန္တာဝ ဒန္တကာရဏံ ဂစ္ဆေယျုံ, အဒန္တာဝ ဒန္တဘူမိံ သမ္ပာပုဏေယျုံ, သေယျထာပိ တေ ဒွေ ဟတ္ထိဒမ္မာ ဝါ အဿ ဒမ္မာ ဝါ ဂောဒမ္မာ ဝါ သုဒန္တာ သုဝိနီတာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ဧဝမေဝ ခော, မဟာရာဇ, ယံ တံ သဒ္ဓေန ပတ္တဗ္ဗံ အပ္ပာဗာဓေန အသဌေန အမာယာဝိနာ အာရဒ္ဓဝီရိယေန ပညဝတာ တံ ဝတ [တံ တထာ သော (က.)] အဿဒ္ဓေ ဗဟွာဗာဓော သဌော မာယာဝီ ကုသီတော ဒုပ္ပညော ပါပုဏိဿတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။

၃၈၀. “ဟေတုရူပံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဟ; သဟေတုရူပံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဟ။ စတ္တာရောမေ, ဘန္တေ, ဝဏ္ဏာ – ခတ္တိယာ, ဗြာဟ္မဏာ, ဝေဿာ , သုဒ္ဒါ။ တေ စဿု ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဓာနိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ တေ စဿု သမ္မပ္ပဓာနာ; တတ္ထ ပန နေသံ, ဘန္တေ, သိယာ ဝိသေသော သိယာ နာနာကရဏ”န္တိ? “တတ္ထ ခော [တတ္ထ ခော ပန (သီ.)] နေသာဟံ, မဟာရာဇ, န ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ ဝဒါမိ – ယဒိဒံ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိံ။ သေယျထာပိ, မဟာရာဇ, ပုရိသော သုက္ခံ သာကကဋ္ဌံ အာဒါယ အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပာတုကရေယျ ; အထာပရော ပုရိသော သု က္ခံ သာလကဋ္ဌံ အာဒါယ အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပာတုကရေယျ; အထာပရော ပုရိသော သုက္ခံ အမ္ဗ ကဋ္ဌံ အာဒါယ အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပာတုကရေယျ; အထာပရော ပုရိသော သုက္ခံ ဥဒုမ္ဗရကဋ္ဌံ အာ ဒါယ အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပာတုကရေယျ။ တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ, သိယာ နု ခော တေသံ အဂ္ဂီနံ နာနာဒါရုတော အဘိနိဗ္ဗတ္တာနံ ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ အစ္စိယာ ဝါ အစ္စိံ, ဝဏ္ဏေန ဝါ ဝဏ္ဏံ, အာဘာယ ဝါ အာဘ”န္ တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ဧဝမေဝ ခော, မဟာရာဇ, ယံ တံ တေဇံ ဝီရိယာ နိမ္မထိတံ ပဓာနာဘိနိဗ္ဗတ္တံ [ဝီရိယံ နိပ္ ဖရတိ, တံ ပဓာနာဘိနိဗ္ဗတ္တံ (သီ.)], နာဟံ တတ္ထ ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ ဝဒါမိ – ယဒိဒံ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိ”န္တိ။ “ဟေတုရူ ပံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဟ; သဟေတုရူပံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဟ။ ကိံ ပန, ဘန္တေ, အတ္ထိ ဒေဝါ”တိ? “ကိံ ပန တွံ, မဟာရာဇ, ဧဝံ ဝဒေသိ – ‘ကိံ ပန, ဘန္တေ, အတ္ထိ ဒေဝါ’”တိ? “ယဒိ ဝါ တေ, ဘန္တေ, ဒေဝါ အာဂန္တာရော ဣတ္ထ တ္တံ ယဒိ ဝါ အနာဂန္တာရော ဣတ္ထတ္တံ”? “ယေ တေ, မဟာရာဇ, ဒေဝါ သဗျာပဇ္ဈာ တေ ဒေဝါ အာဂန္တာရော ဣတ္ထတ္တံ, ယေ တေ ဒေဝါ အဗျာပဇ္ဈာ တေ ဒေဝါ အနာဂန္တာရော ဣတ္ထတ္တ”န္တိ။

၃၈၁. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဝိဋူဍဘော သေနာပတိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ယေ တေ, ဘန္တေ, ဒေဝါ သဗျာပဇ္ဈာ အာ ဂန္တာရော ဣတ္ထတ္တံ တေ ဒေဝါ, ယေ တေ ဒေဝါ အဗျာပဇ္ဈာ အနာဂန္တာရော ဣတ္ထတ္တံ တေ ဒေဝေ တမှာ ဌာနာ စာဝေဿန္တိ ဝါ ပဗ္ဗာဇေဿန္တိ ဝါ”တိ?

အထ ခော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဧတဒဟောသိ – “အယံ ခော ဝိဋူဍဘော သေနာပတိ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ပုတ္တော; အဟံ ဘဂဝတော ပုတ္တော။ အယံ ခော ကာလော ယံ ပုတ္တော ပုတ္တေန မန္တေယျာ”တိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဝိဋူဍဘံ သေနာပတိံ အာမန္တေသိ – “တေန ဟိ, သေနာပတိ, တံ ယေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ ဆိဿာမိ; ယထာ တေ ခမေယျ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ, သေနာပတိ, ယာဝတာ ရညော ပသေနဒိ ဿ ကောသလဿ ဝိဇိတံ ယတ္ထ စ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဣဿရိယာဓိပစ္စံ ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, ပဟောတိ တ

တ္တ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော သမဏံ တ ဗြာဟ္မဏံ တ ပုညဝန္တံ တ အပုညဝန္တံ တ ဗြဟ္မစရိယဝန္တံ တ အဗြ ရဟ္မစရိယဝန္တံ တ တမှာ ဌာနာ စာဝေတုံ တ ပဗ္ဗာဇေတုံ တ''တိ? ''ယာဝတာ, ဘော, ရညော ပသေနဒိဿ ကောသ လဿ ဝိဇိတံ ယတ္ထ စ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဣဿရိယာဓိပစ္စံ ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, ပဟောတိ တတ္ထ ရာဇာ ပ သေနဒိ ကောသလော သမဏံ တ ဗြာဟ္မဏံ တ ပုညဝန္တံ တ အပုညဝန္တံ တ ဗြဟ္မစရိယဝန္တံ တ အဗြဟ္မစရိယဝန္ တံ တ တမှာ ဌာနာ စာဝေတုံ တ ပဗ္ဗာဇေတုံ တ''တိ။

''တံ ကိံ မညသိ, သေနာပတိ, ယာဝတာ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ အဝိဇိတံ ယတ္ထ စ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော န ဣဿရိယာဓိပစ္စံ ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, တတ္ထ ပဟောတိ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော သမဏံ တ ဗြာဟ္ မဏံ တ ပုညဝန္တံ တ အပုညဝန္တံ တ ဗြဟ္မစရိယဝန္တံ တ အဗြဟ္မစရိယဝန္တံ တ တမှာ ဌာနာ စာဝေတုံ တ ပဗ္ဗာ ဇေတုံ တ''တိ? ''ယာဝတာ, ဘော, ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ အဝိဇိတံ ယတ္ထ စ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသ လော န ဣဿရိယာဓိပစ္စံ ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, န တတ္ထ ပဟောတိ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော သမဏံ တ ဗြာဟ္မဏံ တ ပုညဝန္တံ တ အပုညဝန္တံ တ ဗြဟ္မစရိယဝန္တံ တ အဗြဟ္မစရိယဝန္တံ တ တမှာ ဌာနာ စာဝေတုံ တ ပဗ္ဗာဇေ တုံ တ''တိ။

''တံ ကိံ မညသိ, သေနာပတိ, သုတာ တေ ဒေဝါ တာဝတိံသာ''တိ? ''ဧဝံ, ဘော။ သုတာ မေ ဒေဝါ တာဝတိံသာ။ ဣဓာ ပိ ဘောတာ ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန သုတာ ဒေဝါ တာဝတိံသာ''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, သေနာပတိ, ပဟောတိ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဒေဝေ တာဝတိံသေ တမှာ ဌာနာ စာဝေတုံ တ ပဗ္ဗာဇေတုံ တ''တိ? ''ဒဿနမ္ပိ, ဘော, ရာဇာ ပ သေနဒိ ကောသလော ဒေဝေ တာဝတိံသေ နပ္ပဟောတိ, ကုတော ပန တမှာ ဌာနာ စာဝေဿတိ တ ပဗ္ဗာဇေဿတိ တ''တိ? ''ဧဝမေဝ ခေါ, သေနာပတိ, ယေ တေ ဒေဝါ သဗျာဗဇ္ဈာ အာဂန္တာရော ဣတ္ထတ္တံ တေ ဒေဝါ, ယေ တေ ဒေဝါ အဗျာဗဇ္ဈာ အနာဂန္တာရော ဣတ္ထတ္တံ တေ ဒေဝေ ဒဿနာယပိ နပ္ပဟောန္တိ; ကုတော ပန တမှာ ဌာနာ စာဝေဿန္တိ တ ပဗ္ဗာဇေဿန္တိ တ''တိ?

၃၈၂. အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကောနာမော အယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ''တိ? ''အာနန္ဒော နာမ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''အာနန္ဒော ဝတ, ဘော, အာနန္ဒရူပော ဝတ, ဘော! ဟေတုရူပံ, ဘန္တေ, အာယသ္ မာ အာနန္ဒော အာဟ; သဟေတုရူပံ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော အာဟ။ ကိံ ပန, ဘန္တေ, အတ္ထိ ဗြဟ္မာ''တိ? ''ကိံ ပန တွံ, မဟာရာဇ, ဧဝံ ဝဒေသိ – 'ကိံ ပန, ဘန္တေ, အတ္ထိ ဗြဟ္မာ'''တိ? ''ယဒိ ဝါ သော, ဘန္တေ, ဗြဟ္မာ အာဂန္တာ ဣတ္ထတ္တံ, ယဒိ ဝါ အနာဂန္တာ ဣတ္ထတ္တ''န္တိ? ''ယော သော, မဟာရာဇ, ဗြဟ္မာ သဗျာဗဇ္ဈော သော ဗြဟ္မာ အာဂန္တာ ဣတ္ထတ္တံ, ယော သော ဗြဟ္မာ အဗျာဗဇ္ဈော သော ဗြဟ္မာ အနာဂန္တာ ဣတ္ထတ္ တ''န္တိ။ အထ ခေါ အညတရော ပုရိသော ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဧတဒဝေါစ – ''သဉ္စယော, မဟာရာဇ, ဗြာဟ္မ ဏော အာကာသဂေါတ္တော အာဂတော''တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော သဉ္စယံ ဗြာဟ္မဏံ အာကာသ ဂေါတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကော နု ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမံ ကထာဝတ္ထုံ ရာဇန္တေပုရေ အဗ္ဘုဒာဟာသီ''တိ? ''ဝိဋူဋဘော, မဟာရာဇ, သေနာပတီ''တိ။ ဝိဋူဋဘော သေနာပတိ ဧဝမာဟ – ''သဉ္စယော, မဟာရာဇ, ဗြာဟ္မဏော အာကာသ ဂေါတ္တော''တိ။ အထ ခေါ အညတရော ပုရိသော ရာဇာနံ ပသေနဒိံ ကောသလံ ဧတဒဝေါစ – ''ယာနကာလော, မဟာ ရာဇာ''တိ။

အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သဗ္ဗညုတံ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ အပုစ္ဆိမှ ဟာ, သဗ္ဗညုတံ ဘဂဝါ ဗျာကာသိ; တဉ္စ ပနမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ, တေန စမှာ အတ္တမနာ။ စာတုဝဏ္ဏိသုဒ္ဓိံ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ အပုစ္ဆိမှာ, စာတုဝဏ္ဏိသုဒ္ဓိံ ဘဂဝါ ဗျာကာသိ; တဉ္စ ပနမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ, တေန စမှာ အတ္တမနာ။ အဓိဒေဝေ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ အပုစ္ဆိမှာ, အဓိဒေဝေ ဘဂဝါ ဗျာကာသိ; တဉ္စ ပ နမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ, တေန စမှာ အတ္တမနာ။ အဓိဗြဟ္မာနံ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ အပုစ္ဆိမှာ, အဓိဗြ ရဟ္မာနံ ဘဂဝါ ဗျာကာသိ; တဉ္စ ပနမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ, တေန စမှာ အတ္တမနာ။ ယံ ယဒေဝ စ မယံ ဘဂဝ န္တံ အပုစ္ဆိမှာ တံ တဒေဝ ဘဂဝါ ဗျာကာသိ; တဉ္စ ပနမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ, တေန စမှာ အတ္တမနာ။ ဟ န္ဒ, စ ဒါနိ မယံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမ; ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ''တိ။ ''ယဿဒါနိ တွံ, မဟာရာဇ, ကာလံ မည

သီ’’တိ။ အထ ခေါ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမီတိ။

ကဏ္ဏကတ္ထလသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒသမံ။

ရာဇဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော စတုတ္ထော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဃဋိကာရော ရဋ္ဌပါလော၊ မဃဒေဝေါ မဓုရိယံ။
ဗောဓိ အင်္ဂုလိမာလော စ၊ ပိယဇာတံ ဗာဟိတိကံ။
ဓမ္မစေတိယသုတ္တဉ္စ၊ ဒသမံ ကဏ္ဏကတ္ထလံ။

၅. ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေါ

၁. ဗြဟ္မာယုသုတ္တံ

၃၈၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝိဒေဟေသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော မိထိလာယံ ပဋိဝသတိ ဇိဏ္ဏော ဝုဍ္ဎော မဟလ္လကော အဒ္ဓဂတော ဝယောအနုပ္ပတ္တော, ဝီသဝဿသတိကော ဇာတိယာ, တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ [ဗေဒါနံ (က.)] ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ, ပဒကော, ဝေယျာကရဏော, လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော။ အဿောသိ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော – ''သမဏော ခလု ဘော, ဂေါတမော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဝိဒေဟေသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ'တိ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ သာဓု ခေါ ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ'''တိ။

၃၈၄. တေန ခေါ ပန သမယေန ဗြဟ္မာယုဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဥတ္တရော နာမ မာဏဝေါ အန္တေဝါသီ ဟောတိ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ, ပဒကော, ဝေယျာကရဏော, လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော။ အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဥတ္တရံ မာဏဝံ အာမန္တေသိ – ''အယံ, တာတ ဥတ္တရ, သမဏော ဂေါတမော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဝိဒေဟေသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ပေ။ သာဓု ခေါ ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ'တိ။ ဧဟိ တွံ, တာတ ဥတ္တရ, យေန သမဏော ဂေါတမော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ သမဏံ ဂေါတမံ ဇာနာဟိ ယဒိ ဝါ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ တထာ သန္တံယေဝ သဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော, ယဒိ ဝါ နော တထာ; ယဒိ ဝါ သော ဘဝံ ဂေါတမော တာဒိသော, ယဒိ ဝါ န တာဒိသော။ တထာ မယံ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဝေဒိဿာမာ''တိ။ ''ယထာ ကထံ ပနာဟံ, ဘော, တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဇာနိဿာမိ ယဒိ ဝါ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ တထာ သန္တံယေဝ သဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော, ယဒိ ဝါ နော တထာ; ယဒိ ဝါ သော ဘဝံ ဂေါတမော တာဒိသော, ယဒိ ဝါ န တာဒိသော''တိ။ ''အာဂတာနိ ခေါ, တာတ ဥတ္တရ, အမှာကံ မန္တေသု ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ, ယေဟိ သမန္နာဂတဿ မဟာပုရိသဿ ဒွေဝ ဂတိယော ဘဝန္တိ အနညာ ။ သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ, ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော သတ္တရတနသမန္နာဂတော။ တဿိမာနိ သတ္တ ရတနာနိ ဘဝန္တိ, သေယျထိဒံ – စက္ကရတနံ, ဟတ္ထိရတနံ, အဿရတနံ, မဏိရတနံ, ဣတ္ထိရတနံ, ဂဟပတိရတနံ, ပရိဏာယကရတနမေဝ သတ္တမံ။ ပရောသဟဿံ ခေါ ပနဿ ပုတ္တာ ဘဝန္တိ သူရာ ဝီရင်္ဂရူပါ ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာ။ သော ဣမံ ပထဝိံ သာဂရပရိယန္တံ အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန ဓမ္မေန [ဓမ္မေန သမေန (က.)] အဘိဝိဇိယ အဇ္ဈာဝသတိ။ သစေ ခေါ ပန အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ, အရဟံ ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ။ အဟံ ခေါ ပန, တာတ ဥတ္တရ, မန္တာနံ ဒါတာ; တွံ မန္တာနံ ပဋိဂ္ဂဟေတာ''တိ။

၃၈၅. ''ဧဝံ, ဘော''တိ ခေါ ဥတ္တရော မာဏဝေါ ဗြဟ္မာယုဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပဋိဿုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဗြဟ္မာယုံ ဗြာဟ္မဏံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝိဒေဟေသု ယေန ဘဂဝါ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဥတ္တရော မာဏဝေါ ဘဂဝတော ကာယေ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ သမန္နေသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဥတ္တရော မာဏဝေါ ဘဂဝတော ကာယေ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ, ယေဘုယျေန ဌပေတွာ ဒွေ။ ဒွီသု မဟာပုရိသလက္ခဏေသု ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န

သမ္ပသီဒတိ – ကောသောဟိတေ စ ဝတ္ထဂုယှေ့ဟ, ပဟူတဇိဝှဟတာယ စ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော တေဒဟောသိ – ‘‘ပဿတိ ခေါ မေ အယံ ဥတ္တရော မာဏဝေါ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ, ယေဘုယျေန ဌပေတွာ ဒွေ။ ဒွီသု မဟာပုရိသလက္ခဏေသု ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ – ကောသောဟိတေ စ ဝတ္ထဂုယှေ့ဟ, ပဟူတဇိဝှဟတာယ စာ’’တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တထာရူပံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသိ ယထာ အဒ္ဒသ ဥတ္တရော မာဏဝေါ ဘဂဝတော ကောသောဟိတံ ဝတ္ထဂုယှံ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဇိဝှံ နိန္နာမေတွာ ဥဘောပိ ကဏ္ဏသောတာနိ အနုမသိ ပဋိမသိ [ပရိမသိ (သီ. က.)]; ဥဘောပိ နာသိကသောတာနိ [နာသိကာသောတာနိ (သီ.)] အနုမသိ ပဋိမသိ; ကေဝလမ္ပိ နလာဋမဏ္ဍလံ ဇိဝှာယ ဆာဒေသိ။ အထ ခေါ ဥတ္တရဿ မာဏဝဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘သမန္နာဂတော ခေါ သမဏော ဂေါတမော ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ။ ယံနူနာဟံ သမဏံ ဂေါတမံ အနုဗန္ဓေယျံ, ဣရိယာပထမဿ ပဿေယျ’’န္တိ။ အထ ခေါ ဥတ္တရော မာဏဝေါ သတ္တမာသာနိ ဘဂဝန္တံ အနုဗန္ဓိ ဆာယာဝ အနပာယိနီ [အနုပာယိနီ (သျာ. ကံ. က.)]။

၃၈၆. အထ ခေါ ဥတ္တရော မာဏဝေါ သတ္တန္နံ မာသာနံ အစ္စယေန ဝိဒေဟေသု ယေန မိထိလာ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန မိထိလာ ယေန ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဗြဟ္မာယုံ ဗြာဟ္မဏံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ ဥတ္တရံ မာဏဝံ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကစ္စိ, တာတ ဥတ္တရ, တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ တထာ သန္တံယေဝ သဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော, နော အညထာ? ကစ္စိ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော တာဒိသော, နော အညာဒိသော’’တိ? ‘‘တထာ သန္တံယေဝ, ဘော, တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော, နော အညထာ; တာဒိသောဝ [တာဒိသောဝ ဘော (သီ. ပီ.), တာဒိသော စ ခေါ (သျာ. ကံ. က.)] သော ဘဝံ ဂေါတမော, နော အညာဒိသော။ သမန္နာဂတော စ [သမန္နာဂတော စ ဘော (သဗ္ဗတ္ထ)] သော ဘဝံ ဂေါတမော ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ။

‘‘သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒော ခေါ ပန ဘဝံ ဂေါတမော; ဣဒမ္ပိ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ မဟာပုရိသဿ မဟာပုရိသလက္ခဏံ ဘဝတိ။

‘‘ဟေဋ္ဌာ ခေါ ပန တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ ပါဒတလေသု စက္ကာနိ ဇာတာနိ သဟဿာရာနိ သနေမိကာနိ သနာဘိကာနိ သဗ္ဗာကာရပရိပူရာနိ။

‘‘အာယတပဏှိ ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော။

‘‘ဒီဃင်္ဂုလိ ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော။

‘‘မုဒုတလုနဟတ္ထပါဒော ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော။

‘‘ဇာလဟတ္ထပါဒော ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော။

‘‘ဥဿင်္ခပါဒော ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော။

‘‘ဧဏိဇင်္ဃော ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော။

‘‘ဌိတကော ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော အနောနမန္တော ဥဘောဟိ ပါဏိတလေဟိ ဇဏ္ဏုကာနိ ပရိမသတိ ပရိမဇ္ဇတိ။

‘‘ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှော ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော။

‘‘သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစော။

‘‘သုခုမစ္ဆဝိ ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော။ သုခုမတ္တာ ဆဝိယာ ရဇောဇလ္လံ ကာယေ န ဥပလိမ္ပတိ။

‘‘ဧကေကလောမော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော; ဧကေကာနိ လောမာနိ လောမကူပေသု ဇာတာနိ။

‘‘ဥဒ္ဓဂ္ဂလောမော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော; ဥဒ္ဓဂ္ဂာနိ လောမာနိ ဇာတာနိ နီလာနိ အဉ္ဇနဝဏ္ဏာနိ ကုဏ္ဍလာဝဋ္ဋာနိ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋကဇာတာနိ။

‘‘ဗြဟ္မုဇုဂတ္တော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘သတ္တုဿဒော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘သီဟပုဗ္ဗဒ္ဓကာယော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘စိတန္တရံသော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော; ယာဝတက္ဝဿ ကာယော တာဝတက္ဝဿ ဗျာမော, ယာဝတက္ဝဿ ဗျာမော တာဝတက္ဝဿ ကာယော။

‘‘သမဝဋ္ဋက္ခန္ဓော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘ရသဂ္ဂသဂ္ဂီ ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘သီဟဟနု ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘စတ္တာလီသဒန္တော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘သမဒန္တော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘အဝိရဠဒန္တော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘သုသုက္ကဒာဌော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘ပဟူတဇိဝှော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘ဗြဟ္မဿရော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော ကရဝိကဘာဏီ။

‘‘အဘိနီလနေတ္တော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘ဂောပခုမော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော။

‘‘ဥဏ္ဏာ ခော ပနဿ ဘောတော ကေတမဿ ဘမုကန္တရေ ဇာတာ ဩဒာတာ မုဒုတူလသန္နိဘာ။

‘‘ဥဏှီသသီသော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော; ဣဒမ္ပိ တဿ ဘောတော ကေတမဿ မဟာပုရိသဿ မဟာပုရိသလက္ခဏံ ဘဝတိ။

‘‘ဣမေဟိ ခော, ဘော, သော ဘဝံ ကေတမော ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော။

၃၈၇. ‘‘ဂစ္ဆန္တော ခော ပန သော ဘဝံ ကေတမော ဒက္ခိဏေနေဝ ပါဒေန ပဌမံ ပက္ကမတိ။ သော နာတိဒူရေ ပါဒံ ဥဒ္ဓရတိ, နာစ္စာသန္နေ ပါဒံ နိက္ခိပတိ; သော နာတိသီဃံ ဂစ္ဆတိ, နာတိသဏိကံ ဂစ္ဆတိ; န စ အဒ္ဒုဝေန အဒ္ဒုဝံ သင္ဃဋ္ဋေန္တော ဂစ္ဆတိ, န စ ဂေါပ္ဖကေန ဂေါပ္ဖကံ သင္ဃဋ္ဋေန္တော ဂစ္ဆတိ။ သော ဂစ္ဆန္တော န သတ္ထိံ ဥန္နာ

မေတိ, န သတ္တိံ ဩဒြနာမေတိ; န သတ္တိံ သန္ဓာမေတိ, န သတ္တိံ ဝိနာမေတိ။ ဂစ္ဆတော ခေါ ပန တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ အဓရကာယော၀ [အဓုကာယော၀ (က.), အာရဒ္ဓကာယော၀ (သျာ. ကံ.)] ကြဥ္ဇတိ, န စ ကာယဗလေန ဂစ္ဆတိ။ အပလောကေန္တော ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော သဗ္ဗကာယေနေ၀ အပလောကေတိ; သော န ဥဒ္ဓံ ဥလ္လောကေတိ, န အဓော ဩလောကေတိ; န စ ဝိပေက္ခမာနော ဂစ္ဆတိ, ယုဂမတ္တဉ္စ ပေက္ခတိ; တတော စဿ ဥတ္တရိ အနာဝဋံ ဉာဏဒဿနံ ဘဝတိ။ သော အန္တရဃရံ ပဝိသန္တော န ကာယံ ဥန္နာမေတိ , န ကာယံ ဩနာမေတိ; န ကာယံ သန္နာမေတိ, န ကာယံ ဝိနာမေတိ။ သော နာတိဒူရေ နာစ္စာသန္နေ အာသနဿ ပရိဝတ္တတိ, န စ ပာဏိနာ အာလမ္ဗိတွာ အာသနေ နိသီဒတိ, န စ အာသနသ္မိံ ကာယံ ပက္ခိပတိ။ သော အန္တရဃရေ နိသိန္နော သမာနော န ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ အာပဇ္ဇတိ, န ပါဒကုက္ကုစ္စံ အာပဇ္ဇတိ; န အဒ္ဓုဝေန အဒ္ဓုံ အာရောပေတွာ နိသီဒတိ; န စ ဂေါပ္ဖကေန ဂေါပ္ဖကံ အာရောပေတွာ နိသီဒတိ; န စ ပါဏိနာ ဟနုကံ ဥပဒဟိတွာ [ဥပဓာရိယိတွာ (သီ. ပီ.)] နိသီဒတိ။ သော အန္တရဃရေ နိသိန္နော သမာနော န ဆမ္ဘတိ န ကမ္ပတိ န ဝေဓတိ န ပရိတဿတိ။ သော အဆမ္ဘီ အကမ္ပီ အဝေဓီ အပရိတဿီ ဝိဂတလောမဟံသော။ ဝိဝေကဝတ္တော စ သော ဘဝံ ဂေါတမော အန္တရဃရေ နိသိန္နော ဟောတိ။ သော ပတ္တောဒကံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တော န ပတ္တံ ဥန္နာမေတိ, န ပတ္တံ ဩနာမေတိ; န ပတ္တံ သန္နာမေတိ, န ပတ္တံ ဝိနာမေတိ။ သော ပတ္တောဒကံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ နာတိထောကံ နာတိဗဟုံ။ သော န ခုလုခုလုကာရကံ [ဗုလုဗုလုကာရကံ (သီ.)] ပတ္တံ ဓောဝတိ, န သမ္ပရိဝတ္တကံ ပတ္တံ ဓောဝတိ, န ပတ္တံ ဘူမိယံ နိက္ခိပိတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝတိ; ဟတ္ထေသု ဓောတေသု ပတ္တော ဓောတော ဟောတိ, ပတ္တေ ဓောတေ ဟတ္ထာ ဓောတာ ဟောန္တိ။ သော ပတ္တောဒကံ ဆဍ္ဍေတိ နာတိဒူရေ နာစ္စာသန္နေ, န စ ဝိစ္ဆဍ္ဍယမာနော။ သော ဩဒနံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တော န ပတ္တံ ဥန္နာမေတိ, န ပတ္တံ ဩနာမေတိ; န ပတ္တံ သန္နာမေတိ, န ပတ္တံ ဝိနာမေတိ။ သော ဩဒနံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ နာတိထောကံ နာတိဗဟုံ။ ဗျဉ္ဇနံ ခေါ ပန ဘဝံ ဂေါတမော ဗျဉ္ဇနမတ္တာယ အာဟာရေတိ, န စ ဗျဉ္ဇနေန အာလောပံ အတိနာမေတိ။ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ခေါ ဘဝံ ဂေါတမော မုခေ အာလောပံ သမ္ပရိဝတ္တေတွာ အဇ္ဈောဟရတိ; န စဿ ကာစိ ဩဒနမိဉ္ဇာ အသမ္ဘိန္နာ ကာယံ ပဝိသတိ, န စဿ ကာစိ ဩဒနမိဉ္ဇာ မုခေ အဝသိဋ္ဌာ ဟောတိ; အထာပရံ အာလောပံ ဥပနာမေတိ။ ရသပဋိသံဝေဒီ ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော အာဟာရံ အာဟာရေတိ, နော စ ရသရာဂပဋိသံဝေဒီ။

“အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ [အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော (က.)] ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော အာဟာရံ အာဟာရေတိ – နေဝ ဒဝာယ, န မဒါယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ, ယာဝဒေဝ ဣမဿ ကာယဿ ဌိတိယာ ယာပနာယ, ဝိဟိံသူပရတိယာ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ – ‘ဣတိ ပုရာဏဉ္စ ဝေဒနံ ပဋိဟင်္ခာမိ နဝဉ္စ ဝေဒနံ န ဥပ္ပာဒေဿာမိ, ယာတြာ စ မေ ဘဝိဿတိ အနဝဇ္ဇတာ စ ဖာသုဝိဟာရော စာ’တိ ။ သော ဘုတ္တာဝီ ပတ္တောဒကံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တော န ပတ္တံ ဥန္နာမေတိ, န ပတ္တံ ဩနာမေတိ; န ပတ္တံ သန္နာမေတိ, န ပတ္တံ ဝိနာမေတိ။ သော ပတ္တောဒကံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ နာတိထောကံ နာတိဗဟုံ။ သော န ခုလုခုလုကာရကံ ပတ္တံ ဓောဝတိ, န သမ္ပရိဝတ္တကံ ပတ္တံ ဓောဝတိ, န ပတ္တံ ဘူမိယံ နိက္ခိပိတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝတိ; ဟတ္ထေသု ဓောတေသု ပတ္တော ဓောတော ဟောတိ, ပတ္တေ ဓောတေ ဟတ္ထာ ဓောတာ ဟောန္တိ။ သော ပတ္တောဒကံ ဆဍ္ဍေတိ နာတိဒူရေ နာစ္စာသန္နေ, န စ ဝိစ္ဆဍ္ဍယမာနော။ သော ဘုတ္တာဝီ န ပတ္တံ ဘူမိယံ နိက္ခိပတိ နာတိဒူရေ နာစ္စာသန္နေ, န စ အနတ္ထိကော ပတ္တေန ဟောတိ, န စ အတိဝေလာနုရက္ခီ ပတ္တသ္မိံ။ သော ဘုတ္တာဝီ မုဟုတ္တံ တုဏှီ နိသီဒတိ, န စ အနုမောဒနဿ ကာလမတိနာမေတိ။ သော ဘုတ္တာဝီ အနုမောဒတိ, န တံ ဘတ္တံ ဂရဟတိ, န အညံ ဘတ္တံ ပဋိကင်္ခတိ; အညဒတ္ထု ဓမ္မိယာ ကထာယ တံ ပရိသံ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ။ သော တံ ပရိသံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမတိ။ သော နာတိသီဃံ ဂစ္ဆတိ, နာတိသဏိကံ ဂစ္ဆတိ, န စ မုစ္စိတုကာမော ဂစ္ဆတိ; န စ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ ကာယေ စီဝရံ အစ္စုက္ကဋ္ဌံ ဟောတိ န စ အစ္စောက္ကဋ္ဌံ, န စ ကာယသ္မိံ အလ္လီနံ န စ ကာယသ္မာ အပကဋ္ဌံ; န စ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ ကာယမှာ ဝါတော စီဝရံ အပဝဟတိ; န စ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ ကာယေ ရဇောဇလ္လံ ဥပလိမ္ပတိ ။ သော အာရာမဂတော နိသီဒတိ ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ပါဒေ ပက္ခာလေတိ; န စ သော ဘဝံ ဂေါတမော ပါဒမဏ္ဍနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။ သော ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော နေဝ အတ္တဗျာဗာဓာယ စေတေတိ, န ပရဗျာဗာဓာယ စေတေတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယ စေတေတိ; အတ္တဟိတ ပရဟိတဥဘယဟိတသဗ္ဗလောကဟိတမေဝ သော ဘဝံ ဂေါတမော စိန္တေန္တော နိသိန္နော ဟောတိ။ သော အာရာမဂ

တော ပရိသတိ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, န တံ ပရိသံ ဥဿာဒေတိ, န တံ ပရိသံ အပသာဒေတိ; အညဒတ္ထု ဓမ္မိယာ ကထာယ တံ ပရိသံ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ။

“အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော ခေါ ပနဿ ဘောတော ဂေါတမဿ မုခတော ဃောသော နိစ္ဆရတိ – ဝိဿဋ္ဌော စ, ဝိညေယျော စ, မဉ္ဇု စ, သဝနီယော စ, ဗိန္ဒု စ, အဝိသာရီ စ, ဂမ္ဘီရော စ, နိန္နာဒီ စ။ ယထာပရိသံ ခေါ ပန သော ဘဝံ ဂေါတမော သရေန ဝိညာပေတိ, န စဿ ဗဟိဒ္ဓာ ပရိသာယ ဃောသော နိစ္ဆရတိ။ တေ တေန ဘောတာ ဂေါတမေန ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတာ သမာဒပိတာ သမုတ္တေဇိတာ သမ္ပဟံသိတာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမန္တိ အဝလောကယမာနာယေဝ [အပလောကယမာနာယေဝ (သီ. က.)] အဝိဇဟိတတ္တာ [အဝိဇဟန္တာဘာဝေန (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ အဒ္ဒသာမ ခေါ မယံ, ဘော, တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဂစ္ဆန္တံ, အဒ္ဒသာမ ဌိတံ, အဒ္ဒသာမ အန္တရဃရံ ပဝိသန္တံ, အဒ္ဒသာမ အန္တရဃရေ နိသိန္နံ တုဏှီဘူတံ, အဒ္ဒသာမ အန္တရဃရေ ဘုဉ္ဇန္တံ, အဒ္ဒသာမ ဘုတ္တာဝိံ နိသိန္နံ တုဏှီဘူတံ, အဒ္ဒသာမ ဘုတ္တာဝိံ အနုမောဒန္တံ, အဒ္ဒသာမ အာရာမံ ဂစ္ဆန္တံ, အဒ္ဒသာမ အာရာမဂတံ နိသိန္နံ တုဏှီဘူတံ, အဒ္ဒသာမ အာရာမဂတံ ပရိသတိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ။ ဧဒိသော စ ဧဒိသော စ သော ဘဝံ ဂေါတမော, တတော စ ဘိယျော”တိ။

၃၈၈. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ တိက္ခတ္တုံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

“နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

“နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ”တိ။

“အပ္ပေဝ နာမ မယံ ကဒါစိ ကရဟစိ တေန ဘောတာ ဂေါတမေန သမာဂစ္ဆေယျာမ? အပ္ပေဝ နာမ သိယာ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပော”တိ!

၃၈၉. အထ ခေါ ဘဂဝါ ဝိဒေဟေသု အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန မိထိလာ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ မိထိလာယံ ဝိဟရတိ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ။ အဿောသုံ ခေါ မိထိလေယျကာ [မေထိလေယျကာ (သီ. ပီ.)] ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ – “သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဝိဒေဟေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ မိထိလံ အနုပ္ပတ္တော, မိထိလာယံ ဝိဟရတိ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ သာဓု ခေါ ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ’”တိ။

အထ ခေါ မိထိလေယျကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု; အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု, သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု; အပ္ပေကစ္စေ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု; အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝတော သန္တိကေ နာမဂေါတ္တံ သာဝေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု; အပ္ပေကစ္စေ တုဏှီဘူတာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။

၃၉၀. အဿောသိ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော – “သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော မိထိလံ အနုပ္ပတ္တော, မိထိလာယံ ဝိဟရတိ မဃဒေဝအမ္ဗဝနေ”တိ။ အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မ

ဏော သမ္ဗဟုလေဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ယေန မဃဒေဝမ္ဗဝနံ တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခော ဗြဟ္မာယုနော ဗြာဟ္မဏ
ဿ အဝိဒူရေ အမ္ဗဝနဿ တေဒဟောသိ – “န ခော မေတံ ပတိရူပံ ယောဟံ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဋိသံဝိဒိတော သမဏံ ဂောတမံ
ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမေယျ”န္တိ။ အထ ခော ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော အညတရံ မာဏဝကံ အာမန္တေသိ – “ဧဟိ
တွံ, မာဏဝက, ယေန သမဏော ဂောတမော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန သမဏံ ဂောတမံ အပ္ပာဗာဓံ
အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – ‘ဗြဟ္မာယု, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏော ဘဝန္တံ ဂောတမံ အပ္ပ
ာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ’တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – ‘ဗြဟ္မာယု, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မ
ဏော ဇိဏ္ဏော ဝုဍ္ဎော မဟလ္လကော အဒ္ဓဂတော ဝယောအနုပ္ပတ္တော, ဝီသဝဿသတိကော ဇာတိယာ, တိဏ္ဏံ
ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒာနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ, ပဒကော, ဝေယျာကရဏော, လော
ကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော။ ယာဝတာ, ဘော, ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ မိထိလာယံ ပဋိဝသန္တိ, ဗြဟ္
မာယု တေသံ ဗြာဟ္မဏော အဂ္ဂမက္ခာယတိ – ယဒိဒံ ဘောဂေဟိ; ဗြဟ္မာယု တေသံ ဗြာဟ္မဏော အဂ္ဂမက္ခာယတိ
– ယဒိဒံ မန္တေဟိ; ဗြဟ္မာယု တေသံ ဗြာဟ္မဏော အဂ္ဂမက္ခာယတိ – ယဒိဒံ အာယုနာ စေဝ ယသသာ စ။ သော ဘော
တော ဂောတမဿ ဒဿနကာမော’’’တိ။

“ဧဝံ , ဘော”တိ ခော သော မာဏဝကော ဗြဟ္မာယုဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသ
င်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာ
သိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခော သော မာဏဝကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဗြဟ္မာယု, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏော ဘဝ
န္တံ ဂောတမံ အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတိ; ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – ‘ဗြဟ္မာယု, ဘော ဂေါ
တမ, ဗြာဟ္မဏော ဇိဏ္ဏော ဝုဍ္ဎော မဟလ္လကော အဒ္ဓဂတော ဝယောအနုပ္ပတ္တော, ဝီသဝဿသတိကော ဇာတိ
ယာ, တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒာနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ, ပဒကော, ဝေယျာကရ
ဏော, လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော။ ယာဝတာ, ဘော, ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ မိထိလာယံ ပဋိဝသ
န္တိ, ဗြဟ္မာယု တေသံ ဗြာဟ္မဏော အဂ္ဂမက္ခာယတိ – ယဒိဒံ ဘောဂေဟိ; ဗြဟ္မာယု တေသံ ဗြာဟ္မဏော အဂ္ဂ
မက္ခာယတိ – ယဒိဒံ မန္တေဟိ; ဗြဟ္မာယု တေသံ ဗြာဟ္မဏော အဂ္ဂမက္ခာယတိ – ယဒိဒံ အာယုနာ စေဝ ယသသာ
စ။ သော ဘောတော ဂောတမဿ ဒဿနကာမော’’’တိ။ “ယဿဒါနိ, မာဏဝ, ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ကာလံ မည
တီ”တိ။ အထ ခော သော မာဏဝကော ယေန ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဗြဟ္မာယုံ ဗြ
ာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစ – “ကတာဝကာသော ခောသိ ဘဝတာ သမဏေန ဂောတမေန။ ယဿဒါနိ ဘဝံ ကာလံ မည
တီ”တိ။

၃၉၁. အထ ခော ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခော သာ ပရိသာ ဗြဟ္မာယုံ ဗြ
ာဟ္မဏံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန ဩရမိယ [ဩရမတ္တ (သျာ. ကံ. ပီ.), ဩရမထ, ဩရမတိ (က.), အထ နံ
(သီ.), ဩရမိယာတိ ပန တွာပစ္စယန္တတထသံဝဏ္ဏနာနုရူပံ ဝိသောဓိတပဒံ] ဩကာသမကာသိ ယထာ တံ ဉာတဿ ယ
သဿိနော။ အထ ခော ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော တံ ပရိသံ ဧတဒဝေါစ – “အလံ, ဘော! နိသီဒထ တုမှေ သကေ အာ
သနေ။ ဣဓာဟံ သမဏဿ ဂောတမဿ သန္တိကေ နိသီဒိဿာမီ”တိ။

အထ ခော ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။
သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော
ဘဂဝတော ကာယေ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ သမန္နေသိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော
ကာယေ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ, ယေဘုယျေန ဌပေတွာ ဒွေ။ ဒွီသု မဟာပုရိသလက္ခဏေသု ကင်္ခတိ ဝိစိ
ကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ – ကောသောဟိတေ စ ဝတ္ထဂုယှေ, ပဟူတဇိဝှတာယ စ။ အထ ခော ဗြဟ္မာ
ယု ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဂာထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ –

“ယေ မေ ဒွတ္တိံသာတိ သုတာ၊ မဟာပုရိသလက္ခဏာ။
ဒုဝေ တေသံ န ပဿာမိ၊ ဘောတော ကာယသ္မိံ ဂောတမ။

“ကစ္စိ ကောသောဟိတံ ဘောတော၊ ဝတ္ထဂုယှံ နရုတ္တမ။

နာရီသမာနသဝှဟယာ၊ ကစ္စိ ဇိဝှဟာ န ဒဿကာ [နာရီသဟနာမ သဝှဟယာ၊ ကစ္စိ ဇိဝှဟာ နရဿိကာ။ (သီ. ဿာ. ကံ. ပီ.)]။

''ကစ္စိ ပဟူတဇိဝှေဟာသိ၊ ယထာ တံ ဇာနိယာမသေ။
နိန္နာမယေတံ ပဟူတံ၊ ကင်္ခ ဝိနယ နော ဣသေ။

''ဒိဋ္ဌဓမ္မဟိတတ္ထာယ၊ သမ္ပရာယသုခာယ စ။
ကတာဝကာသာ ပုစ္ဆာမ၊ ယံ ကိဉ္စိ အဘိပတ္ထိတ''န္တိ။

၃၉၂. အထ ခော ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – ''ပဿတိ ခော မေ အယံ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ, ယေဘုယျေန ဌပေတွာ ဒွေ။ ဒွီသု မဟာပုရိသလက္ခဏေသု ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ – ကောသောဟိတေ စ ဝတ္ထဂုယှေ, ပဟူတဇိဝှတာယ စာ''တိ ။ အထ ခော ဘဂဝါ တထာရူပံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသိ ယထာ အဒ္ဒသ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ကောသောဟိတံ ဝတ္ထဂုယှံ။ အထ ခော ဘဂဝါ ဇိဝှံ နိန္နာမေတွာ ဥဘောပိ ကဏ္ဏသောတာနိ အနုမသိ ပဋိမသိ; ဥဘောပိ နာသိကသောတာနိ အနုမသိ ပဋိမသိ; ကေဝလမ္ပိ နလာဋမဏ္ဍလံ ဇိဝှာယ ဆာဒေသိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ဗြဟ္မာယုံ ဗြာဟ္မဏံ ဂါထာဟိ ပစ္စဘာသိ –

''ယေ တေ ဒွတ္တိံသာတိ သုတာ၊ မဟာပုရိသလက္ခဏာ။
သဗ္ဗေ တေ မမ ကာယသ္မိံ၊ မာ တေ [မာ ဝေ (က.)] ကင်္ခါဟု ဗြာဟ္မဏ။

''အဘိညေယျံ အဘိညာတံ၊ ဘာဝေတဗ္ဗဉ္စ ဘာဝိတံ။
ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ မေ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓောသ္မိ ဗြာဟ္မဏ။

''ဒိဋ္ဌဓမ္မဟိတတ္ထာယ ၊ သမ္ပရာယသုခာယ စ။
ကတာဝကာသော ပုစ္ဆဿု၊ ယံ ကိဉ္စိ အဘိပတ္ထိတ''န္တိ။

၃၉၃. အထ ခော ဗြဟ္မာယုဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဧတဒဟောသိ – ''ကတာဝကာသော ခေါမှိ သမဏေန ဂေါတမေန။ ကိံ နု ခော အဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ပုစ္ဆေယျံ – 'ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ဝါ အတ္ထံ သမ္ပရာယိကံ ဝါ'''တိ။ အထ ခော ဗြဟ္မာယုဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဧတဒဟောသိ – ''ကုသလော ခော အဟံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အတ္ထာနံ။ အညေပိ မံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ အတ္ထံ ပုစ္ဆန္တိ။ ယံနူနာဟံ သမဏံ ဂေါတမံ သမ္ပရာယိကံယေဝ အတ္ထံ ပုစ္ဆေယျ''န္တိ။ အထ ခော ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ –

''ကထံ ခော ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ၊ ကထံ ဘဝတိ ဝေဒဂူ။
တေဝိဇ္ဇော ဘော ကထံ ဟောတိ၊ သောတ္ထိယော ကိန္တိ ဝုစ္စတိ။

''အရဟံ ဘော ကထံ ဟောတိ၊ ကထံ ဘဝတိ ကေဝလီ။
မုနိ စ ဘော ကထံ ဟောတိ၊ ဗုဒ္ဓေါ ကိန္တိ ပဝုစ္စတီ''တိ။

၃၉၄. အထ ခော ဘဂဝါ ဗြဟ္မာယုံ ဗြာဟ္မဏံ ဂါထာဟိ ပစ္စဘာသိ –

''ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ယော ဝေဒိ၊ သဂ္ဂါပါယဉ္စ ပဿတိ။
အထော ဇာတိက္ခယံ ပတ္တော၊ အဘိညာ ဝေါသိတော မုနိ။

''စိတ္တံ ဝိသုဒ္ဓံ ဇာနာတိ၊ မုတ္တံ ရာဂေဟိ သဗ္ဗသော။
ပဟီနဇာတိမရဏော၊ ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ။
ပါရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ ဗုဒ္ဓေါ တာဒိ ပဝုစ္စတီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝတော ပါဒါနိ မုခေန စ ပရိစုမ္ဗတိ, ပါဏီဟိ စ ပရိသမ္ဗာဟတိ, နာမဉ္စ သာဝေတိ – "ဗြဟ္မာယု အဟံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏော; ဗြဟ္မာယု အဟံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏော"တိ။ အထ ခေါ သာ ပရိသာ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာ အဟောသိ – "အစ္ဆရိယံ ဝတ, ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ, ဘော! ယတြ ဟိ နာမာယံ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဉာတော ယသဿီ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရိဿတီ"တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဗြဟ္မာယုံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစ – "အလံ, ဗြာဟ္မဏ, ဥဋ္ဌဟ နိသီဒ တွံ သကေ အာသနေ ယတော တေ မယိ စိတ္တံ ပသန္န"န္တိ။ အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဥဋ္ဌဟိတွာ သကေ အာသနေ နိသီဒိ။

၂၉၅. အထ ခေါ ဘဂဝါ ဗြဟ္မာယုဿ ဗြာဟ္မဏဿ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ, သေယျထိဒံ – ဒါနကထံ, သီလကထံ, သဂ္ဂကထံ; ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ။ ယဒါ ဘဂဝါ အညာသိ ဗြဟ္မာယုံ ဗြာဟ္မဏံ ကလ္လစိတ္တံ မုဒုစိတ္တံ ဝိနီဝရဏစိတ္တံ ဥဒဂ္ဂစိတ္တံ ပသန္နစိတ္တံ, အထ ယာ ဗုဒ္ဓါနံ သာမုက္ကံသိကာ ဓမ္မဒေသနာ တံ ပကာသေသိ – ဒုက္ခံ, သမုဒယံ, နိရောဓံ, မဂ္ဂံ။ သေယျထာပိ နာမ သုဒ္ဓံ ဝတ္ထံ အပဂတကာဠကံ သမ္မဒေဝ ရဇနံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, ဧဝမေဝ ဗြဟ္မာယုဿ ဗြာဟ္မဏဿ တသ္မိံယေဝ အာသနေ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – "ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"န္တိ။ အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဒိဋ္ဌဓမ္မော ပတ္တဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော ပရိယောဂါဠှဓမ္မော တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတကထံကထော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော အပရပ္ပစ္စယော သတ္ထုသာသနေ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ – ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတံ။ အဓိဝါသေတု စ မေ ဘဝံ ဂေါတမော သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေနာ"တိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ ။ အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကေ နိဝေသနေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒါပေတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစာပေသိ – "ကာလော, ဘော ဂေါတမ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ"န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ဗြဟ္မာယုဿ ဗြာဟ္မဏဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေန။ အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန ဝိဒေဟေသု စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ကာလမကာသိ။ အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – "ဗြဟ္မာယု, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏော ကာလင်္ကတော။ တဿ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော"တိ? "ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ပစ္စပါဒိ ဓမ္မဿာနုဓမ္မံ, န စ မံ ဓမ္မာဓိကရဏံ ဝိဟေသေသိ။ ဗြဟ္မာယု, ဘိက္ခဝေ, ဗြာဟ္မဏော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ, တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ, အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ"တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဗြဟ္မာယုသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၂. သေလသုတ္တံ

၂၉၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ အင်္ဂုတ္တရာပေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ အဍ္ဎတေဠသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ ယေန အာပဏံ နာမ အင်္ဂုတ္တရာပါနံ နိဂမော တဒဝသရိ။ အဿောသိ ခေါ ကေဏိ

ယော ဇဋိလော – ''သမဏော ခလု, ဘော, ကေတမော သက္ယပုတ္တော သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော အင်္ဂုတ္တရာပေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ အဍ္ဎတေဠသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ အာပဏံ အနုပ္ပတ္တော။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ကေတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ သာဓု ခေါ ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ'''တိ။

အထ ခေါ ကေဏိယော ဇဋိလော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ ကေဏိယံ ဇဋိလံ ဘဂဝါ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ ။ အထ ခေါ ကေဏိယော ဇဋိလော ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတော သမာဒပိတော သမုတ္တေဇိတော သမ္ပဟံသိတော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဓိဝါသေတု မေ ဘဝံ ကေတမော သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ''တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ ကေဏိယံ ဇဋိလံ ဧတဒဝေါစ – ''မဟာ ခေါ, ကေဏိယ, ဘိက္ခုသင်္ဃော အဍ္ဎတေဠသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ, တွဉ္စ ဗြာဟ္မဏေသု အဘိပ္ပသန္နော''တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ကေဏိယော ဇဋိလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိဉ္စာပိ ခေါ, ဘော ကေတမ, မဟာ ဘိက္ခုသင်္ဃော အဍ္ဎတေဠသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ, အဟဉ္စ ဗြာဟ္မဏေသု အဘိပ္ပသန္နော; အဓိဝါသေတု မေ ဘဝံ ကေတမော သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ''တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ ကေဏိယံ ဇဋိလံ ဧတဒဝေါစ – ''မဟာ ခေါ, ကေဏိယ, ဘိက္ခုသင်္ဃော အဍ္ဎတေဠသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ, တွဉ္စ ဗြာဟ္မဏေသု အဘိပ္ပသန္နော''တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ကေဏိယော ဇဋိလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိဉ္စာပိ ခေါ, ဘော ကေတမ, မဟာ ဘိက္ခုသင်္ဃော အဍ္ဎတေဠသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ, အဟဉ္စ ဗြာဟ္မဏေသု အဘိပ္ပသန္နော; အဓိဝါသေတု မေ ဘဝံ ကေတမော သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ''တိ ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခေါ ကေဏိယော ဇဋိလော ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန သကော အဿမော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မိတ္တာမစ္စေ ဉာတိသာလောဟိတေ အာမန္တေသိ – ''သုဏန္တု မေ ဘောန္တော, မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ; သမဏော မေ ကေတမော နိမန္တိတော သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန။ ယေန မေ ကာယဝေယျာဝဋိကံ [ကာယဝေယျာဝဋိကံ (သီ. သျာ. ကံ.), ကာယဝေယျာဝတိကံ (က.)] ကရေယျာထာ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘော''တိ ခေါ ကေဏိယဿ ဇဋိလဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ကေဏိယဿ ဇဋိလဿ ပဋိဿုတွာ အပ္ပေကစ္စေ ဥဒ္ဓနာနိ ခဏန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ကဋ္ဌာနိ ဖာလေန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ဘာဇနာနိ ဓောဝန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ဥဒကမဏိကံ ပတိဋ္ဌာပေန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ အာသနာနိ ပညပေန္တိ။ ကေဏိယော ပန ဇဋိလော သာမံယေဝ မဏ္ဍလမာလံ ပဋိယာဒေတိ။

၃၉၇. တေန ခေါ ပန သမယေန သေလော ဗြာဟ္မဏော အာပဏေ ပဋိဝသတိ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒာနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ , ပဒကော, ဝေယျာကရဏော, လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော, တီဏိ စ မာဏဝကသတာနိ မန္တေ ဝါစေတိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ကေဏိယော ဇဋိလော သေလေ ဗြာဟ္မဏေ အဘိပ္ပသန္နော ဟောတိ။ အထ ခေါ သေလော ဗြာဟ္မဏော တီဟိ မာဏဝကသတေဟိ ပရိဝုတော ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော ယေန ကေဏိယဿ ဇဋိလဿ အဿမော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ သေလော ဗြာဟ္မဏော ကေဏိယဿ ဇဋိလဿ အဿမေ အပ္ပေကစ္စေ ဥဒ္ဓနာနိ ခဏန္တေ, အပ္ပေကစ္စေ ကဋ္ဌာနိ ဖာလေန္တေ, အပ္ပေကစ္စေ ဘာဇနာနိ ဓောဝန္တေ, အပ္ပေကစ္စေ ဥဒကမဏိကံ ပတိဋ္ဌာပေန္တေ, အပ္ပေကစ္စေ အာသနာနိ ပညပေန္တေ, ကေဏိယံ ပန ဇဋိလံ သာမံယေဝ မဏ္ဍလမာလံ ပဋိယာဒေန္တံ။ ဒိသွာန ကေဏိယံ ဇဋိလံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိံ နု ဘောတော ကေဏိယဿ အာဝါဟော ဝါ ဘဝိဿတိ ဝိဝါဟော ဝါ ဘဝိဿတိ မဟာယညော ဝါ ပစ္စုပဋ္ဌိတော, ရာဇာ ဝါ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော နိမန္တိတော သွာတနာယ သဒ္ဓိံ ဗလကာယေနာ''တိ? ''န မေ, ဘော သေလ, အာဝါဟော ဘဝိဿတိ နပိ ဝိဝါဟော ဘဝိဿတိ နပိ ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော နိမန္တိတော သွာတနာယ သဒ္ဓိံ ဗလကာယေန; အပိ စ ခေါ မေ မဟာယညော ပစ္စုပဋ္ဌိတော။ အတ္ထိ, ဘော, သမဏော ကေတမော သက္ယပုတ္တော သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော အင်္ဂုတ္တရာပေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ အဍ္ဎတေဠသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ အာပဏံ အနုပ္ပတ္တော။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ကေတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိ

သဒ္ဒော အဇ္ဈဂူတော – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ သော မေ နိမန္တိတော သွေတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ”တိ။

“ဗုဒ္ဓေါတိ – ဘော ကေဏိယ, ဝဒေသိ”?

“ဗုဒ္ဓေါတိ – ဘော သေလ, ဝဒါမိ”။

“ဗုဒ္ဓေါတိ – ဘော ကေဏိယ, ဝဒေသိ”?

“ဗုဒ္ဓေါတိ – ဘော သေလ, ဝဒါမီ”တိ။

၃၉၈. အထ ခေါ သေလဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဧတဒဟောသိ – “ဃောသောပိ ခေါ ဧသော ဒုလ္လဘော လောကသ္မိံ – ယဒိဒံ ‘ဗုဒ္ဓေါ’တိ [ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါတိ (က.)]။ အာဂတာနိ ခေါ ပနမှာကံ မန္တေသု ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ, ယေဟိ သမန္နာဂတဿ မဟာပုရိသဿ ဒ္ဝေဝ ဂတိယော ဘဝန္တိ အနညာ။ သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ, ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော သတ္တရတနသမန္နာဂတော။ တဿိမာနိ သတ္တ ရတနာနိ ဘဝန္တိ, သေယျထိဒံ – စက္ကရတနံ, ဟတ္ထိရတနံ, အဿရတနံ, မဏိရတနံ, ဣတ္ထိရတနံ, ဂဟပတိရတနံ, ပရိဏာယကရတနမေဝ သတ္တမံ။ ပရောသဟဿံ ခေါ ပနဿ ပုတ္တာ ဘဝန္တိ သူရာ ဝီရင်္ဂရူပါ ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာ။ သော ဣမံ ပထဝိံ သာဂရပရိယန္တံ အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန ဓမ္မေန အဘိဝိဇိယ အဇ္ဈာဝသတိ။ သစေ ပန အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ, အရဟံ ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒော”။

“ကဟံ ပန, ဘော ကေဏိယ, ဧတရဟိ သော ဘဝံ ဂေါတမော ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, ကေဏိယော ဇဋိလော ဒက္ခိဏံ ဗာဟုံ ပဂ္ဂဟေတွာ သေလံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစ – “ယေနေသာ, ဘော သေလ, နီလဝနရာဇီ”တိ။ အထ ခေါ သေလော ဗြာဟ္မဏော တီဟိ မာဏဝကသတေဟိ သဒ္ဓိံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ အထ ခေါ သေလော ဗြာဟ္မဏော တေ မာဏဝကေ အာမန္တေသိ – “အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော အာဂစ္ဆန္တု ပဒေ ပဒံ [ပဒေ ပဒံ (သီ.)] နိက္ခိပန္တာ; ဒုရာသဒါ [ဒူရသဒ္ဒါ (က.)] ဟိ တေ ဘဂဝန္တော သီဟာဝ ဧကစရာ။ ယဒါ စာဟံ, ဘော, သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ မန္တေယျံ, မာ မေ ဘောန္တော အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေထ။ ကထာပရိယောသာနံ မေ ဘဝန္တော အာဂမေန္တူ”တိ။ အထ ခေါ သေလော ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သေလော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ကာယေ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ သမန္နေသိ။

အဒ္ဒသာ ခေါ သေလော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ကာယေ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ, ဌပေတွာ ဒွေ။ ဒွီသု မဟာပုရိသလက္ခဏေသု ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ – ကောသောဟိတေ စ ဝတ္ထဂုယှေ, ပဟူတဇိဝှတာယ စ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “ပဿတိ ခေါ မေ အယံ သေလော ဗြာဟ္မဏော ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ, ဌပေတွာ ဒွေ။ ဒွီသု မဟာပုရိသလက္ခဏေသု ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ – ကောသောဟိတေ စ ဝတ္ထဂုယှေ, ပဟူတဇိဝှတာယ စာ”တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တထာရူပံ ဣဒ္ဓါဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသိ, ယထာ အဒ္ဒသ သေလော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ကောသောဟိတံ ဝတ္ထဂုယှံ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဇိဝှံ နိန္နာမေတွာ ဥဘောပိ ကဏ္ဏသောတာနိ အနုမသိ ပဋိမသိ; ဥဘောပိ နာသိကသောတာနိ အနုမသိ ပဋိမသိ; ကေဝလမ္ပိ နလာဋမဏ္ဍလံ ဇိဝှာယ ဆာဒေသိ။ အထ ခေါ သေလဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဧတဒဟောသိ – “သမန္နာဂတော ခေါ သမဏော ဂေါတမော ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ ပရိပုဏ္ဏေဟိ, နော အပရိပုဏ္ဏေဟိ; နော စ ခော နံ ဇာနာမိ ဗုဒ္ဓေါ ဝါ နော ဝါ။ သုတံ ခေါ ပန မေတံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝုဒ္ဓါနံ မဟလ္လကာနံ အာစရိယပါစရိယာနံ ဘာသမာနာနံ – ‘ယေ တေ ဘဝန္တိ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ တေ သကေ ဝဏ္ဏေ ဘညမာနေ အတ္တာနံ ပါတုကရောန္တီ’တိ။ ယံနူနာဟံ သမဏံ ဂေါတမံ သမ္မုခါ သာရုပ္ပာဟိ ဂါထာဟိ အဘိတ္ထဝေယျ”န္တိ။

၃၉၉. အထ ခေါ သေလော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ သမ္မုခါ သာရုပ္ပာဟိ ဂါထာဟိ အဘိတ္ထဝိ –

“ပရိပုဏ္ဏကာယော သုရုစိ၊ သုဇာတော စာရုဒဿနော။
သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောသိ ဘဂဝါ၊ သုသုက္ကဒာဌောသိ ဝီရိယဝါ [ဝိရိယဝါ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။

“နရဿ ဟိ သုဇာတဿ၊ ယေ ဘဝန္တိ ဝိယဉ္ဇနာ။
သဗ္ဗေ တေ တဝ ကာယသ္မိံ၊ မဟာပုရိသလက္ခဏာ။

“ပသန္နနေတ္တော သုမုခေါ၊ ဗြဟာ [ဗြဟ္မာ (သျာ. ကံ. က.)] ဥဇု ပတာပဝါ။
မဇ္ဈေ သမဏသင်္ဃဿ၊ အာဒိစ္စောဝ ဝိရောစသိ။

“ကလျာဏဒဿနော ဘိက္ခု၊ ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစော။
ကိံ တေ သမဏဘာဝေန၊ ဧဝံ ဥတ္တမဝဏ္ဏိနော။

“ရာဇာ အရဟသိ ဘဝိတုံ၊ စက္ကဝတ္တီ ရထေသဘော။
စာတုရန္တော ဝိဇိတာဝီ၊ ဇမ္ဗုသဏ္ဍဿ [ဇမ္ဗုမဏ္ဍဿ (က.)] ဣဿရော။

“ခတ္တိယာ ဘောဂိရာဇာနော၊ အနုယန္တာ [အနုယုတ္တာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘဝန္တု တေ။
ရာဇာဘိရာဇာ မနုဇိန္ဒော၊ ရဇ္ဇံ ကာရေဟိ ဂေါတမ”။

“ရာဇာဟမသ္မိ သေလာတိ၊ ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော။
ဓမ္မေန စက္ကံ ဝတ္တေမိ၊ စက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ”။

“သမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဋိဇာနာသိ၊ ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော။
‘ဓမ္မေန စက္ကံ ဝတ္တေမိ’၊ ဣတိ ဘာသသိ ဂေါတမ။

“ကော နု သေနာပတိ ဘောတော၊ သာဝကော သတ္ထုရန္ဝယော။
ကော တေ တမနုဝတ္တေတိ၊ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ”။

“မယာ ပဝတ္တိတံ စက္ကံ၊ (သေလာတိ ဘဂဝါ ဓမ္မစက္ကံ အနုတ္တရံ။
သာရိပုတ္တော အနုဝတ္တေတိ၊ အနုဇာတော တထာဂတံ။

“အဘိညေယျံ အဘိညာတံ၊ ဘာဝေတဗ္ဗဉ္စ ဘာဝိတံ။
ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ မေ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ ဗြာဟ္မဏ။

“ဝိနယဿု မယိ ကင်္ခံ၊ အဓိမုစ္စဿု ဗြာဟ္မဏ။
ဒုလ္လဘံ ဒဿနံ ဟောတိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓါနံ အဘိဏှသော။

“ယေသံ ဝေ ဒုလ္လဘော လောကေ၊ ပာတုဘာဝေါ အဘိဏှသော။
သောဟံ ဗြာဟ္မဏ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သလ္လကတ္တော အနုတ္တရော။

“ဗြဟ္မဘူတော အတိတုလော၊ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနော။
သဗ္ဗာမိတ္တေ ဝသီ ကတွာ၊ မောဒာမိ အကုတောဘယော”။

“ဣမံ ဘောန္တော နိသာမေထ၊ ယထာ ဘာသတိ စက္ခုမာ။
သလ္လကတ္တော မဟာဝီရော၊ သီဟောဝ နဒတီ ဝနေ။

“ဗြဟ္မဘူတံ အတိတုလံ၊ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနံ။
ကော ဒိသွာ နပ္ပသီဒေယျ၊ အပိ ကဏှာဘိဇာတိကော။

“ယော မံ ဣစ္ဆတိ အန္ဝေတု၊ ယော ဝါ နိစ္ဆတိ ဂစ္ဆတု။
ဣဓာဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ဝရပညဿ သန္တိကေ”။

“ဧတဉ္စေ [ဧဝဉ္စေ (သျာ. ကံ.)] ရုစ္စတိ ဘောတော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနံ [သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနေ (ကတ္ထစိ သုတ္တနိပါတေ)]။
မယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမ၊ ဝရပညဿ သန္တိကေ”။

“ဗြာဟ္မဏာ တိသတာ ဣမေ၊ ယာစန္တိ ပဉ္ဇလီကတာ။
ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿာမ၊ ဘဂဝါ တဝ သန္တိကေ”။

“သွာက္ခာတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ (သေလာတိ ဘဂဝါ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
ယတ္ထ အမောဃာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ အပ္ပမတ္တဿ သိက္ခတော”တိ။

အလတ္ထ ခော သေလော ဗြာဟ္မဏော သပရိသော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ။

၄၀၀. အထ ခော ကေဏိယော ဇဋိလော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကေ အဿမေ ပဏီတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒါပေတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစာပေသိ – “ကာလော, ဘော ဂောတမ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ”န္တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ကေဏိယဿ ဇဋိလဿ အဿမော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန။ အထ ခော ကေဏိယော ဇဋိလော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ, သမ္ပဝါရေသိ။ အထ ခော ကေဏိယော ဇဋိလော ဘဂဝန္တံ ဘုတ္တာဝိံ ဩနီတပတ္တပါဏိံ အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော ကေဏိယံ ဇဋိလံ ဘဂဝါ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ အနုမောဒိ –

“အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါ ယညာ၊ သာဝိတ္တီ ဆန္ဒသော မုခံ။
ရာဇာ မုခံ မနုဿာနံ၊ နဒီနံ သာဂရော မုခံ။

“နက္ခတ္တာနံ မုခံ စန္ဒော၊ အာဒိစ္စော တပတံ မုခံ။
ပုညံ အာကင်္ခမာနာနံ၊ သင်္ဃော ဝေ ယဇတံ မုခ”န္တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ကေဏိယံ ဇဋိလံ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

အထ ခော အာယသ္မာ သေလော သပရိသော ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော ခော ပနာယသ္မာ သေလော သပရိသော အရဟတံ အဟောသိ။ အထ ခော အာယသ္မာ သေလော သပရိသော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ –

“ယံ တံ သရဏမာဂမ္မ၊ ဣတော အဋ္ဌမိ စက္ခုမာ။
သတ္တရတ္တေန [အနုတ္တရေန (က.)] ဘဂဝါ၊ ဒန္တမှဟ တဝ သာသနေ။

“တုဝံ ဗုဒ္ဓေါ တုဝံ သတ္ထာ၊ တုဝံ မာရာဘိဘူ မုနိ။
တုဝံ အနုသယေ ဆေတွာ၊ တိဏ္ဏော တာရေသိမံ ပဇံ။

“ဥပဓိ တေ သမတိက္ကန္တာ၊ အာသဝါ တေ ပဒါလိတာ။
သီဟောဝ အနုပါဒါနော၊ ပဟီနဘယဘေရဝေါ။

“ဘိက္ခဝေါ တိသတာ ဣမေ၊ တိဋ္ဌန္တိ ပဉ္ဇလီကတာ။
ပါဒေ ဝီရ ပသာရေဟိ၊ နာဂါ ဝန္ဒန္တု သတ္ထုနော”တိ။

သေလသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. အဿလာယနသုတ္တံ

၄၀၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန နာနာဝေရဇ္ဇကာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ပဉ္စမတ္တာနိ ဗြာဟ္မဏသတာနိ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အထ ခေါ တေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧတဒဟောသိ – “အယံ ခေါ သမဏော ဂေါတမော စာတုဝဏ္ဏိံ သုဒ္ဓိံ ပညပေတိ။ ကော နု ခေါ ပဟောတိ သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတု”န္တိ? တေန ခေါ ပန သမယေန အဿလာယနော နာမ မာဏဝေါ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသတိ ဒဟရော, ဝုတ္တသိရော, သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဇာတိယာ, တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ, ပဒကော, ဝေယျာကရဏော, လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော။ အထ ခေါ တေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧတဒဟောသိ – “အယံ ခေါ အဿလာယနော မာဏဝေါ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသတိ ဒဟရော, ဝုတ္တသိရော, သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဇာတိယာ, တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ။ပေ။ အနဝယော။ သော ခေါ ပဟောတိ သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတု”န္တိ။

အထ ခေါ တေ ဗြာဟ္မဏာ ယေန အဿလာယနော မာဏဝေါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အဿလာယနံ မာဏဝံ ဧတဒဝေါစုံ – “အယံ, ဘော အဿလာယန , သမဏော ဂေါတမော စာတုဝဏ္ဏိံ သုဒ္ဓိံ ပညပေတိ။ ဧတု ဘဝံ အဿလာယနော သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတူ”တိ [ပဋိမန္တေတုန္တိ (ပီ. က.)] ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဿလာယနော မာဏဝေါ တေ ဗြာဟ္မဏေ ဧတဒဝေါစ – “သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ဓမ္မဝါဒီ; ဓမ္မဝါဒိနော စ ပန ဒုပ္ပဋိမန္တိယာ ဘဝန္တိ။ နာဟံ သက္ကောမိ သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတု”န္တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ တေ ဗြာဟ္မဏာ အဿလာယနံ မာဏဝံ ဧတဒဝေါစုံ – “အယံ, ဘော အဿလာယန, သမဏော ဂေါတမော စာတုဝဏ္ဏိံ သုဒ္ဓိံ ပညပေတိ။ ဧတု ဘဝံ အဿလာယနော သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတု [ပဋိမန္တေတုံ (သီ. ပီ. က.)] ။ စရိတံ ခေါ ပန ဘောတာ အဿလာယနေန ပရိဗ္ဗာဇက”န္တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အဿလာယနော မာဏဝေါ တေ ဗြာဟ္မဏေ ဧတဒဝေါစ – “သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ဓမ္မဝါဒီ; ဓမ္မဝါဒိနော စ ပန ဒုပ္ပဋိမန္တိယာ ဘဝန္တိ ။ နာဟံ သက္ကောမိ သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတု”န္တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ တေ ဗြာဟ္မဏာ အဿလာယနံ မာဏဝံ ဧတဒဝေါစုံ – “အယံ, ဘော အဿလာယန, သမဏော ဂေါတမော စာတုဝဏ္ဏိံ သုဒ္ဓိံ ပညပေတိ။ ဧတု ဘဝံ အဿလာယနော သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတု [ပဋိမန္တေတုံ (သီ. ပီ. က.)] ။ စရိတံ ခေါ ပန ဘောတာ အဿလာယနေန ပရိဗ္ဗာဇကံ။ မာ ဘဝံ အဿလာယနော အယုဒ္ဓပရာဇိတံ ပရာဇယီ”တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဿလာယနော မာဏဝေါ တေ ဗြာဟ္မဏေ ဧတဒဝေါစ – “အဒ္ဓာ ခေါ အဟံ ဘဝန္တော န လဘာမိ။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ဓမ္မဝါဒီ; ဓမ္မဝါဒိနော စ ပန ဒုပ္ပဋိမန္တိယာ ဘဝန္တိ။ နာဟံ သက္ကောမိ သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတုန္တိ။ အပိ စာဟံ ဘဝန္တာနံ ဝစနေန ဂမိဿာမီ”တိ။

၄၀၂. အထ ခေါ အဿလာယနော မာဏဝေါ မဟတာ ဗြာဟ္မဏဂဏေန သဒ္ဓိံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အဿလာယနော မာဏဝေါ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ဂေါတမ, ဧဝမာဟံသု – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏောဝ သုက္ကော ဝဏ္ဏော, ကဏှော အညော ဝဏ္ဏော;

ဗြာဟ္မဏောဝ သုဇ္ဈန္တိ, နော အဗြာဟ္မဏာ; ဗြာဟ္မဏာဝ ဗြဟ္မုနော ပုတ္တာ ဩရသာ မုခတော ဇာတာ ဗြဟ္မဇာ ဗြဟ္မနိမ္မိတာ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’တိ။ ဣဓ ဘဝံ ကေတမော ကိမာဟာ”တိ? “ဒိဿန္တိ [ဒိဿန္တေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ခော ပန, အဿလာယန, ဗြာဟ္မဏာနံ ဗြာဟ္မဏိယော ဥတုနိယောပိ ဂဗ္ဘိနိယောပိ ဝိဇာယမာနာပိ ပါယမာနာပိ။ တေ စ ဗြာဟ္မဏိယောနိဇာဝ သမာနာ ဧဝမာဟံသု – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏောဝ သုက္ကော ဝဏ္ဏော, ကဏှော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တိ, နော အဗြာဟ္မဏာ; ဗြာဟ္မဏာဝ ဗြဟ္မုနော ပုတ္တာ ဩရသာ မုခတော ဇာတာ ဗြဟ္မဇာ ဗြဟ္မနိမ္မိတာ ဗြဟ္မဒာယာဒာ’”တိ။ “ကိဉ္စာပိ ဘဝံ ကေတမော ဧဝမာဟ, အထ ခွေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမေတံ မညန္တိ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒာ’”တိ။

၄၀၃. “တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, သုတံ တေ – ‘ယောနကကမ္ဗောဇေသု အညေသု စ ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ဒွေဝ ဝဏ္ဏာ – အယျော စေဝ ဒါသော စ; အယျော ဟုတွာ ဒါသော ဟောတိ, ဒါသော ဟုတွာ အယျော ဟောတီ’”တိ ? “ဧဝံ, ဘော, သုတံ တံ မေ – ‘ယောနကကမ္ဗောဇေသု အညေသု စ ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ဒွေဝ ဝဏ္ဏာ – အယျော စေဝ ဒါသော စ; အယျော ဟုတွာ ဒါသော ဟောတိ, ဒါသော ဟုတွာ အယျော ဟောတီ’”တိ။ “ဧတ္ထ, အဿလာယန, ဗြာဟ္မဏာနံ ကိံ ဗလံ, ကော အဿာသော ယဒေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမာဟံသု – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒာ’”တိ? “ကိဉ္စာပိ ဘဝံ ကေတမော ဧဝမာဟ, အထ ခွေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမေတံ မညန္တိ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒာ’”တိ။

၄၀၄. “တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ခတ္တိယောဝ နု ခော ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒါယီ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ မုသာဝါဒီ ပိသုဏဝါစော ဖရုသဝါစော သမ္ဖပ္ပလာပီ အဘိဇ္ဈာလု ဗျာပန္နစိတ္တော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ, နော ဗြာဟ္မဏော? ဝေဿောဝ နု ခော။ပေ။ သုဒ္ဒောဝ နု ခော ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒါယီ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ မုသာဝါဒီ ပိသုဏဝါစော ဖရုသဝါစော သမ္ဖပ္ပလာပီ အဘိဇ္ဈာလု ဗျာပန္နစိတ္တော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ, နော ဗြာဟ္မဏော”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ကေတမ။ ခတ္တိယောပိ ဟိ, ဘော ကေတမ, ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒါယီ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ မုသာဝါဒီ ပိသုဏဝါစော ဖရုသဝါစော သမ္ဖပ္ပလာပီ အဘိဇ္ဈာလု ဗျာပန္နစိတ္တော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ဗြာဟ္မဏောပိ ဟိ, ဘော ကေတမ။ပေ။ ဝေဿောပိ ဟိ, ဘော ကေတမ။ပေ။ သုဒ္ဒောပိ ဟိ, ဘော ကေတမ။ပေ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ, ဘော ကေတမ, စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ပါဏာတိပါတိနော အဒိန္နာဒါယိနော ကာမေသုမိစ္ဆာစာရိနော မုသာဝါဒိနော ပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပိနော အဘိဇ္ဈာလူ ဗျာပန္နစိတ္တာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျုံ”န္တိ။ “ဧတ္ထ, အဿလာယန, ဗြာဟ္မဏာနံ ကိံ ဗလံ, ကော အဿာသော ယဒေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမာဟံသု – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒာ’”တိ? “ကိဉ္စာပိ ဘဝံ ကေတမော ဧဝမာဟ, အထ ခွေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမေတံ မညန္တိ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒာ’”တိ။

၄၀၅. “တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ဗြာဟ္မဏောဝ နု ခော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော အနဘိဇ္ဈာလု အဗျာပန္နစိတ္တော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ, နော [နော စ (က.)] ခတ္တိယော နော ဝေဿော, နော သုဒ္ဒော”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ကေတမ! ခတ္တိယောပိ ဟိ, ဘော ကေတမ, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော အနဘိဇ္ဈာလု အဗျာပန္နစိတ္တော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ။ ဗြာဟ္မဏောပိ ဟိ, ဘော ကေတမ။ပေ။ ဝေဿောပိ ဟိ, ဘော ကေတမ။ပေ။ သုဒ္ဒောပိ ဟိ, ဘော ကေတမ။ပေ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ, ဘော ကေတမ, စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတာ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတာ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတာ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတာ သမ္ဖပ္ပလာ

ဟ ပဋိဝိရတာ အနဘိဇ္ဈာလူ အဗျာပန္နစိတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျု”န္တိ။ “တွေ, အဿလာယန , ဗြာဟ္မဏာနံ ကိံ ဗလံ, ကော အဿာသော ယဒေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမာဟံသု – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’”တိ? “ကိဉ္စာပိ ဘဝံ ဂေါတမော ဧဝမာဟ, အထ ခွေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမေတံ မညန္တိ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’”တိ။

၄၀၆. “တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ဗြာဟ္မဏောဝ နု ခော ပဟောတိ အသ္မိံ ပဒေသေ အဝေရံ အဗျာပဇ္ဈံ မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေတုံ, နော ခတ္တိယော, နော ဝေဿော နော သုဒ္ဒော”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ! ခတ္တိယောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ပဟောတိ အသ္မိံ ပဒေသေ အဝေရံ အဗျာပဇ္ဈံ မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေတုံ; ဗြာဟ္မဏောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ။ ဝေဿောပိ ဟိ , ဘော ဂေါတမ။ သုဒ္ဒောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ပဟောန္တိ အသ္မိံ ပဒေသေ အဝေရံ အဗျာပဇ္ဈံ မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေတု”န္တိ။ “တွေ, အဿလာယန, ဗြာဟ္မဏာနံ ကိံ ဗလံ, ကော အဿာသော ယဒေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမာဟံသု – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’”တိ? “ကိဉ္စာပိ ဘဝံ ဂေါတမော ဧဝမာဟ, အထ ခွေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမေတံ မညန္တိ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’”တိ။

၄၀၇. “တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ဗြာဟ္မဏောဝ နု ခော ပဟောတိ သောတ္တိသိနာနိံ အာဒါယ နဒိံ ဂန္တွာ ရဇောဇလ္လံ ပဝါဟေတုံ, နော ခတ္တိယော, နော ဝေဿော, နော သုဒ္ဒော”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ! ခတ္တိယောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ပဟောတိ သောတ္တိသိနာနိံ အာဒါယ နဒိံ ဂန္တွာ ရဇောဇလ္လံ ပဝါဟေတုံ, ဗြာဟ္မဏောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ။ ဝေဿောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ။ သုဒ္ဒောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ပဟောန္တိ သောတ္တိသိနာနိံ အာဒါယ နဒိံ ဂန္တွာ ရဇောဇလ္လံ ပဝါဟေတု”န္တိ။ “တွေ, အဿလာယန, ဗြာဟ္မဏာနံ ကိံ ဗလံ, ကော အဿာသော ယဒေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမာဟံသု – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’”တိ? “ကိဉ္စာပိ ဘဝံ ဂေါတမော ဧဝမာဟ, အထ ခွေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမေတံ မညန္တိ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’”တိ။

၄၀၈. “တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ဣဓ ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓာဝသိတ္တော နာနာဇစ္စာနံ ပုရိသာနံ ပုရိသသတံ သန္နိပါတေယျ – ‘အာယန္တု ဘောန္တော ယေ တတ္ထ ခတ္တိယကုလာ ဗြာဟ္မဏကုလာ ရာဇညကုလာ ဥပ္ပန္နာ, သာကဿ ဝါ သာလဿ ဝါ [ဥပ္ပန္နာ သာလဿ ဝါ (သီ. ပီ.)] သလဠဿ ဝါ စန္ဒနဿ ဝါ ပဒုမကဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ, အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေန္တု, တေဇော ပါတုကရောန္တု။ အာယန္တု ပန ဘောန္တော ယေ တတ္ထ စဏ္ဍာလကုလာ နေသာဒကုလာ ဝေနကုလာ [ဝေဏကုလာ (သီ. ပီ.), ဝေဏုကုလာ (သျာ. ကံ.)] ရထကာရကုလာ ပုက္ကုသကုလာ ဥပ္ပန္နာ, သာပါနဒေါဏိယာ ဝါ သူကရဒေါဏိယာ ဝါ ရဇကဒေါဏိယာ ဝါ ဧရဏ္ဍကဋ္ဌဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ, အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေန္တု, တေဇော ပါတုကရောန္တူ’တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ယော ဧဝံ နု ခော သော [ယော စ နု ခော (သျာ. ကံ. က.)] ခတ္တိယကုလာ ဗြာဟ္မဏကုလာ ရာဇညကုလာ ဥပ္ပန္နေဟိ သာကဿ ဝါ သာလဿ ဝါ သလဠဿ ဝါ စန္ဒနဿ ဝါ ပဒုမကဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ အဂ္ဂိ အဘိနိဗ္ဗတ္တော, တေဇော ပါတုကတော, သော ဧဝ နု ခွာဿ အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ [စ (သီ. ပီ.)] ဝဏ္ဏဝါ [ဝဏ္ဏိမာ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] စ ပဘဿရော စ, တေန စ သက္ကာ အဂ္ဂိနာ အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတုံ; ယော ပန သော စဏ္ဍာလကုလာ နေသာဒကုလာ ဝေနကုလာ ရထကာရကုလာ ပုက္ကုသကုလာ ဥပ္ပန္နေဟိ သာပါနဒေါဏိယာ ဝါ သူကရဒေါဏိယာ ဝါ ရဇကဒေါဏိယာ ဝါ ဧရဏ္ဍကဋ္ဌဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ အဂ္ဂိ အဘိနိဗ္ဗတ္တော, တေဇော ပါတုကတော သွာဿ အဂ္ဂိ န စေဝ အစ္စိမာ န စ ဝဏ္ဏဝါ န စ ပဘဿရော, န စ တေန သက္ကာ အဂ္ဂိနာ အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတု”န္တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ! ယောပိ ဟိ သော [ယော သော (သီ. ပီ.)], ဘော ဂေါတမ, ခတ္တိယကုလာ ဗြာဟ္မဏကုလာ ရာဇညကုလာ ဥပ္ပန္နေဟိ သာကဿ ဝါ သာလဿ ဝါ သလဠဿ ဝါ စန္ဒနဿ ဝါ ပဒုမကဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ အဂ္ဂိ အဘိနိဗ္ဗတ္တော, တေဇော ပါတုကတော သွာဿ [သော စဿ (သီ. ပီ.), သောပိဿ (သျာ. ကံ.)] အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ ဝဏ္ဏဝါ စ ပဘဿရော စ, တေန စ သက္ကာ အဂ္ဂိနာ

အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတုံ; ယောပိ သော စဏ္ဍာလကုလာ နေသာဒကုလာ ဝေနကုလာ ရထကာရကုလာ ပုက္ကုသကုလာ ဥပ္ပန္န နေဟိ သာပာနဒေဏိယာ တ သူကရဒေဏိယာ တ ရဇကဒေဏိယာ တ ဧရဏ္ဍကဋ္ဌသ္သ တ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဂ္ဂိ အဘိနိဗ္ဗတ္တော, တေဇော ပာတုကတော, သ္ဝတဿ အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ ဝဏ္ဏဝါ စ ပဘဿရော စ, တေန စ သက္ကာ အဂ္ဂိနာ အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတုံ။ သဗ္ဗောပိ ဟိ, ဘော ဂောတမ, အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ ဝဏ္ဏဝါ စ ပဘဿရော စ, သဗ္ဗေနပိ သက္ကာ အဂ္ဂိနာ အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတု”န္တိ။ “ဧတ္ထ, အဿလာယန, ဗြာဟ္မဏာနံ ကိံ ဗလံ, ကော အဿာသော ယဒေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမာဟံသု – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏောဝ သုက္ကော ဝဏ္ဏော, ကဏှော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တိ, နော အဗြာဟ္မဏာ; ဗြာဟ္မဏာဝ ဗြဟ္မုနော ပုတ္တာ ဩရသာ မုခတော ဇာတာ ဗြဟ္မဇာ ဗြဟ္မနိမ္မိတာ ဗြဟ္မဒါယာဒါ’”တိ? “ကိဉ္စာပိ ဘဝံ ဂောတမော ဧဝမာဟ, အထ ခွေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဧဝမေတံ မညန္တိ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ.။ ဗြဟ္မဒါယာဒါ’”တိ။

၄၀၉. “တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ဣဓ ခတ္တိယကုမာရော ဗြာဟ္မဏကညာယ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေယျ, တေသံ သံဝါသမန္ဝာယ ပုတ္တော ဇာယေထ; ယော သော ခတ္တိယကုမာရေန ဗြာဟ္မဏကညာယ ပုတ္တော ဥပ္ပန္နော, သိယာ သော မာတုပိ သဒိသော ပိတုပိ သဒိသော, ‘ခတ္တိယော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော ‘ဗြာဟ္မဏော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော”တိ? “ယော သော, ဘော ဂောတမ, ခတ္တိယကုမာရေန ဗြာဟ္မဏကညာယ ပုတ္တော ဥပ္ပန္နော, သိယာ သော မာတုပိ သဒိသော ပိတုပိ သဒိသော, ‘ခတ္တိယော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော ‘ဗြာဟ္မဏော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ဣဓ ဗြာဟ္မဏကုမာရော ခတ္တိယကညာယ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေယျ, တေသံ သံဝါသမန္ဝာယ ပုတ္တော ဇာယေထ; ယော သော ဗြာဟ္မဏကုမာရေန ခတ္တိယကညာယ ပုတ္တော ဥပ္ပန္နော, သိယာ သော မာတုပိ သဒိသော ပိတုပိ သဒိသော, ‘ခတ္တိယော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော ‘ဗြာဟ္မဏော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော”တိ? “ယော သော, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏကုမာရေန ခတ္တိယကညာယ ပုတ္တော ဥပ္ပန္နော, သိယာ သော မာတုပိ သဒိသော ပိတုပိ သဒိသော, ‘ခတ္တိယော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော ‘ဗြာဟ္မဏော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန ဣဓ ဝဠဝံ ဂဒြဘေန သမ္ပယောဇေယျုံ [သံယောဇေယျ (က.)] , တေသံ သမ္ပယောဂမန္ဝာယ ကိသောရော ဇာယေထ; ယော သော ဝဠဝာယ ဂဒြဘေန ကိသောရော ဥပ္ပန္နော, သိယာ သော မာတုပိ သဒိသော ပိတုပိ သဒိသော, ‘အဿော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော ‘ဂဒြဘော’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗော”တိ? “ကုဏ္ဍဉှိ သော [ဝေကုရဉ္ဇာယ ဟိ သော (သီ. ပီ.), သော ကုမာရဏ္ဍုပိ သော (သျာ. ကံ.), ဝေကုလဇော ဟိ သော (?)], ဘော ဂောတမ, အဿတရော ဟောတိ။ ဣဒံ ဟိဿ , ဘော ဂောတမ, နာနာကရဏံ ပဿာမိ; အမုတြ စ ပနေသာနံ န ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ ပဿာမီ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ဣဓာဿု ဒွေ မာဏဝကာ ဘာတရော သဥဒရိယာ, ဧကော အဇ္ဈာယကော ဥပနီတော ဧကော အနဇ္ဈာယကော အနုပနီတော။ ကမေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ပဌမံ ဘောဇေယျုံ သဒ္ဓေ ဝါ ထာလိပာကေ ဝါ ယညေ ဝါ ပာဟုနေ ဝါ”တိ? “ယော သော, ဘော ဂောတမ, မာဏဝကော အဇ္ဈာယကော ဥပနီတော တမေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ပဌမံ ဘောဇေယျုံ သဒ္ဓေ ဝါ ထာလိပာကေ ဝါ ယညေ ဝါ ပာဟုနေ ဝါ။ ကိဉှိ, ဘော ဂောတမ, အနဇ္ဈာယကေ အနုပနီတေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဘဝိဿတီ”တိ?

“တံ ကိံ မညသိ, အဿလာယန, ဣဓာဿု ဒွေ မာဏဝကာ ဘာတရော သဥဒရိယာ, ဧကော အဇ္ဈာယကော ဥပနီတော ဒုဿီလော ပာပဓမ္မော, ဧကော အနဇ္ဈာယကော အနုပနီတော သီလဝါ ကလျာဏဓမ္မော။ ကမေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ပဌမံ ဘောဇေယျုံ သဒ္ဓေ ဝါ ထာလိပာကေ ဝါ ယညေ ဝါ ပာဟုနေ ဝါ”တိ? “ယော သော, ဘော ဂောတမ, မာဏဝကော အနဇ္ဈာယကော အနုပနီတော သီလဝါ ကလျာဏဓမ္မော တမေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ပဌမံ ဘောဇေယျုံ သဒ္ဓေ ဝါ ထာလိပာကေ ဝါ ယညေ ဝါ ပာဟုနေ ဝါ။ ကိဉှိ, ဘော ဂောတမ, ဒုဿီလေ ပာပဓမ္မေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဘဝိဿတီ”တိ?

“ပုဗ္ဗေ ခော တွံ, အဿလာယန, ဇာတိံ အာဂမာသိ; ဇာတိံ ဂန္တွာ မန္တေ အာဂမာသိ; မန္တေ ဂန္တွာ တပေ အာဂမာသိ; တပေ ဂန္တွာ [မန္တေ ဂန္တွာ တပမေတံ တွံ (သီ. ပီ.), မန္တေ ဂန္တွာ တပမေဝ ဥပေတွာ (သျာ. ကံ.)] စာတုဝဏ္ဏိံ သုဒ္ဓိံ ပစ္စာဂတော, ယမဟံ ပညပေမီ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဿလာယနော မာဏဝေါ တုဏှီဘူတော မင်္ကုဘူတော ပတ္တက္ခန္ဓော အဓောမုခေါ ပဇ္ဈာယန္တော အပ္ပဋိဘာနော နိသီဒိ။

၄၁၀. အထ ခော ဘဂဝါ အဿလာယနံ မာဏဝံ တုဏှီဘူတံ မင်္ကုဘူတံ ပတ္တက္ခန္ဓံ အဓောမုခံ ပဇ္ဈာယန္တံ အပ္ပဋိဘာနံ ဝိဒိတွာ အဿလာယနံ မာဏဝံ ဧတဒဝေါစ – “ဘူတပုဗ္ဗံ, အဿလာယန, သတ္တန္နံ ဗြာဟ္မဏိသီနံ အရညာယတနေ ပဏ္ဏကုဋီသု သမ္မန္တာနံ [ဝသန္တာနံ (သီ.)] ဧဝရူပံ ပာပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ – ‘ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော။ပေ.။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’တိ။ အဿောသိ ခော, အဿလာယန, အသိတော ဒေဝလော ဣသိ – ‘သတ္တန္နံ ကိရ ဗြာဟ္မဏိသီနံ အရညာယတနေ ပဏ္ဏကုဋီသု သမ္မန္တာနံ ဧဝရူပံ ပာပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ – ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော။ပေ.။ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’တိ။ အထ ခော, အဿလာယန, အသိတော ဒေဝလော ဣသိ ကေသမဿုံ ကပ္ပေတွာ မဉ္ဇိဋ္ဌဝဏ္ဏာနိ ဒုဿာနိ နိဝါသေတွာ ပဋလိယော [အဋ္ဋလိယော (သီ. ပီ.), အဂလိယော (သျာ. ကံ.)] ဥပာဟနာ အာရုဟိတွာ ဇာတရူပမယံ ဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ သတ္တန္နံ ဗြာဟ္မဏိသီနံ ပတ္ထဏ္ဍိလေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခော, အဿလာယန, အသိတော ဒေဝလော ဣသိ သတ္တန္နံ ဗြာဟ္မဏိသီနံ ပတ္ထဏ္ဍိလေ စင်္ကမမာနော ဧဝမာဟ – ‘ဟန္ဒ, ကော နု ခော ဣမေ ဘဝန္တော ဗြာဟ္မဏိသယော ဂတာ [ဂန္တာ (သျာ. ကံ. က.)]; ဟန္ဒ, ကော နု ခော ဣမေ ဘဝန္တော ဗြာဟ္မဏိသယော ဂတာ’တိ? အထ ခော, အဿလာယန, သတ္တန္နံ ဗြာဟ္မဏိသီနံ ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နာယံ ဂာမဏ္ဍလရူပေါ ဝိယ သတ္တန္နံ ဗြာဟ္မဏိသီနံ ပတ္ထဏ္ဍိလေ စင်္ကမမာနော ဧဝမာဟ – ‘ဟန္ဒ, ကော နု ခော ဣမေ ဘဝန္တော ဗြာဟ္မဏိသယော ဂတာ; ဟန္ဒ, ကော နု ခော ဣမေ ဘဝန္တော ဗြာဟ္မဏိသယော ဂတာတိ? ဟန္ဒ, နံ အဘိသပါမာ’တိ။ အထ ခော, အဿလာယန, သတ္တ ဗြာဟ္မဏိသယော အသိတံ ဒေဝလံ ဣသိံ အဘိသပိံသု – ‘ဘသ္မာ, ဝသလ [ဝသလီ (ပီ.), ဝသလိ (က.), စပလိ (သျာ. ကံ.)] , ဟောဟိ; ဘသ္မာ, ဝသလ, ဟောဟီ’တိ [ဘသ္မာ ဝသလ ဟောဟီတိ အဘိသပဝစနံ သီ. ပီ. ပောတ္ထကေသု သကိံယေဝ အာဂတံ] ။ ယထာ ယထာ ခော, အဿလာယန, သတ္တ ဗြာဟ္မဏိသယော အသိတံ ဒေဝလံ ဣသိံ အဘိသပိံသု တထာ တထာ အသိတော ဒေဝလော ဣသိ အဘိရူပတရော စေဝ ဟောတိ ဒဿနီယတရော စ ပါသာဒိကတရော စ။ အထ ခော, အဿလာယန, သတ္တန္နံ ဗြာဟ္မဏိသီနံ ဧတဒဟောသိ – ‘မောဃံ ဝတ နော တပေါ, အဖလံ ဗြဟ္မစရိယံ။ မယဉှိ ပုဗ္ဗေ ယံ အဘိသပာမ – ဘသ္မာ, ဝသလ, ဟောဟိ; ဘသ္မာ, ဝသလ, ဟောဟီတိ ဘသ္မာဝ ဘဝတိ ဧကစ္စော။ ဣမံ ပန မယံ ယထာ ယထာ အဘိသပါမ တထာ တထာ အဘိရူပတရော စေဝ ဟောတိ ဒဿနီယတရော စ ပါသာဒိကတရော စာ’တိ။ ‘န ဘဝန္တာနံ မောဃံ တပေါ, နာဖလံ ဗြဟ္မစရိယံ။ ဣင်္ဃ ဘဝန္တော, ယော မယိ မနောပဒေါသော တံ ပဇဟထာ’တိ။ ‘ယော ဘဝတိ မနောပဒေါသော တံ ပဇဟာမ။ ကော နု ဘဝံ ဟောတီ’တိ? ‘သုတော နု ဘဝတံ – အသိတော ဒေဝလော ဣသီ’တိ? ‘ဧဝံ, ဘော’။ ‘သော ခွာဟံ, ဘော, ဟောမီ’တိ။ အထ ခော, အဿလာယန, သတ္တ ဗြာဟ္မဏိသယော အသိတံ ဒေဝလံ ဣသိံ အဘိဝါဒေတုံ ဥပက္ကမိံသု။

၄၁၁. “အထ ခော, အဿလာယန, အသိတော ဒေဝလော ဣသိ သတ္တ ဗြာဟ္မဏိသယော ဧတဒဝေါစ – ‘သုတံ မေတံ, ဘော, သတ္တန္နံ ကိရ ဗြာဟ္မဏိသီနံ အရညာယတနေ ပဏ္ဏကုဋီသု သမ္မန္တာနံ ဧဝရူပံ ပာပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ – ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏောဝ သုက္ကော ဝဏ္ဏော , ကဏှော အညော ဝဏ္ဏော; ဗြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တိ, နော အဗြာဟ္မဏာ; ဗြာဟ္မဏာဝ ဗြဟ္မုနော ပုတ္တာ ဩရသာ မုခတော ဇာတာ ဗြဟ္မဇာ ဗြဟ္မနိမ္မိတာ ဗြဟ္မဒာယာဒါ’တိ။ ‘ဧဝံ, ဘော’။

“‘ဇာနန္တိ ပန ဘောန္တော – ယာ ဇနိကာ မာတာ [ဇနိမာတာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဗြာဟ္မဏံယေဝ အာဂမာသိ, နော အဗြာဟ္မဏ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, ဘော’။

“‘ဇာနန္တိ ပန ဘောန္တော – ယာ ဇနိကာမာတု [ဇနိမာတု (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မာတာ ယာဝ သတ္တမာ မာတုမာတာမဟယုဂါ ဗြာဟ္မဏံယေဝ အာဂမာသိ, နော အဗြာဟ္မဏ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, ဘော’။

‘‘‘ဇာနန္တိ ပန ဘောန္တော – ယော ဇနကော ပိတာ [ဇနိပိတာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဗြာဟ္မဏိံယေဝ အဂမာသိ, နော အဗြာဟ္မဏိ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, ဘော’။

‘‘‘ဇာနန္တိ ပန ဘောန္တော – ယော ဇနကပိတု [ဇနိပိတု (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပိတာ ယာဝ သတ္တမာ ပိတုပိတာမဟယုဂါ ဗြာဟ္မဏိံယေဝ အဂမာသိ, နော အဗြာဟ္မဏိ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, ဘော’။

‘‘‘ဇာနန္တိ ပန ဘောန္တော – ယထာ ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတီ’တိ [န မယံ ဇာနာမ ဘော ယထာ ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတီတိ။ ယထာ ကထံ ပန ဘော ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတီတိ။ (က.)]? ‘ဇာနာမ မယံ, ဘော – ယထာ ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတိ [န မယံ ဇာနာမ ဘော ယထာ ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတီတိ။ ယထာ ကထံ ပန ဘော ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတီတိ။ (က.)]။ ဣဓ မာတာပိတရော စ သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ, မာတာ စ ဥတုနီ ဟောတိ, ဂန္ဓဗ္ဗော စ ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတိ; ဧဝံ တိဏ္ဏံ သန္နိပာတာ ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတီ’တိ။

‘‘‘ဇာနန္တိ ပန ဘောန္တော – တဂ္ဃ [ယဂ္ဃေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] , သော ဂန္ဓဗ္ဗော ခတ္တိယော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဝေဿော ဝါ သုဒ္ဒော ဝါ’တိ? ‘န မယံ, ဘော, ဇာနာမ – တဂ္ဃ သော ဂန္ဓဗ္ဗော ခတ္တိယော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဝေဿော ဝါ သုဒ္ဒော ဝါ’တိ။ ‘ဧဝံ သန္တေ, ဘော, ဇာနာထ – ကေ တုမှေ ဟောထာ’တိ? ‘ဧဝံ သန္တေ, ဘော , န မယံ ဇာနာမ – ကေ မယံ ဟောမာ’တိ။ တေ ဟိ နာမ, အဿလာယန, သတ္တ ဗြာဟ္မဏိသယော အသိတေန ဒေဝလေန ဣသိနာ သကေ ဇာတိဝါဒေ သမနုယုဉ္ဇိယမာနာ သမနုဂ္ဂါဟိယမာနာ သမနုဘာသိယမာနာ န သမ္ပာယိဿန္တိ; ကိံ ပန တွံ ဧတရဟိ မယာ သကသ္မိံ ဇာတိဝါဒေ သမနုယုဉ္ဇိယမာနော သမနုဂ္ဂါဟိယမာနော သမနုဘာသိယမာနော သမ္ပာယိဿသိ, ယေသံ တွံ သာစရိယကော န ပုဏ္ဏော ဒဗ္ဗိဂါဟော’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဿလာယနော မာဏဝေါ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ.။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ’’န္တိ။

အဿလာယနသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄. ဃောဋမုခသုတ္တံ

၄၁၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ ဥဒေနော ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရတိ ခေမိယမ္ဗဝနေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဃောဋမုခေါ ဗြာဟ္မဏော ဗာရာဏသိံ အနုပ္ပတ္တော ဟောတိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အထ ခေါ ဃောဋမုခေါ ဗြာဟ္မဏော ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော ယေန ခေမိယမ္ဗဝနံ တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ဥဒေနော အဗ္ဘောကာသေ စင်္ကမတိ။ အထ ခေါ ဃောဋမုခေါ ဗြာဟ္မဏော ယေနာယသ္မာ ဥဒေနော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ ဥဒေနေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ အာယသ္မန္တံ ဥဒေနံ စင်္ကမန္တံ အနုစင်္ကမမာနော ဧဝမာဟ – ‘‘အမ္ဘော သမဏ, ‘နတ္ထိ ဓမ္မိကော ပရိဗ္ဗဇော’ [ပရိဗ္ဗာဇော (သီ. ပီ.)] – ဧဝံ မေ ဧတ္ထ ဟောတိ။ တဉ္စ ခေါ ဘဝန္တရူပါနံ ဝါ အဒဿနာ, ယော ဝါ ပနေတ္ထ ဓမ္မော’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ ဥဒေနော စင်္ကမာ ဩရောဟိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ ဃောဋမုခေါပိ ခေါ ဗြာဟ္မဏော စင်္ကမာ ဩရောဟိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတံ ခေါ ဃောဋမုခံ ဗြာဟ္မဏံ အာယသ္မာ ဥဒေနော ဧတဒဝေါစ – ‘‘သံဝိဇ္ဇန္တိ [သံဝိဇ္ဇန္တေ (ဗဟူသု)] ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, အာသနာနိ။ သစေ အာကင်္ခသိ, နိသီဒါ’’တိ။ ‘‘ဧတဒေဝ ခေါ ပန မယံ ဘောတော ဥဒေနဿ အာဂမယမာနာ (န) နိသီဒာမ။ ကထဉှိ နာမ မာဒိသော ပုဗ္ဗေ အနိမန္တိတော အာသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ မညေယျာ’’တိ? အထ ခေါ ဃောဋမုခေါ ဗြာဟ္မဏော အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဃောဋမုခေါ ဗြာဟ္မဏော အာယသ္မန္တံ ဥဒေနံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အမ္ဘော သမဏ, ‘နတ္ထိ ဓမ္မိကော ပရိဗ္ဗဇော’ – ဧဝံ မေ ဧတ္ထ ဟောတိ။ တဉ္စ ခေါ ဘဝန္တရူပါနံ ဝါ အဒဿနာ, ယော ဝါ ပနေတ္ထ ဓမ္မော’’တိ။ ‘‘သစေ ခေါ ပန မေ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, အနုညေယျံ အနုဇာနေယျာသိ, ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗဉ္စ ပဋိက္ကောသေယျာသိ; ယဿ စ ပန မေ ဘာသိတဿ အတ္ထံ န ဇာနေယျ

ယာသိ, မမံယေဝ တတ္ထ ဥတ္တရိ ပဋိပုစ္ဆေယျာသိ – ‘ကထံ, ဘော ဥဒေန, ကထံ, ဣမဿ ကွ၀တ္ထော’တိ? ဧဝံ က တွ၀တ သိယာ နော ဧတ္ထ ကထာသလ္လာပော’’တိ။ ‘‘အနုညေယျံ ခွာဟံ ဘောတော ဥဒေနဿ အနုဇာနိဿာမိ, ပဋိ က္ကောသိတဗ္ဗဉ္စ ပဋိက္ကောသိဿာမိ; ယဿ စ ပနာဟံ ဘောတော ဥဒေနဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ န ဇာနိဿ သာမိ, ဘဝန္တံယေဝ တတ္ထ ဥဒေနံ ဥတ္တရိ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ – ‘ကထံ, ဘော ဥဒေန, ကထံ, ဣမဿ ကွ၀တ္ထော’တိ? ဧဝံ ကတွ၀တ ဟောတု နော ဧတ္ထ ကထာသလ္လာပော’’တိ။

၄၁၃. ‘‘စတ္တာရောမေ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဗြ ာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော ဟောတိ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။ ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ဟောတိ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။ ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂ လော အတ္တန္တပော စ ဟောတိ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္ တော။ ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ , ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော ဟောတိ နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။ သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာ တော နိဗ္ဗုတော သီတီဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ။ ဣမေသံ, ဗြာဟ္မဏ, စတုန္နံ ပုဂ္ဂ လာနံ ကတမော တေ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ အာရာဓေတီ’’တိ?

‘‘ယွာယံ, ဘော ဥဒေန, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော အယံ မေ ပုဂ္ဂလော စိ တ္တံ နာရာဓေတိ; ယောပာယံ, ဘော ဥဒေန, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော အယမ္ပိ မေ ပုဂ္ ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ; ယောပာယံ, ဘော ဥဒေန, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္ တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော အယမ္ပိ မေ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ; ယော စ ခေါ အယံ, ဘော ဥဒေန, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနု ယောဂမနုယုတ္တော သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတီဘူတော သုခပ္ပ ဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ။ အယမေဝ မေ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ အာရာဓေတီ’’တိ။

‘‘ကသ္မာ ပန တေ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမေ တယော ပုဂ္ဂလာ စိတ္တံ နာရာဓေန္တီ’’တိ? ‘‘ယွာယံ, ဘော ဥဒေန, ပုဂ္ဂ လော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော သော အတ္တာနံ သုခကာမံ ဒုက္ခပဋိက္ကူလံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ; ဣမိနာ မေ အယံ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ။ ယောပာယံ , ဘော ဥဒေန, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိ တာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော သော ပရံ သုခကာမံ ဒုက္ခပဋိက္ကူလံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ; ဣမိနာ မေ အယံ ပုဂ္ဂ လော စိတ္တံ နာရာဓေတိ။ ယောပာယံ, ဘော ဥဒေန, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော သော အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ သုခကာမံ ဒုက္ခပဋိက္ကူလံ အာတာပေတိ ပ ရိတာပေတိ; ဣမိနာ မေ အယံ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ နာရာဓေတိ။ ယော စ ခေါ အယံ, ဘော ဥဒေန, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တ ပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော သော အနတ္တန္တ ပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတီဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရ တိ, သော အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ သုခကာမံ ဒုက္ခပဋိက္ကူလံ နေဝ အာတာပေတိ န ပရိတာပေတိ; ဣမိနာ မေ အယံ ပုဂ္ဂလော စိတ္တံ အာရာဓေတီ’’တိ။

၄၁၄. ‘‘ဒွေဝမာ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိသာ။ ကတမာ ဒွေ? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စာ ပရိသာ သာရတ္တရတ္တာ မဏိကု ဏ္ဍလေသု ပုတ္တဘရိယံ ပရိယေသတိ, ဒာသိဒာသံ ပရိယေသတိ, ခေတ္တဝတ္ထုံ ပရိယေသတိ, ဇာတရူပရဇတံ ပရိယေ သတိ။

‘‘ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စာ ပရိသာ အသာရတ္တရတ္တာ မဏိကုဏ္ဍလေသု ပုတ္တဘရိယံ ပဟာယ, ဒာသိဒာ သံ ပဟာယ, ခေတ္တဝတ္ထုံ ပဟာယ, ဇာတရူပရဇတံ ပဟာယ, အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ။ သွာယံ, ဗြာဟ္မဏ, ပု ဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္ တော။ သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတီဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြ ဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ။ ဣဓ ကတမံ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလံ ကတမာယ ပရိသာယ ဗဟုလံ သမနုပဿသိ –

ယာ စာယံ ပရိသာ သာရတ္တရတ္တာ မဏိကုဏ္ဍလေသု ပုတ္တဘရိယံ ပရိယေသတိ ဒာသိဒာသံ ပရိယေသတိ ခေတ္တဝတ္ထုံ ပရိယေသတိ ဇာတရူပရဇတံ ပရိယေသတိ, ယာ စာယံ ပရိသာ အသာရတ္တရတ္တာ မဏိကုဏ္ဍလေသု ပုတ္တဘရိယံ ပဟာယ ဒာသိဒာသံ ပဟာယ ခေတ္တဝတ္ထုံ ပဟာယ ဇာတရူပရဇတံ ပဟာယ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ”တိ?

“ယွာယံ , ဘော ဥဒေန, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတီဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ; ဣမာဟံ ပုဂ္ဂလံ ယာယံ ပရိသာ အသာရတ္တရတ္တာ မဏိကုဏ္ဍလေသု ပုတ္တဘရိယံ ပဟာယ ဒာသိဒာသံ ပဟာယ ခေတ္တဝတ္ထုံ ပဟာယ ဇာတရူပရဇတံ ပဟာယ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ ဣမိဿံ ပရိသာယံ ဗဟုလံ သမနုပဿာမီ”တိ။

“ဣဓ ခေါ ပန တေ, ဗြာဟ္မဏ, ဘာသိတံ – ‘မယံ ဧဝံ အာဇာနာမ – အမ္ဘော သမဏ, နတ္ထိ ဓမ္မိကော ပရိဗ္ဗဇော, ဧဝံ မေ ဧတ္ထ ဟောတိ။ တဉ္စ ခေါ ဘဝန္တရူပါနံ ဝါ အဒဿနာ, ယော ဝါ ပနေတ္ထ ဓမ္မော’”တိ။ “အဒ္ဓါ မေ သော, ဘော ဥဒေန, သာနုဂ္ဂဟာ ဝါစာ ဘာသိတာ။ ‘နတ္ထိ ဓမ္မိကော ပရိဗ္ဗဇော’ – ဧဝံ မေ ဧတ္ထ ဟောတိ။ ဧဝဉ္စ ပန မံ ဘဝံ ဥဒေနော ဓာရေတု။ ယေ စ မေ ဘောတော ဥဒေနေန စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ သံခိတ္တေန ဝုတ္တာ ဝိတ္ထာရေန အဝိဘတ္တာ, သာဓု မေ ဘဝံ, ဥဒေနော ဣမေ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလေ ဝိတ္ထာရေန ဝိဘဇတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ”တိ။ “တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘော”တိ ခေါ ဃောဋမုခေါ ဗြာဟ္မဏော အာယသ္မတော ဥဒေနဿ ပစ္စဿောသိ။ အာယသ္မာ ဥဒေနော ဧတဒဝေါစ –

၄၁၅. “ကတမော စ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော အစေလကော ဟောတိ မုတ္တာစာရော ဟတ္ထာပလေခနော နဧဟိဘဒ္ဒန္တိကော နတိဋ္ဌဘဒ္ဒန္တိကော, နာဘိဟဋံ န ဥဒ္ဒိဿကတံ န နိမန္တနံ သာဒိယတိ။ သော န ကုမ္ဘိမုခါ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, န ကဠောပိမုခါ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, န ဧဠကမန္တရံ, န ဒဏ္ဍမန္တရံ, န မုသလမန္တရံ, န ဒွိန္နံ ဘုဉ္ဇမာနာနံ, န ဂဗ္ဘိနိယာ, န ပါယမာနာယ , န ပုရိသန္တရဂတာယ, န သင်္ကိတ္တီသု, န ယတ္ထ သာ ဥပဋ္ဌိတော ဟောတိ, န ယတ္ထ မက္ခိကာ သဏ္ဍသဏ္ဍစာရိနီ, န မစ္ဆံ န မံသံ, န သုရံ န မေရယံ န ထုသောဒကံ ပိဝတိ။ သော ဧကာဂါရိကော ဝါ ဟောတိ ဧကာလောပိကော, ဒွါဂါရိကော ဝါ ဟောတိ ဒွါလောပိကော။ပေ.။ သတ္တာဂါရိကော ဝါ ဟောတိ သတ္တာလောပိကော; ဧကိဿာပိ ဒတ္တိယာ ယာပေတိ, ဒွီဟိပိ ဒတ္တီဟိ ယာပေတိ။ပေ.။ သတ္တဟိပိ ဒတ္တီဟိ ယာပေတိ; ဧကာဟိကမ္ပိ အာဟာရံ အာဟာရေတိ, ဒွီဟိကမ္ပိ အာဟာရံ အာဟာရေတိ။ပေ.။ သတ္တာဟိကမ္ပိ အာဟာရံ အာဟာရေတိ – ဣတိ ဧဝရူပံ အဒ္ဓမာသိကံ ပရိယာယဘတ္တဘောဇနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။ သော သာကဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, သာမာကဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, နီဝါရဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ဒဒ္ဒုလဘက္ခော ဝါ ဟောတိ , ဟဋဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ကဏဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, အာစာမဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ပိညာကဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, တိဏဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ဂောမယဘက္ခော ဝါ ဟောတိ, ဝနမူလဖလာဟာရော ယာပေတိ ပဝတ္တဖလဘောဇီ။ သော သာဏာနိပိ ဓာရေတိ, မသာဏာနိပိ ဓာရေတိ, ဆဝဒုဿာနိပိ ဓာရေတိ, ပံသုကူလာနိပိ ဓာရေတိ, တိရီဋာနိပိ ဓာရေတိ, အဇိနမ္ပိ ဓာရေတိ, အဇိနက္ခိပမ္ပိ ဓာရေတိ, ကုသစီရမ္ပိ ဓာရေတိ, ဝါကစီရမ္ပိ ဓာရေတိ, ဖလကစီရမ္ပိ ဓာရေတိ, ကေသကမ္ဗလမ္ပိ ဓာရေတိ, ဝါဠကမ္ဗလမ္ပိ ဓာရေတိ, ဥလူကပက္ခမ္ပိ ဓာရေတိ; ကေသမဿုလောစကောပိ ဟောတိ ကေသမဿုလောစနာနုယောဂမနုယုတ္တော , ဥဗ္ဘဋ္ဌကောပိ ဟောတိ အာသနပဋိက္ခိတ္တော, ဥက္ကုဋိကောပိ ဟောတိ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနမနုယုတ္တော, ကဏ္ဋကာပဿယိကောပိ ဟောတိ ကဏ္ဋကာပဿယေ သေယျံ ကပ္ပေတိ; သာယတတိယကမ္ပိ ဥဒကောရောဟနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ – ဣတိ ဧဝရူပံ အနေကဝိဟိတံ ကာယဿ အာတာပနပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။

၄၁၆. “ကတမော စ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဩရဗ္ဘိကော ဟောတိ သူကရိကော သာကုဏိကော မာဂဝိကော လုဒ္ဒော မစ္ဆဃာတကော စောရော စောရဃာတကော ဂောဃာတကော ဗန္ဓနာဂါရိကော – ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ ကုရူရကမ္မန္တာ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလော ပရန္တပော ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။

၄၁၇. ''ကတမော စ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ရာဇာ ဝါ ဟောတိ ခတ္တိယော မုဒ္ဒါဝသိတ္တော, ဗြာဟ္မဏော ဝါ မဟာသာလော။ သော ပုရတ္ထိမေန နဂရဿ နဝံ သန္ထာဂါရံ ကာရာပေတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ခရာဇိနံ နိဝါသေတွာ သပ္ပိတေလေန ကာယံ အဗ္ဘဉ္ဇိတွာ မဂဝိသာဏေန ပိဋ္ဌိံ ကဏ္ဍုဝမာနော နဝံ သန္ထာဂါရံ ပဝိသတိ သဒ္ဓိံ မဟေသိယာ ဗြာဟ္မဏေန စ ပုရောဟိတေန။ သော တတ္ထ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ ဟရိတုပလိတ္တာယ သေယျံ ကပ္ပေတိ။ ဧကိဿာယ ဂါဝိယာ သရူပဝစ္ဆာယ ယံ ဧကသ္မိံ ထနေ ခီရံ ဟောတိ တေန ရာဇာ ယာပေတိ, ယံ ဒုတိယသ္မိံ ထနေ ခီရံ ဟောတိ တေန မဟေသီ ယာပေတိ, ယံ တတိယသ္မိံ ထနေ ခီရံ ဟောတိ တေန ဗြာဟ္မဏော ပုရောဟိတော ယာပေတိ, ယံ စတုတ္ထသ္မိံ ထနေ ခီရံ ဟောတိ တေန အဂ္ဂိံ ဇုဟတိ, အဝသေသေန ဝစ္ဆကော ယာပေတိ။ သော ဧဝမာဟ – 'ဧတ္တကာ ဥသဘာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဝစ္ဆတရာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဝစ္ဆတရိယော ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ အဇာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ', ဧတ္တကာ ဥရဗ္ဘာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ အဿာ ဟညန္တု ယညတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ရုက္ခာ ဆိဇ္ဇန္တု ယူပတ္ထာယ, ဧတ္တကာ ဒဗ္ဘာ လူယန္တု ဗရိဟိသတ္ထာယာ'တိ။ ယေပိဿ တေ ဟောန္တိ 'ဒါသာ'တိ ဝါ 'ပေဿာ'တိ ဝါ 'ကမ္မကရာ'တိ ဝါ တေပိ ဒဏ္ဍတဇ္ဇိတာ ဘယတဇ္ဇိတာ အဿုမုခါ ရုဒမာနာ ပရိကမ္မာနိ ကရောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလော အတ္တန္တပော စ အတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော , ပရန္တပော စ ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။

၄၁၈. ''ကတမော စ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော; သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ တံ ဓမ္မံ သုဏာတိ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ အညတရသ္မိံ ဝါ ကုလေ ပစ္စာဇာတော။ သော တံ ဓမ္မံ သုတွာ တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ။ သော တေန သဒ္ဓါပဋိလာဘေန သမန္နာဂတော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ရဇာပထော အဇ္ဈောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ နယိဒံ သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ'န္တိ။ သော အပရေန သမယေန အပ္ပံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ မဟန္တံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ, အပ္ပံ ဝါ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ မဟန္တံ ဝါ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ, ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။ သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။

''အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ဒိန္နာဒါယီ ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ။ အထေနေန သုစိဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ။

''အဗြဟ္မစရိယံ ပဟာယ ဗြဟ္မစာရီ ဟောတိ အာရာစာရီ ဝိရတော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ။

''မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ သစ္စဝါဒီ သစ္စသန္ဓော ထေတော ပစ္စယိကော အဝိသံဝါဒကော လောကဿ။

''ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဣတော သုတွာ န အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ န ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ။ ဣတိ ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ ဝါ အနုပ္ပဒါတာ, သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒီ သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ အတ္ထဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ, နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ကာလေန သာပဒေသံ ပရိယန္တဝတိံ အတ္ထသံဟိတံ။

“သော ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ။ ဧကဘတ္တိကော ဟောတိ ရတ္တူပရတော ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ။ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဒါသိဒါသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အဇေဠကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ကုက္ကုဋသူကရပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ကယဝိက္ကယာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ တုလာကူဋကံသကူဋမာနကူဋာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဥက္ကောဋနဝဉ္စနနိကတိသာစိယောဂါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဆေဒနဝဓဗန္ဓနဝိပရာမောသအာလောပသဟသာကာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

“သော သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန, ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပါတေန။ သော ယေန ယေနေဝ ပက္ကမတိ သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ။ သေယျထာပိ နာမ ပက္ခီ သကုဏော ယေန ယေနေဝ ဍေတိ သပတ္တဘာရောဝ ဍေတိ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန, ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပါတေန။ သော ယေန ယေနေဝ ပက္ကမတိ သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ။ သော ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္တံ အနဝဇ္ဇသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၄၁၉. “သော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ မနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခတိ မနိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ သော ဣမိနာ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္တံ အဗျာသေကသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

“သော အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, အသိတေ ပီတေ ခါယိတေ သာယိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ။

“သော ဣမိနာ စ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော, (ဣမာယ စ အရိယာယ သန္တုဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော,) [ပဿ မ. နိ. ၁.၂၉၆] ဣမိနာ စ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော, ဣမိနာ စ အရိယေန သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ သော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ, ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ, ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန စေတသာ ဝိဟရတိ, အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဗျာပါဒပဒေါသံ ပဟာယ အဗျာပန္နစိတ္တော ဝိဟရတိ သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ, ဗျာပါဒပဒေါသာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ထိနမိဒ္ဓံ ပဟာယ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓေါ ဝိဟရတိ အာလောကသညီ သတော သမ္ပဇာနော, ထိနမိဒ္ဓါ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟာယ အနုဒ္ဓတော ဝိဟရတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော, ဥဒ္ဓစ္စကု

ကာ့တွာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဟရတိ အကထံကထီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဝိစိကိစ္ဆာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။

''သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ သတော စ သမ္ပဇာနော, သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ , ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ – 'ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီ'တိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ, ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ, အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

၄၂၀. ''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော စတဿောပိ ဇာတိယော ပဉ္စပိ ဇာတိယော ဒသပိ ဇာတိယော ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော တိံသမ္ပိ ဇာတိယော စတ္တာလီသမ္ပိ ဇာတိယော ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော ဇာတိသတမ္ပိ ဇာတိသဟဿမ္ပိ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ, အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ – 'အမုတြာသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော; သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော; သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော'တိ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။

''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပာတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ – 'ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ။ပေ.။ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ , တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ။ ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ။ပေ.။ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ'တိ။ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။

''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော 'ဣဒံ ဒုက္ခ'န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, 'အယံ ဒုက္ခသမုဒယော'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, 'အယံ ဒုက္ခနိရောဓော'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, 'အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; 'ဣမေ အာသဝါ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, 'အယံ အာသဝသမုဒယော'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, 'အယံ အာသဝနိရောဓော'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, 'အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ'တိ ပဇာနာတိ။

''အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏ, ပုဂ္ဂလော နေဝတ္တန္တပော နာတ္တပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော, န ပရန္တပော န ပရပရိတာပနာနုယောဂမနုယုတ္တော။ သော အနတ္တန္တပော အပရန္တပော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတီဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတီ''တိ။

၄၂၁. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဃောဋမုခေါ ဗြာဟ္မဏော အာယသ္မန္တံ ဥဒေနံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဥဒေန, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဥဒေန! သေယျထာပိ, ဘော ဥဒေန, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ – ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဥဒေနေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ဥဒေနံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဥဒေနော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ’’န္တိ။ ‘‘မာ ခေါ မံ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, သရဏံ အဂမာသိ။ တမေဝ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာဟိ ယမဟံ သရဏံ ဂတော’’တိ။ ‘‘ကဟံ ပန, ဘော ဥဒေန, ဧတရဟိ သော ဘဝံ ဂောတမော ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ’’တိ? ‘‘ပရိနိဗ္ဗုတော ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧတရဟိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ’’တိ။

‘‘သစေပိ [သစေ ဟိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မယံ, ဘော ဥဒေန, သုဏေယျာမ တံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ ဒသသု ယောဇနေသု, ဒသပိ မယံ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆေယျာမ တံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ။ သစေပိ [သစေ (သီ. ပီ.), သစေ ဟိ (သျာ. ကံ.)] မယံ, ဘော ဥဒေန, သုဏေယျာမ တံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ ဝီသတိယာ ယောဇနေသု။ တိံသာယ ယောဇနေသု။ စတ္တာရီသာယ ယောဇနေသု။ ပညာသာယ ယောဇနေသု, ပညာသမ္ပိ မယံ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆေယျာမ တံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ။ ယောဇနသတေ စေပိ [ယောဇနသတေပိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မယံ , ဘော ဥဒေန, သုဏေယျာမ တံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ, ယောဇနသတမ္ပိ မယံ ဂစ္ဆေယျာမ တံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ ဒဿနာယ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ။

‘‘ယတော စ ခေါ, ဘော ဥဒေန, ပရိနိဗ္ဗုတော သော ဘဝံ ဂောတမော, ပရိနိဗ္ဗုတမ္ပိ မယံ တံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဥဒေနော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတံ။ အတ္ထိ စ မေ, ဘော ဥဒေန, အင်္ဂရာဇာ ဒေဝသိကံ နိစ္စဘိက္ခံ ဒဒါတိ , တတော အဟံ ဘောတော ဥဒေနဿ ဧကံ နိစ္စဘိက္ခံ ဒဒါမီ’’တိ။ ‘‘ကိံ ပန တေ, ဗြာဟ္မဏ, အင်္ဂရာဇာ ဒေဝသိကံ နိစ္စဘိက္ခံ ဒဒါတီ’’တိ? ‘‘ပဉ္စ, ဘော ဥဒေန, ကဟာပဏသတာနီ’’တိ။ ‘‘န ခေါ နော, ဗြာဟ္မဏ, ကပ္ပတိ ဇာတရူပရဇတံ ပဋိဂ္ဂဟေတု’’န္တိ။ ‘‘သစေ တံ ဘောတော ဥဒေနဿ န ကပ္ပတိ ဝိဟာရံ ဘောတော ဥဒေနဿ ကာရာပေဿာမီ’’တိ။ ‘‘သစေ ခေါ မေ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ဝိဟာရံ, ကာရာပေတုကာမော, ပါဋလိပုတ္တေ သင်္ဃဿ ဥပဋ္ဌာနသာလံ ကာရာပေဟီ’’တိ။ ‘‘ဣမိနာပာဟံ ဘောတော ဥဒေနဿ ဘိယျောသောမတ္တာယ အတ္တမနော အဘိရဒ္ဓေါ ယံ မံ ဘဝံ ဥဒေနော သင်္ဃေ ဒါနေ သမာဒပေတိ။ ဧသာဟံ, ဘော ဥဒေန, ဧတိဿာ စ နိစ္စဘိက္ခာယ အပရာယ စ နိစ္စဘိက္ခာယ ပါဋလိပုတ္တေ သင်္ဃဿ ဥပဋ္ဌာနသာလံ ကာရာပေဿာမီ’’တိ။ အထ ခေါ ဃောဋမုခေါ ဗြာဟ္မဏော ဧတိဿာ စ နိစ္စဘိက္ခာယ အပရာယ စ နိစ္စဘိက္ခာယ ပါဋလိပုတ္တေ သင်္ဃဿ ဥပဋ္ဌာနသာလံ ကာရာပေသိ။ သာ ဧတရဟိ ‘ဃောဋမုခီ’တိ ဝုစ္စတီတိ။

ဃောဋမုခသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. စင်္ကီသုတ္တံ

၄၂၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန ဩပသာဒံ နာမ ကောသလာနံ ဗြာဟ္မဏဂါမော တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ဩပသာဒေ ဝိဟရတိ ဥတ္တရေန ဩပသာဒံ ဒေဝဝနေ သာလဝနေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန စင်္ကီ ဗြာဟ္မဏော ဩပသာဒံ အဇ္ဈာဝသတိ သတ္တုဿဒံ သတိဏကဋ္ဌောဒကံ သဓညံ ရာဇဘောဂ္ဂံ ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဒိန္နံ ရာဇဒာယံ ဗြဟ္မဒေယျံ။ အဿောသုံ ခေါ ဩပသာဒကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ – ‘‘သမဏော ခလု, ဘော, ဂောတမော သက္ယပုတ္တော သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ဩပသာဒံ အနုပ္ပတ္တော, ဩပသာဒေ ဝိဟရတိ ဥတ္တရေန ဩပသာဒံ ဒေဝဝနေ သာလဝနေ။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂောတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာ

ယာဏံ မဇ္ဈေကလ္ယာဏံ ပရိယောသာနကလ္ယာဏံ သာတ္ထံ သဗ္ယဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ သာဓု ခော ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ”တိ။

၄၂၃. အထ ခော ဩပါသာဒကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ဩပါသာဒါ နိက္ခမိတွာ သင္ဃသင္ဃီ ဂဏီဘူတာ ဥတ္တရေနမုခါ ဂစ္ဆန္တိ ယေန ဒေဝဝနံ သာလဝနံ။ တေန ခော ပန သမယေန စင္ကီ ဗြာဟ္မဏော ဥပရိပါသာဒေ ဒိဝါသေယ္ယံ ဥပဂတော။ အဒ္ဒသာ ခော စင္ကီ ဗြာဟ္မဏော ဩပါသာဒကေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ ဩပါသာဒါ နိက္ခမိတွာ သင္ဃသင္ဃီ ဂဏီဘူတေ ဥတ္တရေန မုခံ ယေန ဒေဝဝနံ သာလဝနံ တေနုပသင္ကမန္တေ။ ဒိသွာ ခတ္တံ အာမန္တေသိ – “ကိံ နု ခော, ဘော ခတ္တေ, ဩပါသာဒကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ဩပါသာဒါ နိက္ခမိတွာ သင္ဃသင္ဃီ ဂဏီဘူတာ ဥတ္တရေနမုခါ ဂစ္ဆန္တိ ယေန ဒေဝဝနံ သာလဝန”န္တိ? “အတ္ထိ, ဘော စင္ကီ, သမဏော ဂေါတမော သက္ယပုတ္တော သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင္ဃေန သဒ္ဓိံ ဩပါသာဒံ အနုပ္ပတ္တော, ဩပါသာဒေ ဝိဟရတိ ဥတ္တရေန ဩပါသာဒံ ဒေဝဝနေ သာလဝနေ။ တံ ခော ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလ္ယာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ တမေတေ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဂစ္ဆန္တီ”တိ။ “တေန ဟိ, ဘော ခတ္တေ, ယေန ဩပါသာဒကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ တေနုပသင္ကမ; ဥပသင္ကမိတွာ ဩပါသာဒကေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ ဧဝံ ဝဒေဟိ – ‘စင္ကီ, ဘော, ဗြာဟ္မဏော ဧဝမာဟ – အာဂမေန္တု ကိရ ဘောန္တော, စင္ကီပိ ဗြာဟ္မဏော သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိဿတီ’’’တိ။ “ဧဝံ, ဘော”တိ ခော သော ခတ္တော စင္ကိဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဩပါသာဒကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ တေနုပသင္ကမိ; ဥပသင္ကမိတွာ ဩပါသာဒကေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ ဧတဒဝေါစ – “စင္ကီ, ဘော, ဗြာဟ္မဏော ဧဝမာဟ – ‘အာဂမေန္တု ကိရ ဘောန္တော, စင္ကီပိ ဗြာဟ္မဏော သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိဿတီ’’’တိ။

၄၂၄. တေန ခော ပန သမယေန နာနာဝေရဇ္ဇကာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ပဉ္စမတ္တာနိ ဗြာဟ္မဏသတာနိ ဩပါသာဒေ ပဋိဝသန္တိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အဿောသုံ ခော တေ ဗြာဟ္မဏာ – “စင္ကီ ကိရ ဗြာဟ္မဏော သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိဿတီ”တိ။ အထ ခော တေ ဗြာဟ္မဏာ ယေန စင္ကီ ဗြာဟ္မဏော တေနုပသင္ကမိံသု; ဥပသင္ကမိတွာ စင္ကိံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစုံ – “သစ္စံ ကိရ ဘဝံ စင္ကီ သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိဿတီ”တိ? “ဧဝံ ခော မေ, ဘော, ဟောတိ – ‘အဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိဿာမီ’’’တိ။ “မာ ဘဝံ စင္ကီ သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိ။ န အရဟတိ ဘဝံ စင္ကီ သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိတုံ; သမဏောတွေဝ ဂေါတမော အရဟတိ ဘဝန္တံ စင္ကိံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိတုံ။ ဘဝဉှိ စင္ကီ ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိတော စ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေန။ ယမ္ပိ ဘဝံ စင္ကီ ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိတော စ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေန, ဣမိနာပင္ဂေန န အရဟတိ ဘဝံ စင္ကီ သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိတုံ; သမဏောတွေဝ ဂေါတမော အရဟတိ ဘဝန္တံ စင္ကိံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိတုံ။ ဘဝဉှိ စင္ကီ အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေါ။ပေ.။ ဘဝဉှိ စင္ကီ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ, ပဒကော, ဝေယ္ယာကရဏော, လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော။ပေ.။ ဘဝဉှိ စင္ကီ အဘိရူပေါ ဒဿနီယော ပါသာဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော ဗြဟ္မဝဏ္ဏီ ဗြဟ္မဝစ္ဆသီ [ဗြဟ္မဝစ္စသီ (သီ. ပီ.)] အခုဒ္ဒါဝကာသော ဒဿနာယ။ပေ.။ ဘဝဉှိ စင္ကီ သီလဝါ ဝုဒ္ဓသီလီ ဝုဒ္ဓသီလေန သမန္နာဂတော။ပေ.။ ဘဝဉှိ စင္ကီ ကလ္ယာဏဝါစော ကလ္ယာဏဝါက္ကရဏော ပေါရိယာ ဝါစာယ သမန္နာဂတော ဝိဿဋ္ဌာယ အနေလဂလာယ အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ။ပေ.။ ဘဝဉှိ စင္ကီ ဗဟူနံ အာစရိယပါစရိယော, တီဏိ မာဏဝကသတာနိ မန္တေ ဝါစေတိ။ပေ.။ ဘဝဉှိ စင္ကီ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော။ပေ.။ ဘဝဉှိ စင္ကီ ဗြာဟ္မဏဿ ပေါက္ခရသာတိဿ သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော။ပေ.။ ဘဝဉှိ စင္ကီ ဩပါသာဒံ အဇ္ဈာဝသတိ သတ္တုဿဒံ သတိဏကဋ္ဌောဒကံ သဓညံ ရာဇဘောဂ္ဂံ ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဒိန္နံ ရာဇဒါယံ ဗြဟ္မဒေယ္ယံ။ ယမ္ပိ ဘဝံ စင္ကီ ဩပါသာဒံ အဇ္ဈာဝသတိ သတ္တုဿဒံ သတိဏကဋ္ဌောဒကံ သဓညံ ရာဇဘောဂ္ဂံ ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဒိန္နံ ရာဇဒါယံ ဗြဟ္မဒေယ္ယံ, ဣမိနာပင္ဂေန န အရဟတိ ဘဝံ စင္ကီ သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိတုံ; သမဏောတွေဝ ဂေါတမော အရဟတိ ဘဝန္တံ စင္ကိံ ဒဿနာယ ဥပသင္ကမိတု”န္တိ။

၄၂၅. ဧဝံ ဝုတ္တေ, စင်္ကီ ဗြာဟ္မဏော တေ ဗြာဟ္မဏေ ဧတဒဝေါစ – ‘‘တေန ဟိ, ဘော, မမပိ သုဏာထ, ယထာ မယမေဝ အရဟာမ တံ သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ; နတွေဝ အရဟတိ သော ဘဝံ ဂေါတမော အမှာကံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိတော စ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေန။ ယမ္ပိ, ဘော, သမဏော ဂေါတမော ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိတော စ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေန, ဣမိနာပင်္ဂေန န အရဟတိ သော ဘဝံ ဂေါတမော အမှာကံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ; အထ ခေါ မယမေဝ အရဟာမ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ [တွေ ဒီ. နိ. ၁.၃၀၄ အညမ္ပိ ဂုဏပဒံ ဒိဿတိ]။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ပဟူတံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဩဟာယ ပဗ္ဗဇိတော ဘူမိဂတဉ္စ ဝေဟာသဋ္ဌဉ္စ။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ဒဟရောဝ သမာနော ယုဝါ သုသုကာဠကေသော ဘဒြေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော ပဌမေန ဝယသာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော အကာမကာနံ မာတာပိတူနံ အဿုမုခါနံ ရုဒန္တာနံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော အဘိရူပေါ ဒဿနီယော ပါသာဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော ဗြဟ္မဝဏ္ဏီ ဗြဟ္မဝစ္ဆသီ အခုဒ္ဒာဝကာသော ဒဿနာယ။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော သီလဝါ အရိယသီလီ ကုသလသီလီ ကုသလေန သီလေန သမန္နာဂတော။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ကလျာဏဝါစော ကလျာဏဝါက္ကရဏော ပေါရိယာ ဝါစာယ သမန္နာဂတော ဝိဿဋ္ဌာယ အနေလဂလာယ အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ဗဟူနံ အာစရိယပါစရိယော။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ခီဏကာမရာဂေါ ဝိဂတစာပလ္လော။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ကမ္မဝါဒီ ကိရိယဝါဒီ အပါပပုရေက္ခာရော ဗြဟ္မညာယ ပဇာယ။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ဥစ္စာ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတော အသမ္ဘိန္နာ ခတ္တိယကုလာ။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော အဍ္ဎာ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတော မဟဒ္ဓနာ မဟာဘောဂါ။ပေ.။ သမဏံ ခလု, ဘော, ဂေါတမံ တိရောရဋ္ဌာ တိရောဇနပဒာ သံပုစ္ဆိတုံ အာဂစ္ဆန္တိ။ပေ.။ သမဏံ ခလု, ဘော, ဂေါတမံ အနေကာနိ ဒေဝတာသဟဿာနိ ပါဏေဟိ သရဏံ ဂတာနိ။ပေ.။ သမဏံ ခလု, ဘော, ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော။ပေ.။ [တွေ့ပိ ဒီ. နိ. ၁.၃၀၄ အညာနိပိ ဂုဏပဒါနိ ဒိဿန္တိ] သမဏံ ခလု, ဘော, ဂေါတမံ ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော သပုတ္တဒါရော ပါဏေဟိ သရဏံ ဂတော။ပေ.။ သမဏံ ခလု, ဘော, ဂေါတမံ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော သပုတ္တဒါရော ပါဏေဟိ သရဏံ ဂတော။ပေ.။ သမဏံ ခလု, ဘော, ဂေါတမံ ဗြာဟ္မဏော ပေါက္ခရသာတိ သပုတ္တဒါရော ပါဏေဟိ သရဏံ ဂတော။ပေ.။ သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော ဩပါသာဒံ အနုပ္ပတ္တော ဩပါသာဒေ ဝိဟရတိ ဥက္ကဋ္ဌာယံ ဩပါသာဒံ ဒေဝဝနေ သာလဝနေ။ ယေ ခေါ တေ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ အမှာကံ ဂါမက္ခေတ္တံ အာဂစ္ဆန္တိ, အတိထီ နော တေ ဟောန္တိ။ အတိထီ ခေါ ပနမှေဟိ သက္ကာတဗ္ဗာ ဂရုကာတဗ္ဗာ မာနေတဗ္ဗာ ပူဇေတဗ္ဗာ။ ယမ္ပိ သမဏော ဂေါတမော ဩပါသာဒံ အနုပ္ပတ္တော ဩပါသာဒေ ဝိဟရတိ ဥက္ကဋ္ဌာယံ ဩပါသာဒံ ဒေဝဝနေ သာလဝနေ, အတိထိမှာကံ သမဏော ဂေါတမော။ အတိထိ ခေါ ပနမှေဟိ သက္ကာတဗ္ဗော ဂရုကာတဗ္ဗော မာနေတဗ္ဗော ပူဇေတဗ္ဗော။ ဣမိနာပင်္ဂေန န အရဟတိ သော ဘဝံ ဂေါတမော အမှာကံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ; အထ ခေါ မယမေဝ အရဟာမ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ။ ဧတ္တကေ ခေါ အဟံ, ဘော, တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ ဝဏ္ဏေ ပရိယာပုဏာမိ, နော စ ခေါ သော ဘဝံ ဂေါတမော ဧတ္တကဝဏ္ဏော; အပရိမာဏဝဏ္ဏော ဟိ သော ဘဝံ ဂေါတမော။ ဧကမေကေနပိ တေန [ဧကမေကေနပိ ဘော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အင်္ဂေန သမန္နာဂတော န အရဟတိ, သော, ဘဝံ ဂေါတမော အမှာကံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုံ; အထ ခေါ မယမေဝ အရဟာမ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုန္တိ။ တေန ဟိ, ဘော, သဗ္ဗေဝ မယံ သမဏံ ဂေါတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿာမာ’’တိ။

၄၂၆. အထ ခေါ စင်္ကီ ဗြာဟ္မဏော မဟတာ ဗြာဟ္မဏဂဏေန သဒ္ဓိံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ ဝုဒ္ဓေဟိ ဝုဒ္ဓေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ နိသိန္နော ဟောတိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ကာပဋိကော [ကာပဋ္ဌိကော (သီ. ပီ.), ကာပဒိကော (သျာ. ကံ.)] နာမ မာဏဝေါ ဒဟရော ဝု

တ္တသိရော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဇာတိယာ, တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပာရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ, ပဒကော, ဝေယျာကရဏော, လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော တဿံ ပရိသာယံ နိသိန္နော ဟောတိ။ သော ဝုဒ္ဓါနံ ဝုဒ္ဓါနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာနံ အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ကာပဋိကံ မာဏဝံ အပသာဒေတိ – “မာယသ္မာ ဘာရဒ္ဝါဇော ဝုဒ္ဓါနံ ဝုဒ္ဓါနံ ဗြာဟ္မဏာနံ မန္တယမာနာနံ အန္တရန္တရာ ကထံ ဩပါတေတု။ ကထာပရိယောသာနံ အာယသ္မာ ဘာရဒ္ဝါဇော အာဂမေတူ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, စင်္ကီ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “မာ ဘဝံ ဂေါတမော ကာပဋိကံ မာဏဝံ အပသာဒေသိ။ ကုလပုတ္တော စ ကာပဋိကော မာဏဝေါ, ဗဟုဿုတော စ ကာပဋိကော မာဏဝေါ, ပဏ္ဍိတော စ ကာပဋိကော မာဏဝေါ, ကလ္ယာဏဝါကြကရဏော စ ကာပဋိကော မာဏဝေါ, ပဟောတိ စ ကာပဋိကော မာဏဝေါ ဘောတာ ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ အသ္မိံ ဝစနေ ပဋိမန္တေတု”န္တိ။ အထ ခော ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “အဒ္ဓါ ခော ကာပဋိကဿ [ဧတဒဟောသိ “ကာပဋိကဿ (က.)] မာဏဝဿ တေဝိဇ္ဇကေ ပါဝစနေ ကထာ [ကထံ (သီ. က.), ကထံ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘဝိဿတိ။ တထာ ဟိ နံ ဗြာဟ္မဏာ သံပုရေက္ခရောန္တီ”တိ။ အထ ခော ကာပဋိကဿ မာဏဝဿ ဧတဒဟောသိ – “ယဒါ မေ သမဏော ဂေါတမော စက္ခုံ ဥပသံဟရိဿတိ, အထာဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ကာပဋိကဿ မာဏဝဿ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ယေန ကာပဋိကော မာဏဝေါ တေန စက္ခူနိ ဥပသံဟာသိ။

၄၂၇. အထ ခော ကာပဋိကဿ မာဏဝဿ ဧတဒဟောသိ – “သမန္နာဟရတိ ခော မံ သမဏော ဂေါတမော။ ယံနူနာဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ပဉှံ ပုစ္ဆေယျ”န္တိ။ အထ ခော ကာပဋိကော မာဏဝေါ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ယဒိဒံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာနံ ပေါရာဏံ မန္တပဒံ ဣတိဟိတိဟပရမ္ပရာယ ပိဋကသမ္ပဒါယ, တတ္ထ စ ဗြာဟ္မဏာ ဧကံသေန နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တိ – ‘ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’န္တိ။ ဣဓ ဘဝံ ဂေါတမော ကိမာဟာ”တိ? “ကိံ ပန, ဘာရဒ္ဝါဇ, အတ္ထိ ကောစိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧကဗြာဟ္မဏောပိ ယော ဧဝမာဟ – ‘အဟမေတံ ဇာနာမိ, အဟမေတံ ပဿာမိ။ ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’”န္တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ”။ “ကိံ ပန, ဘာရဒ္ဝါဇ, အတ္ထိ ကောစိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧကာစရိယောပိ , ဧကာစရိယပါစရိယောပိ, ယာဝ သတ္တမာ အာစရိယမဟာယုဂါပိ, ယော ဧဝမာဟ – ‘အဟမေတံ ဇာနာမိ, အဟမေတံ ပဿာမိ။ ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’”န္တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ”။ “ကိံ ပန, ဘာရဒ္ဝါဇ, ယေပိ တေ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုဗ္ဗကာ ဣသယော မန္တာနံ ကတ္တာရော မန္တာနံ ပဝတ္တာရော ယေသမိဒံ ဧတရဟိ ဗြာဟ္မဏာ ပေါရာဏံ မန္တပဒံ ဂီတံ ပဝုတ္တံ သမိဟိတံ တဒနုဂါယန္တိ တဒနုဘာသန္တိ ဘာသိတမနုဘာသန္တိ ဝါစိတမနုဝါစေန္တိ သေယျထိဒံ – အဋ္ဌကော ဝါမကော ဝါမဒေဝေါ ဝေဿာမိတ္တော ယမတဂ္ဂိ အင်္ဂီရသော ဘာရဒ္ဝါဇော ဝါသေဋ္ဌော ကဿပော ဘဂု, တေပိ ဧဝမာဟံသု – ‘မယမေတံ ဇာနာမ, မယမေတံ ပဿာမ။ ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’”န္တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ”။

“ဣတိ ကိရ, ဘာရဒ္ဝါဇ, နတ္ထိ ကောစိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧကဗြာဟ္မဏောပိ ယော ဧဝမာဟ – ‘အဟမေတံ ဇာနာမိ, အဟမေတံ ပဿာမိ။ ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’န္တိ; နတ္ထိ ကောစိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧကာစရိယောပိ ဧကာစရိယပါစရိယောပိ, ယာဝ သတ္တမာ အာစရိယမဟာယုဂါပိ, ယော ဧဝမာဟ – ‘အဟမေတံ ဇာနာမိ, အဟမေတံ ပဿာမိ။ ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’န္တိ; ယေပိ တေ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုဗ္ဗကာ ဣသယော မန္တာနံ ကတ္တာရော မန္တာနံ ပဝတ္တာရော ယေသမိဒံ ဧတရဟိ ဗြာဟ္မဏာ ပေါရာဏံ မန္တပဒံ ဂီတံ ပဝုတ္တံ သမိဟိတံ တဒနုဂါယန္တိ တဒနုဘာသန္တိ ဘာသိတမနုဘာသန္တိ ဝါစိတမနုဝါစေန္တိ သေယျထိဒံ – အဋ္ဌကော ဝါမကော ဝါမဒေဝေါ ဝေဿာမိတ္တော ယမတဂ္ဂိ အင်္ဂီရသော ဘာရဒ္ဝါဇော ဝါသေဋ္ဌော ကဿပော ဘဂု, တေပိ န ဧဝမာဟံသု – ‘မယမေတံ ဇာနာမ, မယမေတံ ပဿာမ။ ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’န္တိ။

၄၂၈. “သေယျထာပိ, ဘာရဒ္ဝါဇ, အန္ဓဝေဏိ ပရမ္ပရာသံသတ္တာ ပုရိမောပိ န ပဿတိ မဇ္ဈိမောပိ န ပဿတိ ပစ္ဆိမောပိ န ပဿတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘာရဒ္ဝါဇ, အန္ဓဝေဏူပမံ မညေ ဗြာဟ္မဏာနံ ဘာသိတံ သမ္ပဇ္ဇတိ – ပုရိမောပိ န ပဿတိ မဇ္ဈိမောပိ န ပဿတိ ပစ္ဆိမောပိ န ပဿတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဘာရဒ္ဝါဇ , နနု ဧဝံ သန္တေ ဗြာဟ္မဏာနံ အမူလိကာ သဒ္ဓါ သမ္ပဇ္ဇတီ”တိ? “န ခွေတ္ထ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ သဒ္ဓါယေဝ ပယိရုပါသန္တိ, အနုဿဝါပေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ပယိရုပါသန္တီ”တိ။ “ပုဗ္ဗေဝ ခော တွံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, သဒ္ဓံ အဂမာသိ, အနုဿဝံ ဣဒါနိ ဝဒေသိ။ ပဉ္စ ခော ဣမေ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ဓမ္မာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒွေဓာ ဝိပါကာ။ ကတမေ ပဉ္စ? သဒ္ဓါ, ရုစိ, အနုဿဝေါ, အာကာရပရိဝိတက္ကော, ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ – ဣမေ ခော, ဘာရဒ္ဝါဇ , ပဉ္စ ဓမ္မာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒွေဓာ ဝိပါကာ။

အပိ စ, ဘာရဒွာဇ, သုသဒ္ဒဟိတံယေဝ ဟောတိ, တဥ္စ ဟောတိ ရိတ္တံ တုစ္ဆံ မုသာ; နော စေပိ သုသဒ္ဒဟိတံ ဟောတိ, တဥ္စ ဟောတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အနညထာ။ အပိ စ, ဘာရဒွာဇ , သုရုစိတံယေဝ ဟောတိ။ပေ။ သွာနုဿုတံယေဝ ဟောတိ။ပေ။ သုပရိဝိတက္ကိတံယေဝ ဟောတိ။ပေ။ သုနိဇ္ဈာယိတံယေဝ ဟောတိ, တဥ္စ ဟောတိ ရိတ္တံ တုစ္ဆံ မုသာ; နော စေပိ သုနိဇ္ဈာယိတံ ဟောတိ, တဥ္စ ဟောတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အနညထာ။ သစ္စမနုရက္ခတာ, ဘာရဒွာဇ, ဝိညုနာ ပုရိသေန နာလမေတ္ထ ဧကံသေန နိဋ္ဌံ ဂန္တုံ – 'ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည'''န္တိ။

၄၂၉. ''ကိတ္တာဝတာ ပန, ဘော ဂောတမ, သစ္စာနုရက္ခဏာ ဟောတိ, ကိတ္တာဝတာ သစ္စမနုရက္ခတိ? သစ္စာနုရက္ခဏံ မယံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ ပုစ္ဆာမာ''တိ။ ''သဒ္ဓာ စေပိ, ဘာရဒွာဇ, ပုရိသဿ ဟောတိ; 'ဧဝံ မေ သဒ္ဓါ'တိ – ဣတိ ဝဒံ သစ္စမနုရက္ခတိ [ဧဝမေဝ သိဒ္ဓျတီတိ ဣတိ တ, တံ သစ္စမနုရက္ခတိ (က.)] , နတွေဝ တာဝ ဧကံသေန နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတိ – 'ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည'န္တိ ( ) [(ဧတ္တာဝတာ ခေါ ဘာရဒွာဇ သစ္စာနုရက္ခဏာ ဟောတိ, ဧတ္တာဝတာ သစ္စမနုရက္ခတိ, ဧတ္တာဝတာ စ မယံ သစ္စာနုရက္ခဏံ ပညာပေမ, န တွေဝ တာဝ သစ္စာနုဗောဓော ဟောတိ) (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]။ ရုစိ စေပိ, ဘာရဒွာဇ, ပုရိသဿ ဟောတိ။ပေ။ အနုဿဝေါ စေပိ, ဘာရဒွာဇ, ပုရိသဿ ဟောတိ။ပေ။ အာကာရပရိဝိတက္ကော စေပိ, ဘာရဒွာဇ, ပုရိသဿ ဟောတိ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ စေပိ, ဘာရဒွာဇ, ပုရိသဿ ဟောတိ; 'ဧဝံ မေ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တီ'တိ – ဣတိ ဝဒံ သစ္စမနုရက္ခတိ, နတွေဝ တာဝ ဧကံသေန နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတိ – 'ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည'န္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, ဘာရဒွာဇ, သစ္စာနုရက္ခဏာ ဟောတိ, ဧတ္တာဝတာ သစ္စမနုရက္ခတိ, ဧတ္တာဝတာ စ မယံ သစ္စာနုရက္ခဏံ ပညပေမ; န တွေဝ တာဝ သစ္စာနုဗောဓော ဟောတီ''တိ။

၄၃၀. ''ဧတ္တာဝတာ, ဘော ဂောတမ, သစ္စာနုရက္ခဏာ ဟောတိ, ဧတ္တာဝတာ သစ္စမနုရက္ခတိ, ဧတ္တာဝတာ စ မယံ သစ္စာနုရက္ခဏံ ပေက္ခာမ။ ကိတ္တာဝတာ ပန, ဘော ဂောတမ, သစ္စာနုဗောဓော ဟောတိ, ကိတ္တာဝတာ သစ္စမနုဗုဇ္ဈတိ? သစ္စာနုဗောဓံ မယံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ ပုစ္ဆာမာ''တိ။ ''ဣဓ [ဣဓ ကိရ (သျာ. ကံ. က.)] , ဘာရဒွာဇ, ဘိက္ခု အညတရံ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ တမေနံ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ တီသု ဓမ္မေသု သမန္နေသတိ – လောဘနီယေသု ဓမ္မေသု, ဒေါသနီယေသု ဓမ္မေသု, မောဟနီယေသု ဓမ္မေသု။ အတ္ထိ နု ခေါ ဣမဿာယသ္မတော တထာရူပါ လောဘနီယာ ဓမ္မာ ယထာရူပေဟိ လောဘနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိယာဒိန္နစိတ္တော အဇာနံ ဝါ ဝဒေယျ – ဇာနာမီတိ, အပဿံ ဝါ ဝဒေယျ – ပဿာမီတိ, ပရံ ဝါ တဒတ္ထာယ သမာဒပေယျ ယံ ပရေသံ အဿ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာတိ? တမေနံ သမန္နေသမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'နတ္ထိ ခေါ ဣမဿာယသ္မတော တထာရူပါ လောဘနီယာ ဓမ္မာ ယထာရူပေဟိ လောဘနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိယာဒိန္နစိတ္တော အဇာနံ ဝါ ဝဒေယျ – ဇာနာမီတိ, အပဿံ ဝါ ဝဒေယျ – ပဿာမီတိ, ပရံ ဝါ တဒတ္ထာယ သမာဒပေယျ ယံ ပရေသံ အဿ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ [ဒုက္ခာယာတိ (သဗ္ဗတ္ထ)] ။ တထာရူပေါ [တထာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ခေါ ပနိမဿာယသ္မတော ကာယသမာစာရော တထာရူပေါ [တထာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝစီသမာစာရော ယထာ တံ အလုဒ္ဓဿ။ ယံ ခေါ ပန အယမာယသ္မာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဂမ္ဘီရော သော ဓမ္မော ဒုဒ္ဒသော ဒုရနုဗောဓော သန္တော ပဏီတော အတက္ကာဝစရော နိပုဏော ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော; န သော ဓမ္မော သုဒေသိယော လုဒ္ဓေနာ'''တိ။

၄၃၁. ''ယတော နံ သမန္နေသမာနော ဝိသုဒ္ဓံ လောဘနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမနုပဿတိ တတော နံ ဥတ္တရိ သမန္နေသတိ ဒေါသနီယေသု ဓမ္မေသု။ အတ္ထိ နု ခေါ ဣမဿာယသ္မတော တထာရူပါ ဒေါသနီယာ ဓမ္မာ ယထာရူပေဟိ ဒေါသနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိယာဒိန္နစိတ္တော အဇာနံ ဝါ ဝဒေယျ – ဇာနာမီတိ, အပဿံ ဝါ ဝဒေယျ – ပဿာမီတိ, ပရံ ဝါ တဒတ္ထာယ သမာဒပေယျ ယံ ပရေသံ အဿ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာတိ? တမေနံ သမန္နေသမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'နတ္ထိ ခေါ ဣမဿာယသ္မတော တထာရူပါ ဒေါသနီယာ ဓမ္မာ ယထာရူပေဟိ ဒေါသနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိယာဒိန္နစိတ္တော အဇာနံ ဝါ ဝဒေယျ – ဇာနာမီတိ, အပဿံ ဝါ ဝဒေယျ – ပဿာမီတိ, ပရံ ဝါ တဒတ္ထာယ သမာဒပေယျ ယံ ပရေသံ အဿ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။ တထာရူပေါ ခေါ ပနိမဿာယသ္မတော ကာယသမာစာရော တထာရူပေါ ဝစီသမာစာရော ယထာ တံ အဒုဋ္ဌဿ။ ယံ ခေါ ပန အယမာယသ္မာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဂမ္ဘီရော သော ဓမ္မော ဒုဒ္ဒသော ဒုရနုဗောဓော သန္တော ပဏီတော အတက္ကာဝစရော နိပုဏော ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော; န သော ဓမ္မော သုဒေသိယော ဒုဋ္ဌေနာ'''တိ။

၄၃၂. ‘‘ယတော နံ သမန္နေသမာနော ဝိသုဒ္ဓိ ဒေသနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမနုပဿတိ , တတော နံ ဥတ္တရိ သမန္နေသတိ မောဟနီယေသု ဓမ္မေသု။ အတ္ထိ နု ခေါ ဣမဿာယသ္မတော တထာရူပာ မောဟနီယာ ဓမ္မာ ယထာရူပေဟိ မောဟနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိယာဒိန္နစိတ္တော အဇာနံ ဝါ ဝဒေယျ – ဇာနာမီတိ, အပဿံ ဝါ ဝဒေယျ – ပဿာမီတိ, ပရံ ဝါ တဒတ္ထာယ သမာဒပေယျ ယံ ပရေသံ အဿ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာတိ? တမေနံ သမန္နေသမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘နတ္ထိ ခေါ ဣမဿာယသ္မတော တထာရူပာ မောဟနီယာ ဓမ္မာ ယထာရူပေဟိ မောဟနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိယာဒိန္နစိတ္တော အဇာနံ ဝါ ဝဒေယျ – ဇာနာမီတိ, အပဿံ ဝါ ဝဒေယျ – ပဿာမီတိ, ပရံ ဝါ တဒတ္ထာယ သမာဒပေယျ ယံ ပရေသံ အဿ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။ တထာရူပော ခေါ ပနိမဿာယသ္မတော ကာယသမာစာရော တထာရူပော ဝစီသမာစာရော ယထာ တံ အမောဟဿ။ ယံ ခေါ ပန အယမာယသ္မာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဂမ္ဘီရော သော ဓမ္မော ဒုဒ္ဒသော ဒုရနုဗောဓော သန္တော ပဏီတော အတက္ကာဝစရော နိပုဏော ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော; န သော ဓမ္မော သုဒေသိယော မူဠေဟာ’’’တိ။

‘‘ယတော နံ သမန္နေသမာနော ဝိသုဒ္ဓံ မောဟနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမနုပဿတိ ; အထ တမှိ သဒ္ဓံ နိဝေသေတိ, သဒ္ဓါဇာတော ဥပသင်္ကမတိ, ဥပသင်္ကမန္တော ပယိရုပါသတိ, ပယိရုပါသန္တော သောတံ ဩဒဟတိ, ဩဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတိ, သုတွာ ဓမ္မံ ဓာရေတိ, ဓတာနံ [ဓာရိတာနံ (က.)] ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ, အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတော ဓမ္မာ နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ, ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ သတိ ဆန္ဒော ဇာယတိ, ဆန္ဒဇာတော ဥဿဟတိ, ဥဿဟိတွာ တုလေတိ, တုလယိတွာ ပဒဟတိ, ပဟိတတ္တော သမာနော ကာယေန စေဝ ပရမသစ္စံ သစ္ဆိကရောတိ ပညာယ စ နံ အတိဝိဇ္ဈ ပဿတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, ဘာရဒွာဇ, သစ္စာနုဗောဓော ဟောတိ, ဧတ္တာဝတာ သစ္စမနုဗုဇ္ဈတိ, ဧတ္တာဝတာ စ မယံ သစ္စာနုဗောဓံ ပညပေမ; န တွေဝ တာဝ သစ္စာနုပ္ပတ္တိ ဟောတီ’’တိ။

၄၃၃. ‘‘ဧတ္တာဝတ္တာ, ဘော ဂောတမ, သစ္စာနုဗောဓော ဟောတိ, ဧတ္တာဝတာ သစ္စမနုဗုဇ္ဈတိ, ဧတ္တာဝတာ စ မယံ သစ္စာနုဗောဓံ ပေက္ခာမ။ ကိတ္တာဝတာ ပန, ဘော ဂောတမ, သစ္စာနုပ္ပတ္တိ ဟောတိ, ကိတ္တာဝတာ သစ္စမနုပါပုဏာတိ? သစ္စာနုပ္ပတ္တိံ မယံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘တေသံယေဝ , ဘာရဒွာဇ, ဓမ္မာနံ အာသေဝနာ ဘာဝနာ ဗဟုလီကမ္မံ သစ္စာနုပ္ပတ္တိ ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, ဘာရဒွာဇ, သစ္စာနုပ္ပတ္တိ ဟောတိ, ဧတ္တာဝတာ သစ္စမနုပါပုဏာတိ, ဧတ္တာဝတာ စ မယံ သစ္စာနုပ္ပတ္တိံ ပညပေမာ’’တိ။

၄၃၄. ‘‘ဧတ္တာဝတာ, ဘော ဂောတမ, သစ္စာနုပ္ပတ္တိ ဟောတိ, ဧတ္တာဝတာ သစ္စမနုပါပုဏာတိ, ဧတ္တာဝတာ စ မယံ သစ္စာနုပ္ပတ္တိံ ပေက္ခာမ။ သစ္စာနုပ္ပတ္တိယာ ပန, ဘော ဂောတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? သစ္စာနုပ္ပတ္တိယာ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘သစ္စာနုပ္ပတ္တိယာ ခေါ, ဘာရဒွာဇ, ပဓာနံ ဗဟုကာရံ။ နော စေတံ ပဒဟေယျ, နယိဒံ သစ္စမနုပါပုဏေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ ပဒဟတိ တသ္မာ သစ္စမနုပါပုဏာတိ။ တသ္မာ သစ္စာနုပ္ပတ္တိယာ ပဓာနံ ဗဟုကာရ’’န္တိ။

‘‘ပဓာနဿ ပန, ဘော ဂောတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? ပဓာနဿ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘ပဓာနဿ ခေါ, ဘာရဒွာဇ, တုလနာ ဗဟုကာရာ။ နော စေတံ တုလေယျ, နယိဒံ ပဒဟေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ တုလေတိ တသ္မာ ပဒဟတိ။ တသ္မာ ပဓာနဿ တုလနာ ဗဟုကာရာ’’တိ။

‘‘တုလနာယ ပန, ဘော ဂောတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? တုလနာယ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘တုလနာယ ခေါ, ဘာရဒွာဇ, ဥဿာဟော ဗဟုကာရော။ နော စေတံ ဥဿဟေယျ, နယိဒံ တုလေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဥဿဟတိ တသ္မာ တုလေတိ။ တသ္မာ တုလနာယ ဥဿာဟော ဗဟုကာရော’’တိ။

‘‘ဥဿာဟဿ ပန, ဘော ဂောတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? ဥဿာဟဿ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘ဥဿာဟဿ ခေါ, ဘာရဒွာဇ, ဆန္ဒော ဗဟုကာရော။ နော စေတံ ဆန္ဒော ဇာယေထ, နယိဒံ ဥဿဟေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဆန္ဒော ဇာယတိ တသ္မာ ဥဿဟတိ။ တသ္မာ ဥဿာဟဿ ဆန္ဒော ဗဟုကာရော’’တိ။

‘‘ဆန္ဒဿ ပန, ဘော ကေတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော ? ဆန္ဒဿ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘ဆန္ဒဿ ခေါ, ဘာရဒ္ဒာဇ, ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ ဗဟုကာရာ။ နော စေတံ ဓမ္မာ နိဇ္ဈာနံ ခမေယျုံ, နယိဒံ ဆန္ဒော ဇာယေထ။ ယသ္မာ စ ခော ဓမ္မာ နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ တသ္မာ ဆန္ဒော ဇာယတိ။ တသ္မာ ဆန္ဒဿ ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ ဗဟုကာရာ’’တိ။

‘‘ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ ပန, ဘော ကေတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ ခေါ, ဘာရဒ္ဒာဇ, အတ္ထူပပရိက္ခာ ဗဟုကာရာ။ နော စေတံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခေယျ, နယိဒံ ဓမ္မာ နိဇ္ဈာနံ ခမေယျုံ။ ယသ္မာ စ ခော အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ တသ္မာ ဓမ္မာ နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ။ တသ္မာ ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ အတ္ထူပပရိက္ခာ ဗဟုကာရာ’’တိ။

‘‘အတ္ထူပပရိက္ခာယ ပန, ဘော ကေတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? အတ္ထူပပရိက္ခာယ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘အတ္ထူပပရိက္ခာယ ခေါ, ဘာရဒ္ဒာဇ, ဓမ္မဓာရဏာ ဗဟုကာရာ။ နော စေတံ ဓမ္မံ ဓာရေယျ, နယိဒံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခေယျ။ ယသ္မာ စ ခော ဓမ္မံ ဓာရေတိ တသ္မာ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ။ တသ္မာ အတ္ထူပပရိက္ခာယ ဓမ္မဓာရဏာ ဗဟုကာရာ’’တိ။

‘‘ဓမ္မဓာရဏာယ ပန, ဘော ကေတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? ဓမ္မဓာရဏာယ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘ဓမ္မဓာရဏာယ ခေါ, ဘာရဒ္ဒာဇ, ဓမ္မဿဝနံ ဗဟုကာရံ။ နော စေတံ ဓမ္မံ သုဏေယျ, နယိဒံ ဓမ္မံ ဓာရေယျ။ ယသ္မာ စ ခော ဓမ္မံ သုဏာတိ တသ္မာ ဓမ္မံ ဓာရေတိ။ တသ္မာ ဓမ္မဓာရဏာယ ဓမ္မဿဝနံ ဗဟုကာရ’’န္တိ။

‘‘ဓမ္မဿဝနဿ ပန, ဘော ကေတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? ဓမ္မဿဝနဿ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ ။ ‘‘ဓမ္မဿဝနဿ ခေါ, ဘာရဒ္ဒာဇ, သောတာဝဓာနံ ဗဟုကာရံ ။ နော စေတံ သောတံ ဩဒဟေယျ, နယိဒံ ဓမ္မံ သုဏေယျ။ ယသ္မာ စ ခော သောတံ ဩဒဟတိ တသ္မာ ဓမ္မံ သုဏာတိ။ တသ္မာ ဓမ္မဿဝနဿ သောတာဝဓာနံ ဗဟုကာရ’’န္တိ။

‘‘သောတာဝဓာနဿ ပန, ဘော ကေတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? သောတာဝဓာနဿ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘သောတာဝဓာနဿ ခေါ, ဘာရဒ္ဒာဇ, ပယိရုပါသနာ ဗဟုကာရာ။ နော စေတံ ပယိရုပါသေယျ, နယိဒံ သောတံ ဩဒဟေယျ။ ယသ္မာ စ ခော ပယိရုပါသတိ တသ္မာ သောတံ ဩဒဟတိ။ တသ္မာ သောတာဝဓာနဿ ပယိရုပါသနာ ဗဟုကာရာ’’တိ။

‘‘ပယိရုပါသနာယ ပန, ဘော ကေတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? ပယိရုပါသနာယ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘ပယိရုပါသနာယ ခေါ, ဘာရဒ္ဒာဇ, ဥပသင်္ကမနံ ဗဟုကာရံ။ နော စေတံ ဥပသင်္ကမေယျ, နယိဒံ ပယိရုပါသေယျ။ ယသ္မာ စ ခော ဥပသင်္ကမတိ တသ္မာ ပယိရုပါသတိ။ တသ္မာ ပယိရုပါသနာယ ဥပသင်္ကမနံ ဗဟုကာရ’’န္တိ။

‘‘ဥပသင်္ကမနဿ ပန, ဘော ကေတမ, ကတမော ဓမ္မော ဗဟုကာရော? ဥပသင်္ကမနဿ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ ပုစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘ဥပသင်္ကမနဿ ခေါ, ဘာရဒ္ဒာဇ, သဒ္ဓါ ဗဟုကာရာ။ နော စေတံ သဒ္ဓါ ဇာယေထ, နယိဒံ ဥပသင်္ကမေယျ။ ယသ္မာ စ ခော သဒ္ဓါ ဇာယတိ တသ္မာ ဥပသင်္ကမတိ။ တသ္မာ ဥပသင်္ကမနဿ သဒ္ဓါ ဗဟုကာရာ’’တိ။

၄၃၅. ‘‘သစ္စာနုရက္ခဏံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ အပုစ္ဆိမှ, သစ္စာနုရက္ခဏံ ဘဝံ ကေတမော ဗျာကာသိ; တဉ္စ ပနမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ တေန စမှ အတ္တမနာ။ သစ္စာနုဗောဓံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ အပုစ္ဆိမှ, သစ္စာနုဗောဓံ ဘဝံ ကေတမော ဗျာကာသိ; တဉ္စ ပနမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ တေန စမှ အတ္တမနာ။ သစ္စာနုပ္ပတ္တိံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ အပုစ္ဆိမှ, သစ္စာနုပ္ပတ္တိံ ဘဝံ ကေတမော ဗျာကာသိ; တဉ္စ ပနမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ တေန စမှ အတ္တမနာ ။ သစ္စာနုပ္ပတ္တိယာ ဗဟုကာရံ ဓမ္မံ မယံ ဘဝန္တံ ကေတမံ အပုစ္ဆိမှ, သစ္စာနုပ္ပတ္တိယာ ဗဟုကာရံ

ဓမ္မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဗြာကာသိ; တဥ္စ ပနမ္ဟာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ တေန စမ္ဟ အတ္တမနာ။ ယံယဒေဝ စ မယံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ အပုစ္ဆိမ္ဟ တံတဒေဝ ဘဝံ ဂေါတမော ဗြာကာသိ; တဥ္စ ပနမ္ဟာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ တေန စမ္ဟ အတ္တမနာ။ မယဉ္ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ပုဗ္ဗေ ဧဝံ ဇာနာမ – 'ကေ စ မုဏ္ဍကာ သမဏကာ ဣဗ္ဘာ ကဏှာ ဗန္ဓုပါဒာပစ္စာ, ကေ စ ဓမ္မဿ အညာတာရော'တိ? အဇ္ဇနေသံ ဝတ မေ ဘဝံ ဂေါတမော သမဏေသု သမဏပေမံ, သမဏေသု သမဏပသာဒံ, သမဏေသု သမဏဂါရဝံ။ အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ.။ ဥပာသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ''န္တိ။

စင်္ကီသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. ဧသုကာရီသုတ္တံ

၄၃၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ ဧသုကာရီ ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဧသုကာရီ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ဂေါတမ, စတဿော ပါရိစရိယာ ပညပေန္တိ – ဗြာဟ္မဏဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ, ခတ္တိယဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ, ဝေဿဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ, သုဒ္ဒဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ။ တတြိဒံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဗြာဟ္မဏဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ – 'ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ပရိစရေယျ, ခတ္တိယော ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ပရိစရေယျ, ဝေဿော ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ပရိစရေယျ, သုဒ္ဒေါ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ပရိစရေယျာ'တိ။ ဣဒံ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဗြာဟ္မဏဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ။ တတြိဒံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ခတ္တိယဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ – 'ခတ္တိယော ဝါ ခတ္တိယံ ပရိစရေယျ, ဝေဿော ဝါ ခတ္တိယံ ပရိစရေယျ, သုဒ္ဒေါ ဝါ ခတ္တိယံ ပရိစရေယျာ'တိ။ ဣဒံ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ခတ္တိယဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ။ တတြိဒံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဝေဿဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ – 'ဝေဿော ဝါ ဝေဿံ ပရိစရေယျ, သုဒ္ဒေါ ဝါ ဝေဿံ ပရိစရေယျာ'တိ။ ဣဒံ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဝေဿဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ ။ တတြိဒံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ သုဒ္ဒဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ – 'သုဒ္ဒေါဝ သုဒ္ဒံ ပရိစရေယျ။ ကော ပနညော သုဒ္ဒံ ပရိစရိဿတီ'တိ? ဣဒံ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ သုဒ္ဒဿ ပါရိစရိယံ ပညပေန္တိ။ ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ဂေါတမ, ဣမာ စတဿော ပါရိစရိယာ ပညပေန္တိ။ ဣဓ ဘဝံ ဂေါတမော ကိမာဟာ''တိ?

၄၃၇. ''ကိံ ပန, ဗြာဟ္မဏ, သဗ္ဗော လောကော ဗြာဟ္မဏာနံ ဧတဒဗ္ဘနုဇာနာတိ – 'ဣမာ စတဿော ပါရိစရိယာ ပညပေန္တူ'''တိ [ပညပေန္တီတိ (သီ. က.)] ? ''နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ''။ ''သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏ, ပုရိသော ဒလိဒ္ဒေါ [ဒဠိဒ္ဒေါ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အဿကော အနာဠ္ဟိယော။ တဿ အကာမဿ ဗိလံ ဩလဂ္ဂေယျုံ – 'ဣဒံ တေ, အမ္ဘော ပုရိသ, မံသံ ခါဒိတဗ္ဗံ, မူလဉ္စ အနုပ္ပဒါတဗ္ဗ'န္တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဗြာဟ္မဏာ အပ္ပဋိညာယ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ, အထ စ ပနိမာ စတဿော ပါရိစရိယာ ပညပေန္တိ။ နာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, 'သဗ္ဗံ ပရိစရိတဗ္ဗ'န္တိ ဝဒာမိ; နာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, 'သဗ္ဗံ န ပရိစရိတဗ္ဗ'န္တိ ဝဒာမိ။ ယံ ဟိဿ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု ပါပိယော အဿ န သေယျော, နာဟံ တံ 'ပရိစရိတဗ္ဗ'န္တိ ဝဒာမိ; ယဉ္စ ခွာဿ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု သေယျော အဿ န ပါပိယော တမဟံ 'ပရိစရိတဗ္ဗ'န္တိ ဝဒာမိ။ ခတ္တိယံ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ, ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ – 'ယံ ဝါ တေ ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု ပါပိယော အဿ န သေယျော, ယံ ဝါ တေ ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု သေယျော အဿ န ပါပိယော; ကမေတ္ထ ပရိစရေယျာသီ'တိ, ခတ္တိယောပိ ဟိ, ဗြာဟ္မဏ , သမ္မာ ဗျာကရမာနော ဧဝံ ဗျာကရေယျ – 'ယဉ္ဟိ မေ ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု ပါပိယော အဿ န သေယျော, နာဟံ တံ ပရိစရေယျံ; ယဉ္စ ခေါ မေ ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု သေယျော အဿ န ပါပိယော တမဟံ ပရိစရေယျ'န္တိ။ ဗြာဟ္မဏံ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ။ပေ.။ ဝေဿံ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ။ပေ.။ သုဒ္ဒံ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ, ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ – 'ယံ ဝါ တေ ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု ပါပိယော အဿ န သေယျော, ယံ ဝါ တေ ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု သေယျော အဿ န ပါပိယော; ကမေတ္ထ ပရိစရေယျာသီ'တိ, သုဒ္ဒေါပိ ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, သမ္မာ ဗျာကရမာနော ဧဝံ ဗျာကရေယျ – 'ယဉ္ဟိ မေ ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု ပါပိယော အဿ န သေယျော, နာဟံ တံ ပရိစရေယျံ; ယဉ္စ ခေါ မေ ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု သေယျော အဿ န ပါပိယော တမဟံ ပရိစရေယျ

ယ’န္တိ။ နာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ‘ဥစ္စာကုလီနတာ သေယျံသော’တိ ဝဒါမိ, န ပနာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ‘ဥစ္စာကုလီနတာ ပါပိယံသော’တိ ဝဒါမိ; နာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ‘ဥဠာရဝဏ္ဏတာ သေယျံသော’တိ ဝဒါမိ, န ပနာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ‘ဥဠာရဝဏ္ဏတာ ပါပိယံသော’တိ ဝဒါမိ; နာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ‘ဥဠာရဘောဂတာ သေယျံသော’တိ ဝဒါမိ, န ပနာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ‘ဥဠာရဘောဂတာ ပါပိယံသော’တိ ဝဒါမိ။

၄၃၈. ‘‘ဥစ္စာကုလီနောပိ ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓေကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပိသုဏာဝါစော ဟောတိ, ဖရုသာဝါစော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ , ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ တသ္မာ ‘န ဥစ္စာကုလီနတာ သေယျံသော’တိ ဝဒါမိ။ ဥစ္စာကုလီနောပိ ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓေကစ္စော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ တသ္မာ ‘န ဥစ္စာကုလီနတာ ပါပိယံသော’တိ ဝဒါမိ။

၄၃၉. ‘‘ဥဠာရဝဏ္ဏောပိ ဟိ, ဗြာဟ္မဏ။ပေ.။ ဥဠာရဘောဂေပိ ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓေကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ တသ္မာ ‘န ဥဠာရဘောဂတာ သေယျံသော’တိ ဝဒါမိ။ ဥဠာရဘောဂေပိ ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓေကစ္စော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ တသ္မာ ‘န ဥဠာရဘောဂတာ ပါပိယံသော’တိ ဝဒါမိ။ နာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ‘သဗ္ဗံ ပရိစရိတဗ္ဗ’န္တိ ဝဒါမိ, န ပနာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ‘သဗ္ဗံ န ပရိစရိတဗ္ဗ’န္တိ ဝဒါမိ။ ယံ ဟိဿ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု သဒ္ဓါ ဝဍ္ဎတိ, သီလံ ဝဍ္ဎတိ, သုတံ ဝဍ္ဎတိ, စာဂေါ ဝဍ္ဎတိ, **ပညာ ဝဍ္ဎတိ,** တမဟံ ‘ပရိစရိတဗ္ဗ’န္တိ (ဝဒါမိ။ ယံ ဟိဿ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိစရတော ပါရိစရိယာဟေတု န သဒ္ဓါ ဝဍ္ဎတိ, န သီလံ ဝဍ္ဎတိ, န သုတံ ဝဍ္ဎတိ, န စာဂေါ ဝဍ္ဎတိ, န ပညာ ဝဍ္ဎတိ, နာဟံ တံ ‘ပရိစရိတဗ္ဗ’န္တိ) [( ) ဧတ္ထန္တရေ ပါဌော သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ] ဝဒါမီ’’တိ။

၄၄၀. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဧသုကာရီ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ဂေါတမ, စတ္တာရိ ဓနာနိ ပညပေန္တိ – ဗြာဟ္မဏဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ, ခတ္တိယဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ, ဝေဿဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ, သုဒ္ဒဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ။ တတြိဒံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဗြာဟ္မဏဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ ဘိက္ခာစရိယံ; ဘိက္ခာစရိယဉ္စ ပန ဗြာဟ္မဏော သန္ဓနံ အတိမညမာနော အကိစ္စကာရီ ဟောတိ ဂေါပေါဝ အဒိန္နံ အာဒိယမာနောတိ။ ဣဒံ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဗြာဟ္မဏဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ။ တတြိဒံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ခတ္တိယဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ ဓနုကလာပံ; ဓနုကလာပဉ္စ ပန ခတ္တိယော သန္ဓနံ အတိမညမာနော အကိစ္စကာရီ ဟောတိ ဂေါပေါဝ အဒိန္နံ အာဒိယမာနောတိ။ ဣဒံ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ခတ္တိယဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ။ တတြိဒံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဝေဿဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ ကသိဂေါရက္ခံ; ကသိဂေါရက္ခဉ္စ ပန ဝေဿော သန္ဓနံ အတိမညမာနော အကိစ္စကာရီ ဟောတိ ဂေါပေါဝ အဒိန္နံ အာဒိယမာနောတိ။ ဣဒံ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဝေဿဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ။ တတြိဒံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ သုဒ္ဒဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ အသိတဗျာဘင်္ဂိံ; အသိတဗျာဘင်္ဂိဉ္စ ပန သုဒ္ဒော သန္ဓနံ အတိမညမာနော အကိစ္စကာရီ ဟောတိ ဂေါပေါဝ အဒိန္နံ အာဒိယမာနောတိ။ ဣဒံ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ သုဒ္ဒဿ သန္ဓနံ ပညပေန္တိ။ ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ဂေါတမ, ဣမာနိ စတ္တာရိ ဓနာနိ ပညပေန္တိ။ ဣဓ ဘဝံ ဂေါတမော ကိမာဟာ’’တိ?

၄၄၁. ‘‘ကိံ ပန, ဗြာဟ္မဏ, သဗ္ဗော လောကော ဗြာဟ္မဏာနံ ဧတဒဗ္ဘနုဇာနာတိ – ‘ဣမာနိ စတ္တာရိ ဓနာနိ ပညပေန္တူ’’’တိ? ‘‘နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ’’။ ‘‘သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏ, ပုရိသော ဒလိဒ္ဒော အဿကော အနာဠှိကော, တဿ အကာမဿ ဗိလံ ဩလဂ္ဂေယျုံ – ‘ဣဒံ တေ, အမ္ဘော ပုရိသ, မံသံ ခါဒိတဗ္ဗံ, မူလဉ္စ အနုပ္ပဒါတဗ္ဗ’န္တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဗြာဟ္မဏာ အပ္ပဋိညာယ ဧတေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ, အထ စ ပနိမာနိ စတ္တာရိ ဓနာနိ ပညပေန္တိ။ အရိယံ ခေါ အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, လောကုတ္တရံ ဓမ္မံ ပုရိသဿ သန္ဓနံ ပညပေမိ။ ပေါရာဏံ ခော ပနဿ မာတာပေတ္တိကံ ကုလဝံသံ အနုဿရတော ယတ္ထ ယတ္ထေဝ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ တေန တေနေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ခတ္တိယကုလေ စေ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ ‘ခတ္တိယော’တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ; ဗြာဟ္မဏကုလေ စေ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ ‘ဗြာဟ္မဏော’တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ; ဝေ

သ္သကုလေ စေ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ ‘ဝေဿော’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; သုဒ္ဒကုလေ စေ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ ‘သုဒ္ဒော’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ သေယျထာပိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, ယံယဒေဝ ပစ္စယံ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ တေန တေနေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ ကဋ္ဌဉ္စေ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ‘ကဋ္ဌဂ္ဂိ’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; သကလိကဉ္စေ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ‘သကလိကဂ္ဂိ’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; တိဏဉ္စေ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ‘တိဏဂ္ဂိ’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; ဂောမယဉ္စေ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ‘ဂောမယဂ္ဂိ’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝ ခော အဟံ, ဗ္ရာဟ္မဏ, အရိယံ လောကုတ္တရံ ဓမ္မံ ပုရိသဿ သန္ဓနံ ပညပေမိ။ ပောရာဏံ ခော ပနဿ မာတာပေတ္တိကံ ကုလဝံသံ အနုဿရတော ယတ္ထ ယတ္ထေဝ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ တေန တေနေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

“ခတ္တိယကုလေ စေ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ ‘ခတ္တိယော’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; ဗ္ရာဟ္မဏကုလေ စေ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ ‘ဗ္ရာဟ္မဏော’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; ဝေဿကုလေ စေ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ ‘ဝေဿော’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; သုဒ္ဒကုလေ စေ အတ္တဘာဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ ‘သုဒ္ဒော’တေ့ဝဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

“ခတ္တိယကုလာ စေပိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, အဂာရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဗ္ရဟ္မစရိယာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

“ဗ္ရာဟ္မဏကုလာ စေပိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, အဂာရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

“ဝေဿကုလာ စေပိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, အဂာရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

“သုဒ္ဒကုလာ စေပိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, အဂာရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

၄၄၂. “တံ ကိံ မညသိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, ဗ္ရာဟ္မဏောဝ နု ခော ပဟောတိ အသ္မိံ ပဒေသေ အဝေရံ အဗျာဗဇ္ဈံ မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေတုံ, နော ခတ္တိယော နော ဝေဿော နော သုဒ္ဒော”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂောတမ။ ခတ္တိယောပိ ဟိ, ဘော ဂောတမ, ပဟောတိ အသ္မိံ ပဒေသေ အဝေရံ အဗျာဗဇ္ဈံ မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေတုံ; ဗ္ရာဟ္မဏောပိ ဟိ, ဘော ဂောတမ။ ဝေဿောပိ ဟိ, ဘော ဂောတမ။ သုဒ္ဒောပိ ဟိ, ဘော ဂောတမ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ, ဘော ဂောတမ, စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ပဟောန္တိ အသ္မိံ ပဒေသေ အဝေရံ အဗျာဗဇ္ဈံ မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေတု”န္တိ။ “ဧဝမေဝ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏ, ခတ္တိယကုလာ စေပိ အဂာရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

“ဗ္ရာဟ္မဏကုလာ စေပိ, ဗ္ရာဟ္မဏ။ ဝေဿကုလာ စေပိ, ဗ္ရာဟ္မဏ။ သုဒ္ဒကုလာ စေပိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, အဂာရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

၄၄၃. “တံ ကိံ မညသိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, ဗ္ရာဟ္မဏောဝ နု ခော ပဟောတိ သောတ္တိသိနာနိံ အာဒါယ နဒိံ ဂန္တွာ ရဇောဇလ္လံ ပဝါဟေတုံ, နော ခတ္တိယော နော ဝေဿော နော သုဒ္ဒော”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂောတမ ။ ခတ္တိယောပိ

ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ပဟောတိ သောတ္တိသိနာနိံ အာဒာယ နဒိံ ဂန္တုံ ရဇောဇလ္လံ ပဝါဟေတုံ; ဗြာဟ္မဏောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ။ ဝေဿောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ ။ သုဒ္ဒောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ပဟောန္တိ သောတ္တိသိနာနိံ အာဒာယ နဒိံ ဂန္တုံ ရဇောဇလ္လံ ပဝါဟေတု”န္တိ။ “ဧဝမေဝ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ခတ္တိယကုလာ စေပိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

“ဗြာဟ္မဏကုလာ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ။ ဝေဿကုလာ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ။ သုဒ္ဒကုလာ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ, အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။

၄၄၄. “တံ ကိံ မညသိ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓ ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓာဝသိတ္တော နာနာဇစ္စာနံ ပုရိသာနံ ပုရိသသတံ သန္နိပါတေယျ – ‘အာယန္တု ဘောန္တော ယေ တတ္ထ ခတ္တိယကုလာ ဗြာဟ္မဏကုလာ ရာဇညကုလာ ဥပ္ပန္နာ သာကဿ ဝါ သာလဿ ဝါ သလဠဿ ဝါ စန္ဒနဿ ဝါ ပဒုမကဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေန္တု, တေဇော ပါတုကရောန္တု; အာယန္တု ပန ဘောန္တော ယေ တတ္ထ စဏ္ဍာလကုလာ နေသာဒကုလာ ဝေနကုလာ ရထကာရကုလာ ပုက္ကုသကုလာ ဥပ္ပန္နာ သာပါနဒောဏိယာ ဝါ သူကရဒောဏိယာ ဝါ ရဇကဒောဏိယာ ဝါ ဧရဏ္ဍကဋ္ဌဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေန္တု, တေဇော ပါတုကရောန္တူ’”တိ?

“တံ ကိံ မညသိ, ဗြာဟ္မဏ, ယော ဧဝံ နု ခေါ သော ခတ္တိယကုလာ ဗြာဟ္မဏကုလာ ရာဇညကုလာ ဥပ္ပန္နေဟိ သာကဿ ဝါ သာလဿ ဝါ သလဠဿ ဝါ စန္ဒနဿ ဝါ ပဒုမကဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဂ္ဂိ အဘိနိဗ္ဗတ္တော တေဇော ပါတုကတော သော ဧဝ နု ခွာဿ အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ ဝဏ္ဏဝါ စ ပဘဿရော စ တေန စ သက္ကာ အဂ္ဂိနာ အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတုံ; ယော ပန သော စဏ္ဍာလကုလာ နေသာဒကုလာ ဝေနကုလာ ရထကာရကုလာ ပုက္ကုသကုလာ ဥပ္ပန္နေဟိ သာပါနဒောဏိယာ ဝါ သူကရဒောဏိယာ ဝါ ရဇကဒောဏိယာ ဝါ ဧရဏ္ဍကဋ္ဌဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဂ္ဂိ အဘိနိဗ္ဗတ္တော တေဇော ပါတုကတော သွာဿ အဂ္ဂိ န စေဝ အစ္စိမာ န စ ဝဏ္ဏဝါ န စ ပဘဿရော န စ တေန သက္ကာ အဂ္ဂိနာ အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတု”န္တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ။ ယောပိ ဟိ သော, ဘော ဂေါတမ, ခတ္တိယကုလာ ဗြာဟ္မဏကုလာ ရာဇညကုလာ ဥပ္ပန္နေဟိ သာကဿ ဝါ သာလဿ ဝါ သလဠဿ ဝါ စန္ဒနဿ ဝါ ပဒုမကဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဂ္ဂိ အဘိနိဗ္ဗတ္တော တေဇော ပါတုကတော သွာဿ အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ ဝဏ္ဏဝါ စ ပဘဿရော စ တေန စ သက္ကာ အဂ္ဂိနာ အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတုံ; ယောပိ သော စဏ္ဍာလကုလာ နေသာဒကုလာ ဝေနကုလာ ရထကာရကုလာ ပုက္ကုသကုလာ ဥပ္ပန္နေဟိ သာပါနဒောဏိယာ ဝါ သူကရဒောဏိယာ ဝါ ရဇကဒောဏိယာ ဝါ ဧရဏ္ဍကဋ္ဌဿ ဝါ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဂ္ဂိ အဘိနိဗ္ဗတ္တော တေဇော ပါတုကတော သွာဿ အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ ဝဏ္ဏဝါ စ ပဘဿရော စ တေန စ သက္ကာ အဂ္ဂိနာ အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတုံ။ သဗ္ဗောပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ ဝဏ္ဏဝါ စ ပဘဿရော စ သဗ္ဗေနပိ သက္ကာ အဂ္ဂိနာ အဂ္ဂိကရဏီယံ ကာတု”န္တိ။

“ဧဝမေဝ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ခတ္တိယကုလာ စေပိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။ ဗြာဟ္မဏကုလာ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ။ ဝေဿကုလာ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ။ သုဒ္ဒကုလာ စေပိ, ဗြာဟ္မဏ, အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, သော စ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မဝိနယံ အာဂမ္မ ပါဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဗြဟ္မစရိယာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ”န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အဿလာယနော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။

၇. ဓနဉ္ဇာနိသုတ္တံ

၄၄၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဒက္ခိဏာဂိရိသ္မိံ စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ အထ ခော အညတရော ဘိက္ခု ရာဇဂဟေ ဝဿံဝုဋ္ဌော [ဝဿံဝုတ္ထော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ယေန ဒက္ခိဏာဂိရိ ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော တံ ဘိက္ခုံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ – "ကစ္စာဝုသော, ဘဂဝါ အရောဂေါ စ ဗလဝါ စာ"တိ? "အရောဂေါ စာဝုသော, ဘဂဝါ ဗလဝါ စာ"တိ။ "ကစ္စိ ပနာဝုသော, ဘိက္ခုသင်္ဃော အရောဂေါ စ ဗလဝါ စာ"တိ? "ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ခော, အာဝုသော, အရောဂေါ စ ဗလဝါ စာ"တိ။ "ဧတ္ထ, အာဝုသော, တဏ္ဍုလပါလိဒွါရာယ ဓနဉ္ဇာနိ [ဓာနဉ္ဇာနိ (သီ. ပီ.)] နာမ ဗြာဟ္မဏော အတ္ထိ။ ကစ္စာဝုသော, ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော အရောဂေါ စ ဗလဝါ စာ"တိ? "ဓနဉ္ဇာနိပိ ခော, အာဝုသော, ဗြာဟ္မဏော အရောဂေါ စ ဗလဝါ စာ"တိ။ "ကစ္စိ ပနာဝုသော, ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော အပ္ပမတ္တော"တိ? "ကုတော ပနာဝုသော, ဓနဉ္ဇာနိဿ ဗြာဟ္မဏဿ အပ္ပမာဒေါ? ဓနဉ္ဇာနိ, အာဝုသော, ဗြာဟ္မဏော ရာဇာနံ နိဿာယ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ ဝိလုမ္ပတိ, ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ နိဿာယ ရာဇာနံ ဝိလုမ္ပတိ ။ ယာပိဿ ဘရိယာ သဒ္ဓါ သဒ္ဓကုလာ အာနီတာ သာပိ ကာလင်္ကတာ; အညာဿ ဘရိယာ အသဒ္ဓါ အသဒ္ဓကုလာ အာနီတာ"။ "ဒုဿုတံ ဝတာဝုသော, အဿုမှ, ဒုဿုတံ ဝတာဝုသော, အဿုမှ; ယေ မယံ ဓနဉ္ဇာနိံ ဗြာဟ္မဏံ ပမတ္တံ အဿုမှ။ အပ္ပေဝ စ နာမ မယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဓနဉ္ဇာနိနာ ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ သမာဂစ္ဆေယျာမ, အပ္ပေဝ နာမ သိယာ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပေါ"တိ?

၄၄၆. အထ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဒက္ခိဏာဂိရိသ္မိံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ယေန ရာဇဂဟံ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ရာဇဂဟံ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ အထ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ ။ တေန ခော ပန သမယေန ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော ဗဟိနဂရေ ဂါဝေါ ဂေါဋ္ဌေ ဒုဟာပေတိ။ အထ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဣတော, ဘော သာရိပုတ္တ, ပယော, ပီယတံ တာဝ ဘတ္တဿ ကာလော ဘဝိဿတီ"တိ။ "အလံ, ဗြာဟ္မဏ။ ကတံ မေ အဇ္ဇ ဘတ္တကိစ္စံ။ အမုကသ္မိံ မေ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရော ဘဝိဿတိ။ တတ္ထ အာဂစ္ဆေယျာသီ"တိ။ "ဧဝံ, ဘော"တိ ခော ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသိ။ အထ ခော ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော ပစ္ဆာဘတ္တံ ဘုတ္တပါတရာသော ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော ဓနဉ္ဇာနိံ ဗြာဟ္မဏံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ – "ကစ္စာသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, အပ္ပမတ္တော"တိ? "ကုတော, ဘော သာရိပုတ္တ, အမှာကံ အပ္ပမာဒေါ ယေသံ နော မာတာပိတရော ပောသေတဗ္ဗာ, ပုတ္တဒါရော ပောသေတဗ္ဗော, ဒါသကမ္မကရာ ပောသေတဗ္ဗာ, မိတ္တာမစ္စာနံ မိတ္တာမစ္စကရဏီယံ ကာတဗ္ဗံ, ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဉာတိသာလောဟိတကရဏီယံ ကာတဗ္ဗံ, အတိထီနံ အတိထိကရဏီယံ ကာတဗ္ဗံ, ပုဗ္ဗပေတာနံ ပုဗ္ဗပေတကရဏီယံ ကာတဗ္ဗံ, ဒေဝတာနံ ဒေဝတာကရဏီယံ ကာတဗ္ဗံ, ရညော ရာဇကရဏီယံ ကာတဗ္ဗံ, အယမ္ပိ ကာယော ပီဏေတဗ္ဗော ဗြူဟေတဗ္ဗော"တိ?

၄၄၇. "တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ဣဓေကစ္စော မာတာပိတူနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယပါလာ ဥပကဍ္ဎေယျုံ။ လဘေယျ နု ခော သော 'အဟံ ခော မာတာပိတူနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယပါလာ'တိ , မာတာပိတရော ဝါ ပနဿ လဘေယျုံ 'ဧသော ခော အမှာကံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိ, မာ နံ နိရယံ နိရယပါလာ'"တိ? "နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခော နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယပါလာ ပက္ခိပေယျုံ"။

“တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ဣဓေကစ္စော ပုတ္တာအရဿ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယဟလာ ဥပကဍ္ဍေယျုံ။ လဘေယျ နု ခေါ သော ‘အဟံ ခေါ ပုတ္တာအရဿ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယဟလာ’တိ, ပုတ္တာအရော တ ပနဿ လဘေယျ ‘ဧသော ခေါ အမှာကံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိ မာ နံ နိရယံ နိရယဟလာ’”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခေါ နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယဟလာ ပက္ခိပေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ဣဓေကစ္စော အသကမ္မကရဟေရိသဿ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယဟလာ ဥပကဍ္ဍေယျုံ။ လဘေယျ နု ခေါ သော ‘အဟံ ခေါ အသကမ္မကရဟေရိသဿ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယဟလာ’တိ, အသကမ္မကရဟေရိသာ တ ပနဿ လဘေယျုံ ‘ဧသော ခေါ အမှာကံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိ, မာ နံ နိရယံ နိရယဟလာ’”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခေါ နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယဟလာ ပက္ခိပေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ဣဓေကစ္စော မိတ္တာမစ္စာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယဟလာ ဥပကဍ္ဍေယျုံ။ လဘေယျ နု ခေါ သော ‘အဟံ ခေါ မိတ္တာမစ္စာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယဟလာ’တိ, မိတ္တာမစ္စာ တ ပနဿ လဘေယျုံ ‘ဧသော ခေါ အမှာကံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိ, မာ နံ နိရယံ နိရယဟလာ’”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခေါ နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယဟလာ ပက္ခိပေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ဣဓေကစ္စော ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယဟလာ ဥပကဍ္ဍေယျုံ။ လဘေယျ နု ခေါ သော ‘အဟံ ခေါ ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယဟလာ’တိ, ဉာတိသာလောဟိတာ တ ပနဿ လဘေယျုံ ‘ဧသော ခေါ အမှာကံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိ, မာ နံ နိရယံ နိရယဟလာ’”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခေါ နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယဟလာ ပက္ခိပေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ဣဓေကစ္စော အတိထီနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယဟလာ ဥပကဍ္ဍေယျုံ။ လဘေယျ နု ခေါ သော ‘အဟံ ခေါ အတိထီနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယဟလာ’တိ, အတိထီ တ ပနဿ လဘေယျုံ ‘ဧသော ခေါ အမှာကံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိ, မာ နံ နိရယံ နိရယဟလာ’”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခေါ နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယဟလာ ပက္ခိပေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ဣဓေကစ္စော ပုဗ္ဗပေတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယဟလာ ဥပကဍ္ဍေယျုံ။ လဘေယျ နု ခေါ သော ‘အဟံ ခေါ ပုဗ္ဗပေတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယဟလာ’တိ, ပုဗ္ဗပေတာ တ ပနဿ လဘေယျုံ ‘ဧသော ခေါ အမှာကံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိ, မာ နံ နိရယံ နိရယဟလာ’”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခေါ နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယဟလာ ပက္ခိပေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ဣဓေကစ္စော ဒေဝတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယဟလာ ဥပကဍ္ဍေယျုံ။ လဘေယျ နု ခေါ သော ‘အဟံ ခေါ ဒေဝတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယဟလာ’တိ, ဒေဝတာ တ ပနဿ လဘေယျုံ ‘ဧသော ခေါ အမှာကံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိ, မာ နံ နိရယံ နိရယဟလာ’”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခေါ နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယဟလာ ပက္ခိပေယျုံ”။

“တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ဣဓေကစ္စော ရညော ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယဟလာ ဥပကဍ္ဍေယျုံ။ လဘေယျ နု ခေါ သော ‘အဟံ ခေါ ရညော ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယဟလာ’တိ, ရာဇာ တ ပနဿ လဘေယျ ‘ဧသော ခေါ အမှာကံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ

ဝိသမစာရီ အဟောသိ, မာ နံ နိရယံ နိရယပာလာ'''တိ? ''နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခေါ နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယပာလာ ပက္ခိပေယျုံ''။

''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ကတမော ဗ္ဗော ကာယဿ ပီဏနာဟေတု ဗျူဟနာဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု နိရယံ နိရယပာလာ ဥပကမေယျုံ။ လဘေယျ နု ခေါ သော 'အဟံ ခေါ ကာယဿ ပီဏနာဟေတု ဗျူဟနာဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိံ, မာ မံ နိရယံ နိရယပာလာ'တိ, ပရေ တ ပနဿ လဘေယျုံ 'ဇသော ခေါ ကာယဿ ပီဏနာဟေတု ဗျူဟနာဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဟောသိ, မာ နံ နိရယံ နိရယပာလာ'''တိ? ''နော ဟိဒံ, ဘော သာရိပုတ္တ။ အထ ခေါ နံ ဝိက္ကန္ဒန္တံယေဝ နိရယေ နိရယပာလာ ပက္ခိပေယျုံ''။

၄၄၈. ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ယော တ မာတာပိတူနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ မာတာပိတူနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော''တိ? ''ယော ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, မာတာပိတူနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခေါ, ဘော သာရိပုတ္တ, မာတာပိတူနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော''တိ။ ''အတ္ထိ ခေါ, ဓနဉ္စာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ, ယေဟိ သက္ကာ မာတာပိတရော စေဝ ပေါသေတုံ, န စ ပါပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။

''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ယော တ ပုတ္တဒါရဿ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ ပုတ္တဒါရဿ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော''တိ? ''ယော ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ပုတ္တဒါရဿ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခေါ, ဘော သာရိပုတ္တ, ပုတ္တဒါရဿ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော''တိ။ ''အတ္ထိ ခေါ, ဓနဉ္စာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ ယေဟိ သက္ကာ ပုတ္တဒါရဉ္စေဝ ပေါသေတုံ, န စ ပါပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။

''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ယော တ ဒါသကမ္မကရပေါရိသဿ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ ဒါသကမ္မကရပေါရိသဿ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော''တိ? ''ယော ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒါသကမ္မကရပေါရိသဿ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခေါ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒါသကမ္မကရပေါရိသဿ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော''တိ။ ''အတ္ထိ ခေါ, ဓနဉ္စာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ, ယေဟိ သက္ကာ ဒါသကမ္မကရပေါရိသေ စေဝ ပေါသေတုံ, န စ ပါပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။

''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ယော တ မိတ္တာမစ္စာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ မိတ္တာမစ္စာနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော''တိ? ''ယော ဟိ , ဘော သာရိပုတ္တ, မိတ္တာမစ္စာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခေါ, ဘော သာရိပုတ္တ, မိတ္တာမစ္စာနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော''တိ။ ''အတ္ထိ ခေါ, ဓနဉ္စာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ, ယေဟိ သက္ကာ မိတ္တာမစ္စာနဉ္စေဝ မိတ္တာမစ္စကရဏီယံ ကာတုံ, န စ ပါပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။

''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္စာနိ, ယော တ ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော''တိ? ''ယော ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခေါ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော''တိ။ ''အတ္ထိ ခေါ, ဓနဉ္စာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ, ယေဟိ သက္ကာ ဉာတိသာလောဟိတာနဉ္စေဝ ဉာတိသာလောဟိတကရဏီယံ ကာတုံ, န စ ပါပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ယော တ အတိထီနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ အတိထီနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော’’တိ? ‘‘ယော ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, အတိထီနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခော, ဘော သာရိပုတ္တ, အတိထီနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော’’တိ။ ‘‘အတ္ထိ ခော, ဓနဉ္ဇာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ, ယေဟိ သက္ကာ အတိထီနဉ္စေဝ အတိထိကရဏီယံ ကာတုံ, န စ ပာပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ယော တ ပုဗ္ဗပေတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ ပုဗ္ဗပေတာနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော’’တိ? ‘‘ယော ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ပုဗ္ဗပေတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခော, ဘော သာရိပုတ္တ, ပုဗ္ဗပေတာနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ , ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော’’တိ။ ‘‘အတ္ထိ ခော, ဓနဉ္ဇာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ, ယေဟိ သက္ကာ ပုဗ္ဗပေတာနဉ္စေဝ ပုဗ္ဗပေတကရဏီယံ ကာတုံ, န စ ပာပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ယော တ ဒေဝတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ ဒေဝတာနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော’’တိ? ‘‘ယော ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒေဝတာနံ ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခော, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒေဝတာနံ ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော ။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော’’တိ။ ‘‘အတ္ထိ ခော, ဓနဉ္ဇာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ, ယေဟိ သက္ကာ ဒေဝတာနဉ္စေဝ ဒေဝတာကရဏီယံ ကာတုံ, န စ ပာပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ယော တ ရညော ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ ရညော ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော’’တိ? ‘‘ယော ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ရညော ဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခော, ဘော သာရိပုတ္တ, ရညော ဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော’’တိ။ ‘‘အတ္ထိ ခော, ဓနဉ္ဇာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ, ယေဟိ သက္ကာ ရညော စေဝ ရာဇကရဏီယံ ကာတုံ, န စ ပာပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ယော တ ကာယဿ ပီဏနာဟေတု ဗြူဟနာဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, ယော တ ကာယဿ ပီဏနာဟေတု ဗြူဟနာဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ; ကတမံ သေယျော’’တိ? ‘‘ယော ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ကာယဿ ပီဏနာဟေတု ဗြူဟနာဟေတု အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ အဿ, န တံ သေယျော; ယော စ ခော, ဘော သာရိပုတ္တ, ကာယဿ ပီဏနာဟေတု ဗြူဟနာဟေတု ဓမ္မစာရီ သမစာရီ အဿ, တဒေဝေတ္ထ သေယျော။ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ သေယျော’’တိ။ ‘‘အတ္ထိ ခော, ဓနဉ္ဇာနိ, အညေသံ ဟေတုကာ ဓမ္မိကာ ကမ္မန္တာ , ယေဟိ သက္ကာ ကာယဉ္စေဝ ပီဏေတုံ ဗြူဟေတုံ, န စ ပာပကမ္မံ ကာတုံ, ပုညဉ္စ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတု’’န္တိ။

၄၄၉. အထ ခော ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ အထ ခော ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော အပရေန သမယေန အာဗာဓိကော အဟောသိ ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ အထ ခော ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော အညတရံ ပုရိသံ အာမန္တေသိ – ‘‘ဧဟိ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ , ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ – ‘ဓနဉ္ဇာနိ, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏော အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ’တိ။ ယေန စာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ – ‘ဓနဉ္ဇာနိ, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏော အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သော အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ’တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – ‘သာဓု ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန ဓနဉ္ဇာနိဿ

သ ဗ္ရာဟ္မဏာသ္သ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ'''တိ။ ''ဧဝံ , ဘန္တေ''တိ ခော သော ပုရိသော ဓနဉ္ဇာနိဿ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သော ပုရိသော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဓနဉ္ဇာနိ, ဘန္တေ, ဗ္ရာဟ္မဏော အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠ္ဟဂိလာနော။ သော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ''တိ။ ယေန စာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သော ပုရိသော အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဓနဉ္ဇာနိ, ဘန္တေ, ဗ္ရာဟ္မဏော အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠ္ဟဂိလာနော။ သော အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – 'သာဓု ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန ဓနဉ္ဇာနိဿ ဗ္ရာဟ္မဏဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ'''တိ။ အဓိဝါသေသိ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တုဏှီဘာဝေန။

၄၅၀. အထ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ဓနဉ္ဇာနိဿ ဗ္ရာဟ္မဏဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဓနဉ္ဇာနိံ ဗ္ရာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစ – ''ကစ္စိ တေ, ဓနဉ္ဇာနိ, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ? ကစ္စိ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ပဋိက္ကမန္တိ, နော အဘိက္ကမန္တိ? ပဋိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ , နော အဘိက္ကမော''တိ? ''န မေ, ဘော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠ္ဟာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ။ အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, ဘော သာရိပုတ္တ , ဗလဝါ ပုရိသော တိဏှေန သိခရေန မုဒ္ဓနိ [မုဒ္ဓာနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အဘိမတ္ထေယျ; ဧဝမေဝ ခော , ဘော သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တာ ဝါတာ မုဒ္ဓနိ ဩဟနန္တိ။ န မေ, ဘော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ, န ယာပနီယံ။ ဗာဠ္ဟာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ။ အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဗလဝါ ပုရိသော ဒဠှေန ဝရတ္တက္ခဏ္ဍေန [ဝရတ္တဗန္ဓနေန (သီ. ပီ.)] သီသေ သီသဝေဌံ ဒဒေယျ; ဧဝမေဝ ခော, ဘော သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တာ သီသေ သီသဝေဒနာ။ န မေ, ဘော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠ္ဟာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ။ အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒက္ခော ဂေါဃာတကော ဝါ ဂေါဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တေယျ; ဧဝမေဝ ခော, ဘော သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တာ ဝါတာ ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တန္တိ။ န မေ, ဘော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ, န ယာပနီယံ။ ဗာဠ္ဟာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ။ အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒွေ ဗလဝန္တော ပုရိသာ ဒုဗ္ဗလတရံ ပုရိသံ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ အင်္ဂါရကာသုယာ သန္တာပေယျုံ သမ္ပရိတာပေယျုံ; ဧဝမေဝ ခော, ဘော သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တော ကာယသ္မိံ ဍာဟော။ န မေ, ဘော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠ္ဟာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ။ အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ , နော ပဋိက္ကမော''တိ။

၄၅၁. ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ကတမံ သေယျော – နိရယော ဝါ တိရစ္ဆာနယောနိ ဝါ''တိ? ''နိရယာ, ဘော သာရိပုတ္တ, တိရစ္ဆာနယောနိ သေယျော''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ကတမံ သေယျော – တိရစ္ဆာနယောနိ ဝါ ပေတ္တိဝိသယော ဝါ''တိ? ''တိရစ္ဆာနယောနိယာ, ဘော သာရိပုတ္တ, ပေတ္တိဝိသယော သေယျော''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ကတမံ သေယျော – ပေတ္တိဝိသယော ဝါ မနုဿာ ဝါ''တိ? ''ပေတ္တိဝိသယာ, ဘော သာရိပုတ္တ, မနုဿာ သေယျော''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ , ကတမံ သေယျော – မနုဿာ ဝါ စာတုမဟာရာဇိကာ [စာတုမ္မဟာရာဇိကာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝါ ဒေဝါ''တိ? ''မနုဿေဟိ , ဘော သာရိပုတ္တ, စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ သေယျော''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ကတမံ သေယျော – စာတုမဟာရာဇိကာ ဝါ ဒေဝါ တာဝတိံသာ ဝါ ဒေဝါ''တိ? ''စာတုမဟာရာဇိကေဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒေဝေဟိ တာဝတိံသာ ဒေဝါ သေယျော''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ကတမံ သေယျော – တာဝတိံသာ ဝါ ဒေဝါ ယာမာ ဝါ ဒေဝါ''တိ? ''တာဝတိံသေဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒေဝေဟိ ယာမာ ဒေဝါ သေယျော''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ကတမံ သေယျော – ယာမာ ဝါ ဒေဝါ တုသိတာ ဝါ ဒေဝါ''တိ? ''ယာမေဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒေဝေဟိ တုသိတာ ဒေဝါ သေယျော''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ကတမံ သေယျော – တုသိတာ ဝါ ဒေဝါ နိမ္မာနရတီ ဝါ ဒေဝါ''တိ? ''တုသိတေဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, ဒေဝေဟိ နိမ္မာနရတီ ဒေဝါ သေယျော''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ကတမံ သေယျော – နိမ္မာနရတီ ဝါ ဒေဝါ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဝါ ဒေဝါ''တိ? ''နိမ္မာနရတီဟိ , ဘော သာရိပုတ္တ, ဒေဝေဟိ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဒေဝါ သေယျော''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဓနဉ္ဇာနိ, ကတမံ သေယျော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဝါ ဒေဝါ ဗြဟ္မလောကော ဝါ''တိ? '''ဗြဟ္မလောကော'တိ [ဘဝံ

သာရိပုတ္တော အာဟာတိ, ကတမံ သာရိပုတ္တော အာဟ ဗြဟ္မလောကောတိ။ (က.)] – ဘဝံ သာရိပုတ္တော အာဟ; 'ဗြ ရဟ္မလောကော'တိ – ဘဝံ သာရိပုတ္တော အာဟာ''တိ [ဘဝံ သာရိပုတ္တော အာဟာတိ, ကတမံ သာရိပုတ္တော အာဟ ဗြဟ္မလောကောတိ။ (က.)]။

အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – ''ဣမေ ခေါ ဗြာဟ္မဏာ ဗြဟ္မလောကာဓိမုတ္တာ။ ယံနူနာဟံ ဓနဉ္ဇာနိဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဗြဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂံ ဒေသေယျ''န္တိ။ ''ဗြဟ္မာနံ တေ, ဓ နဉ္ဇာနိ, သဟဗျတာယ မဂ္ဂံ ဒေသေဿာမိ; တံ သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘော''တိ ခေါ ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသိ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ – ''ကတမော စ, ဓနဉ္ဇာနိ, ဗြဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂေါ? ဣဓ, ဓနဉ္ဇာနိ, ဘိက္ခု မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ အယံ ခေါ, ဓနဉ္ဇာနိ, ဗြဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂေါ''။

၄၅၂. ''ပုန စပရံ, ဓနဉ္ဇာနိ, ဘိက္ခု ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ပေ။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ အယံ ခေါ, ဓနဉ္ဇာနိ, ဗြဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂေါ''တိ။ ''တေန ဟိ, ဘော သာရိပုတ္တ, မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ – 'ဓနဉ္ဇာနိ, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏော အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ'''တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဓနဉ္ဇာနိံ ဗြာဟ္မဏံ သတိ ဥတ္တရိကရဏီယေ ဟီနေ ဗြဟ္မလောကေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော အစိရပက္ကန္တေ အာယသ္မန္တေ သာရိပုတ္တေ ကာလမကာသိ, ဗြဟ္မလောကဉ္စ ဥပပဇ္ဇိ။

၄၅၃. အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဧသော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဓနဉ္ဇာနိံ ဗြာဟ္မဏံ သတိ ဥ တ္တရိကရဏီယေ ဟီနေ ဗြဟ္မလောကေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကန္တော''တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ, ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ, ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဓနဉ္ဇာနိ, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏော အာဗာဓိကော ဒု က္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော, သော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ''တိ။ ''ကိံ ပန တွံ သာရိပုတ္တ ဓနဉ္ဇာနိံ ဗြာဟ္မ ဏံ သတိ ဥတ္တရိကရဏီယေ ဟီနေ ဗြဟ္မလောကေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကန္တော''တိ? ''မယှံ ခေါ, ဘန္တေ, ဧဝံ အဟောသိ – 'ဣမေ ခေါ ဗြာဟ္မဏာ ဗြဟ္မလောကာဓိမုတ္တာ, ယံနူနာဟံ ဓနဉ္ဇာနိဿ ဗြာဟ္မ ဏဿ ဗြဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂံ ဒေသေယျ'''န္တိ။ ''ကာလင်္ကတော စ [ကာလင်္ကတော ဝ (သျာ. ကံ. က.)] , သာရိပုတ္တ, ဓနဉ္ဇာနိ ဗြာဟ္မဏော, ဗြဟ္မလောကဉ္စ ဥပပန္နော''တိ။

ဓနဉ္ဇာနိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. ဝါသေဋ္ဌသုတ္တံ

၄၅၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဣစ္ဆာနင်္ဂလေ [ဣစ္ဆာနင်္ကလေ (သီ. ပီ.)] ဝိဟရတိ ဣစ္ဆာနင်္ဂလဝ နသဏ္ဍေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ အဘိညာတာ အဘိညာတာ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ ဣစ္ဆာနင်္ဂလေ ပဋိဝသန္တိ, သေယျထိဒံ – စင်္ကီ ဗြာဟ္မဏော, တာရုက္ခော ဗြာဟ္မဏော, ပေါက္ခရသာတိ ဗြာဟ္မဏော, ဇာဏုဿောဏိ [ဇာဏုဿောဏီ (ပီ.), ဇာဏုသောဏိ (က.)] ဗြာဟ္မဏော, တောဒေယျော ဗြာဟ္မဏော, အညေ စ အဘိညာ တာ အဘိညာတာ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ။ အထ ခေါ ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဝါဇာနံ မာဏဝါနံ ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမန္တာ နံ အနုဝိစရန္တာနံ [အနုစင်္ကမမာနာနံ အနုဝိစရမာနာနံ (သီ. ပီ.)] အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – ''ကထံ, ဘော, ဗြာဟ္မ ဏော ဟောတီ''တိ? ဘာရဒ္ဝါဇော မာဏဝေါ ဧဝမာဟ – ''ယတော ခေါ, ဘော, ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိ

တော စ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေန – ဇွေတ္တာဝ
တာ ခေါ, ဘော, ဗြာဟ္မဏော ဟောတီ’’တိ။ တသေဒ္ဒေါ မာဏဝေါ ဧဝမာဟ – ‘‘ယတော ခေါ, ဘော, သီလဝါ စ ဟော
တိ ဝတ္တသမ္ပန္နော [ဝတသမ္ပန္နော (ပီ.)] စ – ဇွေတ္တာဝတာ ခေါ, ဘော, ဗြာဟ္မဏော ဟောတီ’’တိ။ နေဝ ခေါ အသ
က္ခိ ဘာရဒွါဇော မာဏဝေါ တသေဒ္ဒံ မာဏဝံ သညာပေတုံ, န ပန အသက္ခိ တသေဒ္ဒေါ မာဏဝေါ ဘာရဒွါဇံ မာဏဝံ
သညာပေတုံ။ အထ ခေါ တသေဒ္ဒေါ မာဏဝေါ ဘာရဒွါဇံ မာဏဝံ အာမန္တေသိ – ‘‘အယံ ခေါ, ဘော ဘာရဒွါဇ, သမ
ဏော ဂေါတမော သက္ယပုတ္တော သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဣစ္ဆာနင်္ဂလေ ဝိဟရတိ ဣစ္ဆာနင်္ဂလဝနသဏ္ဍေ။
တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသ
မ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘ
ဂဝါ’တိ။ အာယာမ, ဘော ဘာရဒွါဇ, ယေန သမဏော ဂေါတမော တေနုပသင်္ကမိဿာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ သမဏံ
ဂေါတမံ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆိဿာမ။ ယထာ နော သမဏော ဂေါတမော ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ’’တိ။
‘‘ဧဝံ, ဘော’’တိ ခေါ ဘာရဒွါဇော မာဏဝေါ တသေဒ္ဒဿ မာဏဝဿ ပစ္စဿောသိ။

၄၅၅. အထ ခေါ တသေဒ္ဒဘာရဒွါဇာ မာဏဝါ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ တသေဒ္ဒေါ မာဏဝေါ ဘဂဝန္တံ ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ –

‘‘အနုညာတပဋိညာတာ၊ တေဝိဇ္ဇာ မယမသ္မုဘော။
အဟံ ပေါက္ခရသာတိဿ၊ တာရုက္ခဿာယံ မာဏဝေါ။

‘‘တေဝိဇ္ဇာနံ ယဒက္ခာတံ၊ တတြ ကေဝလိနောသ္မသေ။
ပဒကသ္မာ ဝေယျာကရဏာ [နော ဗျာကရဏာ (သျာ. ကံ. က.)] ၊ ဇပ္ပေ အာစရိယသာဒိသာ။
တေသံ နော ဇာတိဝါဒသ္မိံ၊ ဝိဝါဒေါ အတ္ထိ ဂေါတမ။

‘‘ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ၊ ဘာရဒွါဇော ဣတိ ဘာသတိ။
အဟဉ္စ ကမ္မုနာ [ကမ္မနာ (သီ. ပီ.)] ဗြူမိ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ စက္ခုမ။

‘‘တေ န သက္ကောမ ဉာပေတုံ [သညတ္တုံ (ပီ.)၊ သညာပေတုံ (က.)] ၊ အညမညံ မယံ ဥဘော။
ဘဝန္တံ ပုဋ္ဌုမာဂမာ၊ သမ္ဗုဒ္ဓံ ဣတိ ဝိဿုတံ။

‘‘စန္ဒံ ယထာ ခယာတီတံ၊ ပေစ္စ ပဉ္ဇလိကာ ဇနာ။
ဝန္ဒမာနာ နမဿန္တိ၊ လောကသ္မိံ ဂေါတမံ။

‘‘စက္ခုံ လောကေ သမုပ္ပန္နံ၊ မယံ ပုစ္ဆာမ ဂေါတမံ။
ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ၊ ဥဒါဟု ဘဝတိ ကမ္မုနာ [ကမ္မနာ (သီ. ပီ.)]။
အဇာနတံ နော ပဗြူဟိ၊ ယထာ ဇာနေမု ဗြာဟ္မဏ’’န္တိ။

၄၅၆. ‘‘တေသံ ဝေါ အဟံ ဗျက္ခိဿံ၊ (ဝါသေဋ္ဌာတိ ဘဂဝါ)
အနုပုဗ္ဗံ ယထာတထံ။
ဇာတိဝိဘင်္ဂံ ပါဏာနံ၊ အညမညာဟိ ဇာတိယော။

‘‘တိဏရုက္ခေပိ ဇာနာထ၊ န စာပိ ပဋိဇာနရေ။
လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ တေသံ၊ အညမညာ ဟိ ဇာတိယော။

‘‘တတော ကီဋေ ပဋင်္ဂေ စ၊ ယာဝ ကုန္ထကိပိလ္လိကေ။
လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ တေသံ၊ အညမညာ ဟိ ဇာတိယော။

‘‘စတုပ္ပဒေပိ ဇာနာထ၊ ခုဒ္ဒကေ စ မဟလ္လကေ။
လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ တေသံ၊ အညမညာ ဟိ ဇာတိယော။

‘‘ဟဒုဒရေပိ ဇာနာထ၊ ဥရဂေ ဒီဃပိဋ္ဌိကေ။
လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ တေသံ၊ အညမညာ ဟိ ဇာတိယော။

‘‘တတော မစ္ဆေပိ ဇာနာထ၊ ဥဒကေ ဝါရိဂေါစရေ။
လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ တေသံ၊ အညမညာ ဟိ ဇာတိယော။

‘‘တတော ပက္ခီပိ ဇာနာထ၊ ပတ္တယာနေ ဝိဟင်္ဂမေ။
လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ တေသံ၊ အညမညာ ဟိ ဇာတိယော။

‘‘ယထာ ဧတာသု ဇာတီသု၊ လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ ပုထု။
ဧဝံ နတ္ထိ မနုဿေသု၊ လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ ပုထု။

‘‘န ကေသေဟိ န သီသေဟိ၊ န ကဏ္ဏေဟိ န အက္ခီဟိ။
န မုခေန န နာသာယ၊ န ဩဋ္ဌေဟိ ဘမူဟိ ဝါ။

‘‘န ဂီဝါယ န အံသေဟိ၊ န ဥဒရေန န ပိဋ္ဌိယာ။
န သောဏိယာ န ဥရသာ၊ န သမ္ဗာဓေ န မေထုနေ [န သမ္ဗာဓာ န မေထုနာ (က.)] ။

‘‘န ဟတ္ထေဟိ န ပါဒေဟိ၊ နင်္ဂုလီဟိ နခေဟိ ဝါ။
န ဇင်္ဃာဟိ န ဦရူဟိ၊ န ဝဏ္ဏေန သရေန ဝါ။
လိင်္ဂံ ဇာတိမယံ နေဝ၊ ယထာ အညာသု ဇာတိသု။

၄၅၇. ‘‘ပစ္စတ္တဉ္စ သရီရေသု [ပစ္စတ္တံ သသရီရေသု (သီ. ပီ.)] ၊ မနုဿေသွေတံ န ဝိဇ္ဇတိ။
ဝေါကာရဉ္စ မနုဿေသု၊ သမညာယ ပဝုစ္စတိ။

‘‘ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု၊ ဂေါရက္ခံ ဥပဇီဝတိ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ ကဿကော သော န ဗြာဟ္မဏော။

‘‘ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု၊ ပုထုသိပ္ပေန ဇီဝတိ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ သိပ္ပိကော သော န ဗြာဟ္မဏော။

‘‘ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု၊ ဝေါဟာရံ ဥပဇီဝတိ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ ဝါဏိဇော သော န ဗြာဟ္မဏော။

‘‘ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု၊ ပရပေဿန ဇီဝတိ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ ပေဿကော [ပေဿိကော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သော န ဗြာဟ္မဏော။

‘‘ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု၊ အဒိန္နံ ဥပဇီဝတိ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ စောရော ဧသော န ဗြာဟ္မဏော။

‘‘ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု၊ ဣဿတ္ထံ ဥပဇီဝတိ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ ယောဓာဇီဝေါ န ဗြာဟ္မဏော။

‘‘ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု၊ ပောရောဟိစ္စေန ဇီဝတိ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ ယာဇကော သော န ဗြာဟ္မဏော။

‘‘ယော ဟိ ကောစိ မနုဿေသု၊ ဂါမံ ရဋ္ဌဉ္စ ဘုဉ္ဇတိ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ ရာဇာ ဧသော န ဗြာဟ္မဏော။

‘‘န စာဟံ ဗြာဟ္မဏံ ဗြူမိ၊ ယောနိဇံ မတ္တိသမ္ဘဝံ။
ဘောဝါဒိ [ဘောဝါဒီ (သျာ. ကံ.)] နာမ သော ဟောတိ၊ သစေ ဟောတိ သကိဉ္စနော။
အကိဉ္စနံ အနာဒါနံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

၄၅၈. ‘‘သဗ္ဗသံယောဇနံ ဆေတွာ၊ ယော ဝေ န ပရိတဿတိ။
သင်္ဂါတိဂံ ဝိသံယုတ္တံ [ဝိသညုတ္တံ (က.)] ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘ဆေတွာ နဒ္ဓိံ [နန္ဒိံ (သီ. ပီ.)] ဝရတ္တဉ္စ၊ သန္ဒာနံ သဟနုက္ကမံ။
ဥက္ခိတ္တပလိဃံ ဗုဒ္ဓံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘အက္ကောသံ ဝဓဗန္ဓဉ္စ၊ အဒုဋ္ဌော ယော တိတိက္ခတိ။
ခန္တီဗလံ ဗလာနီကံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘အက္ကောဓနံ ဝတဝန္တံ၊ သီလဝန္တံ အနုဿဒံ။
ဒန္တံ အန္တိမသာရီရံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘ဝါရိ ပေါက္ခရပတ္တေဝ၊ အာရဂ္ဂေရိဝ သာသပေါ။
ယော န လိမ္ပတိ ကာမေသု၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘ယော ဒုက္ခဿ ပဇာနာတိ၊ ဣဓေဝ ခယမတ္တနော။
ပန္နဘာရံ ဝိသံယုတ္တံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘ဂမ္ဘီရပညံ မေဓာဝိံ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဿ ကောဝိဒံ။
ဥတ္တမတ္ထမနုပ္ပတ္တံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘အသံသဋ္ဌံ ဂဟဋ္ဌေဟိ၊ အနာဂါရေဟိ စူဘယံ။
အနောကသာရိမပ္ပိစ္ဆံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘နိဓာယ ဒဏ္ဍံ ဘူတေသု၊ တသေသု ထာဝရေသု စ။
ယော န ဟန္တိ န ဃာတေတိ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘အဝိရုဒ္ဓံ ဝိရုဒ္ဓေသု၊ အတ္တဒဏ္ဍေသု နိဗ္ဗုတံ။
သာဒါနေသု အနာဒါနံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘ယဿ ရာဂေါ စ ဒေါသော စ၊ မာနော မက္ခော စ ဩဟိတော။
သာသပေါရိဝ အာရဂ္ဂါ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

၄၅၉. ‘‘အကက္ကသံ ဝိညာပနိံ၊ ဂိရံ သစ္စံ ဥဒီရယေ။
ယာယ နာဘိသဇ္ဇေ ကိဉ္စိ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

‘‘ယော စ ဒီဃံ ဝ ရဿံ ဝါ၊ အဏုံ ထူလံ သုဘာသုဘံ။

လောကေ အဒိန္န နာဒေတိ [နာဒိယတိ (သီ. ပီ.)]၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“အာသာ ယဿ န ဝိဇ္ဇန္တိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စ။
နိရာသာသံ [နိရာသယံ (သီ. ပီ.)] ဝိသံယုတ္တံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ယဿာလယာ န ဝိဇ္ဇန္တိ၊ အညာယ အကထံကထီ။
အမတောဂဓံ အနုပ္ပတ္တံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ယောဓပုညဉ္စ ပာပဉ္စ၊ ဥဘော သင်္ဂ ဥပစ္စဂါ။
အသောကံ ဝိရဇံ သုဒ္ဓံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“စန္ဒံ ဝ ဝိမလံ သုဒ္ဓံ၊ ဝိပ္ပသန္နံ အနာဝိလံ။
နန္ဒီဘဝပရိက္ခီဏံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ယော ဣမံ ပလိပထံ ဒုဂ္ဂံ၊ သံသာရံ မောဟမစ္စဂါ။
တိဏ္ဏော ပါရင်္ဂတော ဈာယီ၊ အနေဇော အကထံကထီ။
အနုပါဒာယ နိဗ္ဗုတော၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ယောဓကာမေ ပဟန္တွာန [ပဟတွာန (သီ.)]၊ အနာဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
ကာမဘဝပရိက္ခီဏံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ယောဓတဏှံ ပဟန္တွာန၊ အနာဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
တဏှာဘဝပရိက္ခီဏံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ဟိတွာ မာနုသကံ ယောဂံ၊ ဒိဗ္ဗံ ယောဂံ ဥပစ္စဂါ။
သဗ္ဗယောဂဝိသံယုတ္တံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ဟိတွာ ရတိဉ္စ အရတိံ၊ သီတိဘူတံ နိရူပဓိံ။
သဗ္ဗလောကာဘိဘုံ ဝီရံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“စုတိံ ယော ဝေဒိ သတ္တာနံ၊ ဥပပတ္တိဉ္စ သဗ္ဗသော။
အသတ္တံ သုဂတံ ဗုဒ္ဓံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ယဿ ဂတိံ န ဇာနန္တိ၊ ဒေဝါ ဂန္ဓဗ္ဗမာနုသာ။
ခီဏာသဝံ အရဟန္တံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ယဿ ပုရေ စ ပစ္ဆာ စ၊ မဇ္ဈေ စ နတ္ထိ ကိဉ္စနံ။
အကိဉ္စနံ အနာဒါနံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ဥသဘံ ပဝရံ ဝီရံ၊ မဟေသိံ ဝိဇိတာဝိနံ။
အနေဇံ နှာတကံ [နဟာတကံ (သီ. ပီ.)] ဗုဒ္ဓံ၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

“ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ယော ဝေဒိ၊ သဂ္ဂါပါယဉ္စ ပဿတိ။
အထော ဇာတိက္ခယံ ပတ္တော၊ တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

၆၆၀. “သမညာ ဟေသာ လောကသ္မိံ၊ နာမဂေါတ္တံ ပကပ္ပိတံ။

သမ္ဗုစ္စာ သမုဒာဂတံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ပကပ္ပိတံ။

“ဒီဃရတ္တာနုသယိတံ၊ ဒိဋ္ဌိဂတမဇာနတံ။
အဇာနန္တာ နော [အဇာနန္တာ နောတိ အဇာနန္တာ ဧဝ (ဋီကာ)] ပဗြူန္တိ [ပဗ္ရုဝန္တိ (သီ. ပီ.)] ၊ ဇာတိယာ ဟောတိ ဗြာဟ္မဏော။

“န ဇစ္စာ ဗြာဟ္မဏော [ဝသလော (သျာ. ကံ. က.)] ဟောတိ၊ န ဇစ္စာ ဟောတိ အဗြာဟ္မဏော [ဗြာဟ္မဏော (သျာ. ကံ. က.)]။
ကမ္မုနာ ဗြာဟ္မဏော [ဝသလော (သျာ. ကံ. က.)] ဟောတိ၊ ကမ္မုနာ ဟောတိ အဗြာဟ္မဏော [ဗြာဟ္မဏော (သျာ. ကံ. က.)]။

“ကဿကော ကမ္မုနာ ဟောတိ၊ သိပ္ပိကော ဟောတိ ကမ္မုနာ။
ဝါဏိဇော ကမ္မုနာ ဟောတိ၊ ပေဿကော ဟောတိ ကမ္မုနာ။

“စောရောပိ ကမ္မုနာ ဟောတိ၊ ယောဓာဇီဝေပိ ကမ္မုနာ။
ယာဇကော ကမ္မုနာ ဟောတိ၊ ရာဇာပိ ဟောတိ ကမ္မုနာ။

“ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ၊ ကမ္မံ ပဿန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဒဿာ၊ ကမ္မဝိပာကကောဝိဒါ။

“ကမ္မုနာ ဝတ္တတိ လောကော၊ ကမ္မုနာ ဝတ္တတိ ပဇာ။
ကမ္မနိဗန္ဓနာ သတ္တာ၊ ရထဿာဏီဝ ယာယတော။

“တပေန ဗြဟ္မစရိယေန၊ သံယမေန ဒမေန စ။
ဧတေန ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ၊ ဧတံ ဗြာဟ္မဏမုတ္တမံ။

“တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ သမ္ပန္နော၊ သန္တော ခီဏပုနဗ္ဘဝေါ။
ဧဝံ ဝါသေဋ္ဌ ဇာနာဟိ၊ ဗြဟ္မာ သက္ကော ဝိဇာနတ”န္တိ။

၄၆၁. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဝါသေဋ္ဌဘာရဒွာဇာ မာဏဝါ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ – ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧတေ မယံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ ဥပာသကေ နော ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတေ သရဏံ ဂတေ”တိ။

ဝါသေဋ္ဌသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. သုဘသုတ္တံ

၄၆၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသတိ အညတရဿ ဂဟပတိဿ နိဝေသနေ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန။ အထ ခေါ သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ယဿ ဂဟပတိဿ နိဝေသနေ ပဋိဝသတိ တံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – “သုတံ မေတံ, ဂဟပတိ – ‘အဝိဝိတ္တာ သာဝတ္ထိ အရဟန္တေဟီ’တိ။ ကံ နု ခွဇ္ဇ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ပယိရုပာသေယျာမာ”တိ? “အယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ပယိရုပာသဿူ”တိ။ အထ ခေါ သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော တဿ ဂဟပတိဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ

သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ဂေါတမ, ဧဝမာဟံသု – 'ဂဟဋ္ဌော အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ, န ပဗ္ဗဇိတော အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ'န္တိ။ ဣဓ ဘဝံ ဂေါတမော ကိမာဟာ''တိ?

၄၆၃. ''ဝိဘဇ္ဇဝါဒေါ ခေါ အဟမေတ္ထ, မာဏဝ; နာဟမေတ္ထ ဧကံသဝါဒေါ။ ဂိဟိဿ ဝါဟံ, မာဏဝ, ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိံ န ဝဏ္ဏေမိ။ ဂိဟီ ဝါ ဟိ , မာဏဝ, ပဗ္ဗဇိတော ဝါ မိစ္ဆာပဋိပန္နော မိစ္ဆာပဋိပတ္တာဓိကရဏဟေတု န အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလံ။ ဂိဟိဿ ဝါဟံ, မာဏဝ, ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ သမ္မာပဋိပတ္တိံ ဝဏ္ဏေမိ။ ဂိဟီ ဝါ ဟိ, မာဏဝ, ပဗ္ဗဇိတော ဝါ သမ္မာပဋိပန္နော သမ္မာပဋိပတ္တာဓိကရဏဟေတု အာရာဓကော ဟောတိ ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ''န္တိ။

''ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ဂေါတမ, ဧဝမာဟံသု – 'မဟဋ္ဌမိဒံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ ဃရာဝါသကမ္မဋ္ဌာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ; အပ္ပဋ္ဌမိဒံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတီ'တိ။ ဣဓ ဘဝံ ဂေါတမော ကိမာဟာ''တိ။

''ဧတ္ထာပိ ခေါ အဟံ, မာဏဝ, ဝိဘဇ္ဇဝါဒေါ; နာဟမေတ္ထ ဧကံသဝါဒေါ။ အတ္ထိ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ; အတ္ထိ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ; အတ္ထိ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ; အတ္ထိ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။ ကတမဉ္စ, မာဏဝ , ကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ? ကသိ ခေါ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ။ ကတမဉ္စ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ? ကသိယေဝ ခေါ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။ ကတမဉ္စ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ? ဝဏိဇ္ဇာ ခေါ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ။ ကတမဉ္စ မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ? ဝဏိဇ္ဇာယေဝ ခေါ, မာဏဝ, ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။

၄၆၄. ''သေယျထာပိ, မာဏဝ, ကသိ ကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, မာဏဝ, ဃရာဝါသကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, မာဏဝ, ကသိယေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, မာဏဝ, ဃရာဝါသကမ္မဋ္ဌာနံ မဟဋ္ဌံ မဟာကိစ္စံ မဟာဓိကရဏံ မဟာသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, မာဏဝ, ဝဏိဇ္ဇာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, မာဏဝ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ ဝိပဇ္ဇမာနံ အပ္ပဖလံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, မာဏဝ, ဝဏိဇ္ဇာယေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ; ဧဝမေဝ ခေါ , မာဏဝ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပဋ္ဌံ အပ္ပကိစ္စံ အပ္ပာဓိကရဏံ အပ္ပသမာရမ္ဘံ သမ္ပဇ္ဇမာနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတီ''တိ။

''ဗြာဟ္မဏာ , ဘော ဂေါတမ, ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ, ကုသလဿ အာရာဓနာယာ''တိ။ ''ယေ တေ, မာဏဝ, ဗြာဟ္မဏာ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ, ကုသလဿ အာရာဓနာယ – သစေ တေ အဂရု – သာဓု တေ ပဉ္စ ဓမ္မေ ဣမသ္မိံ ပရိသတိ ဘာသဿူ''တိ။ ''န ခေါ မေ, ဘော ဂေါတမ, ဂရု ယတ္ထဿု ဘဝန္တော ဝါ နိသိန္နော ဘဝန္တရူပော ဝါ''တိ [နိသိန္နာ ဘဝန္တရူပါ ဝါတိ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ။ ''တေန ဟိ, မာဏဝ, ဘာသဿူ''တိ။ ''သစ္စံ ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ပဌမံ ဓမ္မံ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ, ကုသလဿ အာ

ရာစနောယ။ တပံ ခော, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဒုတိယံ ဓမ္မံ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ, ကုသလဿ အာရာဓနာယ။ ဗြဟ္မစရိယံ ခော, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ တတိယံ ဓမ္မံ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ, ကုသလဿ အာရာဓနာယ။ အဇ္ဈေနံ ခော, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ စတုတ္ထံ ဓမ္မံ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ, ကုသလဿ အာရာဓနာယ။ စာဂံ ခော, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ပဉ္စမံ ဓမ္မံ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ, ကုသလဿ အာရာဓနာယ။ ဗြာဟ္မဏာ, ဘော ဂေါတမ, ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ, ကုသလဿ အာရာဓနာယာတိ။ ဣဓ ဘဝံ ဂေါတမော ကိမာဟာ''တိ?

၄၆၅. ''ကိံ ပန, မာဏဝ, အတ္ထိ ကောစိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧကဗြာဟ္မဏောပိ ယော ဧဝမာဟ – 'အဟံ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဓမ္မာနံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဝိပါကံ ပဝေဒေမီ'''တိ? ''နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ''။ ''ကိံ ပန, မာဏဝ, အတ္ထိ ကောစိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧကာစရိယောပိ ဧကာစရိယပါစရိယောပိ ယာဝ သတ္တမာ အာစရိယမဟာယုဂါပိ ယော ဧဝမာဟ – 'အဟံ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဓမ္မာနံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဝိပါကံ ပဝေဒေမီ'''တိ? ''နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ''။ ''ကိံ ပန, မာဏဝ, ယေပိ တေ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုဗ္ဗကာ ဣသယော မန္တာနံ ကတ္တာရော မန္တာနံ ပဝတ္တာရော ယေသမိဒံ ဧတရဟိ ဗြာဟ္မဏာ ပေါရာဏံ မန္တပဒံ ဂီတံ ပဝုတ္တံ သမိဟိတံ တဒနုဂါယန္တိ တဒနုဘာသန္တိ ဘာသိတမနုဘာသန္တိ ဝါစိတမနုဝါစေန္တိ, သေယျထိဒံ – အဋ္ဌကော ဝါမကော ဝါမဒေဝေါ ဝေဿာမိတ္တော ယမတဂ္ဂိ အင်္ဂီရသော ဘာရဒွာဇော ဝါသေဋ္ဌော ကဿပေါ ဘဂု, တေပိ ဧဝမာဟံသု – 'မယံ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဓမ္မာနံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဝိပါကံ ပဝေဒေမာ'''တိ? ''နော ဟိဒံ, ဘော ဂေါတမ''။

''ဣတိ ကိရ, မာဏဝ, နတ္ထိ ကောစိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧကဗြာဟ္မဏောပိ ယော ဧဝမာဟ – 'အဟံ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဓမ္မာနံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဝိပါကံ ပဝေဒေမီ'တိ; နတ္ထိ ကောစိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဧကာစရိယောပိ ဧကာစရိယပါစရိယောပိ ယာဝ သတ္တမာ အာစရိယမဟာယုဂါပိ ယော ဧဝမာဟ – 'အဟံ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဓမ္မာနံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဝိပါကံ ပဝေဒေမီ'တိ; ယေပိ တေ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုဗ္ဗကာ ဣသယော မန္တာနံ ကတ္တာရော မန္တာနံ ပဝတ္တာရော, ယေသမိဒံ ဧတရဟိ ဗြာဟ္မဏာ ပေါရာဏံ မန္တပဒံ ဂီတံ ပဝုတ္တံ သမိဟိတံ, တဒနုဂါယန္တိ တဒနုဘာသန္တိ ဘာသိတမနုဘာသန္တိ ဝါစိတမနုဝါစေန္တိ, သေယျထိဒံ – အဋ္ဌကော ဝါမကော ဝါမဒေဝေါ ဝေဿာမိတ္တော ယမတဂ္ဂိ အင်္ဂီရသော ဘာရဒွာဇော ဝါသေဋ္ဌော ကဿပေါ ဘဂု။ တေပိ န ဧဝမာဟံသု – 'မယံ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဓမ္မာနံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဝိပါကံ ပဝေဒေမာ'တိ။

''သေယျထာပိ, မာဏဝ, အန္ဓဝေဏိ ပရမ္ပရာသံသတ္တာ ပုရိမောပိ န ပဿတိ မဇ္ဈိမောပိ န ပဿတိ ပစ္ဆိမောပိ န ပဿတိ; ဧဝမေဝ ခော, မာဏဝ, အန္ဓဝေဏူပမံ မညေ ဗြာဟ္မဏာနံ ဘာသိတံ သမ္ပဇ္ဇတိ – ပုရိမောပိ န ပဿတိ မဇ္ဈိမောပိ န ပဿတိ ပစ္ဆိမောပိ န ပဿတီ''တိ။

၄၆၆. ဧဝံ ဝုတ္တေ, သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဂဝတာ အန္ဓဝေဏူပမေန ဝုစ္စမာနော ကုပိတော အနတ္တမနော ဘဂဝန္တံယေဝ ခုံသေန္တော ဘဂဝန္တံယေဝ ဝမ္ဘေန္တော ဘဂဝန္တံယေဝ ဝဒမာနော – 'သမဏော ဂေါတမော ပါပိတော ဘဝိဿတီ'တိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဗြာဟ္မဏော, ဘော ဂေါတမ, ပေါက္ခရသာတိ ဩပမညော သုဘဂဝနိကော ဧဝမာဟ – 'ဧဝမေဝ ပနိဓေကစ္စေ [ပနိမေကေ (သဗ္ဗတ္ထ)] သမဏဗြာဟ္မဏာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ ပဋိဇာနန္တိ။ တေသမိဒံ ဘာသိတံ ဟဿကံယေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, နာမကံယေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, ရိတ္တကံယေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, တုစ္ဆကံယေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ။ ကထဉှိ နာမ မနုဿဘူတော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ သစ္ဆိ ဝါ ကရိဿတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ'''တိ?

''ကိံ ပန, မာဏဝ, ဗြာဟ္မဏော ပေါက္ခရသာတိ ဩပမညော သုဘဂဝနိကော သဗ္ဗေသံယေဝ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတီ''တိ? ''သကာယပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ပုဏ္ဏိကာယ ဒာသိယာ ဗြာဟ္မဏော ပေါက္ခရသာတိ ဩပမညော သုဘဂဝနိကော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ န ပဇာနာတိ, ကုတော ပန သဗ္ဗေသံယေဝ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနိဿတီ''တိ?

“သေယျထာပိ, မာဏဝ, ဇစ္စန္ဓော ပုရိသော န ပဿေယျ ကဏှသုက္ကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ နီလကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ ပီတကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ လောဟိတကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ မဉ္ဇိဋ္ဌကာနိ ရူပာနိ, န ပဿေယျ သမဝိသမံ, န ပဿေယျ တာရကရူပာနိ, န ပဿေယျ စန္ဒိမသူရိယေ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘နတ္ထိ ကဏှသုက္ကာနိ ရူပာနိ, နတ္ထိ ကဏှသုက္ကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; နတ္ထိ နီလကာနိ ရူပာနိ, နတ္ထိ နီလကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; နတ္ထိ ပီတကာနိ ရူပာနိ, နတ္ထိ ပီတကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; နတ္ထိ လောဟိတကာနိ ရူပာနိ, နတ္ထိ လောဟိတကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; နတ္ထိ မဉ္ဇိဋ္ဌကာနိ ရူပာနိ, နတ္ထိ မဉ္ဇိဋ္ဌကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; နတ္ထိ သမဝိသမံ, နတ္ထိ သမဝိသမဿ ဒဿာဝီ; နတ္ထိ တာရကရူပာနိ, နတ္ထိ တာရကရူပာနံ ဒဿာဝီ; နတ္ထိ စန္ဒိမသူရိယာ, နတ္ထိ စန္ဒိမသူရိယာနံ ဒဿာဝီ။ အဟမေတံ န ဇာနာမိ, အဟမေတံ န ပဿာမိ; တသ္မာ တံ နတ္ထီ’တိ။ သမ္မာ နု ခော သော, မာဏဝ, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ”တိ?

“နော ဟိဒံ, ဘော ဂောတမ။ အတ္ထိ ကဏှသုက္ကာနိ ရူပာနိ, အတ္ထိ ကဏှသုက္ကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; အတ္ထိ နီလကာနိ ရူပာနိ, အတ္ထိ နီလကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; အတ္ထိ ပီတကာနိ ရူပာနိ, အတ္ထိ ပီတကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; အတ္ထိ လောဟိတကာနိ ရူပာနိ, အတ္ထိ လောဟိတကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; အတ္ထိ မဉ္ဇိဋ္ဌကာနိ ရူပာနိ, အတ္ထိ မဉ္ဇိဋ္ဌကာနံ ရူပာနံ ဒဿာဝီ; အတ္ထိ သမဝိသမံ, အတ္ထိ သမဝိသမဿ ဒဿာဝီ; အတ္ထိ တာရကရူပာနိ, အတ္ထိ တာရကရူပာနံ ဒဿာဝီ ; အတ္ထိ စန္ဒိမသူရိယာ, အတ္ထိ စန္ဒိမသူရိယာနံ ဒဿာဝီ။ ‘အဟမေတံ န ဇာနာမိ, အဟမေတံ န ပဿာမိ; တသ္မာ တံ နတ္ထီ’တိ; န ဟိ သော, ဘော ဂောတမ, သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျာ”တိ။

“ဧဝမေဝ ခော, မာဏဝ, ဗြာဟ္မဏော ပေါက္ခရသာတိ ဩပမညော သုဘဂဝနိကော အန္ဓော အစက္ခုကော။ သော ဝတ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ သစ္ဆိ ဝါ ကရိဿတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ”။

၄၆၇. “တံ ကိံ မညသိ, မာဏဝ, ယေ တေ ကောသလကာ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ, သေယျထိဒံ – စင်္ကီ ဗြာဟ္မဏော တာရုက္ခော ဗြာဟ္မဏော ပေါက္ခရသာတိ ဗြာဟ္မဏော ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော ပိတာ စ [တေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] တေ တောဒေယျော, ကတမာ နေသံ သေယျော [သေယျာ (သျာ. ကံ.)], ယံ ဝါ တေ သမ္မုစ္စာ [သမ္မုသာ (သီ. ပီ.)] ဝါစံ ဘာသေယျုံ ယံ ဝါ အသမ္မုစ္စာ”တိ? “သမ္မုစ္စာ, ဘော ဂောတမ”။

“ကတမာ နေသံ သေယျော, ယံ ဝါ တေ မန္တာ ဝါစံ ဘာသေယျုံ ယံ ဝါ အမန္တာ”တိ? “မန္တာ, ဘော ဂောတမ”။

“ကတမာ နေသံ သေယျော, ယံ ဝါ တေ ပဋိသင်္ခာယ ဝါစံ ဘာသေယျုံ ယံ ဝါ အပ္ပဋိသင်္ခာယာ”တိ? “ပဋိသင်္ခာယ, ဘော ဂောတမ”။

“ကတမာ နေသံ သေယျော, ယံ ဝါ တေ အတ္ထသံဟိတံ ဝါစံ ဘာသေယျုံ ယံ ဝါ အနတ္ထသံဟိတ”န္တိ? “အတ္ထသံဟိတံ, ဘော ဂောတမ”။

“တံ ကိံ မညသိ, မာဏဝ, ယဒိ ဧဝံ သန္တေ, ဗြာဟ္မဏေန ပေါက္ခရသာတိနာ ဩပမညေန သုဘဂဝနိကေန သမ္မုစ္စ ဝါစာ ဘာသိတာ အသမ္မုစ္စာ”တိ [အသမ္မုသာ ဝါတိ (ပီ.) ဧဝမိတရပဉ္စဟတ္တယေပိ ဝါသဒ္ဒေန သဟ ဒိဿတိ] ? “အသမ္မုစ္စာ, ဘော ဂောတမ”။

“မန္တာ ဝါစာ ဘာသိတာ အမန္တာ ဝါ”တိ? “အမန္တာ, ဘော ဂောတမ”။

“ပဋိသင်္ခာယ ဝါစာ ဘာသိတာ အပ္ပဋိသင်္ခာယာ”တိ? “အပ္ပဋိသင်္ခာယ, ဘော ဂောတမ”။

“အတ္ထသံဟိတာ ဝါစာ ဘာသိတာ အနတ္ထသံဟိတာ”တိ? “အနတ္ထသံဟိတာ, ဘော ဂောတမ”။

“ပဉ္စ ခော ဣမေ, မာဏဝ, နီဝရဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ, ဗျာပာဒနီဝရဏံ, ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏံ, ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏံ – ဣမေ ခော, မာဏဝ, ပဉ္စ နီဝရဏာ။ ဣမေဟိ ခော မာဏဝ, ပဉ္စဟိ နီဝရဏေဟိ ဗြာဟ္မဏော ပေါက္ခရသာတိ ဩပမညော သုဘဂဝနိကော အာဝုတော နိဝုတော ဩဖုဋော [ဩဝုတော (သီ.), ဩဖုတော (သျာ. ကံ. ပီ.)] ပရိယောနဒ္ဓော။ သော ဝတ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ သစ္ဆိ ဝါ ကရိဿတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

၄၆၈. “ပဉ္စ ခော ဣမေ, မာဏဝ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှါ ဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ – ဣမေ ခော, မာဏဝ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ ဣမေဟိ ခော, မာဏဝ, ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ ဗြာဟ္မဏော ပေါက္ခရသာတိ ဩပမညော သုဘဂဝနိကော ဂထိတော မုစ္ဆိတော အဇ္ဈောပန္နော အနာဒီနဝဒဿာဝီ အနိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ။ သော ဝတ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ သစ္ဆိ ဝါ ကရိဿတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

“တံ ကိံ မညသိ, မာဏဝ, ယံ ဝါ တိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလေယျ ယံ ဝါ နိဿဋ္ဌတိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ အဂ္ဂိ ဇလေယျ, ကတမော နု ခွာဿ အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ ဝဏ္ဏဝါ စ ပဘဿရော စာ”တိ? “သစေ တံ, ဘော ဂေါတမ, ဌာနံ နိဿဋ္ဌတိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ အဂ္ဂိံ ဇလေတုံ, သွာဿ အဂ္ဂိ အစ္စိမာ စေဝ ဝဏ္ဏဝါ စ ပဘဿရော စာ”တိ။ “အဋ္ဌာနံ ခော ဧတံ, မာဏဝ, အနဝကာသော ယံ နိဿဋ္ဌတိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ အဂ္ဂိ ဇလေယျ အညတြ ဣဒ္ဓိမတာ။ သေယျထာပိ, မာဏဝ, တိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ တထူပမာဟံ, မာဏဝ, ဣမံ ပီတိံ ဝဒါမိ ယာယံ ပီတိ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ။ သေယျထာပိ, မာဏဝ, နိဿဋ္ဌတိဏကဋ္ဌုပါဒါနော [နိဿဋ္ဌတိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ ပဋိစ္စ (သီ. ပီ. က.)] အဂ္ဂိ ဇလတိ တထူပမာဟံ, မာဏဝ, ဣမံ ပီတိံ ဝဒါမိ ယာယံ ပီတိ အညတြေဝ ကာမေဟိ အညတြ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။

“ကတမာ စ, မာဏဝ, ပီတိ အညတြေဝ ကာမေဟိ အညတြ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ? ဣဓ, မာဏဝ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ ခော, မာဏဝ, ပီတိ အညတြေဝ ကာမေဟိ အညတြ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ပုန စပရံ, မာဏဝ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ ခော, မာဏဝ, ပီတိ အညတြေဝ ကာမေဟိ အညတြ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။

၄၆၉. “ယေ တေ, မာဏဝ, ဗြာဟ္မဏာ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယ, ကတမေတ္ထ [ကမေတ္ထ (က. သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဗြာဟ္မဏာ ဓမ္မံ မဟပ္ဖလတရံ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယာ”တိ? “ယေမေ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယ, စာဂမေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ ဓမ္မံ မဟပ္ဖလတရံ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, မာဏဝ, ဣဓ အညတရဿ ဗြာဟ္မဏဿ မဟာယညော ပစ္စုပဋ္ဌိတော အဿ။ အထ ဒွေ ဗြာဟ္မဏာ အာဂစ္ဆေယျုံ – ‘ဣတ္ထန္နာမဿ ဗြာဟ္မဏဿ မဟာယညံ အနုဘဝိဿာမာ’တိ။ တတြေကဿ [တတ္ထေကဿ (ပီ.)] ဗြာဟ္မဏဿ ဧဝမဿ – ‘အဟော ဝတ! အဟမေဝ လဘေယျံ ဘတ္တဂ္ဂေ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ, န အညော ဗြာဟ္မဏော လဘေယျ ဘတ္တဂ္ဂေ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍ’န္တိ။ ဌာနံ ခော ပနေတံ, မာဏဝ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ အညော ဗြာဟ္မဏော လဘေယျ ဘတ္တဂ္ဂေ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ, န သော ဗြာဟ္မဏော လဘေယျ ဘတ္တဂ္ဂေ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ။ ‘အညော ဗြာဟ္မဏော လဘတိ ဘတ္တဂ္ဂေ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ, နာဟံ လဘာမိ ဘတ္တဂ္ဂေ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍ’န္တိ – ဣတိ သော ကုပိတော ဟောတိ အနတ္တမနော။ ဣမဿ ပန, မာဏဝ, ဗြာဟ္မဏာ ကိံ ဝိပါကံ ပညပေန္တီ”တိ? “န ခွေတ္ထ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ ဧဝံ ဒါနံ ဒေန္တိ – ‘ဣမိနာ ပရော ကုပိတော ဟောတု အနတ္တမနော’တိ။ အထ ခွေတ္ထ ဗြာဟ္မဏာ အနုကမ္ပာဇာတိကံယေဝ [အနုကမ္ပဇာတိကံယေဝ (သျာ. ကံ. က.)] ဒါနံ ဒေန္တီ”တိ။ “ဧဝံ သန္

တေ, ဓော, မာဏဝ, ဗြာဟ္မဏာနံ ကွဒံ ဆင္ခံ ပုညကိရိယဝတ္ထု ဟောတိ – ယဒိဒံ အနုကမ္ပာဇာတိက’’န္တိ။ ‘‘ဧဝံ သန္တေ, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏာနံ ကွဒံ ဆင္ခံ ပုညကိရိယဝတ္ထု ဟောတိ – ယဒိဒံ အနုကမ္ပာဇာတိက’’န္တိ။

‘‘ယေ တေ, မာဏဝ, ဗြာဟ္မဏာ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယ, ကွမေ တ္ထ ပဉ္စ ဓမ္မေ ကတ္ထ ဗဟုလံ သမနုပဿသိ – ဂဟဋ္ဌေသု ဝါ ပဗ္ဗဇိတေသု ဝါ’’တိ? ‘‘ယေမေ, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏာ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယ, ပွမာဟံ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပဗ္ဗဇိတေသု ဗဟုလံ သမနုပဿာမိ အပ္ပံ ဂဟဋ္ဌေသု။ ဂဟဋ္ဌော ဟိ, ဘော ဂောတမ, မဟဋ္ဌော မဟာကိစ္စော မဟာဓိကရဏော မဟာသမာရမ္ဘော, န သတတံ သမိတံ သစ္စဝါဒီ ဟောတိ; ပဗ္ဗဇိတော ခေါ ပန, ဘော ဂောတမ, အပ္ပဋ္ဌော အပ္ပကိစ္စော အပ္ပာဓိကရဏော အပ္ပသမာရမ္ဘော, သတတံ သမိတံ သစ္စဝါဒီ ဟောတိ။ ဂဟဋ္ဌော ဟိ, ဘော ဂောတမ, မဟဋ္ဌော မဟာကိစ္စော မဟာဓိကရဏော မဟာသမာရမ္ဘော န သတတံ သမိတံ တပဿီ ဟောတိ။ ဗြဟ္မစာရီ ဟောတိ။ သဇ္ဈာယဗဟုလော ဟောတိ။ စာဂဗဟုလော ဟောတိ; ပဗ္ဗဇိတော ခေါ ပန, ဘော ဂောတမ, အပ္ပဋ္ဌော အပ္ပကိစ္စော အပ္ပာဓိကရဏော အပ္ပသမာရမ္ဘော သတတံ သမိတံ တပဿီ ဟောတိ။ ဗြဟ္မစာရီ ဟောတိ။ သဇ္ဈာယဗဟုလော ဟောတိ။ စာဂဗဟုလော ဟောတိ။ ယေမေ, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏာ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယ, ပွမာဟံ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပဗ္ဗဇိတေသု ဗဟုလံ သမနုပဿာမိ အပ္ပံ ဂဟဋ္ဌေသူ’’တိ။

‘‘ယေ တေ, မာဏဝ, ဗြာဟ္မဏာ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယ စိတ္တဿာဟံ ဧတေ ပရိက္ခာရေ ဝဒါမိ – ယဒိဒံ စိတ္တံ အဝေရံ အဗျာပဇ္ဈံ တဿ ဘာဝနာယ။ ဣဓ, မာဏဝ, ဘိက္ခု သစ္စဝါဒီ ဟောတိ။ သော ‘သစ္စဝါဒီမှီ’တိ လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ။ ယံ တံ ကုသလူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ, စိတ္တဿာဟံ တံ ပရိက္ခာရံ ဝဒါမိ – ယဒိဒံ စိတ္တံ အဝေရံ အဗျာပဇ္ဈံ တဿ ဘာဝနာယ။ ဣဓ, မာဏဝ, ဘိက္ခု တပဿီ ဟောတိ။ပေ.။ ဗြဟ္မစာရီ ဟောတိ။ပေ.။ သဇ္ဈာယဗဟုလော ဟောတိ။ပေ.။ စာဂဗဟုလော ဟောတိ။ သော ‘စာဂဗဟုလောမှီ’တိ လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ။ ယံ တံ ကုသလူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ, စိတ္တဿာဟံ တံ ပရိက္ခာရံ ဝဒါမိ – ယဒိဒံ စိတ္တံ အဝေရံ အဗျာပဇ္ဈံ တဿ ဘာဝနာယ။ ယေ တေ မာဏဝ, ဗြာဟ္မဏာ, ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယ, စိတ္တဿာဟံ ဧတေ ပရိက္ခာရေ ဝဒါမိ – ယဒိဒံ စိတ္တံ အဝေရံ အဗျာပဇ္ဈံ တဿ ဘာဝနာယာ’’တိ။

၄၇၀. ဧဝံ ဝုတ္တေ, သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သုတံ မေတံ, ဘော ဂောတမ – ‘သမဏော ဂောတမော ဗြဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂံ ဇာနာတီ’’’တိ။

‘‘တံ ကိံ မညသိ, မာဏဝ, အာသန္နေ ဣတော နဠကာရဂါမော, န ယိတော ဒူရေ နဠကာရဂါမော’’တိ?

‘‘ဧဝံ, ဘော, အာသန္နေ ဣတော နဠကာရဂါမော , န ယိတော ဒူရေ နဠကာရဂါမော’’တိ။

‘‘တံ, ကိံ မညသိ မာဏဝ, ဣဓဿ ပုရိသော နဠကာရဂါမေ ဇာတဝဒ္ဓော [ဇာတဝဍ္ဎော (သျာ. ကံ. က.)] ; တမေနံ နဠကာရဂါမတော တာဝဒေဝ အဝသဋံ [အပသက္ကံ (သျာ. ကံ. က.)] နဠကာရဂါမဿ မဂ္ဂံ ပုစ္ဆေယျုံ; သိယာ နု ခော, မာဏဝ, တဿ ပုရိသဿ နဠကာရဂါမေ ဇာတဝဍ္ဎဿ နဠကာရဂါမဿ မဂ္ဂံ ပုဋ္ဌဿ ဒန္ဓာယိတတ္တံ ဝါ ဝိတ္ထာယိတတ္တံ ဝါ’’တိ?

‘‘နော ဟိဒံ, ဘော ဂောတမ’’။

‘‘တံ ကိဿ ဟေတု’’?

‘‘အမု ဟိ, ဘော ဂောတမ, ပုရိသော နဠကာရဂါမေ ဇာတဝဍ္ဎော။ တဿ သဗ္ဗာနေဝ နဠကာရဂါမဿ မဂ္ဂါနိ သုဝိဒိတာနီ’’တိ။ ‘‘သိယာ နု ခော, မာဏဝ, တဿ ပုရိသဿ နဠကာရဂါမေ ဇာတဝဍ္ဎဿ နဠကာရဂါမဿ မဂ္ဂံ ပုဋ္ဌဿ ဒန္ဓာယိတတ္တံ ဝါ ဝိတ္ထာယိတတ္တံ ဝါ တတိ, န တွေဝ တထာဂတဿ ဗြဟ္မလောကံ ဝါ ဗြဟ္မလောကဂါမိနိံ

တ ပဋိပဒံ ပုဋ္ဌဿ ဒန္ဓာယိတတ္တံ တ ဝိတ္ထာယိတတ္တံ တ။ ဗ္ရဟ္မာနဉ္စာဟံ, မာဏဝ, ပဇာနာမိ ဗ္ရဟ္မလောကဉ္စ ဗ္ရဟ္မလောကဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ; ယထာပဋိပန္နော စ ဗ္ရဟ္မလောကံ ဥပပန္နော တဉ္စ ပဇာနာမီ''တိ ။

''သုတံ မေတံ, ဘော ဂောတမ – 'သမဏော ဂေါတမော ဗ္ရဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂံ ဒေသေတီ'တိ။ သာဓု မေ ဘဝံ ဂေါတမော ဗ္ရဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂံ ဒေသေတူ''တိ။

''တေန ဟိ, မာဏဝ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ, ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ ဘော''တိ ခော သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၄၇၁. ''ကတမော စ, မာဏဝ, ဗ္ရဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂေါ? ဣဓ, မာဏဝ, ဘိက္ခု မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ဘာဝိတာယ ခော, မာဏဝ, မေတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မံ န တံ တတြာဝသိဿတိ, န တံ တတြာဝတိဋ္ဌတိ။ သေယျထာပိ, မာဏဝ, ဗလဝါ သင်္ခဓမော အပ္ပကသိရေနေဝ စာတုဒ္ဒိသာ ဝိညာပေယျ [ဧဝမေဝ ခော မာဏဝ ဧဝံ ဘာဝိတာယ မေတ္တာယ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ဒီ. နိ. ၁.၅၅၆) တထာပိ ဣဓ ဟဥ္ဇောဝိယေဝ ဥပမာယ သံသန္ဒိယမာနော ပရိပုဏ္ဏော ဝိယ ဒိဿတိ]; ဧဝမေဝ ခော, မာဏဝ။ပေ။ ဧဝံ ဘာဝိတာယ ခော, မာဏဝ, မေတ္တာယ [ဧဝမေဝ ခော မာဏဝ ဧဝံ ဘာဝိတာယ မေတ္တာယ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ဒီ. နိ. ၁.၅၅၆) တထာပိ ဣဓ ဟဥ္ဇောဝိယေဝ ဥပမာယ သံသန္ဒိယမာနော ပရိပုဏ္ဏော ဝိယ ဒိဿတိ] စေတောဝိမုတ္တိယာ ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မံ န တံ တတြာဝသိဿတိ, န တံ တတြာဝတိဋ္ဌတိ။ အယမ္ပိ ခော, မာဏဝ, ဗ္ရဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂေါ။ ''ပုန စပရံ, မာဏဝ, ဘိက္ခု ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ပေ။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ပေ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ဘာဝိတာယ ခော, မာဏဝ, ဥပေက္ခာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မံ န တံ တတြာဝသိဿတိ, န တံ တတြာဝတိဋ္ဌတိ။ သေယျထာပိ, မာဏဝ, ဗလဝါ သင်္ခဓမော အပ္ပကသိရေနေဝ စာတုဒ္ဒိသာ ဝိညာပေယျ; ဧဝမေဝ ခော, မာဏဝ။ပေ။ ဧဝံ ဘာဝိတာယ ခော, မာဏဝ, ဥပေက္ခာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မံ န တံ တတြာဝသိဿတိ, န တံ တတြာဝတိဋ္ဌတိ။ အယမ္ပိ ခော, မာဏဝ, ဗ္ရဟ္မာနံ သဟဗျတာယ မဂ္ဂေါ''တိ။

၄၇၂. ဧဝံ ဝုတ္တေ, သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂောတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ – ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂောတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ဂောတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပာသကံ မံ ဘဝံ ဂောတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတံ။ ဟန္ဒ, စ ဒါနိ မယံ, ဘော ဂောတမ, ဂစ္ဆာမ; ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ''တိ။ ''ယဿဒါနိ တွံ, မာဏဝ, ကာလံ မညသီ''တိ။ အထ ခော သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော သဗ္ဗသေတေန ဝဠဝါဘိရထေန [ဝဠဝါဘိရထေန (သီ.)] သာဝတ္ထိယာ နိယျာတိ ဒိဝါ ဒိဝဿ။ အဒ္ဒသာ ခော ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော သုဘံ မာဏဝံ တောဒေယျပုတ္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန သုဘံ မာဏဝံ တောဒေယျပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဟန္ဒ, ကုတော နု ဘဝံ ဘာရဒွာဇော အာဂစ္ဆတိ ဒိဝါ ဒိဝဿာ''တိ? ''ဣတော ဟိ ခော အဟံ, ဘော , အာဂစ္ဆာမိ သမဏဿ ဂောတမဿ သန္တိကာ''တိ။ ''တံ ကိံ မညသိ, ဘဝံ ဘာရဒွာဇော, သမဏဿ ဂောတမဿ ပညာဝေယျတ္တိယံ ပဏ္ဍိတော မညေတိ''? ''ကော စာဟံ, ဘော, ကော စ သမဏဿ ဂောတမဿ ပညာဝေယျတ္တိယံ ဇာနိဿာမိ? သောပိ နူနဿ တာဒိသောဝ ယော သမဏဿ ဂောတမဿ ပညာဝေယျတ္တိယံ ဇာနေယျာ''တိ။ ''ဥဠာရာယ ခလု, ဘဝံ ဘာရဒွာဇော, သမဏံ ဂောတမံ ပသံသာယ ပသံသတီ''တိ။ ''ကော စာဟံ, ဘော, ကော စ သမဏံ ဂောတမံ ပသံသိဿာမိ? ပသတ္ထပ

သတ္တော၀ သော ဘဝံ ကေတမော သေဋ္ဌော ဒေဝမနုဿာနံ။ ယေ စိမေ, ဘော, ဗြာဟ္မဏာ ပဉ္စ ဓမ္မေ ပညပေန္တိ ပုညဿ ကိရိယာယ ကုသလဿ အာရာဓနာယ; စိတ္တဿေတေ သမဏော ကေတမော ပရိက္ခာရေ ဝဒေတိ – ယဒိဒံ စိတ္တံ အဝေရံ အဗျာပဇ္ဈံ တဿ ဘာဝနာယာ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော သဗ္ဗသေတာ ဝဠဝါဘိရထာ ဩရောဟိတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဥ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ – ''လာဘာ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ, သုလဒ္ဓလာဘာ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ယဿ ဝိဇိတေ တထာဂတော ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော''တိ။

သုဘသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ နဝမံ။

၁၀. သင်္ဂါရဝသုတ္တံ

၄၇၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ တေန ခော ပန သမယေန ဓနဉ္စာနီ [ဓာနဉ္စာနီ (သီ. ပီ.)] နာမ ဗြာဟ္မဏီ စဉ္စလိကပ္ပေ [မဏ္ဍလကပ္ပေ (သီ.), ပစ္စလကပ္ပေ (သျာ. ကံ.), စဏ္ဍလကပ္ပေ (ပီ.)] ပဋိဝသတိ အဘိပ္ပသန္နာ ဗုဒ္ဓေ စ ဓမ္မေ စ သင်္ဃေ စ။ အထ ခော ဓနဉ္စာနီ ဗြာဟ္မဏီ ဥပက္ခလိတွာ တိက္ခတ္တုံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ – ''နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ''တိ ။

တေန ခော ပန သမယေန သင်္ဂါရဝေါ နာမ မာဏဝေါ စဉ္စလိကပ္ပေ ပဋိဝသတိ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ , ပဒကော, ဝေယျာကရဏော, လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော။ အဿောသိ ခော သင်္ဂါရဝေါ မာဏဝေါ ဓနဉ္စာနိယာ ဗြာဟ္မဏိယာ ဧဝံ ဝါစံ ဘာသမာနာယ။ သုတွာ ဓနဉ္စာနိံ ဗြာဟ္မဏိံ ဧတဒဝေါစ – ''အဝဘူတာဝ အယံ [အဝဘူတာ စယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဓနဉ္စာနီ ဗြာဟ္မဏီ, ပရဘူတာဝ အယံ [ပရာဘူတာ စယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဓနဉ္စာနီ ဗြာဟ္မဏီ, ဝိဇ္ဇမာနာနံ (တေဝိဇ္ဇာနံ) [( ) သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ] ဗြာဟ္မဏာနံ, အထ စ ပန တဿ မုဏ္ဍကဿ သမဏကဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိဿတီ''တိ [ဘာသတီတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ)] ။ ''န ဟိ ပန တွံ, တာတ ဘဒြမုခ, တဿ ဘဂဝတော သီလပညာဏံ ဇာနာသိ။ သစေ တွံ, တာတ ဘဒြမုခ, တဿ ဘဂဝတော သီလပညာဏံ ဇာနေယျာသိ, န တွံ, တာတ ဘဒြမုခ, တံ ဘဂဝန္တံ အက္ကောသိတဗ္ဗံ ပရိဘာသိတဗ္ဗံ မညေယျာသီ''တိ။ ''တေန ဟိ, ဘောတိ, ယဒါ သမဏော ဂေါတမော စဉ္စလိကပ္ပံ အနုပ္ပတ္တော ဟောတိ အထ မေ အာရောစေယျာသီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘဒြမုခါ''တိ ခော ဓနဉ္စာနီ ဗြာဟ္မဏီ သင်္ဂါရဝဿ မာဏဝဿ ပစ္စဿောသိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ကောသလေသု အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန စဉ္စလိကပ္ပံ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ စဉ္စလိကပ္ပေ ဝိဟရတိ တောဒေယျာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ အမ္ဗဝနေ။ အဿောသိ ခော ဓနဉ္စာနီ ဗြာဟ္မဏီ – ''ဘဂဝါ ကိရ စဉ္စလိကပ္ပံ အနုပ္ပတ္တော, စဉ္စလိကပ္ပေ ဝိဟရတိ တောဒေယျာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ အမ္ဗဝနေ''တိ။ အထ ခော ဓနဉ္စာနီ ဗြာဟ္မဏီ ယေန သင်္ဂါရဝေါ မာဏဝေါ တေနုပသင်္ကမိ ; ဥပသင်္ကမိတွာ သင်္ဂါရဝံ မာဏဝံ ဧတဒဝေါစ – ''အယံ, တာတ ဘဒြမုခ, သော ဘဂဝါ စဉ္စလိကပ္ပံ အနုပ္ပတ္တော, စဉ္စလိကပ္ပေ ဝိဟရတိ တောဒေယျာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ အမ္ဗဝနေ။ ယဿဒါနိ, တာတ ဘဒြမုခ, ကာလံ မညသီ''တိ။

၄၇၄. ''ဧဝံ, ဘော''တိ ခော သင်္ဂါရဝေါ မာဏဝေါ ဓနဉ္စာနိယာ ဗြာဟ္မဏိယာ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သင်္ဂါရဝေါ မာဏဝေါ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သန္တိ ခော, ဘော ဂေါတမ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ, အာဒိဗြဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနန္တိ။ တတြ, ဘော ဂေါတမ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ, အာဒိဗြဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနန္တိ, တေသံ ဘဝံ ဂေါတမော ကတမော''တိ? ''ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာနံ, အာဒိဗြဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနန္တာနမ္ပိ ခော အဟံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ဝေမတ္တံ ဝဒါမိ။ သန္တိ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အနုဿဝိကာ။ တေ အနုဿဝေန ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိညာဝေါ

သာနဟာရမိပ္ပတ္တာ, အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနန္တိ; သေယျထာပိ ဗြာဟ္မဏာ တေဝိဇ္ဇာ။ သန္တိ ပန, ဘာရဒ္ဝါဇ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ကေဝလံ သဒ္ဓာမတ္တကေန ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ, အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနန္တိ; သေယျထာပိ တက္ကီ ဝီမံသီ။ သန္တိ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံယေဝ ဓမ္မံ အဘိညာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ, အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနန္တိ။ တတြ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံယေဝ ဓမ္မံ အဘိညာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ, အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနန္တိ, တေသာဟမသ္မိ။ တဒမိနာပေတံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ, ယထာ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံယေဝ ဓမ္မံ အဘိညာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိညာဝေါသာနပါရမိပ္ပတ္တာ, အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယံ ပဋိဇာနန္တိ, တေသာဟမသ္မိ။

၄၇၅. ‘‘ဣဓ မေ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဗောဓိသတ္တဿေဝ သတော ဧတဒဟောသိ – ‘သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ရဇာပထော, အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ နယိဒံ သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, အပရေန သမယေန ဒဟရောဝ သမာနော သုသုကာဠကေသော ဘဒြေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော ပဌမေန ဝယသာ အကာမကာနံ မာတာပိတူနံ အဿုမုခါနံ ရုဒန္တာနံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိံ။ သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ကိံကုသလဂဝေသီ အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ ပရိယေသမာနော ယေန အာဠာရော ကာလာမော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာဠာရံ ကာလာမံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဣစ္ဆာမဟံ, အာဝုသော ကာလာမ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတု’န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘာရဒ္ဝါဇ, အာဠာရော ကာလာမော မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဝိဟရတာယသ္မာ။ တာဒိသော အယံ ဓမ္မော ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော နစိရဿေဝ သကံ အာစရိယကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ’တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, နစိရဿေဝ ခိပ္ပမေဝ တံ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏိံ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, တာဝတကေနေဝ ဩဋ္ဌပဟတမတ္တေန လပိတလာပနမတ္တေန ‘ဉာဏဝါဒဉ္စ ဝဒါမိ, ထေရဝါဒဉ္စ ဇာနာမိ, ပဿာမီ’တိ စ ပဋိဇာနာမိ, အဟဉ္စေဝ အညေ စ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ အာဠာရော ကာလာမော ဣမံ ဓမ္မံ ကေဝလံ သဒ္ဓာမတ္တကေန သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေတိ; အဒ္ဓာ အာဠာရော ကာလာမော ဣမံ ဓမ္မံ ဇာနံ ပဿံ ဝိဟရတီ’တိ။

‘‘အထ ခွာဟံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ယေန အာဠာရော ကာလာမော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာဠာရံ ကာလာမံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ကိတ္တာဝတာ နော, အာဝုသော ကာလာမ, ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေသီ’တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘာရဒ္ဝါဇ, အာဠာရော ကာလာမော အာကိဉ္စညာယတနံ ပဝေဒေသိ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ အာဠာရဿေဝ ကာလာမဿ အတ္ထိ သဒ္ဓါ, မယှံပတ္ထိ သဒ္ဓါ; န ခေါ အာဠာရဿေဝ ကာလာမဿ အတ္ထိ ဝီရိယံ။ပေ.။ သတိ။ သမာဓိ။ ပညာ, မယှံပတ္ထိ ပညာ။ ယံနူနာဟံ ယံ ဓမ္မံ အာဠာရော ကာလာမော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေတိ တဿ ဓမ္မဿ သစ္ဆိကိရိယာယ ပဒဟေယျ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, နစိရဿေဝ ခိပ္ပမေဝ တံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိံ။ အထ ခွာဟံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ယေန အာဠာရော ကာလာမော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာဠာရံ ကာလာမံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဧတ္တာဝတာ နော, အာဝုသော ကာလာမ, ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသီ’တိ? ‘ဧတ္တာဝတာ ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေမီ’တိ။ ‘အဟမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, ဧတ္တာဝတာ ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ ‘လာဘာ နော, အာဝုသော, သုလဒ္ဓံ နော, အာဝုသော, ယေ မယံ အာယသ္မန္တံ တာဒိသံ သဗြဟ္မစာရိံ ပဿာမ။ ဣတိ ယာဟံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေမိ တံ တွံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရသိ; ယံ တွံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရသိ တမဟံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေမိ။ ဣတိ ယာဟံ ဓမ္မံ ဇာနာမိ တံ တွံ ဓမ္မံ ဇာနာသိ, ယံ တွံ ဓမ္မံ ဇာနာသိ တမဟံ ဓမ္မံ ဇာနာမိ ။ ဣတိ ယာဒိသော အဟံ တာဒိသော တုဝံ, ယာဒိသော တုဝံ တာဒိသော အဟံ။ ဧဟိ ဒါနိ, အာဝုသော, ဥဘောဝ သန္တာ ဣမံ ဂဏံ ပရိဟရာမာ’တိ။ ဣတိ ခေါ, ဘာရဒ္ဝါဇ, အာဠာရော ကာလာမော အာစရိယော မေ သမာနော အတ္တနော အန္တေဝါသိံ မံ သမာနံ အတ္တနာ သမသမံ ဌပေသိ, ဥဠာရာယ စ မံ ပူဇာယ ပူဇေသိ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒ္ဝါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘နာယံ ဓမ္မော နိဗ္ဗိဒါယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ,

ယာဝဒေဝ အာကိဉ္စညာယတနူပပတ္တိယာ’တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, တံ ဓမ္မံ အနလင်္ကရိတွာ တသ္မာ ဓမ္မာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ အပက္ကမိံ။

၄၇၆. ‘‘သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, ကိံကုသလဂဝေသီ အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ ပရိယေသမာနော ယေန ဥဒကော ရာမပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဒကံ ရာမပုတ္တံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဣစ္ဆာမဟံ, အာဝုသော [ပဿ မ. နိ. ၁.၂၇၈ ဟသရာသိသုတ္တေ], ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတု’န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘာရဒွါဇ, ဥဒကော ရာမပုတ္တော မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ဝိဟရတာယသ္မာ။ တာဒိသော အယံ ဓမ္မော ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော နစိရဿေဝ သကံ အာစရိယကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ’တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, နစိရဿေဝ ခိပ္ပမေဝ တံ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏိံ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, တာဝတကေနေဝ ဩဋ္ဌပဟတမတ္တေန လပိတလာပနမတ္တေန ‘ဉာဏဝါဒဉ္စ ဝဒာမိ, ထေရဝါဒဉ္စ ဇာနာမိ, ပဿာမီ’တိ စ ပဋိဇာနာမိ, အဟဉ္စေဝ အညေ စ ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ ကေဝလံ သဒ္ဓာမတ္တကေန သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေသိ; အဒ္ဓာ ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ ဇာနံ ပဿံ ဝိဟာသီ’တိ။ အထ ခွာဟံ, ဘာရဒွါဇ, ယေန ဥဒကော ရာမပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဒကံ ရာမပုတ္တံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ကိတ္တာဝတာ နော, အာဝုသော, ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေသီ’တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘာရဒွါဇ, ဥဒကော ရာမပုတ္တော နေဝသညာနာသညာယတနံ ပဝေဒေသိ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘န ခေါ ရာမဿေဝ အဟောသိ သဒ္ဓါ, မယှံပတ္ထိ သဒ္ဓါ; န ခေါ ရာမဿေဝ အဟောသိ ဝီရိယံ။ပေ။ သတိ။ သမာဓိ။ ပညာ, မယှံပတ္ထိ ပညာ။ ယံနူနာဟံ ယံ ဓမ္မံ ရာမော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီတိ ပဝေဒေသိ တဿ ဓမ္မဿ သစ္ဆိကိရိယာယ ပဒဟေယျ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, နစိရဿေဝ ခိပ္ပမေဝ တံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိံ။

‘‘အထ ခွာဟံ, ဘာရဒွါဇ, ယေန ဥဒကော ရာမပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဒကံ ရာမပုတ္တံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဧတ္တာဝတာ နော, အာဝုသော, ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသီ’တိ? ‘ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အာဝုသော, ရာမော ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသီ’တိ။ ‘အဟမ္ပိ ခေါ, အာဝုသော, ဧတ္တာဝတာ ဣမံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ ‘လာဘာ နော, အာဝုသော, သုလဒ္ဓံ နော, အာဝုသော, ယေ မယံ အာယသ္မန္တံ တာဒိသံ သဗြဟ္မစာရိံ ပဿာမ။ ဣတိ ယံ ဓမ္မံ ရာမော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသိ တံ တွံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရသိ; ယံ တွံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရသိ တံ ဓမ္မံ ရာမော သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပဝေဒေသိ။ ဣတိ ယံ ဓမ္မံ ရာမော အဘိညာသိ တံ တွံ ဓမ္မံ ဇာနာသိ, ယံ တွံ ဓမ္မံ ဇာနာသိ တံ ဓမ္မံ ရာမော အဘိညာသိ။ ဣတိ ယာဒိသော ရာမော အဟောသိ တာဒိသော တုဝံ, ယာဒိသော တုဝံ တာဒိသော ရာမော အဟောသိ။ ဧဟိ ဒါနိ, အာဝုသော, တုဝံ ဣမံ ဂဏံ ပရိဟရာ’တိ။ ဣတိ ခေါ, ဘာရဒွါဇ, ဥဒကော ရာမပုတ္တော သဗြဟ္မစာရီ မေ သမာနော အာစရိယဋ္ဌာနေ မံ ဌပေသိ, ဥဠာရာယ စ မံ ပူဇာယ ပူဇေသိ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘နာယံ ဓမ္မော နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, ယာဝဒေဝ နေဝသညာနာသညာယတနူပပတ္တိယာ’တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, တံ ဓမ္မံ အနလင်္ကရိတွာ တသ္မာ ဓမ္မာ နိဗ္ဗိဇ္ဇ အပက္ကမိံ။

၄၇၇. ‘‘သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, ကိံကုသလဂဝေသီ အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ ပရိယေသမာနော မဂဓေသု အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန ဥရုဝေဠာ သေနာနိဂမော တဒဝသရိံ။ တတ္ထဒ္ဒသံ ရမဏီယံ ဘူမိဘာဂံ, ပာသာဒိကဉ္စ ဝနသဏ္ဍံ, နဒိဉ္စ သန္ဒန္တိံ သေတကံ သုပတိတ္ထံ ရမဏီယံ, သမန္တာ စ ဂောစရဂါမံ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘ရမဏီယော ဝတ, ဘော, ဘူမိဘာဂေါ, ပာသာဒိကော စ ဝနသဏ္ဍော, နဒီ စ သန္ဒတိ သေတကာ သုပတိတ္ထာ ရမဏီယာ, သမန္တာ စ ဂောစရဂါမော။ အလံ ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနတ္ထိကဿ ပဓာနာယာ’တိ ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, တတ္ထေဝ နိသီဒိံ – ‘အလမိဒံ ပဓာနာယာ’တိ။ အပိဿု မံ, ဘာရဒွါဇ, တိဿော ဥပမာ ပဋိဘံသု အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။

“သေယျထာပိ, ဘာရဒွါဇ, အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ ဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ – ‘အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, တေဇော ပါတုကရိဿာမီ’တိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဘာရဒွါဇ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ ဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ အဘိမန္ထေန္တော အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပါတုကရေယျာ”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂောတမ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အဒုဉှိ, ဘော ဂောတမ, အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ, တဉ္စ ပန ဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ; ယာဝဒေဝ စ ပန သော ပုရိသော ကိလမထဿ ဝိဃာတဿ ဘာဂီ အဿာ”တိ။ “ဧဝမေဝ ခော, ဘာရဒွါဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ ကာမေဟိ အဝူပကဋ္ဌာ ဝိဟရန္တိ, ယော စ နေသံ ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမသ္နေဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမပိပါသာ ကာမပရိဠာဟော သော စ အဇ္ဈတ္တံ န သုပ္ပဟီနော ဟောတိ န သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေါ, ဩပက္ကမိကာ စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, အဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ နော စပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ အဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ အယံ ခော မံ, ဘာရဒွါဇ, ပဌမာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။

၄၇၈. “အပရာပိ ခော မံ, ဘာရဒွါဇ, ဒုတိယာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။ သေယျထာပိ, ဘာရဒွါဇ, အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ – ‘အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, တေဇော ပါတုကရိဿာမီ’တိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဘာရဒွါဇ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ အဘိမန္ထေန္တော အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ တေဇော ပါတုကရေယျာ”တိ? “နော ဟိဒံ, ဘော ဂောတမ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အဒုဉှိ, ဘော ဂောတမ, အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ, ကိဉ္စာပိ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ; ယာဝဒေဝ စ ပန သော ပုရိသော ကိလမထဿ ဝိဃာတဿ ဘာဂီ အဿာ”တိ။ “ဧဝမေဝ ခော, ဘာရဒွါဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ ကာမေဟိ ဝူပကဋ္ဌာ ဝိဟရန္တိ, ယော စ နေသံ ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမသ္နေဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမပိပါသာ ကာမပရိဠာဟော သော စ အဇ္ဈတ္တံ န သုပ္ပဟီနော ဟောတိ န သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေါ, ဩပက္ကမိကာ စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, အဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ နော စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, အဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ အယံ ခော မံ, ဘာရဒွါဇ, ဒုတိယာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။

၄၇၉. “အပရာပိ ခော မံ, ဘာရဒွါဇ, တတိယာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။ သေယျထာပိ, ဘာရဒွါဇ, သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဠာပံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ – ‘အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, တေဇော ပါတုကရိဿာမီ’တိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဘာရဒွါဇ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဠာပံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒါယ အဘိမန္ထေန္တော အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပါတုကရေယျာ”တိ? “ဧဝံ ဘော ဂောတမ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အဒုဉှိ, ဘော ဂောတမ, သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဠာပံ, တဉ္စ ပန အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တ”န္တိ။ “ဧဝမေဝ ခော, ဘာရဒွါဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ ကာမေဟိ ဝူပကဋ္ဌာ ဝိဟရန္တိ, ယော စ နေသံ ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမသ္နေဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမပိပါသာ ကာမပရိဠာဟော သော စ အဇ္ဈတ္တံ သုပ္ပဟီနော ဟောတိ သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေါ, ဩပက္ကမိကာ စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, ဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ နော စေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, ဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယ။ အယံ ခော မံ, ဘာရဒွါဇ, တတိယာ ဥပမာ ပဋိဘာသိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။ ဣမာ ခော မံ, ဘာရဒွါဇ, တိဿော ဥပမာ ပဋိဘံသု အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ။

၄၈၀. “တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယ, ဇိဝှာယ တာလုံ အာဟစ္စ, စေတသာ စိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှေယျံ အဘိနိပ္ပီဠေယျံ အဘိသန္တာပေယျ’န္တိ။ သော ခော အဟံ, ဘာရဒွါဇ, ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယ, ဇိဝှာယ တာလုံ အာဟစ္စ, စေတသာ စိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှာမိ အဘိနိပ္ပီဠေမိ အဘိသန္တာပေမိ။

တသ္သ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယ, ဇိဝှာယ တာလုံ အာဟစ္စ, စေတသာ စိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှတော အဘိနိပ္ပီဠယတော အဘိသန္တာပယတော ကဋ္ဌောဟိ သေဒါ မုစ္စန္တိ။ သေယျထာပိ, ဘာရဒွါဇ, ဗလဝါ ပုရိသော ဒုဗ္ဗလတရံ ပုရိသံ သီသေ ဝါ ဂဟေတွာ ခန္ဓေ ဝါ ဂဟေတွာ အဘိနိဂ္ဂဏှေယျ အဘိနိပ္ပီဠေယျ အဘိသန္တာပေယျ, ဧဝမေဝ ခေါ မေ, ဘာရဒွါဇ, ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယ, ဇိဝှာယ တာလုံ အာဟစ္စ, စေတသာ စိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှတော အဘိနိပ္ပီဠယတော အဘိသန္တာပယတော ကဋ္ဌောဟိ သေဒါ မုစ္စန္တိ။ အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ, ဘာရဒွါဇ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ; သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

၄၈၁. ‘‘တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု ကဏ္ဏသောတေဟိ ဝါတာနံ နိက္ခမန္တာနံ အဓိမတ္တော သဒ္ဒေါ ဟောတိ။ သေယျထာပိ နာမ ကမ္မာရဂဂ္ဂရိယာ ဓမမာနာယ အဓိမတ္တော သဒ္ဒေါ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ခေါ မေ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု ကဏ္ဏသောတေဟိ ဝါတာနံ နိက္ခမန္တာနံ အဓိမတ္တော သဒ္ဒေါ ဟောတိ။ အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ, ဘာရဒွါဇ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ; သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

‘‘တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ ဝါတာ မုဒ္ဓနိ ဦဟနန္တိ။ သေယျထာပိ, ဘာရဒွါဇ, ဗလဝါ ပုရိသော, တိဏှေန သိခရေန မုဒ္ဓနိ အဘိမတ္ထေယျ, ဧဝမေဝ ခေါ မေ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ ဝါတာ မုဒ္ဓနိ ဦဟနန္တိ။ အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ, ဘာရဒွါဇ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ , ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ; သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

‘‘တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ သီသေ သီသဝေဒနာ ဟောန္တိ။ သေယျထာပိ, ဘာရဒွါဇ, ဗလဝါ ပုရိသော ဒဠှေန ဝရတ္တက္ခဏ္ဍေန သီသေ သီသဝေဌံ ဒဒေယျ, ဧဝမေဝ ခေါ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ သီသေ သီသဝေဒနာ ဟောန္တိ။ အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ, ဘာရဒွါဇ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ; သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

‘‘တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ ဝါတာ ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တန္တိ။ သေယျထာပိ , ဘာရဒွါဇ, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တေယျ, ဧဝမေဝ ခေါ မေ, ဘာရဒွါဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တာ ဝါတာ ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တန္တိ။ အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ, ဘာရဒွါဇ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ; သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။

“တဿ မယှံ, ဘာရဒွာဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ အပ္ပာဏကံယေဝ ဈာနံ ဈာယေယျ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွာဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေ ဥပရုန္ဓိံ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွာဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တော ကာယသ္မိံ ဍာဟော ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘာရဒွာဇ, ဒွေ ဗလဝန္တော ပုရိသာ ဒုဗ္ဗလတရံ ပုရိသံ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ အင်္ဂါရကာသုယာ သန္တာပေယျုံ သမ္ပရိတာပေယျုံ, ဧဝမေဝ ခေါ မေ, ဘာရဒွာဇ, မုခတော စ နာသတော စ ကဏ္ဏတော စ အဿာသပဿာသေသု ဥပရုဒ္ဓေသု အဓိမတ္တော ကာယသ္မိံ ဍာဟော ဟောတိ။ အာရဒ္ဓံ ခေါ ပန မေ, ဘာရဒွာဇ, ဝီရိယံ ဟောတိ အသလ္လီနံ, ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, သာရဒ္ဓော စ ပန မေ ကာယော ဟောတိ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော, တေနေဝ ဒုက္ခပ္ပဓာနေန ပဓာနာဘိတုန္နဿ သတော။ အပိဿု မံ, ဘာရဒွာဇ, ဒေဝတာ ဒိသွာ ဧဝမာဟံသု – ‘ကာလင်္ကတော သမဏော ဂောတမော’တိ။ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ဧဝမာဟံသု – ‘န ကာလင်္ကတော သမဏော ဂောတမော, အပိ စ ကာလင်္ကရောတီ’တိ။ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ဧဝမာဟံသု – ‘န ကာလင်္ကတော သမဏော ဂောတမော, နာပိ ကာလင်္ကရောတိ; အရဟံ သမဏော ဂောတမော, ဝိဟာရောတွေဝ သော အရဟတော ဧဝရူပော ဟောတီ’တိ။

“တဿ မယှံ, ဘာရဒွာဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော အာဟာရုပစ္ဆေဒာယ ပဋိပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ အထ ခေါ မံ, ဘာရဒွာဇ, ဒေဝတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစုံ – ‘မာ ခေါ တွံ, မာရိသ, သဗ္ဗသော အာဟာရုပစ္ဆေဒာယ ပဋိပဇ္ဇိ။ သစေ ခေါ တွံ, မာရိသ, သဗ္ဗသော အာဟာရုပစ္ဆေဒာယ ပဋိပဇ္ဇိဿသိ, တဿ တေ မယံ ဒိဗ္ဗံ ဩဇံ လောမကူပေဟိ အဇ္ဈောဟာရေဿာမ။ တာယ တွံ ယာပေဿသီ’တိ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွာဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘အဟဉ္စေဝ ခေါ ပန သဗ္ဗသော အဇဇ္ဇိတံ ပဋိဇာနေယျံ, ဣမာ စ မေ ဒေဝတာ ဒိဗ္ဗံ ဩဇံ လောမကူပေဟိ အဇ္ဈောဟာရေယျုံ, တာယ စာဟံ ယာပေယျံ။ တံ မမဿ မုသာ’တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွာဇ, တာ ဒေဝတာ ပစ္စာစိက္ခာမိ, ‘ဟလ’န္တိ ဝဒါမိ။

“တဿ မယှံ, ဘာရဒွာဇ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ ထောကံ ထောကံ အာဟာရံ အာဟာရေယျံ ပသတံ ပသတံ , ယဒိ ဝါ မုဂ္ဂယူသံ, ယဒိ ဝါ ကုလတ္ထယူသံ, ယဒိ ဝါ ကဠာယယူသံ, ယဒိ ဝါ ဟရေဏုကယူသ’န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွာဇ, ထောကံ ထောကံ အာဟာရံ အာဟာရေသိံ ပသတံ ပသတံ, ယဒိ ဝါ မုဂ္ဂယူသံ , ယဒိ ဝါ ကုလတ္ထယူသံ, ယဒိ ဝါ ကဠာယယူသံ, ယဒိ ဝါ ဟရေဏုကယူသံ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွာဇ, ထောကံ ထောကံ အာဟာရံ အာဟာရယတော ပသတံ ပသတံ, ယဒိ ဝါ မုဂ္ဂယူသံ, ယဒိ ဝါ ကုလတ္ထယူသံ, ယဒိ ဝါ ကဠာယယူသံ, ယဒိ ဝါ ဟရေဏုကယူသံ, အဓိမတ္တကသိမာနံ ပတ္တော ကာယော ဟောတိ။ သေယျထာပိ နာမ အာသီတိကပဗ္ဗာနိ ဝါ ကာဠပဗ္ဗာနိ ဝါ, ဧဝမေဝဿု မေ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ ဘဝန္တိ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ; သေယျထာပိ နာမ ဩဋ္ဌပဒံ, ဧဝမေဝဿု မေ အာနိသဒံ ဟောတိ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ; သေယျထာပိ နာမ ဝဋ္ဋနာဝဠီ, ဧဝမေဝဿု မေ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကော ဥဏ္ဏတာဝနတော ဟောတိ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ; သေယျထာပိ နာမ ဇရသာလာယ ဂောပါနသိယော ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂါ ဘဝန္တိ, ဧဝမေဝဿု မေ ဖာသုဠိယော ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂါ ဘဝန္တိ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ; သေယျထာပိ နာမ ဂမ္ဘီရေ ဥဒပါနေ ဥဒကတာရကာ ဂမ္ဘီရဂတာ ဩက္ခာယိကာ ဒိဿန္တိ, ဧဝမေဝဿု မေ အက္ခိကူပေသု အက္ခိတာရကာ ဂမ္ဘီရဂတာ ဩက္ခာယိကာ ဒိဿန္တိ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ; သေယျထာပိ နာမ တိတ္တကာလာဗု အာမကစ္ဆိန္နော ဝါတာတပေန သံဖုဋိတော ဟောတိ သမ္မိလာတော, ဧဝမေဝဿု မေ သီသစ္ဆဝိ သံဖုဋိတာ ဟောတိ သမ္မိလာတာ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွာဇ, ‘ဥဒရစ္ဆဝိံ ပရိမသိဿာမီ’တိ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာမိ, ‘ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ ပရိမသိဿာမီ’တိ ဥဒရစ္ဆဝိံယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာမိ; ယာဝဿု မေ, ဘာရဒွာဇ, ဥဒရစ္ဆဝိ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ အလ္လီနာ ဟောတိ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွာဇ , ‘ဝစ္စံ ဝါ မုတ္တံ ဝါ ကရိဿာမီ’တိ တတ္ထေဝ အဝကုဇ္ဇော ပပတာမိ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွာဇ, ဣမမေဝ ကာယံ အဿာသေန္တော ပါဏိနာ ဂတ္တာနိ အနုမဇ္ဇာမိ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွာဇ, ပါဏိနာ ဂတ္တာနိ အနုမဇ္ဇတော ပူတိမူလာနိ လောမာနိ ကာယသ္မာ ပပတန္တိ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ။ အပိဿု မံ, ဘာရဒွာဇ, မနုဿာ ဒိသွာ ဧဝမာဟံသု – ‘ကာဠော သမဏော ဂောတမော’တိ။ ဧကစ္စေ မနုဿာ ဧဝမာဟံသု – ‘န ကာဠော သမဏော ဂောတမော, သာမော သမဏော ဂောတမော’တိ။ ဧကစ္စေ မနုဿာ ဧဝမာဟံသု – ‘န ကာဠော သမဏော ဂောတမော နပိ သာမော, မင်္ဂုရစ္ဆဝိ သမဏော ဂောတမော’တိ; ယာဝဿု မေ, ဘာရဒွာဇ, တာဝ ပရိသုဒ္ဓော ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိယောဒါတော ဥပဟတော ဟောတိ တာယေဝပ္ပါဟာရတာယ။

၄၈၂. ''တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – 'ယေ ခေါ ကေစိ အတီတမဒ္ဓါနံ သမဏာ တ ဗြာဟ္မဏာ တ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယိံသု , ဧတာဝပရမံ, နယိတော ဘိယျော; ယေပိ ဟိ ကေစိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ သမဏာ တ ဗြာဟ္မဏာ တ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယိဿန္တိ, ဧတာဝပရမံ, နယိတော ဘိယျော; ယေပိ ဟိ ကေစိ ဧတရဟိ သမဏာ တ ဗြာဟ္မဏာ တ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယန္တိ, ဧတာဝပရမံ, နယိတော ဘိယျော။ န ခေါ ပနာဟံ ဣမာယ ကဋုကာယ ဒုက္ကရကာရိကာယ အဓိဂစ္ဆာမိ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ။ သိယာ နု ခေါ အညော မဂ္ဂေါ ဗောဓာယာ'တိ ? တဿ မယှံ ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – 'အဘိဇာနာမိ ခေါ ပနာဟံ ပိတု သက္ကဿ ကမ္မန္တေ သီတာယ ဇမ္ဗုစ္ဆာယာယ နိသိန္နော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတာ။ သိယာ နု ခေါ ဧသော မဂ္ဂေါ ဗောဓာယာ'တိ? တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, သတာနုသာရိ ဝိညာဏံ အဟောသိ – 'ဧသေဝ မဂ္ဂေါ ဗောဓာယာ'တိ။ တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – 'ကိံ နု ခေါ အဟံ တဿ သုခဿ ဘာယာမိ ယံ တံ သုခံ အညတြေဝ ကာမေဟိ အညတြ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟီ'တိ? တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – 'န ခေါ အဟံ တဿ သုခဿ ဘာယာမိ ယံ တံ သုခံ အညတြေဝ ကာမေဟိ အညတြ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟီ'တိ။

၄၈၃. ''တဿ မယှံ, ဘာရဒွါဇ, ဧတဒဟောသိ – 'န ခေါ တံ သုကရံ သုခံ အဓိဂန္တုံ ဧဝံ အဓိမတ္တကသိမာနံ ပတ္တကာယေန။ ယံနူနာဟံ ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေယျံ ဩဒနကုမ္မာသ'န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေသိံ ဩဒနကုမ္မာသံ။ တေန ခေါ ပန မံ, ဘာရဒွါဇ, သမယေန ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောန္တိ – 'ယံ ခေါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ အဓိဂမိဿတိ တံ နော အာရောစေဿတီ'တိ။ ယတော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေသိံ ဩဒနကုမ္မာသံ, အထ မေ တေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမိံသု – 'ဗာဟုလ္လိကော သမဏော ဂေါတမော ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယာ'တိ။

''သော ခေါ အဟံ, ဘာရဒွါဇ, ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေတွာ ဗလံ ဂဟေတွာ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိံ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိံ။

''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိံ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရာမိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရာမိ။ အယံ ခေါ မေ, ဘာရဒွါဇ, ရတ္တိယာ ပဌမေ ယာမေ ပဌမာ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ, အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ; တမော ဝိဟတော, အာလောကော ဥပ္ပန္နော; ယထာ တံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော။

၄၈၄. ''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပါတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိံ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿာမိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာမိ။ပေ။ အယံ ခေါ မေ, ဘာရဒွါဇ, ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမေ ယာမေ ဒုတိယာ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ, အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ; တမော ဝိဟတော, အာလောကော ဥပ္ပန္နော; ယထာ တံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော။

''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိံ။ သော 'ဣဒံ ဒုက္ခ'န္တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ, 'အယံ ဒုက္ခသမုဒယော'တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ, 'အယံ ဒုက္ခနိရောဓော'တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ, 'အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ'တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ; 'ဣမေ အာသဝါ'တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ, 'အယံ အာသဝသမုဒယော'တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ, 'အယံ အာသဝနိရောဓော'တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ, 'အယံ အာသဝနိရောဓ

ဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ။ တဿ မေ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ အဟောသိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ အဗ္ဘညာသိံ။ အယံ ခော မေ, ဘာရဒွါဇ, ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမေ ယာမေ တတိယာ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ, အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ; တမော ဝိဟတော, အာလောကော ဥပ္ပန္နော; ယထာ တံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော’’တိ။

၄၈၅. ဧဝံ ဝုတ္တေ, သင်္ဂါရဝေါ မာဏဝေါ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဋ္ဌိတဝတံ [အဋ္ဌိတ ဝတ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘောတော ဂေါတမဿ ပဓာနံ အဟောသိ, သပ္ပုရိသဝတံ [သပ္ပုရိသ ဝတ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘောတော ဂေါတမဿ ပဓာနံ အဟောသိ; ယထာ တံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ ကိံ နု ခော, ဘော ဂေါတမ, အတ္ထိ ဒေဝါ’’တိ [အဓိဒေဝါတိ (က.) ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ‘အတ္ထိ ဒေဝါ’တိပဒေသု]? “ဌာနသော မေတံ [ခော ပနေတံ (သျာ. ကံ. က.)], ဘာရဒွါဇ, ဝိဒိတံ ယဒိဒံ – အဓိဒေဝါ’’တိ [အတ္ထိ ဒေဝါတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), အတိဒေဝါတိ (?) ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ‘အဓိဒေဝါ’တိပဒေသု]။ “ကိံ နု ခော, ဘော ဂေါတမ, ‘အတ္ထိ ဒေဝါ’တိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘ဌာနသော မေတံ, ဘာရဒွါဇ, ဝိဒိတံ ယဒိဒံ အဓိဒေဝါ’တိ ဝဒေသိ။ နနု, ဘော ဂေါတမ, ဧဝံ သန္တေ တုစ္ဆာ မုသာ ဟောတီ’’တိ? “‘အတ္ထိ ဒေဝါ’တိ, ဘာရဒွါဇ, ပုဋ္ဌော သမာနော ‘အတ္ထိ ဒေဝါ’တိ ယော ဝဒေယျ, ‘ဌာနသော မေ ဝိဒိတာ’တိ [ဌာနသော ဝိဒိတာ မေ ဝိဒိတာတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), ဌာနသော မေ ဝိဒိတာ အတိဒေဝါတိ (?)] ယော ဝဒေယျ; အထ ခွေတ္ထ ဝိညုနာ ပုရိသေန ဧကံသေန နိဋ္ဌံ ဂန္တဗ္ဗံ [ဂန္တုံ (က.), ဂန္တုံ ဝါ (သျာ. ကံ.)] ယဒိဒံ – ‘အတ္ထိ ဒေဝါ’’’တိ။ “ကိဿ ပန မေ ဘဝံ ဂေါတမော အာဒိကေနေဝ န ဗျာကာသီ’’တိ [ဂေါတမော အာဒိကေနေဝ ဗျာကာသီတိ (က.), ဂေါတမော အတ္ထိ ဒေဝါတိ န ဗျာကာသီတိ (?)]? “ဥစ္စေန သမ္မတံ ခော ဧတံ, ဘာရဒွါဇ, လောကသ္မိံ ယဒိဒံ – ‘အတ္ထိ ဒေဝါ’’’တိ။

၄၈၆. ဧဝံ ဝုတ္တေ, သင်္ဂါရဝေါ မာဏဝေါ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီတိ – ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ’’န္တိ။

သင်္ဂါရဝသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒသမံ။

ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဗြဟ္မာယု သေလဿလာယနော၊ ဃောဋမုခော စ ဗြာဟ္မဏော။
စင်္ကီ ဧသု ဓနဉ္ဇာနိ၊ ဝါသေဋ္ဌော သုဘဂါရဝေါတိ။

ဣဒံ ဝဂ္ဂါနမုဒ္ဒါနံ –

ဝဂ္ဂေါ ဂဟပတိ ဘိက္ခု၊ ပရိဗ္ဗာဇကနာမကော။
ရာဇဝဂ္ဂေါ ဗြာဟ္မဏောတိ၊ ပဉ္စ မဇ္ဈိမအာဂမေ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။